Notulen van de raadsvergadering van 26 februari 2026

Notulen van de raadsvergadering van 26 februari 2026 (ochtendzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 3

Voorzitter: mevrouw drs. C.J. Schouten

Tegenwoordig zijn 43 leden, namelijk mevrouw D.A. van Groningen, de heer T.S.J. Coşkun, mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, de heer J.M.D. de Waard, de heer G.J.M. Vreugdenhil, de heer M. Crielaard, de heer M. Verhoef, de heer B. van Schaik, de heer N. Akhatab, mevrouw E. Rehim Zadeh, de heer T.J. Vonk, de heer G.F.E. Koster, de heer E.P.J. Verweij, de heer S. Soytekin, de heer T. Roskam, de heer R.T.J. van der Velden, de heer D.J. van Dommelen, mevrouw J.M. Nunnely, mevrouw I. van Wifferen, de heer A.R. Oostdijk, de heer T. de Haan, mevrouw P.C.Z. Sadhoe, de heer S.J.C. Becker, de heer S. Leewis, de heer L.P.A. Dekkers, mevrouw M.S. Abrahamse, mevrouw A. Kockelkoren, mevrouw S. van de Peppel, mevrouw D. Yildirim, de heer S.F. Lammering Varela, mevrouw A.J.A. Maassen, mevrouw S. Reitema, mevrouw L.S. Vlieger, mevrouw M.Y. Morkoç, de heer E.H. Balcha, de heer R.G.C. Segers-Hoogendoorn, de heer R.N. Dahoe, de heer S.M. Bonte, mevrouw V.A. Bruin, de heer M.H. Biljoen, Mevrouw C. Aafjes-van Aalst, mevrouw J.M. de Bruijn en mevrouw M.S.S. de Jong

Afwezig zijn: De heer T. Kind en de heer J. Vicario

Namens het college zijn tegenwoordig: -

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders, met dien verstande dat zij van 12.19 uur tot 12.25 uur is waargenomen door de heer W. de Bel

1.1 Opening.

De **VOORZITTER**: Dan open ik deze vergadering, onze laatste raadsvergadering van deze raadsperiode, en heet u allen hartelijk welkom. Ook welkom aan onze gasten, degenen die op afstand de vergadering volgen en de vertegenwoordigers van de media en onze medewerkers. Goed dat jullie er zijn op deze laatste inhoudelijke raadsvergadering van deze raadsperiode. Dat is ook iets waar ik stil bij wil staan. Want jullie hebben allemaal, ieder op zijn of haar eigen plaats, op eigen manier, zoveel gedaan voor de stad en zoveel tijd doorgebracht in deze zaal, maar ook in de zalen in de stad. Soms tot in de hele late uurtjes. Ik vermoed zomaar dat dat vandaag nog een keer gaat gebeuren, dus jullie nemen in stijl afscheid. Maar het belangrijkste is dat jullie belangrijke besluiten hebben genomen voor de stad, mooie debatten hebben gevoerd en een bijdrage hebben geleverd aan de toekomst en aan de vooruitgang van Rotterdam. Of dat nu de laatste keer is of dat u hier nog waarschijnlijk vaak weer komt te staan, sta vandaag stil bij het feit dat u volksvertegenwoordiger mag zijn, een prachtig ambt. Ik wens u veel wijsheid en succes ook bij alle debatten, ook de komende periode, waarin u vaak met elkaar ook weer in debat zult gaan. Maak er vandaag een hele mooie, waardige laatste raadsvergadering van. We hebben een volle agenda, dus we gaan op zijn Rotterdams snel aan de slag, maar dank voor alles. U hoeft niet te klappen. *(Applaus.)* We hebben twee berichten van verhindering. De heer Kind is afwezig en de heer Vicario is afwezig, allebei vanwege ziekte. Ik wens hen veel beterschap.

1.2 Beëdiging plaatsvervangend ombudsman, tevens kinderombudsman de heer W. (Wouter) Struijk.

De **VOORZITTER**: We komen eerst bij het punt rondom de Beëdiging van de plaatsvervangend ombudsman, tevens kinderombudsman, de heer Wouter Struijk. Maar ik wil toch nog een paar woorden wijden aan mevrouw Stans Goudsmit. Ik weet niet waar ze zit. Achter in de zaal. Want zij is jarenlang onze kinderombudsman geweest, plaatsvervangend Kinderombudsman. En daarin heeft zij ongelooflijk veel betekend voor onze inwoners van de stad en met name met een groot hart voor onze kinderen. Het zit al in de naam, maar dat hart heeft ze ook echt voor de kinderen. Ze heeft ons vaak aangezet om op een bepaalde richting te gaan kijken om te zien wat er nog moet gebeuren. Ik heb zo het vermoeden dat zij met dat werk niet helemaal gaat stoppen, ook al doet ze dat straks misschien niet meer in Rotterdam. Maar ik wil vanaf deze plaats ook mevrouw Stans Goudsmit van harte danken voor al het waardevolle, bijzondere en goede werk dat zij heeft gedaan in haar rol, maar met name voor de inwoners van onze stad. Dank u wel. *(Applaus.)* Dan gaan we nu daadwerkelijk over tot de beëdiging. Op 18 december 2025 heeft u, raad, de heer Struijk benoemd als vervangend ombudsman, tevens kinderombudsman. We gaan nu over tot de beëdiging. Mag ik de griffier vragen om de heer Struijk naar voren te leiden? Ik verzoek u allen te gaan staan, ook de aanwezigen op de publieke tribune, voor zover dat mogelijk is. De heer Struijk heeft aangegeven de verklaring en de belofte af te leggen. Die ga ik nu aan u voorlezen. De raad heeft u op 18 december 2025 met ingang van 1 maart 2026 benoemd als plaatsvervangend ombudsman, tevens kinderombudsman van de gemeente Rotterdam. Alvorens uw functie te kunnen uitoefenen, legt u, overeenkomstig artikel 81s van de Gemeentewet, de eed of de verklaring en belofte af. U heeft aangegeven de verklaring en belofte af te leggen. Na het voorlezen van de tekst door mij, verzoek ik u uit te spreken: dat verklaar en beloof ik. Ik verklaar dat ik, om tot plaatsvervangend ombudsman benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik verklaar en beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als plaatsvervangend ombudsman naar eer en geweten zal vervullen.

De heer **STRUIJK**: Dat verklaar en beloof ik.

De **VOORZITTER**: Dan mag ik u nu van harte feliciteren met uw mooie ambt. *(Applaus.)* Wij schorsen een moment, zodat we ook de heer Struijk kunnen feliciteren. Ik schors de vergadering.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

1.3 Mededelingen.

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. En ik heb een aantal mededelingen voor u. Mevrouw Verkoelen heeft aangegeven met ingang van 25 februari niet meer deel uit te maken van de fractie 50PLUS. Zij gaat door als Groep Verkoelen. De heer Van der Velden en mevrouw Van de Peppel, hebben aangegeven met ingang van 25 februari niet meer deel uit te maken van de Partij voor de Dieren en zij gaan verder als Groep Van der Velden. De heer Koster heeft aangegeven 2 initiatiefnotities te willen indienen. Hij heeft verder geen mededelingen, geloof ik, in de fractiesfeer. Aan deze kant werd er een beetje gesidderd na de revolte van de heer Koster, maar die gaat hij op de inhoud doen. Het woord is aan de heer Koster. U krijgt maximaal 5 minuten om uw eerste notitie toe te lichten.

De heer **KOSTER** (lr): Voorzitter, overigens nog steeds voor Leefbaar Rotterdam en daar ben ik heel trots op. Dank u wel. Voorzitter, ik was bij een bijeenkomst. Nu wordt het serieus mensen. Ik was bij een bijeenkomst met de Stadsverwarmers begin dit jaar in de Burgerzaal en toen kwam iemand op mij af. Die vroeg wat ik persoonlijk aan armoedebestrijding had gedaan. Ik bleef dat antwoord schuldig en ik heb iets gemompeld. Strenge controle op de financiën, dan blijft meer geld over. Maar die gedachte, die bleef bij mij. Daarom kom ik met de eerste initiatiefnota. Het is geen individueel advies en nadrukkelijk niet betuttelend, maar de nota beoogt Rotterdammers te ondersteunen bij tijdig nadenken over de financiële toekomst en het versterken van hun financiële zelfredzaamheid. De nota is nadrukkelijk niet bedoeld voor inwoners die in aanmerking komen voor hulp in het kader voor armoedebestrijding en ook niet voor de financieel daadkrachtige bovenlaag van de stad. De focus ligt op de grote middengroep, de hardwerkende Rotterdammer, die doorgaans zelfredzaam is, maar kwetsbaar kan zijn bij financiële tegenslagen. Jaarlijks onderzoek van Deloitte en Nibud laat zien dat bijna de helft van de Nederlandse huishoudens financieel kwetsbaar of financieel ongezond is. Ik ben bang dat in Rotterdam dat aantal waarschijnlijk nog hoger is. Voorzitter, in een moderne en steeds complexere samenleving worden inwoners dagelijks geconfronteerd met financiële keuzes die gevolgen kunnen hebben voor hun welzijn, zelfstandigheid en toekomstperspectief. Financiële geletterdheid, dus het vermogen om weloverwogen beslissingen te nemen over sparen, lenen, budgettaire verzekeringen en beleggen, is een essentiële levensvaardigheid, vergelijkbaar met lezen, schrijven en rekenen. Helaas is er geen vak dat aandacht hieraan besteedt in de curricula op de middelbare school. Het gebrek aan financiële kennis en vaardigheden vergroot de kans op financiële stress, problematische schulden en maatschappelijke uitsluiting. Deze initiatiefnota pleit daarom voor het stimuleren van financiële educatie en financiële weerbaarheid in Rotterdam, waarbij de gemeente een actieve rol vervult als facilitator, verbinder en stimulator in aanvulling op het bestaande armoedebeleid. De voorgestelde aanpak kent 3 stappen. Eerst inzicht en planning, overzicht krijgen in inkomsten en uitgaven, het zogeheten huishoudboekje, bewust omgaan met geld. Daarna weerbaarheid, aflossen van schulden, opbouwen van een financiële buffer op een spaarrekening. Tot slot vermogensopbouw, verantwoord werken aan financiële onafhankelijkheid op lange termijn. Ik noem ter illustratie een historisch rendement. Op een breed gespreide indexfonds van een maandelijkse index van 100 euro kan over 30 jaar uitgroeien tot ongeveer een ton. Dat kan bijvoorbeeld in een indexfonds die een breed gespreide index, zoals de STOXX Europe 600, volgt. Dan beleg je in de 600 grootste fondsen. Ik pleit hier dus niet voor speculatieve, volatiele producten als crypto. Dat is in het algemeen, en ik denk altijd, geen verstandige keuze voor de gemiddelde Rotterdammer. De initiatiefnota stelt voor het ontwikkelen van een gemeentelijk programma voor financiële educatie waarin deze 3 stappen worden uitgewerkt. Dit programma kan naast het reguliere armoedebeleid worden ontwikkeld. Een dergelijk programma kan ook aangeboden worden, bijvoorbeeld in het boekje 'Bijna 18. Alles wat je wil weten als je 18 wordt.', wat Rotterdammers ontvangen. Het kan ook door het starten van pilots met scholen en buurtorganisaties, bijvoorbeeld in een of meerdere huizen van de wijk, we hebben er 48, rond sparen budgetteren en financiële planning. Drie, het aangaan van partnerschappen met maatschappelijke organisaties en deskundige partijen voor betrouwbare leermiddelen en ik hoop ook een jaarlijkse monitoring. Beste mensen, financiële educatie en armoedebestrijding zijn complementair, maar ze zijn niet hetzelfde. Waar armoedebestrijding zich richt op directe nood, richt financiële educatie zich op preventie en toekomstgerichte zelfredzaamheid. Investeren in financiële vaardigheden kan voorkomen dat inwoners afhankelijk worden van het sociale vangnet en draagt bij aan een doelmatigere inzet van armoedebestrijdingsmiddelen. Er blijft uiteindelijk dus meer over voor de groep die het echt nodig heeft. Zo komt het budget voor armoedebestrijding dus ook daadwerkelijk ten goede aan de mensen die het het hardst nodig hebben. Ik dank u wel voor de aandacht. Voorzitter, ik kom terug op de vraag van die mevrouw bij de Stadsverwarmers. Heb ik nu genoeg gedaan aan armoedebestrijding? Ik vond zelf van niet. Daarom heb ik dus ook nog een tweede notitie. Ik neem deze tijd mee. Geweldig. Deze duurt iets langer. Voorzitter, in Rotterdam

worden ieder jaar tussen 7500 en 8000 kinderen geboren. Startkansen verschillen sterk. Niet alleen talent of inzet, maar ook omstandigheden waar iemand wordt geboren, bepalen in toenemende mate de financiële uitgangspositie op volwassen leeftijd. Vooral het ontbreken van startkapitaal vormt een structurele belemmering bij onderwijs, ondernemerschap of het betreden van de woningmarkt. Internationaal groeit de aandacht voor het beleid dat kapitaal opbouwt vanaf de geboorte. In de Verenigde Staten is recent een voorstel gedaan om 1000 euro per baby, dus bij de geboorte, te storten in een breed gespreid indexfonds en dat valt pas vrij op volwassen leeftijd. Ook in Nederland wordt hierover gesproken. Columnist Sander Schimmelpenninck pleit in de Volkskrant voor een soortgelijk initiatief om kansenongelijkheid tegen te gaan. We waren bij de opening van het Fotomuseum recent, begin februari, en daar sprak Wim Pijbes over filantropie. Dan citeer ik: "Nederland staat aan de vooravond van een nieuw tijdperk, een periode waarin de grootste intergenerationele vermogensoverdracht in de menselijke geschiedenis gaat plaatsvinden. Binnen 30 jaar zal door erfenissen en legaten meer dan 100 miljard euro beschikbaar komen, waarvan een aanzienlijk deel voor goede doelen." Voorzitter, deze initiatiefnota stelt voor dat Rotterdam voortrekker wordt van het lokaal filantropisch gefinancierd startkapitaal voor elk kind dat in Rotterdam geboren wordt, gericht op lange termijn vermogensopbouw. Het voorstel in het kort is als volgt. We verstrekken 1000 euro startkapitaal per kind dat in Rotterdam wordt geboren. Dit wordt geplaatst op een gesloten beleggingsrekening. Het wordt gespreid in een breed gespreid, laag kosten indexfonds. We gaan dus geen geld lenen. Natuurlijk, het kan een jaar tegenvallen, maar uiteindelijk gaat 18, misschien 21, jaar lang dividend op dividend herbelegd door. Als je dat voorzichtig uitrekent, kom je op 3000 tot 4000 euro en dat is voorzichtig. Vrijval dus pas op volwassen leeftijd van 18 of 21 jaar en eventuele voorwaarden bij vrijval, dat is mijn advies, in ieder geval een cursus op gebied van financiële educatie. Ik vind ook dat je een schoon strafblad moet hebben. Financiering gaat via filantropen, private bijdrage en een oproep voor werkgevers, dus niet via de gemeentebegroting. Bijstorten, ik hoop het en ik hoop ook dat we dat aanmoedigen, door de werkgevers van de ouders. Door het startkapitaal te combineren met een gesloten beleggingsrekening en filantropische financiering, wordt elke Rotterdamse baby letterlijk aandeelhouder in zijn of haar eigen toekomst. Niet afhankelijk van incidentele regelingen, maar een kapitaal dat vanaf dag 1 meegroeit. De gemeente faciliteert het kader, de governance en de uitvoering. In de startfase is een directe financiële bijdrage niet nodig. Er zullen wel wat kosten zijn aan de financiering en beheer. De structurele financiering. Iedereen heeft snel doorgerekend, 8000 kinderen maal 8000 euro is 8 miljoen per jaar. Kijken we naar de Rotterdamse fondsen. Wat wil het toeval? Komende maandag zijn alle Rotterdamse fondsen bijeen in de Burgerzaal voor een jaarlijkse bijeenkomst. Dat is een perfect moment om dit voorstel daar onder de aandacht te brengen. Burgemeester, ik kijk naar u. Ik hoop dat u ervoor zorg wil dragen dat ik daar dit voorstel, u mag het ook doen, dat ik daar positief kan worden ontvangen. Ik moest denken aan een Amerikaanse president uit een ver verleden, Abraham Lincoln. Die zei ooit: 'The best way to predict the future is to create it." Wij kunnen ervoor kiezen de toekomst van Rotterdamse kinderen niet af te wachten, maar mede actief mogelijk te maken. Voorzitter, dan hebben we ook nog een naam nodig voor de rekening waarvoor dit programma opdraait. Ik dacht eerst aan 'Gemeenteraad Accounts' of 'Carola Accounts', maar ik geloof dat 'Rotterdam Accounts' de lading het beste dekt. Een naam die duidelijk maakt dat het gaat om onze stad, de toekomst van onze kinderen en een verantwoordelijkheid die verder reikt dan tijdelijke steun. Rotterdam Accounts. Voorzitter, ik kom terug op de vraag waar ik net mee begon. Heb ik iets gedaan? Heb ik persoonlijk iets gedaan voor armoedebestrijding in deze stad? Ik hoop oprecht dat ik hiermee iets heb bijgedragen aan de strijd tegen armoede en de toekomst van onze stad. Ik dank u wel. *(Applaus.)*

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. De initiatiefnotitie 'Een goede start van alle Rotterdammers', die geleiden we door naar de commissie WIOSSAN en de initiatiefnotitie 'Versterking van de financiële geletterdheid en de financiële weerbaarheid van de hardwerkende Rotterdammer' geleiden we ook door naar de commissie WIOSSAN. Mevrouw

Bruin heeft ook aangegeven 2 initiatiefnotities te willen indienen. Overigens wil ik de studenten van het Albeda college, die volgens mij op de tribune zitten of een deel daarvan, van harte welkom heten. Fijn dat jullie hier zijn vandaag bij deze bijzondere raad, want het is de laatste raadsvergadering van deze raad, want daarna gaan we verkiezingen krijgen. Ook vanaf deze plek mag ik jullie aanmoedigen. Als jullie stemgerechtigd zijn, ga stemmen. Nu is het woord aan mevrouw Bruin. U gaat daar staan?

Mevrouw **BRUIN** (lr): Nee. Ik ga niet hier staan. Ik heb er inderdaad 2. Een goed voorbeeld van de heer Koster doet volgen natuurlijk, dus dat wilde ik overtoepen met 3. Is me niet gelukt. Maar Manuel Crielaard, mijn collega-raadslid, gaat het eerste initiatiefvoorstel doen en daarna kom ik.

De **VOORZITTER**: Dan geef ik eerst het woord aan de heer Crielaard.

De heer **CRIELAARD** (lr): Papa, volgens mij moet je komen. Het gaat niet goed met oma. Volgens mij is het weer iets met haar hart. Met deze woorden kwam mijn zoon Arie in november 2013 naar mij toe. Hij was toen 8 jaar oud. Eerder dat jaar had hij meegemaakt dat mijn moeder een hartinfarct kreeg. Geen fijne situatie, maar achteraf wel een leerzame. De ambulancebroeder die bij mijn ouders thuis was, nam de tijd om aan mijn zoon uit te leggen wat er gebeurde, waar hij op moest letten, wat belangrijk was en vooral dat hij niet in paniek moest raken. Ik ben tot op de dag van vandaag dankbaar voor die hulpverlener. We hebben hem nooit persoonlijk kunnen bedanken, want hij ging weer door naar de volgende melding, naar het volgende leven dat gered moest worden. Maar voor mij staat hij nog steeds symbool voor al die fantastische hulpverleners in onze stad. Stuk voor stuk helden. Hulde voor deze helden. Tien maanden later herkende mijn zoon de signalen opnieuw. Hij haalde mij erbij. We konden handelen. Mijn moeder had opnieuw een hartinfarct, later gevolgd door een hartstilstand. Dat laatste vond gelukkig inmiddels plaats in het ziekenhuis en daar was ze alleen maar omdat een achtjarige jongen had opgelet. Mijn moeder heeft daarna nog 11 jaar geleefd. Toen collega Vanessa Bruin het idee van dit initiatiefvoorstel opperde, hoefde ik dus niet lang na te denken. Zij vertelde hoe zij in groep 8 EHBO-les kreeg. Hoe zij de stabiele zijligging leerde, 112 bellen, rust bewaren en hoe dat later in haar leven drempelverlagend werkte om daadwerkelijk te handelen. Ik moest ineens terugdenken aan mijn eigen basisschooltijd, aan tafels vol plakkerige lijmstiften, aan spreekbeurten over de Romeinen, maar vooral dat ene moment waarop je iets leerde waarvan je dacht: dit is geen proefwerkstof, dit is het echte leven. Dat is precies waar deze initiatiefnota over gaat. EHBO onderwijs is vandaag de dag niet structureel geborgd in het basisonderwijs, terwijl we wel weten dat snelle herkenning en handelen levens kan redden. Kinderen hoeven geen volledige reanimatieverantwoordelijkheid te dragen. Dat vragen we niet. Maar signalen herkennen, weten wat 112 is, weten dat je een volwassene moet halen, dat kan je leren. Misschien nog wel belangrijker, je leert ze rust. In ons initiatiefvoorstel ‘Jong geleerd is veilig gedaan’, waarin wij het college vragen om te onderzoeken hoe basale EHBO vaardigheden structureel of periodiek aangeboden kunnen worden aan leerlingen in groep 7 en 8, samen met partners als het Rode Kruis de Nederlandse Reanimatie Raad en anderen, met mogelijk een pilot in Rotterdamse gebieden. Niet verplichtend, niet politiek, maar maatschappelijk verbindend. Want een veilige stad begint niet alleen bij politie en handhaving. Het is heel belangrijk, maar een veilige stad begint bij kennis, bij vertrouwen, bij handelingsvermogen. Laten we eerlijk zijn, we leren kinderen staartdelingen. We leren ze het verschil tussen een bijwoordelijke bepaling en een leidend voorwerp, de D’s en vooral de T's, waar ik persoonlijk nog steeds af en toe over twijfel en wij in Rotterdam wat vrij mee omgaan. Maar leren we ze wat te doen als opa niet meer reageert? Wat mij betreft hoort die wijsheid niet alleen uit praktijkervaring te komen, zoals bij mijn zoon. Dat wens je geen enkel kind toe als eerste kennismaking. Die wijsheid hoort daar waar elk kind komt, in principe op school. Daarom dienen Vanessa Bruin en ik vandaag deze initiatiefnota in, met de overtuiging dat wie jong leert helpen, dat hun leven lang blijft doen. Voorzitter, laten we ervoor zorgen dat de Rotterdamse kinderen niet

machteloos hoeven toe te kijken wanneer elke seconde telt. Papa, volgens mij moet je komen. Het gaat niet goed met oma. Volgens mij is het iets met haar hart. Dat hebben wij geleerd op school. Tot zover, voorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De initiatiefnotitie 'Jong geleerd is veilig gedaan', die zullen wij doorgeleiden naar de commissie WIOSSAN. Dan is nu wel het woord aan mevrouw Bruin.

Mevrouw **BRUIN** (lr): Voorzitter, ik dien vandaag een initiatiefnotitie in met als titel 'Regie op Betaalbaar Wonen'. Voorzitter, we bouwen in Rotterdam veel, maar het is voorlopig simpelweg niet genoeg. De cruciale vraag is, bouwen we ook wat Rotterdammers echt nodig hebben? De wachttijden voor sociale huur lopen op, middeninkomens worden verdrongen en bij nieuwe projecten zien we dat betaalbaar wonen vaak onder druk staat zodra de financiële haalbaarheid begint te knellen. Met deze initiatiefnotitie 'Regie op Betaalbaar Wonen' zeggen wij: het publieke belang van wonen laten wij niet afhangen van toevallige onderhandelingen per project. Creëer een structureel vereffeningsmechanisme. Het is heel simpel. Wie minder betaalbaar bouwt dan gewenst, draagt bij en wie meer betaalbaar bouwt, wordt ondersteund. De Omgevingswet biedt daar expliciet juridische mogelijkheden voor. Andere gemeentes passen dit inmiddels al toe. Rotterdam kan en mag hier niet in achterblijven. Let op, dit voorstel is geen aanval op de markt. Het is een correctie op scheefgroei. We bouwen niet alleen meer, we bouwen eerlijker met regie en dat is wat wij vragen te onderzoeken. Eerlijk delen, eerlijk bouwen. Voorzitter, ik zie met vertrouwen een collegereactie tegemoet. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De initiatiefnotitie 'Regie op Betaalbaar Wonen' zullen wij doorgeleiden naar de commissie BWB.

De **VOORZITTER**: Dan zijn we nu aangekomen bij de vaststelling.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Voorzitter?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Ik zou graag nog een compliment willen uitdelen aan de fractie van Leefbaar, dat allereerst natuurlijk, voor de initiatiefvoorstellen, maar ook een verzoek voor de volgende raadsperiode. Bij mijn fractie is op een gegeven moment de indruk ontstaan dat 18 december de laatste ronde was voor initiatiefvoorstellen. Dat is ergens tegen mijn fractieleden gezegd. Wij zijn bijzonder teleurgesteld dat die indruk ergens is ontstaan. Dus ik zou voor een volgende periode willen meegeven dat we in ieder geval voor de raadsleden duidelijk maken dat we altijd ons initiatiefrecht kunnen blijven gebruiken.

De **VOORZITTER**: Dat laatste is altijd zo. Achttien december was het laatste moment dat het college nieuwe zaken kon opbrengen. Dat ging over, vanuit de kant van het college, om de raad in staat te stellen om nog op tijd zaken te kunnen behandelen. Maar wij zullen u nooit het recht ontnemen om zaken te agenderen, want dat is waar u hiervoor bent aangesteld.

De heer **DEKKERS** (volt): Voorzitter, dank u wel. In het geval dat Leefbaar 0 zetels haalt, worden dan de initiatiefnota's behandeld?

De **VOORZITTER**: Dit wordt een hele hypothetische discussie. Initiatiefnotities worden in principe door de commissie in behandeling genomen. Dus het is ook aan de commissie om daar verder mee om te gaan. Maar het is niet aan mij om te bepalen wie dan wel en niet een notitie mag gaan behandelen. Uiteindelijk gaat u, raad, daar zelf over en kunt u daar ook goed uw weg in vinden.

2. Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 26 februari 2026.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we nu daadwerkelijk over naar de vaststelling van de agenda. Ik zal die met u doornemen en aan het eind zal ik u ook de gelegenheid geven nog aanvullende opmerkingen te maken. Bij agendapunt 6 heb ik begrepen dat er een verzoek is om het reguliere debat agendapunt 6.2 Het voorstel tot vaststelling van de Regiovisie GR Jeugdhulp Rijnmond om te zetten naar een tweeminutendebat. Ik kijk naar mevrouw De Bruijn. Die is er niet. Dan zullen we dat op die manier doen. Dan stel ik vast dat we 6.2 behandelen als tweeminutendebat en dan doen we dat voor 7.16 de kadernota van de GR Jeugdhulp Rijnmond. Akkoord? De heer Verhoef.

De heer **VERHOEF** (lr): Dank u wel, voorzitter. Ik wilde voorstellen, we hadden al een poll gedaan in onze groepsapp, om 6.4 om te zetten naar een tweeminutendebat.

De **VOORZITTER**: Dus agendapunt 6.4, het verzoek om dat om te zetten in het tweeminutendebat. We gaan kijken op welke plek we dat laten komen, want we willen het zo veel mogelijk clusteren voor de woordvoerders, dat ze niet continu op en af hoeven te komen. Dus u hoort nog van ons op welke plek precies dat tweeminutendebat plaatsvindt, maar dat doen we met name om te kijken hoe dat met de woordvoerders, die op andere onderwerpen zitten, ook dat leven wat makkelijker kunnen maken. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (gv): Ik ben voor alles voor, maar kunt u nog aangeven hoe de polluitslag was? Want die heb ik niet in mijn hoofd. Anders zou u toch moeten vragen of iedereen het vindt.

De heer **VERHOEF** (lr): Dat ben ik met u eens.

De **VOORZITTER**: Met de opmerking van de heer Verhoef was ik ervan uitgegaan dat u daar allemaal mee had ingestemd. Dan gaan we een rondje doen. Dan gaan we rondkijken of iemand bezwaar heeft tegen het omzetten naar een tweeminutendebat. Die poll was volgens mij unaniem, als ik het zo lees. Dan stel ik voor dat 6.4 wordt omgezet naar een tweeminutendebat en u hoort nog welk agendapunt precies dat gaat worden. Dan kom ik bij agendapunt 7. Er is vanuit de raad 1 verzoek ontvangen voor een tweeminutendebat Seksvergunning voor evenementen. Ik stel voor dat te behandelen als agendapunt 7.18. Iedereen akkoord? Dan doen we dat zo. Ik heb ook gehoord dat er een voorstel is om agendapunt 7.2 B/C evenementen overzicht 2026 te behandelen als regulier debat. Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd): Dank u wel, voorzitter. Inderdaad. Het ging natuurlijk over de B/C kalender, maar iets wat daar ook bij hoort, is wat deze week in het AD verscheen over de marathon en de horeca, wat hun plannen daarvoor zijn in een brief die naar ons is toegegaan. Daar hebben we nog te veel vragen voor om dat in een tweeminutendebat te behandelen. Dus vandaar dat we het willen opplussen naar een regulier debat, omdat ons dat een betere vorm lijkt dan een tweeminutendebat, dat alleen voor moties is bedoeld.

De **VOORZITTER**: Dan kijk ik rond of dat daar draagvlak voor is om agendapunt 7.2 om te zetten in een regulier debat. Dan gaan we dat doen en we doen dat na 6.5. Na het laatste reguliere debat komt deze erbij. Akkoord? Ik hoor net dat 6.4 tussen 7.6 en 7.7 komt. Het punt van de heer Verhoef komt tussen 7.6 en 7.7 in, 7.6a, zoiets. Dan is er bij agendapunt 8 vanuit de raad 1 verzoek ontvangen voor een kort bespreekpunt 'Deel het vervoersplan 2027'. Ik stel voor dit te behandelen als agendapunt 8.1. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl): Een volgend punt, 7.13.

De **VOORZITTER**: Ik hamer deze dan af, want dat moet ik nog doen. Dan krijgt mevrouw Vlieger het woord.

Mevrouw **VLIEGER** (gl): De vraag was of 7.13 naar een regulier debat zou kunnen. Het wordt geen uitgebreid debat. Het is al voorbesproken, maar wel de mogelijkheid tot nog enkele vragen, wat anders niet kan bij een tweeminutendebat.

De **VOORZITTER**: Dus er is nu een verzoek om agendapunt 7.13 om te zetten naar een regulier debat, heb ik begrepen. 7.13 is Het voorstel tot wijziging van de verordening inspraak, digitale meningspeiling, burgerinitiatief en referenda 2018. Is iedereen daarmee akkoord? Dan zal dit na 7.2, dat is net omgezet, zal dit ook een regulier debat worden. Dus het laatste regulier debat in het rijtje, noem ik het maar. Aldus besloten. Het wordt het laatste reguliere debat, dus aan het eind van het rijtje. Zijn er nog anderen die opmerkingen willen maken over de agenda of nog vragen hebben? Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (gv): Kunt u nog een keer die 8.1 herhalen? Want het rammelde erdoorheen en ik had geen tijd om het te noteren.

De **VOORZITTER**: Dat is het kort bespreekpunt 'Deel het vervoersplan 2027', is aangevraagd door de SP. Kunnen wij de volgorde anders nog oplezen? We appen de volgende rond. Dan heeft u hem allemaal correct, want ik zit ook hard mee te schrijven, dus dat zal voor u niet makkelijker zijn. Maar we zullen zorgen dat u de goede volgorde heeft, zodat u ook weet wanneer u hier in deze zaal moet verschijnen of uw woordvoerder. Dan kom ik nu bij de spreektijd voor vandaag. Het voorstel vanuit het presidium is om 1,5 uur spreektijd beschikbaar te stellen voor het verantwoordingsdebat en 3,5 uur voor de overige debatten, waarbij de spreektijden uitwisselbaar zijn. Dus als u alles naar het verantwoordingsdebat wil doen, dan kan dat. Als u alles naar de rest wil doen, kan ook en daar alles tussenin ook. We beginnen met 1,5 uur op de klok, maar als u daar overheen bent, dan wordt het automatisch afgehaald van de reguliere tijd die u nog resteert in het tweede deel. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (gv): Voorzitter, ik heb nog 3 seconden in een filmpje over die ik graag wil vullen. Maar anders als anders wil ik niet om spreektijd verlenging vragen, maar verkorting. Het is onmogelijk wat we hier hebben liggen aan een agenda. Als ik hem zelf doorreken, zijn we tot 4.00 uur, 5.00 uur morgenvroeg bezig. Ik weet niet hoe het anderen vergaat, maar ik ben elke avond bezig. Ik sta morgenvroeg om 9.30 uur weer bij mijn volgende afspraak voor activiteiten te doen. Ik weet niet hoe we dit moeten oplossen, maar ik zie het echt niet zitten dat we met elkaar hier tot een bepaalde eindtijd gaan. Dus mijn voorstel zou zijn, kunnen we in ieder geval een eindtijd afspreken? Dan ben ik er voor om minstens 1,5 uur erbij te gooien, want daar zitten we aan. Maar hoe willen we dit gaan oplossen? Want dit is onmogelijk. De enige oplossing die we hebben, is minder tijd. Minder tijd betekent dat het op een gegeven moment op is en dan kunnen we naar huis.

De **VOORZITTER**: Ik constateer dat we wel een unicum te pakken hebben, want in al die tijd dat ik hier heb gezeten, heeft mevrouw Verkoelen altijd alleen maar om meer tijd gevraagd. Ze vraagt nu om minder tijd. Ik zou bijna willen zeggen: mevrouw Verkoelen, kort.

Mevrouw **VERKOELEN** (gv): Mand.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, alle gekheid op een stokje. Het is onze laatste raad. We willen dit allemaal goed met elkaar afronden. Ik zou dan liever inderdaad de oproep doen die u ook zegt, dat wij het kort en bondig houden. Laten we dan ook snel gaan naar de

debatten. Dus geen steun om spreektijd in te nemen. Iedereen heeft zich er dadelijk op voorbereid. Ik zou zeggen: snel aan de slag.

De **VOORZITTER**: Ik kijk rond en ik proef dat er nu geen behoefte is om de tijd in te korten. Ik deel wel de opmerking van mevrouw Van Groningen. We zijn er zelf bij. Dus als wij zelf onderling hele lange verhalen, ik zal mijzelf nu ook gelijk gaan bekorten, want ik neem de tijd nu ook in, dan kunnen we nog op een enigszins normale tijd deze vergadering beëindigen. Maar dan stel ik 1,5 uur spreektijd vast. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (gv): Wat ik wil weten, is hoe we ermee omgaan. Want ik kan op voorhand zeggen dat de spreektijd het niet gaat halen bij. Zelf mij niet, maar ik kan nog zeggen ik doe niet meer mee. Maar ik kan op voorhand op dit moment zeggen dat geen enkele politieke partij het met 3,5 uur gaat halen met zo een agenda. Wat ik echt uitermate vervelend vind, is dat we vervolgens om 20.00 uur vanavond bepalen dat we gaan opplussen. Want dan komen heel veel partijen in de problemen, omdat ze er geen rekening mee hebben gehouden in hun voorbereidingstijd. Daar zit wel een punt.

De **VOORZITTER**: Wat is uw voorstel dan?

Mevrouw **VERKOELEN** (gv): Heel eerlijk gezegd, dan zeg ik: plus hem dan maar op. Voor mij betekent dat dat ik beneden kan gaan zitten en een betoog kan gaan zitten schrijven voor iets. Als ik pas om 20.00 uur weet dat om 20.15 uur er iets opgeplust wordt, heb ik geen betoog.

De **VOORZITTER**: De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Voorzitter, we zijn hier 10 minuten aan het bakkeleien over spreektijd. Laten we beginnen. Het heeft te lang geduurd.

De **VOORZITTER**: Ik constateer dat de meerderheid van deze raad instemt met 1,5 en 3,5. Nogmaals, het is uitwisselbaar, maar dan gaan we dat als spreektijden hanteren. Het stemvenster is aan het eind van de vergadering. Indien nodig zullen wij voor het stemvenster kort schorsen voor fractieoverleg, maar mijn oproep is wel: probeer dit zoveel mogelijk al tussendoor te doen, want dat scheelt echt midden in de nacht. Rond 12.45 uur is er een lunch beschikbaar op de omloop. De warme maaltijd is rond 18.30 uur op de gebruikelijke locatie. Traditiegetrouw sluiten we de laatste vergadering van de periode af met een hapje en een drankje op de omloop, afhankelijk van hoeveel energie u nog heeft.

4. Vaststelling van de notulen van de openbare raadsvergadering van 29 januari 2026.

De **VOORZITTER**: Dan ga ik snel door met de vaststelling van de notulen van de openbare raadsvergadering van 29 januari 2026. Wenst iemand nog het woord naar aanleiding van deze notulen? De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp): Voorzitter, we hebben het nooit over notulen en de mensen die die maken. Vroeger zat daar een dame achter een tafeltje met steno alles op te schrijven. Nu doen ze dat achter de schermen. Alle lof voor de notulisten, zou ik zeggen, en andere mensen achter de schermen die alles mogelijk maken. Meestal prima afgewerkt, maar ik heb toch een kleine correctie voor deze notulen. Pagina 17, bovenin, daar staat na “de heer Coşkun heeft een vraag” op de volgende regel “De voorzitter” terwijl daar natuurlijk de heer Coşkun had moeten staan. Dat gaat over de community Builders. Dat is voor de zoekmachines in de toekomst. Anders vinden ze niet mij, maar u. Dan worden u woorden in de mond gelegd die van mij waren. Dat was het, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dat dienen we gelijk recht te zetten, maar dank voor deze mededeling en dan zullen we dat ook aanpassen. Zijn er anderen nog? Met deze wijziging stel ik de notulen van 29 januari 2026 vast.

3. Mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2026 week 5 t/m 8.

De **VOORZITTER**: Dan is er een Mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2026 van week 5 t/m 8. Ik stel u voor de behandelwijze zoals vermeld bij het desbetreffende stuk vast te stellen. U kent de procedure. Als u een opmerking heeft met betrekking tot een bepaald stuk, dan verzoek ik u het bijbehorende BB-nummer te noemen dat bij het stuk staat. Iemand? Niet. Dan constateer ik dat dat niet het geval is en is hiermee de lijst van de ingekomen stukken vastgesteld.

5. HAMERSTUKKEN

5.1 Het voorstel met betrekking tot aanvraag bijdrageregeling voor in 2025 gemaakte kosten voor het opsporen en opruimen van ontplofbare oorlogsresten.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar de hamerstukken. 5.1 Het voorstel met betrekking tot aanvraag bijdrageregeling voor in 2025 gemaakte kosten voor het opsporen en opruimen van ontplofbare oorlogsresten. Akkoord?

5.2 Het voorstel tot wijziging van de nota Rotterdams grondbeleid met betrekking tot het optoppen van woningen.

De **VOORZITTER**: Het voorstel tot wijziging van de nota Rotterdams grondbeleid met betrekking tot het optoppen van woningen. Akkoord?

5.3 Het herziene voorstel tot onderhandse verkoop van panden aan de Rechthuislaan en Tolhuislaan.

De **VOORZITTER**: Het herziene voorstel tot onderhandse verkoop van panden aan de Rechthuislaan en de Tolhuislaan. Akkoord?

5.4 Het voorstel tot vaststelling van de wijziging van het omgevingsplan 'H2 Conversiepark 2'.

De **VOORZITTER**: Het voorstel tot vaststelling van de wijziging van het omgevingsplan 'H2 Conversiepark 2'. Akkoord?

5.5 Het voorstel van het presidium tot vaststelling van verordeningen m.b.t. de gemeentelijke ombudsman en de Rekenkamer Rotterdam.
a. Verordening gemeentelijke ombudsman 2026;
b. Verordening Rekenkamer Rotterdam 2026;
c. Verordening rechtspositie gemeentelijke ombudsman en lid Rekenkamer Rotterdam.

De **VOORZITTER**: Het voorstel van het presidium tot vaststelling van de verordeningen met betrekking tot de gemeentelijke ombudsman en de Rekenkamer Rotterdam, verordening gemeentelijke ombudsman 2026, verordening Rekenkamer Rotterdam 2026, verordening rechtspositie gemeentelijk ombudsman en lid Rekenkamer Rotterdam. Dit zijn 3 ontwerpbesluiten. Akkoord voor alle drie?

5.6 Het voorstel van het presidium tot vaststelling van de Organisatieverordening griffie en begroting raad en griffie Rotterdam 2026.

De **VOORZITTER**: Het voorstel van het presidium tot vaststelling van de Organisatieverordening griffie en Begroting raad en griffie Rotterdam 2026. Akkoord?

6. REGULIERE DEBATTEN

6.1 Debat over collegeverantwoording Eén Stad 2022-2026 en het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Targets tellen: eindbeoordeling collegetargets 2022-2026'.

De **VOORZITTER**: Dan komen we bij het verantwoordingsdebat. De volgorde van spreken is zoals ook bij de begrotingen, dus dan is als eerste het woord aan mevrouw Kockelkoren. Vanuit de zijde van het college zal straks de beantwoording ook in de gebruikelijke volgorde zijn, te beginnen met wethouder Simons. Mevrouw Kockelkoren heeft het woord.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl): Voorzitter, dank u wel. Als fractievoorzitter van de grootste oppositiepartij en laatste fractievoorzitter van GroenLinks Rotterdam zal ik vandaag de spits afbijten in het verantwoordingsdebat met dit rechtse college. Onze meetlat is helder. Is onze stad er afgelopen jaren eerlijker, groener en duurzamer op geworden voor Rotterdammers? Beste raad, ik moet helaas eerst met een aantal kritische noten starten voordat ik ook wat positieve noten uiteraard zal benoemen, zoals jullie van ons gewend zijn. Maar we beginnen kritisch, want het stoplichtmodel met targets laat geen mooi verhaal zien. Dit college heeft maar 40 procent van de eigen doelstellingen behaald. Negen van de 15 targets staan op rood of oranje. Dat is een dikke onvoldoende. Maar dit college leeft in een eigen werkelijkheid, lijkt het wel, en jubelt dat meer dan 70 procent van de ambitieuze collegetargets bijna is gehaald. De stad vertelt een ander verhaal. Het straatbeeld is er tijdens dit college niet beter op geworden. De stad laat zich massaal horen over drugsoverlast, verkeersoverlast en afval. Bewoners zijn er klaar mee. De stad ruikt naar de geur van achteruitgang, kopte het AD. Intussen daalt het veiligheidsgevoel en worstelt onze haven. Dit college gooide er in de laatste paar maanden nog enkele miljoenen aan offensieven tegenaan in een poging om hun straatje schoon te vegen. De fractie van Leefbaar gooide er ook nog 4 initiatiefvoorstellen achteraan. Kennelijk was het allemaal nog niet voldoende. Daar zijn wij het mee eens, want ook na die offensieven is het niet gelukt. De targets op schoon en veilig zijn niet gehaald, tot droefheid van veel bewoners. Voorzitter, laten we het eerste target van dit college erbij pakken, het verbeteren van de veiligheid in de stad of in ieder geval gelijk houden. Maar ook dat is niet gehaald. Sterker nog, de veiligheidscode na 4 jaar is zelfs slechter dan toen dit college begon in 2022. Wie een inloopvoorziening voor verslaafde mensen sluit, kan investeren in handhaving, maar zorgt juist voor meer overlast. We hebben gezien dat wanneer de wethouder wel met ons samenwerkte, er goede dingen gebeurden, zoals de opvang aan de Volkelstraat. Maar er is veel te veel tijd verloren gegaan met onzin als bankjes weghalen, boetes uitdelen aan dakloze mensen en discussie over het verplaatsen van de Pauluskerk. Wij willen geen tijd meer verliezen. Stop daklоosheid door te investeren in de sociale basis en te breken met taboes rondom het aanpakken van drugsoverlast, door de nachtopvang voor iedereen permanent te openen, door waar nodig gebruikersruimtes te realiseren, zolang die er nog niet zijn, met een paar wielen eronder, zoals de crack camper. Wij willen een stad met een hart, waar we niet wegkijken, maar naar elkaar omkijken. Voorzitter, wonen. De Rekenkamer beveelt aan niet alleen te focussen op het halen van een target, maar ook te kijken naar het bredere verhaal achter de cijfers om een tunnelvisie te voorkomen. Voorzitter, dat is mislukt. Na 4 jaar zijn er nog steeds 90.000 Rotterdammers op zoek naar een betaalbare woning met een huurprijs onder de 900 euro en is het aantal sociale huurwoningen in onze stad per saldo niet toegenomen. Ondertussen staan duizenden woningen leeg, maar weigerde het college dit deze periode aan te pakken. Rotterdammers

vragen om een huis dat zij kunnen betalen. GroenLinks-PvdA gaat de komende periode alles uit de kast halen om werkelijk extra betaalbare huizen te realiseren.

De **VOORZITTER**: De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr): Ik hoor een paar leuke getallen van mevrouw Kockelkoren. Het vorige college had maar 27 procent van de doelen behaald ten opzichte van 40 procent door dit college. Dus dat zal een nog dikkere onvoldoende geweest zijn volgens uw logica. Daarnaast wil ik vragen, hoe reflecteert u op het feit dat dit college 60 procent van de woningen in het betaalbare segment heeft gerealiseerd, waar het vorige college maar 45 procent had gerealiseerd? Het vorige college met GroenLinks erin, die bouwde voor de dure inkomens. Dit college bouwt voor de Rotterdammers die werken.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl): Voorzitter, dat is een interruptie die je had kunnen zien aankomen, want dat is hoe het hier elke keer gaat. We zitten hier voor het verantwoordingsdebat van wat dit college 4 jaar heeft gedaan. Het zou ook u als coalitiepartij sieren om te kijken wat zijn de resultaten die behaald zijn in plaats van terug te kijken naar 4 jaar geleden. Dat staat in de weg dat wij hier werkelijk de doelen realiseren die zo belangrijk zijn voor Rotterdammers.

De **VOORZITTER**: De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr): Het is duidelijk. Dus op de bouw is geen antwoord, maar inderdaad, we kijken naar wat dit college heeft gerealiseerd. Daar kijken wij ook naar en wij zien een verbetering ten opzichte van het vorige college. Dank u.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl): Voorzitter, op de bouw heb ik zeker wel een antwoord. Het bouwen van betaalbare woningen is hard nodig, maar wat wij zien, is dat de doelen die gesteld waren volstrekt onvoldoende waren om aan al die woningzoekende Rotterdammers, die een betaalbare woning nodig hebben, tegemoet te komen. Dat ligt met name aan de doelstelling die het college zichzelf heeft gesteld, het aantal sociale woningen gelijk houden. Daarmee blijven al die Rotterdammers op een wachtlijst staan. Daar is echt tekortgeschoten.

De **VOORZITTER**: De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr): Dit college heeft meer sociaal bijgebouwd dan het target was. Laten we ook niet vergeten dat het de colleges waren waar GroenLinks-PvdA aan de knoppen zat dat de Tweebosbuurt werd gesloopt en dat Zuid werd gehalveerd toen er 25.000 woningen van de sociale voorraad eruit werden getrokken. Wij bouwen terug wat u gesloopt heeft.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl): Ik weet niet waar ik moet beginnen bij deze interruptie eerlijk gezegd. Betaalbare woningen voor Rotterdammers zijn nodig. Het is niet voor niets dat de corporaties een kalender notabene uitbrachten met 365 Rotterdamse huishoudens wanhopig op zoek naar een woning. Elke dag achter een computer zitten om in te schrijven op woningen, geen woningen kunnen vinden, 7 jaar staan ze op een wachtlijst. Als u wilt blijven praten over 4 jaar geleden, prima. Ik vind dat tijdverdrijf.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Voorzitter, D66 is het helemaal eens met GroenLinks-PvdA. We moeten blijven doorbouwen in deze stad en we moeten ook ervoor zorgen dat er zo veel mogelijk betaalbare woningen worden gebouwd. Is mevrouw Kockelkoren het met mij eens dat we nog nooit in 4 jaar tijd zoveel woningen hebben gebouwd als in deze collegeperiode?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl): Ik heb ook een compliment uitgedeeld of ik zal een compliment uitdelen. Ik vind het goed dat er woningen gebouwd worden. Daar hebben wij ook allemaal voor gestemd. Wat ik niet goed vind, is dat wij, en dat hebben wij afgelopen 4 jaar lang elke keer betoogd, als je dit aantal betaalbare woningen bouwt, dan los je het probleem voor gewone Rotterdammers die een woning zoeken niet op. Dat hebben wij 3 jaar geleden gezegd, hebben we 2 jaar geleden gezegd en hebben we 1 jaar geleden gezegd. Dat blijft hetzelfde. Als je dan 4 jaar lang zo door hobbelt, dan blijven die Rotterdammers 7 jaar op een wachtlijst staan. Dat is onvoldoende. Wij willen dat aanpakken.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Voorzitter, ik lees in het verkiezingsprogramma van GroenLinks-PvdA dat zij van plan zijn om betaalbare woningen naar 80 procent op te hogen. Maar mijn vraag is dan, hoe wilt u ervoor zorgen met dit percentage dat die woningen ook daadwerkelijk in de stad worden gebouwd? Want de grootste uitdaging in de bouwopgave is om ervoor te zorgen dat die projecten, die we allemaal willen, ook gerealiseerd te krijgen en die bouw te starten. Dat is de wethouder Zeegers gelukt door 12.500 extra woningen in de bouw te starten. Hoe is GroenLinks-PvdA, zonder ergens een geldboom te vinden, van plan om die bouw daadwerkelijk gestart te krijgen? Want dat is wat u zegt. Daar ben ik het helemaal mee eens. Maar als we die 100.000 woningen in deze stad erbij krijgen, dan moeten we ook eerlijk zijn. Dan is mijn vraag aan u, waar haalt u dat geld vandaan?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl): Voorzitter, ik denk dat er te veel gefocust wordt op nieuwbouw alleen. We hebben gisteravond een debat gevoerd waarin het ging over woningen vinden. In de bestaande voorraad staan enorme aantallen woningen leeg. Dit college en deze coalitie weigerden om een leegstandsverordening bijvoorbeeld aan te nemen. Dat zijn ontzettend veel panden die je sneller en eenvoudiger kan ombouwen tot een betaalbare woning. Je kunt optoppen, je kunt aanbouwen, je kunt bijbouwen, je kunt woningen splitsen. Er zijn ontzettend veel manieren om 100.000 woningen te vinden in de bestaande omgeving zonder nieuwbouw. Daarnaast moet je nieuwbouw doen. Maar dat dit college de afgelopen 4 jaar die hele bouwstroom compleet heeft genegeerd en bovendien heeft gefocust op het gelijk houden van sociale woningen, daarmee is het probleem voor Rotterdammers die zoeken naar een betaalbare woning simpelweg onvoldoende aangepakt en niet opgelost.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Maassen, afrondend.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Een laatste vraag. Ik ben het helemaal eens met GroenLinks-PvdA. We moeten in de volle breedte inzetten om ervoor te zorgen dat er voor iedereen in Rotterdam hier een thuis komt. Maar waar ik me door verbaasde, want ik begrijp dat Leefbaar Rotterdam zegt dat Rotterdammers eerst moeten, maar nu schetste mijn verbazing dat GroenLinks-PvdA ook de Rotterdammers eerst een huis zou geven en niet de kwetsbare groepen van buiten Rotterdam die hier in Rotterdam een thuis zoeken. Is dat ook een van de oplossingen die GroenLinks-PvdA voor zich ziet, om Rotterdammers voorrang te geven op de woningmarkt ten opzichte van mensen die van buiten hier een woning zoeken?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Reitema wil hierop reageren.

Mevrouw **REITEMA** (pvda): Ik wil graag op D66 reageren, want ik snap dat het GroenLinks-PvdA verkiezingsprogramma natuurlijk zo goed en interessant is dat D66 het liever daarover heeft, maar we staan hier een verantwoordingsdebat te houden over wat u, onder andere uw partij, in het college de afgelopen 4 jaar heeft gedaan. Dus laten we het alsjeblieft houden bij de prestaties van dit college, het verantwoordingsdebat en niet hier nog een campagnedebat voeren. We hebben al genoeg campagnedebatten. Daarom willen we ook op tijd naar huis, zodat we dat weer goed kunnen doen de komende 2,5 weken. Maar hier staan we toch echt de verantwoording van uw college te hebben.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Voorzitter, daar ben ik het helemaal mee eens. Ik concludeer ook dat we, op 73 woningen na, de collegetargets hebben gehaald. Op het moment dat GroenLinks-PvdA zegt: wij zijn het hier niet mee eens, het moet meer en beter, dan is mijn vraag: hoe wilt u dat bereiken? Een vervolgvraag. GroenLinks-PvdA wil in de volle breedte inzetten om die woningen te bereiken, daar is D66 het helemaal mee eens, maar mijn vraag is wel: omarmt u dan ook de slogan "Rotterdammers eerst"? Omdat ik was verbaasd dat ik zie dat u Rotterdammers op de sociale woningmarkt voorrang wil geven ten opzichte van andere groepen in de stad die op zoek zijn naar huis.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl): Voorzitter, wat wij willen, is dat we bouwen voor gemeenschappen. Dus je hebt in buurten bijvoorbeeld ouderen die willen doorverhuizen in hun eigen wijk, die afhankelijk zijn van mantelzorg in hun eigen buurt. Dat gebeurt nu ook al. Dat is wat wij willen voortzetten. Dus dat is een staande praktijk. Dat is ook wat wij hebben opgeschreven, omdat wij zien dat het belangrijk is om te bouwen voor gemeenschappen dat je die doorstroming van ouderen naar een andere woning in hun eigen buurt bevordert. Dat is waar wij op doelen. Verder staan wij juist open voor iedereen die hier in Rotterdam een bijdrage kan leveren.

De **VOORZITTER**: Tot slot, mevrouw Maassen. Dan ga ik naar mevrouw Reitema.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Afrondend, ik kom tot de conclusie dat in die zin de slogan van Leefbaar Rotterdam en GroenLinks-PvdA helemaal niet zo van elkaar afwijkt, want beide partijen willen Rotterdammers eerst in de woningmarkt. D66 kiest voor een andere aanpak. Wij kiezen ervoor om de stad open te stellen voor iedereen en dat iedereen hier in de stad welkom is en een sociale huurwoning kan krijgen. Dank u wel.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl): Voorzitter, mag ik daarop reageren? Want ik vind dit een conclusie en mij dingen in de mond leggen die totaal afwijkt van wat ik heb gezegd en dat door een partij die de afgelopen jaar de LVV heeft gesloten, die het afgelopen jaar een grens onder Rotterdam heeft gelegd, omdat er absoluut niet meer mensen hier binnen mochten komen dan de target dat gesteld was.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda): Voorzitter, ik vraag me ook af of mevrouw Maassen de Stemwijzer heeft ingevuld of daadwerkelijk de toelichting daarop heeft gekeken en ook ons verkiezingsprogramma. Want wij hebben het over dat we het belangrijk vinden dat Rotterdammers in hun eigen wijk kunnen doorverhuizen. Dat is iets anders dan de platte stelling als zodanig overnemen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Voorzitter, ik baseer me inderdaad op de feiten zoals ik ze heb gevonden. Daarin staat dat GroenLinks-PvdA voering wil geven aan Rotterdammers op de sociale woningmarkt. Dat betekent dat er ook door GroenLinks-PvdA een hek wordt gebouwd om de stad. Wat ons betreft kan dat ook op een andere manier. Iedereen is hier welkom, mensen van buiten, Rotterdammers die op zoek zijn naar een woning. Ik begrijp dat dat enigszins gevoelig ligt aan mijn rechterzijde.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, dank u wel. Er is veel gewisseld al in dit bouwdebat en dat wil ik ook zeker niet overdoen. Volgens mij weet u heel goed dat wij als VVD in ieder geval voor dat middensegment willen bouwen. We hebben genoeg sociaal. Sterker nog, we hebben meer dan dat percentage gehaald. Maar waar ik met u naartoe wil, is het volgende. We kunnen bouwen in deze stad wat we willen, maar ik ben het helemaal met u eens dat u zegt dat de veiligheid niet voldoende is. Daar begon u uw betoog mee. Ik ben op zoek naar wat u van plan bent aan die veiligheid te doen, want ik heb hier een lijst staan met 12 pagina's met allerlei voorstellen die wij de afgelopen collegeperiode hebben ingediend, waaronder samen de Lijnbaan veilig maken, waar u heeft tegengestemd, met een motie voor vuurwerk geweldplegers markeren en op sturen, waar u tegen heeft gestemd. Dus ik ben een beetje op zoek. Wat gaat u doen om te zorgen dat wij deze stad echt inderdaad veiliger maken?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl): Is dit een verantwoordingsdebat voor ons? Ik constateer dat het college bepaalde doelen heeft gesteld en die op veiligheid niet gehaald is. Sterker nog, dat het er slechter voorstaat dan 4 jaar geleden. Daar wil ik wat van zeggen. Dan kunt u moties indienen wat u wil, maar in feite heeft het college daar kennelijk onvoldoende mee gedaan. Dus kijk vooral zelf in de spiegel.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, waar het om gaat, is dat wij, net als u, ook kritisch zijn op veiligheid. Wij vinden ook dat er een stapje bij moet. Wij vinden dat er 200 extra handhavers moeten komen. Wij vinden dat we meer moeten preventief fouilleren. Wij vinden een hele hoop dingen en daarvoor dienen wij voorstellen in, net zoals uw partij dat doet. Alleen dan wil ik u wel vragen, als wij met elkaar constateren dat de veiligheid niet voldoende is, dan moeten we ook met elkaar dingen gaan proberen. Mag ik u dan aan mijn zijde vinden als ik dit soort initiatieven ga indienen, dat u die dan ook gaat steunen, om het college een extra aansporing te geven om die veiligheid op peil te brengen?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl): Voorzitter, ik vind het bizar dat het college zichzelf een opdracht geeft, of dat wij als raad kennelijk het college een opdracht hebben gegeven, en dat het college dus in 4 vier jaar tijd slechter ervoor staat dan daarvoor. Het gaat niet om moties. Wij controleren het college. Daar zijn we nu mee bezig. Als je het aan ons vraagt, wij vinden de effectiviteit van veiligheid wordt vele malen beter bereikt door in te zetten op preventie, door te stoppen met schijnmaatregelen als preventief fouilleren en dat te steken in daadwerkelijk recherchewerk. Op dat soort zaken kan je ons vinden. Verder vind ik dit is een verantwoordingsdebat. Wij kijken naar de resultaten van dit college. Als u de afgelopen tijd

had gevonden dat het college meer had moeten doen, dan had u dat afgelopen tijd met uw college moeten regelen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda): Voorzitter, ik wil toch onderbreken en een citaat opnoemen. "Mijn wens voor Rotterdam is dat de stad over 4 jaar een stuk veiliger is. Ik zie verloedering, verhuftering van onze samenleving. Mensen voelen zich gewoon onveilig. Dat blijkt ook uit onderzoeken van de gemeente. Daarom staat het bij ons op 1." Dat zijn de woorden van Leefbaar lijsttrekker Robert Simons in het AD 4 jaar geleden. Maar we zien nu, 4 jaar verder, dat dit collegetarget dus donkerrood is. Het is rood. Het is niet gehaald. Dan kunnen coalitiepartijen nog met zoveel initiatiefvoorstellen en moties komen, maar u heeft het niet gehaald deze 4 jaar.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Gelukkig ben ik niet de lijsttrekker van Leefbaar Rotterdam, maar sta ik hier namens de VVD. Dus ik zal ook namens de VVD antwoord geven. Ik vind ook niet dat het op veiligheid goed genoeg gaat. Daarom hebben wij veel initiatieven in deze zaal ingediend, ook initiatiefvoorstellen, veilige school goeds. Daar hebben we overigens samen met de fractie van GroenLinks ook aan gewerkt. Dus daar kunnen we elkaar ook vinden. Maar ik vind wel dat het ook een gezamenlijke verantwoordelijkheid van deze raad is om te werken aan veiligheid en te zorgen dat we dit college aansporen de juiste dingen te doen. Dan vind ik het alleen maar belangrijk dat jullie bepaalde voorstellen steunen, want de tijd van mooie praatjes en foei zeggen tegen jongens op fatbikes die allerlei jongens overvallen in wijken, die tijd is voorbij. Die moeten we hard aanpakken en dit soort jongens laten weten dat het niet ophoudt bij een keer een opmerking niet meer doen, maar daar een consequentie aan hangen. Dan heb ik u dus ook nodig.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda): Voorzitter, we zien ook dat spierballentaal helemaal niet werkt. Het werkt niet, de veiligheidsindexen gaan erop achteruit. Het is ook frappant dat aan het einde van de collegeperiode er eindelijk een aanpak komt voor IJsselmonde waar vooral preventieve maatregelen in staan. Dat steunen we van harte. Maar het blijkt ook na deze jaren alleen maar spierballentaal, hard aanpakken, dat is geen oplossing om onze stad veiliger te maken.

De **VOORZITTER**: Afrondend, mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, het is altijd een en-en verhaal. Maar als wij niet durven door te pakken op ook repressie, dan gaat het met deze stad niet de goede kant op. Ik hoop dat u nu een keer wil zien, want deze jongens kunnen we niet langer vriendelijk aanspreken. Die moeten we laten voelen dat het niet oké is om dit soort gedrag te vertonen in onze stad. Daar sta ik voor.

De **VOORZITTER**: Ik probeer toch door te gaan naar de heer Roskam, want die staat al even.

De heer **ROSKAM** (lr): Over veiligheid, aangezien we er toch op werden aangesproken als Leefbaar Rotterdam. Eens, targets niet gehaald. Daar kunnen we heel simpel over zijn, staat in het Rekenkamerrapport. Maar we moeten er ook erg in houden dat de criminaliteit en de overlast de afgelopen periode veranderd is. Vorige periode zat je met corona, was het wat rustiger op straat. De laatste tijd zaten we met geweldsexplosies, noem maar op. Dus het geweld verandert. Wij proberen dan nieuwe gereedschappen mee te geven aan het college,

dat ze adequaat kunnen handelen. Als wij merken dat sommige partijen meer werk maken van het verdacht maken van de politie door preventief fouilleren als discriminerend weg te zetten, dan voeden zij het wantrouwen van mensen in de instituties, voeden ze het gevoel voor onveiligheid. Dat kunt u zichzelf aanrekenen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda): Voorzitter, het is vooral dodelijk vermoeiend dat Leefbaar de hele tijd linkse partijen verwijt alsof wij tegen de politie zijn. Wij hebben juist gehoor gegeven aan de oproepen van de politie zelf. Dus laten we het wel bij de feiten houden.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Kockelkoren vervolgt haar betoog.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl): Voorzitter, het is positief dat dit college de targets op groen en CO2-reductie heeft gehaald. Wij hebben daar als GroenLinks ook elke keer met het college op samengewerkt om telkens een tandje bij te zetten, bijvoorbeeld bij het opstellen van de Havenvisie en nog veel andere initiatieven. Maar we zijn er nog lang niet. De klimaatdoelen behalen in 2050 vraagt nog een grote transitie. We zien dat er stappen zijn gezet en daar willen we ook de komende 4 jaar op doorpakken. Een groene stad betekent ook een groene haven. Om te kunnen garanderen dat we trots kunnen blijven op onze haven, is het niet genoeg om de noodklok te luiden en op Den Haag te wachten. De gemeente moet het initiatief naar zich toetrekken en de haven, het Rijk, de provincie, onderwijsinstellingen en alle andere relevante partners bij elkaar brengen. Wij vinden het zonde dat hier in 4 jaar tijd nauwelijks beweging in is gekomen, want dit kan. Kijk naar Eindhoven, Brainport. Daar is het voorbeeld van hoe structureel investeren in toekomstbestendige en dus duurzame industrie en samenwerkingsverbanden vruchten afwerpt. We dienden daar al een voorstel voor in, maar die haalde het helaas niet. Maar zo zorg je voor de groene haven en groene banen van de toekomst in Rotterdam. Dan bestuurlijke samenwerking. We hebben een burgemeesterswissel meegemaakt en hebben in burgemeester Schouten eindelijk onze eerste vrouwelijke burgemeester van Rotterdam ooit gevonden. Daar zijn wij ontzettend blij mee. Ook hebben we maar liefst 6 wissels van wethouders gezien. Daar werden Rotterdammers niet beter van helaas. Vat het niet persoonlijk op, met ieder van u kan ik goed een bakkie doen, maar de werkwijze van dit college was vaak dichtgetimmerd en krampachtig. In begrotingen was geen euro te verschuiven. Twee keer dienden GroenLinks en PvdA samen een tegenbegroting in, om te laten zien dat de miljoenen ook ingezet kunnen worden voor meer betaalbare woningen, behoud van sociale organisaties, permanente winteropvang, zodat dakloze mensen niet langer op straat hoeven slapen. Maar goede ideeën van Rotterdammers werden vaak niet gehoord. Ik wil het college ook vragen hoe ze daarop terugkijken, op die samenwerking met de raad, de coalitie, de oppositie en of dat de komende periode wellicht op een aantal manieren verbeterd kan worden. Natuurlijk is er ook samengewerkt. We zien positieve noten. We sloten samen een woonakkoord, zijn als raad gestart met de traditie van Internationale Vrouwendag, regelden samen dat armoedegeld behouden bleef voor studenten met schulden. We streden met oppositiepartijen zij aan zij voor een menswaardig bestaan voor ongedocumenteerde Rotterdammers in onze stad. Dat willen we ook blijven doen. Wij hebben, voorzitter, tot slot, de afgelopen jaren talloze gesprekken gevoerd met de mensen die onze stad en gemeenschappen vormen. We hebben gezien dat er zoveel kracht en energie in de stad zit. We hebben gestreden voor de sterke wijken, waar mensen elkaar kunnen vertrouwen, maar er zijn helaas veel kostbare sociale voorzieningen afgebroken deze periode. Wij willen een zorgzame stad, waar we samen de schouders eronder kunnen zetten en Rotterdammers, die het wat minder hebben, erop kunnen vertrouwen dat de gemeente er voor ze is. Samen staan we sterker. Dat geeft energie en daadkracht, die ik de afgelopen 4 jaar heb gevoeld met dit geweldige team van raadsleden. Lieve Mina, Marvin, Larissa, Stephan, Judith, Sigrid en al onze geweldige medewerkers, dank. Als GroenLinks en PvdA geven we die energie van de sociale duurzame

toekomst komende verkiezingen samen vorm door als GroenLinks-PvdA gezamenlijk verder te gaan. Want, beste Rotterdammers, na dit hele verhaal zal het jullie duidelijk zijn dat op 18 maart de enige keuze voor sociaal en links beleid GroenLinks-PvdA is. Dank.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan geef ik nu het woord aan de heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr): Voorzitter, vandaag voeren we het verantwoordingsdebat van een college dat 3,5 jaar geleden begon onder het motto Eén Stad. Een periode waarin veel is gebeurd. We overleefden samen 2 kabinetten, namen afscheid van collega's, die doorgroeiden naar Den Haag als staatssecretaris, minister of omdat ze betrapt werden met de verhuur van schimmelpandjes. Het verschil moet er zijn. We dienden honderden moties in, amendementen ook. Soms eensgezind, soms scherp in het debat, maar altijd met de bedoeling om de stad beter te maken. Een mijlpaal die ik wil benoemen. Voor het eerst sinds het werken met targets, zijn alle doelen bruikbaar en daadwerkelijk SMART geformuleerd. Dat is geen toeval. Aan het begin van deze periode dienden wij een motie in om dit te verbeteren. Die werd met algemene stemmen aangenomen. Dank nog daarvoor. Over de richting waren we het meestal eens. Het politieke debat ging over de hoe. Nu heb ik hier een motie over in mijn zak, maar liever zou ik zien dat het deel van de werkcultuur zou worden van het college. Daarom is mijn vraag aan de burgemeester of zij als voorzitter van het college het signaal wil afgeven aan het nieuwe college dat deze met SMART geformuleerde doelen en afrekenbaar moet werken, die de toets van de Rekenkamer doorstaan, en deze te voorzien van tussentijdse jaarlijkse mijlpalen en hierover in gesprek te gaan met de raad. Als Leefbaar kijken we daarnaast ook terug op een stevige collegeperiode. Er waren externe crisissen, die veel vroegen van het bestuur. Oorlog in Oekraïne, energiecrisis, ravijnjaar. Toch is er in die omstandigheden veel bereikt. We hielden het leven voor Rotterdammers betaalbaar door scherpe keuzes te maken en in het eigen vlees te snijden, in plaats van de rekening neer te leggen bij de Rotterdammers en deze te gebruiken als pinautomaat, zoals sommige andere steden doen. We gaven Rotterdammers voorrang op woningen en maakten een vuist tegen de spreidingswet. We voerden de bouw van betaalbare woningen op en legden de basis voor nieuwe woonwijken van Oost tot West. We zijn ook teruggegaan naar waar eerdere colleges de mist in zijn gegaan. Toen de slager van Oost, hier beter bekend als wethouder Kathmann, met haar zeis door de seniorenvoorzieningen ging, was voor Leefbaar 1 ding duidelijk. Dit gaan wij herstellen. Onder dit Leefbaar bestuur zijn tientallen zorgrestaurants geopend, plekken waar ouderen niet alleen een maaltijd krijgen, maar ook gezelschap en waardigheid. Daarnaast hebben we in veel wooncomplexen weer een huismeester teruggebracht. Iemand die zichtbaar is, aanspreekbaar en zorgt voor orde, veiligheid en een schone omgeving. Nu hiermee het huis op orde is, hebben we moties dat onze ouderen ook weer met een gerust hart op pad kunnen gaan. Daartoe dien ik straks de motie in, samen met DENK, 'Seniorenkorting op de Rotterdampas'. Voorzitter, dan de haven, net ook al benoemd. Terwijl sommige partijen liever zien dat bedrijven vertrekken en banen verdwijnen naar de andere kant van de wereld, kozen wij ervoor om pal te staan voor onze economie. Het was wethouder Simons die naar Den Haag trok om het kabinet met de neus op de feiten te drukken. Zonder haven, geen banen. Zonder banen, geen sterke stad. Geen ideologie, maar realiteit. Een realiteit waar sommige partijen in deze raad nog te graag voor wegduiken. Ook buiten de Coolsingel is het verschil gemaakt. De tijd dat je vergeten werd zodra je 1 kilometer van het stadhuis woonde ligt achter ons. Nog nooit is er zoveel geïnvesteerd in de kleine kernen als in deze periode. Rozenburg, Hoek van Holland, Pernis, plekken die ons na aan het hart gaan, kregen de aandacht en investeringen die ze verdienen. We zijn er nog niet, maar de ingezette lijn is helder en die willen wij voortzetten. Tot slot, voordat ik inga op de targets, nog dit. Met Leefbaar in het stadsbestuur heeft Rotterdam gekozen voor duidelijke grenzen en heldere keuzes. Ik denk nog regelmatig terug aan het moment waarop een PVV-minister "Ik ben beleid" een DENK-wethouder moest smeken om extra opvanglocaties en de wethouder simpelweg nee zei. Dat zijn politieke momenten die je niet snel vergeet. Zelfs onder druk van de spreidingswet, ook wel de dwangwet genoemd,

hebben we voet bij stuk gehouden. Geen automatische buiging voor Den Haag, maar opkomen voor de belangen van onze stad. Voorzitter, u begrijpt dat wij daar trots op zijn. Dan de targets. Zes gehaald, 5 bijna, 4 niet.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Maassen heeft een vraag.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Voorzitter, het was natuurlijk al bekend dat Leefbaar zou pochen. Ik weet niet precies waar u mee aan het pochen bent, want mijn allereerste vraag aan u is, hoeveel statushouders hebben wij in Rotterdam in sociale huurwoningen gehuisvest?

De **VOORZITTER**: De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr): Dat cijfer heb ik niet paraat. Ik weet dat we daar die grens op hebben gezet. Dat was een wens, ook vanuit Leefbaar, en de heer Ceulemans heeft dat gedaan. Ik denk dat hij wel het antwoord zou kunnen geven, maar ik blijf het u schuldig.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Ik kan u het antwoord geven. Honderden. Duizenden zelfs, want we hebben jaar in jaar uit aan die taakstelling voldaan. Nog een vraag aan u. Wat heeft de provincie richting Rotterdam moeten doen voor de uitvoering van de spreidingswet?

De **VOORZITTER**: De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr): Nog 1 keer. Het is niet mijn dossier. Wat heeft de provincie moeten doen? Kunt u hem duidelijker maken?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Mag ik technische tijd? Wat heeft de provincie aan dwangmiddelen moeten inzetten om ervoor te zorgen dat Rotterdam de spreidingswet ging uitvoeren?

De heer **ROSKAM** (lr): Ik ga een beetje buiten mijn dossier, maar volgens mij kregen we dat geld vanuit de provincie voor de opvanglocaties van die boten. Maar houd mij ten goede. Nee? Vorige keer.

De **VOORZITTER**: mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Voorzitter, ik zal de heer Roskam wederom helpen. De provincie heeft inderdaad niets gedaan voor Rotterdam. We hebben geld vanuit het Rijk gekregen. Waarom? Omdat Rotterdam vanaf dag 1, zelfs voordat de spreidingswet in werking trad, voldeed aan haar opdracht om asielzoekers en statushouders hier in Rotterdam op te vangen. Sterker nog, we doen dat zelfs voor de hele regio Zuid-Holland. Dus mijn vraag is, wat bedoelt u precies met uw betoog? Waar is Leefbaar Rotterdam in deze 2 punten zo trots op? Is ze erg trots op het feit dat we inderdaad al die mensen, die op de vlucht zijn voor oorlog en geweld, hier een thuis hebben gegeven de afgelopen 4 jaar in Rotterdam? Is hij er zo trots op dat wij inderdaad vol overgave uitvoering geven aan die spreidingswet? Kunt u mij dat vertellen?

De **VOORZITTER**: De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr): We hebben het op 500 gehouden en volgens de spreidingswet zouden we dan 2000 mensen moeten huisvesten van allerlei verschillende statussen. Maar zoals ik zei, dat is niet mijn dossier. Maar volgens mij daar zat vooral de crux.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Voorzitter, ik zal het nogmaals vertellen. Het Silja heeft plek voor 2000 mensen. We hebben daarna nog 500 mensen op boten zitten. Maar de conclusie is Rotterdam heeft de armen opengesteld om de spreidingswet uit te voeren en om iedereen hier in de stad te huisvesten. Dat is de taken waar Rotterdam heeft gestaan. Dat waren hele SMART formuleerde doelstellingen en die hebben we vol overgave vervuld met u in het college. Dus veel dank daarvoor.

De **VOORZITTER**: De heer Segers.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda): Voorzitter, we hebben voor de zoveelste keer zitten kijken naar een toneelstukje van deze 2 coalitiepartijen, met over en weer verkeerde feiten. Ik blijf dat toch iedere keer herhalen, want het kan ook alleen maar met verkeerde feiten. Want als je hetzelfde verhaal vertelt, maar aan de ene kant enorm trots bent dat je een hek om de stad hebt gezet en aan de andere kant zegt dat je enorm trots bent dat Rotterdam de armen heeft uitgestoken, dan weet je dat het niet klopt. Laat ik het nog 1 keer zeggen. Rotterdam heeft niet aan haar verplichtingen voldaan voor de spreidingswet. Het was veel meer dan 500 asielzoekers wat deze stad moest opvangen. Wat hebben we gedaan? We hebben een schip in een haven gelegd aan de rand van de stad en daar hebben we mensen in gepropt van inderdaad verschillende statussen, want ook hier weer wordt de asielzoeker door elkaar gehaald met de statushouder. Dat is iets heel anders. We moesten veel meer dan 500 asielzoekers opvangen. Dat hebben we niet gedaan. Daar kan D66 de dus onmogelijk trots op zijn. Je kunt er ook onmogelijk trots op zijn dat er een boot aan de rand van de stad ligt waar mensen ingepropt zijn die eigenlijk toebehoren aan andere gemeenten om hun te huisvesten, want dat zijn namelijk statushouders. Die verdienen een huis, die hebben een status gekregen. Laat het voor eens en altijd duidelijk zijn dat we niet door willen met dit prutverhaal van deze 2 partijen, die allebei menen iets geweldigs te hebben gedaan. Het is 1 groot drama. De spreidingswet is hier niet uitgevoerd.

De **VOORZITTER**: De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr): Dank, mijnheer Segers, voor de opheldering. Zes gehaald, 5 bijna, 4 niet. Voor de een halfvol, voor andere helft leeg. Maar de vraag is natuurlijk, wie heeft de eerste helft opgedronken? Neem veiligheid. Ondanks extra investering is de target niet gehaald. Wapengeweld, drugscriminaliteit, overlast in het uitgaansgebied, incidenten in het ov laten zien dat we er nog niet zijn. Aan onze inzet heeft niet gelegen en aan de voorstellen evenmin. De politieke steun daarvoor soms wel. Waar sommige partijen bezig waren met het verdacht maken van de politie, gaven wij hen steun. Minder fouilleeracties omdat er een derde waarnemer bij moet staan, is de wereld op zijn kop. Het target rondom naastplaatsingen en afval is ook niet gehaald. Als ik hier evenveel woorden aan vuil maak als het afval op straat, dan is mijn spreektijd onvoldoende. Maar de heer Koster heeft het recent prima verwoord. Er was wel, en dat zal ik eerlijk benoemen, een stijgende lijn ingezet, maar we struikelden te hard vlak voor de finish. Daarom wil ik toch een volgende motie indienen straks, 'Opgeruimd staat netjes'. Verkeersveiligheid, ook niet gehaald. Het ging om blackspots, niet om verkeersonveilige plekken, even weer scherp zei de wethouder, en mensen in de bijstand, ondanks een respectabele van 12.000 mensen die we aan het werk geholpen hebben, net niet gehaald. Bijna gehaald inderdaad de schuldhulpverlening. We konden het lezen. Vertrouwen, het gaat te paard, komt te voet en het komt niet rennend terug, ondanks de inzet van de wethouder. Woningbouw hebben we net al een gezellig debat over gehad. De woonzorgconcepten, nog 1 te weinig. Dat is toch jammer, wethouder Buijt, maar 23 is zeker een mooie prestatie. Tegelijkertijd zijn er duidelijke successen. Groen, schilderschool, CO2-reductie, jeugdpreventie, Wijk aan Zet en bedrijfsruimte zijn gehaald. Dat betekent een gezondere stad, betere kansen voor kinderen, ruimte voor ondernemers en meer zeggenschap voor bewoners in hun eigen wijk. Voorzitter, het was geen gemakkelijke periode, maar het was wel een periode waarin is gewerkt, keuzes zijn gemaakt en resultaten

zijn geboekt. Daar willen wij op worden afgerekend. Eén Stad betekent verantwoordelijkheid nemen en dat hebben wij gedaan. Tot slot nog een persoonlijke noot, want ondanks dat we het lang niet altijd met elkaar eens waren, sterker nog, vaker niet dan wel, hebben we deze periode samen volbracht. Er waren scherpe debatten en soms stevige momenten, maar we hebben met elkaar verantwoordelijkheid voor onze stad gedragen. Is de stad zoals we haar willen zien? Nee, nog lang niet. Er liggen genoeg uitdagingen voor ons, maar 4 jaar lang hebben we ons ingezet voor Rotterdam, ieder vanuit zijn eigen overtuiging. Daarom wil ik afsluiten met een oprecht woord van dank aan D66, DENK en de VVD voor de samenwerking, maar ook aan de overige partijen waar we op momenten mee samengewerkt hebben. Tot zover.

De **VOORZITTER**: De heer Dekkers heeft een vraag.

De heer **DEKKERS** (volt): Voorzitter, dank u wel. U heeft zich 4 jaar ingezet, wij allemaal, denk ik, maar het college heeft daklozen beboet, erfpachters het stuipen op het lijf gejaagd, de afvalproblematiek niet opgelost. Misschien moet ik het meer in cijfers verwoorden, want u bent een man van de cijfers. Veertig procent van de targets zijn gehaald. Mijn vraag is aan u, welk cijfer zou u dit college geven?

De **VOORZITTER**: De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr): Niet een 10, zoals wethouder Achbar hier naast me. Wat ik zei, er zijn er 4 niet gehaald, 6 wel, 5 bijna. Dan zit je op 11 van de 15. Een 7,5 ongeveer kom ik dan op uit.

De **VOORZITTER**: De heer Dekkers.

De heer **DEKKERS** (volt): Voorzitter, ik kan helpen bij de rekensom. Dus 40 procent van de targets zijn gehaald. Dat is een 4.

De heer **ROSKAM** (lr): Daarom zeg ik 4, 4 van de 15. Dus ik ben benieuwd naar uw beoordelingsschaal. Tot zover.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan mevrouw Reitema.

De **VOORZITTER**: De heer Roskam heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Seniorenkorting op de Rotterdampas

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van het verantwoordingsdebat;

constaterende dat:
- uit alle hoeken van de stad positieve signalen klinken over het terugbrengen van de seniorenkorting op de Rotterdampas;

overwegende dat:
- het onwenselijk is dat de seniorenkorting op de Rotterdampas aan zijn eigen succes ten onder gaat;
- we zoveel mogelijk Rotterdamse senioren gebruik willen laten maken van deze kortingsregeling;

verzoekt het college:

- te zoeken naar manieren om de Rotterdampas voor alle ouderen die deze aanvragen toegankelijk te houden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Roskam en S. Soytekin

Motie 2. Opgeruimd staat netjes

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen 26 februari 2026, ter bespreking van het verantwoordingsdebat;

constaterende dat:
- nog teveel Rotterdammers overlast ervaren van naastplaatsingen en de daarbij komende overlast en ongedierte;

overwegende dat:
- de gemeente primair verantwoordelijk is voor een schone stad;

spreekt uit:
- de waardering voor het harde werken van de medewerkers van stadsbeheer;
- dat een schone stad topprioriteit moet blijven voor het volgende college;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M.D. de Waard

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **REITEMA** (pvda): Voorzitter, daar staan we dan, de laatste gemeenteraadsvergadering van deze periode, 4 jaar, en ook de laatste gemeenteraadsvergadering van de PvdA Rotterdam, want volgende periode komen wij terug als 1 fractie met GroenLinks, zoals jullie natuurlijk weten. Voorzitter, dit was ook mijn eerste periode als raadslid en dit is dus ook mijn eerste verantwoordingsdebat. Het was eerlijk gezegd zoeken hoe ik dit aan moest pakken, zo een verantwoordingsdebat, maar ik heb ervoor gekozen om de sandwichmethode toe te gaan passen. Geen sandwichborden, maar de sandwichmethode. Dus ik ga met iets positiefs beginnen over deze 4 jaar. Want waar ik ongelooflijk trots op ben, is hoe we, van links tot rechts, over coalitie en oppositie heen, femicide op de lokale agenda hebben vastgenageld. Vrouwenmoord, de meest voorspelbare moord, is geen zorgprobleem, het is een veiligheidsprobleem. Aan het begin van de nieuwe raadsperiode komt ook ons initiatiefvoorstel, met onder andere Mina Morkoç en Erik Verweij, op de nieuwe raadsagenda, zodat ook alle nieuwe raadsleden gelijk weten hoe laat het is. Voorzitter, we hebben ook op het armoede en schuldendossier bij tijd en wijle goed samen kunnen werken. In het eerste jaar hebben we samen met GroenLinks en D66 een vuist gemaakt tegen menstruatiearmoede. Op alle scholen in Rotterdam zijn menstruatieproducten beschikbaar. Wat een resultaat. Terwijl ik dat nu zeg, krijg ik er weer kippenvel van. Ik ben er echt ontzettend trots op. Dus dank voor die samenwerking. Natuurlijk moet ik het ook hebben vandaag over het toeslagenschandaal. Elfduizend Rotterdamse gezinnen is ongekend onrecht aangedaan. Dat weten we door de overheid. De ombudsman sprak zelfs van een herstelschandaal. We hebben ontzettend veel verhalen op mogen halen en ik ben vooral de gedupeerden dankbaar voor hun vertrouwen en hun openheid. Maar, voorzitter, ik heb me ook op zitten vreten deze 4 jaar hier over het groots aangekondigde Armoedefonds, wat werd gebruikt als graaipot van dit college, de 3

wethouders die dit college versleet op armoede, de kaalslag op het sociale weefsel in onze stad, hoe vooral goed gedekte en goed onderbouwde voorstellen door deze coalitiepartijen veel te vaak van tafel zijn geveegd. Dat was echt heel pijnlijk. Ook over de meest kwetsbare mensen die op straat zijn beland en natuurlijk het menselijk drama van dakloosheid, wat maar niet onder controle lijkt te komen. Voorzitter, ik wist niet hoe ik vanochtend moest reageren toen Leefbaar Rotterdam met een rits aan initiatiefvoorstellen kwam, tot hele waardevolle inzichten kwam wat beter moet op armoede en betaalbaarheid. Maar het is natuurlijk wel een beetje gênant dat ze pas 1358 dagen na het coalitieakkoord tot dit inzicht komen. Dat had natuurlijk eerder gemogen. Voorzitter, iedereen die om zich heen kijkt, ziet en voelt dat de stad er wel deze afgelopen 4 jaar echt op achteruit is gegaan. De coalitiepartijen zijn tevreden, maar, mijn collega Kockelkoren zei het ook al een paar keer, 9 van de 15 targets zijn niet gehaald. Voorzitter, ikzelf werk in de IT en ik heb in mijn werk ook sales targets. Ik kan je zeggen: bijna gehaald is geen categorie in de private sector. In de wereld van de gewone Rotterdammers overigens ook niet. Want je moet maar eens proberen om als bijstandsgerechtigde een paar keer bijna je afspraak te halen. Dan word je gekort op je uitkering. Of bijna je tram niet halen. Dan rijdt hij voor je neus weg. Of bijna je rekeningen niet kunnen betalen. Voorzitter, dan heb je een schuld. Voorzitter, dit college slaat zichzelf op de borst, maar daar hebben de Rotterdammers geen snars aan. Het armoededossier moet ik nog uitgebreid benoemen, want, voorzitter, ik noemde het al, een armoedefonds en voor het eerst een fulltime wethouder.

De **VOORZITTER**: De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr): Ik miste er nog 1. Bijna zwanger is ook niet zwanger. Laten we wel wezen, u kunt het natuurlijk zeggen, maar ik moet dan ook eerlijk zijn, dit is wel de eerste keer dat alle targets meetbaar waren. Vorige periode waren er een aantal targets die na afloop ineens meetbaar bleken te zijn. Vier jaar lang gewerkt door een wethouder, 4 jaar lang gewerkt door het college en aan het einde was het: wat heb je gedaan? Dat was nog ineens inzichtelijk. Dus in die zin natuurlijk, u kunt het oordeel vellen, maar ik ben wel blij dat u positiever oordeelt over dit college dan het vorige college waaraan u deel heeft genomen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Voorzitter, dan is mijn vraag terug, wat hebben de Rotterdammers gezien van het feit dat de targets nu meetbaar zijn? Heeft dit de stad nu veiliger gemaakt voor de Rotterdammers? Is er daardoor minder armoede in onze stad? Is de stad daardoor betaalbaarder geworden, omdat de targets nu meetbaar zijn?

De **VOORZITTER**: De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr): Ja, omdat we het dus ook in het definitieboekje hebben vastgesteld, waarbij we hebben gezegd welke beleidstheorie er aan de grondslag moet liggen voor het behalen van de target. Dus dat we inderdaad concreet zeggen: dit telt als betaalbare woningen, dit is hoe we vuil in de buitenruimte meten. Dus dat is inderdaad toetsbaar en zichtbaar. Ik neem niet aan dat iedere Rotterdammer het definitieboekje leest, maar het is wel daadwerkelijk meetbaar en zichtbaar.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Voorzitter, fantastisch dat het meetbaar is, maar ik vind als je zelf een belofte maakt, je hebt zelf die target gesteld, en je komt ze niet na na 4 jaar, de stad is er op achteruitgegaan, het is verloederd, het is onveiliger geworden, dan vind ik het ongepast om jezelf zo op de borst te slaan. Dus wij hebben daar een ander oordeel over en de Rotterdammer volgens mij ook.

De **VOORZITTER**: De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr): U zegt het is verloederd, maar ik zou zeggen: kijk naar de cijfers. Dat ligt er wel schoner bij dan 4 jaar geleden. Dat staat in de stukken. Wat dit college wel heeft gedaan, we hebben ieder jaar het gesprek daarover en niet aan het einde van 4 jaar.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Voorzitter, dit is iets wat ik in mijn tweede jaar ook al in de commissie zei, dat ik soms het gevoel heb dat we in 2 werkelijkheden leven, want we hebben allemaal mooie stukken die het college uittypt en naar ons toezendt en we hebben de realiteit als je in de stad loopt. Sorry, het is een teringzooi. Dus dan kan het mooi in uw stukken staan dat het verbeterd is, maar als ik in de stad kijk en loop, is het absoluut geen verbetering. Voorzitter, terug naar het armoededossier. Ik noemde het al, een armoedefonds. Hartstikke goed. Wat ervan over is gebleven, is wel wat minder. Voor het eerst een fulltime wethouder. Het was er niet 1, het waren er 3, de meeste wethouders armoede ooit. Die kan het college ook in de zak steken. De belofte was groot, de uitvoering dramatisch en Rotterdammers hebben het nakijken. Ondanks de inhaalslag van de driemaal scheepsrecht derde wethouder, is het puin niet geruimd. Maar, voorzitter, gelukkig gloort er hoop aan de horizon, want waar ik de afgelopen 4 jaar het meest van onder de indruk ben geweest, is de gigantische energie die ik zie in de Rotterdammers elke dag weer. Energie om er elke dag wat van te maken, hoe groot of klein je portemonnee ook is. Rotterdammers die elkaar ondersteunen als het tegenzit. Dat doen zij niet dankzij, maar ondanks dit college. Ik ben blij, en dat worden mijn laatste woorden, dat over iets minder dan 3 weken de verkiezingen zijn. Ik moet nog oefenen. Misschien over een half jaar een andere naam. Wij gaan natuurlijk voor een betaalbaar, veilig en groen Rotterdam waar Rotterdammers wel serieus genomen worden.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, dank u wel. We staan op een kruispunt. Over 3 weken zijn de Rotterdammers aan zet en vandaag kijken we terug op 4 jaar coalitie Eén Stad. Ik begrijp dat dat wat rumoer in deze zaal met zich meebrengt. We kunnen in ieder geval terugkijken op een periode waarin we hebben laten zien dat we goed kunnen samenwerken met elkaar, van links tot rechts in deze zaal, en dat we ons ook allemaal hebben ingezet voor ons mooie Rotterdam. Dan dit college. Dit college was, wat ons betreft, het college van de vooruitgang, met een recordaantal nieuwe woningen, met meer mensen uit de bijstand dan ooit in deze stad en ook fantastische projecten, zoals de Rijnhaven die is gestart en het Hofplein. Ook kwam er meer geld voor handhaving. Wat ons betreft zetten we ook die trend voort, want veiligheid zou topprioriteit moeten zijn. We staan wel voor de keuze welke toekomst we onze stad gaan bieden, op welke manier we onze stad vooruit gaan helpen. Voorzitter, wij als Rotterdamse VVD geloven in Rotterdam als de stad van het goede leven. Alleen, het goede leven begint niet bij mooie woorden. Het begint bij de basis. De basis van onze samenleving, ik heb het net ook al gezegd, dat is veiligheid. Een stad waarin je je kinderen met een gerust hart buiten kunt laten fietsen, waar personeel na een late dienst veilig naar huis kan en waar je als vrouw niet langer op je hoede hoeft te zijn in je eigen straat of bij het uitgaan, zoals het hoort. Deze collegeperiode hebben we fors geïnvesteerd in handhaving, in preventie, in wijken, intensivering van de aanpak van wapens, een verbeterde Verkeersaso Aanpak 2.0 en 21 boa's in deze stad die zich richten op de aanpak van seksuele straatintimidatie. Toch, voorzitter, is het dus niet genoeg. Te veel mensen voelen zich in deze stad niet veilig. Bewoners baseren hun veiligheidsgevoel niet op statistieken. Zij baseren dat op hun dagelijkse ervaring. Hanggroepen bij supermarkten, dochters die worden lastiggevallen tijdens het uitgaan of zonen die door jongens op fatbikes worden overvallen in hun eigen wijk. Dat is niet normaal en daar moeten wij als politiek wat aan doen. Daarom hoor ik vandaag graag van onze burgemeester wat er nog meer nodig is om deze trend te keren, wat u met dadelijk een nieuw stadsbestuur gaat doen om de veiligheid een norm te maken. Want de cijfers die we vandaag weten, zijn de cijfers die er zijn, maar het gaat om de stad van die toekomst, een veilige toekomst. Dus wat gaat u doen om de overlast in de buitenruimte structureel aan te pakken om ervoor te zorgen dat mensen in deze stad hun hand niet meer

op hoeven houden en overlast veroorzaken? Want laten we eerlijk zijn, het zal niet vanzelf veiliger worden in onze stad. Dat weet u ook. We zullen maatregelen moeten nemen en de Rotterdamse VVD wil deze maatregelen ook nemen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl): Voorzitter, ik moet hier een beetje van zuchten, want eerst gaat het om: we willen meer geld op handhaving, daar zijn we trots op, we moeten meer maatregelen nemen, maar het is een verantwoordingsdebat, dus die maatregelen hadden 4 jaar genomen kunnen worden. Dus wat is de kritische noot? Waar denkt u dat het college het heeft laten liggen?

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, er zijn ook heel veel voorstellen in deze raad gedaan die het uiteindelijk niet gehaald hebben. Laten we daar allereerst over beginnen. Ik ben inderdaad trots op wat wij met ons handhavingsapparaat hebben. Alleen, het is niet genoeg. Dus er had nog meer geld naar handhaving gemoeten. Dat is een hele kritische noot. Wat mij betreft komen er nog 200 handhavers bij, om te zorgen dat we dat apparaat goed hebben staan. Wat ons betreft komt er dus nog een stevigere aanpak om ondermijning aan te pakken en gaan we nog sterker inzetten op ook de digitalisering daarvan.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl): Maar ook uw conclusie is dus op het gebied van veiligheid en handhaving dat dit college onvoldoende gepresteerd heeft. Ik kan het niet anders zeggen. Daarom denk ik ook dat het uiteindelijk niet helpt om de VVD volgende keer weer op handhaving te zetten of op veiligheidsbeleving, want de Rotterdammer schiet er aan het eind van de dag weinig mee op.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Dank u, voorzitter. Wat ons betreft zit dus zeer zeker niet het probleem in de handhaving. Dat er nog meer geld naartoe moet, dat is evident. Maar ik zou ook willen dat we het cameratoezicht in deze stad verder uitbreiden, dat we bijvoorbeeld donkere plekken, daar heb ik ook het initiatiefvoorstel 'Rotterdamse Horeca Routes' voor ingediend, dat we die beter gaan uitlichten. Daar hebben we met elkaar pas deze collegeperiode over gesproken en het voorstel is de vorige raad pas aangenomen. Dat heeft bijna 1,5 jaar geduurd. Dus er zijn hier wel degelijk dingen gebeurd. Ik ben het met u eens dat de veiligheid niet voldoende is. Wat dat betreft zeg ik ook: daar moet echt een tandje bij. Dat is een opdracht aan het volgend college. Ga daar ook echt mee aan de slag. Maar we hebben ook een boegbeeld. Dat is onze burgemeester, die uiteindelijk verantwoordelijk is voor openbare orde en veiligheid. Vandaar ook die vragen aan haar. Wat gaan we er met elkaar aan doen? Want niets doen is in ieder geval geen optie. Dan vervolg ik. Ik begon met mijn opsommingslijstje wat wij als Rotterdamse VVD graag zouden willen zien. Dat is inderdaad het cameranetwerk in deze stad uitbreiden, het beter verlichten van die donkere plekken, maar ook het uitbreiden van die aanpak voor seksuele straatintimidatie. Wij moeten willen met elkaar dat vrouwen veilig over straat kunnen in deze stad. Wat ons betreft gaan we dus ook onze boa's beter uitrusten. Dat mag met een wapenstok of pepperspray. Die voorstellen hebben we al gedaan. Wij vinden het belangrijk dat we onze dienders ook beschermen. Daarnaast zouden we graag willen dat we werk maken van het aanpakken van overlast door daklozen en dat we een hardere aanpak hebben voor verkeersasociaal gedrag. Voorzitter, veiligheid is voor ons prioriteit. Ik zie sommige partijen daarop knikken en zuchten, maar partijen die niet bereid zijn om deze maatregelen te nemen, hoeven niet te verwachten dat het de volgende periode veiliger gaat worden. Daarom dien ik vandaag een motie in 'Veiligheid is prioriteit'.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Groningen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Veiligheid is prioriteit

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van het verantwoordingsdebat;

constaterende dat:
- rotterdammers zich onveilig te voelen in hun wijk;
- uit de veiligheidsindex blijkt dat het veiligheidsgevoel onder druk staat.

overwegende dat:
- veiligheid een kerntaak van de overheid is;
- woorden over veiligheid weinig waard zijn als daar geen concrete maatregelen tegenover staan;

spreekt uit:
- de veiligheid van Rotterdammers de hoogste prioriteit moet hebben;
- de gemeente bereid moet zijn concrete en zichtbare maatregelen te nemen om de veiligheid daadwerkelijk te verbeteren;
- het cameratoezicht in onveilige gebieden moet worden uitgebreid;
- de aanpak van seksuele straatintimidatie moet worden geïntensiveerd en uitgebreid;
- onveilige tunnels, oversteken en andere donkere plekken versneld beter moeten worden verlicht;
- boa's standaard moeten worden uitgerust met een wapenstok of pepperspray om hun eigen veiligheid en slagkracht te vergroten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, een veilige stad vraagt wat ons betreft ook om een goede samenwerking met partijen in onze stad. Het vraagt om goede plannen die ook worden uitgevoerd. Onze Rotterdamse Horeca Routes zijn een belangrijke manier om uitgaan en verplaatsen in onze stad aantrekkelijker en veiliger te maken. De Rotterdamse VVD wil hier dan ook vaart mee maken en ik hoop ook dat het volgend college daar echt mee aan de slag gaat. Het is in onze optiek ondenkbaar dat we zo slecht samenwerken met onze horeca, zeker als het gaat om crowd control bij evenementen of het versneld aantrekkelijk maken van gebieden rondom die horeca. Goede ideeën moeten serieus worden aangepakt en niet worden afgewimpeld. Gisteren stond in het AD de oproep van de Rotterdamse horeca en wij ondersteunen dat volledig. Mijn vraag aan de burgemeester is dan ook, wat doet dit bericht met u? Welke gesprekken heeft u met de horeca gevoerd? Belangrijker nog, wat gaat u hieraan doen? Om een stap in de goede richting te zetten, dienen wij de motie 'Veiligheid heeft ruimte nodig' in vandaag. Voorzitter, we weten allemaal dat Rotterdam verandert. Alleen, dat gebeurt dus niet vanzelf. Daarom moeten we durven blijven investeren in onze stad, in onze veiligheid. Dat vraagt niet om Stadsverwarmers te knuffelen, dat vraagt om stadsvernielers aan te pakken. Niet incidenteel, elke dag opnieuw. Voorzitter, we staan echt op een kruispunt. Wij als Rotterdamse VVD willen veiligheid echt prioriteit maken en ruimte bieden voor onze ondernemers, zodat we bouwen aan een stad waar het leven goed is. Dat is onze richting en onze weg voorwaarts. Voorzitter, tot slot, dit is de laatste raad voor heel veel raadsleden van ons en velen zullen na

30 maart hier niet meer terugkomen. Maar dan vind ik het toch goed om nog ergens bij stil te staan, want het was me namelijk echt een eer om te mogen werken met jullie allemaal. Soms was het een beetje knetteren achter de schermen, soms was er misschien een traan, die hebben we hier ook gezien in deze zaal, of een grote glimlach, maar ik wil toch heel graag mijn team, Simon, Marieke, Diederik, Erik, Jordi, die er vandaag niet is, Evelien, die er helaas ook niet is vandaag, Tim, Pascal en natuurlijk onze echte backbone, want die werken allemaal achter de schermen voor ons allemaal, maar dat is natuurlijk onze eigen Mila, Julius, Bo, Max, Joost, Joey en Arend ongelofelijk bedanken. Ik heb het hier ongelooflijk fijn gehad met jullie. Ik kijk terug op 8 prachtige jaren. Ik hoop dat als ik over 4 jaar naar het verantwoordingsdebat kijk, dat de stad nog een stukje mooier is geworden dan dat wij haar deze periode met elkaar gemaakt hebben. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Groningen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Veiligheid heeft ruimte nodig

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op 26 februari 2026,her bespreking van het verantwoordingsdebat;

constaterende dat:
- uit de veiligheidsindex blijkt dat het veiligheidsgevoel onder druk staat;
- de Rotterdamse horecaroutes inspelen op aantrekkelijke routes tussen horecagebieden om veilig uitgaan te vergroten.

overwegende dat:
- veiligheid een kerntaak van de overheid is;
- Rotterdamse horecaroutes hieraan bijdragen;
- horecaondernemers een belangrijke rol spelen in het veiligheidsgevoel;
- horeca veel verantwoordelijkheid neemt om veiligheid in het uitgaan en rondom evenementen te waarborgen;
- dit ook een proactieve rol vraagt van de gemeentelijke organisatie
- uit de praktijk blijkt dat maatwerk verzoeken uitdraaien op een starre houding vanuit de gemeente en dus geen doorgang krijgen
- rigide uitgangspunten van de horecanota maatwerk verzoeken veelal belemmeren.

draagt het college op:
- vaart te maken met het uitrollen van de Rotterdamse horecaroutes;
- horecaondernemers meer ruimte te geven om goede ideeën die de veiligheid in en rond horecagebieden of bij evenementen vergroten een serieuze kans te geven;
- als blijkt dat beleid belemmerd werkt voor maatwerk verzoeken dit beleid aan te passen zodat er meer ruimte komt vanuit de gemeentelijke organisatie voor maatwerk voor de horeca.

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen, G.F.E. Koster en E. Rehim Zadeh

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Het woord is aan de heer Dekkers.

De heer **DEKKERS** (volt): Voorzitter, smakelijk. Voorzitter, dit college heeft bestuurlijk beter leren rapporteren en dat vinden we fijn. Maar als we op de dossiers waar politiek sterk op

wordt ingezet kijken, namelijk verkeersveiligheid, veiligheid in het algemeen, afval en de bijstand, zien we dat de resultaten achterblijven. Daarnaast had de ambitie op de targets die wel zijn gehaald, op punten zoals de CO2-reductie of jeugdpreventie, wat Volt betreft hoger mogen zijn. Maar laten we puur naar de targets kijken. Dan scoort het college wat ons betreft een 4. Het zijn de Rotterdammers die daar de effecten van merken. Voorzitter, het college maakt de veiligheid tot prioriteit, maar we zien dat de veiligheidsindex daalt. De partijen op rechts hebben de mond vol over veiligheid en handhaving, we hebben net nog een motie gehoord, ik ben benieuwd wat er concreet in staat, maar de situatie is afgelopen jaren verslechterd. Met de verkeersveiligheid is het niet beter gegaan. We wisten wat de onveilige locaties waren. Toch zijn maar 8 van de 30 locaties aangepakt. Dan afval. Voor afval en naastplaatsingen is de target ook niet gehaald. Recent werd er nog goede sier gemaakt met het schoonoffensief ter waarde van 4 miljoen euro, maar de stad heeft begin dit jaar zijn dieptepunt bereikt. De mensen op straat die ik spreek, zijn er duidelijk over. Het is 1 grote teringbende. Voorzitter, los van de 15 targets zien we dat de stad wat ons betreft echt de verkeerde kant op gaat. Er werd een asielquotum afgesloten en er waren misstanden op de Silja. De landelijke vreemdelingenvoorzieningen werden gesloten. Er werd bezuinigd op het sociale vangnet in de stad. Het aantal daklozen in de stad neemt toe. Moeders met kind die hulp vragen bij Centraal Onthaal werden ook wel eens weggestuurd. Na de afspraak om buitenslapers niet meer te beboeten, vond dit toch plaats. Het sociale hart van de stad lijkt soms gebroken. Dat zien we ook in de woningbouw. De bouw in het sociale segment en voor de studentenhuisvesting blijft achter. Erfpachters werden ondertussen de stuipen op het lijf gejaagd. Participatie ging ook vaak mis, of dat ging over de luchthaven, een nieuw hoofdverdeelstation of het handjeklap aangaande de nieuwe oeververbinding. Voorzitter, Rotterdam lijkt de stad te worden die haar deuren sluit voor de buitenwereld, terwijl de haven en onze stad alleen kunnen floreren als we met een open blik naar Europa en de wereld kijken. Want Rotterdam als echte Europese topstad, hoe mooi zou dat zijn? Een groene en autoluwe binnenstad, zoals in Parijs. Wij tekenen ervoor. Humaan daklozenbeleid, ook in de zomermaanden wanneer het heel erg warm is, zoals in Berlijn. Dat willen we hier ook. Betaalbare studentenkamers, zoals in Praag. Laten we het doen. Afgelopen jaren kregen we vooral te horen dat het allemaal niet kon, maar wij geloven dat we dit de komende jaren wel samen voor elkaar kunnen krijgen. Op 18 maart staat Rotterdam weer aan het roer van onze stad.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, dank u wel. Vandaag sta ik aan het roer hier. Ik had een vraag aan u. U heeft het over humane opvang. Bent u het met mij eens dat overlast en dakloosheid onlosmakelijk met elkaar verbonden is?

De **VOORZITTER**: De heer Dekkers.

De heer **DEKKERS** (volt): Ik zie een relatie tussen die 2.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, zou Volt ook ervoor openstaan als wij kritisch gaan kijken hoe we de opvang in deze stad goed gaan regelen, in ieder geval niet in het hart van het centrum en dat we mensen ook goede opvang bieden om weer terug te keren in de maatschappij met een menswaardig bestaan?

De heer **DEKKERS** (volt): Voorzitter, wij staan ervoor open om overal naar te kijken, maar we lopen nu een weg in die ik niet in wil lopen. Namelijk als het college niet zijn verantwoordelijkheid pakt om opvang goed te regelen, we de ongedocumenteerde opvang zelfs terugschroeven. Als we dan een instituut hebben in de stad, de Pauluskerk, die instapt in dat gat dat wij als gemeente laten vallen, dat we daar dan tegenaan gaan schoppen, dat is voor ons een no-go.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, ik schop nergens tegenaan. Sterker nog, ik denk dat in Rotterdam niemand op straat hoeft te slapen en dat we veel goede opvang hebben. Ik denk alleen dat we het nog veel beter kunnen doen en dat de locaties die we nu hebben, zeker in het hartje centrum, dat dat niet de gewenste locatie is voor heel veel mensen, zeker als ze bijvoorbeeld een bepaalde verslaving hebben. Dus ik wil van u horen, stel dat wij met plannen zouden komen dadelijk in de nieuwe periode om die opvang naar een andere plek buiten het centrum te verplaatsen, om deze mensen goede opvang te geven, om voldoende opvang te creëren, zodat deze mensen uiteindelijk kunnen terugkeren in een maatschappij op een menswaardig bestaan in plaats van bedelend, dan ben ik dus benieuwd of wij Volt aan onze zijde vinden.

De heer **DEKKERS** (volt): Een deel van uw verhaal spreekt me aan, namelijk dat we goede opvang regelen, dat we kijken naar plekken en dat we extra investeren. Dus dat is goed. Het risico dat ik hier echter zie, is dat we zeggen: we hebben een probleem nu in het centrum en dan verplaatsen we het uit het zicht, maar we gaan het probleem niet oplossen. Dus als we het probleem echt gaan oplossen, dan sta ik daarvoor open. Maar die pijlen, die nu zijn gericht op de Pauluskerk, om dat zomaar te verplaatsen, ik zie daar niet zoveel in.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, wij zijn altijd helder geweest. Wij willen de Pauluskerk niet verplaatsen. De Pauluskerk zou de functie moeten vervullen die zij ook is, een goede buurtfunctie, maar de opvang daarentegen zou je wel kunnen verplaatsen. Wij zien namelijk dat overlast en de dakloosheidproblematiek 1 op 1 met elkaar te verenigen, onlosmakelijk verbonden. Als wij echt werk willen maken van veiligheid in deze stad, zullen we ook deze discussie hier met elkaar moeten voeren en moeten durven beslissen om mensen niet in de aanzuigende werking van alle verleidingen van het centrum te laten, maar professionele opvang te bieden elders, zodat ze een menswaardig bestaan krijgen.

De **VOORZITTER**: De heer Dekkers.

De heer **DEKKERS** (volt): Voorzitter, ik vind het toch ingewikkeld, want er wordt hier gesproken over een aanzuigende werking. Daarvan is duidelijk dat dat niet is aangetoond. Bovendien is het dit college dat de nachtopvang heeft gesloten. Dus ik wil er wel op inzetten. Ik heb alleen niet een college gezien dat er op in wil zetten. Volgens mij 2 raden geleden hebben we een motie ingediend om de nachtopvang structureel open te maken, ook bij code geel weer, dus niet alleen als het vriest. Dan wordt er tegen gestemd, ook door uw partij. Dus ik vraag me af, wilt u het echt oplossen of wilt u het probleem verplaatsen?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, het lijkt me dat het doel uiteindelijk is dat we dingen echt willen oplossen. Met elkaar, maar ik vind het belangrijk om te kijken of we het gesprek daarover kunnen voeren. Wij vinden het in ieder geval belangrijk dat we met elkaar inzien dat als we de veiligheid in deze stad willen oplossen, dat we ook werk moeten maken van de daklozenproblematiek.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Voorzitter, ik sla aan op de interrupties van mevrouw Van Groningen van de VVD, want ik vraag me af, u heeft het over dat u opvanglocaties wilt verplaatsen, over welke gemeentelijke opvanglocaties heeft u het dan?

De **VOORZITTER**: Mevrouw van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, we hebben er 1 in het centrum. Dat is bijvoorbeeld de Pauluskerk, die uiteindelijk niet daarvoor bedoeld is. Maar je zou ook met elkaar kunnen kijken of er meer opvanglocaties zijn waar je over kan spreken. Waar het ons om gaat, is dat wij vinden dat als je de veiligheid in deze stad wil aanpakken, dat je ook naar die daklozenproblematiek moet kijken, omdat dat een correlatie met elkaar heeft. Omdat we hebben aangegeven dat wij veiligheid erg belangrijk vinden, wilde ik weten bij Volt of daar ook mogelijkheid is om dat soort gesprekken met elkaar te voeren. Want ik denk dat we onze ogen niet moeten sluiten voor dat soort zaken.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Voorzitter, nogmaals aan mevrouw Van Groningen. Over welke gemeentelijke opvanglocaties heeft u het die u wilt verplaatsen?

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, we hebben het in ieder geval over de opvang van de Pauluskerk en verder begrijp ik uw vraag niet.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Dan begrijp ik dus goed dat u de Pauluskerk wilt verplaatsen. Volgens mij is dat geen gemeentelijke opvanglocatie. De tweede vraag die ik dan heb, is waar wilt u dit in de stad neerzetten? Want wees ook eerlijk naar de inwoners die dan die opvanglocatie elders in de stad kunnen verwachten. U zegt: dat veroorzaakt overlast, maar mijn vraag is: welke wijk kan een gemeentelijke opvanglocatie wat u betreft verwachten?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, dit is op de muziek vooruitlopen. Het gaat mij erom dat wij zien dat hier een probleem is in de stad waar we werk van willen maken. Wij vinden veiligheid belangrijk. Wij willen weten of jullie ervoor openstaan om dit soort gesprekken met elkaar te voeren. Dat is ook de vraag aan Volt,, waar wij met elkaar een gesprek over hebben gehad, omdat wij vinden dat als je veiligheid wil aanpakken, moet je ook dit probleem aanpakken. Dat kun je niet los zien van elkaar.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Voorzitter, ik vind het een gek verhaal van de VVD. U zegt aan de ene kant: wij vinden dat de Pauluskerk kan blijven zitten, maar u wilt blijkbaar iets van de Pauluskerk verplaatsen. Ik begrijp het niet, want het is geen gemeentelijke opvanglocatie. Vervolgens wilt u ook niet antwoord geven waar dan een opvanglocatie elders in de stad zou moeten worden opgestart. Ik vind dat u de bewoners een beetje voor de gek houdt, omdat ik niet begrijp wat het verhaal nu is wat u houdt over opvanglocaties.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, we hebben altijd aangegeven in deze zaal, ook met andere raadscollega's, dat we dit uiteraard samen doen met de verschillende instellingen. Daar moet je mee in gesprek gaan, kijken waar het kan, kijken waar het past. Je wil niet elders overlast veroorzaken, maar we zien wel dat het in het stadscentrum in ieder geval niet goed gaat. Daarom willen we deze discussie met elkaar aangaan, om te kijken hoe we de veiligheid in de binnenstad kunnen oplossen door dus ook werk te maken van de opvang van daklozen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl): Voorzitter, het probleem is dat nu wordt geroepen: wij willen dat goed aanpakken, maar de afgelopen periode zijn bijvoorbeeld twee inloophuizen gesloten. De hele oppositie zei: doe dit niet, want daarmee krijg je juist meer mensen die op straat rondhangen, meer drugsoverlast. Toch zijn die opvanglocaties gesloten. Dus de stappen die deze coalitie en het college heeft gezet, waren vaak juist de verkeerde kant op. Goed dat u nu zegt we willen dat, maar dat had u de afgelopen 4 jaar kunnen voorkomen en dat had in elk geval geholpen in plaats van de veiligheidsscore nu niet halen en achteraf zeggen: we hadden zaken beter moeten doen. De stappen die u heeft gezet waren de verkeerde kant op. Ik vind dat een beetje een huilie-huilie verhaal achteraf.

De **VOORZITTER**: De heer Dekkers vervolgt zijn betoog.

De heer **DEKKERS** (volt): Voorzitter, ik denk, concluderend, we kunnen elk gesprek voeren, alleen ik zal nooit mijn handtekening zetten op dingen die tegen onze kernwaarden ingaan. Wij zouden dat ook nooit hebben gedaan voor de landelijke vreemdelingenvoorziening, zoals dat wel bij dit college is gebeurd. Op 18 maart staat de Rotterdammer weer aan het roer van onze stad. Onze inzet is helder. Wij gaan voor die sterke, eerlijke en schone stad, samen met de Rotterdammer, want wij geloven dat het echt een stukje beter kan.

De **VOORZITTER**: De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Dank u wel, voorzitter. In het betoog van de heer Dekkers hoorde ik hem ook spreken over een autoluwe binnenstad. Volgens mij is dat meer een voorbode voor een totaalverbod voor auto's vanuit Volt. U spreekt natuurlijk ook veel mensen in de stad. Spreekt u ook wel eens automobilisten? Wat vinden zij van het feit dat Rotterdam autovrij moet worden van Volt?

De heer **DEKKERS** (volt): Voorzitter, ik moet wat bekennen. Ik heb zelf ook een auto. Wat ik fijn vind als ik in de auto zit, dat ik lekker van A naar B kan rijden, dus dat ik niet in de file sta. Dat doe ik als ik mijn bijvoorbeeld mijn familie opzoek, die voor een groot deel ook in Brabant woont. Als ik naar het centrum ga, dan neem ik het openbaar vervoer en spreek ik daar met mijn vrienden af. Dus ik denk dat een centrum een plek is om te recreëren en ik denk dat veel mensen er last van hebben dat dat nu niet gebeurt. Dus ik ben helemaal niet tegen de auto. Op sommige plekken moeten we die auto ruim baan geven en ook goed laten rijden. Maar op plekken, zeker zoals De Meent en de Witte de With, zeggen wij: geef ruimte aan de recreant. Dat lijkt mij een heel goed idee. Sterker nog, als ik mensen spreek, zijn ze daar best fan van.

De **VOORZITTER**: De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Dat is toch een positiever verhaal dan wat ik had gedacht, moet ik u eerlijk toegeven, behalve natuurlijk voor het centrum. Maar ik begrijp hieruit dat Volt ook voorstander is om die Maastunnel weer helemaal open te gooien, dat we tweebaans kunnen gaan als we ruim baan willen gaan. Maar het is natuurlijk ook voor ondernemers superbelangrijk dat het centrum niet helemaal autoluw of autovrij wordt. Ik neem aan dat Volt het daar met mij eens is.

De **VOORZITTER**: De heer Dekkers.

De heer **DEKKERS** (volt): Voorzitter, wat voor ondernemers van belang is, is dat het centrum bereikbaar blijft. Zeker in een stad die met tienduizenden mensen gaat groeien, zullen we extra in moeten zetten op het openbaar vervoer, zodat dat goed blijft. Of bijvoorbeeld op P+R voorzieningen, dat je daar makkelijk naartoe kunt rijden en dan goed het centrum in kan. Ik

denk dat dat echt een heel stuk beter kan. Dus ik denk dat we elkaar deels gaan vinden. Als DENK vast blijft houden aan de soort van heilige graal dat elke ondernemer de auto voor zijn voordeur moet kunnen parkeren, dan gaan we er niet uitkomen.

De **VOORZITTER**: De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Nee, maar dan is het voor Volt ook goed om te beseffen dat er heel veel mensen zijn, dus niet alleen ondernemers, maar veel Rotterdammers, die dagelijks naar hun werk moeten gaan, door het centrum moeten rijden en de auto nodig hebben. Dat is een essentieel onderdeel om van A naar B te komen, ook voor die mensen. Dat wordt te in deze raadszaal onderschat, hoe belangrijk de auto is voor mensen. De automobilist wordt weggezet de laatste periode van deze raad. Dat vind ik jammer.

De **VOORZITTER**: Mijnheer Dekkers.

De heer **DEKKERS** (volt): Voorzitter, ik vind het jammer dat het dat gevoel bij u oproept, maar volgens mij gaat het er om dat mensen mobiel zijn. Dat kan via de auto, dat kan te voet, of de fiets of met de metro. Volgens mij moeten we goed kijken wat we op welke plek inzetten. Voor ons is het helder dat in een centrum er minder ruimte moet zijn voor de auto en zeker op straten zoals de Witte de With en De Meent, waar je wil recreëren. Dus daar zetten wij sterk op in.

De **VOORZITTER**: U heeft uw betoog afgerond? Ja. Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Voorzitter, het is in deze raad vaak gegaan over de samenstelling van deze coalitie en dit college. Ik ben blij dat we hier vandaag het kunnen hebben over de resultaten hiervan, want ik kom tot de conclusie dat dit college vooral progressief beleid heeft uitgevoerd. Dit college heeft jaar in jaar uit windmolens erbij geplaatst om los te komen van het Russisch gas. Dit college heeft betaald parkeren binnen de ring geïntroduceerd, zodat ze kunnen toewerken naar een autoluwe stad, waar kinderen zonder dampende auto's veilig op hun fiets naar school kunnen. Dit college heeft de rijbaan bij het Maastunnel tracé, sorry mijnheer Soytekin, gesloten gehouden, zodat de politie en ambulance snel op locatie kunnen zijn. Dit college heeft jaar in jaar uit voldaan aan de taakstelling voor het huisvesten van statushouders en heeft de spreidingswet volledig uitgevoerd, omdat we mensen die op de vlucht zijn voor oorlog en geweld ook hier in Rotterdam een veilig thuis willen geven. Dit college is gestart met de bouw van 12.500 woningen, meer dan ooit betaalbaar, zodat iedereen in Rotterdam een thuis kan vinden. Dit college heeft de peuteropvang voor kwetsbare gezinnen gratis gemaakt voor kansengelijkheid voor alle Rotterdammers. Dit college heeft horecatijden uitgebreid en 15 nachtvergunningen verleend, zodat ook Rotterdammers in de nacht kunnen genieten van onze stad. Dit college heeft de stad 30 kilometer per uur gemaakt, eenrichtingsverkeer geïntroduceerd, groene oases gestart in de stad en ontwikkelt alternatieven voor parkeerplekken. Zo kan ik nog wel doorgaan. Dus als ik terugkijk op 4 jaar bestuur, dan zie ik dat onze progressieve doelen zijn gehaald. Een groene, schone, fietsvriendelijke stad voor iedereen. Het is mooi dat we deze stad op een progressieve koers hebben gezet en dat andere partijen hebben meegewerkt aan de uitvoering van onze agenda, dat D66 deze koers heeft bepaald en dat het college daar uitvoering aan heeft gegeven. Daar is D66 trots op, maar we zijn natuurlijk nog niet klaar. Daarom hebben we 2 moties die we willen indienen. Dat is, 1, een evaluatie van het coffeeshopbeleid, ook inderdaad omdat, zoals mevrouw Kockelkoren heeft gezegd, er een nieuwe burgemeester is en we met een kritische blik moeten kijken of dat nog bij onze progressieve stad past, en een motie 'Eerst simuleren, dan realiseren' om ook verder te werken aan, zoals de heer Dekkers zegt, die autovrije binnenstad.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Maassen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 5. Tijd voor een frisse blik op de coffeeshops

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 6.1 ‘Debat over collegeverantwoording Één Stad 2022-2026 en het rapport von de Rekenkamer Rotterdam 'Targets tellen: eindbeoordeling collegetargets 2022-2026';

constaterende dat:
- de gemeente een vastgesteld coffeeshopbeleid hanteert ten aanzien van vestiging, spreiding en handhaving;
- coffeeshops binnen dit beleid een gereguleerde en gecontroleerde rol vervullen in het softdrugsbeleid;
- het huidige beleid inmiddels al 8,5 jaar van kracht is;

overwegende dat:
- periodieke evaluatie helpt om beleid toekomstbestendig en effectief te houden;
- inzicht in de werking van het coffeeshopbeleid kan bijdragen aan verdere professionalisering en verbetering waar nodig;

verzoekt het college:
- het huidige coffeeshopbeleid te evalueren, daarbij in ieder geval te kijken naar:
- de werking van het vestigingsbeleid; o de bijdrage aan openbare orde en leefbaarheid;
- ervaringen van ondernemers, bewoners en handhavingsinstanties;
- de uitkomsten met eventuele aanbevelingen aan de gemeenteraad aan te bieden voor Q4 2027.

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. A.J.A. Maassen en E.H. Balcha

Motie 6. Eerst simuleren, dan realiseren

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 6.7 ‘Debat over collegeverantwoording Één Stad 2022-2026 en het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Targets tellen: eindbeoordeling collegetargets 2022-2026';

constaterende dat:
- de inrichting van de openbare ruimte bepalend is voor het gedrag van weggebruikers en daarmee invloed heeft op verkeersveiligheid;
- besluitvorming over verkeersmaatregelen gebaat is bij objectieve en inzichtelijke onderbouwing;
- de gemeenteraad behoefte heeft aan een transparant overzicht van mogelijke scenario's en hun effecten alvorens definitieve keuzes te maken;

overwegende dat:
- verkeersveiligheid een randvoorwaarde is voor een veilige en leefbare stad;
- inzicht in verkeersonveilige locaties noodzakelijk is om gerichte en effectieve keuzes te kunnen maken;
- het autoluw of autovrij maken van straten of delen van de binnenstad op bepaalde locaties kan bijdragen aan verkeersveiligheid;
- het werken met simulaties kan helpen om vooraf inzicht te krijgen in de effecten van dergelijke maatregelen op verkeersstromen, bereikbaarheid en leefbaarheid;

verzoekt het college:
- bij de ontwikkeling van het Schiekadeblok een simulatie van een verkeerscirculatieplan te maken voor een autovrij centrum;
- de uitkomsten hiervan te delen met de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.J.A. Maassen en I. van Wifferen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: De heer Dekkers.

De heer **DEKKERS** (volt): Voorzitter, het moest even bezinken, wat mevrouw Maassen allemaal zei, maar zei u nu echt dat dit college de afgelopen 4 jaar een progressieve koers heeft gevaren? Want dan moeten wij toch een keer een kopje koffie drinken wat toch progressief beleid is. Dus ik ben benieuwd, vindt u dat echt?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Voorzitter, ik drink graag een kopje koffie met de fractievoorzitter van Volt om door te praten over progressief beleid. Als ik naar de collegedoelstellingen kijk die zijn gehaald, dan zijn dat inderdaad de progressieve doelstellingen geweest van D66 Rotterdam.

De **VOORZITTER**: U vervolgt uw betoog.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Voorzitter, we hebben laten zien dat het kan. Progressief beleid werkt en wij hebben er vertrouwen in dat we met de progressieve krachten van deze raad ook de komende jaren stappen kunnen zetten om te werken aan die progressieve stad. Niet door alleen naar het verleden te kijken, maar door te bouwen aan de stad van de toekomst. Alleen, terwijl wij bezig zijn met het vooruitbrengen van de stad, zien we dat anderen vooral aan de rem hangen met frames, met tegenstellingen en met rechts tegen links, waarbij Rotterdammers tegen elkaar worden uitgespeeld. Dat zagen we zojuist ook in het debat tussen VVD en Volt over de waardering voor de Pauluskerk. Daarom vinden we het belangrijk als D66 om met een motie te komen om die waardering als gemeenteraad voor de Pauluskerk uit te spreken.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Maassen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 7. Waardering voor de Pauluskerk

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 6.1 'Debat over collegeverantwoording Één Stad 2022-2026 en het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Targets tellen: eindbeoordeling collegetargets 2022-2026';

constaterende dat:
- de Pauluskerk zich al jarenlang inzet voor kwetsbare Rotterdammers, waaronder dak- en thuislozen en mensen met zorgvragen;
- de organisatie voorziet in basisbehoeften zoals opvang, voedsel en kleding;
- de Pauluskerk een belangrijke schakel vormt binnen het Rotterdamse zorg- en welzijnsnetwerk;

overwegende dat:
- de inzet van maatschappelijke organisaties van grote waarde is voor een inclusieve en solidaire stad;
- waardering voor maatschappelijke partners bijdraagt aan een constructieve samenwerking tussen gemeente en maatschappelijke organisaties;

spreekt uit dat:
- de Pauluskerk een zelfstandige organisatie is en het niet aan de gemeenteraad is om zich te mengen in de keuzes van deze organisatie;
- de gemeenteraad het, juist in het licht van het publieke en politieke debat, belangrijk vindt om haar waardering voor de maatschappelijke bijdrage van de Pauluskerk expliciet te benoemen;
- de Pauluskerk een grote bijdrage levert aan het maatschappelijke vangnet van Rotterdam, en de gemeenteraad daarom haar waardering uitspreekt voor deze inzet.

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.J.A. Maassen en E.H. Balcha

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr): Voorzitter, een deel van de pijn met de Pauluskerk zit natuurlijk in het feit dat de laatste jaren er gigantische overlast is. Als we bijvoorbeeld een café zouden hebben of een winkel die een zelfde soort overlast zou veroorzaken met zijn clientèle, dan zou iedereen hier in de raad lopen stuiteren en zeggen dat die boel moet gesloten worden. Maar bij de Pauluskerk is er schijnbaar een soort van ontheffing voor de veroorzaakte overlast. Dan vraag ik me af: waarom wilt u niet de verantwoordelijkheid bij de Pauluskerk leggen, dat zij iets doen om die overlast tegen te gaan?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Voorzitter, ik vind dat we allereerst hand in eigen boezem moeten steken als stad en we moeten kijken naar wat is er aan de hand in het centrum van onze stad. Volgens mij is de heer Buijt met een plan gekomen waarin wij zeggen: we gaan individueel maatwerk bieden voor de mensen die op dit moment op straat slapen, waarbij we zien dat deze mensen zorg nodig hebben. We gaan daarnaartoe. We gaan met ze in gesprek. We gaan een eerste gesprek voeren, een tweede gesprek, net zolang totdat we een passende oplossing kunnen vinden, individueel maatwerk voor de mensen. Dan heeft het geen zin om de partners, die we daar juist zo hard bij nodig hebben, met de stok te gaan slaan.

De **VOORZITTER**: De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr): Dus u zegt: de ene overlast is de andere overlast niet. Dus afhankelijk van wat voor een toko je runt, mag je overlast veroorzaken in de buitenruimte, want dan steekt u de hand in eigen boezem.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Voorzitter, ik denk dat we vooral als gemeente moeten kijken: wat kan de gemeente doen? Het heeft geen zin om de samenwerkingspartners in onze stad aan te spreken op een taak die bij ons ligt. Wij als gemeente moeten de verantwoordelijkheid nemen. Wij als gemeente gaan erover dat iedereen hier in deze stad een dak boven zijn hoofd heeft. Dan kan het niet zo zijn dat een organisatie, die zijn uiterste best doet om ervoor te

zorgen dat iedereen binnen kan slapen, dat we van hen zeggen: gaat u de stad uit. We moeten naar onszelf kijken. Wij moeten in de spiegel kijken. Wij moeten zeggen: wij moeten het beter doen. Dat is onze boodschap.

De **VOORZITTER**: De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr): Dan zeggen wij dat ze ook een opvoedende taak als kerk hebben. Want als wij van bewoners die daar wonen te horen krijgen dat er wat crackhoeren daar voor het restaurant zitten te schijten, sorry, maar dan kan ik niet zeggen: daar moeten we wat doen. Maar als D66 zegt daar wat aan te willen doen, u mag het van harte schoonmaken.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Voorzitter, bent u het niet met mij eens dat wij als gemeente een verantwoordelijkheid dragen om ervoor te zorgen dat we geen dakloosheid meer hebben in onze stad? Bent u het eens dat de doelstelling die het kabinet 4 jaar geleden heeft uitgesproken, in 2030 geen dakloosheid meer in Nederland, dat die onze allergrootste prioriteit moet hebben en dat we daar iedereen voor nodig hebben in deze stad, de gemeente en ook alle maatschappelijke organisaties, het Rijk en de provincie, om ervoor te zorgen dat er voldoende huizen zijn in deze stad en dat iedereen die het nodig heeft de geschikte zorg krijgt?

De **VOORZITTER**: De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr): Vier jaar geleden. Ik weet niet hoeveel kabinetten terug dat was, maar dat ter zijde. Wij zijn in deze stad ook bezig om opvang te realiseren. De afgelopen periode zijn er ook meer opvangplekken bijgekomen om aan de toegenomen vraag ernaar te voldoen. Dus dat hebben we gedaan. Maar waar het mij om gaat, is dat de mensen die zoiets uitbaten, dat die dat ook op een fatsoenlijke manier doen met oog voor de omgeving, dat ze geen overlast voor de omgeving veroorzaken. Daar hebben ze wel een taak, want ze kunnen ook zeggen, als iemand knetter daar naar buiten loopt: ga binnen je roes uitslapen, maar nu ga je niet naar buiten. Die verantwoordelijkheid kunnen ze wel nemen, net zoals een café op een gegeven ogenblik zegt: je hebt een slokje te veel op, je gaat nu droog.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Voorzitter, volgens mij creëert u een tweespalt die niet bestaat. We hebben allemaal hetzelfde doel. Het doel van de Pauluskerk is precies hetzelfde als het doel van de gemeente Rotterdam, namelijk onderdak bieden aan die mensen die dat nodig hebben. Dat is wat D66 betreft het uitgangspunt, dat we samen met iedereen in deze stad bouwen aan een toekomst waarbij er niemand meer op straat hoeft te slapen. Jammer dat ik u niet aan mijn zijde kan treffen om daaraan te werken in deze stad. Ik ga verder, voorzitter. Voorzitter, Rotterdammers worden tegen elkaar uitgespeeld, alsof we moeten kiezen tussen verduurzaming en vergroening van de stad of een sterke economie, alsof we moeten kiezen tussen zorgen voor kwetsbare mensen uit Rotterdam of mensen van buiten deze stadsgrenzen, alsof we betaalbaar bouwen niet kunnen realiseren als het een woontoren is en alsof de stad niet bereikbaar kan zijn als het centrum autovrij is. Vooruitgang betekent juist belangen met elkaar verbinden, niet mensen tegenover elkaar zetten. D66 gelooft daar niet in. Rotterdam is de stad van doeners, van 170 nationaliteiten, van mensen die vooruit willen. Natuurlijk zijn we niet blind voor de grote uitdagingen van onze stad. Het veiligheidsgevoel van Rotterdammers is gedaald, de stad is smerig en we zien een stijging van daklozen op straat. Daarnaast is het moeilijk voor mensen om een woning te vinden in Rotterdam, wordt onze stad gebruikt als snelweg voor de auto, mag er meer ruimte zijn voor een feestje en moeten we blijven investeren in onderwijs en kansengelijkheid. Die uitdagingen pakt D66

aan, zonder Rotterdammers tegen elkaar op te zetten. D66 kiest niet voor polarisatie, maar voor progressie. Wij hebben er vertrouwen in dat er in deze raad genoeg partijen zijn die dat ook willen. Daarom nodig ik graag partijen uit: sluit je aan bij die positieve en progressieve krachten die ambitie hebben voor de stad. VVD, laten we samenwerken aan een economie die sterk is en ook innovatief en groen. Leefbaar, laten we de stad autoluwer maken en bereikbaar houden. GroenLinks-PvdA, laten we werken aan betaalbare woningen in onze stad die we ook daadwerkelijk kunnen gaan bouwen. CDA, laten we samen zorgen voor een stad die 24 uur levendig en veilig is. Een stad waar je de vrijheid hebt om te verblijven, te ontmoeten en te ondernemen, waar straten levendig zijn, maar waar fietsen de baas is, waar ruimte is voor groen en voor mensen, waar de lucht schoon is, de economie sterk en de haven duurzaam en innovatief, waar we koploper zijn op het gebied van AI en waar er altijd ruimte en tijd is voor een feestje, levendigheid en vrijheid. Dat is het Rotterdam van 2066. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: De heer Van der Velden was eerst.

De heer **VAN DER VELDEN** (gvdv): Voorzitter, ik ben mijn stem een beetje kwijt. Ik ben een beetje gammel vandaag, maar ik heb ook te hard meegezongen met een concert van Morrissey in de Doelen. Dus het is mijn eigen stomme schuld. Maar u noemt u maar een paar partijen. Waarom? Waarvoor doet u geen oproep aan alle partijen?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Voorzitter, u ziet dat ik al bijna door mijn tijd heen ben, maar mijn oproep is aan alle partijen hier in deze raad, alle progressieve krachten van deze raad. Sluit u aan. We reiken de hand. Als u wil samenwerken op progressieve doelen voor Rotterdam, dan zijn de armen geopend van D66.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda): Voorzitter, mooie woorden van D66, net zo mooi als 4 jaar geleden. Dus ik hoop dat dit keer D66 ons wel vast gaat houden.

De **VOORZITTER**: Er komt geen reactie van mevrouw Maassen, dus dat moeten we nog gaan bezien. Het woord is aan mevrouw Sadhoe.

Mevrouw **SADHOE** (bij1): Voorzitter, 4 jaar lang heeft dit college gesproken over vooruitgang, over inclusie, over kansen, over een stad voor iedereen. Maar laten we eerlijk zijn over de realiteit, dit college heeft gebouwd, maar niet genoeg voor de mensen die Rotterdam draaiende houden, niet genoeg voor huurders, niet genoeg voor jongeren en niet genoeg voor mensen in armoede. Er is gebouwd voor de markt, terwijl tienduizenden Rotterdammers wachten op een betaalbare woning, terwijl mensen noodgedwongen thuis blijven wonen, bij vrienden slapen, terwijl dakloosheid onder dit college enorm is gestegen, de LVV-regeling is afgeschaft en mensen letterlijk het systeem uitgeduwd zijn. Dat roept vragen bij ons op. Het college presenteert het behalen van de bouwtargets als succes, maar erkent tegelijk dat slechts een kwart van de nieuwbouw sociaal is. Hoe rechtvaardigt dit college dat er gebouwd is terwijl tienduizenden Rotterdammers nog steeds geen toegang hebben tot betaalbare, stabiele en veilige woningen? Dan kom ik bij mijn volgende vraag. Erkent het college dat haar woonbeleid in de praktijk vooral de markt en projectontwikkelaars heeft gediend en niet de Rotterdammers die afhankelijk zijn van sociale huur? Kan het college uitleggen waarom het bouwen van woningen centraal stond, maar niet het garanderen dat Rotterdammers daadwerkelijk toegang hebben tot die woningen? Vindt het college dat zij geslaagd is in haar woonbeleid, terwijl dakloosheid is gestegen en de wachttijden voor sociale huur structureel onacceptabel blijven? Wonen is geen

verdienmodel, wonen is een recht. Toch heeft dit college ervoor gekozen om projectontwikkelaars te faciliteren, terwijl sociale huur structureel tekort blijft. Precies hetzelfde zien we bij inclusie. Dit college spreekt over regenboogzebrapaden, over campagnes, symbolische zichtbaarheid, maar zichtbaarheid zonder bescherming is leeg. Want ondertussen worden queer mensen nog steeds geconfronteerd met onveiligheid, worden mensen nog steeds gediscrimineerd op de woningmarkt en nog steeds uitgesloten vanwege hun naam, hun achtergrond, hun identiteit, hun religie. Moslimhaat wordt haast genormaliseerd en we zien dat de discriminatie enorm toeneemt. Het Regenboogakkoord werd ondertekend in 2022, maar daar werd niets mee gedaan. Daarom onze vragen. Kan het college concreet benoemen welke onderdelen van het Regenboogakkoord volledig zijn uitgevoerd en welke niet? Daarnaast noemt het college regenboogzebrapaden en campagnes als voorbeelden van inclusie. Kan het college aangeven welke structurele veranderingen queer Rotterdammers daadwerkelijk veiliger hebben gemaakt? Waarom heeft het college wel geïnvesteerd in symbolische zichtbaarheid, maar geen structurele garanties gerealiseerd tegen discriminatie op de woningmarkt, arbeidsmarkt en in de zorg? Tot slot, erkent het college dat inclusie zonder structurele bescherming geen emancipatie is, maar symboliek? Dit college koos keer op keer voor symboliek, niet voor echte systeemverandering, voor winst boven mensen, markt boven rechtvaardigheid. Dit college koos ervoor ongelijkheid en machtsstructuren te laten voortbestaan. Maar Rotterdam verdient beter. Rotterdam verdient een stad waar wonen geen privileges is, maar een recht, waar inclusie niet symbolisch is, maar structureel, waar niemand wordt achtergelaten en niemand wordt uitgesloten. Een stad waar de overheid kiest voor mensen. Dat is waar Rotterdam BIJ1 voor staat. Niet voor de markt, niet voor de winst, maar voor radicale rechtvaardigheid en gelijkwaardigheid voor iedereen. Daarom wil ik met deze simpele vraag eindigen. Voorzitter, voor wie is deze stad de afgelopen 4 jaar gebouwd? Voor ons, de mensen die hier wonen, of voor de markt, die winst maakt over onze ruggen? Tot zover.

De **VOORZITTER**: De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr): Dat is een bijzonder betoog van BIJ1. U geeft aan met woningbouw er moeten meer woningen bij komen en u zegt ook: er moet voor de Rotterdammers gebouwd worden. Dus daarmee ondersteunt u in principe Rotterdammers eerst bij woningbouw. Is dat correct? Ten tweede, u gaf aan dat er schijnbaar nog steeds mensen van kleur, ik vind het een wat vage term, want u zult mij waarschijnlijk ook geen kleur toelichten, maar dat er gediscrimineerd wordt op de huizenmarkt. Maar er was een motie van DENK een aantal jaar geleden. Dat is onderzocht. Daar kwam uit naar voren dat dat niet het geval was, maar waaruit blijkt het dan wel volgens u? Want het is onderzocht in deze raad. Daar bleek dat het niet het geval was, maar u zegt: het gebeurt wel. Dus beschrijft u het onderzoek? Indien ja, op basis waarvan?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Sadhoe.

Mevrouw **SADHOE** (bij1): Ik heb de eerste vraag eerlijk gezegd niet gehoord. Sorry.

De **VOORZITTER**: Technische tijd.

De heer **ROSKAM** (lr): U gaf aan er moeten meer betaalbare woningen gebouwd worden. Daar staan we ook achter. Deze periode meer gebouwd dan de vorige. U gaf aan: er moet gebouwd worden voor de bewoners en niet voor de markt, dus voor de Rotterdammers. Dus ik vroeg: bent u het eens met Rotterdammers eerst voor woningen?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Sadhoe.

Mevrouw **SADHOE** (bij1): Wij vinden dat er woningen moeten komen voor iedereen die in Rotterdam woont, dus ook dakloze mensen, ongedocumenteerde mensen en alle Rotterdammers.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan de heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Ik heb ook een lijstje met successen, voorzitter. Het zal u niet verbazen waarschijnlijk. Het is bijna lunch, lieve mensen, dus nog even volhouden. Voorzitter, politiek moet niet gaan over het uitvergroten van tegenstellingen, maar wat ons betreft over het nemen van verantwoordelijkheid. Het moet niet gaan over uitsluiten, maar over verbinden. Niet over wegkijken, maar over naar elkaar omzien. Dat is waar wij ook voor staan en dat is wat deze samenstelling en deze samenwerking de afgelopen 4 jaar wat ons betreft ook heeft laten zien. Vier jaar geleden werd er getwijfeld, getwijfeld omdat politieke tegenpolen gingen samenwerken. Dat feit op zich zou als positief moeten worden ontvangen. Vandaag kunnen we ook zeggen dat deze samenwerking heeft geleverd. Met DENK, Leefbaar Rotterdam, VVD en D66 hebben we laten zien dat verschillen geen blokkades hoeven te zijn, maar juist ook een kracht kunnen vormen. Op sommige dossiers, en die zal ik zo meteen ook opnoemen, stonden we natuurlijk ook tegenover elkaar. Dat maakt juist deze periode ook zo bijzonder, want uiteindelijk, ondanks al die verschillen, is er wel gebouwd, is er geïnvesteerd, is er erkend en is er verbonden. Zo is er eindelijk meer geïnvesteerd in de aanpak van discriminatie en kwam er bijvoorbeeld een stadsmarinier discriminatie. De aangiftebereidheid is flink verhoogd. Er was extra aandacht en financiering voor het koloniale slavernijverleden en samen met de Molukse gemeenschap is ook gewerkt aan een monument ter erkenning van hun geschiedenis. De islamitische begraafplaats wordt eindelijk een feit. Parkeren wordt deels gratis op belangrijke feestdagen, zoals het Ramadan feest. Er is een succesvolle iftar georganiseerd op het stadhuis en morgen is de tweede editie. Sommige van deze resultaten lijken misschien klein voor sommigen. Het wordt soms ook een beetje weggezet. Het wordt gekleineerd. Sommige raadsleden noemen het walgelijk. Maar erkenning zit juist in die symbolen en die gebaren. Reken maar dat deze gebaren worden gezien en worden gewaardeerd door veel Rotterdammers. Hiermee heeft dit college laten zien dat iedereen in Rotterdam erbij hoort. Voorzitter, gelijke kansen beginnen natuurlijk ook bij bestaanszekerheid. Daarom was het een absolute noodzaak om armoede te blijven bestrijden. Dit college investeerde daarom ook 20 miljoen euro in het Kinderarmoedefonds en vooral ook de armoederegelingen, die veel beter onder de aandacht zijn gebracht en een hoger bereik hebben. Het AOW en jeugdtegoed zijn verhoogd en het jeugdtegoed zelfs naar 850 euro, waarmee we vervoersarmoede hebben kunnen voorkomen. Hoewel de ambitie van 30.000 uitstroom uit de bijstand niet volledig is gehaald, daalt het bijstandsvolume wel sneller dan in andere G4-steden. Dat laat dus ook zien dat investeren in perspectief werkt. Ook op wonen zijn er stappen gezet.

De **VOORZITTER**: Wacht voor dat de heer Segers-Hoogendoorn een vraag heeft.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda): Voorzitter, ik hoor de heer Soytekin zeggen dat symbolische maatregelen ook maatregelen zijn. Nou noem ik een symbolische maatregel, maar eentje met inhoud, dus niet alleen symbool, maar ook inhoud, namelijk het Regenboogakkoord. Waar was uw partij, die zegt dat iedereen erbij hoort in deze stad, zowel bij de voorbereiding, waar we trachtten met zoveel mogelijk partijen op 1 lijn te komen, als bij de presentatie, als bij het ondertekenen? Daar ben ik benieuwd naar.

De **VOORZITTER**: De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Dat is heel simpel, want die vraag had ik natuurlijk zien aankomen van de heer Segers-Hoogendoorn, die altijd aangeeft dat hij nooit partijen aanvalt, maar nu opeens wel, maar de afgelopen 4 jaar daar ook goed in is geweest overigens. Dat is

simpel. Wij kiezen ervoor om geen enkel akkoord te ondertekenen, omdat wij zeggen: wij hebben een verkiezingsprogramma. Daar staat alles in, ook de maatregelen met betrekking tot die gemeenschap om de veiligheid en de emancipatie te waarborgen. Daar is geen akkoord voor nodig.

De **VOORZITTER**: De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda): Dat is misschien in de logica van het partijbureau van DENK allemaal volstrekt logisch, maar voor de stad is het een hele rare boodschap. Waar het mij vooral om gaat, u had het akkoord niet eens per se hoeven ondertekenen, want niemand moet daartoe verplicht zijn. Waar het mij om gaat, is dat uw partij niet eens een poging heeft gewaagd om er samen uit te komen. Daarom noem ik dit voorbeeld, want dit is een van de weinige voorbeelden in deze stad waarbij de organisaties die dit entameren proberen met elkaar te kijken: hoe kun je zoveel mogelijk partijen op 1 lijn krijgen? Als het nu dus gaat om iedereen hoort erbij in deze stad, we hebben het hier over een tamelijk grote gemeenschap die met behoorlijk wat intolerantie te maken heeft in deze stad, die roepen u op: doe met ons mee, denk met ons mee, laten we komen tot een akkoord. U probeert niet eens tot een akkoord te komen. Daar gaat het mij om. Dus dan zijn uw woorden van iedereen hoort er in deze stad bij niets waard, want het gaat om bepaalde groepen kennelijk en niet iedereen.

De **VOORZITTER**: De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Volgens mij, nogmaals, is een akkoord, wat al dan niet wordt ondertekend, niet per se iets wat aangeeft hoe wij in de wedstrijd staan en of wij wel of niet vinden of iedereen erbij hoort. Iedereen hoort er natuurlijk bij en dat geldt voor alle gemeenschappen.

De **VOORZITTER**: De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda): Afrondend, voorzitter, ik constateer dat de heer Soytekin geen reactie geeft op wat ik zeg. Dat is dus kennelijk omdat hij ook geen reactie heeft, want ik zeg juist: het gaat me niet om dat ondertekenen van het akkoord. Het gaat me erom dat uw partij geen poging heeft gewaagd. U heeft het niet eens geprobeerd. Daarmee zegt u, niet alleen tegen deze gemeenschap, maar tegen alle Rotterdammers: als ik zeg: iedereen hoort erbij, hoeft u dat niet te geloven, want het is niets waard.

De **VOORZITTER**: De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Dat zijn de woorden van de heer Segers-Hoogendoorn, die ook geen vraag stelt. Ik kan er op reageren met mijn eigen bewoordingen dat ik wel vind dat iedereen erbij hoort. Dan kunt u weer roepen dat dat niet zo is en ik weer wel. Daar komen we waarschijnlijk niet uit. Laten we het zien in de daden die we doen en dat heeft het college de afgelopen periode gedaan. Die strijd voor de veiligheid en emancipatie voor de LHBTQIA+ gemeenschap, daar zullen we ook altijd voor staan. Voorzitter, ik was bij wonen, want daar zijn ook stappen gezet. Er is gestart met de bouw van meer dan 12.500 woningen. Daar zal iedereen ook een mening over hebben of dat wel of niet voldoende is, maar 60 procent daarvan was wel betaalbaar, ruim boven de sociale doelstelling gebouwd en er is ook gestart met veel studentenwoningen. Ook voor de dakloze Rotterdammers is gezorgd voor opvang met wonen, eerst met flexwoningen, en met de opvang voor EU-migranten. Voorzitter, het lijstje kan natuurlijk veel langer, maar het verantwoordingsdebat is misschien ook een moment om vooruit te kijken, want de opgaven zijn niet af. Niet alles wat het college heeft gedaan, zal ongetwijfeld goed zijn. Er zitten ook dingen tussen waarvan je zegt: dat had beter gekund, daar hadden we meer op moeten investeren. Dat zullen we een komende periode ook

anders moeten doen. Dat geldt vooral voor de automobilist. De automobilist, die steeds meer als paria wordt neergezet en wordt buitengesloten, want mobiliteit moet eerlijk en realistisch zijn. Rotterdam is een werkstad en de automobilist mag, als het aan sommige partijen ligt, het centrum niet meer in. Een volgende stap wordt dus een totaalverbod. Maar er moet ruimte blijven voor die hardwerkende Rotterdammer die een auto nodig heeft. Rotterdammers staan urenlang in de file en vinden vervolgens ook nog eens geen parkeerplek voor hun huis of in de straat. Wat er daarom moet gebeuren, is dat we moeten kijken naar een stadsbrede parkeervergunning. We moeten gaan kijken naar extra bezoekersuren voor senioren en geen onlogische verkeersafsluitingen meer of onwerkbare zero-emissiezones. Ook de Maastunnel moet weer naar 2 banen. Tegelijkertijd moeten we investeren in beter en betaalbaar openbaar vervoer. Rotterdam The Hague Airport blijft belangrijk voor onze internationale en economische positie. Dat betekent het vliegveld moet blijven en waar nodig kunnen uitbreiden. Voorzitter, maar bereikbaarheid gaat niet alleen over asfalt. Het gaat ook over toegang tot kansen. Daar komen we opnieuw bij die gelijke behandeling, want we hebben beleid tegen discriminatie opgebouwd, alleen nu moet het scherper. Want die strijd tegen racisme en discriminatie is nog lang niet voorbij. Zolang moskeeën worden beklad, moslims structureel als tweederangsburgers worden neergezet, mensen met een andere huidskleur als minderwaardig worden beschouwd en zolang deze raad haatzaaien sponsort, zijn er extra maatregelen nodig. Daarom pleiten wij ook voor meer maatregelen, voor bestuurlijke boetes bij racisme, antisemitisme en islamofobie, voor meer juridische ondersteuning voor slachtoffers van discriminatie, voor financiering voor lessen over slavernij en kolonialisme en voor structurele beveiliging van religieuze instellingen en een specifieke aanpak om moslimdiscriminatie tegen te gaan.

De **VOORZITTER**: De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr): Ik weet niet of ik het goed hoorde. Het feit dat hij synagogen weglaat, dat die bedreigd worden, dat is prima natuurlijk, maar zei hij dat deze raad haat financiert, daarin bijdraagt? Zei u dat of hoorde ik het verkeerd?

De **VOORZITTER**: De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Dat hoorde u goed.

De heer **ROSKAM** (lr): In dat geval dan ik benieuwd, want schijnbaar beschuldigt u hier nu deze raad ervan dat wij haat financieren in de stad. Dan ben ik benieuwd, wanneer was dat dan? Welke motie of welk beleidsstuk?

De **VOORZITTER**: De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Daar zullen wij van mening over verschillen, maar dat ging over het raadsdebat van eind januari, waar ik een motie heb ingediend waar haatzaaiende initiatieven worden gesponsord.

De **VOORZITTER**: De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr): Sorry, maar kunt u dan man en paard noemen? Welk initiatief hebben wij gesponsord dat haat zaait?

De heer **SOYTEKIN** (denk): Dat gaat over de podcast waarin haat wordt gezaaid en wordt gepolariseerd, waar de gemeente geld aan uitgeeft.

De **VOORZITTER**: De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr): Laat maar. Buiten de orde van de raad, maar het zit schijnbaar zwaar.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Ik kan er nog uren over doorgaan. Ik weet dat mij de mond is gesnoerd.

De heer **ROSKAM** (lr): U heeft nog 1 minuut 12.

De **VOORZITTER**: De heer Roskam, ik ga over de orde, dus niet u. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Dus ik kan er uren over doorgaan hoor, als dat de wens is. Dat zal ik niet doen omwille van de tijd. Voorzitter, dan de wooncrisis. De wooncrisis is ook nog lang niet opgelost en daarom moet er meer geïnvesteerd worden in betaalbare woningen en moeten de wachttijden voor sociale huur ook omlaag. Leegstand moet actief worden bestreden en er moet voldoende huisvesting zijn voor studenten, ook voor mbo'ers. Dat betekent ook meer inzet op optoppen, splitsen, herbestemmen. We moeten durven kijken naar alternatieve locaties, vooral ook aan de randen van de stad, om daar te kunnen bouwen. Voorzitter, hoewel er ook flinke stappen zijn gezet als het gaat om bestaanszekerheid, staat het natuurlijk nog steeds onder druk. Daarom moeten er ook meer middelen naar armoedebestrijding. Ik ben er ook trots op dat er met DENK in het college een fulltime wethouder is gekomen, maar er is nog meer nodig, meer maatregelen, denk aan meerjarige subsidies voor organisaties die die armoede bestrijden, zodat ze kunnen bouwen aan continuïteit en aan vertrouwen. Dan, voorzitter, veiligheid, een van de onderwerpen waar niet alle vinkjes op groen staan. Veiligheid is meer dan handhaving alleen. We zien dat er wel meer handhavers zijn in de stad, er is ook meer geld in geïnvesteerd, maar het is meer dan handhaving alleen. Het is ook structurele aanwezigheid van die wijkagent, meer jongerenwerkers op de hotspots, een gemeentelijk cyberteam tegen digitale criminaliteit en meer burgerparticipatie. Want veiligheid begint uiteindelijk bij vertrouwen.

De **VOORZITTER**: Mag ik u erop wijzen dat u door uw reguliere tijd van het verantwoordingsdebat heen bent? U mag uw andere tijd gebruiken.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Daar ga ik met mijn collega-raadsleden uitkomen, voorzitter. Het is de laatste vergadering, dus als we ruzie maken, dan komt het vast weer goed. Voorzitter, de komende periode, want ik ga richting het eind, moet scherper, eerlijker en ambitieuzer. Niet scherper om harder te klinken, maar scherper om rechtvaardig te zijn. Niet ambitieuzer voor de statistieken, maar voor de mensen achter die cijfers en voor de Rotterdammers die elke dag vroeg opstaan en deze stad draaiende houden, voor die gezinnen die wachten op een betaalbare woning, voor jongeren die wachten op die gelijke kansen en die ook verdienen en voor de ondernemers die bereikbaar willen blijven, voor diegenen die zich niet altijd gezien of gehoord voelen. Dat is waar politiek over moet gaan. Nogmaals, 4 jaar geleden werd er getwijfeld en vandaag kunnen we zeggen: er is geleverd. De komende 4 jaar kiezen we opnieuw voor een stad waarin iedereen meetelt, want uiteindelijk zijn wij Rotterdam, voorzitter. Tot slot wil ik ook mijn dank uitspreken aan mijn collega-raadsleden Elika, Naoufal en Rashied. Heel veel dank voor de fantastische samenwerking en natuurlijk onze fractiemedewerkers, alle wethouders en alle collega-raadsleden, waar we soms goede gesprekken mee hebben gehad. Soms ging het ook best ver en hebben we een enorme haat richting elkaar gevoeld, maar het duurde niet altijd erg lang. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Ik stel voor dat wij doorgaan met het debat, dat we eerst de sprekers doen voor de eerste termijn van de zijde van de raad en dat we dan vervolgens de zijde van het college doen, dus dat we de sprekers doorzetten. De heer Vonk heeft nu het woord.

De heer **VONK** (cu): Voorzitter, het verantwoordingsdebat is al snel een uitnodiging aan de coalitie om te vertellen wat er allemaal goed is gegaan de afgelopen periode en een uitnodiging aan de oppositie om te vertellen wat er allemaal mis is gegaan. Ik zal proberen deze verleiding vandaag te weerstaan. Dat is best lastig, want het college heeft natuurlijk af en toe wel aanleiding gegeven om eens flink los te gaan. Maar vandaag een ander verhaal. Ik wil beginnen met een verhaal dat onze stad zelf aan ons vertelt, een verhaal van ruim 2 generaties geleden. Het is het verhaal van Jan Bakker. Jan Bakker werd in 1940 geroepen vanuit Friesland naar Rotterdam te komen om de stad te verdedigen tegen de inval van de Duitsers. Hij en zijn kameraden vochten voor vrede en recht in onze stad, op een steenworp afstand van hier. Ze hielden stand tot het bombardement. Het gebouw waar Jan Bakker zich in bevond, stortte in en hij kwam onder het puin terecht. Het is door de zorg en de liefde van zijn kameraden dat hij werd gered en het overleefde. Sterker nog, hij gaf het leven door. Na de capitulatie keerde hij terug naar Friesland en een jaar later kreeg hij een dochter. Dertig jaar later kreeg zij een zoon, die hier nu staat achter het spreekgestoelte, op een steenworp afstand. Zo leert dit verhaal ons niemand is zelfredzaam, maar we hebben ons leven te danken aan de zorg en de liefde van anderen. Zo is het ook in ons persoonlijke leven, maar zo is het ook in het besturen van deze stad. Niemand is daarin zelfredzaam. We moeten het samen zien te redden. In de politiek zijn we geneigd om wat er goed gaat aan onszelf toe te schrijven en voor wat er niet goed gaat naar de ander te wijzen. We kunnen ons op de borst slaan als het gaat om de realisatie van woningen, zonder dat we ook maar 1 huis zelf hebben gebouwd. We kunnen de wooncrisis en maatschappelijke problemen met elkaar veroorzaken en vervolgens toeschrijven aan mensen die zijn gevlucht voor oorlog en geweld. Maar laat dit juist het moment zijn dat we erkennen dat we niets bereiken als het niet samen is met al die mensen, gemeenschappen, organisaties en initiatieven die onze stad rijk is. Een voorbeeld dat dit duidelijk laat zien, de ontwikkeling van wijkraden en dorpsraden. Er zijn in deze periode goede stappen gezet, maar dat is vooral te danken aan al die Rotterdammers die zich daarvoor hebben ingezet door iedere week opnieuw te vergaderen, bij elkaar te komen, acties te organiseren en samen de schouders eronder te zetten, door erin te geloven dat ze als burgers van deze stad, van hun stad, een verschil konden maken, gesteund door kundige en trouwe ambtenaren. Er waren ook raadsleden die de ontwikkeling kritisch volgden, vragen stelden, aanmoedigden en positief ondersteunden en met eigen verbetervoorstellen kwamen. Er was ook een wethouder die liet zien dat hij de wijkraden en de dorpsraden serieus nam, regelmatig aanwezig was, beloftes nakwam en bestuurlijke steun gaf. We hebben het samen gedaan. Verder, waar waren we als stad geweest zonder de docenten, de schoolbesturen, de wijkagenten en de wijkbouwers, de ondernemers en de kunstenaars, projectontwikkelaars en filantropen, zorgpersoneel en ervaringsdeskundigen, vrijwilligers, de verenigingen en de kerken? We hebben eindelijk een opvang voor arbeidsmigranten, maar niet zonder de passie en professionaliteit van veldwerkers, maatschappelijke organisaties, de verslavingszorg en een aantal kanjers van ambtenaren. Zo kan ik doorgaan. De lijst is eindeloos van voorbeelden waar Rotterdammers vanuit zorg en liefde de mouwen hebben opgestroopt en we met elkaar goede dingen hebben bereikt. Voorzitter, we hebben ook gefaald en meerdere zaken zijn vandaag al benoemd, maar de voor de ChristenUnie het meest in het oog springende is de sluiting van de Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen, de LVV. Een smet op deze coalitie, omdat het niet eens de wens was van de meerderheid van de raad om dit te doen, maar alleen mogelijk werd omdat de helft van de coalitie zich niet uitsprak, maar dit punt opofferde aan iets wat zij als een groter goed beschouwde. Maar ook daarin stonden we samen aan de lat. Het is te prijzen dat de kritiek vanuit de stad en de raad stevig was en nooit is verstomd. Voorzitter, het is ook een opdracht aan de volgende raad om deze fout ruimschoots goed te gaan maken, want de beschaving van onze stad wordt afgemeten aan hoe we omgaan met de meest kwetsbaren en of er ook voor hun zorg en liefde is. Zorg en liefde. Voorzitter, vanuit de katholieke traditie is ons een lied gegeven dat bekend staat als het ‘Ubi Caritas’. De eerste regel luidt: “Ubi caritas et amor, Deus ibi est.” Vrij vertaald: daar waar zorg is en liefde, daar is God. Wat was het een voorrecht om een aantal jaren raadslid te mogen zijn en overal in de stad een glimp van die God te mogen zien, in de

ontmoeting met mensen die met zorg en liefde voor elkaar klaarstaan, opkomen voor een wijk, zich verenigen in een buurtinitiatief, vanuit de kerk, eten en kleding uitdelen of bij de zieke buurvrouw op bezoek gaan.

De **VOORZITTER**: De heer Becker.

De heer **BECKER** (vvd): Dank u wel, voorzitter. We horen een mooi betoog van de ChristenUnie over liefde, over naastenliefde, over de zwakkeren in deze stad. Zo kennen we de heer Vonk ook, maar net wordt DENK hier flink kritisch bevraagd over het niet ondertekenen van het Roze Stembusakkoord en de ChristenUnie heeft dat ook niet gedaan. Dus mijn vraag aan de heer Vonk is: waarom heeft u dat niet gedaan? Want dat zijn ook groepen die het af en toe zwaar te verduren hebben. Dus graag reactie daarop.

De **VOORZITTER**: De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu): Dank u wel, voorzitter. Dan moet ik even schakelen naar campagne. Ik sta zelf niet zo in de campagne modus, sommige andere raadsleden wel. Dat hebben we overigens in goed overleg gedaan, ook met de organisatie. Wij zijn zeer intensief betrokken geweest bij de voorbereiding op het Stembusakkoord en hebben toen ook in samenspraak met de organisatie besloten om niet te tekenen. Helaas konden we niet aanwezig zijn op deze avond, ook vanwege een sterfgeval van iemand in de nabijheid van ons, en dat is ook gecommuniceerd. Dat daar later een punt is van gemaakt door andere politieke partijen, daar vindt de organisatie zelf ook wat van. Die hebben daar in ieder geval een partij op aangesproken. Maar, voorzitter, wij hebben aangegeven, en die reactie is overigens ook op LinkedIn nu te lezen, dat wij altijd achter de veiligheid en de gelijke behandeling van mensen uit de LHBTI-gemeenschap hebben gestaan en dat er ook in ons verkiezingsprogramma een heel aantal voorstellen staan om dat te gaan doen en te blijven doen. Daarvoor hebben wij geen Stembusakkoord nodig. Dat was de conclusie die wij hebben getrokken.

De **VOORZITTER**: De heer Becker.

De heer **BECKER** (vvd): Er wordt door de heer Vonk nu omheen gedraaid. Kortom, u staat niet achter dat Roze Stembusakkoord. U ondertekent dat niet. U onderschrijft niet de zaken die erin staan ten behoeve van de Rotterdamse LHBTQIA+ gemeenschap. Dat is de conclusie.

De **VOORZITTER**: De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu): Voorzitter, net als in de vorige periode, toen er ook een stembusakkoord was, hebben we ook intensief met de organisatie gesproken. Ook toen stonden er inderdaad voorstellen in waarvan we zeiden: dat gaat ons op dit punt net te ver. Vraag me nu niet wat het punt was, want dat weet ik eerlijk gezegd niet, want daar waren andere politici bij betrokken. Maar wij hebben gezegd, omdat op een aantal punten dat niet is, staan wij nog steeds achter de doelstellingen van het Stembusakkoord. Daar kunt u ons altijd op aanspreken en daar hebben we ook altijd voor gestaan, maar niet in alle voorstellen. Laten we niet hier een soort hetze gaan creëren alsof elke politicus zijn handtekening moet gaan zetten onder iets wat wordt voorgesteld. Want als we zo met elkaar omgaan, denk ik dat we niet een goede sfeer hier in deze raad houden met elkaar.

De **VOORZITTER**: De heer Vonk, u vervolgt uw betoog.

De heer **VONK** (cu): Voorzitter, ik mocht een glimp zien van de God in onze stad, in de ontmoeting met mensen, maar ook in de ontmoeting met maatschappelijke organisaties en sociale ondernemers die hun talenten en creativiteit inzetten voor een betere stad. Ook hier in deze zaal, waar raadsleden ieder vanuit eigen perspectief, vaak met goede intenties, zich

met zorg en liefde voor Rotterdam hebben ingezet en een college met bestuurders die hun beste tijd gaven aan de ontwikkeling van onze mooie stad. Tegen jullie zeg ik: dank dat ik jullie mocht leren kennen en een tijdje onderdeel mocht zijn van het hart van de Rotterdamse democratie. Voorzitter, ik rond af. Er was een tijd dat mensen werden geroepen, soms zelfs helemaal uit Friesland, om te vechten voor de vrijheid en het recht in onze stad, op een steenworp afstand van hier. Wat een voorrecht dat wij dat nu mogen doen in deze zaal in alle vrijheid. Niet met wapens, maar met woorden en ideeën. Als we dan terugkijken op deze 4 jaar, is dan dit niet de kern? Met alles wat we hebben bereikt en waarin we hebben gefaald, we hebben het samen gedaan. Niemand was zelfredzaam, maar we hebben het wel weer 4 jaar samen gered. Godzijdank.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank, mijnheer Vonk. Dan is nu het woord aan de heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp): Voorzitter, iedereen heeft trek, ik ook, dus ik zal proberen het kort te houden. Voorzitter, er is al veel gezegd. De vernietigende column van Carrie afgelopen zaterdag in het AD zal ik hier maar niet voorlezen, want die ging ook over dit verantwoordingsdebat. Gelukkig zijn er nog 11 Rotterdammers trots op dit college. Ze staan glunderend op de foto op pagina 5. Het lijken 9 wethouders en 2 burgemeesters. Eén is natuurlijk de gemeentesecretaris, maar daar zullen we het hier niet over hebben. De ambtenaren leggen hier geen verantwoording af. Ik weet dat de Rotterdamse ambtenaren ook deze 4 jaar hard gewerkt hebben om er het beste van te maken, maar helaas, de sturing ontbrak. Daarom ging het alle kanten uit en dobberden we slechts mee op de woelige baren van de geopolitiek en het gestuntel in Den Haag. Het kon zoveel beter, maar u deed het niet, want u wist niet of u dat wel wilde. Bij uw start 4 jaar geleden straalde u al weinig ambitie uit. Uw targets waren minimaal en vooral doorgaan met waar het vorige college mee begonnen was. Een collegeprogramma van 65 pagina's dik met steeds de zin: we gaan door met dit en we gaan door met dat, enzovoorts. Wat zegt de Rekenkamer over die 15 minimale targets? Zes voldoende, 5 bijna voldoende 4 zwaar onvoldoende. Een magere 6 dus, zeg ik tegen de heer Roskam, als je het uitrekent voor een college dat zelf zesjes meer dan genoeg vindt. Het systeem van afrekenbare doelen, ooit uitgevonden in 2002, is op zich zo gek nog niet, maar het blijft natuurlijk ook appels met peren vergelijken. Met het groen gaat het goed, maar met de veiligheidsbeleving helemaal niet. Met de wijkraden gaat het steeds beter, maar met de rotzooi op straat is het nog steeds een puinhoop. Ondanks vele inspanningen blijft het aantal mensen in de schuldhulpverlening en de bijstand schrikbarend hoog. De mensonwaardige toestanden rondom kinderen op die boot De Silja duurt maandenlang door en wordt telkens weer voor jaren verlengd. Hier om de hoek bij de Pompenburg zag ik vanochtend een man in een slaapzak buiten slapen. Rotterdam leefbaar? Rotterdam mensonwaardig, zeggen mijn buren. Leuk die targets, maar ik zou benieuwd zijn naar een soort van burgertevredenheidsonderzoek. Welk rapportcijfer zou dit college van de Rotterdammers krijgen? Misschien iets voor het AD of het Rijnmond om dat eens te onderzoeken. Over 3 weken kunnen ze dat een beetje via hun stembiljet aangeven, maar helaas vrees ik dat de opkomst waarschijnlijk nog lager zal zijn dan 4 jaar geleden. Twee derde van de kiezers blijft thuis en zeker in de volkswijken gaat nauwelijks een kwart van onze burgers naar de stembus. Rotterdammers eerst? Nee. Ze zeggen: we moeten eerst nog naar ons moeder en we moeten ook nog boodschappen doen. Trouwens, ze doen toch waar ze zin in hebben. Alles is allang besloten door de hoge heren. Het maakt niets uit of je door de hond of door de kat gebeten wordt. Dat is wat we deze week horen op de markt bij de bakker, de supermarkt en aan de deur. Veel te veel Rotterdammers zijn afgehaakt en dit college heeft daar geen verandering in gebracht. Deze gemeenteraad helaas ook niet. Vier jaar lang zaten we hier met elkaar gevangen in de kramp van dit college en haar coalitie van de onmacht. Geen samenhangende visie, geen echte doelen op doorbraak van pijnlijke dossiers, veel te lage ambities, want de angst om te ontsporen regeerde bij de partijen Leefbaar, DENK, VVD en D66. Als je het stemgedrag, het wordt netjes bijgehouden door de griffie, je kan het allemaal zien op internet, van de individuele raadsleden op de inmiddels duizenden, voorstellen en

amendementen van de afgelopen jaren bekijkt, dan stemt de oppositie gemiddeld voor 85 procent voor en de zogenaamde coalitiegenoten hooguit 50 procent en meestal tegen, want voor stemmen mag niet van het college. Als je het ene toelaat, dan wil de ander ook wat. Resultaat? Stilstand en tegen de burgers zeggen: zoek het zelf uit. Hoe kan het ook anders als iedereen zich laat meeslepen door de VVD en D66, een soort VVD light? Twee marktfundamentalistische partijen, die alles aan de markt over willen laten. Voeg daar Leefbaar en DENK aan toe, 2 conservatieve volkspartijen met maar 1 doel: wij willen ook meedoen, en dan krijg je dus de kramp en de nietszeggende politiek van de afgelopen 4 jaar. Mensen maken de stad en gelukkig gaan de Rotterdammers inderdaad door, ook als er een college zit dat nauwelijks iets wil, omdat ze onderling niet weten wat ze samen zouden moeten willen. Dankzij die hardwerkende Rotterdammers leeft de stad, maar zijn er nog steeds veel te veel Rotterdammers bezig te overleven. Er is een schrikbarend woonruimtetekort, terwijl er 17.000 woningen leegstaan. Neem die woningbouwtarget. Een magere 3125 per jaar was het doel en in de tijd dat in 020 het dubbele werd behaald. De start van de bouw van die 12.500 is dan nipt gehaald, terwijl we de flexwoningen niet mee zouden tellen. Er is 3185 sociaal bijgekomen, terwijl de afgelopen 10 jaar veel sociaal gesloopt is en er netto nauwelijks een sociale huurwoning is toegevoegd. Wel 1612 woningen in het topsegment naast 28 hele dure woningen, waarvan iedereen weet dat er honderden leegstaan. Dure skylofts die louter als belegging zijn aangeschaft en meestal leeg staan, omdat de eigenaren al 5 andere woningen hebben, verdeeld over Parijs, New York, Singapore en Dubai en D66 niet bereid is de poorten te sluiten voor deze gelukszoekers. De SP wil weer bouwen voor de buurt. Bij elk nieuwbouwproject van meer dan 100 woningen minstens 40 procent sociaal, 40 procent midden en hoogstens 20 procent duur. Dat topsegment hoeft voor ons helemaal niet meer gebouwd te worden. Daar hebben we inmiddels al te veel van. Net als in Wenen, daar bouwen ze ook al jaren 80 procent voor de gewone, hardwerkende mensen. Dat kon in Rotterdam 100 jaar geleden, zeg ik tegen mevrouw Maassen, en dat kunnen we nu ook weer, als we dat willen. Dat konden we toen organiseren met de mensen onder elkaar, om Tuindorp, Vreewijk, Heijplaat en al die anderen te bouwen. Dat kunnen we nu ook weer als we de schouders er samen onder zetten. Voorzitter, zo zou ik nog uren kunnen doorgaan. Bij elke target zou ik kunnen aangeven waar het zoveel beter had gekund, maar dit college dat niet heeft gedaan. Bij het openbaar vervoer, bij de jeugdzorg, de duizenden thuiszitters, de bankslapers, de groeiende eenzaamheid onder ouderen, maar ook veel alleenstaande jongere mensen. De tweedeling is gegroeid. Dit college keek ernaar, maar constateerde veel te vaak dat ze er ook aan kon doen. Geen visie, wel kramp. De hoogste tijd dat dit krampcollege het stokje gaat overgeven. Dan niet weer aan de VVD, want in hun flyer is er alleen maar plaats voor mensen die werken, geen kinderen, geen ouderen, geen mensen met een beperking of afstand tot de arbeidsmarkt, geen asielzoekers die wel willen werken, maar van de VVD niet mogen werken. De VVD ziet half Rotterdam niet staan. In hun flyer stopt de bouwproductie ook in 2024. Waarom, dat weet ik niet. Maar kijk hun flyer en de grafieken erop. 2024, daarna geen huis meer erbij. Kortom, een partij die met oogkleppen op de helft van de Rotterdammers overslaat, moet zelf maar weer eens een beurt overslaan, als het aan de SP ligt. Op naar een coalitie zonder VVD. De SP heeft honderden concrete voorstellen in ons programma, ik ga ze hier niet opnoemen, over betaalbaar wonen, over menswaardige zorg, over openbaar vervoer en over betaalbare cultuur en sport voor jongeren. Een betaalbaar Rotterdam, het kan wel. Laten we dat dan doen voor de buurt, door de buurt. Samen staan we sterk. Natuurlijk wil ik ook al onze medewerkers, Shirley, Pablo, Floor en Gabriel, de burgerraadsleden, Tom, Emin en Just, bedanken en ik wens ze veel succes wanneer zij op 1 april mijn stokje overnemen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, de heer Coşkun. Dan is nu het woord aan de heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda): Dank voorzitter. Ik ben in 1 keer een stuk eerder aan de beurt als je allemaal van die afsplitsingen in de raad hebt. Ik ga ook, net als de heer

Vonk terecht zei, proberen, hij deed dat overigens, weet ik nu al, veel beter dan ik, niet alleen aan te vallen op de coalitie en dit college, maar wat ik ga proberen te doen, is mijn kritiek te vertalen in wat het CDA vindt dat het stadsbestuur had moeten doen. Want het kan en het moet anders. Als ik bijvoorbeeld kijk, voorzitter, naar Leefbaar en wethouder, en tevens lijsttrekker, Buijt, die vorige week nog zei dat er torenhoge kosten zijn van enkele kinderen in de jeugdzorg, dan zeg ik: je bent ook veel te laat begonnen met investeren in de sociale basis, in preventie, in de samenleving. Mentoring programma's, die bewezen effect hebben op zaken zoals onderwijsprestaties, minder drugs- en alcoholgebruik, minder kans op een carrière in de criminaliteit, zijn in deze collegeperiode de nek omgedraaid. Dat kan anders. Als ik kijk naar DENK, dan zie ik vooral bestuurlijke instabiliteit. Maar liefst 3 wethouders verslijten op die zo enorm belangrijke portefeuille armoede en een wethouder samenleven die zegt initiatieven van onderop te steunen, maar vergeet echt te besturen op het moment dat de middelen voor diezelfde sociale basis worden wegbezuinigd. Dat kan anders. Als ik kijk naar de VVD, dan zie ik dat er met incidentele middelen tijdelijk een schoonoffensief wordt geïnitieerd, terwijl de stad daar niet daadwerkelijk schoner van wordt en, belangrijker nog, de structurele investeringen uitblijven. Dan zeg ik: dat kan anders. Ten slotte, voorzitter, als ik kijk naar D66 en een wethouder zie die het stuur overduidelijk niet in handen had toen essentiële ontwikkelingen van cultuurdragers in de stad te maken kregen met tegenslag, ik noem het omvallen van de SKVR muziekschool en de vertraging van de opening van het Nederlands Fotomuseum, dan zeg ik: dat kan echt anders. Het moet ook anders, voorzitter, en snel. We moeten werken aan de stad van de toekomst, een stad met een sterke sociale basis, waarin je ook echt investeert. Een gemeente die maatschappelijke initiatieven echt helpt door naast initiatiefnemers te gaan staan, soms te helpen met wat geld, soms met een dak boven het hoofd en soms simpelweg met een lijntje naar het juiste loket. Een stad, voorzitter, met een haven die klaar is voor de toekomst, omdat die steeds duurzamer wordt. Daar hebben we Den Haag en Brussel juist voor nodig. Dat is iets heel anders dan trots zijn op dat je niet buigt voor Den Haag. We hebben bestuurlijke daadkracht en stabiliteit nodig in deze stad. Niet alleen de eigen speeltjes voor de korte termijn, omdat de verschillen simpelweg niet overbrugd kunnen worden, maar bestuurders die visie hebben voor de lange termijn. Want onze stad is te groot, te mooi en te belangrijk om in deze zaal eendagsvliegen te zijn. Het kan anders, voorzitter, en het CDA wil daar verantwoordelijkheid voor nemen. We hebben dat onder andere gedaan de afgelopen periode door de kar te trekken en te komen tot een woonakkoord, door ambtenaren niet onnodig overuren te laten maken door een motiediarree, maar door alleen voorstellen te doen als ze ook echt een verschil kunnen maken, zoals ons gezamenlijk initiatief, met bijvoorbeeld GroenLinks, voor een gezonder Rotterdam door rookvrije terrassen door een status apart af te dwingen voor de woningmarkt in onze kleine kernen, door middelen veilig te stellen voor de digitale weerbaarheid van onze stad. Dat zijn een paar voorbeelden. Voorzitter, afsluitend, als CDA hebben wij vaak de afgelopen 4 jaar de hand uitgestoken naar deze coalitie, maar we hebben vaak niet gevonden helaas. Veel vaker nog hebben we die uitgestoken hand vanuit de kant van de coalitie juist gemist op hun initiatief om breder draagvlak te vergaren. Dat kan echt anders en het moet anders. Deze stad heeft een stadsbestuur nodig met een langetermijnvisie op onze mooie stad, stabiele bestuurders met daadkracht. Na 18 maart kan het gelukkig.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, de heer Segers-Hoogendoorn. Dan is nu het woord aan de heer Oostdijk.

De heer **OOSTDIJK** (fvd): Voorzitter, vandaag spreken wij over 4 jaar bestuur van onze stad en dat doe ik met een dubbel gevoel. Enerzijds met dankbaarheid dat ik deze 4 heb mogen meemaken, dat ik waardevolle verbindingen heb kunnen leggen en dat mijn fractie, ondanks onze beperkte mankracht, toch enkele veranderingen in gang heeft kunnen zetten. Anderzijds met het besef dat dit instituut niet alleen een bestuursorgaan is, maar ook een leerschool, waarin ervaring, inzicht en overtuiging in de praktijk worden gevormd. Met gepaste trots kan ik zeggen dat wij met enige regelmaat bruggen hebben kunnen slaan. Al waren het wellicht

geen bruggen van het formaat nieuwe stadsbrug, hebben wij steeds over de grenzen van links en rechts heen het gesprek gezocht en vonden wij elkaar meermaals, waar dat mogelijk was. Niet omdat wij het altijd met alles eens waren, maar omdat het belang van Rotterdam en de Rotterdammers voor ons steeds leidend was. Voorzitter, 4 jaar waarin verantwoordelijkheid is gedragen. Vier jaar waarin besluiten zijn genomen die onze stad direct en indirect hebben beïnvloed. Vier jaar waarin politieke keuzes richting hebben gegeven aan beleid en prioriteiten. Het past deze raad om daar met ernst en zorgvuldigheid op terug te kijken. Tegelijkertijd dwingt deze terugblik ons tot het maken van keuzes, omdat het onmogelijk is om vandaag de volledige raadsperiode in alle facetten te behandelen. Laat ik beginnen met enkele zaken die erkenning verdienen. Op het terrein van vergroening zijn zichtbare stappen gezet. Kwaliteit van delen van de buitenruimte zijn verbeterd. Dat is van waarde voor de leefbaarheid van onze stad en verdient waardering. Ook de stijging van de sportdeelname in een sterk digitaliserende samenleving is een positieve ontwikkeling. Complimenten aan de wethouder. Het terugdringen van een aantal inwoners in de bijstand blijft een mooi resultaat, ook al is de doelstelling niet volledig gehaald. Tegelijkertijd moeten we voorkomen dat nieuwe instroom, zoals bijvoorbeeld nieuwe Rotterdammers zonder werkperspectief, direct afhankelijk wordt van de bijstand. Het programma Wijk aan Zet heeft laten zien dat wanneer bewoners daadwerkelijk worden betrokken, het vertrouwen in de lokale democratie groeit. Het is van belang dat deze ontwikkeling wordt voortgezet en dat de afstand tussen wijk en raad verder wordt verkleind. Voorzitter, waar resultaten zijn geboekt, past erkenning, maar een evenwichtige beoordeling vraagt ook dat wij benoemen waar doelstellingen niet of onvoldoende zijn gerealiseerd. Veiligheid, steevast benoemd als prioriteit nummer 1, blijft voor veel Rotterdammers een punt van zorg. Wanneer de ervaren veiligheid achterblijft bij de bestuurlijke ambitie, vraagt het om reflectie en een hernieuwde focus. Ook op het terrein van mobiliteit en verkeersveiligheid is spanning zichtbaar tussen de beleidsvoornemens en de dagelijkse praktijk. Een stad als Rotterdam kan zich niet veroorloven om vast te lopen. Bereikbaarheid is geen bijzaak, maar een randvoorwaarde voor economische vitaliteit, vrijheid van beweging en het functioneren van onze stad. Op het gebied van wonen zien wij ontwikkelingen die vragen oproepen over balans en samenstelling. Een sterke stad vraagt om een evenwichtige groei, sociaal en economisch. Rotterdam floreert bij balans. Klimaat- en energiebeleid illustreert bij uitstek hoe politieke keuzes doorwerken in de samenleving. Gestelde doelstellingen zijn in belangrijke mate gerealiseerd. Tegelijkertijd zijn de maatschappelijke en economische gevolgen onderwerp van zorg en debat gebleven. Ambitie alleen is niet voldoende. Bestuur vereist een zorgvuldige afweging tussen doelstelling, draagvlak en uitvoerbaarheid. Voorzitter, naast resultaten en tekortkomingen is er een derde dimensie die aandacht verdient. Vertrouwen. Bestuur ontleent zijn gezag niet alleen aan bevoegdheden, maar aan draagvlak. Wanneer lasten stijgen en inwoners tegelijkertijd ervaren dat basisvoorzieningen onder druk staan, ontstaat spanning. Het is aan het bestuur om die spanning te erkennen, serieus te nemen en zich daarover helder te verantwoorden. De inzet van publieke middelen moet steeds worden getoetst aan de kernvraag. Draagt dit bij aan de primaire opdracht van de gemeente, het waarborgen van veiligheid, leefbaarheid, bereikbaarheid en bestuurlijke betrouwbaarheid? Voorzitter, uiteindelijk is dit alles terug te voeren op politieke keuzes. Geen enkel college kan alles tegelijk. Prioritering is onvermijdelijk. Deze collegeperiode kenmerkte zich door een duidelijke nadruk op klimaatbeleid, mobiliteitstransitie en maatschappelijke programma's. Dat is een legitieme politieke keuze, maar iedere keuze betekent ook dat andere zaken minder prioriteit krijgen. Juist daarover moet het politieke debat worden gevoerd. De conclusie van mijn fractie is dan ook dat de komende bestuursperiode in eerste plaats gericht moet zijn op het versterken van die basis. De stad functioneert duurzaam wanneer haar fundament op orde is, wanneer veiligheid vanzelfsprekend is, wanneer bereikbaarheid geen belemmering vormt, wanneer lasten in verhouding staan tot prestaties, wanneer bestuur voorspelbaar en betrouwbaar is. Pas vanuit die stabiliteit kan verdere ambitie verantwoord worden opgebouwd. Voorzitter, 4 jaar lang hebben we geprobeerd onze rol met ernst en overtuiging te vervullen, kritisch waar het nodig was, constructief waar het mogelijk was,

altijd met Rotterdam en haar inwoners voor ogen. Het politieke ambt is geen bezit, maar een tijdelijke verantwoordelijkheid. In die wetenschap zal ik mijn verantwoordelijkheid overdragen aan de volgende generatie. Sommigen hebben met die generatie al kennisgemaakt, althans, dat meen ik te hebben gelezen in de immers standvastige en betrouwbare media. Laat 1 ding helder zijn. De een is de ander niet. Politieke verantwoordelijkheid is persoonlijk en wordt steeds opnieuw ingevuld. Voorzitter, mijn fractie wil de nieuwe raad het volgende meegeven. Breng de fundamenten op orde voordat nieuwe ambities worden ontplooid. Versterk het vertrouwen en zorg dat Rotterdam schoon, veilig, bereikbaar, betaalbaar en bestuurbaar blijft en bouw van daaruit verder aan onze stad. Dat is de verantwoordelijkheid die wij gezamenlijk dragen. Tot zover. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, mijnheer Oostdijk. Dan is nu het woord aan de heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (gvdv): Dank u, voorzitter. Ik ga het toch maar proberen. Laatste raadsvergadering en die kans laat ik natuurlijk niet voorbijgaan. Natuurlijk is het belangrijk om terug te kijken, maar als we hier alleen blijven hangen in wat goed ging en wat fout ging, dan doen we onze inwoners tekort. Onze inwoners verdienen geen debat over het verleden alleen, zij verdienen een verhaal over de toekomst. Zo een verantwoordingsdebat is elke keer hetzelfde. Coalitiepartijen wijzen erop wat ze goed hebben gedaan, oppositiepartijen wijzen er weer op wat fout is gegaan. Zo oud als de weg naar Kralingen. Oppositie voeren is makkelijk als je alleen maar wijst naar wat fout ging en besturen is makkelijk als je alleen maar wijst naar wat goed ging. Ik heb dan ook geen behoefte om hier weer uren te gaan bomen over de prestaties van een college. Ik heb daar vandaag geen zin in. Maar laat ik wel zeggen dat ik de combinatie van partijen in dit college uitdagend vond en ook moedig. Maar laat ik het hebben over wat wij hebben bereikt in de afgelopen periode. Dat vind ik veel interessanter. Als ik dat allemaal ga opsommen, wat onze fractie bereikt heeft, dan zitten we hier over een paar weken nog. Dus laat ik dat maar niet doen, ook vanwege mijn stem. Maar waar ik wel trots op ben, is dat dat dierenwelzijn nu serieus wordt genomen in deze gemeenteraad. Dierenwelzijn staat nu bij heel veel partijen op de agenda. Hoe mooi is dat? Ook een compliment dat de ambtenaren, die zich bezighouden met het dierenwelzijn, nu nog dierenwelzijn opnemen in de begroting. Voorzitter, dieren zijn mijn vrienden en wie eet er zijn vrienden op? Ik doe dat in ieder geval niet, maar wat we ook hebben bereikt, is dat mensen steeds meer gaan nadenken wat ze op hun bord hebben liggen. Ik heb het vaker gezegd. De klimaatcrisis ligt op je bord en je mes en vork zijn je wapens om er iets tegen te doen. De dieren zijn je ook nog eens dankbaar. Voorzitter, afgelopen dinsdag, u hoort het, ging ik naar een concert van de zanger Morrissey in de Doelen. De zaal was volledig uitverkocht en Morrissey had als eis gesteld dat de hele Doelen vlees- en visvrij moest zijn. Anders kwam hij niet. De Doelen, die deed dit. Een woordvoerder zei bij OPEN Rotterdam: een dag geen vlees en geen vis, dat is toch niet het einde van de wereld? Dat klopt ook.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Groningen heeft er een vraag over.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter dank. U gaf net aan wat u allemaal bereikt had en ik zat te bedenken wat dat dan allemaal moest zijn. Dus ik zou willen vragen of u dat kunt meegeven, maar aangezien uw stem niet zo goed is, mag het ook schriftelijk hoor. Ik wil niet nog meer van uw kostbare stem stelen.

De heer **VAN DER VELDEN** (gvdv): Ik vind het toch heel wat dat dierenwelzijn hier op de agenda staat en dat andere partijen dat overnemen was ook de bedoeling. Een beetje een voortrekkersrol. Ik had zoveel. Dat daklozen een hond mee mogen nemen naar de nachtopvang, het lobbyregister, noem maar op. Ik kan nog wel weken doorgaan, maar dat ga ik niet doen. Maar, voorzitter, "Zolang er slachthuizen zijn, zullen er ook slagvelden zijn." Een uitspraak van de schrijver en filosoof Lev Tolstoj. Ook vandaag is dat nog steeds actueel.

Toen ik vorig jaar mijn lidmaatschap op zei bij mijn vorige partij, vroegen mensen aan mij: militarisering en Defensie, dat is toch een landelijk onderwerp? Maar politiek gaat ook over idealen en politiek gaat over principes en daar altijd voor blijven staan. Los daarvan zei ik nog, nog los van de gevolgen voor het milieu, de enorme CO2-uitstoot bij wapens, de natuur, de dieren en de mensen: het zal hele grote gevolgen gaan hebben voor de inwoners van Rotterdam. Verdraaid. Ik krijg gelijk. Ik zei toen al: let maar op, de tientallen miljarden extra voor Defensie gaat men halen bij de mensen die het minste hebben en bij de zorg. Wat zien we nu? Terwijl de wapens glanzen, dooft het licht in de huizen. Het grootste gedeelte van de Rotterdammers heeft al moeite om rond te komen en dit wordt dus nog erger. Wie zijn veiligheid zoekt in nog meer wapens, maar de sociale cohesie verwaarloost, begrijpt niet waar een land werkelijk uit bestaat en ondermijnt zijn veiligheid van binnenuit. Je ziet het ook weer met de opkomst van allerlei partijen die niets met onze democratie hebben. Zo begon het dus vaker. Terwijl de zogenaamde groene, linkse en voorheen pacifistische partijen heel verontwaardigd nu doen over die bezuiniging op de zorg en de sociale zekerheid, dan heb je veel boter op je hoofd, want jullie hebben daar allemaal mee ingestemd, met die extra miljarden voor Defensie, behalve de SP, en alleen maar omdat Trump dat zo graag wilde. Is Trump nog een vriend van ons? Ik weet het niet. Extra bewapening leidt op dit moment slechts tot het stimuleren van de Amerikaanse wapenindustrie ten laste van de kwetsbare groepen in Rotterdam en in Nederland. Meer geld naar tanks dan naar mensen. Het is een keuze. Voorzitter, de afgelopen periode ging het hier ook vaak over de vreselijke oorlog in Gaza. Partijen buitelden over elkaar heen om het elke week maar weer te agenderen. Wie ben ik? Ik heb er alle begrip voor, maar nu er dagelijks moedige vrouwen en mannen ongewapend, vaak in de bloei van hun leven, worden afgeslacht in de straten van Iran door een vreselijk moorddadig regime, is de stilte in deze raad ineens oorverdovend. Maar gelukkig zijn er in deze gemeenteraad 2 moedige vrouwen, namelijk Mina Morkoç en Elika, die een prachtige brief schreven aan onze burgemeester. Ook complimenten aan onze burgemeester, die gelijk een ontmoeting regelde met de minister-president. Ik ben jullie heel erg dankbaar, Elika en Mina, dat jullie het agenderen, want de situatie in Iran gaat mij ook aan het hart. Voorzitter, ik heb nog veel meer, maar ik ga stoppen, ook vanwege mijn stem. Ik wilde alleen zeggen: echte veiligheid begint met zorg voor al het leven. Ik wil ook hartelijk danken alle raadsleden, alle partijen en natuurlijk ook Sabrina voor de afgelopen periode, maar zeker ook de griffie wil ik heel erg bedanken voor alle steun die wij hebben ontvangen en die ook altijd hard werken. Dus ook mijn dank daarvoor. Laat ik eindigen met de woorden van mijn politieke inspirator Marianne Thieme: “Voorts ben ik van mening dat er een einde moet komen aan de bio-industrie.”

De **VOORZITTER**: Dank u wel, mijnheer Van der Velden. *(Applaus.)* Dan is nu het woord tot slot aan mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (gv): Voorzitter, ik denk niet dat ik het vrolijker maak voor iedereen, maar dat had u ook niet verwacht van me. Voorzitter, ik ga het vandaag niet hebben over targets, niet over percentages, niet over dashboards, want cijfers zijn alleen betekenisvol als je het bestuur dat ze presenteert kunt vertrouwen. Dat vertrouwen heeft dit college bij mij niet opgebouwd de afgelopen jaren. Voorzitter, dat werd het meest zichtbaar in financiën. Vier wethouders financiën in 1 bestuursperiode. Dat is geen incident, dat is bestuurlijke instabiliteit. Begrotingen die telkens moesten worden bijgesteld, besluiten die op het laatste moment naar de raad kwamen, de discussies over de toon van de raad, maar geen reflectie op de eigen voorbereiding. Voorzitter, een raad reageert niet hysterisch op cijfers, een raad reageert op onzekerheid. Bestuurlijke rust begint bij financiële degelijkheid, niet bij oplopende kosten en structurele tekorten, niet bij dossiers zoals de erfpachtproblematiek, die politiek nooit fundamenteel zijn geadresseerd, niet door in de allerlaatste vergadering nog miljoenen weg te schrijven, omdat het anders niet meer kan. Voorzitter, bij cultuur hetzelfde laken van een pak. Een wethouder die aan het begin van zijn periode de volledige raad voor de cultuur sloopt. Dat gaf onrust en verdeeldheid. Vier jaar lang kwam er niets en nu, aan het

einde van de periode, komt er weer een raad alsof er niets is gebeurd, zonder schaamte, zonder reflectie, zonder erkenning van de schade. Dat is geen visie, dat is bestuurlijk pendelen. Voorzitter, dan de brug. Een wethouder die samen met zijn politieke maatjes van dezelfde signatuur een brug door de strot van de stad douwt onder het mom anders krijgen we geen geld. Als dat je onderhandelingstactiek is, neem je je eigen inwoners niet serieus. Dan gebruik je geld als chantagemiddel. Dat is geen visie, dat is politieke ruilhandel. Of, voorzitter, het tramnetwerk afbreken en dan een klein lijntje naar je eigen achterban in Hillegersberg leggen en dat verkopen als een overwinning. Een gebiedsontwikkeling in stukjes knippen, zodat de samenhang verdwijnt. Het uitrollen van de informele zorg, waardoor de sociale basis in onze wijken afbrokkelt.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter dank. Ik had toch nog een verhelderende vraag, want volgens mij op uw lijst staat Riek Bakker. Die had onlangs een interview in de krant en die sprak zich erg nadrukkelijk uit voor de brug. Hoe zit dat precies?

Mevrouw **VERKOELEN** (gv): Dan heeft u het niet goed gelezen. Mevrouw Riek Bakker heeft het ijzersterk over het proces wat daar naartoe gaat. Als je eenmaal het besluit genomen hebt, dan moet je doorzetten, maar u bent iets aan het doen waar het hele besluit nog niet onder ligt. Er moet nog een MER komen, er moet nog binnen het MIRT besloten worden, er is nog geen keuze gemaakt en u doet alsof het wel zo is. Dat heeft Riek Bakker in haar tijd met de Erasmusbrug nooit gedaan.

De **VOORZITTER**: Van mij mag u verder, maar dat hangt af van mevrouw Van Groningen. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, ik zie hier een stukje over de brug wat in de krant staat en waar ze zegt: hopelijk gaat die niet trillen. Ik denk dat het een vergelijkbaar effect kan hebben als de Erasmusbrug. Er is veel mogelijk in dat gebied. Dus daarmee zeggen ze toch dat het een hartstikke goed idee is om een prachtige brug neer te leggen?

Mevrouw **VERKOELEN** (gv): Nee hoor, dat heeft ze niet gezegd.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (gv): Mevrouw Riek Bakker heeft heel duidelijk gemaakt dat wat haar betreft de keuze nog niet gevallen is. Als de keuze er is, dan pak je door. Dat is wat ze deed. Dan moet u het hele artikel lezen, dan ziet u ijzersterk hoe ze het voor elkaar heeft gekregen in haar tijd. Dat heeft u niet gedaan. U kunt nog niet tippen aan de manier waarop mevrouw Bakker in haar tijd de zaken op orde had. We gaan verder.

De **VOORZITTER**: Dat lijkt me goed.

Mevrouw **VERKOELEN** (gv): Lijkt me ook. Het uithollen van informele zorg, waardoor de sociale basis in onze wijken afbrokkelt. Dat is geen beleid, dat is bestuurlijke manipulatie. Maar, voorzitter, wat mij echt het allermeest raakt, is armoede. Drie wethouders verslijten op een van de zwaarste portefeuilles in deze stad en dan in de krant noemen dat we dat een bestuurlijke groei van een politieke partij moeten noemen. Voorzitter, voor mensen die moeten kiezen tussen de huur en de boodschappen is dat geen leerproces. Voor alleenstaande moeders, voor ouderen met torenhoge energierekeningen, voor gezinnen bij de voedselbank is bestuurlijke wisseling geen abstract proces. Dat is onrust en onzekerheid. Als je in 4 jaar geen structurele vooruitgang laat zien, zelfs de begroting van de Voedselbank laat liggen, dan ligt dat niet aan het groeien in je rol, dan heb je niet je best gedaan. Voorzitter,

dit is slechts een greep uit deze beleidsperiode. Wat is nu het patroon dat zich aftekent voor dit college? Geen samenhang, geen gezamenlijke verantwoordelijkheid en geen aanspreekcultuur. Voorzitter, 9 wethouders, 9 eilandjes, ieder zijn eigen project, ieder zijn eigen prestige. Dat, voorzitter, kon gebeuren, en hoort u het goed, omdat de coalitie in de raad het liet gebeuren. Wel stevige woorden in het debat, maar uiteindelijk meestemmen. Het werd al gememoreerd. Zo werd pragmatisme een ander woord voor lafheid en zo werd stabiliteit een ander woord voor stilstand. Dat moet anders, voorzitter. Rotterdam verdient een college dat werkt voor de mensen die niet gezien worden, maar de stad wel dragen. Rotterdam verdient een betrokken bestuur, een zorgvuldig bestuur, een moedig bestuur, geen eilandjes, geen gespreide verantwoordelijkheid. Eén college, 1 koers, 1 gezamenlijke verantwoordelijkheid en dan krijg je pas een coalitieakkoord die heet Eén Stad. Dat was het nu niet. Tot slot, voorzitter, in deze tijd van verkiezingen heb ik slechts 1 omgeroepen. U kunt het bedenken. Laten we streven naar evenveel vrouwelijke als mannelijke wethouders de volgende keer. Waar balans is, groeit betrokkenheid. Waar mensen zich vertegenwoordigd voelen, ontstaat verbondenheid. Zorg dat een college een eerlijke afspiegeling is van onze stad. Zo staan wij zij aan zij voor Rotterdam.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank, mevrouw Verkoelen. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van de eerste termijn van de zijde van de raad. Wij gaan zo meteen lunchen. Na de lunchpauze gaan we direct naar de beantwoording van het college. Wij lunchen tot 14.15 uur. Ik schors de vergadering tot 14.15 uur.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen van de raadsvergadering van 26 februari 2026

Notulen van de raadsvergadering van 26 februari 2026 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 3

Voorzitter: mevrouw drs. C.J. Schouten, met dien verstande dat het voorzitterschap van 15.03 uur tot 15.17 uur en van 16.24 uur tot 20.08 uur is waargenomen door mevrouw V.A. Bruin

Voor de presentielijst van deze vergadering wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering

Namens het college zijn tegenwoordig: de heer R.A.C.J. Simons, de heer T.B. Versnel, de heer S. Kasmi, de heer F. Achbar, mevrouw C.M. Zeegers, de heer R. Buijt, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, mevrouw A.I. Norville en mevrouw C.J. Schouten

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders, met dien verstande dat zij van 17.39 uur tot 17.44 uur is waargenomen door de heer W. de Bel

Heropening

6.1 Debat over collegeverantwoording Één Stad 2022-2026 en het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Targets tellen: eindbeoordeling collegetargets 2022-2026'. (vervolg)

De VOORZITTER: Wij zijn gekomen bij de eerste termijn beantwoording van de zijde van het college en daar hanteren we de begrotingsvolgorde ook bij. Daarbij is het woord ten eerste aan wethouder Simons. Ik heropen de vergadering. Moet ik ook nog doen.

De heer SIMONS (wethouder): Dank u, voorzitter. Ik heb genoten van uw bijdrage vanochtend. Ik ga het ook kort houden, want we hebben na dit verantwoordingsdebat nog vele andere debatten te doen met elkaar. Ik wil wel van de gelegenheid gebruikmaken om u namens het college te bedanken voor uw inzet en ook gewoon uw passie voor de stad. We denken over een aantal dingen anders en dat kwam vanochtend natuurlijk ook weer mooi naar voren. Wat ons bindt, is de liefde en de betrokkenheid van Rotterdam en de inwoners. Dat hebben wij als zeer positief ervaren. We zijn ook blij met alle kritische vragen die we de afgelopen jaren van u hebben gekregen, want dat heeft ons ook scherp gehouden. Vanochtend is alles gezegd. Alle onderwerpen heeft u ter sprake gebracht en alle politieke partijen, alle fracties hebben daar natuurlijk hun eigen insteek ingenomen. Wat me opviel is dat vrijwel alle partijen ook gewoon wel een aantal positieve punten zagen in dit college en dat is mooi. Behalve misschien mevrouw Verkoelen, maar dat weet ik niet helemaal zeker. Behalve mevrouw Verkoelen heb ik dat dan gehoord. Wat mij ook opviel vanochtend is dat alle politieke partijen hun betoog afsloten met: stem op ons. Dat is ook logisch, want over 3 weken zijn de Rotterdammers aan zet en daar kijken we allemaal naar uit met spanning natuurlijk. We hopen allemaal natuurlijk dat we onze zetels maximaliseren. Ik heb nog 1 dingetje, want ik heb vanochtend ook wel een aantal discussies gehoord over rapportcijfers voor het college. Wij gaan onszelf natuurlijk niet een rapportcijfer geven, dat zult u begrijpen. U heeft een aantal keren een indicatie gegeven. Maar dan wil ik toch nog naar het rapport van de Rekenkamer Rotterdam op pagina 9 en daar kan ik een aantal dingen uithalen. Daar kan ik zien dat wij het eerste college zijn dat alle targets meetbaar heeft gemaakt en ook van een

kwalificatie konden worden voorzien. Er werd natuurlijk ook als altijd een vergelijking gemaakt met het vorige college. Als ik dan gehaald en bijna gehaald bij elkaar optel van het vorige college, dan kom ik op 47 procent. Dat is een 4,7, dat afgerond naar boven een 5. Als ik naar dit college kijk, naar dezelfde Rekenkamer, kom ik op 73 procent. Dat is afgerond een 7, ruim voldoende. Ik denk dat dat ook overeenkomt met het debat van vanochtend, want wij zijn er ons ook sterk van bewust dat we niet alles gerealiseerd hebben, dat we op een aantal punten ook teleurgesteld zijn. Maar overal kan ik toch niks anders als ik Rekenkamer citeer dat wij als college tevreden zijn, maar op een aantal punten natuurlijk graag meer hadden gewild. Maar het mooie is dat ook allemaal heeft aangegeven dat na 18 maart alles anders wordt in deze stad. Ik wens u ieder geval heel veel plezier met uw campagne en nogmaals dank voor de goede samenwerking en de kritische vragen die wij de afgelopen jaren van u hebben gekregen.

De VOORZITTER: Mevrouw Verkoelen heeft een vraag.

Mevrouw VERKOELEN (gv): Voorzitter, eerder een opmerking. Dit is de kern die deze wethouder nu doet, geen reflectie op zichzelf, maar altijd weerspiegelen aan anderen. Wat een zwakte. Ik snap niet dat u na een hele ochtend commentaar van heel veel partijen niet zelf ziet, het is echt een motie van onkunde bijna waard voor uzelf, dat u dan moet gaan afgeven op een college daarvoor omdat die een lager cijfer had. Echt serieus, als dat de kwaliteit is van dit college. Kom op, dat is toch niet waar we hier voor staan? Daarvoor hebben we toch niet de moeite genomen om ons verhaal te houden en 4 jaar ervoor te gaan? Echt waar, stop ermee, stop ermee, stop ermee. Kijk naar jezelf als college en zeg dan wat je waarde is en je kwaliteiten. Niet ten opzichte van anderen.

De VOORZITTER: Wil de wethouder daar nog op reageren?

De heer SIMONS (wethouder): Waarvan akte. Het is natuurlijk altijd heel verleidelijk om te reageren. U bent ook 1 van de 45 raadsleden. Ik respecteer uw oordeel natuurlijk van harte. Ik heb vanochtend goed geluisterd, ik heb gezegd wat ik heb gezegd en ik vind ook wel mevrouw Verkoelen dat u het wel heel erg eenzijdig belicht.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan wethouder Versnel. Ik weet niet, had hij nog vragen?

De heer VERSNEL (wethouder): Dank u wel. 1 vraag die aan iedereen is gesteld door mevrouw Kockelkoren, hoe kijken we terug op de samenwerking in deze afgelopen jaren? Daar wil ik antwoorden natuurlijk als het gaat specifiek om een target waar ik zelf verantwoordelijk voor ben. 1 van de targets die we helaas niet hebben gehaald, 30.000 mensen in de bijstand, daar wilden we naartoe terug. We zijn heel ver gekomen, de stand van vandaag is 31.612, maar dat is bij lange na niet de 30.000 en dat vind ik natuurlijk ongelooflijk jammer. Ik had graag gezien dat we het wel hadden gehaald, maar ik ben toch ook wel heel erg trots op hoe ver we zijn gekomen, ook omdat we het aanzienlijk beter hebben gedaan dan de rest van het land. We zien in de afgelopen 2,5 jaar dat in heel Nederland gemiddeld aantal mensen in de bijstand juist toeneemt en hier hebben we de daling weten vol te houden. Dat is dankzij beleid waar ook uw raad in de volle breedte steun aan heeft verleend. Dat begon al helemaal in het begin met de gezamenlijke strategie onder de noemer: iedereen is nodig. Maar vervolgens ook met ons beleidskader: werk is geweldig. Daarna hebben we op verschillende momenten ook goede discussies met elkaar gevoerd, maar zijn we altijd in de volle breedte tot gezamenlijke conclusies gekomen over: mensen zijn niet zielig, mensen zijn ook niet lui. Mensen hebben kwaliteiten en het is aan ons om te zorgen dat al die Rotterdammers gewoon weer als ze daartoe in staat zijn, aan het werk komen. We hebben daarmee met die positieve insteek heel veel kunnen bereiken. Ik ben uw raad dankbaar voor die goede samenwerking die ik zelf heb mogen ervaren en ik denk ook dat we daar de stad

veel goeds mee hebben gedaan. Dat wil ik daarover zeggen. Dan wil ik nog iets rechtzetten wat is gesuggereerd door mevrouw Verkoelen en ook in andere bijdrage is het over de brug gegaan. Mevrouw Verkoelen wekte de indruk dat daar nog geen besluit over is genomen, Maar we zijn wel degelijk deze periode een overeenkomst aangegaan met het Rijk en met de MRDH om voor een afgesproken budget een brug te bouwen tussen De Esch en IJsselmonde. Waarover een supertram zal gaan rijden, waarover heel veel Rotterdammers met de fiets en wandelend zullen gaan en waar ook de auto op welkom is. We gaan dat, zeg ik tegen mevrouw Verkoelen, in de volgende periode afmaken.

De VOORZITTER: Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELEN (gv): Wat de wethouder vergeet te zeggen ... Laat ik duidelijk zijn, ik heb over deze wethouder ook geen greintje negatief verhaal gehad. Ik heb met u uitstekend gewerkt en u heeft zeker op WIOSSAN met werk en inkomen meer dan goed werk verricht. Maar met betrekking tot de brug is er een mits, en die mits vergeet u steeds. Uiteraard komt er een brug als alles in orde zal zijn, maar dat moet nog MEHR komen, er moet nog allerlei onderzoek komen en het kan nog heel goed zijn dat het afketst. Dat is de eeuwige boodschap en zo lang als dat is, heb je gewoon nog geen brug. Dat is de boodschap. Dan nog er eentje bij, kunt u daar ook gelijk op reageren. De supertram, aar maak ik me zorgen over. Want ik ben bang dat die supertram niet de gewone tram is die ik me wens, dat leuke toevende trammetje die eroverheen gaat, maar een HOV wordt die een soort busachtige tram wordt waarmee ik geen echte tramlijn krijg. Dat blijft voor mij iets wat mij zorg baart. Ik weet dat u zich de keihard voor inzet en ik weet dat u daar afspraken over heeft gemaakt, maar die zijn ook nog steeds boterzacht, dat ligt nog niet vast. Ik maak me zorgen tot het moment dat het allemaal keihard op papier staat.

De VOORZITTER: De wethouder.

De heer VERSNEL (wethouder): Dank u wel. Die supertram wordt een fantastisch ding. Mevrouw Verkoelen en ik gaan samen in de eerste zitten, dan gaan we uit het raam kijken en ons verwonderen over onze mooie stad. Dat is een supertram, omdat we die vrij baan gaan geven over dat hele traject. Dat wordt een fantastische ov-verbinding waar vele duizenden Rotterdammers ongelooflijk veel plezier aan zullen hebben, daar ben ik vast van overtuigd. Mevrouw Verkoelen heeft natuurlijk gelijk, die brug is er pas als hij er is. Het is een lang en complex traject, maar ik ben er absoluut van overtuigd dat wij dat met elkaar kunnen. Dit is de stad van make it happen en dat zullen we ook met deze brug laten zien. Ik wil wel heel duidelijk zijn, de suggestie dat we nu nog terug kunnen naar het begin en dan kunnen kiezen voor alsnog een andere vorm van een oeververbinding met de verwachting dat het Rijk daar dan ook aan meebetaalt, is een illusie. Het is hierop doorgaan of met lege handen staan en wachten tot er in 2038 weer eens een keertje geld is voor nieuwe infrastructuur in Nederland. Laat iedereen zich dat goed in de oren knopen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan wethouder Kasmi, maar ik weet niet of hij vragen had. Ik denk het niet. Nee, dan kunnen we door naar wethouder Achbar.

De heer ACHBAR (wethouder): Voorzitter, dank. Ik had een drietal vragen van BIJ1 ten aanzien van de zichtbaarheid van de LHBTIQIA+-gemeenschap en met name ook de specifieke vraag: wat hebben wij gerealiseerd van het Regenboogstembusakkoord? Ik kan u zeggen dat 17 van de 31 acties zijn gerealiseerd en daar heb ik u een tweetal voortgangsrapportages over mogen sturen begin februari. Waarom 17 en niet alle 31? Omdat een aantal bevoegdheden gewoon niet op gemeentelijk niveau liggen en wat dat betreft is dat om die reden niet gelukt. Vanuit het actieplan samenleving zetten we echt wel breed in het bestrijden van discriminatie voor alle groepen die wij hebben in onze samenleving, zeker ook voor de LHBTIQIA+-gemeenschap. U weet van mij hoeveel tijd ik ook bewust heb

vrijgemaakt voor deze specifieke gemeenschap om met ze in gesprek te zijn en te blijven over de signalen en behoeftes die er zijn en hoe wij daar als gemeente maximaal op kunnen anticiperen. Omdat ik ook vind dat iedereen zijn plek mag claimen en er mag zijn in de stad, zoals hij, zij of anders in deze stad wil leven. Dat is gelukt naar mijn idee. Als er zich incidenten voordoen, dan reageren we daar adequaat en direct op om ook een signaal af te geven dat daar geen ruimte voor is. Denk aan bijvoorbeeld de inzet van onze stadsmarinier, antiracisme, antidiscriminatie bij een aantal incidenten die zijn geweest bij bijvoorbeeld een ondernemer op de Keerweer. Maar ook als het gaat om extra veiligheidsmaatregelen die genomen moeten worden om juist het veiligheidsgevoel te vergroten onder deze groep. Dat is het standpunt vanuit het college ten aanzien van de LHBTIQIA+-gemeenschap. Soms bekruipt mij wel het gevoel alsof het lijkt dat sommige partijen een alleenrecht hebben op deze groep. Het is een onderdeel van de samenleving, ze mogen er zijn, ze moeten kunnen zijn wie ze willen zijn en daar vervullen wij onze rol als overheid belangrijk in, zeker als het gaat om zichtbaarheid en veiligheid.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan wethouder Zeegers.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Dank u wel, voorzitter. Dank ook voor al uw bespiegelingen rond het woondossier waar we zo hard met elkaar aan gewerkt hebben om voldoende duurzame en betaalbare woningen in de stad te realiseren. Een tijd lang hebben we daar echt behoorlijk wat tegenslag in gehad, maar gelukkig hebben we een eindsprint kunnen inhalen en hebben we onze target in ieder geval qua aantallen gehaald, ook qua sociale woningbouw zelfs meer dan beoogd. Ietsje te weinig voor het middensegment, maar al met al hebben we onze doelstellingen denk ik goh grosso modo daarmee kunnen bereiken. Ik heb een aantal vragen van mevrouw Sadhoe van BIJ1. U vraagt mij van, vindt u niet dat er te veel aan de markt wordt overgelaten op dit onderwerp? Of ik het woonbeleid wel geslaagd vind? Hoe ik kijk naar die rol van de markt daarin? Laat ik daar het volgende over zeggen: alle woningen worden in the end gebouwd door de markt. Ook corporaties werken samen met projectontwikkelaars die de woningen door bouwbedrijven et cetera laten bouwen. Alle woningen worden door een marktpartij gebouwd en die marktpartijen daar kunnen we trots op zijn in Nederland. We hebben echt stevige marktpartijen die vooral ook nationaal opereren, daarin goed werk verrichten en zorgen dat die bouw vlot gedraaid komt. De rol van de markt is essentieel voor iedere woning die hier staat. De gemeente bouwt geen enkele woning en de corporatie doet dat ook altijd in een aanbesteding, die doet het ook niet zelf. De markt is gewoon cruciaal, enorm nodig om die woningen te realiseren. Als je kijkt naar ons woonbeleid dan hebben wij een woonvisie vastgesteld met elkaar waarin we hebben gezegd, we gaan voor 65 procent betaalbaarheid, meer betaalbaar dan we daarvoor deden. Dat is goed, omdat we zien dat juist daar de woningnood gigantisch is. We hebben gezegd: het moeten duurzame woningen zijn in fijne wijken, zorgzame wijken. Wonen is niet alleen een huis, maar is ook de buurt waarin je leeft. Een goede woning in een fijne wijk, dat is waar wij voor gaan en daar kan ik mij nog steeds onder scharen. Waar u denk ik wel een punt hebt, u hebt en een aantal van u heeft dat ook aangegeven. We hadden doelstellingen, maar zouden we meer moeten doen. Als je kijkt hoe hoog die woningnood is, dan hebben we gewoon veel meer woningen nodig. Dat doen we door nieuwbouw, dat doen we ook de optoppen, splitsen, verkameren, al die zaken meer. Het beter benutten, daar hoor ik u ook vaak over. Ik denk dat het heel belangrijk is om de komende periode daar nog extra actie op te zetten. Dat u zegt, het is te weinig geweest vergeleken met de woningnood die er is, dan kan ik dat beamen. Ik denk dat daar meer effort in moet worden gezet om dat van de kant te roeien. We hebben wel tegenslagen gehad de afgelopen 4 jaar en die komen ook de komende jaren als ik het alleen al heb over stikstof en netcongestie. Het is niet eenvoudig, maar ik denk wel dat we er alle ballen op moeten zetten en dat kan niet zonder de markt. Dat waren de vragen.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan wethouder Buijt.

De heer BUIJT (wethouder): Dat is een wethouder met vele petten op. Ik heb nu 2 petten op, dat is zorg en organisatie. Daar zal ik allebei iets over zeggen. Ik begin ook met de vraag van mevrouw Kockelkoren, hoe vond u zelf dat het ging? Hoe heeft u zelf de samenwerking ervaren? Ik weet nog mijn eerste dag dat ik beëdigd werd, toen zat bijna uw hele raad met een wit shirt aan omdat ik een man was. Binnen een maand had ik een motie van treurnis aan mijn broek van u om de BOZ. Laten we zeggen, het begin was wat stroef, maar ik ben toch wel over het vervolg enigszins tevreden. Ik denk wel dat uiteindelijk bij iedereen wel is ingedaald dat de BOZ nodig was, nu ook de RBOK. De kosten lopen gigantisch uit de klauwen. Het is ons helaas niet gelukt om die kosten helemaal volgens het plan wat we hadden te laten verlopen. Maar ik kan wel zeggen als we de BOZ en de RBOK niet hadden gedaan dan hadden we echt nog een stuk verder van huis geweest. Het was een hele pittige portefeuille. De dossiers huiselijk geweld, dakloosheid, maatschappelijke opvang, jeugdzorg, het waren allemaal hele pittige dossiers waar heel veel op speelde, ook landelijk. Natuurlijk ben ik helemaal niet tevreden over hoe alles gegaan is, maar ik denk als ik de onderwerpen langsloop, dat ik op sommige punten wel denk van, mooie stappen gezet. Huiselijk geweld, mede door uw raad en in het bijzonder ook mevrouw Aafjes, mijnheer Verweij en mevrouw Reitema bijzonder waardering en respect naar jullie, hoe jullie ook daar met femicide, huiselijk geweld hebben hardgemaakt. Ook in deze een terecht compliment aan mijn voorganger die na die vreselijke gebeurtenissen van 2019 heel veel in werk heeft gesteld op de aanpak van huiselijk geweld. Ik vind dat wel waard om hier te zeggen. Dakloosheid blijft een issue, ook in de verkiezingen, daar zal ik verder nu niet op ingaan. We hebben in ieder geval binnen de mogelijkheden veel gedaan. Het allerbelangrijkste denk ik dat we binnen de organisatie wel echt met een cultuurverandering bezig zijn. Niet elke hulpvraag is een zorgvraag en soms is een 6 ook genoeg. Welk stadsbestuur er dadelijk ook mee komt, het is echt belangrijk dat dat ook de komende jaren volgens mij wordt voortgezet. Ik had 1 target die meetelde, dat was 14 thuisplusflats en 10 nieuwbouw woon-zorgcomplexen voor ouderen. Iemand zei, bijna telt niet. Maar als ik toch een beetje onbescheiden mag zijn, 14 hadden we na anderhalf jaar bereikt en die 10 waren 9 en de tiende wordt Q1 2026 gestart met bouw. Ik wil toch dat ook wel benadrukken dat … Ik vond het toch wel bijna in dit geval. Dat was echt op een haar na gehaald. Ik wil ook nog 1 ding rechtzetten. Dat was de opmerking van mijnheer Dekkers die zei, er was beloofd geen boetes naar buitenslapers, maar er zijn toch weer boetes uitgedeeld. Ja, er zijn fors minder boetes uitgedeeld. Maar we hebben ook gezegd, het feit dat je voor buiten slapen an sich krijg je geen boete meer. Maar het feit als je continu niet luistert als je wordt gewaarschuwd, als je agressief gedraagt, dat er andere redenen zijn, dan kan die nog steeds onder de noemer buiten slapen geregistreerd worden, maar dan is het niet meer voor buitenslapers. Uw raad heeft mij de opdracht gegeven, we gaan niet meer puur sec voor buiten slapen beboeten en dat doen we ook echt niet meer. Maar ik probeer met die uitleg wel aan te geven waarom het wel gebeurt. Ik heb ook de eer om de portefeuille organisatie er nog bij te doen de laatste maanden. Daar hadden we ook een target dienstverlening 30 procent, de Rotterdammers moeten 30 procent tevredener zijn dan dat ze in 2022 waren. Ook dat is misschien niet op een haar, maar met 25 procent hebben we dat wel gehaald. Ik ben ook zelf de laatste weken op kantoren geweest waar wij dienstverlening doen en ik ben echt diep onder de indruk. Ik wil vanaf deze plek ook echt een enorm compliment maken aan onze ambtenaren in de dienstverlening. Het zijn gigantische stappen die we gezet hebben. Het is met 25 procent omhoog gegaan. We zijn in staat om 100.000 verzoeken in 1 keer af te handelen waar we dat vroeger altijd moesten uitzetten. Er zijn daar echt gigantische stappen gemaakt en ik ben ervan overtuigd dat de volgende periode het weer 25 procent beter is. Op het deelaspect vriendelijkheid en duidelijkheid hebben we zelfs een vooruitgang van 37 procent geboekt. Er zijn echt gigantische stappen gemaakt. Want ga maar na 1,2 miljoen vragen per jaar en 84 procent daarvan kunnen wij in 1 keer afhandelen. Dat zijn echt complimenten waard. Tot slot wil ik ook een paar complimenten uitdelen. Allereerst wil ik met dank uitspreken aan alle zorgmedewerkers en alle mensen die in organisaties van de zorg zaten waar ik de laatste jaren mee heb samengewerkt. Ongelofelijk veel goede ervaringen meegekregen en iedereen in deze sector werkt met hart en ziel voor de zorg. Het

feit dat we nu een aanvalsplan hebben kunnen doen met veilig en zorg tegelijkertijd, dat geeft wel aan hoe goed er samengewerkt wordt. Ik wil een compliment maken aan 2 raadsleden die ik apart wil noemen. In mijn ogen is de allebei het allerbeste raadslid, die is ook echt tot beste raadslid gekozen, dat is mijn vriend Simon Ceulemans. Die is er niet meer. Maar ik wil ook mijnheer Segers-Hoogendoorn en mijnheer Van der Velden hier vanaf deze plek in ieder geval mijn enorme waardering voor uw wijze van hoe u in de raadszetel zat. Ik wil er niemand te kort meedoen, maar ik vond echt de wijze hoe u zich de afgelopen 4 jaar heeft gemanifesteerd. Als het moest scherp, ook constructief. Ik vond jullie echt een voorbeeld voor hoe politiek zou moeten zijn, dat vind ik wel op zijn plek. Tot slot wil ik nog 2 groepen … Op dit moment hebben de mensen van Centraal Onthaal het heel zwaar. Zij staan voor de ondankbare taak om soms tegen mensen te zeggen, er is geen plek voor jullie. Er zitten best wat mensen ziek thuis, omdat de werkdruk daar enorm is. Ik wil ze ook vanaf deze plek echt een hart onder de riem steken. Jullie voeren ons beleid uit. Soms kunnen we gewoon mensen niet helpen waar we het wel zouden willen, maar jullie verdienen echt alle respect van ons als stadsbestuur. Tot slot natuurlijk mijn collega's. Er werd net een beetje gezegd, het is allemaal los zand, eilandjes. U zei dat mevrouw Verkoelen. Ik kan alleen maar zeggen, we hebben net zoveel meningsverschillen onderling als jullie, maar wij waren echt wel 1 team die voor elkaar was. Ik wil jullie daar ook voor bedanken. Voorzitter, dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan wethouder Lansink-Bastemeijer.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik mag nu anderhalf jaar wethouder zijn in deze mooie stad en op wat mij betreft echt 1 van de mooiste portefeuilles die je in deze stad mag uitvoeren. Want het is de portefeuille waar letterlijk zo ongelofelijk veel mensen hun mening over hebben, waar ik altijd tekort zal doen. Wordt geen wethouder Buitenruimte, Handhaving en Mobiliteit als je een altaar wil hebben waar iedereen van zegt, wat heb je het goed gedaan. Want iedereen heeft er een mening over en die mening is helaas niet altijd hetzelfde, maar we hebben er ook per definitie altijd handjes en mensen voor tekort. Desalniettemin zie ik dat we heel veel zaken in onze stad kunnen en dat ik er rotsvast vertrouwen in heb dat ook een volgend college het ook weer beter gaat doen dan dit college. Voor uw beeld, mijn portefeuille heeft by far de meeste acties in jaaractieplannen, zo tegen de 500 krijgen wij er. Dat zegt iets over het volume. Een gemiddelde wethouder, zeg ik wel eens aan mijn bestuurstafel, heeft zo'n 200 acties uit de jaaractieplannen. Dat zegt iets over hoe graag Rotterdammers, maar ook uw raad met dit onderwerp aan de slag gaan en hoe zichtbaar en tastbaar dat is. Dat betekent ook als daar fouten worden gemaakt of als we het daar nog niet goed genoeg doen, dat het ook direct zichtbaar is en dat maakt deze portefeuille ook alweer zo leuk. Ooit zei iemand wel eens tegen mij, als je jouw portefeuille hebt, dan moet je ook een beetje sadomasochistisch zijn. Dan heeft u in ieder geval een beetje een inkeek in wat ik leuk vind. Ben ik tevreden? Nee. Kunnen we het namelijk beter doen? Ja. Gaan we het beter doen? Ja, zeg ik ook. Maar wat hadden we bijvoorbeeld op het schoon thema de afgelopen jaren ook ongelofelijk kolossale uitdagingen. Nog niet eens alleen de winterdip die we hebben gehad, maar we hebben een brand gehad in 1 van onze belangrijkste vuilverbrandingsoven. Dat zijn we een beetje vergeten, maar hebben we wel handen en voeten aan moeten geven. Onze stad is gelukkig maar ontzettend aan het verdichten en krijgen we steeds meer mensen, steeds meer evenementen, steeds meer horeca in die stad waar wij rekening mee moeten houden. We hebben een staking gehad in onze stad. Er komen nieuwe uitdagingen in zo'n stad en dat is ook leuk, want daar kan je natuurlijk mee aan de gang. Maar het statiegeld, lachgasproblematiek wat er gewoon bij komt, maar geen extra geld voor vrij is gemaakt, maar waar we wel handen en voeten aan hebben gegeven. Ik blijf het een kolossaal getal vinden, 100.000 verhuizingen per jaar en ik zeg altijd maar, elke verhuizing zijn minimaal 2 keer een grofvuilafspraak. 100.000 verhuizingen, ik denk dat het er in praktijk iets meer zullen zijn, maar dat drukt allemaal op de portefeuille die ik heb. Desalniettemin, ik weet dat we het target niet hebben gehaald, maar ik ben blij dat we in de 20 targetwijken in zo'n 67

procent volgens mij uiteindelijk wel wat targets hebt gehaald. Dat zijn toch meer dan 10 wijken die het beter zijn gaan doen dan we in eerste instantie deden en daar gaan we wat mij betreft mee door. Dat gaan we ook, we zijn er ook in toe in staat en ook Schone Stad is ertoe in staat om dat ook volgende jaren weer beter te doen, omdat we daar nu ook alweer extra maatregelen aan het nemen zijn. De moties kan ik dan naartoe gaan. 'Opgeruimd staat netjes' motie nummer 2 van Leefbaar is een spreekt-uitmotie, dat is aan de raad. De motie van D66, motie nummer 6 'Eerst stimuleren, dan realiseren' daar wordt opgeroepen om tot een simulatie van een verkeerscirculatieplan te komen voor een autovrijcentrum. Daar gaat hij op een aantal punten wat mij betreft fouten en dan moet ik hem ontraden. A, er is in dat gebied de ambitie uitgesproken tot een autoluw stadscentrum. Dat hebben we ook doorgerekend in ons VCP, daar hebben we ook kosten, middelen en mensen op ingezet. Vanuit de bouwambities en gebiedsambitie is er geen autovrije ambitie. Alleen daarom al heb ik er geen beleidsmatig haakje voor om te zeggen, dat zou ik willen omarmen. Ik snap de politieke keuze van D66 wel, maar ik zie hem vanuit mijn opdracht ook vanuit andere stukken, zoals bijvoorbeeld van wethouder Bouwen, maar ook vanuit ons coalitieakkoord, zie ik er geen reden toe om dat te ondersteunen. Als u dat loslaat en u zegt van, maar laten we het eens een keertje proberen. Dan blijft een tweede argument voor mij ook nog staande, dat ik op dit moment mijn afdeling mobiliteit moet eerder terug in het aantal werkzaamheden wat ze kunnen doen dan dat ik er extra maatregelen aan toevoeg. Dat is echt overvraagd, dat zei ik net al in mijn inleiding. Dat geldt ook echt voor mobiliteit. Veel vraagstukken, VCP, 30 kilometer, verkeersveilige aanpak, schoolstraten, noem het maar op, veel te veel wensen voor te weinig mensen en te weinig budget. Ik heb voor een dergelijke stap gewoon op dit moment geen mensen en geen middelen. Hij klopt niet beleidsmatig, maar hij klopt ook niet op het feit dat ik er gewoon op dit moment geen mensen en middelen voor heb. In die zin ontraden.

De VOORZITTER: Mevrouw Maassen heeft er een vraag over.

Mevrouw MAASSEN (d66): Ik vind dat een klein beetje ingewikkeld. Want als er ontwikkelingen plaatsvinden in de binnenstad, dan is er capaciteit om te kijken wat de verkeersmatige impact is van zo'n ontwikkeling en daar zou je dat bij kunnen betrekken. Het hoeft niet per se extra capaciteit te kosten, dat ten eerste. Ten tweede, volgens mij staat het de raad vrij om informatie op te vragen bij het college, daar hebben andere beleidsstukken niet zo heel veel mee te maken. Op het moment dat de raad bepaalde informatie van het college uitvraagt, dan zie ik geen aanleiding om die informatie niet te ontvangen. Mijn vraag is nogmaals aan de wethouder, wat is dan de reden om die informatie niet aan deze raad te willen verstrekken?

De VOORZITTER: Wethouder.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Op dit moment, u heeft twee vragen. U zegt aan de ene kant, deze extra informatie kost geen extra inspanning. Dat ben ik niet met u eens, want wij rekenen inderdaad natuurlijk vanuit mobiliteit bij grote gebiedsontwikkelingen altijd door wat dat voor het verkeer gaat doen. Maar dan wel vanuit het uitgangspunt zoals dat in gebiedsambitiedocumenten et cetera staat omschreven, niet iets wat veel verder gaat dan de ambitie die we in bepaalde beleidstukken dan wel ambities hebben uitgesproken. Dat is extra werk, dat doe ik er bovenop. Ten tweede zeg ik van, u kunt vragen wat u wil. Ja, u kunt vragen wat u wil en ik geef u aan, ik heb op dit moment niet de middelen en de mensen om aan uw verzoek te voldoen. Normaal als u aan mij iets van informatie vraagt, kan ik dat uit de organisatie trekken. Het maken van een verkeerssimulatie, daar hebben wij ook externe partijen voor nodig, want daar heb je gewoon rekenkracht voor nodig. Dat is een model wat aan het werk moet worden gezet, sterker nog voor het VCP is meerdere malen, hele weekenden zijn heel veel computers aan het werk gezet om dat door te rekenen. Ik heb daar op dit moment gewoon niet het geld voor. Als u dit wil, dit informatieverzoek, dan zal ik daar

ook wel de middelen voor moeten hebben. Want op dit moment binnen mijn menskracht en mijn middelenkracht heb ik gewoon niet de financiering om dat uit te zetten.

De VOORZITTER: Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66): Ik proef bij de wethouder wel de behoefte om in ieder geval de raad van informatie te voorzien waar zij om vraagt. Ik constateer ook dat er verschillende varianten zijn om de mate van informatie om die of groot of juist wat kleiner te maken. Ik zal me beraden op een variant waarbij het past binnen de werkzaamheden van de ambtelijke organisatie. Nogmaals, ik vind het ingewikkeld als een wethouder aangeeft dat het veel werk is voor ambtenaren. Alles wat wij hier vragen, kost een paar uur van een ambtenaar om te verzorgen en dat is doorgaans niet heel vaak een reden om het niet te doen. Maar ik hoor wat u zegt, ik ga me hierover beraden.

De VOORZITTER: Hartelijke dank. Dan is nu het woord aan wethouder Norville.

Mevrouw NORVILLE (wethouder): Voorzitter, dank u wel. Ik had geen vragen, maar ik maak van de gelegenheid gebruik om de raad te danken voor het welkom heten in deze raad. Het was toch instappen. Maar ook het college bedanken voor de ondersteuning en uiteraard ook de fractie die mij zeer welkom heeft geheten. Dank je wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan vraag ik om een vervangende voorzitter. In de tussentijd constateer ik dat 1 motie nog niet van een oordeel is voorzien, dat is motie nummer 1 de Rotterdampas.

De heer KASMI (wethouder): Geen vraag, maar wel een motie inderdaad. Ik kan daar kort over zijn, voorzitter. Ik kan die motie warm omarmen wat mij betreft. Het advies vanuit het college is positief. Dank u.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Hij doet het, dank je wel. Er heeft een ruil plaatsgevonden, voorzitterswissel en dat is omdat ik het woord mag geven aan de burgemeester. Gaat uw gang.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Hartelijk dank. Er zijn een aantal vragen aan mij gesteld en er zijn ook een aantal moties op mijn terrein ingediend. Ten eerste vroeg de heer Roskam of dat ik aan het nieuwe college wil vragen om SMART/afrekenbare doelen af te spreken. Uiteraard is het nieuwe college ... De formatie vindt plaats met de nieuwe collegeleden. Ik kan wel aan de informateur vragen om daar ook aandacht voor te hebben. Uiteindelijk is het college dat natuurlijk bepaalt hoe de doelen worden geformuleerd, welke taken daaraan worden gehouden en ook hoe SMART die zijn geformuleerd. Maar dan bent u er nog altijd natuurlijk die kunt zeggen, dit is voor ons niet SMART genoeg. Ik zal het aan de informateur ook meegeven als die te zijner tijd bekend is en vervolgens als dat niet voldoende is, dan kunt u als raad daar natuurlijk zelf ook wat van vinden. Dan had mevrouw Van Groningen een aantal vragen rondom het veiligheidsdomein. Laat ik vooropstellen dat ik zelf ook niet tevreden ben over hoe het nu op het terrein van veiligheid gaat. Uiteraard wil ik graag dat de veiligheidsbeleving, maar ook de objectieve veiligheid in de stad omhoog gaat. We zien wel dat juist in de focuswijken die we hebben aangebracht, er zijn 5 focuswijken bij het college geformuleerd en daarvan zien we dat in ieder geval van 3 van de 5 wijken de targets zijn gehaald. Eentje niet, maar is het wel gestegen en 1 is dat niet het geval. Wat daar werkte in die aanpak en dat is denk ik ook voor het hele veiligheidsdomein van belang, is dat daar op alle domeinen gekeken wordt wat er nodig is om ook de veiligheid van zo'n wijk te vergroten. Dan is dat niet alleen een vraagstuk van handhaving of van politie, ook zeg ik erbij, maar heb je het ook over zaken als inderdaad de inrichting van de buitenruimte. We hebben het vaak natuurlijk gehad over de donkere straten die ook al gelijk van invloed zijn op een

veiligheidsbeleving. Dan heb je het over ook hoe schoon de stad is. Dan gaat het ook over zaken die te maken hebben met bijvoorbeeld zorg gerelateerde of meer mensen met onbegrepen gedrag op straat, geeft vaak ook een ander veiligheidsgevoel. Dat geeft al aan dat als je het veiligheidsvraagstuk wil aanpakken, dat je dat echt als een totale college brede verantwoordelijkheid ook moet zien. Want het is niet zo dat je alleen maar met repressie en met handhaving uiteindelijk de hele veiligheidsbeleving omhoog zult gaan krijgen. Dat is ook wat ik in ieder geval aan de informateur zal meegeven van, hou ook rekening dat al die domeinen van invloed zijn op het hele veiligheidsvraagstuk. Het is mijn ambitie ook op het moment dat er een college is om ook een veiligheidsplan op te gaan stellen, ook naar aanleiding van de afspraken die in het college worden gemaakt. Maar dat wil ik heel graag ook met u als raad erbij doen, want ik geloof ook dat het heel belangrijk is dat we daar een gezamenlijk draagvlak voor hebben hoe je dat veiligheidsplan ook verder kunt gaan uitvoeren en dat dan ook zo snel mogelijk vaststellen hier in de raad. Omdat dat ook de methode is waarop je op die manier op alle domeinen die nodig zijn om de veiligheid te vergroten, om dat ook op die manier vorm te geven. Wij hebben het bijvoorbeeld ook al gezien, wethouder Buijt refereerde er al aan, bijvoorbeeld rondom dakloosheid en de drugsoverlast die mensen ervaren. Dat is een veiligheidsvraagstuk, ook voor de mensen in de buurt. Tegelijkertijd is het ook een zorgvraagstuk en het 1 kan niet zonder het ander op dat punt. Dat zijn denk ik veel meer voorbeelden van te geven dat je ook echt in gezamenlijkheid die keuze zult gaan maken en daar ook de middelen voor beschikbaar moet maken, want dat is uiteraard ook een voorwaarde om dat vorm te kunnen gaan geven. Dan vroeg mevrouw Van Groningen ook nog naar de vraag rondom de horeca versus de Marathon. Onze mensen hebben vanochtend gesprekken gehad ook met de betrokken horecaondernemers. Daarin hebben we een voorstel gedaan ook hoe daar invulling aan gegeven kan worden rondom De Meent, want daar gaat het met name ook om hoe je die vorm geeft. Aan de ene kant ook om ruimte te geven aan de horeca en aan de andere kant ook wel alert te zijn op dat de diensten ook bereikbaar … De diensten moeten er natuurlijk ook voor zorgen dat zij ergens kunnen komen als het nodig is als er calamiteiten zijn. Ik heb er goede hoop op dat we met dat voorstel verder kunnen, uiteraard is het ook aan de ondernemers zelf om te wegen of dat zij dat daadwerkelijk ook zo vinden. Maar wat ik heb begrepen, is dat gesprek ook in een goede sfeer verlopen. De complicerende factor hier is natuurlijk ook wel dat Hofplein eruit ligt, dat we daardoor ook de hele route, een deel van de uitloop van de Marathon moeten gaan verleggen. Hij stopt eerder, de uitloop is iets meer aan deze kant op en dan krijg je de vraagstukken over van, waar kunnen de diensten dan doorheen om ook bij een tent te komen waar mensen liggen die verzorgd moeten worden of iets dergelijks? Dat zijn zaken waar wij natuurlijk ook gewoon rekening mee moeten houden. Juist binnen al die factoren die daarmee spelen, zoeken wij echt maximaal ook hoe we ruimte kunnen geven aan initiatieven uit de stad. Sterker nog, ik heb zelf eind vorig jaar ook het gesprek gehad ook met die ondernemer, omdat ik ook zag dat zij zelf ideeën hadden en ik het ook fijn vond dat zij daar zelf ook meedachten wat er mogelijk is. Dat we op die manier ook echt met elkaar zoeken van, wat kan er binnen de beperkingen die er ook zijn en waar ik ook een verantwoordelijkheid voor heb? Ik geloof dat we een goede kans hebben dat we daar gewoon nu tot een oplossing zijn gekomen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Een interruptie van de heer Koster en daarna mevrouw Van Groningen, zie ik staan. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken).*

De heer KOSTER (Ir): Ik had me net voorbereid dat we dit debat bij het reguliere debat zouden hebben, maar ik vind het echt supergoed dat de burgemeester nu al reageert. Ik had toen een paar vragen, maar die ga ik dan nu stellen, want dan kunnen we het in 1 keer behandelen en dan zijn we hopelijk toch eerder klaar. Maar u bent bereid daar te overwegen wat er met de Marathon in '26 gebeurt?

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan is er een punt van orde, want ik zag heel veel rumoer toen u dat zei in de raad. Mevrouw Van Groningen, punt van orde.

Mevrouw VAN GRONINGEN (vvd): Fijn, voorzitter. Het lijkt me echt slim om het uit elkaar te trekken. Ik had gewoon een opmerking geplaatst, ging meer over, bent u in gesprek met ondernemers? Ik vind het heel fijn, omdat ik begrijp dat u in gesprek bent. Maar laten we alsjeblieft echt evenementen ook bij de evenementen bespreken, er zijn heel veel mensen die daar ook een voorbereiding voor hebben gedaan. Dat we nu gewoon teruggaan naar gewoon algemene veiligheid.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Koster.

De heer KOSTER (Ir): Prima.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Opgelost. U had een interruptie dan nog, gaat uw gang.

Mevrouw VAN GRONINGEN (vvd): Fijn. Dat ging namelijk over wat u hiervoor zei over het veiligheidsplan. Laat ik vooropstellen dat ik het fijn vind dat u de urgentie voelt en ook met een gedegen plan wil komen. Want inderdaad, wij zien het ook als een gedeelde opdracht. Tegelijkertijd merk ik wel dat mensen weinig hebben aan al die statistieken, want het is het gevoel dat in de stad leeft. Wat gaan we nu doen om de Rotterdammers en ondernemers te laten zien dat wij dit ook echt omarmen en dat we daar alles aan willen doen? Hoe gaan we die urgentie dan ook overbrengen naar hen?

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Daar zijn wij elke dag mee bezig. Sterker nog, als u nu ook rondom Museumpark gaat kijken en rondom Eendrachtsplein en daar ook ziet wat wij allemaal aan het doen zijn met handhaving, met politie et cetera om daar juist de situatie te verbeteren. Dat is waar mensen uiteindelijk wat aan hebben. Dat ben ik met u eens, niet alleen maar een plan, maar gewoon een daadwerkelijke actie. Dat is wat we juist nu op dit moment ook echt aan het doen zijn en daar merken de mensen ook op dit moment ook het verschil mee. Alleen we moeten wel zorgen, dat is mijn punt, ik kan niet blijven handhaven en politie blijven inzetten als we daarmee het probleem niet structureel oplossen. Dat is de andere kant en dat is niet alleen een veiligheidsvraagstuk, dan gaat het in dit geval ook over vraagstukken rondom zorg, rondom opvang, al dat soort aspecten. Dat maakt dat je dit gewoon hand in hand moet doen, waarbij het hele handhavingsdomein uiteindelijk natuurlijk een hele belangrijke is. Ik hoorde mevrouw Van Groningen zeggen dat haar partij zich wil inzetten voor meer handhavers, ook in een eventuele collegeonderhandeling. Dat zou ik vooral fijn vinden, want ik denk dat we veel opgaves hebben in de stad waarin we ook daar de mogelijkheden moeten hebben om ook daadwerkelijk handhavend te kunnen optreden. Bijvoorbeeld we hebben natuurlijk ook als college, dat is primair natuurlijk van wethouder Lansink-Bastemeijer ook de Verkeersaso Aanpak. Dat zijn natuurlijk ook zaken waar mensen ook een veiligheidsbeleving aan ontlenen. Dat is niet altijd per definitie een vraagstuk wat je in een veiligheidsdomein kunt oplossen, maar met handhaving heb je daar natuurlijk wel mogelijkheden om dat ook te doen. Dat geeft aan dat je op al die domeinen, dat we daar ook echt de afgelopen periode een aantal aanpakken hebben ingezet en die we ook daadwerkelijk aan het doen zijn. Ik denk dat uiteindelijk de mensen het meeste van merken als we het gewoon doen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw VAN GRONINGEN (vvd): Voorzitter, afrondend hoor. Ik ben het helemaal met u eens dat het hand in hand moet gaan. We hebben iedereen nodig, dat is ook onze oproep, dat betekent ook dat de veiligheid onze basisprioriteit is. Alleen als wij met elkaar bezig zijn hier goede plannen te bedenken en u geeft aan, we proberen dat ook op de juiste plekken te doen,

ik krijg nog wel te veel signalen terug dat mensen te weinig zien. Ik denk dat het een opdracht aan ons allemaal is om ook te zorgen dat mensen het ook echt zien en gaan ervaren. Dat hoeft inderdaad niet alleen met die handhaving te zijn, maar dat begint vaak wel met handhaving. Want in the end vragen mensen gewoon dat we optreden en niet dat we met elkaar zoete broodjes bakken.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Burgemeester.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Ik hoor daar geen vraag verder. Dan heb ik een aantal moties. Dat is motie nummer 3, maar dat is een spreekt-uitmotie, die laat ik bij uw raad. Motie nummer 4 'Veiligheid heeft ruimte nodig'. Het eerste punt zit bij wethouder Lansink-Bastemeijer, dat gaat over de horecaroutes. Daar is natuurlijk net een initiatiefvoorstel voor ingediend en daar is al een reactie gegeven over hoe wij zullen omgaan ook met de aanpak van die horecaroutes. De andere 2 punten gingen over de horecaondernemers meer ruimte geven op goede ideeën om veiligheid horecagebieden te vergroten en voor maatwerk te zoeken. Dat zijn juist de 2 punten die we ook echt aanpakken. Ik heb net al gezegd dat we ook de gesprekken voeren. Ik voer zelf gesprekken, onze mensen heel veel gesprekken. We hebben net ook een soort gesprek gehad over hoe we dat rondom de Marathon kunnen gaan doen, maar dat geldt ook voor andere domeinen. Dat we ook kijken wat er wel mogelijk is, uiteraard altijd wel. Je moet soms belangen afwegen en rondom veiligheid en dat soort zaken ook de kwesties meenemen. Maar op de onderdelen die hierin staan op mijn domein vind ik hem overbodig, want dat doen we al op dit moment. Het punt van de horecaroutes zit bij de wethouder, maar volgens mij zijn we daar al duidelijk in geweest over hoe we daarmee omgaan bij de behandeling van het initiatiefvoorstel. Dan motie nummer 5 'Tijd voor een frisse blik op de coffeeshops' vraagt om een herijking van het beleid. Dat wil ik doen en ook het tijdpad wat hierin staat is inderdaad eind volgend jaar. Ik noemde net al het veiligheidsplan, we hebben de andere zaken ook echt op te stellen, maar ik vind het goed werkbaar om eind volgend jaar inderdaad dan met een evaluatie te komen. Dan zullen we die ergens in het begin van 2027 halverwege dan moeten beginnen. Als de motie wordt aangenomen, ben ik dat voornemens te doen. Die kan ik omarmen. Dan motie 6 is geweest en de andere moties zijn spreekt-uitmoties, volgens mij heb ik ze daarmee allemaal behandeld. Voorzitter, ik heb het net vanochtend als mijn rol als voorzitter gezegd, maar ook nu ik hier sta, veel dank ook voor de samenwerking met de raad. Met de kritische noties die jullie altijd voor ons hadden, maar ook het meedenken op onderwerpen hoe we verder kunnen komen met elkaar. Ook aan deze zijde zit het college zit, schat ik zo in, nog wel eventjes, maar ook vanuit mijn zijde gewoon veel dank ook voor de samenwerking. Laten we vooral ook met elkaar een mooie, inhoudelijke en waardige campagne voeren. Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dank. Dan zijn we aan het einde gekomen van de eerste termijn en dan vind er een plaatswissel weer van voorzitter. Dank.

De VOORZITTER: Ik kijk of er behoefte is aan een tweede termijn. Mevrouw Maassen steekt haar vinger op, mevrouw Kockelkoren ook. Dan ga ik gewoon het rondje doen op volgorde en dan kijken we of er nog behoefte is. Mevrouw Kockelkoren kan als eerste.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Voorzitter, 2 korte reflecties. Allereerst hoor ik een aantal individuele wethouders ingaan op mijn vraag, waarvoor dank. Tegelijkertijd zie ik dat het college als geheel niet is ingegaan op de vraag, hoe werk je nu samen? Met name als het bijvoorbeeld gaat over die begrotingsbehandeling waarin dan geen euro verschoven wordt, waarin alles is dichtgetimmerd. Denken jullie nu zelf ook niet, voor een volgende periode moeten we dat anders doen? Mijn tweede notie is dat ik het toch wel bijna hallucinant vind hoe de fracties van Leefbaar en D66 2 werkelijkheden weten te schetsen over de opbrengst van dit college als het gaat over LVV, dakloosheid en die maar in de media slingeren. Dat snap ik gewoon echt niet, ik denk dat we daarvan af moeten. Als laatste, ik kijk ontzettend uit

naar de verkiezingen op 18 maart. Beste Rotterdammers, ik hoop dat jullie allemaal gaan stemmen, zodat de opkomst in Rotterdam en onze democratische vertegenwoordiging hier in dit huis voldoende gaat zijn komende periode.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. De heer Roskam nog behoefte aan de tweede termijn? Nee. Mevrouw Reitema.

Mevrouw REITEMA (pvda): Voorzitter, heel kort en aansluitend ook op de woorden van mijn collega Kockelkoren. Concluderend de stad is de afgelopen 4 jaar achteruitgegaan, GroenLinks-PvdA wil vooruit en om u eraan te herinneren, inhalen doe je op links.

De VOORZITTER: Mevrouw Van Groningen. De heer Dekkers. Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66): Voorzitter, ik wil mijn tweede termijn wijden aan 2 hele bijzondere mensen hier vandaag aanwezig in de raad. Allereerst de heer Balcha. Lieve Eyasu, je bent te kort bij ons, maar in die korte periode heb je je onmisbaar gemaakt bij ons in de fractie en een naam gemaakt in de raad met seksboten, sekswerkers en vandaag ook seksfeesten. Je energie is inspirerend en je humor is relativerend. Ik hoop dat we je ook na 1 april nog heel vaak hier terugzien. Dan heb ik ook nog een motie die ik wil indienen en die motie heet 'Niets gaat boven de fiets. Constaterende dat mevrouw Van Wifferen 8 jaar lang zich heeft ingezet voor deze stad. Dat zij fietsen en voetgangen op de eerste plaats heeft gezet no matter what. Haar doorzettingsvermogen voor het aannemen van moties door niemand kan worden onderschat. Overwegende dat vandaag een einde komt aan 8 jaar hard werk. De stad groener is geworden met bijvoorbeeld een nieuw bloemperk. Dit voor D66 Rotterdam het slot is van een tijdperk. Spreekt uit dat wij Ingrid van Wifferen ontzettend gaan missen en dat we van haar inzet nog lang zullen vergewissen. *(Applaus.)*

De VOORZITTER: Dat is een hele exclusieve motie, want u hoeft er niet over te stemmen. Hij is gewoon helemaal persoonlijk voor mevrouw Van Wifferen. Dan kijk ik of mevrouw Sadhoe nog het woord wenst? De heer Soytekin. De heer Vonk. De heer Segers-Hoogendoorn. De heer Oostdijk. De heer Van der Velden. Ik ben de heer Coşkun vergeten, excuus, die zat in het rijtje.

De heer COŞKUN (sp): Voorzitter, een paar woorden als afdronk in het tweede termijn van deze terugblik. Van mijn moeder leerde ik eigen roem stinkt en het ruikt toch niet zo fraai zoals het college naar zichzelf kijkt, ook niet bij het lezen van die hele terugblik. Ik vind dat niet gepast op deze manier, dat moest ik nog kwijt. En bij wethouder Lansink die dan een heel beeld schetst hoe ingewikkeld Rotterdam is, hoe groot Rotterdam is. Dat weet ik al de hele 49 jaar dat ik in deze stad woon, maar ik kreeg bijna de indruk dat u liever wethouder zou zijn in Lutjebroek, met zandwegen en melkbussen. Maar dat je het werk zo ontzettend zwaar vindt in deze stad, maar je hebt honderden, duizenden medewerkers. Dat is geen excuus.

De VOORZITTER: Dan de heer Van der Velden. Mevrouw Verkoelen, wil ze nog een slotwoord? Nee. Dan zijn wij hiermee aan het einde gekomen van het verantwoordingsdebat.

6.3 Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument 'De Esch'.

De VOORZITTER: Dan gaan we meteen door naar de andere reguliere debatten en dan beginnen we bij het debat het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument 'De Esch'. Dat is met wethouders Zeegers. We wisselen allemaal hier aan deze kant. Volgens mij is iedereen weer paraat en kunnen wij doorgaan, ook met het volgen agendapunt. Dan kom ik bij agendapunt 6.3, het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument 'De Esch' en het woord is aan mevrouw Kockelkoren. Mag ik een beetje rust in de zaal? Mevrouw

Kockelkoren staat op mijn lijstje. De heer Verhoef wil eerder. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)*

De heer VERHOEF (lr): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, na de strijd vanochtend over het verantwoordingsdebat is dit toch wel een voorbeeld van hoe deze raad elkaar toch kan vinden. We hebben een heel uitgebreid commissiedebat gehad over De Esch, zelfs nog met een schorsing. We zijn allemaal bij elkaar gekomen en dat heeft ertoe geleid dat we een aantal amendementen gaan indienen door verschillende partijen ondersteund, door nagenoeg het grootste gedeelte van deze raad, om dit raadsvoorstel of dit ambitiedocument nog beter te maken. Wat Leefbaar Rotterdam betreft is het amendement van D66 om in samenspraak tot een afgewogen gebiedsvisie te komen, daar invulling van het ambitiedocument en daar samen met de bewoners een mooi plan van te maken. Tot zover.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Zijn er nog anderen die het woord wensen? De heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66): Dank u wel, voorzitter. Misschien iets langer, maar wel in de geest van de woorden van de heer Verhoef denk ik. We hebben vandaag een bijzonder en vooral betrokken traject achter de rug tot het moment waar we nu staan, de besluitvorming rond het gebiedsambitiedocument. Een gebied dat zich wellicht lange tijd wat geïsoleerd voelde achter de van Rijckevorselweg, achter de bossages van de Oude Plantage, begrensd door de Brienenoord en de bocht volgend van de Nieuwe Maas. Decennialang vooral een plek voor voorzieningen in het toen nog hoofdzakelijk westelijker gelegen Rotterdam, zoals drinkwater, begraven en later sport, om voorzichtig vanaf de jaren 80 zich te ontwikkelen tot een woonwijk. Met her en der Post 65 parels, komen we later vandaag nog een keertje op terug, zoals De Schicht van Pi de Bruijn uit 1983 of de energiezuinige woningen van het Waterwerk uit dezelfde periode, misschien wel 40 jaar hun tijd vooruit. Dan is het plots een wijk die in het middelpunt gekatapulteerd wordt van een nieuwe as in de stad de Oostflank, die Prins Alexander met Zuidplein verbindt met duizenden woningen en een brug en De Esch is daarin ook nog eens een schakel voor woningbouw voor de brug. Ik snap heel goed voor wat voor een enorme opgave die wijk staat en wat er op die wijk afkomt. De gemengde gevoelens die dat ook geeft, ook omdat de betrokkenheid van de bewoners, de betrokken partijen daar, misschien niet altijd goed in is geweest. Waarbij ik ook mijn waardering uit wil spreken hoe de verschillende partijen toch ook constructief en gemotiveerd hun zorgen, alternatieve opties en ambities zijn blijven delen met ons. Ik denk en ik hoop ook dat de gezamenlijke exercitie van de raad met de verschillende amendementen dan ook iets bijdraagt aan die constructieve rol. Zelf als D66 hebben we er ook eentje gericht op de afstemming en de aansluiting van de verschillende ontwikkelingen in de wijk ten opzichte van elkaar, want die zorg hebben we ook gehoord.

De VOORZITTER: De heer De Haan heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A. Geen anarchie, ontwikkel De Esch in harmonie

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 6.3 Gebiedsambitiedocument De Esch;

Besluit:
- het Ontwerpbesluit over Gebiedsambitiedocument De Esch als volgt te wijzigen:

Artikel 2. In te stemmen met het vervolgproces, waarbij er parallel aan het uitwerken van een masterplan en stedenbouwkundig plan voor De Esch er voor één of meerdere locaties in De Esch direct wordt toegewerkt naar een Nota van Uitgangspunten om tempo te kunnen maken met de woningbouw.

te wijzigen in:

Artikel 2. In het vervolgproces van het Besluitvormingsmodel Ruimtelijke Ontwikkelingen de bouw van woningen en de nieuwe Stadsbrug in De Esch gefaseerd aan te pakken, zodat de plannen goed op elkaar aansluiten. Dit houdt in dat, gedurende de ontwikkelfase van de woningbouw en planning voor de Stadsbrug, er continue afgestemd wordt wat het effect van de woningbouwplannen op de Stadsbrug is, en vice versa.

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. de Haan

Toelichting
Onze stad krijgt een prachtige nieuwe Stadsbrug én nieuwe woonwijk in De Esch. Beide plannen bevinden zich in de ontwikkelfase en zullen, gezien de aanlanding van de Stadsbrug in De Esch, impact op elkaar hebben. Gezien regels omtrent geluidsnormen, verkeersveiligheid en ruimtelijke indeling is het van belang dat de plannen voor deze twee projecten goed op elkaar aansluiten. Een gefaseerde aanpak, waarbij regelmatig afstemming plaatsvindt tussen de ontwikkelaars van de twee projecten, is daarom gewenst. Dit amendement waarborgt de gefaseerde aanpak. Zo kunnen Rotterdammers straks prettig wonen in De Esch en veilig gebruik maken van de nieuwe OV-verbinding over de Maas.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer DE HAAN (d66): Want uiteraard zie je kansen, misschien ook wel noodzaak om De Esch een impuls te geven qua woningen, qua voorzieningen in een gebied wat qua hectares net zo groot is als de binnenstad, met maar zo'n 2.400 woningen 44.100 bewoners. De afgelopen periode is dat aantal ook gekrompen met 1.000 bewoners. Van de initiële 2 basisscholen is anno 2026 nog eentje over met 150 leerlingen. Kortom, De Esch mag wat D66 betreft ook wel best wat ambitie hebben. Maar de uitdaging die we met elkaar hebben na vandaag in die oproep die ook aan de wethouder is dat we met elkaar die moeten blijven vinden, samen spreken en elkaar blijven betrekken. Dat zit hem in de bewoners, in het bewonerscollectief, maar ook in de Coalitie De Esch die we in de verdere uitwerking met elkaar met de gemeente aan tafel moeten hebben. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Voorzitter, wij zien een heel aantal ambities voor De Esch en wij zien een heel aantal woningen die daar mogelijk gerealiseerd gaan worden. Wij zien in die ambities dat sommige to good to be true, gezien dat aantal woningen wat we willen toevoegen en aanlanding van een brug die op de bewoners afkomt. De bewoners hebben ook aan ons gevraagd: jongens, we zijn niet tegen woningen, maar we maken ons wel zorgen over dat grote geweld wat op ons afkomt. Wij hebben daarvoor in elk geval een amendement 'Groene corridor en natuurcompensatie in De Esch' waarin we vragen om de ontwikkelingen die onvermijdelijk ten koste gaan van bestaand groen en natuur in de wijk, daar oog voor te hebben en ernaar te streven om realisatie van een groene biodiverse corridor om natuur te verbinden in De Esch en compenseren van verliezen in natuur en groen door ontwikkeling van woningbouw voor zoveel mogelijk in de zelf te realiseren. Dat vinden wij ontzettend belangrijk. Een tweede, we hebben een motie 'Integrale aanpak bereikbaarheid De Esch in goed overleg met collega Van Dommelen opgesteld waarin we vragen om niet alleen binnen de scope van het gebied, maar ook buiten de scope van het gebied te kijken naar ook al die verkeersbewegingen die daar plaatsvinden. Zeker ook met oog op de ontwikkeling in Rivium,

wat natuurlijk niet ons grondgebied is, maar wat wel allemaal van impact is voor die toekomst die we daar voor ons zien. Ik hoop dat het college daarnaar kijkt.

De VOORZITTER: Mevrouw Kockelkoren heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement B. Groene corridor en natuurcompensatie in De Esch

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van agendapunt 6.3 Gebiedsambitiedocument De Esch;

Besluit:

1. Het gebiedsambitiedocument De Esch vast te stellen

te wijzigen in:

1. Het gebiedsambitiedocument De Esch vast te stellen, met dien verstande dat op pagina 12 na Wat goed is voor de natuur, is goed voor de mens.' de volgende tekst wordt toegevoegd:

   'Daarom streven we naar de realisatie van een groene biodiverse corridor om natuur te verbinden in de Esch en compenseren we verlies aan natuur en groen door de ontwikkelingen van woningbouw en de derde stadsbrug in de wijk'

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. A. Kockelkoren, S. Reitema, L.P.A. Dekkers, T.S.J. Coşkun, D.J. van Dommelen, P.J.H.D. Verkoelen en T. de Haan

Toelichting
Verdichting en de aanleg van een nieuwe oeververbinding zijn ontwikkelingen die onvermijdelijk ten koste gaan van bestaand groen en natuur in de wijk. Het versterken en verbinden van water en natuur in de Esch is essentieel om de ambitie 'de natuur als leidraad' te vertalen. Hiervoor dient ook de relatie met de Maas en de functie van water binnen het gebied te worden versterkt. Om de Esch echt als voorbeeldwijk door te laten groeien, moet ook de natuur in de wijk zelf gecompenseerd en verbonden worden zowel in het gebied de Esch zelf als met het water en natuur in de omgeving.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Mevrouw Kockelkoren heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Integrale aanpak bereikbaarheid De Esch

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van agendapunt Gebiedsambitiedocument De Esch;

constaterende dat;
in en rond De Esch de komende jaren meerdere infrastructurele ingrepen plaatsvinden, waaronder onderhoud aan de ruit van Rotterdam en de Van Brienenoordbrug;
daarnaast mobiliteitsmaatregelen zoals het VCP en het PTT worden uitgevoerd;
in De Esch en het naastgelegen Rivium in Capelle veel woningen worden toegevoegd, met extra autoverkeer tot gevolg;

het Toepad door nieuwe bewoners van Rivium gebruikt kan worden als een sluiproute richting de nieuw aan te leggen oeververbinding naar Rotterdam-Zuid;

overwegende dat;
de combinatie van woningbouw, werkzaamheden en verkeersmaatregelen kan leiden tot extra drukte en opstoppingen;
dit de leefbaarheid en bereikbaarheid van De Esch onder druk kan zetten;
een integrale analyse van alle geplande maatregelen vooralsnog ontbreekt, waardoor het lastig is om de totale impact goed te beoordelen;
het wenselijk is om tijdig maatregelen te treffen om de bereikbaarheid zoveel mogelijk te waarborgen en de gemeenteraad hierover goed en tijdig te informeren;

verzoekt het college;
een overzicht te maken van alle verschillende infrastructurele ingrepen, waaronder maar niet uitsluitend het geplande onderhoud op de ruit en aan de Van Brienenoordbrug, de uitvoering van het VCP en het PTT, in en rondom De Esch en aangrenzende wijken;
te bezien of en hoe deze grote hoeveelheid maatregelen de komende 10 jaar tot (grote) opstoppingen kan gaan leiden;
aan de hand van gedane analyse een plan te maken om dit deel van de stad zoveel als mogelijk bereikbaar te houden;
daarnaast het uitgangspunt om het verkeer van Rivium niet via De Esch af te wikkelen als nadrukkelijke wens over te brengen aan de Gemeente Capelle aan den IJssel en hierover in gesprek te blijven;
hierover aan de raad te rapporteren in Q1 2027;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren, D.J. van Dommelen en S. Reitema

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Zijn er nog anderen die het woord wensen? De heer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Dank u wel, voorzitter. De Esch heeft grote potentie. Het is een unieke plek in de stad, maar ook een plek die echt een kwaliteitsimpuls kan gebruiken. Verdichting kan hier echt iets opleveren, meer woningen, meer voorzieningen, meer levendigheid. Tijdens de commissiebehandeling heb ik mijn zorg over het ambitiedocument uitgesproken, halen we alles eruit wat erin zit? Allereerst de Coalitie De Esch. Coalitie De Esch, voorzitter, dat is een coalitie waar ongeveer alle eigenaren van bestaand vastgoed in De Esch vertegenwoordigd zijn. Zij geven aan dat er meer woningen mogelijk zijn dan nu in de stukken worden geprojecteerd. Tegelijkertijd constateren zij dat er in de plannen over hun vastgoed heen wordt getekend, zonder dat zij als volwaardige ontwikkelpartner betrokken zijn. Zij vertegenwoordigen het overgrote deel van het vastgoed in het gebied. Als we hier tempo willen maken en kwaliteit willen toevoegen, dan kan dat alleen als je samen optrekt. Kan de wethouder toezeggen om de Coalitie nadrukkelijk te betrekken in de volgende ontwikkelfase? Ook het bewonerscollectief geeft aan meer betrokken te willen worden en voor hen geldt hetzelfde, kunnen ook zij in de volgende fases betrokken worden? Dan de mobiliteit, net ook al aan de orde gekomen. In en rondom De Esch staat de komende jaren enorm veel te gebeuren. Denk aan de aanlanding van de derde stadsbrug, ontwikkelingen rondom Excelsior, het eenrichtingsverkeer op de Honingerdijk, het onderhoud en de herinrichting van de Maasboulevard en de vormgeving van de Groene Corridor. Dat zijn geen losse dossiers, mijn zorg is dat deze opgaven nu te veel naast elkaar lopen. Daarom dienen wij een amendement in dat regelt dat er een integrale mobiliteitsstrategie wordt opgesteld. 1 samenhangend kader waarin de ontsluiting van De Esch, de bereikbaarheid van Excelsior en

omliggende functies en de gevolgen van een eventuele stadsbrug en tramlijn in samenhang worden uitgewerkt. Daarnaast tekenen wij mee met de motie van GroenLinks, die het college vraagt om komende jaren breder vooruit te kijken. Want naast de structurele keuzes krijgen we ook een stapeling van werkzaamheden, onderhoud aan de Ruit van Rotterdam, de Van Brienenoordbrug, de uitvoering van het VCP, het PTT en andere maatregelen in en rondom het gebied. De combinatie daarvan kan tot forse drukte en opstoppingen leiden en op dit moment ontbreekt een integraal overzicht van de totale impact. Met de motie van GroenLinks, waarin wij mee tekenen, vragen we het college om die samenhang wel inzichtelijk te maken. Dan nog het volgende, voorzitter, ik werd aangesproken door een bewoner uit Kralingen die me zei dat er deze week ambtelijk contact is geweest over de Groene Corridor en de Abram van Rijckevorselweg. Ik citeer: “Er is een ambtelijke blokkade uitgesproken om de uitstekende raadsmotie over het gebiedsproces Woudestein uit te voeren. Hij wordt niet uitgevoerd omdat er geen grex onder ligt en de kosten van het onderzoek niet kunnen worden gedekt. De raad heeft geen dekking aangegeven, is het argument.” Maar zeg ik, via de voorzitter tegen de wethouder, zo zou het toch niet mogen werken? Het gaat er niet om dat een ambtenaar dit meldt aan een bewoner, dat is een discussie die we samen als raad met de wethouder voeren. Dit is het verhaal dat ik hoor van de bewoner en ongetwijfeld heeft het verhaal ook aan de andere kant. Mijn vraag aan de wethouder, hoe zit het nu precies? Afsluitend, zoals gezegd is de potentie van De Esch en het omliggende gebied erg groot. Wij hopen met onze voorstellen bij te dragen aan de realisatie van deze potentie. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Anderen nog die het woord wensen? De heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (gvdv): Dank u, voorzitter. Wij blijven het een heel slecht plan vinden. De wijk wordt doormidden gebroken door een weg naar een brug. Natuur gaat verloren, biodiversiteit gaat verloren en een unieke natuurpolder gaat verloren. Maar wat ook verloren gaat is een volkstuinvereniging met uit mijn hoofd 110 huisjes die moet wijken voor kunstgrasvelden nota bene. Kan je nagaan, echte natuur ga je vervangen voor kunstgras, hoe bizar kan je het verzinnen? Maar dat gaat gebeuren en wij willen dat voorkomen. De bewoners hadden daar ook een plan voor en daarvoor komen wij met een motie met de titel ‘Behoudt volkstuin ATV Kweeklust’. Wij verzoeken het college een onderzoek uit te voeren naar behoud van ATV Kweeklust via een slimme inrichting van de sportvelden voor Leonidas met een volledige verkenning van de alternatieven en de raad te informeren over de uitkomsten van het onderzoek, inclusief ruimtelijke, financiële en sport inhoudelijke kwesties. Het lijkt ons heel goed om te doen, ook voor het draagvlak en die is mede ondertekend door mijnheer Dekkers van Volt Rotterdam.

De VOORZITTER: De heer Van Dommelen heeft een vraag hierover?

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Ja, ik heb een vraagje aan de heer Van der Velden. Dit is aan de orde gekomen tijdens ons bezoek aan De Esch, bij die prachtige maquette. Toen heb ik ook de vraag gesteld toen dit aan de orde kwam van, is dit ook besproken met Leonidas? Want laten we niet vergeten, daar sporten meer dan 2.500 mensen. Toen was het antwoord, nee. Weet u daar meer van? Is dat nog aan de orde geweest? Is dat nog besproken? Of is het puur een idee vanuit Kweeklust en is Leonidas hier helemaal niet bij betrokken?

De heer VAN DER VELDEN (gvdv): Dat weet ik eerlijk gezegd niet, de heer Van Dommelen. Maar het gaat mij gewoon erom dat de natuur behouden blijft en ik denk dat meerdere partijen het daarom gaat, vandaar dat wij met deze motie komen. Maar of zij in die tussentijd nog veel contact hebben gehad, weet ik op dit moment niet.

De VOORZITTER: De heer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Maar toch nog van, maar had u het niet juist gevonden? Had het ook niet veel sterker geweest als daar een voorstel was gekomen waar ook Leonidas bij betrokken was geweest?

De heer VAN DER VELDEN (gvdv): Nee, vind ik niet.

De VOORZITTER: Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELEN (gv): Ik heb een vraag aan de heer Van Dommelen. Ik snap hem volledig. Ik onderschrijf het overigens ook wel, als wij eisen van onszelf dat ons bestuur met iedereen moet praten, moeten we het zelf ook allemaal willen, vind ik. Maar heer Van Dommelen, als er nu in de motie meegenomen wordt dat dat een onderdeel zou kunnen zijn, dan kunnen we het ondervangen? Dan is het iets wat u wel ondersteunt?

De VOORZITTER: De heer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Ik weet het niet, daar moet ik echt over nadenken. Ik moet zeggen mijn ergernis toen bij de overigens verder uitstekende ontvangst door het bewonerscollectief was dat er met een soort dedain werd gesproken, het zijn maar hockeyers. Op dat moment denk ik, jongens, het zijn er wel 2.500. Gaan wij nu in zo'n bewonerscollectief zeggen, wij vinden volkstuinen wel acceptabel en hockeyers niet? Dan krijg je mij niet snel mee in dit soort dingen. Die ergernis is groot en dat wil niet zeggen dat ik er niet goed over na kan denken.

De VOORZITTER: Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELEN (gv): 1 van die 2.500 is mijn zoon ooit geweest overigens. Maar het zou me wel wat waard zijn, want ik zou het wel heel prettig vinden als we in dit dossier met elkaar gezamenlijk zouden kunnen afsluiten. Het is wel een hele mooie optie die in die motie zit en ik zou dat ook wel willen bekijken van, kunnen we daar misschien in de pauze straks nog eens naar kijken hoe we dat zouden kunnen ondervangen? Want dat zou mij wel wat waard zijn als we wel gezamenlijk hieruit komen, anders blijft dit wel een vervelend probleem. We weten alle 2 dat we zowel de volkstuinen als de hockey willen behouden en dat wil ik dan wel proberen te vangen.

De VOORZITTER: De heer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Dat laatste vind ik mooi. Ik zit hier inderdaad voor alle Rotterdammers en het is niet aan ons om te bepalen welke hobby wel of niet leuk genoeg is, of wel of niet elitair is, of weet ik het allemaal. Maar ik ga daar graag met u daar nog over verder praten en met de heer Van der Velden.

De VOORZITTER: De heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (gvdv): Dank u, voorzitter. Ik vind het een goed voorstel, gaan we doen. Ik wil er wel bij zeggen, ik ben ook bij die bijeenkomst geweest en ik heb de bewoners niet horen zeggen, het zijn maar hockeyers. Dat wil ik toch wel rechtzetten, want dat doet geen recht aan de bewoners. Dat is die dag niet gezegd. Dat er veel VVD'ers zijn die hockeyen, dat snap ik, maar dat is ook een beetje flauw.

De VOORZITTER: De heer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Nee, maar sorry. Dan hebben ze misschien niet letterlijk dit gezegd, maar alles bleek het dedain. Ik ben niet helemaal gek, ik zit er gewoon bij, ik kijk die

mensen aan en het spreken daarvan. Overigens, ik heb afgelopen week nog met het bewonerscollectief gesproken en toen werd het ook beaamd. Laten we daar alsjeblieft geen poppenkast van maken. Ik vind juist die laatste opmerking van u maakt weer dat ik denk van, zoek het lekker uit met die motie, daar ga ik gewoon niet in mee. Als we met ze allen aan zo'n motie willen werken, dan vind ik ook dat je met respect moet praten over iedereen en alles die hier in deze stad iets wil bereiken.

De VOORZITTER: De heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (gvdv): Dat ben ik met u eens, maar dat deed u zojuist ook niet over de bewoners. U zei ook over de bewoners dat ze met dedain over de hockeyers praten. Dat is gewoon niet waar, dat was niet die middag.

De VOORZITTER: Volgens mij is het echt duidelijk wat u bedoelt. Laatste opmerking van de heer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): ik heb gezegd, bij een verder uitstekende ontvangst van het bewonerscollectief. Ik heb wel degelijk met respect over die bewoners gesproken en over het bewonerscollectief.

De VOORZITTER: De heer Van Dommelen heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement C. Verkeerscirculatieplan De Esch

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van het gebiedsambitiedocument De Esch;

Besluit:

Het raadsbesluit Gebiedsambitiedocument De Esch vast te stellen

Aan het besluit een extra beslispunt toe te voegen, luidende:

3 Voorafgaand aan of gelijktijdig met de verdere uitwerking van het masterplan en de Nota's van Uitgangspunten voor De Esch, een integrale mobiliteitsstrategie op te stellen waarin de samenhang tussen de verschillende mobiliteitsopgaven in en rond het gebied wordt uitgewerkt, waaronder:
de ontsluiting van De Esch;
de ontsluiting van Excelsior en omliggende functies;
de gevolgen en keuzes t.a.v. aanlandingen stadsbrug en inpassing tramlijn

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. D.J. van Dommelen en P.J.H.D. Verkoelen

Toelichting
In en rond De Esch spelen meerdere, onderling samenhangende mobiliteitsopgaven die grote invloed hebben op leefbaarheid, bereikbaarheid en verkeersveiligheid. Voorbeelden zijn het éénrichtingsverkeer op de Honingerdijk, de oversteekbaarheid en verkeersveiligheid van de Abram van Rijckevorselweg, het onderhoud en de herinrichting van de Maasboulevard en de vormgeving van een groene corridor. Dit amendement beoogt deze opgaven integraal te bezien door middel van één mobiliteitsstrategie, zodat keuzes in het masterplan en de Nota's van Uitgangspunten goed onderbouwd en in samenhang worden gemaakt.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: De heer Van der Velden heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Behoudt volkstuin ATV Kweeklust

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van gebiedsambitiedocument De Esch;

constaterende dat;
- in het Ambitiedocument De Esch Oost (Toepad), pagina 33, wordt gesteld: "Zo kan er een sportcomplex van de toekomst ontstaan en ontstaat er ruimte voor een nieuwe woonwijk."
- in de huidige uitwerking van de plannen geen expliciete borging is opgenomen voor het behoud van ATV Kweeklust;

overwegende dat;
- bij de behandeling van de Omgevingsvisie een alternatief is ingebracht voor de uitwerking van de woningbouwplannen in De Esch Oost;
- dit alternatief uitgaat vat een slimme invulling en herschikking van de sportvelden, waarbij Leonidas (uitbreiding met één hockeyveld) een plek kan krijgen;
- binnen dit alternatief het mogelijk is dat ATV Kweeklust behouden kan blijven;
- dit alternatief in de verdere planbehandeling zonder nadere motivering is verdwenen,
- het wenselijk is om zorgvuldig te onderzoeken of dit alternatief haalbaar en uitvoerbaar is;

verzoekt het college;
- een onderzoek uit te voeren naar behoud van ATV Kweeklust via een slimme inrichting van de sportvelden voor Leonidas, met een volledige verkenning van alternatieven;
- en de raad te informeren over de uitkomsten van dit onderzoek, inclusief ruimtelijke, financiële en sportinhoudelijke consequenties;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. R.T.J. van der Velden, L.P.A. Dekkers en P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Zijn er nog anderen die het woord wensen? De heer Dekkers.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, de ambities voor De Esch klinken prachtig. Ruimte en rust, een sterke groene infrastructuur, De Esch als bestemming en echte participatie. Bewoners maken zich ondertussen echter grote zorgen over de nieuwe oeververbinding, gezien het college zich na de verkenning heeft committeert aan de voorkeursvariant, een brug. Deze zogeheten stadsbrug kan echter een fysieke en sociale barrière worden in De Esch. Tevens zal er een stuk moeten worden afgegraven en gaat er een stukje unieke stadsnatuur, waar de vos en de ijsvogel ook gehuisvest zijn, verloren. Het kostenprofiel van de brug is gigantisch hoog door het verlies aan cultuurhistorie en ecologie, maar ook door de uitdagingen techniek en nautiek. Voorzitter, dan terug naar het ambitiedocument. Volt zal de amendementen steunen die het behoud van natuur in de wijk behouden en bevorderen, die de ontsluiting van het verkeer via Capelle ontmoedigen en oproepen tot een meer integrale aanpak en een verkeerscirculatieplan. Ook dienen wij samen met raadslid Verkoelen het amendement in voor een over overkoepelende ruimtelijke visie. Voorzitter, daarnaast dienen

we ook een motie in ‘Geen tunnelvisie op een brug’. Gezien de maatschappelijke en politieke discussie vinden wij het noodzakelijk dat we op basis van feiten ook tot de juiste variant gaan komen. Een duidelijke analyse van de optie van de brug, maar ook van de tunnels zijn wat ons betreft noodzakelijk. Want laat ik duidelijk zijn, als Volt zijn we voor een oeververbinding, hebben we geen tunnelvisie op een brug. Dank u wel. Ik dien hem samen in met GroenLinks, PvdA en raadslid Verkoelen.

De VOORZITTER: De heer Dekkers heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement D. Overkoepelende ruimtelijke visie

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt Gebiedsambitiedocument De Esch;

Besluit:
Artikel 1. Het gebiedsambitiedocument De Esch vast te stellen

Na de zin 'Ook het Rivium in Capelle aan den IJssel zal worden getransformeerd naar een woonwijk met ca. 5.000 woningen' (Gebiedsambitiedocument blz. 6) toe te voegen:
- Gelet op de samenhang tussen de ontwikkelingen in de Esch, Rivium; Brainpark, de Erasmus Universiteit en aangrenzende (infrastructurele) projecten, wordt gelijktijdig met de verdere uitwerking van het Masterplan een overkoepelende ruimtelijke visie opgesteld voor het gehele gebied. Deze visie borgt de integraliteit tussen de verschillende deelgebieden, waarbij de groenblauwe structuur leidend is en een gebiedsdekkend verkeerscirculatieplan integraal onderdeel vormt.

Na de zin 'Er zijn een tweetal strategische projecten die voortkomen uit de Gebiedsuitwerking Oostflank die buiten de scope van dit gebiedsambitiedocument vallen, maar wel een grote impact hebben op de Esch; de Abram van Rijckevorselweg en Rivierpark Noord' (Gebied Ambitiedocument blz. 32) toe te voegen:

- De ruimtelijke en verkeerskundige samenhang met deze projecten wordt integraal meegenomen in de overkoepelende ruimtelijke visie, waarbij nadere uitwerkingen van deelgebieden niet vooruitlopen op het vast te stellen Masterplan.

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. L.P.A. Dekkers en P.J.H.D. Verkoelen

<u>Toelichting</u>
De ontwikkeling van de Esch maakt deel uit van een bredere transformatie van de Oostflank. Momenteel worden verschillende deelgebieden afzonderlijk uitgewerkt, terwijl zij ruimtelijk, programmatisch en verkeerskundig sterk met elkaar samenhangt. Dit vergroot het risico op versnippering en gemiste kansen voor ruimtelijke kwaliteit. Door de planvorming in stukjes op te knippen worden kansen voor een kwaliteitsslag gemist. Uitgaan van de groen-blauwe structuur in het gebied, die op onderdelen versterkt wordt, biedt meer mogelijkheden voor maximaal maatschappelijk rendement.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: De heer Dekkers heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Geen tunnelvisie op een brug

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van het agendapunt ‘6.3 Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument De Esch’;

constaterende dat;
- de besluitvorming in december 2023 rondom de voorkeursvariant ‘brug met verschillende verkeersmodaliteiten inclusief auto's als oeververbinding tussen Veranda en de Esch' met name op financiële argumenten heeft plaatsgevonden;
- de uitvoeringskosten van het besluit voor de brugvariant op basis van een schatting uit 2023 zijn geraamd;
- in de publieke discussie recent onduidelijkheid en controverse zijn ontstaan over onder meer de hoogte van de brug, verkeersintensiteiten, veiligheidsaspecten en mogelijke kostenontwikkelingen;

overwegende dat;
- het uitsluitend verder uitwerken van één voorkeursvariant zonder een actuele, onafhankelijke en vergelijkbare doorrekening van alternatieven bestuurlijk en juridisch kwetsbaar kan zijn;
- een tunnelvariant mogelijk andere effecten heeft op leefbaarheid, natuur, externe veiligheid, nautische veiligheid en ruimtelijke kwaliteit, die slechts objectief kunnen worden gewogen op basis van een gelijkwaardige maatschappelijke kosten-batenanalyse;
- het onderzoeken van een tunnelvariant geen heropening van het gehele proces hoeft te betekenen, maar een versterking kan zijn van de onderbouwing van het uiteindelijke besluit;

verzoekt het college;
- een onafhankelijk en geactualiseerd onderzoek in te stellen naar de maatschappelijke kosten en baten van de tunnelvariant, inclusief effecten op leefbaarheid, natuur, externe veiligheid, nautische veiligheid en financiële risico's;
- hierover terugkoppeling te geven aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. L.P.A. Dekkers, M.H. Biljoen, S.F. Lammering Varela, P.J.H.D. Verkoelen en T.S.J. Coşkun

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Anderen nog die het woord wensen? Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELEN (gv): Dank u wel, voorzitter. Ik heb het vandaag in het verantwoordingsdebat ook al over gehad, mijn fractie is er echt op tegen dat elke gebiedsontwikkeling in stukjes gehakt wordt, waardoor de samenhang in zo'n gebied verdwijnt. Dat is voor ons van groot belang. De Esch is daar zo'n voorbeeld van. De Esch maakt onderdeel uit van een gigantische gebiedsontwikkeling Oostflank en je ziet dat door die er nu uit te plukken daar iets ontstaat waardoor we geen vat meer hebben op wat er straks gaat gebeuren als de rest van de Oostflank ontwikkeld gaat worden. Daar hebben we het uitgebreid over gehad. Er is nog een tweede facet bij en dat facet gaat natuurlijk over de infrastructuur, want ook wordt dit hele unieke mooie, natuurvriendelijke gebiedje door een megalomaan gedrocht van een brug doormidden gespleten. Je kunt het hoog of laag noemen, maar dat is wat er pertinent gaat gebeuren. We kunnen het mooi vinden, we kunnen het niet mooi vinden, we kunnen het nodig vinden of niet nodig vinden, maar dat is wel wat er gaat gebeuren. Om dat te voorkomen, hebben we daar uitgebreid een commissie met elkaar over

gehad. Omdat dit ook de laatste vergadering is, is het moeilijk om met moties te werken. Daarvan hebben we gezegd, we zouden het moeten vangen in amendementen zodat het ook vastligt. Er zijn een aantal amendementen bedacht die ervoor zorg moeten dragen dat De Esch voortdurend meegenomen zal gaan worden in het grotere heel van de gebiedsontwikkeling Oostflank. Ook dat de infrastructuur die door dit gebied heen zal gaan lopen, het is niet alleen de brug, er zijn ook nog andere ontwikkelingen op dat vlak, de heer Van Dommelen noemde ze zojuist al, dat dat allemaal met elkaar in samenhang bekeken zal blijven worden. Dat is wel een beetje het grote gevoel van de gehele commissie, dat vangen we in een aantal amendementen en die zal mijn fractie in ieder geval allemaal ondertekenen in de hoop dat we daarmee in ieder geval voor De Esch iets meer zekerheid geven. Tot zover.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Anderen? Niet. Wie gaat er eerst? Wethouder Zeegers.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Dank u wel, voorzitter. Het is inderdaad een hele bijzondere ontwikkeling die we hier gaan starten. In relatie met de stadsbrug, maar ook een enorme verdichting in een gebied wat daardoor denk ik echt ook veel meer stevigheid krijgt in voorzieningen en natuurlijk ook woningbouw die we zo hard nodig hebben. Maar we hebben zeker rekening ook te houden met het effect die dat heeft op groen, maar ook mobiliteit. Belangrijk is om dat allemaal in samenhang goed met elkaar in de plannen verder te brengen. Ik ben ook heel blij met hoe dat in de commissievergadering is gegaan, dat u ook zelf heeft bedacht, hoe kunnen we dit plan toch nog wat beter maken? Dat u met een aantal amendementen bent gekomen die ik zo zal behandelen, maar ik zal eerst ingaan op de vragen van de VVD, u stelt mij 3 vragen. Aan de ene kant de Coalitie van De Esch die daar werkzaam is van vastgoedeigenaren en u zegt van, die moet je goed betrekken bij de ontwikkelingen in dit gebied. Dat zijn we natuurlijk helemaal met u eens. Wel hebben we hier ook afgesproken, hecht ik zelf ook waarde aan, dat we eerst met elkaar democratisch bepalen wat is zo al wat we in dit gebied willen laten landen en hoe het zich moet vormgeven? Welke ambities willen we daar precies realiseren? Maar zodra dat allemaal helder en duidelijk is, dat democratische kader is vastgesteld, lijkt het me niet meer dan logisch dat wij heel goed met deze partijen gewoon de nadere uitwerking gaan doen. Dat geldt niet alleen voor de Coalitie De Esch waar u toe oproept, de heer Van Dommelen, maar ook voor de bewonersorganisatie. Dat gaan wij zeker doen, want met hen willen wij gewoon die stappen verderzetten. Verder vraagt u ook nog over ...

De VOORZITTER: De heer Van Dommelen heeft daar een vraag over.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): 1 vraagje, want ik snap uw antwoord en zo hoort het proces, maar juist vanuit die optiek is het zo zonde dat we ze er aan de voorkant niet bij betrokken hebben. Want nu kunnen wij democratisch niets vinden van alles wat in De Esch mogelijk is wat niet op gemeentegrond ligt, er is alleen maar gekeken naar gemeentelijke grond. Ik blijf dat doodzonde vinden. Ik vind echt, ik hoop dat dat de volgende keer echt zo gebeurt, dat al aan de voorkant ook echt nadrukkelijk met zo'n coalitie ... Nota bene 80, 85 procent van het eigendom zit bij die coalitie, hoe mooi kun je het hebben? Woningcorporaties, ontwikkelaars, investeerders en dan juist dat niet doen, ik vind het echt een gemiste kans. Maar ik denk dat we er in deze fase niet veel meer aankunnen doen, maar ik vind echt een gemiste kans.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Ik sta achter de volgorde die we hier hebben gevolgd. Ik denk dat het belangrijk is dat we eerst kijken wat we hier maatschappelijk gezien willen realiseren. Uiteraard zijn de plannen ook bekend en is er ook gewoon contact met alle partijen geweest. We hebben ongelooflijk veel inspreekavonden, gesprekken gevoerd, mensen zijn wel betrokken geweest. Maar dit is wel onder de regie van de gemeente geweest en ik vind dat ook heel belangrijk. Maar hierna gaan we dat gewoon met iedereen verder invulling geven en dat is ook belangrijk, die toezegging zal ik u zeker doen. Dan vraagt u ook

over die overkluizing. U zegt van, wat is precies het verhaal over of daar wel of niet aan gewerkt wordt? Er is onderzoek gedaan naar de overkluizing, dat onderzoek is ook gedeeld naar de raad. De overkluizing zelf is zeer kostbaar en moeilijk te realiseren, vandaar dat het ook kostbaar is natuurlijk en voor die overkluizing zijn nu geen middelen. De motie integraal gebiedsproces, dat zullen wij gewoon uitvoeren. Daar geen zorgen over, daar gaan we mee aan de aan de slag. Met de motie Groene Corridor die is afgedaan bij de VCP, maar die gaat dan weer niet over de overkluizing. Ik denk dat ik deels ook op het terrein van mijn collega zat met deze beantwoording, maar ik hoop hiermee wel goed het antwoord gegeven te hebben. U vraagt ook de plannen voor het groen op de Kralingse Zoom, over de Abram van Rijckevorselweg. Dat is onderdeel van de uitwerking tramverbinding over De Esch Kralingse Zoom, toevoegen van groen op viaduct is een ambitie. Ik denk overigens dat dit misschien eerder een vraag was voor mijn collega, maar maakt denk ik voor u niet zoveel uit. Dat zijn in ieder geval de antwoorden op uw vragen. Dan de amendementen. We hebben het verdeeld tussen de heer Lansink en mijzelf. Het eerste amendement A van D66, u zegt 'Geen hiërarchie, ontwikkel De Esch in harmonie'. Dat wij artikel 2 aanpassen op een manier dat meer die samenhang tussen al die plannen beter geborgd is, dat lijken mij goede suggesties. Dat is ook een duidelijke conclusie van de commissievergadering die u mij meegaf, ik werk daar graag aan mee, dit kan ik helemaal oordeel raad geven. Dan heb ik nog een tweede motie 'Behoudt volkstuin ATV Kweeklust'. Daar is inderdaad over gesproken. Toen met de omgevingsvisie heeft de gemeente al op dat plan gereageerd. Ik heb daar ook een nummer bij, dat kunnen we ook gewoon parallel nog wel geven, 23bb007328. Dat is een uitwerking die bij de omgevingsvisie is gedaan, een reactie op dit plan. De gemeente heeft toen gereageerd op dat plan en destijds als onwenselijk bestempeld, omdat er minder woningen daardoor mogelijk waren op dit terrein en dat we ook wel gewoon echt woningen willen realiseren hier. In mijn veegbrief aan de commissie heb ik hier overigens ook al het een en ander over gezegd. We hebben ook nog ruimte nodig voor groen, water, doorgaande routes en logistiek. Op zich is dit pas op de verre termijn, ergens in '35, dat we hier echt mee aan de slag gaan, maar tot die tijd zie ik geen reden om opnieuw op dit plan te reageren. We hebben dit gedaan en wij denken dat we toch niet ermee in kunnen stemmen. Neemt niet weg dat over 10 jaar mogelijk de wereld weer anders is, maar nu zien wij geen aanleiding om hier ambtelijke capaciteit weer op te zetten. Deze motie ontraad ik.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan ga ik naar wethouder Lansink-Bastemeijer.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Ik moest intern afstemmen, beste mensen, anders krijgt u geen reactie op uw moties. Aan mij geen vragen. Volgens mij bent u ongelooflijk goed met elkaar in overleg geweest, ik ga niet hele grote dissertaties over uw amendementen en moties geven. Maar dan kunt u in ieder geval in uw stemlijst aangeven hoe het college erover denkt. Amendement B van vele partijen, waaronder GroenLinks, Partij van de Arbeid, Volt, SP, Rotterdamse VVD, 'Groene corridor' kan ik in deze vorm omarmen. Amendement C 'Verkeerscirculatieplan De Esch' van de Rotterdamse VVD kan ik omarmen. 'Integrale aanpak bereikbaarheidsplan De Esch' van GroenLinks en Rotterdamse VVD, motie nummer 1 kan ik omarmen. De motie 'Geen tunnelvisie op een brug', ik denk dat wethouder Versnel eerder al heeft aangegeven hoe hij kijkt naar de afweging naar een tunnel of een brug. Wat ons college betreft, wij paraderen naar een brug, dat is het uitgangspunt. Om nu kosten, tijd, energie, middelen te steken in een onderzoek naar een alternatief, dat vind ik ook zonde van ons geld en van onze inzet. In die zin ontraden.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan heb ik 1 toezegging genoteerd. Dat is dat wethouder Zeegers na vaststelling van de kaders en ambities Coalitie De Esch en het bewonerscomité De Esch te betrekken bij de nadere uitwerking. Zijn er nog leden die het woord wensen? Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELEN (gv): Een puntje van orde. Ik miste het amendement wat wij zojuist nog ingediend hadden. Nu moet ik hem weer heel snel zoeken. 'Overkoepelende ruimtelijke visie', heeft u daar iets over gezegd?

De VOORZITTER: Attent. Het is zoeken hier wie waar over gaat.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Ik heb deze dan toch. Ik dacht ruimtelijke visie dat dat een ruimtelijk ordeningsvraagstuk was. Maar nu ik hem zo lees, ik zou de fracties toch willen adviseren, want er zit heel veel overlap wat mij betreft in andere amendementen dan wel moties die zijn ingediend waar ik al op heb geapprecieerd. Ik heb hem net binnengekregen. Dat staat feitelijk ook al in andere moties en amendementen.

Mevrouw VERKOELEN (gv): Voorzitter, wij zagen hem ook meer ruimtelijk qua infrastructuur. Ik kijk ook naar mevrouw Zeegers.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Ik wil daarnaar kijken. Ik heb het gewoon niet eerder gezien, ik kijk er nog naar.

De VOORZITTER: Daar komt u later vandaag nog op terug? Ja. Dit amendement nummer D wordt nog van een oordeel voorzien op een later moment door de wethouder. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELEN (gv): Een puntje van orde. Dat is ook goed, want wij moeten hem ook qua tekstueel wat netter schrijven. Hij is een beetje slordig opgeschreven. Dat kan dan in het tweede termijn ook meegenomen worden.

De VOORZITTER: Dan komen we later op de dag daar nog op terug. Dan zijn we hiermee aan het einde gekomen van agendapunt 6.3. Agendapunt 6.4 is omgezet in een tweeminutendebat. Dan komen we bij de herziene voorstellen tot vaststelling van het instellingsbesluit Cultuurhaven Rotterdam. Ik zit te twijfelen, want ik heb begrepen dat om 16.00 uur een snack klaarstond. Zullen we schorsen, want anders staan de mensen te wachten met alle spullen? Ik zou zeggen 16.20 uur echt beginnen. Ik schors de vergadering.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

6.5 De herziene voorstellen tot vaststelling van:
a. Het instellingsbesluit Cultuurhaven Rotterdam;
b. Profielen voor voorzitter en leden van de Cultuurhaven.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan gaan wij de vergadering hervatten. Ik neem het waar vanaf dit punt. Voor zover ik weet, waren wij beland bij agendapunt 6.5 met als titel: de herziene voorstellen tot vaststelling van A het instellingsbesluit Cultuurhaven Rotterdam en B profielen voor voorzitter en leden van de Cultuurhaven. Wethouder Kasmi is ook aanwezig en de eerste op mijn lijst met inbreng is mevrouw Vlieger en daarna Koster. Dan weten jullie dat ook alvast.

Mevrouw VLIEGER (gl): Voorzitter, daar staan we dan, het eindpunt van de cultuurtransitie van deze periode. Van alle kanten heeft er ontzettend veel werk in gezeten in dit proces. Verdient het een schoonheidsprijs? Nee, zeker niet. Maar we mogen trots naar de toekomst kijken, het kan alleen maar beter worden. We hebben flinke ideologische debatten gevoerd en daarmee zijn we ook echt stappen dichterbij gekomen. Ik hoop dat mede door onze motie bij het vorige debat al deze kennis en kunde niet verloren gaat bij het aantreden van de

nieuwe raad, want het proces is nog niet afgerond. Fundamentele kwesties blijven nog boven de markt hangen. Wel zijn we dichter bij een echte transitie, zoals de stad die ook verdient. We zijn blij om te lezen dat een aantal van onze aanbevelingen zijn terug te vinden in de verordening, bijvoorbeeld het overnemen tenzij principe van de Cultuurhaven en de representatie van mensen die niet uit de culturele sector komen, is nu duidelijker en explicieter verwoord. Tegelijkertijd moeten we kritisch zijn en hadden we als GroenLinks zaken echt anders gedaan en anders ingericht. Daarom dien ik nog een tweetal amendementen en een motie in. Een amendement om het aantal leden naar beneden bij te schalen en om de profielschets teksten te verduidelijken naar het idee van de Kwartiermaker. Tot slot een motie om ervoor te waken dat we in het vervolgproces voor het invullen van de Cultuurhaven goed gebruikmaken van reeds bestaande organisaties, hun structuren, kennis en kunde. Er zijn nog genoeg initiatieven waar we van kunnen leren en die ook in het proces van de Cultuurhaven en samenstelling van de Cultuurhaven meegenomen zouden moeten worden. We willen graag dat er wordt gekeken hoe dat zou moeten kunnen. Tot zover.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw Vlieger heeft de volgende amendementen ingediend.

Amendement A. Cultuurhaven, geen cultuurpraatclub!

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 6.5 De voorstellen tot vaststelling van het instellingsbesluit Cultuurhaven Rotterdam;

Ontwerpbesluit 1:

Artikel 3 Samenstelling adviescommissie
1. De Cultuurhaven Rotterdam bestaat uit een oneven aantal van minimaal vijftien en maximaal eenentwintig leden, met inbegrip van de voorzitter.
2. De raad benoemt, schorst en ontslaat de voorzitter en de overige leden op voordracht van het college.
3. Ten minste een derde gedeelte van de leden is niet werkzaam in de cultuursector.

Te wijzigen in:

Artikel 3 Samenstelling adviescommissie
1. De Cultuurhaven Rotterdam bestaat uit een oneven aantal van maximaal elf leden, met inbegrip van de voorzitter.
2. De raad benoemt, schorst en ontslaat de voorzitter en de overige leden op voordracht van het college.
3. Ten minste een derde gedeelte van.de leden is niet werkzaam in de cultuursector.

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. L.S. Vlieger, J.M. de Bruijn en L.P.A. Dekkers

<u>Toelichting</u>
Het voorgestelde aantal mensen voor de Cultuurhaven in het huidige raadsvoorstel is wat GroenLinks betreft te hoog. Wij geloven in 'Less is more', om een effectieve Cultuurhaven te kunnen hebben in Rotterdam. Onder de Cultuurhaven zullen ook nog eens verschillende werkgroepen en externe deskundigen worden ingesteld of ingehuurd. Met eenentwintig leden van de Cultuurhaven en nog eens verschillende werkgroepen creëren we mogelijk een te log apparaat. De culturele sector in Rotterdam is gebaat bij duidelijkheid en kordate beslissingen, niet met nog een extra praatclub. Het geld dat we dan besparen door niet

eenentwintig, maar elf leden van de Cultuurhaven te installeren, kunnen we gebruiken ten behoeve van de cultuursector zelf. Om deze reden stellen wij voor het aantal leden van de Cultuurhaven te verlagen naar maximaal elf leden.

Amendement B. Duidelijke profielen = solide Cultuurhaven

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 6.5 De voorstellen tot vaststelling van het instellingsbesluit Cultuurhaven Rotterdam;

Ontwerpbesluit 2:

Algemene profielschets leden Cultuurhaven

Rotterdam kiest voor een nieuw cultuurbestel. De Cultuurhaven is het hart van deze vernieuwing. Leden van de Cultuurhaven komen in gezamenlijkheid tot gedragen adviezen over het cultuurbeleid aan het college en de gemeenteraad.

Van de leden wordt verwacht dat zij:
- zich met passie en visie inzetten voor het verbinden van cultuur met de stad en de Rotterdammers;
- komen tot gedragen, constructieve en volwaardige adviezen over cultuurbeleid;
- kennis hebben van lokale, landelijke en internationale cultuur in de stad;
- een breed en divers netwerk hebben in de stad;
- een open houding en oog hebben voor een breed meerstemmig cultuurbegrip met verschillende perspectieven;
- gericht zijn op samenwerking;

Naast algemene vaardigheden is ervaring vereist op een van de aandachtsgebieden die in de volgende pijlers zijn ondergebracht:

Publieke pijler: wijken en gebieden:
Hier bepalen Rotterdammers zelf wat cultuur voor hen betekent en welke waarden zij belangrijk vinden voor de stad.
Artistieke pijler: de experts:
Deze waarborgt kwaliteit, vernieuwing en artistieke autonomie. Gedacht kan worden aan twee tot drie experts gekozen door hun beroepsgroepen per discipline zoals podiumkunsten, beeldende kunst, muziek, literatuur, digitale cultuur, community art.
Sociaal-maatschappelijke pijler: de tafels:
De sociaal-maatschappelijke pijler heeft de vorm van een ontmoetingsplek waar Rotterdammers spreken over actuele thema's.
Economische pijler: culturele ondernemers:
De economische pijler organiseert de stem van culturele ondernemers, producenten en creatieve werkers. Zij tonen de economische, sociale en stedelijke waarde van cultuur als kennishouders en medebeslissers.

Daarnaast wordt binnen het totaal aan benoemde leden organisatorische en juridische ervaring gevraagd en kennis van governance.

Voorzitter
De Cultuurhaven Rotterdam wordt in haar werkzaamheden ondersteund door een voorzitter, die toeziet op de integriteit van de Cultuurhaven en de kwaliteit van zowel de adviezen als het adviesproces. In de praktijk spreken we van een dienend voorzitter.

De voorzitter zal:
- vergaderingen organiseren en voorzitten;
- dienend zijn aan het functioneren van het brede platform en aanspreekpunt voor individuele leden;
- verantwoordelijk zijn voor verstrekken van alle informatie;
- adviezen aan het college en de raad toezenden en coördineren;
- als gesprekspartner fungeren richting het college en de gemeenteraad.

Het adviseurschap is uitgesloten indien de persoon in kwestie een (persoonlijk) belang heeft bij gesubsidieerde culturele instellingen en organisaties in Rotterdam. Hiervan is in elk geval sprake als de adviseur, diens partner of een familielid in de eerste graad zelf betrokken is.

Deze werving ziet niet toe op de backoffice voor administratieve en ondersteunende processen. Die loopt via de Cultuurhaven zelf.

Te wijzigen in:

Algemene profielschets leden Cultuurhaven

Rotterdam kiest voor een nieuw cultuurbestel. De Cultuurhaven is het hart van deze vernieuwing. Leden van de Cultuurhaven komen in gezamenlijkheid tot gedragen adviezen over het cultuurbeleid aan het college en de gemeenteraad.

Profiel en gedrag:
Samenwerkers die het geheel overzien maar ook voeling hebben met de praktijk en de dynamiek van uitvoering. Teamplayers met diverse achtergronden: artistiek, zakelijk, bestuurlijk, cultureel. Bereid tot open dialoog en reflectie.

Van de leden wordt verwacht dat zij:
- zich met passie en visie inzetten voor het verbinden van cultuur met de stad en de Rotterdammers;
- komen tot gedragen, constructieve en volwaardige adviezen over cultuurbeleid;
- kennis hebben van lokale, landelijke en internationale cultuur in de stad;
- een open houding en oog hebben voor een breed meerstemmig cultuurbegrip met verschillende perspectieven ; o gericht zijn op samenwerking;
- een breed en divers netwerk hebben in de stad en/of bereid zijn om nieuwe netwerken op te bouwen;
- Connecties onderhouden met diverse gemeenschappen in de stad om signalen op te vangen;
- Bij voorkeur over een internationaal netwerk beschikken om trends elders te kennen;
- Ruime ervaring hebben binnen eigen discipline of domein én bij voorkeur in crossovers;
- Ervaring hebben met participatieve processen is een pré.

Daarnaast wordt binnen het totaal aan benoemde leden organisatorische en juridische ervaring gevraagd en kennis van governance.

Voorzitter
De Cultuurhaven Rotterdam wordt in haar werkzaamheden ondersteund door een voorzitter, die toeziet op de integriteit van de Cultuurhaven en de kwaliteit van zowel de adviezen als het adviesproces.

Profiel en gedrag:

De voorzitter is bruggenbouwer; onafhankelijk en bereid tot intensief contact (veelvuldig overleg met wethouder, raadsleden, sector). Stelt zich transparant en dienstbaar op, met natuurlijk gezag zonder autoritair te zijn.

Ervaring:
Heeft ervaring met voorzittersrollen.

Netwerken:
Breed netwerk, van grassroots tot gevestigde instellingen en organisaties; faciliteert toegang tot andere domeinen (bijvoorbeeld onderwijs, sociaal) zodat domeinoverstijgende kwesties begrepen worden.

De voorzitter zal:
- vergaderingen organiseren en voorzitten;
- dienend zijn aan het functioneren van het brede platform en aanspreekpunt voor individuele leden;
- verantwoordelijk zijn voor verstrekken van alle informatie;
- adviezen aan het college en de raad toezenden en coördineren;
- als gesprekspartner fungeren richting het college en de gemeenteraad.

Het adviseurschap is uitgesloten indien de persoon in kwestie een (persoonlijk) belang heeft bij gesubsidieerde culturele instellingen en organisaties in Rotterdam. Hiervan is in elk geval sprake als de adviseur, diens partner of een familielid in de eerste graad zelf betrokken is.

Deze werving ziet niet toe op de backoffice voor administratieve en ondersteunende processen. Die loopt via de Cultuurhaven zelf.

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger, J.M. de Bruijn, T.S.J. Coşkun, D.J. van Dommelen en L.P.A. Dekkers

Toelichting
De huidige voorgestelde profielschetsen zijn te summier en te onduidelijk om goed te keuren. Daarnaast heeft de kwartiermaker in haar eindrapport al stevige profielschetsen voorgesteld voor leden en voorzitter dan de Cultuurhaven. Het is ons niet duidelijk waarom deze niet zijn overgenomen. Deze profielschetsen scheppen meer duidelijkheid, en passen beter in hoe wij de Cultuurhaven voor ogen hebben. Wij stellen dus voor om de profielschetsen van de kwartiermaker over te nemen en te verwerken in het voorgelegde raadsbesluit.

De amendementen zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw Vlieger heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Laat de culturele kennis niet verloren gaan

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 6.5 De voorstellen tot vaststelling van het instellingsbesluit Cultuurhaven Rotterdam;

constaterende dat;
- de Cultuurhaven volgens het concept van de kwartiermaker in nauwe samenspraak werkt met onder andere intermediairs;

- de kwartiermaker drie intermediaire instellingen voor Rotterdam noemt: Cultuur Concreet, Kenniscentrum Cultuureducatie Rotterdam (KCR) en Stichting Kunstaccommodatie Rotterdam (SKAR);
- de Cultuurhaven Rotterdam zich kan laten bijstaan door externe deskundigen en werkgroepen kan instellen, en dit ook in lijn is met het advies van de kwartiermaker;

overwegende dat;
- er op dit moment organisaties in Rotterdam zijn (intermediairs) die een belangrijke rol vervullen in het culturele bestel en de organisatie hiervan;
- het van groot belang is dat reeds bestaande structuren, ervaringen, kennis en kunde meegenomen worden in de inrichting van deze nieuwe organisatie om het proces efficiënt te laten verlopen;
- er in de stad al veel is samengewerkt, bijvoorbeeld bij het proces rondom de New Deal, en deze lessen en uitkomsten niet verloren hoeven te gaan;

verzoekt het college;
- ook de intermediairs in de stad te betrekken bij het vervolgproces van het vormgeven van en de oprichting van de Cultuurhaven;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger, J.M. de Bruijn en T.S.J. Coşkun

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan is de volgende spreker op mijn lijst de heer Koster en daarna mevrouw De Bruijn.

De heer KOSTER (Ir): Voorzitter, dank u wel. De cultuurtransitie is een moeilijk traject waar de kleine stapjes worden gezet. Iedere nieuwe stap leidt tot weer een paar stappen terug en extra vragen. Moedeloos word je ervan en ik begrijp de sector wordt er ook erg moedeloos van. Vandaag staat alleen de Cultuurhaven die de uitgangspuntennota gaat opstellen centraal, 8 ton budget voor gevraagd en ongevraagd advies. Daarnaast komt nog een stichting die wordt ingericht voor een adviseringstraject en een beoordelingskader. We zijn recent door de wethouder geïnformeerd dat hij de kosten van die stichting op totaal 4,3 miljoen begroot. 1,7 miljoen daarvan wordt deels gedekt door met wat ambtenaren te schuiven, maar er moet dik 2,5 miljoen euro bij. Wethouder, zijn deze plannen nu concreet? Dat vraag ik graag u. Voorzitter, wij van Leefbaar Rotterdam hebben steeds gezegd: iedere euro voor cultuur moet ook aan cultuur besteed worden. Zoals ik het nu begrijp van het krimpen het cultuurbudget, dan komen er best wel uitdagingen aan. Het zou heel mooi zijn als het behouden kan worden, maar ik heb de wethouder al gehoord dat met de andere uitdagingen dat de kans er is dat het kleiner wordt. Van het krimpende cultuurbudget gaat straks als ik het goed begrijp 0,8 miljoen plus 2,5 miljoen extra naar overhead. Nogmaals, ik hoop dat dit alleen plannen zijn. De Cultuurhaven moet binnen zeer korte termijn een uitgangspuntennota opstellen. Daar hebben wij niet alleen zorgen over, ook het directeurenoverleg. Dat is een grote vraag aan een nieuwe organisatie die nu niet bestaat. Of er 21 of 15 personen inzetten, ga er maar aanstaan, een hell of a job. Voor Leefbaar Rotterdam is het duidelijk, de Cultuurhaven mag geen besloten kringetje worden waarin de sector zelf de deur op slot houdt. Wij willen een evenwichtige samenstelling waarbij een groep met ervaring in de culturele praktijk wordt aangevuld van mensen buiten de sector die nieuwe perspectieven en brede expertise meebrengen. Dergelijke, evenwichtige samenstelling vraagt om een transparante en nauwkeurig ingerichte organisatiestructuur. Eerst is er gesproken over 21 leden, nu maar over 15. Minder wordt het wat ons betreft echt niet, want

anders wordt het een incestueus clubje en dat willen we niet. Het gaat ook ergens over, zo moet de Cultuurhaven straks adviseren welke grote instellingen rechtstreeks onder de wethouder gaan vallen. Dat is belangrijk advies, want daarmee zijn de grote instellingen van Rotterdam gemoeid. De laatste vraag aan de wethouder: onderkent hij de zorgen van het directeurenoverleg over de benodigde snelheid? Hoe kan er snel gehandeld worden? Hoe waarborgt u de kwaliteit van dit traject? Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dank. Dan is de volgende spreker op mijn lijst mevrouw De Bruijn en daarna de heer Coşkun.

Mevrouw DE BRUIJN (pvda): Dank, voorzitter. Daar staan we dan tijdens de laatste raadsvergadering van deze periode. Een dag dat volgens ons een heugelijke dag voor de cultuursector zou moeten zijn. Een dag waarop we een stap in de goede richting van een toekomstbestendig model voor de culturele sector zouden moeten zetten. Maar voorzitter, we staan hier vandaag vooral met een onbevredigend gevoel. De commissievergadering van 2 weken geleden heeft vooral onduidelijkheid geschept over wat nu wel en niet in de verordening hoort, over de profielen, over de manier van het werken van de Cultuurhaven, over de tijdsplanning en zo kan ik nog wel doorgaan. We hebben daarom eerst nog een vraag aan de wethouder. Kan de wethouder schetsen wat er de komende maanden allemaal in werking gesteld gaat worden om de Cultuurhaven een stevige start te geven in september? Voorzitter, verder zullen we alle voorstellen steunen die bijdragen aan een betere Cultuurhaven. We hebben er zelf ook eentje. Volgens ons komt het op dit moment onvoldoende naar voren in de verordening dat de Cultuurhaven een participatief en democratisch platform moet zijn.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): U heeft een interruptie van de heer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Korte vraag, voorzitter. We hebben een planning gekregen waarin het allemaal instaat wat nu de volgende stappen gaan worden. Is dat wat u zoekt of wilt u daarbovenop nog andere zaken van de wethouder horen?

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw De Bruijn.

Mevrouw DE BRUIJN (pvda): Inderdaad, alleen specifiek op de punten ... Er is een tijdsplanning inderdaad, maar waar wij wat meer duidelijkheid over willen krijgen wat er verder nog allemaal in werking gewerkt wordt gesteld voor de Cultuurhaven om meer die stevige positie te geven. Zo gedetailleerd werd dat niet in die planning toegelicht. Wat meer duidelijkheid vanuit de wethouder hoe dat ook verzekerd wordt en daaraan gewerkt gaat worden. We hebben ook 1 voorstel. Volgens ons komt op dit moment onvoldoende naar voren in de verordening dat de Cultuurhaven een participatief en democratisch platform moet zijn. Daarom hebben wij 1 amendement die dat wat ons betreft duidelijk gaat maken.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw De Bruijn heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement C. De paden op, de haarvaten in

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 6.6 De voorstellen tot vaststelling van het instellingsbesluit Cultuurhaven Rotterdam;

Toelichting bij het instellingsbesluit Cultuurhaven Rotterdam

Artikel 11

De werkgroepen dienen ter verrijking van perspectieven en kennisdeling. Zij hebben geen beslissende bevoegdheid. De uiteindelijke advisering berust bij de benoemde leden van de Cultuurhaven, die daarbij integrale afwegingen maken en de verantwoordelijkheid dragen voor de inhoud en kwaliteit van haar adviezen.

te wijzigen in:

Artikel 11

De werkgroepen dienen ter inhoudelijke voeding van de leden van de cultuurhaven en worden ingesteld langs de lijn van de vier pijlers zoals genoemd in artikel 2, tweede lid. Zij hebben geen beslissende bevoegdheid, maar helpen de leden van de cultuurhaven om diep in de haarvaten van de Rotterdamse samenleving de benodigde input voor hun adviezen op te halen. De uiteindelijke advisering berust bij de benoemde leden van de Cultuurhaven, die daarbij integrale afwegingen maken en de verantwoordelijkheid dragen voor de inhoud en kwaliteit van haar adviezen.

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M. de Bruijn, L.S. Vlieger en T.S.J. Coşkun

Toelichting
Dit amendement beoogt artikel 11 te verduidelijken en inhoudelijk te versterken door de rol en positionering van de werkgroepen scherper en meer in de geest van het advies van de kwartiermaker te definiëren.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan geef ik nu graag het woord aan de heer Coşkun en die loopt naar voren naar de microfoon. Gaat uw gang.

De heer COŞKUN (sp): Dank u wel, voorzitter. Ik ga hier staan dan ik mevrouw Schneider en de anderen ook recht in de ogen kijken. Voorzitter, in april 2022 bij het aantreden van deze raad schok ik me rot toen werd Kasmi aankondigde dat de RRKC door het vorige college was opgeheven. De RRKC was de opvolger van de RKS, de Rotterdamse Kunststichting, en ergens was er ooit besloten dat die op een gegeven moment uitsluitend nog aan B&W mocht adviseren en niet meer aan de gemeenteraad. Beetje flauw om daarvoor de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur op te heffen. Een kleine korte aanscherping van de verordening en de opdracht was voldoende geweest en dan had het cultuurplanproces in 2023 en 2024 ook veel soepeler en rustiger kunnen verlopen. De wethouder heeft in 2022 oude schoenen weggegooid, jarenlang liepen we blootvoets door het culturele veld en liepen daarbij pijnlijke blaren op. Wij niet alleen, maar de culturele sector als geheel. Ook onnodig lang heeft het proces tot de nieuwe RKS geduurd. Wat er vandaag ter besluitvorming voorligt had er in 2023 ook al kunnen liggen, maar beter ooit dan nooit en we moeten door. De SP steunt dan ook de instelling van de Cultuurhaven en hoopt dat de nieuwe gemeenteraad zal bewaken dat echt iedereen in Rotterdam zich vertegenwoordigd zal voelen door die Cultuurhaven en haar broodnodige adviezen. Die democratische verankering is wel cruciaal om cultuur een onlosmakelijk onderdeel te laten zijn van het ecosysteem dat Rotterdam heet.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dank. Dan was de volgende op mijn lijst mevrouw Nunnely en daarna Segers-Hoogendoorn.

Mevrouw NUNNELY (d66): Dank u wel, voorzitter. We stellen vandaag de Cultuurhaven vast. Hiermee zetten we een belangrijke stap richting de toekomst. We hebben wel 2 punten waar

we graag een motie voor in willen dienen. Ten eerste, governance en rolzuiverheid. Wie doet wat? Wie adviseert? Wie besluit? Wie voert uit? Als we de Cultuurhaven instellen als nieuw adviesorgaan dan moet de rolverdeling tussen raad, college, Cultuurhaven en eventuele andere structuren expliciet vastgelegd zijn. Daarom dien ik de motie in 'Rolhelderheid en governance in de cultuurtransitie'. Ten tweede, voorzitter, draagvlak is een belangrijke. Dit is geen technische herinrichting, dit is een nieuw hoofdstuk voor cultureel Rotterdam. Dat verdient een gezamenlijke aftrap. Laten we de start van de Cultuurhaven niet stilletjes laten passeren, maar samen met de stad vieren. Daarom dien ik de motie 'Feestelijke Kick-Off van de Cultuurhaven' in. Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw Nunnely heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. Rolhelderheid en governance in de cultuurtransitie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 6.5 De voorstellen tot vaststelling van: a. het instellingsbesluit Cultuurhaven Rotterdam. b. Profielen voor voorzitter en leden van de Cultuurhaven;

constaterende dat;
- de cultuurtransitie leidt tot een nieuwe inrichting van advisering, participatie en uitvoering binnen het Rotterdamse cultuurstelsel;
- de Cultuurhaven wordt ingesteld als formeel adviesorgaan;
- in het transitíeproces gebruik is gemaakt van diverse informele gremia en overlegstructuren;

overwegende dat;
- een toekomstbestendig cultuurstelsel vraagt om duidelijke governance, rolzuiverheid en transparante besluitvorming;
- informele gremia waardevol kunnen zijn voor gedachtevorming, maar geen formele positie mogen hebben in beleids- of besluitvorming;
- structurele advisering en participatie via één helder gepositioneerd platform moeten verlopen;
- de raad zijn kaderstellende en controlerende rol alleen goed kan vervullen bij expliciete en vastgelegde rolverdeling;

verzoekt het college;
- te borgen dat structurele advisering en participatie verlopen via de Cultuurhaven als formeel platform;
- de Cultuurhaven expliciet te positioneren als adviserend orgaan zonder uitvoerende of financiële bevoegdheden;
- de rolverdeling tussen gemeenteraad, college, Cultuurhaven en eventuele andere structuren expliciet vast te leggen in de verordening en/of aanvullende governance-documenten;
- de raad hierover tijdig en schriftelijk te informeren voorafgaand aan verdere besluitvorming;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M. Nunnely

Motie 3. Feestelijke Kick-Off van de Cultuurhaven

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 6.5 De voorstellen tot vaststelling van: a. het instellingsbesluit Cultuurhaven Rotterdam. b. Profielen voor voorzitter en leden van de Cultuurhaven;

constaterende dat;
- de Cultuurhaven wordt ingesteld als nieuw adviesorgaan binnen het Rotterdamse cultuurstelsel;
- de cultuurtransitie een fundamentele verandering markeert in governance, participatie en samenwerking;
- vertrouwen, zichtbaarheid en betrokkenheid van makers, instellingen en inwoners cruciaal zijn voor het slagen van deze transitie;

overwegende dat;
- een duidelijke start bijdraagt aan legitimiteit, eigenaarschap en gezamenlijke energie;
- cultuur van en voor alle Rotterdammers is en daarom zichtbaar en inclusief gelanceerd moet worden;
- een kick-off moment de Cultuurhaven positioneert als het begin van een nieuw tijdperk van meerstemmigheid, participatie en verbinding in de stad;

verzoekt het college;
- de start van de Cultuurhaven te markeren met een openbare en inhoudelijke kick-off voor de stad;
- deze kick-off samen met makers, instellingen, wijkraden, jongeren, The Culture en grassroots-initiatieven vorm te geven;
- tijdens dit moment expliciet aandacht te besteden aan:
    - de kernwaarden innovatie, interconnectiviteit en inclusie;
    - de rol van makers en bewoners in het nieuwe stelsel;
    - de governance en werkwijze van de Cultuurhaven;
- de raad uit te nodigen bij de kick-off;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. J.M. Nunnely

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dank. Dan is de volgende op mijn lijst de heer Segers-Hogendoorn en daarna de heer Akhatab.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda): Dank u, voorzitter. De Cultuurhaven, als het aan het CDA ligt, is het allerbelangrijkste dat we nu goed en stevig langetermijnbeleid hebben met draagvlak. Alles om de totale chaos die we eind 2024 hebben gehad rondom het cultuurplan, herhaling van dat soort zetten in ieder geval te voorkomen. In principe zou deze Cultuurhaven dat kunnen zijn, alleen wij zijn lang niet gerustgesteld op precies weer zo'n zelfde soort chaotische situatie als die we al hebben gehad. Als we hier voorstellen nu hebben liggen en we hebben een brief van de directeuren liggen waarin, ik citeer: “het voelt als een haastig in elkaar gezet plan.” Dat is niet echt een beste zin denk ik. “We hebben geparticipeerd en geprobeerd iets gedragen van te maken, maar we zien dat helemaal niet terug in het plan. We hebben zorgen.” Die heeft het CDA ook heel duidelijk over van, wat is de verhouding uiteindelijk ook van die externe inhuur die je nodig hebt? Hoeveel consultants gaan hier hun geld mee verdienen? Waar gaan we het geld vandaan halen? Op zich positief over dit plan van de Cultuurhaven, maar de seinen staan allemaal of op rood of op oranje. We weten van allerlei dingen niets, te beginnen hoe we dit financieel allemaal gaan doen. Het is

hoogst onzeker of dit stabiel langetermijnbeleid is, omdat er op het draagvlak in ieder geval nu al een hele hoop af te dingen valt. Ik zou willen zeggen, dat zou dan mijn vraag zijn aan de wethouder en dat is enigszins aansluitend op wat een aantal collega's voor mij al hebben gezegd, hij zal toch echt hier vandaag in ieder geval op die punten die ook heel concreet aangegeven worden door die brief van dat directeurenoverleg in ieder geval expliciet in moeten gaan en iets van al die vraagtekens en onzekerheid die hieruit de raadzaal weg moeten halen. Want op dit moment voelt dit niet als een plan wat helemaal aan het begin staat om een goede en gezwinde start te maken.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dank. Dan de heer Akhatab.

De heer AKHATAB (denk): Voorzitter, dank u wel. Vandaag hebben we het over de Cultuurhaven. Voorzitter, die Cultuurhaven moet een nieuwe, onafhankelijke groep worden die de stad adviseert over kunst en cultuur. Het idee is dat deze groep de aanjager wordt van nieuwe plannen, echt laat horen wat er leeft in Rotterdam en welke behoefte er zijn. Maar als ik de plannen lees, dan mis ik toch iets heel belangrijks. We hebben het steeds over de toekomst van Rotterdam, maar de mensen die de toekomst vormen, onze jongeren, krijgen in deze opzet geen vaste plek. In de plannen staan 4 pijlers zoals economie en kunst, maar nergens is de stem van de nieuwe generatie apart geborgd. Voorzitter, we kunnen niet blijven praten over de toekomst zonder de mensen die de toekomst gaan maken. Jongeren zijn niet alleen bezoekers van cultuur, ze zijn makers, vernieuwers en initiatiefnemers. Dan kun je niet volstaan met af en toe een gesprek of een inspraakmoment. Ze verdienen een vaste stoel aan tafel daar waar de keuzes echt worden gemaakt. Voorzitter, daarom dien ik de volgende motie in ‘Vaste plek voor jongeren in de Cultuurhaven’ en met deze motie vragen wij bij de opdrachtverlening aan het externe werving- en selectiebureau expliciet mee te geven dat leeftijdsdiversiteit een belangrijk punt is. Tot zover.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Akhatab heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Vaste plek voor jongeren in de Cultuurhaven

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 6.05 De voorstellen tot vaststelling van Het instellingsbesluit Cultuurhaven Rotterdam en Profielen voor voorzitter en leden van de Cultuurhaven;

constaterende dat;
- de Cultuurhaven Rotterdam wordt ingesteld als een onafhankelijke en representatieve advies- en ontwerpstructuur die een nauwe verbinding moet hebben met de stad;
- een van de hoofdtaken van de commissie het bieden van een breed platform is, gericht op representatie, democratisering en burgerparticipatie;
- de commissie zal adviseren over de lange termijnontwikkeling van het culturele ecosysteem van Rotterdam;
- er op basis van het voorstel een werving en selectie door een extern bureau zal plaatsvinden voor minimaal 15 en maximaal 21 leden;

van mening dat;
- de "lange termijnontwikkeling" van cultuur in Rotterdam bij uitstek de generatie betreft die de toekomst van de stad vormgeeft: de jongeren en jonge makers;
- de huidige vier pijlers (Publiek, Artistiek, Sociaal-maatschappelijk en Economisch) en de bijbehorende profielschetsen geen expliciete eisen of doelen stellen aan de vertegenwoordiging van jongeren of de 'next generation' perspectieven;

- echte meerstemmigheid en diversiteit, zoals nagestreefd in het voorstel, alleen bereikt kan worden als ook de stem van jongeren structureel en gelijkwaardig is ingebed in de formele advisering;

verzoekt het college;
- bij de opdrachtverlening aan het externe wervings- en selectiebureau expliciet mee te geven dat leeftijdsdiversiteit een belangrijk punt is met als doel om een substantieel deel van de zetels te laten bezetten door jong talent of vertegenwoordigers van de jongerencultuur;
- in de nadere uitwerking van de sociaal-maatschappelijke pijler jongerenparticipatie als vast agendapunt of specifieke werkgroep te borgen, zodat de verbinding met nieuwe generaties makers en publiek gewaarborgd blijft;
- de raad bij de definitieve voordracht van de leden expliciet te informeren over de wijze waarop de jongerenstem in de samenstelling van de commissie is geborgd;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N. Akhatab

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan graag het woord aan de heer Dekkers.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, we moeten het doel van de cultuurtransitie natuurlijk niet uit het oog verliezen. Het cultuurbeleid en dan met name de cultuursubsidies moeten op een goede manier tot stand komen. Daarom hebben we een beleidsstructuur nodig met stevige onafhankelijke instituten die meekijken bij het beleidsproces. Voorzitter, met de planning die nu voorligt, lijkt dat doel voor ons verder uit zicht te raken. De Cultuurhaven heeft in de huidige opzet namelijk nauwelijks de tijd voor een gedragen advies op de uitgangspuntennota. Dit betekent dat het college in de praktijk nauwelijks onafhankelijk advies voor de komende cultuurplanperiode zal ontvangen en dat vinden wij zorgelijk. Voorzitter, Volt vindt het belangrijk dat de transitie en de Cultuurhaven er komt, maar de Cultuurhaven zou haar werk moeten doen binnen het bredere bouwwerk van de cultuurtransitie. Die staat nog niet, in ieder geval onvoldoende. Een Cultuurhaven zonder duidelijk mandaat, zonder duidelijk plan, zonder fonds voor cultuur, zonder steun van de sector is geen veilige haven maar een georganiseerde teleurstelling en voor ons als raad is het moeilijk te controleren. Wij zullen de moties en amendementen steunen om het voorstel verder te verbeteren. Verder zijn we erg benieuwd naar de antwoorden op de vragen, zeker ook naar aanleiding van de brief die is gestuurd en daarop zullen wij ons oordeel baseren of wij voor of tegenstemmen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dank. Dan had ik geen namen meer. De heer van Dommelen, gaat uw gang.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Dank u wel, voorzitter. De VVD zal de verordening tot instelling van de Cultuurhaven steunen en dat heeft met name te maken met het tempo. Het tempo is erg belangrijk en dat geldt heel erg voor de inrichting van de cultuurplancommissie. We moeten tempo maken om te zorgen dat kwaliteit en expertise vanaf het begin stevig zijn geborgd in deze commissie. Juist daarom is het voor ons van doorslaggevend belang dat de raad zelf aan het stuur blijft zitten. Het is goed om te weten dat wij de mogelijkheid behouden om tussentijds aanpassingen te doen. De aangekondigde voortgangsbrief in juni biedt daarvoor een logisch evaluatiemoment. Laten we dat ook expliciet benutten voor een eerste inhoudelijke en financiële toets. Maar uiteraard heb ik nog wel een aantal concrete punten.

Ten eerste, het budget. De 8 ton staat nog steeds als raming, is dat een indicatieve schatting of is dit echt het plafond waarbinnen gewerkt wordt? Als dat echt een raming is, dan wil ik graag van het college de toezegging dat de raad tijdig wordt geïnformeerd wanneer een overschrijding dreigt, zodat wij vooraf tijdig kunnen bijsturen in plaats van achteraf constateren. Dan ten tweede, artikel 2.5 alleen gemotiveerd afwijken. Natuurlijk verwachten we zorgvuldigheid en natuurlijk verwachten we onderbouwing, maar laten we wel helder zijn, de Cultuurhaven is een adviesorgaan. De politieke afweging blijft hier in deze raad. Afwijken van een advies mag nooit als verdacht of uitzonderlijk worden neergezet, de uiteindelijke verantwoordelijkheid ligt bij ons en die verantwoordelijkheid nemen wij. Ik behoud me ten alle tijde het recht voor om af te wijken van adviezen van de Cultuurhaven. Ten derde, de planning. In Q4 2027 wordt de uitgangspuntennota vastgesteld en in Q1 2028 moeten alle plannen zijn ingediend. Dat is best wel een strak tijdspad. De vraag is of dit realistisch is en uitvoerbaar is, zowel voor de sector als voor de organisatie. Graag een reflectie van het college op de haalbaarheid van deze planning. Dan tot slot, de samenstelling en de rol van de voorzitter. De VVD steunt het amendement van GroenLinks over de aanpassing van de profielen. Met name de voorzitter is cruciaal voor het welslagen van de Cultuurhaven. Deze rol vraagt om gezag, verbindend vermogen en bovenal onafhankelijkheid. Alleen met een onafhankelijke voorzitter voorkomen dat specifieke sectorbelangen de boventoon gaan voeren. Dan tot slot nog over mijn vraag aan de commissie over het Fotomuseum. Dank aan de wethouder voor de update. Ik begrijp dat de Raad van Toezicht de evaluatie van de rol van de Raad van Toezicht pas opstart na afronding van organisatieonderzoek en rechtszaak Donker. 18 mei staat hier gepland, dat duurt nog wel even. Mijn ergernis over deze Raad van Toezicht wordt met de dag groter. Op geen enkele manier toont deze Raad van Toezicht aan dat er enig gevoel bestaat wat er in Rotterdam, de thuisstad van het Fotomuseum, speelt. Mijn vraag aan de wethouder, wordt u hier ook niet ontzettend moedeloos van? Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Blijft u staan, de heer Van Dommelen? De heer Koster heeft een interruptie op u.

De heer KOSTER (Ir): Allereerst complimenten dat de heer Van Dommelen kritisch is op de Raad van Toezicht van het Fotomuseum. Dat delen wij ook en wellicht komen we straks nog op andere onderwerpen waar we kritisch op een Raad van Toezicht moeten zijn, spoiler alert. Maar het gaat om de Cultuurhaven nu en u zegt van, die adviseren en ik wil ten alle tijden het recht hebben om zelf het besluit te nemen de uitgangspuntennota te overrulen. Dat vindt Leefbaar natuurlijk ook en dat weet u. Zo heb ik de debatten steeds ingestoken, maar van u had ik dit niet verwacht. Maar hoe ziet u dit no precies? Want dan komen we toch juist terecht dat we de uitgangspuntennota gaan wijzigen en dan komen we toch nog in een groter debat terecht dan de vorige ronde? Ik hoef u de voorbeelden niet aan te halen, maar u weet wat ik bedoel.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Nee, ik begrijp u niet. Want die uitgangspuntennota, als wij die strak neerzetten, zal ik niet daarvan afwijken. Maar de Cultuurhaven heeft een veel grotere rol dan alleen maar adviseren op basis van de uitgangspuntennota en dan zal ik me altijd het recht voorbehouden om over die advisering wat te kunnen vinden. Nee, mijnheer Koster, ik ga me niet bemoeien met de keuzes van de subsidies van de cultuurplancommissie. Dat ga ik niet doen, want dat is waar u natuurlijk naar vraagt

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Koster.

De heer KOSTER (Ir): Waar ik bang voor ben, de Cultuurhaven gaat adviseren over welke grote instellingen straks rechtstreeks onder de wethouder komen vallen. Gaan we daar in wijzigen? Dat lijkt me vrij evident en ook behoorlijk ingrijpend. Verder, natuurlijk er wordt een

uitgangspuntennota opgesteld en daarin daar staat dan straks in, we willen wel of geen hiphop adviseren. Gaan we dan ingrijpen? Ja of nee? Daar ben ik heel benieuwd naar.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Blijft u staan, de heer Koster. Wilt u daarop reageren? Eerst de heer Van Dommelen en daarna krijgt mevrouw Nunnely het woord. Gaat uw gang, de heer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Een mooi voorbeeld is inderdaad die Rotterdamse basisinfrastructuur. De Cultuurhaven gaat daarover adviseren, maar dat is echt iets waar ik echt een bepaalde mening over heb en dat zal ik in de raad nadrukkelijk laten blijken. Dan moet blijken waar er wel of niet een meerderheid voor is. Maar dat advies neem ik serieus absoluut, maar we hebben de laatste stem.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Koster.

De heer KOSTER (lr): Hear, hear, dat vind ik ook en mevrouw Nunnely nu.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan mevrouw Nunnely.

Mevrouw NUNNELY (d66): Ik moet het heel kort houden, want mijnheer Van Dommelen, ik hoor ook inderdaad wat u zegt. Wij houden hier het recht om te adviseren, maar wat zeggen we nu? Want enerzijds gaan we niet over schuiven met middelen, maar is dat wel wat ik hoor en dat geldt voor jullie allebei.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Van Dommelen mag daarop reageren, gaat uw gang.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Het is heel bijzonder wat u nu zegt. Dat is wat ik hoor, terwijl ik nadrukkelijk net zeg, ik ga niet afwijken van een advies over de verdeling van de cultuursubsidies. Ik zeg het gewoon letterlijk en dan zegt u, maar dat is wat ik hoor dat u daarin wil gaan afwijken. Dat is toch bijzonder?

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw Nunnely.

Mevrouw NUNNELY (d66): Het was veel eerder dat ik dat wilde zeggen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Koster, het was ook een vraag aan u.

De heer KOSTER (lr): Heel simpel, de Cultuurhaven gaat die uitgangspuntennota opstellen. Dan staat er, we hebben aandacht voor hiphop, orkesten, noem het maar allemaal op en daar kunnen wij inderdaad iets van vinden. Ze gaan volgens mij die lijst RCB-entiteiten noemen die rechtstreeks onder de wethouder komen te vallen en daar gaat het best wel om iets. Noem een voorbeeld, valt de Kunsthal daaronder of gaat de Kunsthal mee in het normale traject? Zo begrijp ik dat en dat zijn best ingrijpende besluiten. Maar de heer Van Dommelen en ik zijn het met elkaar eens dat wij daar zelf alsnog de Cultuurhaven kunnen overrulen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Wilt u daarop reageren? Mag, hoeft niet. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLIEGER (gl): Toch een klein beetje ook een korte uitleg. Het is een adviesorgaan, ze gaan advies geven over de uitgangspuntennota, ze gaan advies geven over wat we doen met RCB et cetera. Daarin hebben we gezegd, overnemen, tenzij. Met goede motivering kan de gemeenteraad natuurlijk altijd iets anders doen, als hoogste orgaan kunnen we dat. Maar

het is wel belangrijk dat ze primair advies gaan geven en niet direct gaan bepalen wat we gaan doen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan is dit debat ten einde gekomen. De heer Van Dommelen heeft net zijn inbreng gedaan. Is er nog iemand anders op dit onderwerp? Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLIEGER (gl): Voorzitter nog een vraag die bij mij opkwam naar aanleiding van ook de dingen die net werden ingebracht. We hebben eerder gevraagd in de commissie om een organogram. Er is een brief toegezonden die niet een organogram was zoals ik die ken in de normale stijl. Ik vroeg me af de wethouder nog bereid is om dat toch nog te doen toesturen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Helder. Dan zijn we toegekomen aan de beantwoording door de wethouder. Hij schrijft nog wat uit en dan neemt hij zo de microfoon. Gaat uw gang.

De heer KASMI (wethouder): Dank u wel, voorzitter. Voordat ik inga op de gestelde vragen, de amendementen en moties die ingediend zijn ook toch een kleine korte inleiding van mijn kant. We hebben met elkaar uitvoerig dit onderwerp in meerdere commissies besproken. We hebben daar uitvoerig ook met elkaar van gedachten over kunnen wisselen. Ik ben ervan overtuigd dat daarmee ook de plannen die nu voorliggen beetje bij beetje ook steeds verder fijn getuned zijn en beter zijn geworden. Samen weten we uiteindelijk altijd meer dan ik alleen. Het is denk ik ook goed om dit moment te markeren, omdat wat ik met die transitie heb beoogd te doen, is natuurlijk wel echt de cultuursector toekomstbestendig te maken. Want laten we eerlijk wezen, ik heb dat ook in de commissie heb ik daar al aan gememoreerd, er gebeurt ontzettend veel in de wereld op dit moment. Ik ga niet op alles in, maar een heel lang verhaal kort makend is dat de begroting zowel landelijk als hier gemeente onder druk komt staan door allerlei andere uitgaves die meer van ons vragen. Dat betekent dat je dadelijk in een situatie terechtkomt dat je misschien niet meer met hetzelfde budget aan de slag kan en de budgetten komen onder druk te staan. Je moet nadenken over hoe maak je die cultuursector weerbaarder? Hoe maak je die steviger? Ook naar aanleiding van allerlei ervaringen die we hebben gehad met corona. Zo'n transitie heb ik juist ingezet om ervoor te zorgen dat de cultuursector toekomstbestendiger wordt op een aantal onderdelen. 1 dat doe je om te kijken van hoe kun je van 1 plus 1 3 maken? Dat kan je bijvoorbeeld doen door veel meer domeinoverstijgend te werken. Daar hebben we met elkaar uitvoerig ook over gehad. Bijvoorbeeld hoe kun je een bijdrage leveren aan allerlei andere maatschappelijke vraagstukken, waarbij je ook weer verschillende stromen van financiering, maar ook kennis en mensen bij elkaar kunt brengen? Op die manier ook de cultuursector veel meer een steviger positie geeft in onze in onze samenleving. Tegelijkertijd was er ook noodzaak, dat hebben meegemaakt met elkaar, ikzelf 2 cultuurplannen, maar ik denk de heer Coşkun wel meer ongetwijfeld, dat het elke keer toch weer met zo'n cultuurplan heel veel chaos en gedoe geeft. Dat is ook hoe we het met elkaar hebben georganiseerd, laten we laten we eerlijk zijn. 1 van de belangrijke redenen daarvoor was dat de governance niet altijd helder was voor iedereen. Waar gaat het college over en waar gaat de raad over? 1 van de zaken die we nu ook met elkaar steviger hebben verhelderd, is juist de governance. De toenmalige heer professor Munneke heeft toen ook daarbij geholpen om dat allemaal veel inzichtelijker voor ons te maken. Ik denk als we ons daaraan gaan vasthouden, dat we daarmee ook heel veel gedoe naar de toekomst toe kunnen voorkomen. Ook dat is iets wat ik heb beoogd met deze transitie. Een ander deel is dat ik vond dat het gevraagd en ongevraagd advies op 2 onderdelen beter kon. Namelijk wat kwaliteit van de adviezen betreft, ik vond dat persoonlijk zelf in het verleden niet altijd per se heel goed en dat ook de raad gevraagd en ongevraagd advies direct kan krijgen van zo'n adviesorgaan. Ook dat is nu geregeld. Een ander onderdeel van de transitie, niet onbelangrijk, is een veel stevigere verankering in de wijken in de stad. Hoe zorg je voor dat cultuur voor iedereen bereikbaar is, laagdrempelig is? Ook hiermee met

deze transitie gaat dat lukken, dat weet ik 100 procent zeker. Daarmee maak je cultuur ook veel relevanter voor heel veel Rotterdammers, om maar een aantal voorbeelden te noemen. Zo'n transitie gaat natuurlijk nooit zonder slag of stoot. Dat is nu eenmaal met transities zo, omdat je tegen heilige huisjes gaat aanschoppen. Je gaat instituties die al heel lang bestaan, daar neem je afscheid van. Daar ontstaat altijd wrijving. Maar u kent het spreekwoord ook, zonder wrijving geen glans. Maar we moeten ook vooruit en ik denk dat we deze weg die we met elkaar hebben ingeslagen de juiste weg is. Voorzitter, dat gezegd hebbende wil ik overgaan tot beantwoording van de vragen, daarna pak ik heel graag de amendementen en moties op en voorzie ik die van advies. Allereerst mevrouw Vlieger, u had nog in de tweede ronde gevraagd over een organogram. Wat mij betreft heb ik een poging gedaan om dat inzichtelijk te maken. Ik begrijp dat het voor u nog niet helemaal inzichtelijk is zoals u dat had gewild. Ik stel voor om dan toch nog met de koppen bij elkaar te komen om te kijken van, ik wil u goed kunnen bedienen, wat daar nog voor nodig is. Dat zou mijn aanbod richting u zijn, zeker als dat misschien voor meerdere raadsleden geldt. Maar ik had gehoopt daarmee wel meer duidelijkheid te verschaffen. De heer Koster van Leefbaar Rotterdam, of de plannen concreet zijn voor de stichting straks die gaat over de verdeling van de middelen, het advies daarover. Zoals eerder in commissies betoogd, het is natuurlijk een traject wat we nu met elkaar inslaan waarbij we nu aan het een aantal dingen aan het opbouwen zijn. De Cultuurhaven is daar een belangrijk onderdeel van en dan daaropvolgend uiteindelijk ook het fonds wat uiteindelijk ook de adviezen gaat geven over de daadwerkelijke verdeling van de middelen. Dat ligt dadelijk nadrukkelijk niet bij de Cultuurhaven, maar bij maar bij het fonds. Die plannen zijn zeker concreet, sterker nog het was ook een oproep vanuit uw raad om dat naar voorbeeld van Amsterdam ook op deze manier te organiseren. Daar ben ik mee aan de slag gegaan. Het enige wat natuurlijk wel zo is dat het inderdaad geld kost. Een deel van het budget zoals u terecht al aangaf in uw eigen betoog is voorzien in de huidige cultuurbegroting, kunnen we ruimte maken om dat te financieren. Een deel zal nog gezocht moeten worden. Het voordeel is wel dat we daar nog de tijd voor hebben, omdat het fonds natuurlijk niet vandaag of morgen er al is. We hebben daar een tijdsplanning voor gemaakt, de tijd is er. Het gaat ook niet om een enorm hoog bedrag, maar we zullen daar wel nog inderdaad de financiering voorbij moeten. Maar de plannen wat mij betreft zijn concreet. Voorzitter, ik zie een interruptie.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Koster.

De heer KOSTER (lr): Ik denk dat we elkaar goed begrijpen. Het gaat om 0,8 miljoen voor de Cultuurhaven en 2,5 miljoen extra voor die nieuwe stichting. Inderdaad u bevestigt wat wij min of meer al hadden begrepen dat het totale budget ook omlaag gaat. Dat is toch wel een flink deel van het cultuurbudget of haalt u het ergens anders vandaan?

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Wethouder Kasmi.

De heer KASMI (wethouder): Nee, die 0,8 gaat niet ten koste van het cultuurbudget, want die 8 ton hadden we altijd al gereserveerd en dat komt vanuit de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur. Dat was het werkbudget wat toen gereserveerd was. De Cultuurhaven gaat grotendeels die taken overnemen, dat budget wat toen ook al niet in de programmering zaten, gaat nu 1 op 1 naar de Cultuurhaven. Dat wordt niet in mindering gebracht op programma voor cultuur. Dan ten aanzien van het fonds, voor een deel wordt die financiering gezocht in ambtelijke reorganisatie. Dat is 1,7 miljoen of zo. Dan blijft er nog inderdaad een bedrag open wat je nog zou moeten vinden en daar kun je de komende jaren zo langzaamaan naartoe gaan werken. Dat hoeft wat mij betreft niet per se uit de cultuurbegroting te komen, maar dat is aan u als raad, aan uw opvolgers, om te kijken hoe je dat deel gaat financieren. Dat kan, dan zul je ergens anders minder op moeten doen, maar het kan natuurlijk ook op een andere manier gefinancierd worden. Dan uw andere vraag over het aantal. U had het over 15. Om heel scherp te zijn, het is minimaal 15 maximaal 21. Het kunnen er ook 21 worden, maar

we hebben een range aangegeven. Ik ben het met u eens om dat nog minder te hebben, vind ik niet wenselijk. Daar ligt ook dadelijk nog een amendement van GroenLinks daarop. Ik ben het met u eens dat je niet minder dan 15 moet hebben om het werk ook goed te kunnen doen. Velen van u hadden ook de vraag gesteld en gerefereerd onder andere naar de brief van het DO, met name ook over de snelheid. Ik heb vanaf het begin gezegd, er staat heel veel druk op en dat komt ook omdat we gewoon in cycli werken met elkaar. Zo'n volgend cultuurplan, voor je het weet staat dat weer voor de deur en je wil dan wel natuurlijk al een advies hebben over de uitgangspuntennota. Dat is voor jullie een van de meest belangrijke zaken waar jullie straks een besluit moeten over gaan nemen, omdat op basis van die uitgangspuntennota wordt uiteindelijk de verdeling van middelen gemaakt. Dat wil je wel echt goed op orde hebben. Daar moet echt een goed advies komen vanuit de Cultuurhaven. Daar staat best wel veel druk op ten aanzien van tijd, tegelijkertijd denk ik dat we met deze planning het wel moeten kunnen halen. Dat is 1. Het tweede onderdeel waarom we het ook zo hebben ingericht, omdat er ook een wens was vanuit uw raad om er snelheid achter te zetten. Ik heb geprobeerd om 2 werelden bij elkaar te brengen. Realistische planning in mijn ogen waar best wel wat druk op staat, je moet wel echt die deadlines halen. Maar als we dat doen, dan zijn we wel op tijd voor een advies voor die uitgangspuntennota. Dan mevrouw De Bruijn van de Partij van de Arbeid, u vroeg om te schetsen wat we allemaal gaan doen om de Cultuurhaven te laten starten. De heer Van Dommelen verwees daarnaar. Ik heb echt een planning natuurlijk erbij gedaan, dat is echt het tijdspad om de Cultuurhaven in te plannen. Wat we natuurlijk met elkaar hebben gedaan is de verordening dadelijk vaststellen, wat natuurlijk een heel belangrijk instrument is voor die Cultuurhaven. We gaan aan de slag met de profielen die we dadelijk met u goedkeuren gaan afhameren. Dan gaan we aan de slag met het uitzetten van de opdracht aan een werving- en selectiebureau om aan de slag te gaan om deze leden te gaan werven, vervolgens moeten ze gewoon benoemd worden door u als raad en dan gaan ze aan de slag. Zo ziet het tijdspad eruit. Ik verwacht nogmaals ook dat dat moet gaan lukken. Daar zit enige druk achter, maar dat moet wel gaan lukken. Dan de heer Segers-Hoogendoorn, ook u verwees naar de brief van het DO. Wij hebben daar natuurlijk in de commissie dezelfde discussie ook al gehad, dat kunt u zich ongetwijfeld herinneren. Ik heb alle punten toen ook al van feedback voorzien. Ten aanzien van de planning zeggen zij, daar zitten … Heb ik ook uitgelegd, dat klopt, ben ik me heel erg van bewust. Tegelijkertijd was het ook een opdracht van de raad om snelheid te houden en we zitten ook met die uitgangspuntennota waar we dan ook wel een advies op moeten hebben. Daar zit inderdaad wel druk op, maar volgens mij niet onmogelijk. Er is heel veel input geleverd van het DO en we hebben niet alles 1 op 1 overgenomen van het DO, maar dat is logisch omdat er meer stakeholders zijn in het culturele veld. Ik heb al vaker ook gezegd, ook zelfs binnen DO heb je verschil van inzicht in wat nu precies de input zou moeten zijn. We hebben wel degelijk geluisterd en we hebben heel veel gedaan met de input, maar niet op alle punten en dan heb ik ook beargumenteerd waarom we afwijken op een aantal punten. Volgens mij weer een interruptie.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Zeker. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda): Ik zie dat de directeuren de nuance zoeken in die brief. Zij doen niet dit soort uitspraken zo van, wij verwachten dat u alle punten overneemt of u heeft niks overgenomen. Ze zeggen heel genuanceerd, wij herkennen ons niet in wat er nu uiteindelijk ligt als we dat interactieve proces net achter de rug hebben gehad. Zij zeggen dat best wel genuanceerd en u zegt, we nemen natuurlijk niet alles over. Dat is evident, maar het gaat erom, waarom herkennen zij zich niet? Want dat geeft wel de indruk in ieder geval dat er veel meer niet mee is genomen van wat zij wel hebben besproken in dat interactieve proces.

De heer KASMI (wethouder): Ik snap dat u dat zo zegt, tegelijkertijd in alle eerlijkheid weet ik dan niet naar waar ze naar refereren, anders dan deze punten waarbij ze zelf stilstaan. Want we hebben natuurlijk heel veel met elkaar besproken. Deze punten zijn voor mij

herkenbaar die ze aangeven van tijdsplanning, draagvlak. Die consultants was weer iets nieuws voor mij, moet ik zeggen. Ook daar heb ik al geantwoord, dat is niet iets wat moet, maar je wil wel die mogelijkheid bieden aan zo'n Cultuurhaven om externe deskundigheid eventueel in te huren als het nodig is. Het is geen regel dat dat moet, maar je wil wel de mogelijkheid bieden. Op deze beargumenteerde punten herken ik een deel van wat ze zeggen en anders zou ik niet weten waar ze nog meer naar verwijzen. Maar we zijn continu met elkaar in gesprek. Maar ten aanzien van de brief, laat ik me daartoe beperken, want dat lag natuurlijk op tafel. Daarvan heb ik al gezegd waarom we op sommige punten toch een iets andere route kiezen en dat dat soms ook niet is omdat ik dat wil, maar omdat de raad dat van mij vraagt. Laat dat ook duidelijk zijn. Dan voorzitter, ben ik aanbeland bij de heer Van Dommelen, die 8 ton is dat een inschatting? Nee, dat is gewoon het budget waar ze het mee moeten gaan doen, die 8 ton is hun werkbudget. Uw vervolgvraag was van, we willen graag op de hoogte worden gehouden als er budgetoverschrijding is. Uiteraard, dat doen we natuurlijk altijd en ook bij onderbesteding krijgt u dat natuurlijk gewoon netjes te zien, zoals u van ons gewend bent. Dan trekt u getriggerd over de zin, alleen gemotiveerd afwijken. Volgens mij zit er geen licht tussen wat u heeft gezegd en wat ik ook voor ogen zie. Het is een advies en daar refereerde mevrouw Vlieger natuurlijk ook naar. Het is gevraagd en ongevraagd advies, uiteindelijk heeft u als politieke orgaan laatste zeggenschap over wat u doet met dat advies en dat geldt natuurlijk ook voor het college. Wij hebben ook wel eens gemotiveerd afgeweken van een advies, omdat we daar bepaalde redenen voor hadden. Het is uiteindelijk altijd in dit huis waar het finale besluit wordt genomen over, neem je een advies 100 procent over of niet? Dat hebben we natuurlijk ook gedaan met dat advies van de kwartiermaker. Dat hebben we volgens mij voor een heel groot deel overgenomen, maar op sommige punten wijken we er net van af. Maar daar is ook een advies voor volgens mij. Dan de tijdsplanning heb ik al wat over gezegd, volgens mij voldoende daarover. Dan had u nog een vraag over een ander onderwerp, maar ik snap dat het heel erg aan uw hart gaat. Het Fotomuseum en hoe ik kijk naar de rol van de Raad van Toezicht? Ik wil een beetje voorkomen dat we die rol heel erg met elkaar gaan becommentariëren zonder dat zij daarbij zijn. Maar ik kan u vertellen in ieder geval dat we in gesprek zijn met die Raad van Toezicht en als het aan mij had gelegen ook in alle eerlijkheid was had dat intern onderzoek naar FT had daar ook iets eerder mogen zijn. Dat is mijn eerlijke antwoord op uw vraag. Voorzitter, volgens mij waren dat in ieder geval de vragen. Dan liggen er nog een aantal amendementen en moties, ik loop ze af. Beginnend bij A, dat is een amendement van GroenLinks en PvdA over de 'Cultuurhaven, geen cultuurpraatclub! Die moet ik onderraden, ik heb al uitgelegd waarom. Ik vind 11 echt te weinig voor de taken die ze hebben, amendement A moet ik ontraden om die reden. Dan amendement B breed ondertekend door GroenLinks, PvdA, SP en de VVD, die kan ik omarmen. Dat is het amendement 'Duidelijke profielen = solide Cultuurhaven'. Ik denk met een aantal wijzigingen die u heeft aangegeven dat ik daar heel goed mee uit de voeten kan, die omarm ik met een positief reactie vanuit college daarop wat mij betreft. Dan amendement C 'De paden op, de haarvaten in' ook van PvdA, GroenLinks en SP, ook die kan ik omarmen. We hebben het vanochtend nog gehad over hoeveel moties worden van de oppositie omarmt, volgens mij pakt deze ronde dan heel goed uit. Voorzitter, dan komt er nog eentje 'Laat de culturele kennis niet verloren gaan'. Dat is een motie, ook die kan ik omarmen. Die is ondertekend door de SP, PvdA en GroenLinks. Dan heb ik nog een motie van D66 van mevrouw Nunnely over 'Rolhelderheid en governance in de cultuurtransitie'. Ook die kan ik omarmen, dat is motie 2. Dan motie 3 feestelijke kick-off. Leuk gevonden, wat mij betreft prima. Ik denk successen moet je vieren t.z.t. lijkt me heel goed om daar dan ook op deze manier feestelijk een start aan te geven. Ook motie 3 kan ik omarmen. Dan motie 4 van DENK van de heer Akhatab. Complimenten, ik vond het echt een mooie motie. Het was een blinde vlek, wat dat betreft vind ik het heel goed dat de jongeren dadelijk een vaste plek ook krijgen aan tafel. Ook deze ontvang ik zeer warm en voorzie van een positief advies. Dank u zeer.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dank. Dat was de beantwoording, dan is het een veegronde. Zijn alle vragen beantwoord door de wethouder op dit moment? De heer Van Dommelen vindt van niet, gaat uw gang.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Kleine twijfel. Ik had gevraagd over die tijdspan tussen de uitgangspuntennota en de deadline voor de instellingen om een aanvraag in te dienen. Misschien ligt aan mij, maar hebt u daarop geantwoord? Weet ik niet meer.

De heer KASMI (wethouder): Dan kijk ik via de voorzitter of dat voldoende tijd is, dat is uw vraag?

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Ja, het lijkt mij heel erg krap.

De heer KASMI (wethouder): Als het goed is, maar ik kijk ook naar links, is daar echt rekening mee gehouden en zou dat voldoende tijd moeten zijn. Maar ik doe een dubbelcheck, wat volstaan zou zijn een ja of nee knikken. Volgens mij voldoende tijd? Er wordt ja geknikt zoals u ziet. Daar is rekening mee gehouden. Het antwoord is ja, maar ik wilde hem echt dubbelchecken en dat is ook zo.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Van Dommelen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Maar wethouder, u bent al 8 jaar wethouder van Cultuur, denkt u dat dit voldoende tijd is? Het lijkt mij heel krap.

De heer KASMI (wethouder): Ik heb gezegd, mijn antwoord daarop is ja, dat is voldoende tijd. Dat leert ook de ervaring. Maar tegelijkertijd, ik krijg ook iets op mijn telefoon, heb ik gezegd, ik wil hem dubbelchecken voor alle zekerheid, omdat de tijdsplanning natuurlijk wel iets is aangepast. Dezelfde tijdsplanning als de vorige keer in het proces, mijn antwoord klopt. Dat was hem, voorzitter.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dit was de veegronde en er waren geen andere vragen meer. Dan gaan we door naar de tweede termijn bij dit debat, is er behoefte aan een tweede termijn? Ik kijk de zaal rond, dan wordt daar nee geschud, die is er niet. Dan kunnen we dit agendapunt afsluiten en dan hamer ik hem af. Een punt van orde, mijnheer Roskam?

De heer ROSKAM (lr): Ja, met betrekking tot agendapunt 7.15. Zojuist is er een brief van het college binnengekomen dat de Voedselbank geen aanspraak meer wil maken op de lening. Hiermee is volgens mij het voorliggende voorstel achterhaald, dan zou er een nieuw voorstel moeten komen. Dan lijkt het me handig ook als wethouder Norville aanwezig is aangezien het haar deel betreft. Had men nu toch maar naar de COR geluisterd.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Biljoen gaat ook staan, gaat uw gang.

De heer BILJOEN (gl): Voorzitter, als de lening van de Voedselbank uit het investeringsvoorstel wordt gehaald, heeft het dan nog nut om wethouder Norville hier te laten komen?

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dat is de vraag en ik hoor uit de uit de raad van wel, maar dat laat ik aan jullie over. Maar ik hoor de heer Roskam 2 dingen zeggen. Ik hoor u zeggen, er moet een nieuw voorstel komen, omdat er nieuwe informatie is en wethouder Norville moet aanwezig zijn.

De heer ROSKAM (lr): Het laatste was een suggestie, want ik kan me voorstellen dat de anderen daar misschien vragen aan haar hebben hierover dit punt. Want onder spoed en

kokend water moest dit voorstel er komen, ook al kon het bij de Voorjaarsnota, kon bij de begroting. Maar het moest nu onder spoed en kokend water die lening erdoor en nu weer niet. Ik dacht, misschien hebben mensen daar vragen over vanuit WIOSSAN.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Uw vragen zijn duidelijk. Wij gaan daar op de achtergrond mee verder en dan ergens tussendoor na het volgende debat komen we daar op terug. Het is goed dat u dat ver aan de voorkant aan ons meegeeft. Open punt, komt terug. Volgens mij zijn we nu aangekomen bij de tweeminutendebatten, 7.2. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Mocht ik willen. Dat is een tweeminutendebat wat een regulier debat is geworden. Mag het wat stiller in de zaal, want het is rumoerig. U heeft nog een punt van orde, heer Biljoen of mevrouw Kockelkoren?

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Ja, voorzitter, over het punt dat zojuist aan de orde is gebracht door de heer Roskam. Bij ons is nu totaal onduidelijk, we worden ter elfder ure nu bij deze raad met allerlei nieuwe informatie voorzien. Ik hoor graag dan van u wat dan het voorstel is en dan willen wij graag overleggen hoe we daarmee omgaan. Want ik vind dit heel rommelig en ik vond het sowieso al heel erg rommelig.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De vraag was of er een nieuw voorstel gaat komen, een aangepast voorstel vanwege die nieuwe informatie over de Voedselbank die blijkbaar nu een lening heeft of teruggeeft of vanaf ziet. Dat gaan we navragen of het voorstel wordt aangepast, dan komen we terug bij jullie als we daar antwoord op hebben. Er wordt ambtelijk … De heer Van Dommelen heeft hier ook een vraag over denk ik.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Ja, de vragen zijn terecht. Maar kan u wel zeggen, volgens mij wat ik heb begrepen is dat het echt net bekend is dat de Voedselbank afziet van die lening. Dat kunnen we het college niet echt verwijten. Dan moet er een nieuw aangepast voorstel komen en dat is ook de bedoeling. Dat kondigt de heer Roskam aan en dan denk ik dat het terecht is dat we daar dadelijk kritisch naar kijken. Het is een heel logisch verhaal dat dit voorstel nu op tafel komt. Ik zou willen vragen, laten we daar gewoon open voor staan om daar gewoon constructief naar te kijken. Want er zitten nog 3 andere organisatie te wachten.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Als ik het allemaal zo aanhoor, is de kans echt heel groot dat er een aangepast voorstel gaat komen. Maar zodra we dat hebben zodat ik echt wat meer weet, dan laat ik dat natuurlijk weten. Maar ik weet dat er aan de achterkant druk mee bezig is. We gaan gewoon het debat beginnen. Wethouder Norville, het is nu niet gaande hoor. We gaan nog een regulier debat doen, nog 2 zelfs inderdaad. Maar dank dat dit ver aan de voorkant in ieder geval wordt meegegeven. Ik heropen het agendapunt regulier debat B/C evenementenoverzicht 2026. Daar moet de burgemeester bij aanwezig zijn en die hebben we ook nog niet gezien. Dat was uw punt, heer Koster. Dan stel ik voor, want er is nog een regulier debat, er wordt gekeken of de burgemeester in de buurt is. Dat is al uitgevraagd. Dan hebben we nog het volgend regulier debat, dat is de verordening inspraak. Ook de burgemeester, de heer Simons en daar staat een politiek assistent naar mij te seinen. Ik zet mijn microfoon uit, want er gebeurt ontzettend veel hier. Ter informatie, ik begrijp dat de burgemeester onderweg is naar de zaal. Wethouder Simons heeft ons blijkbaar gehoord en hij komt een toelichting geven over het investeringskader waar we het net over hadden, 7.15.

De heer SIMONS (wethouder): Dank u, voorzitter. Vanochtend of begin van de middag heeft mijn collega Norville het bericht van de Voedselbank gekregen dat ze afzien van de nieuwbouw. Dat kwam totaal onverwacht. Ik ga er ook vanuit dat als er nadere informatie is dat collega Norville dat ook nog toelicht. Vervolgens hebben wij het investeringsvoorstel erbij gepakt. Het herziene investeringsvoorstel is net aangebouwd aan de griffie. Dat is precies hetzelfde als het vorige investeringsvoorstel alleen er staan geen 4 punten meer maar

3 punten, want het gehele deel van de Voedselbank hebben we eruit gehaald. Het is net aangeboden aan de griffie, het is hetzelfde voorstel min het onderdeel Voedselbank.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Ik denk dat dat dan helder is en dat wij als raad dan moeten wachten tot wij de stukken gepubliceerd zien. Dank aan de heer Simons. Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Een punt van orde, want de heer Simons is hier nu. Ik zie nog niet de burgemeester, kunnen we misschien gewoon naar het volgende debat? Want het wordt al zo laat.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Ik vind het prima. Wethouder Simons, heeft u tijd nu? Wij zitten nu precies in de reguliere debatten, er zijn nog 2 reguliere debatten te doen. 1 voor de burgemeester die nog niet in huis is, ofwel in huis maar niet hier en die van u. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Wij schorsen de vergadering 5 minuten, k verwacht jullie dan allemaal 5 voor half weer terug. Dat geeft jullie de tijd om te wandelen, te praten. Ik weet het, maar ik begin gewoon echt 5 voor half weer.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan kunnen wij gaan hervatten, dan kan ik de vergadering heropenen. Mag het ook wat stiller in de zaal? Jullie zijn echt onrustig. Ik snap dat de vergadering heel lang gaat duren en dat niet alles soepel verloopt. Fijn, het is stil en de meeste nemen plaats. We hebben een schorsing gehad. We hebben nog 2 reguliere debatten te doen. Evenementenoverzicht van 2026 met de burgemeester, maar die is nog niet hier. We hebben besloten om door te gaan met de verordening inspraak, digitale meningspeiling, burgerinitiatief en referenda 2018 met wethouder Simons. Maar voordat ik dat debat ga openen, heeft mevrouw Verkoelen een ordepunt.

Mevrouw VERKOELEN (gv): Dank u wel, voorzitter. Als voorzitter van de commissie Bouwen, Wonen, Buitenruimte wil ik ook kwijt, dat is in dezelfde lijn als brief net binnenkwam over de voedselbank, er komt ook zojuist een brief binnen van de heer Achbar met betrekking tot de islamitische Begraafplaats. Ik wil melden dat dat een overbodige brief is en niet aan de orde is, omdat wij vanmorgen al vastgesteld hebben wat het commissiebesluit was en dat was niet behandelen. Dat wat dat betreft het een onnodig en zelfs onwenselijk verhaal is, omdat het eerder voor onduidelijkheid zorgt als dat het een overzichtelijk en duidelijke procedure doorkruist. U krijgt zo dadelijk allemaal een brief die gewoon niet van kracht is. Dat wilde ik wel vastgesteld hebben in de raad, want anders gaan we daar straks weer een vraag over krijgen. Moeten we weer de vergadering openen en dat wil ik helemaal niet. We hebben het vanmorgen besloten bij de ingekomen stukken. We hebben als commissie besloten het niet te behandelen. Het is overbodig, niet nodig. Er is een nota van uitgangspunten, gaat prima lopen en er hoeft geen brief meer over te komen. Dat wilde ik melden zodat we dat ook uit de wereld kunnen hebben.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Helder. De heer Roskam.

De heer ROSKAM (lr): Voor de opheldering, wordt die brief dan ingetrokken door het college als we zeggen, hij is overbodig? Wat mij bekruipt een beetje het gevoel dat het bedelbrief voor morgen is namelijk, heel die brief.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELEN (gv): Dat kan ik niet zeggen. Het is een brief van de heer Achbar zelf met betrekking tot de islamitische begraafplaatsen. Ik weet zelf dat wij erbovenop zitten als commissievoorzitter en griffier, omdat we het natuurlijk al van de agenda afgevoerd hebben. Het is helemaal niet meer langs het college gekomen, want het staat niet meer op de agenda. Daarom wil ik ook u nu melden, u krijgt een brief die gewoon geen waarde heeft. Dat wil ik vastgesteld hebben.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dank u wel. Ik concludeer gewoon dat de brief geen onderdeel uitmaakt van deze vergadering, punt. Dank u wel.

7.13 Het voorstel tot wijziging van de verordening inspraak, digitale meningspeiling, burgerinitiatief en referenda 2018.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan gaan wij nu door naar het volgende debat. Dat is het debat het voorstel tot wijziging van de verordening inspraak, digitale meningspeiling, burgerinitiatief en referenda 2018. Naast mij aangesloten is wethouder Simons. De eerste op de lijst voor mij is mevrouw Vlieger en daarna mevrouw De Bruijn.

Mevrouw VLIEGER (gl): Voorzitter, als we echt geven om onze democratie moeten we geven om participatie. Het betrekken van de burgers bij hun omgeving op elk thema in elk moment. Participatie zou geen vies woord moeten zijn, een akelige grote steen om omheen te lopen of zoiets. Nee, het zou een prachtig iets kunnen zijn en vooral kunnen worden. Die mogelijkheid hadden we met deze nieuwe verordening. Maar nee, dit college koos er niet voor om Rotterdammers en diens belangen voorop te stellen. Het college koos voor een gemakkelijke weg, geen nieuwe verordening, geen groot proces om meningen op te halen. Snel een paar aanpassingen en klaar, terwijl we nog een heel jaar hebben. GroenLinks blijft verbaasd over deze keuze en hoort graag nogmaals duidelijk van de wethouder waarom hiervoor gekozen is. Ten tweede horen we graag een reflectie op waarom eerdere aanbevelingen van de ombudsman tot op heden niet uitgevoerd zijn, terwijl ze wel omarmd lijken te zijn door het college. Voorzitter, in dit voorstel ziet mijn fractie weinig verbetering voor de situatie van de Rotterdammer. We maken ons oprecht zorgen hierover. Als er een thema is waar we jaar in jaar uit klachten over horen, is het participatie. Iets zo tastbaar, iets waar de gemeente de inwoner echt tegemoet kan komen. Zonde en daarom kom ik met enkele moties en een amendement. Allereerst een amendement om actief vanuit de gemeente contact te zoeken voor participatie, zoals Dordrecht bijvoorbeeld ook heeft opgeschreven. Dan een motie voor een publieksversie in begrijpelijke taal. Een motie voor een duidelijk beleid en scheiding tussen organisaties met en zonder winstoogmerk. Een motie om te kijken hoe we in Rotterdam het begrip netwerkparticipatie kunnen toepassen. Een motie om de plekken van waarde een concrete plek te geven in het stuk over de Sociale Basis. Een motie om aan de slag te gaan met de adviezen van de ombudsman zodat we deze daadwerkelijk ook gaan uitwerken en hiermee aan de slag gaan. Dank. Volgens mij komen er een aantal moties.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw Vlieger heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Plaatsen van waarde in de Sociale Basis

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 7.13 Het voorstel tot wijziging van de verordening inspraak, digitale meningspeiling, burgerinitiatief en referenda 2018;

constaterende dat;
- de ombudsman in het rapport omarm me had aanbevolen om plaatsen van waarde aan te wijzen, die onmisbaar zijn voor de stad en daarom o.a. meerjarige financiering zouden moeten krijgen;

- de raad nog steeds wacht op de uitwerking van deze aanbeveling;
- momenteel gewerkt wordt aan een nieuw beleidsplan voor de Sociale Basis (25bb008928);

overwegende dat;
- in de inspraakverordening een belangrijke rol is gegeven aan maatschappelijke initiatieven;
- een duurzaam bestaan van waardevolle maatschappelijke initiatieven bijdraagt aan de kwaliteit van inspraak en participatie;
- de Sociale Basis een overkoepelend beleidsstuk inclusief subsidieverordening wordt waarvan de thema's passen bij de plekken van waarde;

verzoekt het college;
- een lijst van plaatsen van waarde op te stellen en deze mee te nemen in het beleidsplan voor de sociale basis;
- een voorstel te doen voor een vaste methode voor hoe bestaande initiatieven aangewezen kunnen worden als 'plaats van waarde';
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger, J.M. de Bruijn, T.J. Vonk, T.S.J. Coşkun en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

Motie 2. Netwerkparticipatie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 7.13 Het voorstel tot wijziging van de verordening inspraak, digitale meningspeiling, burgerinitiatief en referenda 2018;

constaterende dat;
- in Amsterdam een passage is opgenomen over 'netwerkparticipatie', waarin
    - met de buurtplatformen 'samenwerkingsafspraken' gemaakt worden die kunnen verschillen per buurt
    - per platform een contactpersoon bij de gemeente is toegewezen, liefst iemand die de buurt goed kent en fungeert als ambassadeur;
- In de Rotterdamse participatieverordening de Wijkraden een belangrijke rol hebben gekregen;

overwegende dat;
- voor een goed participatieproces afspraken nodig zijn die per wijk verschillen;
- de wijkraden onder andere hebben geadviseerd om de communicatie op de wijk af te stemmen en te investeren in relatie-opbouw;

verzoekt het college;
- voor 1 januari 2027 te komen met een voorstel hoe het voorbeeld van 'netwerkparticipatie' in de Rotterdamse participatieverordening kan landen;
- hierin de rol van de wijkraden mee te nemen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger, J.M. de Bruijn en T.J. Vonk

Motie 3. Omarm me, en evalueer me

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 7.13 Het voorstel tot wijziging van de verordening inspraak, digitale meningspeiling, burgerinitiatief en referenda 2018;

constaterende dat;
- de Ombudsman een advies over de conceptverordening heeft gedeeld met vijftien adviespunten;

overwegende dat;
- de punten a t/m f ingaan op het beter aansluiten bij het voorbeeld van de VNG, de aanbevelingen uit Omarm Me uit te voeren, verbinding met de Sociale Basis te leggen en de burgemeester beter in positie te zetten;

verzoekt het college;
- adviezen a,b,c,d,e, en f uit de brief van de ombudsman hier voorafgaand uit te werken zodat deze meegenomen kunnen worden in de evaluatie;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. L.S. Vlieger, J.M. de Bruijn, T.J. Vonk en T.S.J. Coşkun

Motie 4. Bewonersinitiatieven zijn geen bedrijven

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 7.13 Het voorstel tot wijziging van de verordening inspraak, digitale meningspeiling, burgerinitiatief en referenda 2018;

constaterende dat;
- in het raadsvoorstel over de inspraakverordening van 14 pagina's, ondernemers 23 keer genoemd worden, vaak in één adem met maatschappelijke organisaties;
- in het hoofdstuk over het uitdaagrecht wordt gesteld dat "commerciële partijen kleine lokale initiatieven zouden kunnen verdringen. Het uitdaagrecht is erop gericht de samenhang en saamhorigheid te versterken, niet de markpositie van bedrijven.", maar in de tekst over inspraak en participatie geen enkele scheiding wordt gemaakt tussen inwoners en bedrijven;
- in de verordening van Amsterdam alleen wordt gesproken over initiatiefnemers zonder winstoogmerk;

overwegende dat;
- kaders voor een goed participatieproces voor bewoners er anders uitziet dan voor ondernemers of bedrijven;
- bedrijven over het algemeen meer middelen en kanalen hebben om gehoord te worden en daardoor bewoners kunnen verdringen in het participatieproces;
- gemeenten bewust moeten omgaan met de positie van organisaties zonder, en met winstoogmerk;

verzoekt het college;
- voor 1 januari 2027 te komen met een voorstel om te differentiëren tussen partijen mét en zonder winstoogmerk bij participatiebeleid, en voor beide groepen te komen tot andere participatie procedures;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger, J.M. de Bruijn en T.J. Vonk

Motie 5. Begrijpelijke taal maakt inspraak toegankelijk

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 7.13 Het voorstel tot wijziging van de verordening inspraak, digitale meningspeiling, burgerinitiatief en referenda 2018;

constaterende dat;
- de huidige publieksversie niet in toegankelijke taal geschreven is;
- een groot deel van de Rotterdammers laaggeletterd is;
- in de verordening van Dordrecht is opgenomen dat er een toelichting in begrijpelijke taal moet zijn voor het beleid of project en de wijze waarop deelnemers daarbij betrokken zijn;
- de Ombusman een 'ombudslat' heeft opgesteld voor goed 'zimmen': zeggenschap, inspraak, meepraten en meebeslissen1, waarmee inspraak toegankelijker wordt; overwegende dat;
- participatie voor iedere Rotterdammer toegankelijk zou moeten zijn;
- het Rotterdammers helpt om zich betrokken te voelen bij de stad als duidelijk gecommuniceerd wordt hoe en waarop zij kunnen meebeslissen en meedenken;
- de Ombudslat over zimmen het perspectief van de samenleving centraal zet, in plaats van het perspectief van de overheid;

verzoekt het college;
- zo snel mogelijk te komen met een aangepaste publieksversie op B1 niveau;
- op de gemeentelijke website een speciale website in te richten voor participatie (in begrijpelijke taal) met een overzicht over welke thema's en op welke manier inwoners kunnen participeren;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger, J.M. de Bruijn, T.J. Vonk, T.S.J. Coşkun en L.P.A. Dekkers

1 https://orr.nl/wp-contenVuploads/2025108/OmbudsLat-1 .pdf

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw Vlieger heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A. Betrek ondervertegenwoordigde groepen actief bij beleid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 7.13 Het voorstel tot wijziging van de verordening inspraak, digitale meningspeiling, burgerinitiatief en referenda 2018;

Besluit
het ontwerpbesluit 'Derde wijziging van de Verordening inspraak, digitale meningspeiling, burgerinitiatief en referenda Rotterdam 2018' als volgt te wijzigen:

I
Artikel 19a, zesde lid, komt te luiden:
6. Waar in dit hoofdstuk ingezetenen wordt genoemd, wordt extra aandacht gegeven aan ondervertegenwoordigde groepen.

II
Aan de vijfde alinea van de toelichting op artikel 19a wordt toegevoegd: 'Inwoners en maatschappelijke partijen worden uitgenodigd om te participeren, ook degenen die niet vanzelfsprekend vooraan staan om te participeren. Het verantwoordelijke bestuursorgaan zoekt deze groepen dus zelf actief op. Het verantwoordelijk bestuursorgaan draagt bij een participatieproces zorg voor een toelichting in begrijpelijke taal op het voorgestelde beleid en inzicht in de voor het participatieproces relevante documenten, en gebruikt daarbij verschillende communicatievormen zodat ook laaggeletterden of andere groepen die niet vooraan staan om te participeren verleid worden om zich te laten horen. Er wordt gestreefd naar een gelijkwaardig gesprek waarin bewoners serieus worden genomen.'

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger, J.M. de Bruijn, T.J. Vonk en L.P.A. Dekkers

Toelichting
De behoeften van enkele groepen Rotterdammers worden minder gehoord dan die van andere inwoners. Daardoor pakt beleid soms minder goed voor hen uit. Als gevolg hebben deze mensen ook minder vertrouwen in de politiek en participeren ze minder. Dat vormt een risico voor de werking van de democratie. In Dordrecht is daarom een artikel toegevoegd over de 'uitgangspunten en werkprincipes', waarin nader wordt uitgewerkt hoe een zorgvuldig participatieproces eruit ziet. Met deze tekst borgen we de blijvende inzet van de gemeente Rotterdam om bewoners actief te benaderen en ondervertegenwoordigde groepen bij beleid te betrekken in de inspraakverordening.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan heb ik een seintje gehad van mevrouw De Bruijn dat ze nog wacht op een motie. Is er iemand anders? De heer Dekkers en daarna de heer De Haan.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, dank u wel. De wil bij de Rotterdammer om te participeren is er, de weg daarnaartoe is soms echter wat onduidelijk of versnipperd. Over het belang van participatie voor een sterke democratie en vertrouwen in de overheid zijn we het wel over eens. Waarschijnlijk zijn we het er ook wel over eens dat het allemaal wat makkelijker moet. Op Rotterdam.nl staan alle vormen van participatie op verschillende pagina's ondergebracht met verschillende titels. Om de juiste pagina te vinden voor een idee of een vraag moet je ze eerst allemaal aflopen voordat je aan de slag kunt. Wij zouden graag de participatie vergroten door dit echt wat meer op 1 pagina op te sommen en daar ook een vragenlijst bij te ontwikkelen, zodat je meteen als je de vragenlijst invult ook weet waar je terechtkomt. Daarom dienen wij de volgende motie in, die heet 'Wat is mijn participatie-route?'.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Dekkers heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6. Wat is mijn participatie-route?

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt ‘7.13 Het voorstel tot wijziging van de verordening inspraak, digitale meningspeiling, burgerinitiatief en referenda 2018’;

constaterende dat;
- de wet Versterking participatie op decentraal niveau de gemeente verantwoordelijk stelt voor het toevoegen van een sterk element van participatie aan de Inspraakverordening;
- de gemeente Rotterdam vele projecten en initiatieven kent, waarmee inwoners een actieve bijdrage kunnen leveren aan de stad;
- het coalitieakkoord het volgende omschrijft: "Bij het formuleren van beleid verplaatsen we ons in de belevingswereld van de Rotterdammer.";

overwegende dat;
- het participatieproces niet voor alle bewoners van onze stad duidelijk navolgbaar is en als versnipperd wordt ervaren1;
- informatie over participeren op de website van de gemeente (rotterdam.nl) veelal verspreid is over verschillende pagina's met veel linkjes naar weer andere pagina's;
- inwoners participeren vanuit hun vragen, ervaringen en ideeën en niet vanuit de ambtelijke benaming voor participatiemiddelen;

verzoekt het college;
- één pagina te maken voor alle participatiemiddelen;
- op deze pagina een tool toe te voegen zoals een flowchart of een korte vragenlijst waarbij bewoners worden doorgeleid op de website naar de participatievorm die het best bij de aard van hun vragen of ideeën past;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. L.P.A. Dekkers

[1] Voor print Initiatiefrijke inwoners

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan geef ik graag het woord aan de heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66): Dank u wel, voorzitter. Als gemeenteraad hebben wij een bijzondere rol als het gaat om participatie. Wij stellen de kaders vast, maar we zijn zelf ook volksvertegenwoordigers die dagelijks horen wat er leeft in de stad, soms hier ook in de zaal. Daarom wil ik vandaag juist benadrukken: participeren is belangrijk, maar het mag ook leuk zijn. Participatie begint met een open mind, maar ook met een beetje lol. De ombudsman had het over gekwadrateerde lol in de commissie, dat vind ik een mooie term. Want zodra participatie alleen voelt als een procedure, een inspraakformulier of een avond waarop mensen vooral luisteren in plaats van meedoen, dan verliezen we energie. Terwijl participatie juist draait om betrokkenheid, creativiteit en eigenaarschap van Rotterdammers. Toen ik nog in de gebiedscommissie zat, hadden we eens een mooie meet-up in het oude Wijkpaleis met Saskia Sassen, een bekende socioloog met Nederlandse roots. In dat gesprek, het is me altijd bijgebleven, zei ze: why have a meeting when you can have a party instead? U weet bij D66 houden we van een feestje en die frivoliteiten wens ik ook heel graag de stad toe, zeker ook het ambtelijk apparaat dat vorm zal moeten geven hieraan. Want met wat dat betreft zie ik deze verordening niet als een eenmalig besluit, een beslispunt hier en nu, maar het is veel meer een traject, een cultuurtraject. Vandaar ook een motie.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer De Haan heeft de volgende motie ingediend.

Motie 7. Participeren doet opveren

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 7.13: Het voorstel tot wijziging van de verordening inspraak, digitale meningspeiling, burgerinitiatief en referenda 2018;

constaterende dat;
- de Wet versterking participatie op decentraal niveau gemeenten verplicht participatie structureel te verankeren;
- in de wijziging van de Inspraakverordening wordt vastgelegd dat bij nieuw beleid een participatieaanpak wordt opgesteld;
- participatie in de praktijk door inwoners regelmatig wordt ervaren als formeel, procedureel en weinig inspirerend;

overwegende dat;
- participatie niet alleen een juridische verplichting is, maar een kans om energie, creativiteit en betrokkenheid in de stad los te maken;
- een aantrekkelijk, toegankelijk en uitnodigend participatietraject bijdraagt aan grotere betrokkenheid en een breder bereik, inclusief ondervertegenwoordigde groepen;
- de manier waarop participatie wordt georganiseerd bepalend is voor het enthousiasme en vertrouwen van inwoners;
- participeren ook een positieve en verbindende ervaring kan zijn, wanneer ruimte wordt geboden voor creativiteit, ontmoeting en eigenaarschap;

verzoekt het college;
- in de uitwerking en uitvoering van participatieaanpakken expliciet aandacht te besteden aan de aantrekkelijkheid, toegankelijkheid en beleving van participatietrajecten ;
- hierbij in te zetten op creatieve en laagdrempelige werkvormen, passende communicatie en zichtbare terugkoppeling;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. T. de Haan

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer DE HAAN (d66): Want vandaag ligt dan misschien de vraag voor hoe wij dit als huidige raad in onze allerlaatste vergadering van deze periode dit vaststellen, het einde is wat mij betreft nog zeker niet in zicht. Niet alleen geeft de wet ons nog een duidelijk horizon, uiterlijk 1 januari 2027 moet deze verordening in werking zijn, maar over pak met een maand wordt hier ook een nieuwe raad geïnstalleerd die daar ongetwijfeld ook het een en ander van zal vinden. Die participatieverordening wens ik de nieuwe raad en stad ook toe het komende jaar en we hebben wat dat betreft een gewoon feestelijk cultuurtraject gegaan. Tot zover.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dank. Dan kijk ik nog naar mevrouw De Bruijn. Daarna mevrouw Abrahamse.

Mevrouw DE BRUIJN (pvda): Dank, voorzitter. We hebben het vandaag over een belangrijke stap in verder versterken van inspraak en participatie in onze stad. Juist omdat die participatie draait om Rotterdammers zelf, moeten we goed weten wat er nu werkt en wat

niet. In de voorgestelde wijziging van de Inspraakverordening staat dat we pas over 2 jaar gaan evalueren. Maar een evaluatie heeft alleen waarde als we ook weten waar we vandaan komen en op dit moment ontbreekt een integrale nulmeting naar hoe bewoners de huidige participatie ervaren. We weten simpelweg niet hoe toegankelijk, begrijpelijk of effectief het proces nu is voor verschillende groepen Rotterdammers, zowel de actieve bewoners als mensen die we minder vaak horen. Dat terwijl er in onze stad al talloze bewonerscollectieven, initiatiefnemers en netwerken zijn die waardevolle ervaringen hebben. Het is zonde om daar niet meteen goed naar te luisteren. Daarom roept onze motie 'Meten is weten' het college op om voor de start van het eerste uitvoeringsjaar een brede nulmeting uit te voeren. Niet alleen bij wijkraden, het burgerpanel en bij de ombudsman, maar ook bij de bestaande bewonersgroepen in de stad. Zodat we vanaf dag 1 objectief de nieuwe verordening kunnen volgen of die echt leidt tot meer invloed, betere terugkoppeling en groter vertrouwen. Deze motie is medeondertekend door SP en GroenLinks. Daarnaast dien ik een amendement in samen met GroenLinks om het al bestaande Kompas voor samenwerking in de stad en de wijk te verankeren in de verordening. De Kompas gebruiken we als richtinggevend kader, laten we het dan ook normatief maken, de standaard maken, zodat duidelijk is welke invloedsruimte bewoners in elke fase mogen verwachten. Het was nogal shockerend in het debat dat de wethouder geen flauw idee had wat participatieladder of Kompas was. Er werd er nog een beetje lacherig gedaan. Maar ik denk dat dit het belangrijkste uitgangspunt is hoe en op welke manier je met bewoners in gesprek gaat. We leggen vast dat participatieaanpakken altijd vooraf actief en in begrijpelijke taal gedeeld worden met Rotterdammers. Want Participatie werkt alleen als mensen weten wanneer ze kunnen meepraten en hoe hun stem wordt meegenomen. Het is niet alleen juridisch netjes, maar ook transparant, voorspelbaar en toegankelijk. Voorzitter, met deze motie en dit amendement zorgen we dat participatie in Rotterdam niet alleen beter wordt uitgevoerd, maar ook beter wordt gemeten en beter wordt begrepen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw De Bruijn heeft de volgende motie ingediend.

Motie 8. Meten is weten

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van 'Het voorstel tot wijziging van de verordening inspraak, digitale meningspeiling, burgerinitiatief en referenda 2018';

constaterende dat;
- de werking van de gewijzigde Inspraakverordening pas na twee jaar wordt geëvalueerd;
- een evaluatie slechts betekenisvol is wanneer de uitgangssituatie objectief in beeld is;
- momenteel geen integrale nulmeting beschikbaar is naar hoe bewoners de huidige participatie in Rotterdam ervaren;

overwegende dat;
- participatie uiteindelijk bedoeld is voor en met bewoners;
- het essentieel is om inzicht te krijgen in de ervaringen van zowel actieve als minder gehoorde bewoners;
- in Rotterdam reeds diverse actieve bewonersgroepen, bewonerscollectieven en initiatiefnetwerken bestaan die waardevolle praktijkervaring hebben;
- een nulmeting onder bewoners zelf noodzakelijk is om later daadwerkelijk te kunnen vaststellen of de gewijzigde verordening leidt tot meer invloed, betere terugkoppeling en groter vertrouwen;

verzoekt het college om;

- op korte termijn, en uiterlijk voor het eerste uitvoeringsjaar van de gewijzigde verordening, een brede nulmeting uit te voeren onder wijkraden, het Burgerpanel en de ORR, maar nadrukkelijk ook onder bestaande actieve bewonersgroepen, bewonerscollectieven en initiatiefnemers, gericht op de kwaliteit, toegankelijkheid en effectiviteit van participatie in Rotterdam;
- binnen één jaar na inwerkingtreding van de gewijzigde verordening een eerste evaluatie aan de raad voor te leggen waarin de toepassing van participatie bij beleid en projecten expliciet wordt gespiegeld aan de uitkomsten van de nulmeting, zodat ontwikkeling, knelpúnten en verbeteringen objectief inzichtelijk worden gemaakt, en de daaropvolgende evaluatie na twee jaar hierop voortbouwt en deze verdiept;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M. de Bruijn, L.S. Vlieger en T.S.J. Coşkun

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw De Bruijn heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement B. Participatiekompas

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van het voorstel Derde wijziging van de verordening inspraak, digitale meningspeiling, burgerinitiatief en referenda 2018;

Besluit:

Artikel 19b, eerste lid, onder f en g, als volgt te wijlgen.

De huidige tekst luidt:
f . de mate van invloed van ingezetenen, ondernemers en maatschappelijke organisaties per fase in de participatieaanpak;
g. een tijdlijn van het participatieproces met toegelicht wanneer en op welke wijze ingezetenen, ondernemers en maatschappelijke organisaties kunnen participeren;

Dit te wijzigen in:
f. de mate van invloed van ingezetenen, ondernemers en maatschappelijke organisaties per fase in de participatieaanpak, waarbij het bestuursorgaan het 'Kompas voor samenwerken in stad en wijk' hanteert als kader voor dg inrichting van het participatieproces en de invloedsruimte;
g. een tijdlijn van het participatieproces met toegelicht wanneer en op welke wijze ingezetenen,
ondernemers en maatschappelijke organisaties kunnen participeren, waarbij de participatieaanpak voorafgaand aan de start van het participatietraject actief en in begrijpelijke taal bekend wordt gemaakt.

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M. de Bruijn en L.S. Vlieger

<u>Toelichting</u>
Dit amendement verankert het reeds door de gemeente gebruikte 'Kompas voor samenwerken in stad en wijk' als normatief kader binnen de verordening. Daarnaast wordt

vastgelegd dat participatieaanpakken vooraf actief en in begrijpelijke taal worden gedeeld met betrokken
Rotterdammers. Hiermee wordt participatie niet alleen juridisch verplicht, maar ook voorspelbaar, transparant en toegankelijk.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan is de volgende op mijn lijst mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Dank u wel, voorzitter. Wat de VVD betreft is het een goede eerste stap. Maar het is inderdaad ook goed om de komende tijd in de nieuwe raad ook te nemen om te kijken of er inderdaad nog aanvullingen moeten komen op deze verordening. 1 van de zaken die we bij de wijkradenverordening hebben gedaan, is daarnaast ook gewoon een werkwijze vastleggen. Dat zou ook een vraag zijn aan de wethouder of misschien ook op die manier zaken kunnen worden toegevoegd, want niet alles hoeft inderdaad helemaal worden vast geregeld in een verordening. Wat ons betreft een goede eerste stap, maar ook goed om dan met de mensen in de stad verder te kijken wat er nog meer nodig is voor de participatie.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan kijk ik nog de zaal rond of er nog iemand is met een inbreng. Dat is de heer De Waard.

De heer DE WAARD (lr): Voorzitter, dank u wel. We hebben hier natuurlijk al een uitgebreide commissie bespreking over gehad, waarin alles is gedeeld. Als ik een beetje ook dit debat volg, had een tweeminutendebat wellicht ook passender geweest. Maar ook tegelijkertijd een compliment aan deze raad, wat fijn is dat we onze boodschap allemaal gewoon zo kort en krachtig kunnen vangen. Dat is zeker een compliment waard. Wat we ook hebben kunnen begrijpen uit de documentatie dat de wethouder een heel goed gesprek heeft gehad met de ombudsman en dat we gewoon vanaf daar verder gaan. Nieuwe instrumenten en werkwijze kunnen periodiek getoetst worden op effectiviteit in de praktijk. Er is ruimte voor lerend vermogen plus voor iedere vak-wethouder de gelegenheid om terug te koppelen. Wat dat betreft een hele goede eerste stap en gaan we lekker verder mee. Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dank. Ik kijk weer de zaal rond. Mevrouw Vlieger, een interruptie op de heer De Waard.

Mevrouw VLIEGER (gl): Voorzitter, wat vindt Leefbaar er op dit moment van dat er geen speciale ruimte voor jongeren en kinderen is? Daar hadden ze het in de commissie namelijk wel over, maar daar hoor ik nu niks meer over.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer De Waard.

De heer DE WAARD (lr): Leefbaar Rotterdam vindt daarvan dat het ook gewoon in de brief staat dat per vak-wethouder het gewoon mee meegenomen kan worden in de evaluatie, ook op het gebied van jongeren.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLIEGER (gl): Interessant dat het nu wat minder belangrijk is geworden.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Ik kijk nog de zaal rond voor een inbreng. Ik zie de heer Segers-Hoogendoorn twijfelen. Nee, dan gaan wij door naar beantwoording door de wethouder. Gaat uw gang.

De heer SIMONS (wethouder): Dank u, voorzitter. We hebben hierover natuurlijk uitgebreid gesproken in de commissie een week of 3 geleden. Daar heb ik ook in uitgelegd hoe het college in deze wedstrijd zit. De participatieverordening is een kapstokverordening. Daaronder worden dingen uitgewerkt en daarbij spelen ook de vak-wethouders een belangrijke rol. Om een voorbeeld te geven is onze wethouder Zeegers voor Bouwen en Wonen, onze wethouder Achbar voor Jeugdparticipatie. Dat zijn de mensen die daar daags mee bezig zijn en daar moet die participatie ook geregeld zijn. Overigens Bouwen en Wonen valt buiten die participatieverordening, omdat daar vanuit de omgevingswet al een heel participatiekader is. Ik heb ook gezegd dat ik de oproepen wel opmerkelijk vond om steeds meer regels en uitbreiding van de verordening, want we willen juist het simpeler en toegankelijker maken. Ik weet gewoon 1 ding zeker dat hoe meer regels wij hier bedenken aan de Coolsingel, hoe ingewikkelder het wordt om uit te voeren. Ik heb ook gezegd in het gesprek met de ombudsman van dat wij het allebei over het doel eens zijn, maar de weg ernaartoe niet. De ombudsman wil graag alles zo veel mogelijk uitgewerkt hebben. Ik zeg, ik geloof niet in dat blauwdruk denken. In het recente verleden hebben we genoeg voorbeelden gehad dat we hier jarenlang ergens aan hebben gewerkt, bijvoorbeeld de verordening van de wijk- en dorpsraden. In het eerste jaar bleek dat we echt een aantal grote aanpassingen moesten doen, omdat wat op papier, in theorie en in de kamers was bedacht, in de praktijk gewoon niet werkte. Ik ben meer voorstander van, we hebben nu gewoon een verordening, daar kunnen we mee aan de slag. We zijn ruim op tijd, want wettelijk hoeft het pas 1 januari 2027. De vak-wethouders, zoals wethouder Achbar werkt ook nog een stuk uit over de Jeugdparticipatie. De Sociale Basis is natuurlijk in een andere commissie weer aan de orde geweest. Daar zijn allemaal moties over ingediend en die gaan ook gewoon verder uitgewerkt worden. Ik heb ook toegezegd dat het verstandig is dat je over 2 jaar een moment van evaluatie hebt zodat je gewoon kunt kijken wat we allemaal bedacht hebben, hoe werkt dat nu in de praktijk? Daar zal ik zo ook nog iets over zeggen bij de behandeling van de moties, dat wij graag natuurlijk de wijk- en dorpsraden meer in hun kracht willen zetten. Dan is het natuurlijk gewoon heel raar dat we nu allerlei lijsten gaan bedenken van wat van waarde is en wat subsidiewaardig is, terwijl dat natuurlijk gewoon straks aan de dorps- en wijkraden is. Die dorps- en wijkraden hebben terecht de afgelopen jaren na een aantal keren aan bel getrokken om te zeggen, wij zijn hier wel, maar we hebben te weinig bevoegdheden. We gaan ze in hun kracht zetten. Het is ook als je bedenkt, wij kunnen hier geen lijsten maken. Wij kunnen hier helemaal niets wat van waarde is, in welke wijk dan ook omdat elke wijk zo enorm verschillend is, moet je het juist ook bij de wijkraden en de dorpsraden neerleggen. Die worden gewoon in een positie gebracht om gewoon straks ook ooit mee te denken en advies te geven over wat subsidiewaardig is in welke wijk. Met de welzijnsopdracht krijgen ze gewoon een stem in. Dat is ook wat u raad wilde. Het zou heel raar zijn als we hier nu aan de Coolsingel allerlei dingen gaan bedenken. Maar daar kom ik zo ook nog terug op de behandeling van de vele moties.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): U heeft een interruptie van mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLIEGER (gl): Voorzitter, volgens mij is dit al een soort beantwoording van iets wat ik heb ingediend over de plekken van waarde. Wat me een beetje verbaasd in deze reactie, dit is gewoon al heel lang geleden advies van de ombudsman geweest. Waar ook achter de schermen aan gewerkt is met elkaar. Waarvan is gezegd, we gaan dit doen met elkaar. We gaan die lijst maken van die plekken van waarde. Nu hoor ik dit college zeggen, wij moeten dat niet doen aan de Coolsingel. Ik snap niet zo goed wat er dan in de tussentijd is gebeurd, terwijl men juist met elkaar afgesproken heeft dat we dit wel zouden doen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Wethouder.

De heer SIMONS (wethouder): Ik heb 2 dingen gezegd. De moties die hier al over zijn aangenomen, worden op het ogenblik uitgewerkt. Maar ik kom zo bij dit specifieke punt terug

bij uw motie, want in uw motie vraagt u om lijsten om dat hier te regelen. Tenminste, zo heb ik begrepen en anders moet u maar gewoon toelichten als het anders geïnterpreteerd moet worden. Daar zijn we ook mee bezig om dat uit te werken om die wijk- en dorpsraden juist een prominentere plek te geven, om hier ook gewoon invloed te kunnen uitoefenen. Zij weten als geen ander wat er in Hillegersberg speelt, wat er in Charlois speelt. wat er in Nesselande speelt of in Hoogvliet. Ik ga kijken naar de moties. Ik weet niet of ik ze allemaal al van tevoren heb gehad, ik moet ook kijken of mijn administratie een beetje op orde is, voorzitter. Ik heb hier voor mij het amendement 'Betrek ondervertegenwoordigde groepen actief bij beleid'. In de huidige vordering staat het al. Daar staat een ander woord, daar staat, acht op slaan en u gebruikt nu, extra aandacht. Wat u hier voorstelt, is gewoon semantisch. Het staat er al in. Ik heb ook gezegd van dat de wijkraden en de dorpsraden als geen ander weten wat er in de wijk speelt, welke groepen wel of niet gehoord of gezien worden. Ik vind ook in 2 opzichten is het 1 semantisch. Het is gewoon een synoniem wat u voorstelt met de huidige tekst. Ten tweede vind ik dat de wijk- en dorpsraden gewoon in hun kracht moeten gezet worden en niet dat wij hier van tevoren dat allemaal gaan uitwerken. Ik ontraad om deze reden dit amendement. 'Plaatsen van waarde in de sociale basis', daar heb ik het al net over gehad. Er wordt hier letterlijk gevraagd een lijst van plaatsen van waarde op te stellen en deze mee te nemen in het beleidsplan voor de Sociale Basis. In andere commissies zijn hier al gewoon moties over aangenomen, die worden ook gewoon uitgewerkt. Wat wij ook doen in het kader van deze participatieverordening is de wijk- en dorpsraden hier een plek in te geven om aan te geven wat zij zien als plaatsen van waarde op grond van de Sociale Basis. Dat wil ik eerst uitgewerkt hebben. Dat is ook belangrijk voor de wijk- en dorpsraden dat ze straks gewoon op dit punt meer invloed hebben. Het lijkt mij nu voorbarig om dat hier nu al te doen, om die reden ontraad ik deze motie.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLIEGER (gl): Kan de wethouder dan toezeggen dat de raad geïnformeerd wordt over het proces met de wijk- en dorpsraden met betrekking tot de plekken van waarde? Zodat we daar in ieder geval berichten over krijgen.

De heer SIMONS (wethouder): Dat is prima, dat zeg ik bij dezen toe. Dan krijgen we nu de 'Netwerkparticipatie'. U vraagt voor 1 januari '27. Ik heb net al gezegd, we gaan er nu mee aan de slag. Dat is gewoon echt te vroeg om al iets zinnigs te zeggen of te evalueren. Ik wil graag vasthouden aan het moment over 2 jaar. Ook netwerkparticipatie is wat we hebben georganiseerd gewoon met de wijk- en dorpsraden. In die zin vind ik hem ook gewoon overbodig, om die reden ontraad ik deze motie. 'Omarm me en evalueer me', u noemt natuurlijk de hele rits uit de brief van de ombudsman. Daar hebben we ook gewoon netjes op gereageerd. We hebben in de commissie dit gewikt en gewogen. We hebben het burgerpanel meegenomen. We hebben de adviezen van de wijkraden meegenomen en we hebben de brieven van de ombudsman meegenomen. Daar hebben we een bepaalde afweging in gemaakt, dat hebben we uitgebreid besproken in de commissie. U vraagt hier nu om deze punten mee te nemen in de evaluatie. Dat is heel gek, want deze punten zijn al verwerkt in de huidige verordening. Over 2 jaar als we gaan evalueren dan weet ik zeker dat de ombudsman tegen die tijd ook gewoon terecht zegt van, dit en dit hebben we gezien de afgelopen 2 jaar. Dan is op dat moment het zinvol om punten van de ombudsman mee te nemen in de evaluatie, maar niet punten die al mee zijn gewogen in de totstandkoming van deze verordening. 'Bewonersinitiatieven zijn geen bedrijven', dat klopt. Maar bedrijven doen ook gewoon mee, die horen er ook bij. Ik wil daar niet een onnatuurlijk onderscheid gaan maken. We bedienen iedereen hier in deze stad, om die reden vind ik het geen goed plan om daar weer verschil in te gaan maken. 'Begrijpelijke taal maakt inspraak toegankelijk'. Daar hebben we best al een slag ingeslagen, maar het is best ook wel goed om daar gewoon nog een extra stap in te maken. Deze motie kan ik omarmen. Dan is 'Wat is mijn participatie-route?'. De aanvulling op wat er nu is om het nog duidelijker te maken. Het maakt het toegankelijker voor

de Rotterdammer. Die kan ik ook omarmen. Dan hebben we nog motie 'Participeren doet opveren'. Leuke titel. Deze moties liggen allemaal in lijn van elkaar en vullen elkaar aan. Het heeft allemaal te maken met het meer toegankelijk maken, het in begrijpelijke taal. Ze zullen ook wel in 1 pakketje worden afgehandeld, omdat ze allemaal de toegankelijkheid, de vindbaarheid en de duidelijkheid voor de Rotterdammers vergroten. Die motie kan ik ook omarmen. Dan moet ik nog kijken of ik nog meer moties heb gekregen. Ik heb volgens mij nog 1 motie. Motie 'Meten is weten'. Ik vind het prachtig. Ik hoorde net ook, de gewijzigde verordening met een brede nulmeting uitvoeren onder wijkraden. U kunt veel zeggen, maar de wijkraden zijn echt heel goed betrokken op allerlei mogelijke manieren en ook bij deze verordening. Deze verordening is de nulmeting. Ik denk niet dat we weer heel veel werk moeten gaan doen voor iets wat gewoon al is gebeurd. De wijkraden en de dorpsraden zijn voldoende betrokken, om die reden kan ik deze motie niet omarmen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dank. Veegronde of interrupties? Mevrouw De Bruijn.

Mevrouw DE BRUIJN (pvda): Ik heb ook nog een amendement ingediend, daar heb ik nog geen reactie op gehad. Voor wat betreft de motie over 'Meten is weten', het hele idee is de wijkraden en de dorpsraden zijn natuurlijk hartstikke belangrijk. Die zijn al betrokken, burgerpanel ook, ombudsman ook, maar er zijn veel meer doelgroepen in de stad. Enorm veel betrokken bewonersgroepen, initiatiefnemers die ontzettend kritisch zijn op de participatie en het vertrouwen in de overheid in de breedste zin. Juist ook die groepen zouden we graag willen horen over hoe zij nu op dit moment tegen de participatie aankijken van de gemeente Rotterdam en dat dan meenemen. Dat je weet waar je begint en dat dan later ook kan toetsen bij een bredere doelgroep.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLIEGER (gl): Voorzitter, nog een reactie op de wethouders appreciatie van een motie over de adviespunten van de ombudsman. Hij zegt, dat hebben we allemaal aan verwerkt. Kan de wethouder dan bijvoorbeeld aangeven hoe dat sterker in positie brengen van de burgemeester terugkomt?

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Zijn er nog meer leden met een soort veegronde? Gaat uw gang.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, misschien heb ik gewoon niet goed opgelet, maar de participatie-route?

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Omarmd. Wethouder, gaat uw gang.

De heer SIMONS (wethouder): Die heb ik omarmd. Ik zit te kijken naar een amendement. Ik heb maar 1 amendement hier, dat is alleen het amendement 'Betrek ondervertegenwoordigde groepen actief bij beleid'. Dat andere amendement moet ik nog krijgen, die heb ik gewoon niet. Die kan ik dan ook niet voorzien van een advies, want die heb ik ook verder niet gezien. De griffie wilt hem graag terug en dat kan geregeld worden. Over die vraag, ik heb niet gezegd dat wat de ombudsman allemaal naar voren heeft gebracht met de punten van a, b tot het einde van het alfabet. Maar die zijn ook gewoon meegenomen in de afweging om te komen tot een nieuwe verordening. Over die vraag van de burgemeester, die kan juridisch helemaal niet. Want in de Gemeentewet ligt gewoon de positie van de burgemeester vast en die kun je niet amenderen in een verordening van de gemeente. Dat werd als voorbeeld gevraagd, daar geef ik antwoord op. Ik heb gewoon gezegd, de ombudsman heeft gewoon brieven gestuurd. Zij heeft hier ook gewoon de commissie gevolgd. Ik kan begrijpen dat ze graag wil natuurlijk dat al haar punten meegenomen worden, dat zou ik ook doen. Maar daar is gewoon niet voor gekozen en dat hebben we

uitgebreid besproken gewoon in de commissie. De uitkomst ligt nu voor u en u kunt straks gewoon besluiten om er voor of tegen te stemmen. Zo simpel is het ook.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw Vlieger wil daar graag op reageren.

Mevrouw VLIEGER (gl): Voorzitter, ik heb echt heel veel moeite met de houding van de wethouder. Er wordt hier ook gedaan alsof ik hier alle punten van de ombudsman overneem. Ik heb zorgvuldig gekeken naar wat de ombudsman heeft opgeschreven en daar heb ik een aantal punten van meegenomen in mijn motie. Staan er ook niet allemaal in. Als de wethouder het goed had gelezen, had hij dat gezien. Dan vraag ik, hoe is er dan omgegaan met het punt wat specifiek gaat over de burgemeester? Dat gaat niet over het aanpassen van de verordening voor de burgemeester, want inderdaad zo werkt het niet. Het gaat om een concrete uitwerking van het beter in positie brengen van de rol van de burgemeester. Daar moeten concrete stappen aan verbonden zitten. Die zijn er gewoon niet, dat is heel duidelijk in het antwoord van het college hierop. Er wordt niet gewerkt aan alle adviespunten van de ombudsman, zeg dat dan gewoon eerlijk.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Wethouder.

De heer SIMONS (wethouder): Ik heb volgens mij net overal antwoord op gegeven. Ik kan mezelf wel gaan herhalen. Maar u brengt zelf naar voren van, u heeft de punten van de ombudsman nog eens nauwkeurig nagelezen na de commissie, die brengt u nu in moties. Ik zeg van, die punten van de ombudsman zijn gewoon gewikt en gewogen en daar hebben we gewoon een besluit in genomen om tot deze verordening te komen. We hebben niet alles van de ombudsman meegenomen, ook niet alles van de wijkraden, ook niet alles van andere commissies. Daar is gewoon dit uitgekomen waar wij van denken dat dit het beste recht doet aan de opdracht die ons is gegeven. Zo bedoel ik het. U verwijst zelf naar de ombudsman en dat staat ook gewoon letterlijk in de moties. Dat ik dan zeg van de punten van de ombudsman hebben we al behandeld, ik zou niet weten hoe ik dat anders moet verwoorden.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLIEGER (gl): Voorzitter, het laat gewoon zien dat de wethouder dit gewoon niet belangrijk vindt. Er wordt heel makkelijk gedaan over een advies van de ombudsman, de punten en wat daarin staat. Punt van de burgemeester gaat gewoon over iets wat in de Gemeentewet staat. Waar het om gaat is hoe we dat beter kunnen verankeren met elkaar, lijkt mij een heel belangrijk punt. Als het college dan doet, maar het staat niet zo in de verordening, kunt u niet aanpassen. Ik vind het echt heel erg kwalijk. Maar dit is het antwoord van het college. Ik hoop dat de raad goed naar mijn moties gaat kijken en toch gaat overwegen om deze punten van de ombudsman mee te nemen. Het enige wat ik vraag is dat we gaan kijken hoe we het kunnen uitwerken.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Helder. Wethouder.

De heer SIMONS (wethouder): Ook over het punt van de burgemeester hebben wij gewoon heel duidelijk gecommuniceerd. In Rotterdam is dat belegd bij wethouder of wethouders, dat is een prima uitwerking van wat er in de Gemeentewet staat. Er staat helemaal niet in de Gemeentewet, de burgemeester, het is haar taak en zij moet ervoor zorgdragen dat dat proces er is. Ook in dat punt kan ik helaas niet met u meegaan. Wij hebben gewoon anders besloten. Je kunt alles anders uitwerken, maar wij hebben de punten van de ombudsman zorgvuldig gewikt en gewogen. We zijn tot dit voorstel gekomen. We hebben dat ook in den treuren gewoon besproken in de commissies en wij denken dat dit voorstel gewoon recht doet om een betere participatie in Rotterdam te krijgen. Zeker hoort het om de wijk- en dorpsraden mee in de kracht te zetten. Ik vind het een prachtige verordening. Ik denk ook

echt dat we bij de evaluatie gaan zien dat er echt heel veel verbeterd is over 2 jaar en dat er ook dan weer punten zijn waar we mee verder kunnen. Maar laten we ook alsjeblieft gaan beginnen, de verordening ligt er. Er ligt ook een nieuwe verordening van de wijk- en de dorpsraden. Laten we daar gewoon ervaring mee opdoen. Mijn ervaring is gewoon uiteindelijk leer je door de lessen die je terugkrijgt van de wijkraden en de dorpsraden om dat soort processen te verbeteren en niet om hier op voorhand elke situatie uit te tekenen en te bedenken. Nogmaals, ik heb het volgens mij 3 keer gezegd, ook in andere bewoording. Voorzitter, ik weet ook niet meer goed wat ik nog moet aanvullen of toelichten. Ik heb alle moties voorzien van advies, dat was het.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dat denk ik ook. Dan vraag ik aan de raad, is er behoefte aan een tweede termijn? Veegronde, zeg het maar.

Mevrouw DE BRUIJN (pvda): Op mijn amendement heb ik nog steeds geen reactie op gehad. Het kan zijn dat het mis is gegaan. Normaal stuur ik het ook ruim van tevoren en nu was ik ziek. Ik heb het net naar de griffie gestuurd. Maar die zou de wethouder al wel moeten hebben, want de anderen heeft hij wel een reactie van voorzien. Ik denk ook dat we misschien maar gewoon een hele grote Kompas moeten gaan papier-maché voor deze wethouder om boven het bed te hangen. Een hele grote Kompas zodat de wethouder gaat leren wat het participatiekompas is. De basis voor alle participatiebeleid hier in de gemeente, want daar gaat ook het amendement over. Graag een reactie.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dank. Hij is hem aan het lezen. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLIEGER (gl): Ik had nog een vraag gesteld, reflectie op de aanbevelingen van de ombudsman die nog niet waren uitgewerkt. Niet de adviezen van de huidige brief, het allereerste onderzoek van de ombudsman van een aantal jaar geleden. Die punten die uitgewerkt zouden moeten zijn, hoe het daarmee staat.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dank. Nog iemand voor de veegronde? Niet.

De heer SIMONS (wethouder): Ik heb het Participatiekompas, dat is gewoon een hulpmiddel, net als de ladder. Zijn er veel andere dingen, die moet je vooral niet in een verordening allemaal zo gaan vastleggen. Ik ben tevreden met de huidige tekst. Deze teksten probeert weer in alle details, allerlei instrumenten ... Nu is het Kompas, morgen is er weer wat anders. Ik vind dit ook gewoon echt niet passen in een kapstokverordening. Ik kan dit amendement niet omarmen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw De Bruijn.

Mevrouw DE BRUIJN (pvda): Hoe ga ik dit zeggen? Ik weet niet of ik het nog een Jip-en-janneketaal verder uit wil leggen. Ik snap dat het heel veel moeite en energie kost om een verordening aan te passen. We zijn bezig, we willen door, nog meer agendapunten, ik snap het helemaal. Maar Kompas, ladder, het zal me worst wezen hoe dit college het vanaf nu zal noemen. Maar hoe je naar een bewonersgroep gaat, of het nu wijkraad is, dorpsraad is of wat voor groep van bewoners ook is. Je komt daar binnen als gemeente of als raadsleden en je zegt, ik kom hier om te luisteren. Ik kan niet beloven dat ik er iets mee ga doen. Of ik kom hier om input op te halen en die nemen we direct mee over in besluiten of in voorstellen. Je bent gewoon transparant en helder in wat je komt doen en dat is de basis voor het vertrouwen. Het vertrouwen is gebroken hier in de overheid. Niet alleen gemeente Rotterdam, maar de breedste zin. Als we niet eens ons beleid, de basis kom van, wat kom je doen? Wat kom je halen? Als we dat niet verankeren in deze verordening, dan denk ik, wat zijn we aan het doen? Nu wordt er echt weggeschreven als, het is een optie, iets wat je zou kunnen gebruiken in je

participatietraject. Nee, dit zou een uitgangspunt moeten zijn en wij willen dat dat in de verordening komt. Zoveel is dat niet gevraagd.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Wethouder.

De heer SIMONS (wethouder): Dank u, voorzitter. Ik heb er al op gereageerd, ik heb ook niks toe te voegen, dat ga ik ook niet doen. Mevrouw Vlieger heeft het nog over van een aantal jaren geleden gewoon, wat is er gebeurd met de aanbeveling van de ombudsman? Die zijn ook gedeeltelijk overgenomen. Zoals de stevige rol voor de wijkraden, het advies en de verordening deel laten maken van alle participatie instrumenten. We hebben de publieksversie, kracht van betrokkenheid, dat gaan we nu nog naar aanleiding ook van uw input nog toegankelijker maken. Maar we hebben ook dingen niet overgenomen, de omgevingswet onderdeel te laten zijn van de inspraakverordening. Daar hebben we bewust voor gekozen, omdat dat dat er is, het gewoon ook werkt en het ook niks toevoegt om hier onderdeel van uit te maken. Dat hebben we gedaan met de aanbevelingen van de ombudsman van een aantal jaar geleden.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Helder. Dit was de veegronde. Dan ga ik het weer vragen, tweede termijn is daar behoefte aan? Nee, stel ik vast. Dan kan ik dit agendapunt sluiten.

7.2 B/C evenementenoverzicht 2026.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan gaan wij door naar het volgende agendapunt van de reguliere debatten en daar is de burgemeester voorgekomen. Welkom, dank u wel. Dat is het agendapunt B/C evenementenoverzicht 2026. Als eerste inspreker heb ik de heer Koster op mijn lijst staan, gaat uw gang. De burgemeester verhuist ondertussen naar deze kant van het bureau. Wethouder Kasmi wordt nu opgeroepen. Ik denk dat u kunt beginnen, de heer Koster.

De heer KOSTER (Ir): Voorzitter, dank u wel. De laatste editie van de Dance Parade was in 2009. Nog steeds wordt hierover gesproken, ook hier in dit huis zijn er vele vergaderingen aan gewijd. Ik heb net een wijs man horen zeggen: why have a meeting when you can have a party instead. Daar ben ik het helemaal mee eens. De organisatie van de Dance Parade wil het nog een keer proberen. In 2027 moet er weer een Dance Parade komen. De organisatie heeft ook ons ook laten weten dat ze meer dan een jaar tijd nodig hebben voor de voorbereiding en dat begrijpen wij. Dit kost veel tijd en er zijn ook veel sponsoren nodig om de kosten te dekken. Daarom heeft de organisatie vorig jaar in 2025 een verzoek gedaan om het evenement in '27 te organiseren. Zoals het er nu naar uitziet wordt pas in november 2026 bij het vaststellen van de evenementenagenda voor 2027 duidelijk of er plaats is voor een Dance Parade en dat is te laat. Op 21 januari hebben we dit onderwerp al in de commissie geagendeerd en toen heb ik met de heer Kasmi dit besproken. Ik vond het jammer dat de burgemeester er niet was. Toen hebben we nog een vraag gesteld, die zou via de griffie naar de burgemeester gaan, zijn er nog veiligheidsissues? Die vraag heb ik voorgelegd, ik heb ook met PA daarover contact gehad en ik ben daar gewoon aan het lijntje gehouden. Daarna heb ik van haar gehoord van, we reageren hier niet op. We koppelen dit terug in het kader van de algemene notitie en evenementen. Ik zie u verbaasd kijken, dat vind ik goed, want ik vind het echt totaal in strijd met de inlichtingenplicht die het college richting onze raadsleden heeft. Als wij een vraag stellen dan moet u die in beginsel beantwoorden, tenzij het in strijd met de openbare orde. Dat kan, maar ik hoop dat u ons hier duidelijkheid over kan geven. Ik hoor graag vandaag welke veiligheidsaspecten de burgemeester hier nog ziet wat er kan zijn waarom er geen Dance Parade kan komen. We weten er is een onderzoek geweest, dat ziet er allemaal prima uit. Daarom heb ik een motie in overweging dat we de Dance Parade in 2027 gaan organiseren. Die hou ik nog achter de hand voor de tweede ronde, maar ik ben heel benieuwd naar de antwoorden. Want ik vind dat we als raad naar onszelf moeten kijken. We kunnen hier niet ieder jaar over gaan spreken en dan steeds vooruitschuiven. Nu moeten we

een keer kiezen en dan moet er maar een uitzondering worden gemaakt. Als wij graag de Dance Parade willen, dan moet dat zo zijn. Voorzitter, helaas zijn we er nog niet. Nu schakel ik over naar een heel ander onderwerp, maar dat valt ook onder de evenementenagenda. In het Algemeen Dagblad van afgelopen week lazen wij dat 8 prominente Rotterdamse horecaondernemers overwegen hun zaken tijdens de Marathon collectief te sluiten. Vanochtend heeft de burgemeester daar ook al over gehad. Zij spreken van een onwerkbare en zelfs gevaarlijke situatie. Dit is geen lichtsignaal, dit is een bestuurlijk alarmsignaal. Zij geven aan duizenden bezoekers te ontvangen op hun terrassen, maar niet de ruimte te krijgen om die toestroom professioneel te organiseren. Extra uitgiftepunten of tijdelijke inrichting worden afgewezen, terwijl zij wel volledig verantwoordelijk blijven voor de veiligheid rondom hun zaken. Dit plaatst deze ondernemers in een onmogelijke positie. Geen instrumenten om te sturen, maar wel aansprakelijkheid als het misgaat. De burgemeester heeft daarnet al iets over gezegd, maar we bespreken hem nu volledig dus nog een keer mijn vragen. Bent u bereid tot een directe bestuurlijke herbeoordeling van de aanpak rond de Marathon 2026? De tweede vraag is: bent u bereid tijdelijke bestuurlijke regie te nemen om verdere escalatie en voorzienbare veiligheidsrisico's te voorkomen? Dat horen we al een hele tijd en ik zeg het maar eerlijk, heel veel mensen dachten: de horeca wordt door de oude burgemeester klein gehouden. We zien dat in de stad deze kritiek toch nog wel opkomt. Dat hoeft natuurlijk niet aan u te liggen, burgemeester. Dat snap ik ook wel, maar bent u bereid tot een bredere evaluatie van de wijze waarop horeca, veiligheid en evenementen in samenhang worden aangestuurd? Ik ben heel benieuwd naar uw antwoorden en ik hou mijn motie nog achter de hand. Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dank. Ik had verder geen namen op mijn lijst. Mevrouw Abrahamse, mevrouw Nunnely.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Dank u wel, voorzitter. Ik ben deze raadsperiode begonnen met als eerste grote dossier het evenementenbeleid. Want toen door ingewikkelde regelgeving en ook andere vergunningsprocedures kon het Pleinbios niet door doorgaan. We hebben toen als raad, oppositie en coalitie, de handen ineengeslagen en gezegd: we gaan een initiatiefvoorstel hierover schrijven. We hebben allemaal evenementenorganisaties uitgenodigd om hierover te spreken en dat hebben we toen opgepakt. We wilden flexibiliteit in eindtijden, meer ruimte voor evenementen in de stad, maar ook in nieuwe gebieden zoals M4H en parken, meer locaties voor evenementen. Wat er ook in stond: betrek de horecasector bij het evenementenbeleid van de stad. Hoewel op een aantal punten van deze initiatiefnota nu gelukkig een stuk van verbetering merkbaar is, zien we gewoon dat op het laatste punt het nog steeds misloopt. Horeca en evenementen hangt ontzettend veel met elkaar samen. Het zijn ook 2 zaken in onze stad die onze stad aantrekkelijk maken voor toeristen, maar ook voor bewoners en daar zijn we ontzettend blij mee. Maar we vragen ons wel af waarom dit nu weer misgaat met de Marathon. We hoorden vanochtend al een beetje een toelichting vanuit de burgemeester hoe dat nu zit en dat er inmiddels een gesprek is geweest. Maar we vragen ons wel af van: waarom vindt dit gesprek dan nu pas plaats? Nadat er een brief is gegaan naar alle raadsleden, nadat er een artikel in het AD is gekomen, dan vindt het gesprek plaats. Maar we zouden gewoon willen dat het in 1 keer lukt om samen met die ondernemers die Marathon gewoon goed te regelen. Maar ik denk iedereen die hier wel eens op het stadhuis is geweest bij de Marathon en vervolgens via De Meent naar huis loopt, die komt er niet doorheen. Die ziet een soort bizar tafereel met allemaal auto's die vervolgens ook tussen de mensenmassa aan het doorrijden zijn. Wat het voorstel van de ondernemers is, is volgens mij ook een uitgestrekte hand om ook te helpen met de veiligheid van de stad. Dan zijn er ook nog wel wat zorgen van, er zijn vaker goede gesprekken geweest. Ondernemers erkennen ook dat er een goed het gesprek heeft plaatsgevonden, maar het is niet zo dat er dan ook altijd iets verandert. Gaat er nu wel iets veranderen in de beoordeling van deze aanvraag? Of is er alleen een goed gesprek, maar vervolgens nog steeds geen toestemming? Dat ook nog als vraag aan de burgemeester. We willen ook weer terugkomen op het punt wat

we eerder hebben aangekaart dat die horeca- en evenementensector met elkaar samenhangt en ook moet betrokken worden bij het beleid. Daarom hebben we een motie die ook vraagt om een bredere evaluatie van de wijze waarop horeca, veiligheid en evenementen in samenhang worden aangestuurd. Die is ook medeondertekend door DENK.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw Abrahamse heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Horeca tijdens de Marathon

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt B/C evenementenkalander;

constaterende dat;
- Rotterdamse horecaondernemers aangeven al langere tijd structurele knelpunten te ervaren rondom crowdmanagement en toestroom bij grootschalige evenementen, waaronder de Marathon;
- zij stellen dat werkbare voorstellen (o.a. rond vergunningruimte en operationele sturing) kort voor het evenement worden afgewezen zonder reëel alternatief, terwijl verantwoordelijkheid voor veiligheid in en rond bedrijven wel bij ondernemers blijft liggen;
- de ondernemers oproepen tot bestuurlijke bijsturing richting Marathon 2026, inclusief tijdelijke bestuurlijke regie en een bredere evaluatie van de aansturing;

overwegende dat;
- openbare orde en veiligheid bij grootschalige evenementen een kerntaak is van het gemeentebestuur, waarbij voorspelbare risico's tijdig en professioneel moeten worden aangepakt;
- horeca een cruciale rol vervult in het opvangen en spreiden van bezoekersstromen in de binnenstad;
- vertrouwen, voorspelbaarheid en werkbare afspraken tussen gemeente, veiligheidsketen en ondernemers noodzakelijk zijn om incidenten en escalatie te voorkomen;

verzoekt het college;
- een bredere evaluatie van de wijze waarop horeca, veiligheid en evenementen in samenhang worden aangestuurd;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. M.S. Abrahamse, D.A. van Groningen, E. Rehim Zadeh, J.M. Nunnely en G.F.E. Koster

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan geef ik nu graag het woord aan mevrouw Nunnely. Wie wil daarna? Want ik heb geen andere namen.

Mevrouw NUNNELY (d66): Dank u wel, voorzitter. Bij grote evenementen zien we telkens hetzelfde, veel bezoekers in het centrum, druk op openbare ruimte en ondernemers die graag willen bijdragen aan een goede en een veilige sfeer. Alleen zien wij dat ze daar niet de ruimte voor krijgen. D66 vindt dat ze die ruimte wel moet krijgen door bij grote evenementen te experimenteren met een autovrije Meent. Dat betekent minder auto's, meer ruimte voor terrassen en betere doorstroming van voetgangers. Dat is overzichtelijker voor de veiligheidsdiensten en zorgt voor meer sociale controle op straat. Ondernemers die langer

open zijn, dragen bij aan een veilige en een levendige binnenstad. Daarnaast vragen wij om te kijken naar het principe van Agent-of-change. Als we blijven verdichten, moeten bestaande horeca en evenementen niet telkens het onderspit delven door strenge normen of klachten achteraf. Dit is geen groot experiment, maar een praktische stap. Ondernemers ondersteunen, ruimte slimmer gebruiken en veiligheid versterken. Minder auto's, meer horeca. We dienen daarom 2 moties in 'Agent-of-change in Rotterdam' en samen met de VVD en GroenLinks 'Autovrije Meent bij evenementen'.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw Nunnely heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. Agent-of-change in Rotterdam

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 7.2 B/C evenementenkalander 2026;

constaterende dat;
- Rotterdam groeit en verdicht, waardoor nieuwe woningen vaker naast bestaande culturele voorzíeningen worden gerealiseerd;
- het Agent-of-Change-principe inhoudt dat de initiatiefnemer van een nieuwe ontwikkeling verantwoordelijk is voor het treffen van maatregelen om hinder voor bestaande functies te voorkomen;

overwegende dat;
- stedelijke verdichting leidt tot spanningen tussen nieuwe woningbouw en bestaande culturele voorzieningen;
- verouderde geluidsnormen bijdragen aan het beperken of verdwijnen van podia en festivals met een lange traditie in Rotterdam;

verzoekt het college;
- te onderzoeken welke lessen de stad kan trekken uit het Agent-of-Change en hierbij aan te geven hoe positieve lessen kunnen worden doorgevoerd in gemeentelijk beleid;
- hier ook de evenementensector bij te betrekken;
- hierover voor eind Q4 2026 terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.S. J.M. Nunnely en L.P.A. Dekkers

Motie 3. Autovrije meent bij Evenementen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 7.2 B/C evenementenkalander 2026;

constaterende dat;
- de Meent een belangrijke horecastraat is met veel terrassen;
- de openbare ruimte op de Meent momenteel grotendeels wordt gebruikt voor gemotoriseerd verkeer en parkeren;
- tijdens grote evenementen de druk op de openbare ruimte in het centrum toeneemt;

overwegende dat;
- horecazaken verzoeken om de Meent autovrij te maken voor uitbreiding van terrasmogelijkheden;
- dit bevorderlijk is voor de economie, levendigheid en aantrekkelijkheid van de stad;

- er meerdere grote evenementen zijn in onze waarvoor deze behoefte kan bestaan, bijvoorbeeld Koningsdag of zomercarnaval;

verzoekt het college;
- een inventarisatie te maken van de grote evenementen in de stad waarvoor behoefte is voor het autovrij maken van de Meent;
- bij één of meerdere grote evenementen in 2026 te experimenteren met het (tijdelijk) autovrij maken van de Meent;
    - o de mogelijkheden hiervoor te inventariseren in samenspraak met de veiligheidsdiensten;
- de effecten in samenspraak met ondernemers te evalueren en de raad hierover te informeren in Q4 2026;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.S. J.M. Nunnely, I. van Wifferen, A.J.A. Maassen, D.A. van Groningen en M.H. Biljoen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan heb ik verder geen sprekers op dit onderwerp. Dan kunnen we door naar de beantwoording.

De heer KASMI (wethouder): Dank u wel, voorzitter. Ik zal wel de aftrap doen. Beginnend met de Dance Parade ten aanzien van de veiligheidsvraagstukken kan de burgemeester beter antwoord op geven dan ik. Maar ik kan wel iets zeggen over de evenementenkalender 2027, alle voorbereidingen daarvoor en hoe dat zich tot elkaar verhoudt. Ik denk dat het goed is om te beginnen dat er inderdaad al best wel een lange tijd gesprekken plaatsvinden met de organisatie van de Dance Parade. Die hebben ons in een eerdere periode gezegd dat eerder niet lukt, omdat het best wel gaat om een grote organisatie. Zij hadden zelf het streven in 2027, dat was voor hen het meest realistische om in dat jaar de Dance Parade te organiseren. Daar staan wij geheel positief tegenover. Dat is onze grondhouding zoals we dat ook ten opzichte van alle evenementen hebben. Waar het kan, maken we dat mogelijk. Daar vinden ook achter schermen al heel veel gesprekken plaats met de organisatie van de Dance Parade om te kijken hoe wij daarin kunnen faciliteren en ondersteunen, zodat 2027 heel kansrijk is voor hen om dan ook te organiseren. Dat wil niet zeggen, want dat is wel dan de nadrukkelijke maar bij het verhaal wat ik vertel, dat ze nu al een plek toegewezen krijgen op de kalender. Dat kan niet, want dat zou ook in strijd zijn met de eigen kaders van uw gemeenteraad. Want je wil zorgen voor een gelijk speelveld, elke organisator van evenementen moet dezelfde kans kunnen maken om op de evenementenkalender te komen. Garanties aan de voorkant kan niet. Wat we wel doen is zo veel mogelijk ondersteunen, helpen en faciliteren om het zo kansrijk mogelijk te maken. Dan het tweede deel, maar daar gaat de burgemeester ook nog op in, wat je los van het gelijke speelveld dan ook nog hebt, de inhoudelijke beoordeling. Want dat vergeet ik ook nog te zeggen, dat gebeurt uiteindelijk door REF, de instantie die altijd de inhoudelijke beoordeling doet ook nog weer op basis van uitgangspunten geformuleerd door u als raad. Daar krijgen we dan een advies van. Daarnaast het derde punt is dat we die route van de veiligheidsdiensten, de RET en de politie die daar natuurlijk ook een advies op moeten geven. Als er voor al die dingen groen licht is, zie ik als wethouder Evenementen geen enkel probleem om de Dance Parade uiteindelijk ook te laten plaatsvinden in de stad. Maar nogmaals, dat is afhankelijk van een aantal factoren waar ik ook deels moet varen op adviezen van diensten.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan graag het woord aan de heer Koster.

De heer KOSTER (Ir): We snappen uw uitleg, maar wij snappen nog meer de wens van de organisatie die zegt: jongens, dit is een gigantisch evenement. Ik wil gewoon een jaar van tevoren duidelijkheid hebben. We moeten sponsoren regelen, we moeten dingen plannen, et cetera. Dat is heel duidelijk aangegeven. Natuurlijk dat u met hen in gesprek bent, ik vind het fantastisch, echt fantastisch. Rotterdam Festivals zullen ook allemaal hun best doen. Maar zij zeggen: jongens, 2009 de laatste keer, wij willen eerder zekerheid hebben. Want wie gaat dit anders betalen al die voorbereidingen? Ik vind het een totaal te begrijpen standpunt. Waar we naartoe moeten nu is van, gaan wij ze inderdaad die uitzonderingspositie geven omdat het zo'n bijzonder festival is of niet? Dat bespreken we wat mij betreft vandaag. Want laten we eerlijk zijn, ik kijk ook de collega's aan, als we wachten tot november '26, dan is de kans bijna heel groot dat het in ieder geval te laat is en dat niet doorgaat. We moeten iets daarvoor doen, anders dan is het weer ieder jaar dezelfde discussie. Ik zou zeggen wat mij betreft moeten we ons daar gewoon over uit gaan spreken.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Wethouder.

De heer KASMI (wethouder): Nogmaals, ik snap het pleidooi van de heer Koster wel. Tegelijkertijd geef ik aan waar voor mij nu ook de beperkingen zitten, ook vanuit de kaders die ik van uzelf heb meegekregen. Je kunt in principe niet vooraf de garantie en duidelijkheid geven, omdat je natuurlijk pas later in het jaar inzicht hebt in welke evenementen allemaal willen gaan plaatsvinden. Op basis daarvan kan je ook een integrale afweging maken ten aanzien bijvoorbeeld van inzet van politie. Dat weet je pas als je de totale evenementen inzichtelijk hebt. Dan kan de politie ook zeggen: we hebben voldoende personeel of niet. Maar daar kan de burgemeester ook wat meer over vertellen. Je kunt niet die uitzonderingspositie maken. Het is niet het enige grote evenement dat we hebben natuurlijk in Rotterdam, dat geldt ook voor andere evenementen die we hebben. Ook die hebben zich te houden aan dezelfde spelregels. Nogmaals, ik snap wat u vraagt, alleen ik zeg: dat gaat niet lukken. Op het moment zoals we het met elkaar hebben georganiseerd, kan ik die uitzonderingspositie gewoon niet geven. Daarmee komen we ook als gemeente juridisch in de knel, want dan gaan er andere organisatoren opstaan. Zij zeggen: maar wacht eens, dan wil ik ook al een plekje op de kalender. Ook in juridische zin wordt dat heel lastig om dit overeind te houden, omdat je dat gelijke speelveld dan niet meer hebt.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Koster.

De heer KOSTER (Ir): Nogmaals, ik snap dat u zo antwoordt, maar Rotterdam heeft in het verleden voor grotere uitdagingen gestaan. Dan noem ik bijvoorbeeld de organisatie van het Eurovisie Songfestival, toen hebben we ook niet gewacht tot november voor de evenementenkalender voor het jaar daarna. We hebben hier de Tour de France gehad. En nou ja goed. Als u het vraagt dan krijgt u nog meer voorbeelden. Er zijn altijd uitzonderingen mogelijk. Hetgeen wat wij nu hier aan u vragen is, probeer nu alles op alles te zetten om dit evenement nog een keer door te laten gaan. Dan vind ik het volstrekt legitiem als er qua veiligheid problemen zijn, natuurlijk. Dat voorbehoud maak ik ook in mijn conceptmotie. Maar we moeten nu niet zo kleinzielig gaan doen, dat kan pas in november en dan is het te laat. Dat slaat gewoon helemaal nergens op helder.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Helder. Burgemeester.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Er zijn een aantal vragen gesteld. Ten eerste door de heer Koster die vroeg over de veiligheidsissues ten aanzien van de Dance Parade. Het is niet een kip-ei-verhaal wat ik wil ophangen, maar het is echt het echte verhaal. Dat hangt ervan af wat de vorm van de Dance Parade wordt. Kunt zich voorstellen als het een vorm is waarin 25 trucks door de stad heen gaan rijden, ook nog door de binnenstad, is dat weer anders dan dat je een wat beperktere schaal hebt en een andere opzet et cetera. Het hangt in het algemeen

ermee samen wat de vorm, de omvang en welke plaats het wordt van de Dance Parade wat voor veiligheidsissues daarmee ook samenhangen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Wie was eerst? Dames eerst, mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Voorzitter, ik snap het. Maar nu zijn we echt alweer een volgend stadium, want er is gewoon een plan ingediend. We weten wat de vorm van de Dance Parade is. De vraag is vooral, is het een haalbare vorm of moet die worden aangepast? Dat die stap in ieder geval wordt genomen of dat het gewoon überhaupt kansloos is. Want dan weten de mensen ook op een gegeven moment dat ze de poging niet meer moeten wagen. Maar deze fase van het debat hebben we volgens mij nu wel gehad.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Hoe het meestal gaat en ik denk dat de wethouder dat net heel correct heeft ook omschreven. Er wordt gekeken ook wat kan je op een evenementenoverzicht zetten, wat zijn dan ... Er wordt vaak een aanvraag ingediend voor een evenement en dan begint er een soort proces of dat je hem op de kalender kan zetten. Maar ook of dat het in die vorm haalbaar is, wat er nog voor nodig is, wat voor consequenties eraan zitten. Dan kan het ook zijn dat plannen in de loop van de tijd, zeker als die ook in 2027 gaat plaatsvinden, dat je ze echt nog wel goed bekijkt met elkaar van, wat is nu een vorm waarin het werkbaar is? Of misschien ook nog wat voor ons en de diensten beter werkbaar. Want dat is uiteindelijk waar wij naar kijken, politie, ambulance, dat soort zaken. Dat is een beetje een discussiemodel, want het lijkt nu alsof er overal heel statisch vast te stellen is dat. Wat ik kan toezeggen is dat ik wel in de loop van de tijd gewoon een soort update kan geven over hoe die gesprekken gaan. Want ik denk dat dat gewoon wel een wens is van uw raad van loopt daar iets mee. In het algemeen kan ik wel zeggen dat mijn politiecapaciteit niet onbeperkt is. Daar zit toch echt wel, zeker als het een groter evenement is, ook echt wel een vraagstuk van, wat betekent dat dan ook voor andere evenementen? Het kan best zijn dat er dan keuzes gemaakt moeten gaan worden op de evenementenkalender om het allemaal organisatorisch voor elkaar te krijgen. Maar ik weet niet wat voor andere aanvragen er allemaal nog voor '27 gedaan geworden. Ik kan op dit moment die weging ook nog niet maken.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw Abrahamse, daarna de heer Koster.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Volgens mij is dat laatste zeker ook helder. Volgens mij wat de heer Koster inderdaad ook vraagt en wat vanuit ons ook de vraag is. Er is in september of al eerder een aanvraag ingediend, juist met de gedachte, dan kunnen we al in een heel vroeg stadium ook vooral die organisatie dat die de update krijgt. Dan zou het wel wenselijk zijn dat ze in mei of zo weten waar ze aan toe zijn. Want anders dan is het natuurlijk fijn dat dat in september of zo gebeurt, maar dan is het ook alweer te laat voor hen om die knopen te kunnen doorhakken.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Koster maar gelijk doen.

De heer KOSTER (Ir): Ik ben het hier helemaal mee eens. Uiteindelijk moeten we gewoon ernaartoe, komt er een Dance Parade, ja of nee? Natuurlijk zijn er allemaal bezwaren, maar volgens mij kan de organisatie er voor een groot deel tegemoet aan komen en moet er sprake zijn van bestuurlijke wil. Als die wil er is, dan kunnen we ergens naartoe. Maar als we dan weer gaan wachten tot alle andere events hun aanvraag hebben ingediend tot november '26, dan is het te laat. Dan zitten we over 2 jaar weer opnieuw deze discussie te voeren, dat moeten we niet willen.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Ik hoop dat ik het heb uitgelegd van dat we juist die gesprekken op dit moment gaan voeren om te kijken wat de consequenties zijn voor veiligheid, politie en dat soort zaken op het plan wat er nu ligt. Dat is bij elk soort evenement

een beetje over en weer aan het praten bent. Waarin je kijkt aan de ene kant, wat zijn de consequenties? Aan de andere kant, wanneer doet het nog recht aan het evenement zoals de organisator dat voor ogen heeft? Dat is het gesprek hoe dat voert. Als ik nu al zou zeggen, het kan wel of het kan niet, dan denk ik dat we onszelf juist in de voet zouden schieten, want dat proces moet je juist goed doorlopen. Ik hoor hier de wens van, ga nu niet helemaal pas aan het eind melden of het wel of niet kan. Dat werkt ook niet zo in de praktijk en zeker niet bij zo'n groot evenement als de Dance Parade. Dan ga je natuurlijk ook al echt eerder die gesprekken voeren. Dan is het niet dat je gewoon in het blauwe eind zit totdat het november is en dat je hoort of het wel of niet mag. Maar nogmaals, het is net te vroeg om al te kunnen zeggen, wat zijn de veiligheidsconsequenties? Omdat we dat proces nu ingaan om dat met elkaar goed in kaart te brengen, om die discussie erover te voeren of dat dat ook werkt. Er is nu op gereageerd, maar ik weet niet of dat het wenselijk. Mijn toezegging was om u daar ook een update over te sturen zodat u ook een gevoel heeft van, gaat dat of niet. Ook mogelijk, dat ga ik ook maar terugleggen, dat dat ook consequenties mogelijk heeft voor andere evenementen. Want ik kan niet blijven stapelen met grote evenementen, tenzij u mij een heel blik politie, veiligheidsdiensten en ambulances doet opentrekken. Maar daar zullen misschien ook gewoon echt keuzes uit voortkomen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Koster was deze keer eerst.

De heer KOSTER (Ir): Dat geven en nemen vind ik heel goed. Maar dan moet u wel op een gegeven moment concreet worden, want de organisatie heeft natuurlijk vorig jaar al die aanvragen ingediend. Ik vind het volkomen te eerbiedig dat zij zeggen: dan willen we wel op een bepaald moment duidelijkheid hebben. Bijvoorbeeld als u zegt: in mei kunnen we de zaak concreter bespreken, dan heb ik meer duidelijkheid. Dat lijkt me heel goed. Die consequenties vind ik prima. We zijn hier nu toch met zijn allen bij elkaar. Mijn motie die in concept klaarligt spreekt dat ook uit. Die zegt: wij willen in ieder geval dan de Dance Parade hebben. Dat moet dan consequenties hebben, dan kan een ander feest bijvoorbeeld niet doorgaan. Maar wellicht kan het jaar daarna dat feest wel weer doorgang vinden. Daar is allerlei creativiteit in te denken. Maar het gaat uiteindelijk om de vraag: waar een wil is, is een weg, willen we dit met zijn allen doen of niet? Als we het niet willen, dan weten we waar we aan toe zijn en dan heeft het ook geen zin om heel lang met de veiligheidsregio daarover te praten. Ik denk dat we een keer een ei moeten leggen hierover.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Aanvullend, want ik denk wat gewoon het vertrouwen in het verleden heeft geschaad, is dat er toen gesprekken gaande waren, maar dat dat uitsluitsel in de afgelopen ronde juist niet is gegeven en dat ze het pas in november hoorde. Dat maakt ook dat we nu zoiets hebben van, we willen het wel zeker stellen. Het ligt er nu al een half jaar, als nu pas die gesprekken worden opgestart. Volgens mij zijn er ook al gesprekken geweest. Het verzoek is inderdaad vooral, laat dan inderdaad bijvoorbeeld in april een update komen hoe het er nu voor staat. Als we hem dan concreter kunnen maken, dan zou ik daar inderdaad tevreden mee zijn om op die manier af te dekken dat het inderdaad niet zoals vorig jaar de hele zomer stil blijft na een gesprek in mei.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Burgemeester.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Hoe eerder het is, hoe minder informatie u al heeft. Dat is denk ik de afweging aan u. Ik hoor uw wens goed om het niet tot na de zomer te hebben, maar als we het in april al doen dan denk ik dat we nog niet heel veel meer informatie hebben. Maar dat is het momentum wanneer we wat meer kunnen geven. Maar nogmaals, dat is echt alleen het veiligheidsdeel, want daar ga ik over. Ik kan daar een update over geven. Over de wenselijkheid, wat de heer Koster zegt of er een ander evenement wel of niet

daarvoor moet opgeofferd worden, dat zit echt wel in de evenementenkalender. Daar heeft de wethouder net ook uitgelegd dat hij op voorhand nu niet al een soort keuze kan gaan maken om het ene wel of het andere niet. Want dan komt u ook in de problemen met, ik hoor hier de eigen afspraak van de raad, maar ik zit niet zo goed in de methodiek van de evenementenkalender.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Koster.

De heer KOSTER (Ir): Maar de afspraken van de raad zijn uiteindelijk door ons bepaald en daar kunnen we best een uitzondering voor maken. Wat ik fijn zou vinden, wethouder, is dat u kijkt van hoe zijn we in het verleden omgegaan met bijvoorbeeld de organisatie van de Tour de France toen die hier was. Toen is ook niet stug volgehouden. Het was ook een evenement. Hoe is die uitzondering gemaakt? Dat werd onder die uitzondering laten vallen. Ik weet dat het snel werk is voor uw collega's, maar die manier is er volgens mij destijds een oplossing gevonden voor dit soort bijzondere events. Toen is ook niet gezegd, we moeten tot november wachten. Als dat wel zo is, dan hoor ik dat graag, maar ik wil wel graag nog een antwoord van u erop hebben.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Ik zal tijdig voor de zomer zorgen dat we een update geven ten aanzien van de veiligheidsvraagstukken in ieder geval van de gesprekken die op dat moment worden gevoerd. Dan kunt u voor de zomer daar ook kennis van nemen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Ik maak het nog af met de heer Koster.

De heer KOSTER (Ir): Mag dat eind mei zijn, iets concreter?

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Ja, dat kan. Maar hoe eerder u het vraagt, hoe minder informatie je kan geven. Dat is wanneer vind u het moment dat u de informatie moet hebben? Maar als dat eind mei is dan vind ik dat ook prima.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Eind mei. Dan mevrouw Nunnely.

Mevrouw NUNNELY (d66): Heel kort, burgemeester en voorzitter. Ik wil ook vragen om wel mee te nemen, een meer levendige stad geeft natuurlijk ook gewoon wel een stuk andere manier van veiligheid in de stad. Ik weet dat de capaciteit van uw veiligheidsmensen natuurlijk beperkt is, maar om dat wel mee te nemen en vooral kijken waar liggen de kansen.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Weet u, dat is een beetje het lot van een burgemeester. Die moet altijd afwegingen maken of de ene kant of de andere kant of allemaal tegelijkertijd en u moet het allemaal tegelijk doen. Ik ben voor een levendige stad, daar zit helemaal geen weerstand bij mij. Ik ben wel voor een levendige stad waar we dat ook op een verantwoordelijke manier kunnen en op een veilige manier. Want op het moment dat wij een evenement hebben waar echt iets gebeurt en ik denk dat we toch helaas ook wel voorbeelden hebben, niet zozeer per se in Rotterdam maar ook in andere steden, waarin dat niet goed gaat. Dat is overigens niet alleen politiecapaciteit, dat kan ook bijvoorbeeld met ambulance te maken hebben of dat soort zaken. Dan moeten we dat ook meenemen in alle afwegingen. Dan zou u mij ook afrekenen op het moment dat ik dat niet had gedaan en terecht. Ik snap heel goed wat u zegt. Ik ben niet principieel tegen een Dance Parade, ik wil wel een Dance Parade die ik veilig kan organiseren en daar gaat het echt om. Daar zijn we de gesprekken over aan het voeren en dat is ook hetgeen waarvan ik hoop dat we ook verder komen. Maar mogelijk ook dat we moeten kijken wat dat dan betekent voor de evenementenkalender en dat soort zaken. Maar dat is het punt wat we net besproken hebben. Volgens mij zijn dit de punten ten aanzien van de Dance Parade. Dan zijn de vragen over de Marathon versus De Meent of de horeca die daar een brief over heeft gestuurd. Kan er een

directe bestuurlijke beoordeling komen? Voor uw beeld, het is niet zo dat er geen gesprekken zijn gevoerd hiervoor, er zijn juist wel gesprekken gevoerd. Ik kan mij heel goed voorstellen dat de horecaondernemers wel zeiden: we willen sneller uitsluitsel krijgen. Want ik denk dat dat proces best wat stappen in zich heeft en dan kan het op een gegeven moment best kort dag worden als het nog 6 weken voor de Marathon is, als je nog dingen moet regelen voor je terras et cetera. Die trek ik me aan en daarom vind ik het ook belangrijk dat we zo snel mogelijk ook die duidelijkheid kunnen geven over wat er mogelijk is rondom De Meent en de horeca et cetera. Dat hebben we ook gedaan, dat heb ik net toegelicht vanochtend. Ik heb aangegeven dat we ook een voorstel hebben neergelegd. Dat gaat ook over een voorstel hoe je wel het gebied als een evenemententerrein kunt aanmerken, waarbij wel ook ruimte kan gemaakt worden voor de diensten. Want nogmaals het is visueel allemaal, maar ongeveer vanaf de Markthal tot Doelwater zit het helemaal dicht vanwege ook de omleidingen en het afsluiten van Hofplein. Dan is er bijna geen weg waardoor met bijvoorbeeld een ambulance als die ergens nodig is, richting de Coolsingel kunt komen. Dat is het vraagstuk. Daar zitten wij op te puzzelen van, stel dat dat wel nodig is, hoe kunnen we er dan toch voor zorgen dat voor wat voor kant dan ook dat goed mogelijk is? Daar hebben goede gesprekken ook met horecaondernemers over. Dan zou het wel zo zijn dat je De Meent wel kunt afsluiten, maar op zo'n manier dat die ook snel wel open kan gaan op het moment dat daar een ambulance of iets anders doorheen moet. Dat moet ik ook kunnen doen. Het punt is dat door die afsluiting van het Hofplein heb ik gewoon niet zoveel andere opties om daar te komen bij de Coolsingel en is De Meent een belangrijke verkeersader in de stad. Ook dit heeft niet te maken met een onwil of wat dan ook, dit heeft echt te maken met het zoeken naar goede oplossingen waar we ook iedereen recht doen. Ik vond het juist zelf een heel goed idee, want ik zat er namelijk zelf bij, toen werd voorgesteld, kunnen we daar geen evenemententerrein van maken? Dat vond ik een goed voorstel. Dat is ook de reden geweest dat we dat verder zijn gaan uitwerken. Daar zijn we juist vanuit dat punt gegaan. Nogmaals, ik denk als ik het achteraf bekijk, dat we het sneller hadden moeten afronden.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Interruptie van de heer Van Schaik en daarna mevrouw Nunnely.

De heer VAN SCHAIK (lr): Dank u wel, voorzitter. Wij horen van de ondernemers anders. Zij hebben vorig jaar al aangegeven direct na de Marathon in gesprek te willen en die zijn nu 9 weken voor de Marathon pas uitgenodigd voor een gesprek. Daar zit al een beetje frustratie. Maar een andere frustratie is natuurlijk, u heeft het over het verkeer. Wij zeggen op onze beurt en dat zeggen de ondernemers op De Meent ook: op het moment dat wij gewoon De Meent autoluw maken, dan is het ook voor hulpdiensten veel beter rijden dan dat daar allemaal van die glimmende autootjes rondrijden die met 5 kilometer om de auto te laten zien De Meent versperren. Wij zeggen: luister dan naar die horecaondernemers, want zij hebben daar dagelijks mee te maken.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw Nunnely.

Mevrouw NUNNELY (d66): Dank u wel, voorzitter. Daarop aansluitend, ik denk dat het ook echt belangrijk is om te luisteren naar onze ondernemers in deze stad wat zij gewoon zien aan kansen en mogelijkheden, maar ook aan veiligheid. Het luisteren naar onze ondernemers in deze stad is denk ik wel op dit moment een heel belangrijk punt.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dank. Volgens mij heeft de heer Dekkers een interruptie op de heer Van Schaik, u moet luisteren. Gaat uw gang, de heer Dekkers.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, ik moet het toch doen, want ik denk vaak dat we tegenover elkaar staan. Maar ik hoorde de heer Van Schaik zo mooi praten over een autoluwe

Meent en ik wilde gewoon zeggen, dat raakte mij. Dat vond ik wel mooi om te horen, dank daarvoor.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): De heer Dekkers heeft net mijn lichtelijke verbazing inderdaad verwoord. Want dan zou het ook voor andere momenten gelden, want die Meent staat vaker vol met auto's. Ik ga die discussie niet voeren, dat lijkt me een beetje flauw. Dat gaan we nu niet doen. Maar zonder gekheid, dit is precies wat u ook aangeeft van, hoe kun je het combineren? Dat is precies ook wat we hebben zitten zoeken van, hoe kun je en de doorgaan combineren en tegelijkertijd ook zorgen dat het meer als een soort evenemententerrein wordt gezien? Ik denk dat we daar nu een werkbaar voorstel hebben liggen. Nogmaals, ik hoop dat we die bevestiging ook krijgen. Maar het is niet zo dat er gewoon helemaal geen gesprekken zijn gevoerd, nogmaals, ik heb ze zelf ook gevoerd. Het is niet zo dat we daar heel lang daartussendoor ... Tussendoor worden ook vaak gesprekken gevoerd. Nogmaals, ik denk dat het vooral daarmee te maken heeft. Niet alleen op dit punt, dat er gewoon wat breder ook onvrede leeft over zaken in het horecadomein en dat dat dan ook een optelsom van een aantal zaken is ook wat er dan speelt. Ik wil het toch ook wel benadrukken, ik zie onze mensen echt zich heel hard inzetten elke dag om dat allemaal wel mogelijk te maken. Laat ik dan maar ook benoemen, het stoorde mij wel dat ... Ambtenaren werken gewoon in opdracht van het bestuur van mij. Als er dan iemand aangesproken moet worden, dan ben ik het. Dan vind ik het ook echt moeilijk, omdat ik kan aangesproken worden en kan namelijk terugpraten. De mensen die dan de ambtenaren worden genoemd, ook hier merk ik van de heer Koster die zei, misschien ligt het niet aan u. Ze werken onder mijn verantwoordelijkheid, dan moet u mij aanspreken. Ik hoop ook echt dat er wel ook waardering is voor de mensen die daar keihard mee bezig zijn om al die onmogelijke opdrachten soms tegelijkertijd bij elkaar te brengen op een manier waarop iedereen ook echt goed tot zijn recht kan komen. Dan is het ook hier geven en nemen. Dan is het niet altijd dat alles mogelijk is, maar ik zie hoe zij werken om dat wel voor elkaar te krijgen. Dat wilde ik je hier wel gezegd hebben.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dank. De heer Koster en daarna mevrouw Abrahamse.

De heer KOSTER (lr): Geven en nemen inderdaad. Dank u wel voor een stapje richting de horecaondernemers. De Marathon is natuurlijk uit mijn hoofd 18 april, dan moet er best wel snel gehandeld worden. Laten we eerlijk zijn, of we moeten een interpellatiedebat beginnen, dat lijkt me denk ik niet de bedoeling. Wij hebben nauwelijks mogelijkheden om hier bij te sturen. Ik zie mijn fractiegenoten al lachen, maar jongens alsjeblieft. Ik hou ze rustig. Verder voor het overige, als wij iets aan uw PA vragen, dan ga ik ervanuit dat dat wordt afgestemd met u. Als dat niet zo is, dan spijt me dat en dan zal ik voortaan u hier rechtstreeks voor benaderen. Maar Ik had u graag bij die commissievergadering in januari gehad en daarna heeft de griffie u die vraag gesteld. Op een gegeven moment gaat het ergens mis. Ik spreek u daar dan voortaan op aan en dat is dan de koninklijke route, maar dat dan doen we dat maar zo. Maar de die vraag van 18 april, daar hoor ik graag wanneer we daar duidelijkheid hebben.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Volgens mij als het gaat om de Marathon was het niet een aanspreken op de ambtenaren, maar gaat het om de houding die wat ons betreft is zie de horeca als partners. Ik hoop dat u dat onderschrijft. Want ook als je nu over De Meent loopt, daar komt geen ambulance doorheen. Er moet sowieso iets gebeuren. Daar kan de horeca ook bij helpen. Juist om dat al van tevoren goed te bedenken, hoe kunnen we dat in goede banen te leiden?

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Nogmaals, ik herhaal mijzelf, maar dit is precies juist hetgeen wat we met de horeca ook hebben besproken. Dat je het inderdaad kan afsluiten en

tegelijkertijd kunt kijken, hoe kun je er wel doorheen komen op het moment dat het nodig is en dat iedereen daar ook aan meehelpt als dat nodig is. Dit is exact wat we aan het doen zijn. Het is niet zo dat wij de horeca ook niet als partners zien. Soms zitten er natuurlijk gewoon andere tegenstrijdigheden in, dat dat ga ik ook niet ontkennen. Dan gaat het ook over geluidsnormen op het Stadhuisplein. Dat zijn ook allemaal diverse belangen die afgewogen moeten worden. Ik zie ook wel eens dat daar gewoon wat frustratie zit en dat kan ik vanuit een ondernemersperspectief heel goed voorstellen. Maar wij moeten natuurlijk alles wegen in zijn totaliteit. Dit geeft aan in de werkwijze hoe wij zitten. Ik herken echt niet dat wij tegen de horeca zouden zijn of wat dan ook, ik in ieder geval niet. Ik maak er dankbaar gebruik van, zeg ik ook af en toe. Tegelijkertijd moeten wij alles ook wel in zijn totaliteit wegen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan nog de heer Van Schaik.

De heer VAN SCHAIK (Ir): Die geluidsnormen op het Stadhuisplein, dat hebben de ondernemers een vermogen gekost om dat juist tegen te houden dat dat er niet is. Waar dat wel om gaat is natuurlijk dat diezelfde ondernemers op die Meent tijdens de Marathon een muziekje hebben draaien, dan staat daar DCMR met allerlei geluidsapparatuur ernaast. Terwijl 100 meter verderop de buurtbewoner een complete soundmixinstallatie neergooit en daar zien ze hen dan weer niet meer. Dat is het probleem en dat zijn allemaal kleine frustraties. Maar ik weet zeker als u in overleg gaat dat je daar heel goed uit kan komen, maar dan moet de liefde van beide kanten komen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Burgemeester.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Ik weet niet hoe groter ik mijn liefde moet gaan betonen aan de horeca, misschien wel door er elke avond te gaan zitten. Niet elke avond, dat is niet goed, dat moeten we ook niet doen.

De heer VAN SCHAIK (Ir): Onze oprichter de heer Fortuyn zat dagelijks in de kroeg en daar haalde hij wel al zijn informatie vandaan en meer dan af en toe hier op die stadhuis muren binnenkwam.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Dan zou ik willen voorstellen om vanavond rond een uurtje of 21.30 uur te stoppen, zodat we allemaal naar het Stadhuisplein kunnen. Is dat een deal?

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): U heeft de raad op uw hand.

De heer VAN SCHAIK (Ir): Voorzitter, ik zie dit als dinges is, ik neem deze uitdaging aan. We stoppen om 21.30 uur en dan gaan we om 2.30 uur vannacht verder.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Koster.

De heer KOSTER (Ir): Mevrouw de burgemeester, als u toezegt dat Dance Parade 2027 wordt georganiseerd, zijn wij hier heel snel klaar en besparen we ons verdomd veel tijd in de toekomst.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dit debat duurt al best wel een tijdje. Ik wil jullie ook echt verzoeken om te gaan afronden. Aan u burgemeester.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Dan zijn er nog wat moties. Motie nummer 1, een bredere evaluatie waarop de samenhang van de evenementen, veiligheid en horeca wordt georganiseerd. Deze motie kan ik omarmen, dat lijkt me prima om dat te zien. Maar dan ziet u ook af en toe de dilemma's die daar achterwegen komen. De agent-of-change had de

wethouder gedaan? Nog niet, dan ga ik even doorgeven. De 'Autovrije Meent bij evenementen'. Ik kan me er best wel iets bij voorstellen, maar dan is het alleen de vraag, waarom alleen bij de evenementen? Maar dat is weer een open vraag.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Dekkers wil een toelichting geven op de motie.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, ik heb hem zelf niet ingediend. Maar misschien moeten we gewoon de zomer als een evenement zien.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Misschien kan de heer Kasmi nu zijn motie behandelen? Want er wordt overleg gepleegd over deze motie. Gaat uw gang, de heer Kasmi.

De heer KASMI (wethouder): Ik heb ze nu net zelf. Alleen het lastige is, ze liggen niet helemaal op mijn terrein. Maar ik kan daar denk ik wel iets over zeggen. Allereerst motie 2 doe ik namens collega Zeegers, want dit ligt in het verlengde van haar portefeuille. Maar ik kan u melden dat deze omarmd kan worden. Dat is nogmaals namens mevrouw Zeegers, motie 2.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De autoluw, gaat burgemeester die doen of u? Jullie twijfelden onderling nog, zag ik.

De heer KASMI (wethouder): Ik denk sowieso lijkt me dit handig om ook in het college te bespreken, want hier gaat ook Pascal Lansink-Bastemeijer natuurlijk over voor een deel. Voor een deel raakt het ook de portefeuille van de burgemeester. Ik kan me ook voorstellen dat de veiligheidsdiensten wellicht daar ook een bepaalde mening over bereikbaarheid en dat soort dingen hebben. Qua evenementen vanuit mijn kant, op zich sta ik daar in beginsel niet negatief tegenover. Maar nogmaals, wel op die voorwaarde. Dat is wat ik daar vanuit mijn kant over kan zeggen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Burgemeester.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Ik ga een poging doen om te kijken of we eruit kunnen komen. Ik ga die evaluatie natuurlijk doen om te kijken hoe horeca en dat soort zaken … Als ik het punt daarin meeneem in de gesprekken in ieder geval die we dan voeren ook met horeca, evenementen en de veiligheidspartners, dat we deze vragen ook meenemen hoe zij daartegen aankijken en wat voor consequenties dat zou hebben als we dit zouden doen. Dan kunnen we daar denk ik met elkaar het goede gesprek over voeren. Is dat een mogelijkheid voor een toezegging om dat te doen?

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Dekkers. Van wie kwam die motie? Van u, de heer Dekkers? Niet. Deze is van mevrouw Nunnely.

Mevrouw NUNNELY (d66): Ik ga dat overwegen en dan kom ik daar zo op terug. Ik moet de motie van de heer Dekkers nog zien.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Er is geen motie van de heer Dekkers. Hij is gewoon ontzettend enthousiast over het autoluwe Meent. Het is alsof hij die motie gemaakt heeft, dat gaan we nu allemaal geloven, maar hij is echt van u. Mevrouw Nunnely.

Mevrouw NUNNELY (d66): Ik kom er zo op terug.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): U komt hierop terug. Inmiddels is de heer Van der Velden gaan staan.

De heer VAN DER VELDEN (gvdv): Dank u. Ik zou dan ook de bewoners meenemen, want alleen de horeca.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Helder. Nu zijn alle moties min of meer ...

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Op de vraag van de heer Van der Velden, ja, ook de bewoners erbij betrekken.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Bewoners worden meegenomen in die gesprekken. Ik zit in dubio, want we zitten nu aan het einde van de eerste termijn en dan heeft de heer Koster nog een uitstaande vraag nog bij de heer Kasmi. We zijn nu bij de veegronde beland van de eerste termijn. Ik hou het bij, het duurt allemaal zo lang.

De heer KASMI (wethouder): Ik denk dat ik weet op welke vraag de heer Koster doelt, hoe is het dan gegaan bijvoorbeeld met Tour de France? Dat heb ik net dubbel gecheckt, die zijn gewoon meegegaan ook in de B/C evenementen. Het enige wat toen geregeld was het budget. Dat moet je natuurlijk aan de voorkant regelen, omdat de raad daar extra middelen voor vrij zou moeten maken. Maar die zijn in principe in dezelfde route gegaan B/C evenementen als alle andere grote evenementen. Eurovisie kende een ander traject, omdat dat binnen Ahoy was en die stond niet per se op de B/C evenementen. Dat kent een ander proces. Maar uw verhaal, kan er een uitzondering worden gemaakt, omdat er waarschijnlijk ook voor andere evenementen. Dat is niet zo. Het gaat allemaal langs hetzelfde proces, langs dezelfde route. In die zin is er ook niet voor andere evenementen een andere route gelopen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Helder. De heer Koster.

De heer KOSTER (Ir): Maar dat vind ik interessant. Er moet budget worden geoormerkt, dan heeft die organisatie zekerheid. Want de Tour de France heeft natuurlijk nooit tegen u gezegd: we wachten wel tot november, tot we lekker in de zomer van het jaar daarna doorkunnen. Die hebben op een andere manier zekerheid gekregen en dat is doordat de gemeente budget ervoor ter beschikking heeft gesteld. Hoe is dat anders gegaan? De Tour de France heeft toch op een bepaalde manier zekerheid willen hebben, die hebben niet gewacht tot november.

De heer KASMI (wethouder): Nee, je regelt het budget, maar daarmee regel je nog niet de plek op de kalender. Je reserveert al wel de middelen, als dan de plek op de kalender toegewezen krijgt, dan heb je de middelen. Daar heb je natuurlijk de raad voor nodig, omdat dat soort evenementen oppoppen. Dan moet je alsnog de middelen ervoor reserveren, omdat we die niet ergens op de begroting hebben. Maar dit loopt hetzelfde proces door.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): De heer Koster.

De heer KOSTER (Ir): Nu moeten iets met budget gaan verzinnen dat u dat toch gaat doen?

De heer KASMI (wethouder): Nee, nogmaals, dan reserveer je het geld, maar daarmee nog geen garantie op de evenementenkalender. Dat is een afweging die later plaatsvindt. In zijn totaliteit als je weet wat het totale aantal evenementen is, het type aantal evenementen en de inzet van politie en de veiligheidsdiensten. Het is een puzzel die je op een moment moet gaan leggen. Ook juridisch gezien, omdat het gaat om het verdelen van schaarste, namelijk vergunningen. Dat moet je integraal bekijken. Je kan niet 1 evenement eruit halen, die al een garantie geven en de rest later doen. Maar wat je wel kan doen is, dat doen we bijvoorbeeld met grote evenementen die een keer in de zoveel tijd oppoppen, dat je reserveringen maakt alvast voor de middelen want die heb je dan nodig. Maar daarmee is er nog geen garantie voor de kalender zelf. Dat is wat ik daarover kan vertellen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Kunnen we gaan afronden? We zijn al drie kwartier bezig. De heer Koster.

De heer KOSTER (Ir): Sorry, maar voor mij is het gevoel nu of nooit. We worden de hele tijd van het kastje naar de muur gestuurd en ik heb die motie klaarleggen. Ik zou 1 minuut willen schorsen en met collega overleggen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Ik hoor wat u zegt. Laten we de eerste termijn afronden bij deze. Dan gaan we een tweede termijn straks openen, kunt u uw een motie indienen. Maar volgens mij willen er ook een aantal graag dinerpauze in. Ik doe het zonder overleg met de griffie ook, maar is het een idee dat we de tweede termijn na de dinerpauze oppakken? Dan heeft u tijd om te overleggen. Ja, ook goed idee, ik krijg een duimpje van links hier. Ik krijg ook het verzoek om niet een uur, maar 70 minuten te dineren. Ik stel voor dat wij om 20.00 uur de vergadering hervatten. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* 21.30 uur lukt niet meer, dat is het gevolg. 20.00 uur hervatten we de vergadering, tweede termijn van het regulier debat. Dank jullie wel, eet smakelijk.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen van de raadsvergadering van 26 februari 2026

Notulen van de raadsvergadering van 26 februari 2026 (avondzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 3

Voorzitter: mevrouw drs. C.J. Schouten, met dien verstande dat het voorzitterschap van 16.24 uur tot 20.08 uur is waargenomen door mevrouw V.A. Bruin, van 21.57 uur tot 22.28 uur door mevrouw J.M. Nunnely en van 22.38 uur tot 23.00 uur door de heer J.M.D. de Waard

Voor de presentielijst van deze vergadering wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering.

Namens het college zijn tegenwoordig: de heer S. Kasmi, de heer T.B. Versnel, mevrouw C.M. Zeegers, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, de heer R.A.C.J. Simons en de heer R. Buijt

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders, met dien verstande dat zij van 20.03 uur tot 20.17 uur en van 22.54 uur tot 23.06 uur is waargenomen door de heer W. de Bel

Heropening

7.2 B/C evenementenoverzicht 2026.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Bij dezen open ik. Ik geef graag het woord aan de heer Koster. Ga uw gang.

De heer KOSTER (Ir): Dank u wel. We hebben tijdens het eten na zitten denken over het debat. We vonden het heel goed dat de burgemeester, mede dankzij mijn kompaan Van Schaik nette dingen heeft gezegd over de marathon, dat er een heroverwegingsproces gaande is. Ook vonden we het heel goed dat u ons toe zei in mei terug te komen op de stand van zaken van de veiligheidsaspecten van de Dance Parade. Toen dacht ik: ik heb die motie hier liggen en die kunnen we nu indienen, maar wellicht wil mijnheer Kasmi, voordat we op de nucleaire knop duwen, want dan willen wij natuurlijk niet, zo zijn wij natuurlijk niet, nucleair slaat natuurlijk helemaal nergens op, ook nog ons tegemoetkomen en hoeven we het niet te doen. Ik ben heel benieuwd of u iets kan toezeggen voor de Dance Parade.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): In tweede termijn mevrouw Abrahamse misschien nog? Nee. Mevrouw Nunnely.

Mevrouw NUNNELY (d66): Ik heb een aangepaste motie.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Wanneer krijgen we die? Die komt er nu aan, helder. Ik ga in één keer door, die komt eraan. Iemand anders nog voor de tweede termijn op dit agendapunt van de evenementen? Niet. Dan ga ik door naar de beantwoording. Dan wachten we nog op de motie.

De heer KASMI (wethouder): Zal ik de eerste van de heer Koster, dat was een directe vraag aan mij van wat ik al kan toezeggen, een beetje in vervolg en in de lijn van onze burgemeester vanuit mijn kant in ieder geval daarbij aansluitend die update in mei om dan de laatste stand van zaken te geven over hoe het er dan uitziet met wel of niet een waarschijnlijkheid van hoe

groot de kans is. We zijn die gesprekken continu aan het voeren en ik wil u toezeggen dat we dan de laatste stand van zaken met u zullen delen ten aanzien van waar we dan staan. Ik hoop dat dat voor u voldoende is en sowieso, ook wat mij betreft nog voor de zomer ook nog eens, omdat je dan waarschijnlijk nog meer informatie hebt. Dan weet u dat.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Helder.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw Nunnely heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3A. Autovrije Meent bij evenementen

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 7.2 B/C evenementenoverzicht 2026;

constaterende dat:
- de Meent een belangrijke horecastraat is met veel terrassen;
- de openbare ruimte op de Meent momenteel grotendeels wordt gebruikt voor gemotoriseerd verkeer en parkeren;
- tijdens grote evenementen de druk op de openbare ruimte in het centrum toeneemt;

overwegende dat:
- horecazaken verzoeken om de Meent autovrij te maken voor uitbreiding van terrasmogelijkheden;
- dit bevorderlijk is voor de economie, levendigheid en aantrekkelijkheid van de stad, er meerdere grote evenementen zijn in onze waarvoor deze behoefte kan bestaan, bijvoorbeeld Koningsdag of zomercarnaval;

verzoekt het college:
- per groot evenement te bekijken of er, en zo ja, welke straten autovrij gemaakt kunnen worden, passend bij het evenement;
- en hier in samenspraak met de ondernemers uitvoering aan te geven;
- de raad voor Q4 2026 te informeren over de praktische uitvoering van de autovrije evenementenaanpak;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. J.M. Nunnely, I. van Wifferen, A.J.A. Maassen, D.A. van Groningen en M.H. Biljoen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Die geef ik gelijk door aan u ter beantwoording. Die kunt u rustig lezen.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Hartelijk dank. Ik heb ruggenspraak gehouden met de wethouder, want dat is natuurlijk ook een domein dat mobiliteit raakt. Die motie, zoals die is geformuleerd, kan ik oordeel raad geven. Of omarmen, de raad.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Omarmen is leuk, maar D66 zegt altijd: oordeel raad.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Dan is dat goed om te weten, dan is dat het antwoord. Geef ik hem hierbij terug.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan gaat hij weer terug. Dan gaat hij gelijk naar de griffie. Dank jullie wel. Een veegronde nog conform tweede termijn. Hebben jullie nog openstaande vragen? Dat denk ik niet. Dan kan ik bij dezen dit agendapunt sluiten. Daarmee is ook het kopje reguliere debatten afgerond.

7 TWEEMINUTENDEBATTEN

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan gaan we door naar de tweeminutendebatten. Dat zijn er 18 stuks voor vanavond, dus ik wil jullie ook verzoeken, als jullie moties hebben, om die paraat te hebben en alles zo efficiënt mogelijk te laten verlopen. Ik denk dat wij gaan wisselen van stoel of zal ik nog 1 tweeminutendebat doen voor jou?

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Welke is de eerste?

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Museumvisie.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Die pak ik.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan gaan wij wisselen.

7.1 Museumvisie.

De VOORZITTER: Dan zijn wij aangekomen bij agendapunt 7.1, de Museumvisie. Als eerste staat op mijn lijstje de heer Koster.

De heer KOSTER (Ir): De Museumvisie. Leefbaar waardeert het dat in de Museumvisie nadrukkelijk wordt gekeken naar de toevoegde waarde van instellingen buiten het centrum. Dat is winst, want het culturele aanbod in Rotterdam zou breder moeten zijn dan alleen de binnenstad. Juist in gebieden zoals Prins Alexander en IJsselmonde liggen kansen om nieuwe doelgroepen te bereiken en cultuur dichter bij bewoners te brengen. Dank u wel dat daar in de Museumvisie rekening mee wordt gehouden. Daarnaast zien wij verbreding in de manier waarop de visie de positie en het profiel van Rotterdam als museumstad in de toekomst beschrijft. Het laat zien dat we niet alleen reageren op hedendaagse culturele uitdagingen, maar ook oog hebben voor de internationale positie van de Rotterdamse musea en samenwerkingsverbanden. Tegelijkertijd moeten we constateren dat de Museumvisie, ondanks deze verbeteringen, op een aantal belangrijke punten nog onvolledig is. Zo ontbreekt in het stuk nog steeds een belangrijk perspectief, namelijk dat van de burger/bezoeker. De visie spreekt uitgebreid over verschillende musea, over samenwerking en stedelijke ambities, maar minder over de burgers voor wie het uiteindelijke aanbod bedoeld is. Wie willen we precies bereiken? Welke doelgroepen blijven nog achter en hoe zorgen we ervoor dat het museale aanbod aansluit bij de belevingswereld van diverse Rotterdammers? Daarom is het tijd voor een goed onderzoek. Wellicht wil de burger een Bugatti-museum of, en dan kijk ik naar mijn vrienden van D66 en GroenLinks, ze zijn er niet, een seksmuseum. Het zou zomaar kunnen. Zonder inzicht in het perspectief van burgers blijft het onduidelijk hoe het museale aanbod in de toekomst kan aansluiten op de culturele wensen van de Rotterdammers. Voorzitter, wij willen benadrukken dat er met deze visie na 2 versies een basis is gelegd, maar dat deze pas echt compleet wordt wanneer het perspectief van de Rotterdammers en het volledige museumaanbod wordt meegenomen. Wij vragen het college daarom deze aspecten in een verdere uitwerking te borgen. Eerst het onderzoek onder de burgers en dan een voldragen Museumvisie. Daarvoor heb ik een motie. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Koster heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Bezoekersperspectief centraal in de Museumvisie

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 februari 2026 ter bespreking van agendapunt 7.1 de Museumvisie;

constaterende dat:
- de gemeente Rotterdam werkt aan een verdere uitwerking van de Museumvisie;
- in de huidige stukken vooral aandacht is voor instellingen, hun huisvesting en de financiering;
- het perspectief van de museumbezoeker op het museumaanbod - zowel huidige als potentiële bezoekers - beperkt expliciet is uitgewerkt ondanks expliciete opdracht daartoe in de vergadering op 10 december 2025;

overwegende dat:
- musea uiteindelijk bestaan bij de gratie van hun publiek;
- inzicht in bezoekerservaring, waardering en wensen essentieel is voor toekomstbestendig cultuurbeleid;
- het van belang is te weten:
    - o wat bezoekers waarderen aan het huidige museale aanbod in Rotterdam;
    - o welke doelgroepen onvoldoende worden bereikt;
    - o welke verbeteringen of aanvullingen gewenst zijn;
- organisaties zoals de Museumkaart (Museumvereniging) en particuliere fondsen zoals de Vereniging Rembrandt beschikken over kennis, data en netwerken die bij dit onderzoek gebruikt kunnen worden;
- een dergelijk onderzoek gepresenteerd en bediscussieerd kan worden tijdens het ICOM Museumcongres 2028;

verzoekt het college:
- een onderzoek te laten uitvoeren naar het bezoekersperspectief op het museale aanbod in Rotterdam;
- daarbij in kaart te brengen:
    - o de waardering van het huidige aanbod;
    - o bezoekmotievenenbelemmeringen;
    - o suggesties voor verbetering of uitbreiding van het aanbod;
- bij de uitvoering van dit onderzoek samenwerking te zoeken met relevante partners, zoals de Museumkaart (Museumvereniging), de Vereniging Rembrandt en Rotterdamse musea;
- de uitkomsten te betrekken bij de verdere uitwerking en uitvoering van de Museumvisie;

de raad hierover te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. G.F.E. Koster

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Het woord is aan de heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp): Ik wil de heer Van Dommelen altijd recht in de ogen kunnen kijken, voorzitter en mijn motie zal via het zilveren schaaltje worden aangeboden. Voorzitter, het is ruim anderhalf jaar geleden dat ik, getriggerd door de net benoemde directeur van het helaas gesloten stadsmuseum, mevrouw Leontien Meijer-van Mensch en haar visie in het NRC getriggerd werd van dat we geen visie hebben op onze musea, ons erfgoed, terwijl we daar ontzettend veel van hebben in al haar diversiteit, allerlei soorten grote kleine musea, van de stad, van het ministerie van financiën, van alles en nog wat. Maar ook in Overschie, ook in Charlois, over historisch Charlois, noem maar op en dat we daar geen visie op hebben en dat

dat hoog tijd werd. Gelukkig kreeg ik daarbij de steun van de heer Van Dommelen en de rest van de raad, zodat die nu voor ons ligt. Dat is natuurlijk maar een begin, want we moeten dat ook in samenspraak met de stad doen. Er is natuurlijk wel achter de schermen al met de stad overlegd, met de mensen die die onze collecties beheren en toegankelijk maken. Maar dat zou ook breder moeten. We hopen ook dat er een breder debat, bijvoorbeeld in Arminius en op grotere schaal, kan plaatsvinden, zodat die visie steeds meer aan kracht gaat winnen van hoe willen we ons erfgoed, ons aller cultuur, waar we met zijn allen trots op zijn, ons gedeeld verleden gebruiken voor onze gedeelte toekomst? Nu wil het toeval, voorzitter, dat in 2028 de wereld ook bedacht heeft: laten we eens naar Rotterdam gaan en dat is de International Council of Musea. Die is in 1948 opgericht en hun 28ste conferentie is in 2028 in Rotterdam. Dan komen er ruim 4000 mensen van musea en allerlei soorten mensen die daarmee te maken hebben naar Rotterdam. Dat is natuurlijk een feest voor die mensen en een feest ook voor de organisatoren, maar wij willen dat het graag ook een feest voor de stad wordt, zodat we allemaal deze Museumvisie verder dragen en aan de wereld en aan die mensen en aan onszelf laten zien hoe rijk onze culturele erfenis is en dat we daar heel veel van kunnen leren. Daarvoor hebben we een motie gemaakt en die heet 'waar het verleden toekomst heeft'. Die wil ik hierbij op de wijze van het schaaltje aanbieden.

De VOORZITTER: Mijnheer Van Dommelen heeft een vraag.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Dank u, voorzitter. Een korte vraag aan de heer Coşkun. Zit daar een budgettaire vraag bij aan het college of hoe moet ik dat zien?

De heer COŞKUN (sp): Het is vooral een onderzoek, u hebt hem, denk ik, al wel gelezen. Er kunnen budgettaire kwesties zijn. Maar goed, dat heb je met allerlei festivals. Of het nou Tour de France Femmes in Rotterdam was of North Sea Jazz, waarbij North Sea Round Town een evenement was dat we hebben gesteund. Dat zullen zeker ook, maar dat is aan dan de raad die de begroting van 2028 vaststelt, of ze dat gaan honoreren ergens in november 2027. Er moet een programma gemaakt worden, staat in de motie en wij zeggen: bijvoorbeeld zou je in die week als al die internationale gasten hier zijn ook alle Rotterdammers gratis toegang kunnen verlenen tot al die musea, dat kunnen de musea misschien zelf doen. Weet ik niet. Misschien … dat die van financiën wat geld krijgen, maar dat moet in overleg met die sectoren. Dus ik kan niet inschatten of dat geld kost en hoeveel dat geld kost en dat is ook aan de raad van 2027 die dat gaat bepalen.

De VOORZITTER: De heer Van Dommelen, afrondend.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Omdat het uw laatste raad is, gaan wij voorstemmen voor deze motie.

De heer COŞKUN (sp): Wat geweldig, mijnheer Van Dommelen. Krijgen we nog 30 seconden ook nog erbij bij deze geste. Hoe moet ik die nou vollullen? Dat zal ik maar niet doen.

De VOORZITTER: Niets moet, alles mag.

De VOORZITTER: De heer Coşkun heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Waar het verleden toekomst heeft

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van 7.1 Museumvisie;

constaterende dat:
- Rotterdam een stad is met een rijke historie en een rijke diversiteit aan culturen;

- het erfgoed van de stad en haar culturen verspreid over de stad toegankelijk is in vele grote en kleine musea en erfgoedinstellingen;
- Nederland een van de oudste deelnemers is van de ICOM (International Council Of Museums);
- de ICOM in 1948 haar eerste Algemene Conferentie hield en nu 80 jaar later deze zal plaatsvinden in Rotterdam van 27 augustus t/m 1 september 2028;
- meer dan 4.000 internationale gasten uit de hele wereld dan in Rotterdam verwelkomt zullen worden;

roept het gemeentebestuur van Rotterdam op:
- van het jaar 2028 in Rotterdam een feest te maken voor haar internationale gasten en daarbij alle Rotterdammers te betrekken;
- bijvoorbeeld door te organiseren dat alle Rotterdamse musea en Erfgoedinstellingen tijdens de ICOM-conferentie gratis toegankelijk zijn voor alle Rotterdammers;
- in samenspraak met de musea en de erfgoedinstellingen een programma te ontwikkelen om gedurende 2028 waarbij zoveel mogelijk Rotterdammers in al hun diversiteit kunnen meegenieten van de aanwezigheid van ICOM 2028;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.S.J. Coşkun en L.S. Vlieger

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Mevrouw Nunnely.

Mevrouw NUNNELY (d66): Voorzitter, Rotterdam is de stad van de haven, van architectuur, maar ook van hiphop. Hiphop is hier dan ook geen subcultuur, maar erfgoed. Het is taal, identiteit, ondernemerschap en verbinding tussen generaties. Als we in de Museumvisie spreken over meerstemmigheid en ruimte voor nieuwe verhalen, dan hoort daar ook de ambitie bij om hiphop een volwaardige plek te geven in onze museale toekomst. Deze motie vraagt niet om morgen een gebouw neer te zetten, maar om positief te gaan staan tegenover een hiphopmuseum. Om tegen de gemeenschap te zeggen: wij staan er open voor. Want als Rotterdam de hiphophoofdstad van Nederland is, dan moeten we dat ook durven claimen en laten zien. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Koster heeft nog een vraag, mevrouw Nunnely.

De heer KOSTER (Ir): Ik heb net de motie aangekondigd dat we een onderzoek gaan doen naar wat de bezoeker wil. Ik ben niet bij voorbaat negatief over uw voorstel, maar ik zou graag eerst dat onderzoek willen afwachten. Dan kunnen we kijken waar er prioriteit aan is. Dat lijkt me beter dan nu bij voorbaat een richting uit te gaan. Wat vindt u daarvan?

De VOORZITTER: Mevrouw Nunnely.

Mevrouw NUNNELY (d66): Dank u wel voor deze vraag. Er liggen inderdaad ook al een aantal andere moties rondom ditzelfde thema. Mijn verzoek is om dit hierin mee op te nemen. Want als we bezig zijn met een visie, dan vind ik ook dat we hiernaar moeten kijken en dat ook moeten uitvoeren.

De VOORZITTER: Mijnheer Koster.

De heer KOSTER (Ir): De visie laat zien dat we nog niet hebben gekeken naar wat het publiek wil en ik vind het nu heel raar om te er eentje uit te pakken en te zeggen: wij willen per se een hiphopmuseum. Dus mijn advies aan u is: wacht dat onderzoek af, dan kunt u dan weten waar we aan toe zijn.

De VOORZITTER: Mevrouw Nunnely.

Mevrouw NUNNELY (d66): Ik ben benieuwd naar het antwoord van de wethouder. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Nunnely heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Hiphop op de kaart

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 7.1 Museumvisie;

constaterende dat:
- Rotterdam internationaal bekend staat als bakermat van hiphop in Nederland;
- hiphop een volwaardige culturele stroming is met grote maatschappelijke, educatieve en economische betekenis;
- de Museumvisie inzet op meerstemmigheid, toegankelijkheid en ruimte voor nieuwe verhalen;

overwegende dat:
- een hiphopmuseum bijdraagt aan herkenning voor nieuwe generaties Rotterdammers;
- het past binnen de ambitie om musea sterker te verbinden met stedelijke cultuur en jongeren;
- het belangrijk is om culturele ambities niet alleen te beheren, maar ook actief uit te spreken voor de toekomst;

verzoekt het college:
- bij een mogelijk initiatief vanuit de gemeenschap voor de ontwikkeling van een Hiphop Museum aan te sluiten en dit waar mogelijk te faciliteren;
- daarbij samen te werken met makers en overige partners;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. J.M. Nunnely en L.S. Vlieger

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: De heer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Dank u wel, voorzitter. Ik moet heel snel praten, in verband met de tijd. Voorzitter, op 2 november 2024 heb ik samen met de heer Coşkun een motie ingediend waarin we gevraagd hebben om een museumnota. Ik waardeer het zeer dat we aan het einde van deze raadsperiode een museumnota hebben liggen. Deze nota of visie zet een stap vooruit en erkent terecht de eigen kracht van onze musea als economische en culturele motor voor Rotterdam, maar mist nog de scherpte en ambitie die past bij een stad met internationale allure. Bezoekers zien geen subsidiehokjes, zeg ik tegen de wethouder, zij zien 1 museumstad, een stad waar Rotterdammer hun eigen verhaal herkennen en waar internationale gasten juist hierheen komen voor een uniek cultureel aanbod dat onze

economie versterkt. Het gaat dus niet alleen om kaders en systemen, maar om aantrekkingskracht, om identiteit, om toekomst. Waar staan wij over 20 jaar? Dat is voor mij belangrijk. Hoe versterken we topinstellingen en particuliere initiatieven in 1 samenhangende strategie? Laten we deze visie zien als een eerste stap en in de volgende periode doorpakken met een Museumvisie 2.0 die expliciet kiest voor groei, kwaliteit en internationale ambitie. Want Rotterdam verdient geen beheer van musea, Rotterdam verdient ambitie. GroenLinks gaat daar volgens mij nog op in met een motie en die ondersteunen we dan ook graag. Tot zover. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. De heer Dekkers en daarna mevrouw Vlieger.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, dank u wel. Wij onderschrijven veel van de competenties in de Museumvisie: verbinden, inclusiviteit, toegankelijkheid, duurzaamheid, toekomstbestendig. Dat klinkt allemaal heel erg mooi. Toch hadden wij wel op nog iets meer gehoopt. Echt een visie waar het artistieke karakter van Rotterdam van de pagina's afspat en de museumbezoeker van 2030, '40 en '50 een aantrekkelijk aanbod voorgeschoteld krijgt, want de Rotterdamse musea hebben enorm veel te bieden en ook daarbuiten. Geen stad in Nederland heeft zoveel kunst in de publieke ruimte als Rotterdam. Daar mogen we ook echt wel trots op zijn. Vanuit Volt hebben we nog 2 ideeën die we middels een motie onder de aandacht willen brengen. We zouden graag de kunstroutes in de buitenruimte toegankelijker willen maken door de bewegwijzering tussen de routes beter te maken. Daarom dienen we de motie 'Rotterdam openluchtmuseum' in. Daarnaast zien we de mogelijkheid tot het definiëren van museumclusters. We hebben een aantal plekken waar best wel wat musea dichtbij elkaar liggen, dus het lijkt ons logisch om clusters te definiëren en dan te kijken of we bijvoorbeeld met dagtickets voor zo'n cluster ervoor kunnen zorgen dat bezoekers misschien op 1 dag een aantal van die musea in zo'n cluster kunnen bezoeken. Daarom dienen wij ook de motie in 'een museumdag Rotterdam'.

De VOORZITTER: De heer Dekkers heeft de volgende moties ingediend.

Motie 4. Een museumdag Rotterdam

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van het agendapunt 'Museumvisie.';

constaterende dat:
- de Museumvisie herhaaldelijk oproept tot meer samenwerking tussen de Rotterdamse musea;
- Rotterdam veel dagjesmensen trekt;

overwegende dat:
- Rotterdamse musea zich concentreren op specifieke plekken, zoals bij Museumpark, Kop van Zuid, Nieuwe Werk en Delfshaven;
- musea binnen deze museumclusters op loopafstand van elkaar zijn;
- bezoekers voor elk museum een apart kaartje moelen betalen;
- initiatieven zoals de Rembrandtkaart, Museumjaarkaart en de Rotterdampas veel populariteit genieten;

verzoekt het college:
- museumclusters te definiëren van musea die op loopafstand van elkaar zitten;
- in overleg met de Rotterdamse musea dagtickets te creëren voor deze museumclusters;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.P.A. Dekkers

Motie 5. Rotterdam openluchtmuseum

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van het agendapunt Museumvisie.';

constaterende dat:
- kunst en cultuur voor iedereen toegankelijk zou moelen zijn en traditionele musea niet voor alle Rotterdammers bereikbaar zijn;
- een toegankelijke kunstsector een van de belangrijkste uitgangspunten is van de cultuurtransitie;
- de buitenruimte voor iedereen toegankelijk is en meer dan duizend kunstwerken herbergt;
- de Museumvisie met het aanbod van kunst in de buitenruimte benoemt, maar niet ingaat op de artistieke waarde en onderlinge samenhang van de beelden in de buitenruimte;
- Rotterdam een traditie heeft met crealieve communicatie via het voetpad, onder andere door tegels met hardtooproutes, pootafdrukken van dieren en lampen om de brandgrens aan te geven;

overwegende dat:
- geen stad in Nederland zo veel beeldende kunst in de openbare ruimte bezit als Rotterdam;
- kunst in de buitenruimte Rotterdam tot openlucht museum maakt;
- de bestaande routes van BKOR nog maar een klein deel van de openbare kunst in Rotterdam omvatten;

verzoekt het college:
- om kunstroutes toegankelijker te maken middels tegels die richting en informatie over de kunst in de openbare ruimte te geven;
- hierbij gebruik te maken van de bestaande routes en informatie van het BKOR;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. L.P.A. Dekkers

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLIEGER (gl): Voorzitter, dank. Allereerst: ik ben ontzettend dankbaar voor de heer Coşkun en de heer Van Dommelen dat zij überhaupt het initiatief hebben genomen dat we hiermee zouden gaan starten als raad. Ik denk dat het ontzettend belangrijk is dat we als raad hebben stilgestaan bij de musea die we hebben in onze stad. Voor GroenLinks was het stuk dat hiervoor lag nog niet voldoende, voor meer mensen in de commissie. We zagen het als een beginpunt, maar zeker niet als eindpunt. Om daarvan uit te gaan, hebben wij ook deze motie: ‘een halve Museumvisie is geen visie’ opgesteld, mede ondertekend dus ook door de SP, de Rotterdamse VVD en de PvdA, waarin we vragen om komend jaar verder te gaan met het uitwerken van de Museumvisie en daar ook breder mensen in mee te nemen, zoals ook de niet collectie beherende musea en ook echt te gaan kijken wat we over 10 jaar bijvoorbeeld willen bereiken.

De VOORZITTER: Mevrouw Vlieger heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6. Een halve Museumvisie is geen visie

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van agendapunt 7.1 Museumvisie;

constaterende dat:
de Museumvisie een beeld wil schetsen van de museumstad die Rotterdam in de toekomst wil zijn, maar niet alle musea en kunstinstellingen nu in de Museumvisie vertegenwoordigd zijn;
in de Museumvisie enkel musea centraal staan die het presenteren en beheren van een erfgoedcollectie als kerntaak hebben, en door de gemeente worden gesubsidieerd;
instellingen als de Kunsthal, Trompenburg Tuinen & Arboretum en Fenix nu buiten de Museumvisie vallen, en bijvoorbeeld ook niet in het overzicht met bezoekcijfers zijn opgenomen;

overwegende dat:
er nu een bredere visie op de culturele instellingen in de stad mist, en vooral omdat er ingezet wordt op samenwerken er vanzelfsprekend meer organisaties aan toegevoegd zouden moeten worden;
er voor bezoekers aan Rotterdam niet een duidelijk onderscheid is tussen musea en kunstinstellingen die buiten de nauwe definitie vallen zoals gehanteerd wordt in de Museumvisie;
ook instellingen zonder een erfgoedcollectie 'het vestigingsklimaat versterken en een structurele bijdrage leveren aan de stedelijke economie door bezoekers te trekken', en bijdragen aan de bezoekcijfers aan Rotterdamse musea;
voor een echt integrale visie op de museumstad Rotterdam van de toekomst, alle instellingen betrokken moeten worden in een integraal plan;

verzoekt het college:
komend jaar met een uitwerking van de Museumvisie te komen waarin wel alle musea in Rotterdam worden meegenomen, ook de niet-collectiebeherende musea. Om samen een uitgebreidere visie voor Rotterdam als museumstad te maken: wat er nu ontbreekt en waar we over tien jaar zouden willen zijn;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. L.S. Vlieger, T.S.J. Coşkun, D.J. van Dommelen en J.M. de Bruijn

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: De heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (gvdv): Dank u, voorzitter. Het gaat beter dan vanochtend. Wat zegt u, mevrouw Verkoelen? Ik hoorde vandaag al een wethouder tegen me zeggen, dat was een mannelijke wethouder: God, wat klinkt u sexy. Toen dacht ik: misschien is dat ook wel wat, ik weet het niet. Wie dat was? Dat houd ik nog heel even geheim. Ik denk dat u het wel kunt raden. Even serieus. Bij deze Museumvisie. Het is goed dat hij er is. Het is inderdaad een beginpunt wat al is aangegeven, dus ik ben er heel erg blij mee. 10 december hadden we de commissievergadering waarin ik aangaf ook te denken vanuit het bezoekersperspectief. Ik ben blij dat de heer Koster dat heeft opgepikt en met een motie daarvoor komt. De andere moties, ik vond de motie van mijnheer Coşkun voor 2028 een geweldige motie. Dat moet je doen. Waarvoor hebben we 21 miljoen besteed als zo’n stom songfestival en zou je hierop gaan bezuinigen? Dus gewoon doen, maak er geld voor vrij. Ik heb nog wel een vraag aan de wethouder en dat is naar aanleiding van onze vorige commissie. Toen heb ik de wethouder

gevraagd naar de bezoekersaantallen van het Wereldmuseum, omdat er een discrepantie zit in de stukken. Ik heb daar nog geen antwoord op gezien. Misschien wilt u het zo meteen toelichten. Ik had het nog niet in de stukken gezien. Daar wilde ik het bij laten.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Anderen niet? Dan ga ik naar de wethouder.

De heer KASMI (wethouder): Voorzitter, de moties komen nog binnen, dus ik ben ze even aan het ordenen en meteen aan het lezen, zodat ik ze van informatie kan voorzien. Ik heb ze zo in de gauwigheid wel allemaal kunnen lezen. Dan ga ik over tot advies vanuit de kant van het college, voorzitter. Dan begin ik bij motie 1, 'bezoekers perspectief centraal stellen in de Museumvisie'. Daar is inderdaad in de commissie ook veel over gesproken. De heer Van der Velden had daar zijn hele bijdrage, volgens mij, rondom gemaakt. De heer Koster verwijst daar nu ook naar. Deze kan ik omarmen. Sowieso hebben we ook met elkaar besproken dat dit stuk een work in progress is. Het is niet een stuk dat in beton gegoten is. De stad ontwikkelt zich, beweegt en wij zullen natuurlijk onze visie daar ook van tijd tot tijd op moeten aanpassen. Dit was een eerste aanzet om tot een eerste gedragen visie te komen. Maar wat mij betreft is het niet in beton gegoten. Deze motie kan ik dus omarmen, voorzitter. Dan had ik een motie van de SP en GroenLinks 'waar het verleden toekomst heeft'. Een mooie toekomst, als je niet weet waar je vandaan komt, weet je ook niet waar je naartoe wil gaan, zeggen ze dan. Ook in het kader van laatste raad voor de heer Coşkun kan ik deze omarmen. Nee hoor, het is een goede motie, dus deze kan ik omarmen. Nog wel een kleine aantekening. U zei: nou wil het toeval dat, dat is geen toeval. Daar hebben we hard voor gewerkt als stad en gelobbyd. Dan doet u ons echt tekort. Dat congres komt niet zomaar naar Rotterdam. Het is ook een erkenning voor ons als museumstad, dus ik ben ontzettend blij en bijzonder trots dat we het voor elkaar hebben gekregen dat in 2028 Rotterdam dan echt in de schijnwerpers staat wat betreft de musea. Ik denk dat het heel goed te doen is om daaromtrent iets leuks te organiseren voor de Rotterdammers. Een sympathieke motie, deze kan ik omarmen. Dan motie 3, ondertekend door D66 en GroenLinks, 'hiphop op de kaart', bij een mogelijk initiatief vanuit de gemeenschap voor de ontwikkeling van een hiphopmuseum aan te sluiten. Lijkt me geen motie die ik niet kan omarmen. Met andere woorden: kan ik omarmen. Staat ook in de visie en u verwees daar ook naar, want eigenlijk staat er al in de visie dat onze grondhouding is: wij staan open voor nieuwe initiatieven. We hebben natuurlijk de Fenix gehad, dat is prachtig mooi. We krijgen het Danshuis om weer een ander voorbeeld te geven. Dus onze grondhouding is: als er een initiatief is dat kansrijk is, dat door de gemeenschap gedragen is, dat een positieve bijdrage kan leveren aan het culturele veld, dan zullen we daar in beginsel heel positief naar kijken. Dat geldt ook voor deze motie. Als er vanuit de community een signaal komt of een gesprek, dan gaan we dat gesprek op. Dat past ook in het verlengde van, dus dan weet u al wat het antwoord is op uw vraag. Dan motie 4, 'museumdag Rotterdam' van Volt. Deze kan ik op zich omarmen. Het is goed om te weten dat we in het verleden ook al een keer hebben geëxperimenteerd hiermee, toen bij het Museumpark. Dat was niet zo succesvol, maar dat is ook alweer een tijdje geleden. Dus ik denk dat het sowieso de moeite waard is om het nog een keer te proberen en te kijken wat het ons oplevert. Het is op zich een goed idee, dus deze motie kan ik omarmen. Dan nog een motie van Volt, 'Rotterdam openluchtmuseum', om kunstroutes toegankelijker te maken middels tegels. Deze is overbodig, want bij de kunstwerken hebben we allemaal tegels met informatie dus dat is er. Daar zorgt het CBK ook voor. Dus als u goed oplet, kunt u zien dat er bij de verschillende kunstwerken een klein tegeltje is. Binnenkort gaan er natuurlijk ook prachtige rondleidingen plaatsvinden vanuit het prachtige tramhuis, wat nu helemaal opgeknapt is. Dan is er zelfs een rondleiding, er worden boekjes uitgedeeld, er is een app en alles. Dus in die zin wordt u wel op uw wenken bediend, maar is hij daarmee overbodig. Een sympathieke motie, maar dat doen we in principe al. Ik zie een interruptie, voorzitter.

De VOORZITTER: De heer Dekkers.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, dank u wel. Voor ons gaat het erom dat niet bij het kunstwerk een tegel komt, maar juist op de route zelf. Ik kan me voorstellen dat de appreciatie dan hetzelfde blijft, maar het gaat ons er dus echt om dat we die route onder de aandacht brengen.

De heer KASMI (wethouder): Dat is ook het geval. Voorzitter, dan motie 6, 'een halve Museumvisie is geen visie'. Jammer van de titel, zou ik bijna willen zeggen. Deze past in de lijn van wat ik eerder had gezegd dat dit niet in beton gegoten is, wat mij betreft. Ik zou hierbij wel willen zeggen, als je ervan maakt: begin iets, want komend jaar is al heel snel. Dat lijkt me niet. We krijgen ook nog die bijeenkomst waar ook heel veel relevante informatie gedeeld gaat worden. Als we daar nou bij aansluiten en op dat moment gaan kijken, dan kan ik hem omarmen. Dus het zit veel meer in de tijd, omdat we binnen een jaar, moet ik zeggen, zijn er niet zoveel nieuwe ontwikkelingen dat die dan weer helemaal aangepast worden. Maar zo'n congres, waar de heer Coşkun ook al naar verwees, dat is een mooi moment, omdat heel de wereld dan hier is in Rotterdam om dan te kijken: hoe kunnen we de visie verder vormgeven? Zo kan ik hem omarmen.

De VOORZITTER: Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLIEGER (gl): Voorzitter, ik bedoelde ook niet dat het komend jaar af moest zijn, maar meer dat je dan komend jaar aan de slag gaat met dat ophalen bij die andere organisaties. Prima om het dan iets aan te passen. Dan kom ik met een andere versie.

De VOORZITTER: Dan wachten wij de aangepaste motie nog tegemoet en dan kunnen we die later ook nog van een oordeel voorzien, als die er ligt.

De heer KASMI (wethouder): Voorzitter, ik moet hem inderdaad zien als er een aangepaste motie komt. Maar wij zijn natuurlijk constant in gesprek met musea en we proberen constant natuurlijk nieuwe informatie op te halen. Dus dat deel dat u vraagt, dat doen we al. Waar het om gaat is dat, als u het heeft over een nieuwe versie, die komt dan echt iets later. U bedoelde het kennelijk ook niet zo, omdat het heel weinig zin heeft om over een paar maanden alweer met een nieuwe versie te komen. Volgens mij begrijpen we elkaar. Als we het zo doen en u past uw motie daarop aan, dan denk ik dat ik daar heel welwillend naar wil gaan kijken. Dank u wel, voorzitter.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Zijn er nog vragen blijven liggen? Niet. Dan zijn we hiermee aan het einde gekomen van agendapunt 7.1.

7.3 Het herziene voorstel om aan de bestemmingsreserve restauratie Riviérahal in twee tranches €4,6 mln. te onttrekken en dit bedrag als bijdrage toe te kennen aan de Stichting Koninklijke Diergaarde Blijdorp.

De VOORZITTER: Dan gaan we door met agendapunt 7.3, want agendapunt 7.2 was een regulier debat geworden. Dat is het herziene voorstel om aan de bestemmingsreserve restauratie Rivièrahal in 2 tranches 4,6 miljoen te onttrekken en dit bedrag als bijdrage toe te kennen aan de Stichting Koninklijke Diergaarde Blijdorp. Het woord is aan de heer Koster.

De heer KOSTER (lr): Dank u wel, voorzitter. Ik mag ook wel wat zeggen. Diergaarde Blijdorp ligt Leefbaar aan het hart. Volgens Leefbaar zeer kritisch op de gang van zaken bij Blijdorp. Er was een slechte interne controle, dat is 1 van de oorzaken waar we nu zitten. In 2020 was er al sprake van 10 miljoen lening in coronatijd. Toen is er al aangedrongen op reorganisatie. Uiteindelijk heeft Blijdorp het geld anders bemachtigd, geen beroep moeten doen op Rotterdam en is die organisatie niet doorgevoerd. Achteraf moeten we constateren dat in 2023 een fors verlies van 1,7 miljoen is geleden, in 2024 5 miljoen verlies en in 2025 begrijp ik

dat men quitte heeft gespeeld. Nu moet er 4,6 miljoen euro bij. Dat geld wordt gehaald uit een reserve van 20 miljoen die dit college heeft bestemd voor de renovatie van de Rivièrahal. Wij hebben echt alle vertrouwen in de nieuwe directie van Blijdorp. Toch is dat een grote klus en tegelijkertijd, dat signaleert COR ook, een fors risico. Leefbaar heeft, nogmaals, veel vertrouwen in de nieuwe directie en de vraag is of de raad van toezicht dat vertrouwen nog geniet. Wij hebben van de wethouder in de commissie gehoord dat hij best kritisch is op Blijdorp. Er zijn missers gemaakt, geen meerjarig onderhoudsplan, had commerciëler op kunnen treden. Maar ik zou ook graag zo'n dergelijke conclusie van de raad van toezicht horen. Daar zit een volledig nieuwe directie, die gaat met een schone lei aan de slag en ik zou ook graag iets van de raad van toezicht willen horen. Hoe kijken zij hierop terug? Is er een kritische zelfreflectie geweest? Ik hoop dat de wethouder dat kan toezeggen. Zo niet, dan moeten we toch denken aan een ander iets, bijvoorbeeld een onderzoek van de Rekenkamer. Wij horen heel graag wat de wethouder hiervan vindt. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Dank u wel, voorzitter. Wij delen vergelijkbare zorgen, maar we wilden hier sowieso al 4 jaar lang een goed gesprek met de wethouder en de raad over de toekomst van Blijdorp. Dat is ons niet gelukt. Misschien is daar na maart meer ruimte voor. We willen niet in de weg staan van een onttrekking voor noodzakelijke aanpassingen die moeten worden gedaan voor dierenwelzijn. Maar natuurlijk vinden we het wel jammer dat het zover is gekomen. Dan willen we het ook hebben over die raad van toezicht. Daar hebben wij een motie voor. Wij willen er te allen tijde op toezien dat er tenminste één lid is met het specialisme dierenwelzijn. Er is er nu eentje, die zit er nog zo'n drie jaar. Ik hoop dat er altijd een lid is die iets weet van het dierenwelzijn, zodat we nooit meer in zo'n situatie terecht komen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Morkoç heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Dierenwelzijn en Blijdorp

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van agendapunt 7.3 Het herziene voorstel om aan de bestemmingsreserve restauratie Riviérahal in twee tranches van €4,6 mln. te onttrekken en dit bedrag als bijdrage toe te kennen aan de Stichting Koninklijke Diergaarde Blijdorp;

constaterende dat:
- het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Rotterdam de mogelijkheid heeft, op basis van de statuten van de stichting, om één lid in de Raad van Toezicht van de Diergaarde Blijdorp voor te dragen;
- er op dit moment één lid van de leden van de Raad van Toezicht van Blijdorp een expertise heeft in dierenwelzijn, die al in haar tweede en laatste termijn zit;

overwegende dat:
- dat voor een dierentuin van cruciaal belang is dat er voldoende aandacht is voor dierenwelzijn in alle geledingen van de organisatie;
- dat het College bij haar laatste voordracht ervoor heeft gezocht dat dit lid een specialisme in dierenwelzijn had;

verzoekt het college:
- erop toe te zien dat de Raad van Toezicht van de Diergaarde Blijdorp altijd tenminste één lid heeft met een specialisme in dierenwelzijn;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. M.Y. Morkoç en S. Reitema

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: De heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66): Dank u wel, voorzitter. Ik denk dat de zorgen rond Blijdorp terecht zijn, maar ik denk dat het ook belangrijk is dat we Blijdorp op dit moment op deze wijze steunen als een plek waar vele Rotterdammers warme herinneringen bij koesteren. Misschien niet iedereen, zeg ik richting de heer Van der Velden, maar vooral toch ook om perspectief te bieden naar de toekomst, wellicht als centrum voor natuurbehoud en natuureducatie en natuurlijk vooral ook als Gesamtkunstwerk van Sybold van Ravesteyn met die monumentale Riviérahal. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dan is het woord aan de heer Dahoe.

De heer DAHOE (denk): Dank u wel, voorzitter. Ik sluit me aan bij de voorgaande sprekers. Het is verder al goed besproken en goed dat de wethouder hier ook steun voor biedt en dat er genoeg momenten zijn voor reflectie en rapporteren. Waar ik me nog wel een beetje zorgen over maak, is dat al die kosten die gemaakt zijn en die doorvertaald worden naar het toegangskaartje van de dierentuin. Mijn vraag is of de gemeente daar nog iets in kan betekenen. Ik ben me er wel van bewust dat we niet gaan over de programmering en de entreekosten zelf, maar ik zou het heel jammer vinden als het niet meer betaalbaar blijft voor de gemiddelde Rotterdammer. Als u daarop wil reflecteren, heel graag. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, wij kijken vooruit. We hebben vertrouwen in het herstelplan, in de nieuwe directie en in de stappen die nu worden gezet en steunen het voorstel van de wethouder. Blijdorp kan hierdoor sterker en weerbaarder uitkomen, organisatorisch sterker, financieel sterker en beter voorbereid op de toekomst. De wethouder heeft in de commissie toegezegd de raad 2 keer per jaar actief te informeren over de voortgang van het herstelplan. Dat waarderen wij. Tegelijkertijd verwachten wij dat in die terugkoppeling expliciet de financiële risico's worden geadresseerd die in de commissie en door de COR zijn benoemd, integraal en in samenhang met de beheersmaatregelen. Met die openheid en met duidelijke afspraken hebben wij er vertrouwen in dat Blijdorp de komende jaren weer financieel stabiel wordt en zich kan richten op waar het echt om draait: een sterke, toekomstbestendige Diergaarde voor Rotterdam. Dus graag nog de toezegging van de wethouder dat hij die financiële risico's in zijn terugkoppeling 2 keer per jaar actief meeneemt. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Zijn er nog anderen? De heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (gvdv): Dank u, voorzitter. Ik denk dat mijn standpunt over Blijdorp bekend mag zijn. Ik denk dat het de hoogste tijd is dat we in deze gemeenteraad eens een keer discussie gaan voeren over de toekomst van Blijdorp. Wereldwijd zie je de bezoekersaantallen van diergaarden teruglopen. Mensen hebben ook steeds meer moeite met de manier waarop dieren worden gehouden. Dus heeft een dierentuin als Blijdorp, een kleine stadsdierentuin, terwijl je ook nog Antwerpen hebt en Artis in Amsterdam, heeft dat nog toekomst? Wij denken van niet. Het zou goed zijn om daar eens een keer een debat over te hebben. Wat ik ook wel opmerkelijk vind, is dat wij als gemeente, Blijdorp heeft 21 rijksmonumenten, de theeschenkerij, het giraffenhuis, de Riviérahal. Ik vind het best

opmerkelijk dat wij 20 miljoen hebben gereserveerd om een rijksmonument, 1 deel daarvan, te gaan renoveren als gemeente. Ik vind dat opmerkelijk. Waarom doet het rijk dat niet? Misschien kunt u iets zeggen over de lobby met het rijk daarvoor, daar ben ik langzamerhand toch wel benieuwd naar. Voorzitter, wij zullen tegen dit voorstel gaan stemmen, want wij vinden dat Blijdorp op deze wijze geen toekomst meer heeft in Rotterdam.

De VOORZITTER: De heer Van Dommelen heeft een vraag aan u.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Eén vraagje ter verheldering. Ik ken het standpunt van de heer Van der Velden, prima. Maar nieuw voor mij is dat hij nou Blijdorp wegzet tegen Artis en Antwerpen en dat hij zegt: in verhouding tot die 2 dierentuinen is deze dierentuin niet meer nodig. Dat snap ik niet helemaal. Kunt u dat nog toelichten?

De VOORZITTER: De heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (gvdv): Dank u, voorzitter. Je hebt, wat is de afstand Amsterdam, Rotterdam of Amsterdam, Antwerpen, dat is uit mijn hoofd, laten we zeggen, een kleine 200 kilometer. Moet je daar 3 stadsdierentuinen houden die op het moment ook allemaal problemen hebben? Je zou ook kunnen denken, ik noem maar wat, als je een voorstander van dierentuinen bent: bundel de krachten. Dat gebeurt niet. Ik zie geen levensvisie voor 3 dierentuinen midden in de stad en elke keer maar komen aankloppen bij de gemeente. Ik zie daar geen toekomst in.

De VOORZITTER: Dank. Anderen? Niet. Dan vraag ik de wethouder om te antwoorden.

De heer VERSNEL (wethouder): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Mijnheer Koster heeft kritische vragen gesteld. Dat deed hij ook uitgebreid in de commissiebespreking van ons voorstel. Ik denk dat zijn vragen stuk voor stuk begrijpelijk en ook terecht zijn. We hebben er natuurlijk allemaal echt van gebaald dat we moesten constateren dat onze geliefde dierentuin zich opnieuw in zo'n vervelende situatie bevond en dat ook de hulp van de gemeente daarbij nodig is. Ik ben zelf inmiddels een heleboel gesprekken verder met zowel de tijdelijke directie, ook overigens de oude directie, de nieuwe directeur, ook de voorzitter van de raad van toezicht. Mijn beeld is dat er wel degelijk stevige conclusies zijn getrokken en ook lessen zijn geleerd over wat er naar de toekomst toe beter moet en daarmee dus ook wat er in het verleden onvoldoende is gebeurd. Dat richt zich op verschillende dingen, zoals het gegeven dat we een eenhoofdige directie hadden. Dat is naar de toekomst toe onwenselijk bevonden. De conclusie die daaraan is verbonden, is dat er naast de directeur ook dus een financieel directeur is aangesteld die nu samen de directie vormen. Het is nodig gebleken om ook een deel van de bedrijfsvoering echt een professionaliseringsslag door te laten maken. Het is nodig gebleken om een meerjarig onderhoudsplan voor alle kapitaalgoederen te maken. Dat is er nu ook. Er zijn veel onbenutte kansen voor het commercialiseren van de Diergaarde. Overigens zonder dat dat moet betekenen, daar kom ik zo meteen ook bij mijnheer Dahoe op terug, dat de basisdierentuinervaring duurder moet worden voor iedereen en daarmee dus onbetaalbaar wordt voor een deel van de Rotterdammers. Er is een heel zwaar profiel nieuwe algemeen directeur nu aangesteld. Er wordt ook door de raad van toezicht gezocht naar een heel zwaar profiel nieuwe voorzitter van de raad van toezicht. Dat is nu ook aan de orde. Dus ik heb er, op grond daarvan, veel vertrouwen in dat dit echt heel anders gaat lopen dan het tot nu toe heeft gelopen. Er zijn vrij stevige conclusies getrokken en ook veranderingen nu al doorgevoerd. Mijnheer Koster weet ook, andere leden van de raad weten dat ook, dat ook de ontwikkeling al onder aansturing van het tijdelijk bestuur in de afgelopen maanden ook heel positief is geweest. We hebben gezien dat er echt al een forse kostenbesparing bijvoorbeeld is mogelijk gebleken en dat de cijfers nu er echt al aanzienlijk beter uitzien. Wat ik wil voorkomen, is dat wij als gemeente ons een te grote rol aanmeten. De dierentuin is een private organisatie. Maar wat ik wel wil

doen, is nogmaals de wens van deze raad aan de raad van toezicht overbrengen om ook inzicht te geven in hoe zij de geleerde lessen zien. Dat is de toezegging die ik wil doen. Ik kan dat niet afdwingen, dat wil ik ook niet afdwingen, maar ik wil wel de wens kenbaar maken en ik wil dan ook u laten weten hoe die wensen door de raad van toezicht worden ontvangen.

De VOORZITTER: De heer Koster.

De heer KOSTER (Ir): Voorzitter, dank u wel dat u dat doet. Dit is niet zomaar iets. Uiteindelijk moet de gemeente bijspringen nu. We hebben gezien dat in 2020 de gemeente ook moest bijspringen. Toen wisten we al dat er een grote reorganisatie nodig was. Ik vind het heel belangrijk dat we hiervan leren. Mijnheer Van Dommelen is terecht kritisch bij het Fotomuseum. Ik vind, dit zijn belangrijke functies en dit is niet een baan die je eventjes erbij doet omdat het onbezoldigd is. Het is een baan die serieus genomen moet worden. Dus ik verwacht echt een kritische reflectie van die mensen. Ik hoop dat we daar echt met zijn allen van kunnen leren. Dank u wel.

De heer VERSNEL (wethouder): Dank u wel. Ik ken dat pleidooi ook van mijnheer Koster. Ik snap inmiddels ook heel goed waar dat bij hem vandaan komt. Die raden van toezicht hebben een belangrijke rol in onze stad, zeker bij dit soort instituties die breed worden gedragen in de samenleving. Dus we mogen met zijn allen verwachten dat dat soort werk goed en duchtig wordt gedaan. Ik zal dat gevoel overbrengen. Dan kom ik bij mevrouw Morkoç. Die heeft een motie ingediend die ons vraagt om een grotere rol aan te nemen, echt wel in formele zin, dan we hebben ten aanzien van die raad van toezicht, want wij gaan niet over de samenstelling van die raad van toezicht in het algemeen. Wij mogen als gemeente Rotterdam 1 van de 7 leden van de raad van toezicht aanwijzen. Dat is op dit moment iemand met het profiel dierenwelzijn. Op het moment dat de aanstellingstermijn van die persoon is verlopen, zullen wij opnieuw kijken naar wat wij als gemeente op dat moment een verstandige toevoeging vinden aan de rest van de leden van de raad van toezicht. Ik kan en wil er nu niet op vooruitlopen wat op dat moment dan het meest van meerwaarde zou kunnen zijn. Want dat zou iemand met een specialisme in dierenwelzijn kunnen zijn, maar ook met een heel ander specialisme.

De VOORZITTER: Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Voorzitter, een verstandige toevoeging in de raad van toezicht, lijkt mij altijd, voor een dierenpark is iemand met kennis van dierenwelzijn. Het klopt dat wij er maar eentje mogen voordragen, maar ik lees in de brief van de wethouder dat hij al eerder bij Blijdorp onder de aandacht heeft gebracht dat er een bepaalde profielschets moet zijn voor de voorzitter en andere komende vacatures, namelijk deskundigheid op juridisch vlak en projectmanagement. Ook allemaal belangrijke dingen voor een raad van toezicht van zo'n grote organisatie. Wat ook belangrijk is, is iemand met kennis van dierenwelzijn. Dus als de wethouder dit ook onder de aandacht kan brengen, lijkt dat mij heel redelijk en fijn.

De VOORZITTER: De wethouder.

De heer VERSNEL (wethouder): Die eerdere waar mevrouw Morkoç naar verwijst, was de discussie in de commissie waarin mijnheer Koster, uw collega commissielid, op dat moment ook een duidelijk pleidooi hield voor een kwaliteitsslag in de raad van toezicht als het gaat om de financiële huishouding en de bedrijfsvoering. Ik denk dat dat voor de voorzitter van de raad van toezicht cruciale expertises zijn. Maar wij gaan vervolgens zelf, als je het hebt over waar wij ook echt van zijn, dan is dat onze eigen vertegenwoordiger in de raad van toezicht. Niet eens een vertegenwoordiger overigens, maar degene die wij mogen aanstellen. Nogmaals, dat gaat pas over een paar jaar aan de orde zijn. Ik vind het belangrijk dat op dat moment moet worden bezien hoe de samenstelling van de raad van toezicht op dat moment

is. Dan moeten we op basis daarvan een beoordeling maken wat wij daar het meest van meerwaarde vinden. Dat hoeft niet automatisch iemand met het aandachtsgebied dierenwelzijn te zijn, want die kunnen op dat moment ook al goed in die raad van toezicht aanwezig zijn. Dan kom ik bij mijnheer Dahoe die heeft gevraagd naar de kosten van het toegangskaartje. Het toegangskaartje is echt niet iets waar wij over gaan. Dat erkent mijnheer Dahoe ook. Ik ben er overigens van overtuigd dat ook de nieuwe directeur van de Diergaarde, waar ik zoals gezegd ook inmiddels een goed en uitgebreid gesprek mee heb gehad, absoluut niet geneigd zal zijn om als eerste te kijken naar het verhogen van de basiskosten, zoals de kosten van het toegangskaartje of de kosten van een colaatje. Sterker nog, dat was 1 van de eerste dingen waar ze naar had gekeken en ze vond die prijs van het colaatje in de dierentuin te hoog, wat inmiddels 4,50 euro is. Dat is ook heel veel voor een colaatje. Ik denk dat we een bestuur zullen hebben dat in staat zal zijn om een meer gedifferentieerde bezoekerservaring mogelijk te maken, waardoor mensen die wat meer geld kunnen en willen besteden dat ook kunnen doen, maar tegelijkertijd de dierentuin voor een heel brede groep Rotterdammers ook toegankelijk blijft.

De VOORZITTER: Mevrouw Morkoç had nog een vraag, denk ik, over het antwoord dat hiervoor is gegeven.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Voorzitter, vooral een uiting van teleurstelling, want de wethouder staat er dus blijkbaar wel voor als het gaat over andere expertises, die ook belangrijk zijn in de raad van toezicht. Maar als het gaat over dierenwelzijn en ervoor zorgen dat op lange termijn in de raad van toezicht er iemand zal zijn met die expertise, voor een dierentuin lijkt dat mij cruciaal, verstandig, van meerwaarde. Al die dingen die de wethouder ook zegt over andere expertises. Dan vind ik het jammer dat de wethouder daar dan niet voor staat.

De heer VERSNEL (wethouder): Ik herken mij niet in die conclusie uit mijn woorden, maar ik leg me erbij neer dat ik dat niet zal kunnen veranderen. Dan kom ik bij mijnheer Van Dommelen die vroeg een toezegging ten aanzien van de halfjaarlijkse rapportages die ik zal delen en die toezegging wil ik doen. We zullen daar expliciet ingaan op de ontwikkeling ten aanzien van de financiële risico's die zijn herkend. Dan ten aanzien van de vraag van mijnheer Van der Velden over de rijksmonumenten. De Diergaarde mikt ook op het aantrekken van rijkssubsidies als het gaat om het uitvoeren van het renovatiewerk aan de rijksmonumenten. Daar is inderdaad de bekende gemeentelijke bijdrage, maar men mikt nadrukkelijk in de cofinanciering ook op rijksbijdrage.

De VOORZITTER: Mijnheer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (gvdv): Dank u, voorzitter. Geldt dat dan ook voor de Riviérahal die eraan zit te komen? Maar nu is er nog geen geld van het rijk voor de Riviérahal?

De heer VERSNEL (wethouder): Dat klopt, dus dat is work in progress. Dat traject loopt.

De heer VAN DER VELDEN (gvdv): Dus wij gaan 20 miljoen euro steken in een private onderneming, ook nog eens een keer in een rijksmonument en het rijk draagt nog steeds geen cent bij. Ik vind het heel opmerkelijk dat de gemeenteraad zo makkelijk dat geld weggeeft. Maar goed, dat is mijn mening.

De VOORZITTER: De wethouder.

De heer VERSNEL (wethouder): Ik hoor het u zeggen, maar dat is natuurlijk ook niet het besluit dat nu hier ter bespreking ligt. Dat is een keuze die jaren geleden is gemaakt.

De VOORZITTER: Zijn daarmee alle vragen beantwoord? Dan zijn we hiermee aan het einde gekomen van agendapunt 7.3.

7.4 Pompenburg.
a. Het herziene voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Pompenburg';
b. Het voorstel tot het openen van de grondexploitatie 'Pompenburg'.

De VOORZITTER: Dan gaan we door met agendapunt 7.4, Pompenburg, het herziene voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan Pompenburg en het voorstel tot het openen van de grondexploitatie Pompenburg. De wethouder is al aanwezig. Dan geef ik als eerste het woord aan de heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp): Voorzitter, laat ik kort zijn. Ook project, daar komen honderden zo niet duizenden woningen bij en helaas zit er geen 40 procent sociaal bij. Daarom kunnen wij dat niet steunen.

De VOORZITTER: Dat is kort en krachtig. De heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66): Dank u wel, voorzitter. Wat D66 betreft, is het een mooie ontwikkeling rond het allerlaatste brandgat van de stad. Dat an sich al bijzonder en memorabel hoe we na 85 jaar na de verwoesting van de binnenstad nu echt het allerlaatste lege plekje een definitieve invulling gaan geven. Er waren wat zorgen rond met name horeca, zoals BIRD-plekken die belangrijk zijn, juist ook voor een levendige stad. Het valt te prijzen dat dit belang ook door het college wordt gezien. Die levendige omgeving zien we ook terug in bijvoorbeeld een optie voor een filmhuis, maar ook met de mogelijke terugkeer van de Luchtsingel. Wellicht niet in diens letterlijke vorm, maar mooi om te zien hoe het belang van die langzame route en verbinding is geland in de plannen. Dan ook een punt van zorg, waar we in de commissie ook niet zo over te spreken waren. Dat is de wijze van het aangehaakt houden van de verschillende belanghebbenden. Belanghebbenden die ook in dat formele proces van zienswijzen, daar de nodige tijd in steken. Dat is belangrijk voor ons democratisch proces. Dan kan het in een ruimtelijk proces soms wat langer duren voor er wat gebeurt, omdat zaken meer tijd vergen. Maar zorg dan ook dat die betrokkenen aangehaakt blijven. Vandaar deze motie.

De VOORZITTER: De heer De Haan heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Sharing (informatie) is caring

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 7.4 Pompenburg;

constaterende dat:
- Pompenburg, het laatste brandgat van de stad, wordt getransformeerd tot een nieuw stadsgebied met ruimte voor woningen, cultuur en ontspanning;
- verschillende bewoners hebben aangegeven overvallen te zijn door de besluiten in het proces rondom de ontwikkeling van het gebied;

overwegende dat:
- de ontwikkeling van Pompenburg nodig is voor het aanpakken van de woningnood en bijdraagt aan de levendigheid van Rotterdam;
- het belangrijk is dat bewoners op de hoogte zijn van de ontwikkelingen bij hun in de buurt;

- tijdige en regelmatige informatieverstrekking aan bewoners het draagvlak voor in grijpende projecten vergroot;

verzoekt het college:
- reclamanten beter op de hoogte te houden over de voortgang van het omgevingsplan, wanneer de beoogde periode tussen de terinzagelegging en vaststelling langer duurt dan beoogd;
- hierover voor eind Q2 2026 terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. de Haan

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Zijn er anderen die het woord wensen? Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Voorzitter, dit is het vaststellen van een bestemmingsplan. Dit is een volgende stap in de reeks van stappen die eerder al genomen zijn. Wij vinden ook dat er meer betaalbare huur en koop in zou moeten, maar wij willen toch de doorgang geven aan het realiseren van nieuwe woningen. We hebben wel 2 moties: 'veilig over straat - Stroveer', dat gaat over de tunnel die een beetje ontstaat tussen 2 garageboxwanden in. Wij willen voorkomen dat dit soort plekken onveilig gevoeld worden, bijvoorbeeld voor vrouwen, maar natuurlijk uiteindelijk voor alle bewoners, door al voor in het ontwerp rekening te houden met die veiligheid en dat mee te nemen. Dat is motie 1. Dan hebben we nog een motie 'informeer bewoners over geluidsisolatie'. Dat gaat over bewoners die daarvoor in aanmerking komen, te wijzen op subsidieregelingen voor geluidsanering. Dit naar aanleiding van de veegbrief.

De VOORZITTER: Mevrouw Kockelkoren heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. Informeer bewoners over geluidsisolatie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van agendapunt 7.4 Pompenburg;

constaterende dat:
- DCMR heeft geconstateerd dat bestaande woningen rond de Hofbogen nu een hogere geluidsbelasting vanuit de omgeving hebben dan de grenswaarde;
- het voortbestaan van de horeca in dit gebied geborgd wordt door middel van een maatwerkvoorschrift en nieuwe woningen voldoende geluidsisolatie krijgen;
- er mogelijk bij bestaande woningen geluidsisolatie nodig is om overlast in de woning te voorkomen;

overwegende dat:
- het wenselijk is dat bewoners en verhuurders in het gebied geluidsisolerende maatregelen nemen voor hun woning;
- zij hiervoor mogelijk aanspraak kunnen maken op de subsidieregeling voor geluidssanering;

verzoekt het college:

- uit te zoeken in hoeverre bestaande woningen rond de Hofbogen in aanmerking komen voor de subsidieregeling geluidssanering of eventuele andere subsidies voor geluidsisolatie;
- bewoners en verhuurders die in hiervoor aanmerking komen actief daarover te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren en S. Reitema

Motie 3. Veilig over straat – Stroveer

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van agendapunt 7.4 Pompenburg;

constaterende dat:
- de groene ruimte rondom de nieuwbouw tussen het spoor en het Stroveer verhoogd wordt aangelegd;
- hierdoor een zone van 5 meter breed ontstaat voor hulpdiensten en langzaam verkeer tussen de twee parkeergarages in;
- een straat met aan beide kanten blinde muren van parkeergarages niet bevorderlijk is voor de veiligheid;

overwegende dat:
- dit soort plekken in de stad, met weinig zichtlijnen en weinig sociale controle, juist voor (jonge) vrouwen snel onveilig voelen;
- het effectiever is om in het ontwerp rekening te houden met de veiligheid dan om achteraf aanvullende maatregelen te moeten nemen;

verzoekt het college:
- met de architect en omwonenden in gesprek te gaan over hoe een onveilige inrichting van het Stroveer voorkomen kan worden;
- het ontwerp aan te passen of met mitigerende maatregelen te komen om de veiligheid op het Stroveer te waarborgen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren en S. Reitema

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Mijnheer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Voorzitter, prachtig plan. Alle steun voor dit plan. Dank voor de brief van afgelopen week, waarin onder andere werd gesproken over de gesprekken met BIRD. Ik heb met de eigenaar gesproken. Er is enerzijds dankbaarheid voor de stappen die we nemen, anderzijds is er ook nog veel wantrouwen. Ik kan het niet helemaal overzien. Mijn verzoek aan de wethouder is: ga intensief met ze in gesprek en houd ons op de hoogte. Dat zou ik heel prettig vinden, want is wel heel belangrijk voor dat gebied, dat dat een goede plek kan behouden. Tot zover, dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Anderen? Niet. Dan vraag ik aan de wethouder of zij kan antwoorden.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Dank u wel, voorzitter. Een ontzettend groots plan voor ons centrum. Ik denk echt een heel mooie toevoeging die we hier weer mogelijk gaan maken. Er zijn nog wat zorgen. Daar hebt u ook wat moties over ingediend. Die zal ik nu behandelen. De eerste is van GroenLinks 'informeer bewoners over geluidsisolatie'. U vraagt om de mensen goed te informeren, als er subsidieregelingen zijn, welke dat dan zijn en mensen daar dan ook over op de hoogte te stellen. Dat wil ik zeker doen. Ik zie dit wel als een inspanningsverplichting, want ik weet het niet. We gaan dit uitzoeken. Als het zo is, dan kunnen mensen daar ook aanspraak op maken en zullen we dat ook aanbieden. Maar eerst maar uitzoeken of het zo is. Daar kan ik goed mee uit de voeten, oordeel raad. Dan hebt u ook 'veilig over straat'. Deze moet ik ontraden, omdat de 5-meterzone wordt afgesloten en is alleen voor hulpdiensten en servicediensten. Er is geen langzaam verkeer in deze 5-meterzone, die gaat via het hoger gelegen park. Dat is de reden waarom we op deze manier daar niet mee om willen gaan, dus die zal ik ontraden. Dan de motie van D66 'sharing (informatie) is caring', beter op de hoogte te houden, reclamanten, van de voortgang als het langer duurt dan beoogd. Dat hebben we hier niet goed gedaan. Dat heb ik ook in de commissie toegegeven. Dus het is een goed punt om ook in onze processen goed te verankeren dat we dat beter moeten doen. Dus dat is oordeel raad.

De VOORZITTER: Mevrouw Kockelkoren heeft nog een vraag, denk ik, over het vorige punt.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Even terug naar die vorige motie. U zegt: er komt een hek voor, maar dat betekent natuurlijk niet dat het daarmee voor bewoners, die daar ook een toegang hebben tot hun woning daarboven, niet dat onveiligheidsgevoel kan hebben. Dus de vraag is of in het ontwerp meegenomen kan worden dat dat niet een donker, onveilig straatje wordt. Ik snap dat die dan dus niet openbaar is, maar het is wel een beetje een ongure plek mogelijkerwijs.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Laten we vooropstellen dat het natuurlijk altijd de bedoeling is dat het een prettig stuk stad wordt, dus dat die veiligheid daarbij hoort. Met deze uitleg kan ik deze motie wel oordeel raad geven, maar het wordt dus niet een heel apart ontwerp van dat stukje tunnel. Als we dat zo mogen lezen, is het goed, wat mij betreft. Dan had ik nog een vraag of meer een pleidooi van de heer Van Dommelen over dat gesprek met BIRD. Dat neem ik mij ter harte. Ik zal er zeker ook mijn uiterste best voor doen om de relatie te verbeteren en te zorgen dat het op een goede manier een plek kan blijven houden in onze stad. Dus dat zal ik zeker doen.

De VOORZITTER: Zijn er nog vragen over? Niet. Dan zijn we hiermee aan het einde gekomen van agendapunt 7.4.

7.1 Museumvisie (vervolg).

De VOORZITTER: Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLIEGER (gl): Een ordepunt. De motie van daarnet, we hebben daar een nieuw dictum. Dus dit moet ik opnieuw indienen.

De VOORZITTER: Mevrouw Vlieger heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6A. Een halve Museumvisie is geen visie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van agendapunt 7.1 Museumvisie;

constaterende dat:

- de Museumvisie een beeld wil schetsen van de museumstad die Rotterdam in de toekomst wil zijn, maar niet alle musea en kunstinstellingen nu in de Museumvisie vertegenwoordigd zijn;
- in de Museumvisie enkel musea centraal staan die het presenteren en beheren van een erfgoedcollectie als kerntaak hebben, en door de gemeente worden gesubsidieerd;
- instellingen als de Kunsthal, Trompenburg Tuinen & Arboretum en Fenix nu buiten de museumvisíe vallen, en bijvoorbeeld ook niet in het overzicht met bezoekcijfers zijn opgenomen;

overwegende dat:
- er nu een bredere visie op de culturele instellingen in de stad mist, en vooral omdat er ingezet wordt op samenwerken er vanzelfsprekend meer organisaties aan toegevoegd zouden moeten worden;
- er voor bezoekers aan Rotterdam niet een duidelijk onderscheid is tussen musea en kunstinstellingen die buiten de nauwe definitie vallen zoals gehanteerd wordt in de Museumvisie;
- ook instellingen zonder een erfgoedcollectie 'het vestigingsklimaat versterken en een structurele bijdrage leveren aan de stedelijke economie door bezoekers te trekken', en bijdragen aan de bezoekcijfers aan Rotterdamse musea;
- voor een echt integrale visie op de museumstad Rotterdam van de toekomst, alle instellingen betrokken moeten worden in een integraal plan;

verzoekt het college:
- begin 2028 met een uitwerking van de Museumvisie te komen waarin wel alle musea in Rotterdam worden meegenomen, ook de niet-collectiebeherende musea. Om samen een uitgebreidere visie voor Rotterdam als museumstad te maken: wat er nu ontbreekt en waar we over tien jaar zouden willen zijn;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger, T.S.J. Coşkun, D.J. van Dommelen en J.M. de Bruijn

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: De motie moet formeel nog wel een oordeel krijgen van de wethouder. We zullen kijken wanneer we dat tussentijds kunnen organiseren. Wethouder Kasmi komt bij 7.11 terug, dus dan kunnen we hem daar gelijk ook vragen om te reageren.

7.5 Het voorstel tot vaststelling van het projectambitiedocument Mosaic (GGD-locatie).

De VOORZITTER: Dan zijn we aangekomen bij punt 7.5, het voorstel tot vaststelling van het projectambitiedocument Mosaic GGD-locatie. Het woord is aan de heer Verhoef.

De heer VERHOEF (Ir): Dank u wel, voorzitter. Mooi dat er eindelijk wordt ontwikkeld op die hoek. We hebben het in de commissie al uitgebreid gehad over smaak. Ik zal dat deksel op de pan laten. Ik heb wel een motie, samen met de heer Van Dommelen. De motie roept wel op om in dit vroege stadium van een ambitiedocument nog niet onszelf heel veel beperkingen op te leggen en voor wat betreft de transformatie van het GGD '70 gebouw alle opties open te houden.

De VOORZITTER: De heer Verhoef heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Laat The Perfect Fit perfect fitten

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van punt 7.5 "Raadsvoorstel over Projectambitiedocument Mosaic (GGD-locatie)";

constaterende dat:
- dat het Projectambitiedocument Mosaic The Perfect Fit, de herontwikkeling van het oude GGD complex bevat;
- dit onder andere bestaat uit het (gemeentelijk) monumentale GGD gebouw, het beeldbepalende gebouw van de Keuringsdienst van Waren en het Post 65 gebouw uit de jaren 70;
- het GGD '70 pand is een Post'65 pand. Post'65 wordt steeds belangrijker gevonden in de architectuur, maar het pand zelf kent geen beschermde status;

overwegende dat:
- meningen over de architectonische kwaliteiten van gebouwen kunnen verschillen;
- er mensen zijn die het pand aan de Schiedamsedijk afschuwelijk vinden en deze grint-betonbak het liefst onmiddellijk zouden willen slopen;
- er binnen de projectgrenzen nog best een aantal uitdagingen zijn;
- er mensen zijn die daar anders over denken en waarde hechten aan de gelaagdheid van de stad;
- op zijn minst gezegd kan worden dat de architectonische kwaliteit van dit gebouw discussie oproept;
- herontwikkeling van het complex hierdoor op voorhand, buiten de wettelijke bescherming van monumentale en beeldbepalende objecten, geen andere absolute beperkingen moet kennen;

verzoekt het college:
- in verdere planvorming en uitwerkingen alle beschikbare opties inclusief geveltransformatie open te houden in de transformatie van het GGD '70 gebouw, zodat er een complex ontwikkeld kan worden, wat een aanwinst wordt voor de stad en de stadsentree via de Schiedamsedijk;
- dit aan de Raad terug te koppelen in de verdere uitwerking van Nota van Uitgangspunten, Masterplan enz.;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. M. Verhoef en D.J. van Dommelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Dan is nu het woord aan de heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66): Dank u wel, voorzitter. Mosaic is, wat D66 betreft, een mooie binnenstedelijke ontwikkeling. Het is te prijzen dat ook de verschillende bouwhistorisch tijdlagen, het in te bedden bij de oude GGD, de wederopbouw bij de Keuringsdienst van Waren en natuurlijk Post 65 van de grint-betonnen GGD een plek lijken te krijgen in de ontwikkeling, met zo dadelijk ook nog een nieuwe tijdlaag erbovenop. Dat is ook vanuit duurzaamheid en circulariteit te prijzen. Kijk vooral wat je kunt behouden, dat is CO2 het meest neutraal. Laten we, als ik hier dan toch sta, ook iets meer liefde hebben voor die Post 65 periode. Smaken verschillen, we zouden het er ook niet zoveel over hebben, zei de heer Verhoef zonet. Smaken verschuiven en wie weet hoe we over 10, 20 jaar naar het pand kijken. Maar laten we die periode, die gelaagdheid, blijven zien, juist met de hulp van dit gebouw. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Anderen? Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Voorzitter, 1 korte vraag. Wij zijn blij met de ontwikkeling van Merwe-Vierhavens. We kunnen niet wachten tot het eindelijk eens begonnen is, dat hebben we in de commissie ook uitgebreid behandeld. Wat wij graag nog als toezegging zouden willen, is de positie van de Keile coöperatie.

De VOORZITTER: Mag ik een opmerking maken, want wij zijn bij het agendapunt over het projectambitiedocument Mosaic, dus u moet even uw kruit drooghouden. Stop de tijd. Dan kijk ik rond of er anderen zijn die het woord wensen. Dat is niet het geval. Dan is woord aan de wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Dank u wel, wethouder. Wethouder? Nu begin ik ook helemaal in de war te raken. Voorzitter, we hebben inderdaad lang gesproken over die memorabele gevel van de GGD en de gelaagdheid van de stad en of het nu wel of niet wenselijk is en of over smaak te twisten valt. Ja of nee. U roept mij op, met uw motie, om de opties nog open te houden in het proces hierna. Dat is heel goed mogelijk, dus dat zal ik oordeel raad geven.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Zijn er nog vragen of opmerkingen? Dat is niet het geval. Daar zijn we hiermee aan het eind gekomen van agendapunt 7.5.

7.6 Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument Kleiwegkwartier-West.

De VOORZITTER: Dan gaan we meteen door met 7.6, het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument Kleiwegkwartier-West, mevrouw Kockelkoren, dus nog geen Merwe-Vierhavens. De heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66): De K van Kleiwegkwartier-West. Voorzitter, wat D66 betreft een goede en mooie ontwikkeling en belangrijk voor dit medische zorgcluster in dit gebied en voor de stad. We hadden een goede, beknopte behandeling in de commissie. Ook fijn hoe de wethouder destijds, die daar aanwezig was, de heer Lansink-Bastemeijer, ook het fietsers first principe rond het Schieplein, weliswaar net buiten het plangebied, beaamde. Er is nog 1 verbinding die wel in dat plangebied zit, waar wij vanuit D66 heel erg blij van worden, dat is het verlengen van de Hofpleinlijn over de rijksweg. Nu is, wat ons betreft, ook het moment daarvoor. Vandaar ook een motie om dat idee, dat al mooi in het plan staat, nog net een extra zetje te geven.

De VOORZITTER: De heer De Haan heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Zonder trein over de Hofpleinlijn naar je medicijn

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 7.6 Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument Kleiwegkwartier-West;

constaterende dat:
- de verhoogde spoorlijn van de voormalige Hofpleinlijn wordt getransformeerd tot dakpark;
- het huidige spoorviaduct eindigt voor de 420 bij de Gordelweg;
- het gebiedsambitiedocument Kleiwegkwartier-West stelt dat de bereikbaarheid voor voetgangers en fietsers van en naar het ziekenhuis aangepast en verbeterd moeten worden;

overwegende dat:
- het doortrekken van het spoorviaduct over de A20 een ideale optie is om het Franciscus Gasthuis beter toegankelijk te maken voor fietsers en voetgangers;
- de oude Hofpleinlijn veel cultuurhistorische waarde met zich meebrengt;
- deze nieuwe route ook een kans biedt voor vergroening van de stad en kan dienen als ecologisch viaduct;

verzoekt het college:
- bij de uitwerking van het verlengde Hofbogentracé de mogelijkheid voor langzaam rijdend verkeer mee te nemen;
- in gesprek te treden met zorgpartijen en ontwikkelaars rond de Franciscus-locatie welke bijdrage zij kunnen leveren aan de realisatie van het tracé naar analogie van de Daniel den Hoedbrug;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. de Haan

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Zijn er anderen die het woord wensen? De heer Dekkers, u hebt het woord.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, dank u wel. Merwe-Vierhavens is misschien wel een van de spannendste gebiedsontwikkelingen.

De VOORZITTER: Kleiwegkwartier-West, stop. Ik vond 21.30 uur toch zo beroerd nog niet om te stoppen. Ik ga ervan uit dat er dan geen anderen zijn die nu het woord wensen op dit onderdeel. Wethouder Lansink-Bastemeijer, u hebt het woord.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. De motie zonder trein naar de Hofpleinlijn. Inderdaad, we zijn al voornemens het Hofbogentracé over de A20 naar voren te trekken, dus dat is geen nieuw idee. Maar wat ik wel prettig vind aan uw motie, is het feit dat u zegt: probeer nou ook cofinanciering en medewerking van andere partijen mee te nemen. Dat ondersteun ik en daarmee kan ik deze motie omarmen.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan zijn we hiermee aan het eind gekomen van agendapunt 7.6.

6.4 Ruimtelijke ontwikkelingen Merwe-Vierhavens.
a. Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument Marconikwartier.
b. Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument 'Keilekwartier'.

De VOORZITTER: Mevrouw Kockelkoren krijgt van mij het eerste het woord bij agendapunt 6.4, Merwe-Vierhavens.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Dank. Ik ga verder waar ik gebleven was. Keile coöperatie, of wij die in de toekomst ook goed kunnen verankeren in het proces en dat daar bijvoorbeeld iets van een overeenkomst tussen de gemeente en een corporatie wordt gesloten, zodat wij ook zeker weten dat die partijen in het gebied meebouwen aan de verdere ontwikkeling van het gebied. Dank.

De VOORZITTER: Dan is de heer Dekkers.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, dank u wel. M4H is misschien wel een van de spannendste gebiedsontwikkelingen van Rotterdam. Het houdt me de hele dag bezig. Want M4H bouwen we niet alleen woningen, we hebben ook de mogelijkheid om het huidige ecosysteem van ondernemers, horeca en cultuur organisch verder te laten groeien. Natuurlijk, ook wij willen dat alles veel sneller gaat, want de wooncrisis is nijpend, maar snelheid is voor ons niet genoeg. We willen namelijk ook kwaliteit en vooral het karakter van het gebied behouden. Want dat is wat het gebied zo bijzonder maakt. Het Keilepand is al jaren een begrip en ook initiatieven als Brutus en Studio Roosegaarde en plekken als Export laten zien wat hier mogelijk is. Makers, kunstenaars, architecten, nachtprogrammeurs: zij hebben het gebied betekenis gegeven toen hier nog geen ontwikkelaar te bekennen was. Voorzitter, laten we dus ook waakzaam zijn, want organische ontwikkeling betekent geen vrij ontwikkelen. We hebben het namelijk wel eens vaker gezien, een bekend recept. Creatieve jonge pioniers maken een gebied aantrekkelijk en levendig. Zodra het gebied meer bekendheid krijgt, nemen de huurprijzen toe. Tijdelijke huurcontracten worden vervolgens niet verlengd, waardoor juist de partijen die het gebied hebben helpen opbouwen, moeten vertrekken. Dat risico zien we hier ook en dat willen we natuurlijk zo veel mogelijk voorkomen. We horen die signalen ook echt van Keilecafé, Brutus. Allemaal geven ze aan door kortere huurcontracten niet genoeg perspectief te zien. Daarom dienen we een motie in om in te zetten op meerjarige zekerheid voor de culturele en creatieve ondernemers. Ik ga door, dan doe ik ze dadelijk allemaal in 1 keer. Daarnaast willen we namelijk ook de nachtprogrammeurs ondersteunen om te onderzoeken of de nachtbushalte van de Van Helmondstraat kan worden verplaatst naar de Keilestraat. Daarom dienen we ook de motie ‘keileuke nachtbushalte’ in. Voorzitter, tot slot. Tijdens de commissie kwam Zwerfie inspreken over de uitdagingen rondom het huidige huisvuil overslagstation van de AVR. We zouden graag in de toekomst zien dat we dit helemaal lekvrij maken. Vandaar dat we ook de motie indienen ‘een toekomstbestendig en lekvrij overslagstation’. Dank u wel. Samen met Leefbaar Rotterdam en de SP.

De VOORZITTER: De heer Dekkers heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Keileuke nachtbushalte

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van het agendapunt Ruimtelijke ontwikkeling Merwe-Vierhavens';

constaterende dat:
- de nachtbussen sinds september 2025 weer rijden en voorzien in een duidelijke behoefte aan veilig openbaar vervoer in de nacht;
- het M4H-gebied zich ontwikkelt tot een dynamisch uitgaansgebied met locaties zoals Cult=Us en Club Export;
- de huidige nachtbushalte aan de Van Helmondstraat op circa tien minuten loopafstand ligt van het zwaartepunt van het nachtleven aan de Keilestraat;

overwegende dat:
- bezoekers hierdoor in de vroege ochtenduren door een relatief afgelegen havengebied moeten lopen met beperkte sociale controle;
- een logische en directe aansluiting van de nachtbushalte op het zwaartepunt van het uitgaansgebied bijdraagt aan veilig, aantrekkelijk en toegankelijk nachtleven;

is van mening dat:
- het wenselijk is dat de nachtbushalte in het M4H-gebied beter aansluit op de huidige en toekomstige concentratie van het nachtleven;

verzoekt het college:
- in overleg te treden met de vervoerder en de relevante partners om te onderzoeken of de nachtbushalte aan de Van Helmondstraat kan worden verplaatst naar de Keilestraat, ter hoogte van het Keilepand;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.P.A. Dekkers

Motie 2. Meerjarige zekerheid voor culturele en creatieve ondernemers (in M4H)

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van het agendapunt Ruimtelijke ontwikkeling Merwe-Vierhavens';

constaterende dat:
- het Merwe-Vierhavensgebied (M4H) wordt ontwikkeld als gemengd woon-werkgebied met ruimte voor maakindustrie, cultuur en creatieve bedrijvigheid;
- culturele en creatieve ondernemers in het gebied aantoonbaar bijdragen aan de identiteit en aantrekkelijkheid van het gebied;
- in delen van M4H momenteel wordt gewerkt met tijdelijke huurcontracten van één jaar;
- deze ondernemers daardoor beperkte mogelijkheden hebben om te investeren in hun onderneming, personeel, programmering en verduurzaming van hun pand;
- de gebiedsontwikkeling van M4H naar verwachting meerdere jaren in beslag zal nemen;

overwegende dat:
- een organische gebiedsontwikkeling gebaat is bij continuïteit en stabiliteit van de huidige culturele en creatieve dragers;
- kortlopende huurcontracten het risico vergroten dat ondernemers vertrekken, terwijl zij juist het karakter en levendigheid van het gebied dragen;
- investeringsbereidheid samenhangt met contract zekerheid en voorspetbaarheid;

verzoekt het college:
- om bij de tijdelijk verhuur van gemeentelijke gronden en panden in M4H meerjarige huurcontracten met een minimale looptijd van vijf jaar als uitgangspunt te hanteren;
- om bij lopende eenjarige huurcontracten in beginsel over te gaan tot meerjarige verlenging, tenzij zwaarwegende ontwikkel- of veiligheidsredenen zich daartegen verzetten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.P.A. Dekkers en T.S.J. Coşkun

Motie 3. Een toekomstbestendig en lekvrij overslagstation

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van het agendapunt Ruimtelijke ontwikkeling Merwe-Vierhavens';

constaterende dat:
- er sprake is van lekkend huisvuil bij het overslagstation aan de Keilehaven, wat zeer ongewenst is voor het milieu en de omliggende gebieden;
- de ambitie is opgenomen om geuroverlast te beperken en een educatieruimte toe te voegen aan het overstagstation;

- in het ambitiedocument wordt benoemd dat sprake is van lekkage van huisvuil, maar de ambitie om het huisvuil-overslagstation lekvrij te maken ontbreekt;

overwegende dat:
- een maatregelenpakket om lekken van huisvuil te voorkomen door Rijkswaterstaat is afgedwongen na een handhavingsverzoek door Zwerfie Rotterdam;
- dit maatregelenpakket niet heeft geleid tot het voorkomen van lekkages mede doordat het sterk leunt op menselijk handelen;
- een afval-vangsysteem van Noria in de Keilehaven is neergelegd om gelekt huisvuil uit het water te halen, maar dit systeem afval doorlaat naar de oever en tegelijkertijd afval terugduwt de rivier op;
- aanpassing van de overslag methode om lekkages waterdicht te maken de voorkeur heeft boven achteraf zoveel mogelijk opruimen;
- de lekkages afbreuk doen aan het nieuwe getijdenpark en gelekt huisvuil schadelijk is voor het ecosysteem;
- de gemeenteraad eerder de ambitie heeft vastgelegd rivierafval te reduceren met 90% in 2030 en met 100% in 2050;
- technische aanpassingen aan de overslag nodig zijn om te komen tol een lekvrij overstagstation;

spreekt uit:
- de ambitie te hebben om het huisvuil-overstagstation aan de Keilehaven lekvrij te maken;

verzoekt het college:
- in gesprek te gaan met de AVR over de technische en organisatorische maatregelen die nodig zijn om de overstag aan de Keilehaven structureel lekvrij te maken;
- hierover over in Q3 te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.P.A. Dekkers, B. van Schaik en T.S.J. Coşkun

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Anderen? De heer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Dank u wel, voorzitter. In de commissie ben ik zeer kritisch geweest op het verloop van de ontwikkeling van Merwe-Vierhavens, maar vandaag wil ik vooral vooruitkijken. M4H heeft alles in zich om uit te groeien tot mooiste wijk van Nederland. Ik wil daarom beginnen met waardering uit te spreken voor de intentie die de wethouder in de commissie heeft uitgesproken om nog voor de zomer uit impasse rond Brutus te komen. Dat is precies de houding die dit gebied nodig heeft. Dus dank u wel daarvoor. In dit licht viel mij nog een passage op, zeg ik via de voorzitter tegen de wethouder, op het regeerakkoord 'aan de slag', dat onder de bezielende leiding van uw partijgenoot vandaag nog in de Kamer wordt verdedigd. Daarin staat dat de duurzaamheidsnormen standaardiseren en dat bovenwettelijke eisen aan de bouw worden geschrapt, zodat overal hetzelfde geldt. Ook wordt gestuurd op uniformering van natuurregels, zodat die de bouw niet onnodig bemoeilijken. Dat is buitengewoon prettig nieuws, vindt u niet, vraag ik dan? In Merwe-Vierhavens hanteren wij bovenwettelijke geluidsnormen, onder meer via een eigen geluidsnormwaardering en een feitelijk verbod op geluidsarme gevels. Dat zijn aanvullende eisen bovenop wat landelijk geldt. Dat is heel goed nieuws, want als wij die gaan schrappen, krijgen wij ineens veel meer ruimte in Merwe-Vierhavens om meer te bouwen en makkelijker te bouwen. Mijn vraag aan de wethouder is daarom helder: hoe kijkt zij naar deze passage uit

het regeerakkoord in relatie tot Merwe-Vierhavens en betekent dit ook dat we stoppen met deze bovenwettelijke normen die de voortgang vertragen. Zo ja, betekent dit dat we daadwerkelijk kunnen gaan versnellen? Ik hoor het graag. Tot zover.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66): Dank u wel, voorzitter. M4H is in de afgelopen 4 jaar dat ik in deze raad heb mogen zitten met het ruimtelijk domein in mijn portefeuille altijd de plek geweest waar Rotterdammers hun misschien niet altijd gewenste woningen in hun eigen buurt al projecteerden als ontwikkelingen in de nabijheid van hun eigen achtertuin dreigde. Ga eerst daar maar eens bouwen, hoorde je dan vaak. En dan kom je terug dat we daar toch al heel erg lang heel erg druk mee bezig zijn, met vandaag de ruimte ontwikkeling in M4H in een verzameldebat. Maar soms knaagt het ook wel een beetje, want plannen voorop maar tempo. Ik hink een beetje op 2 gedachten, want enerzijds barst ik van het enthousiasme voor de plannen. Een fantastische combinatie in het gebied met creativiteit, met wonen, werken, ook nog een rauw en inspirerend gebied vol met historische verwijzingen toen die havens bijna midden in de stad lagen. Blij ook hoe die auto daar wordt beteugeld. Maar anderzijds ook met een alsmaar uitgesteld verlangen hiernaar. Mijn collega, de heer Balcha die pleit later vandaag voor een seksvergunning. Ik bedacht me plots dat we voor M4H wel een tantra-vergunning hadden moeten aanvragen voor al dat uitgestelde verlangen voor dit gebied. Maar zonder dollen, ik ben blij met de coöperatieve wijze van werken aan deze gebiedsontwikkeling met al die verschillende partijen en stakeholders. Ik vind echt dat hier de nek wordt uitgestoken. Juist ook vanwege het lef en die ambitie hoop ik echt dat we die wat organische ontwikkeling, die ik toejuich, niet de stroperigheid en traagheid, daarin zien eindigen. Ik hoop echt dat we als gebied, als stad, in dat verlangen worden beloond op niet al te lange termijn. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Zijn er nog anderen? Mijnheer Verhoef.

De heer VERHOEF (Ir): Dank u wel, voorzitter. Ik heb nog 1 vraag en dat gaat over de parkeerhubs. We zien bij steeds meer ontwikkelingen, ook in dit M4H-gebied, dat er gebruik wordt gemaakt van parkeerhubs. Ik had daar in een vorig dossier een motie voor ingediend, die stond gepland om vandaag afgedaan te worden. Dus mijn vraag aan wethouder Lansink-Bastemeijer: hoe staat het ermee?

De VOORZITTER: Mevrouw Sadhoe.

Mevrouw SADHOE (bij1): Dank u wel, voorzitter. Het Keilekwartier wordt gepresenteerd als een gebied van makers, experiment en cultuur. Maar de vraag die vandaag voorligt, is heel eenvoudig: is cultuur hier het fundament of is het een tijdelijke strategie zolang het goed uitkomt? Terwijl we grote woorden gebruiken over culturele identiteit en experimenteerruimte, staat een instelling als Brutus al jaren in onzekerheid. Brutus is geen tijdelijke pacemaker, het is geen creatieve invulling totdat de grond meer waard wordt. Het is een van de dragende krachten van dit gebied. Toch wordt het voortbestaan bedreigd door een marktconforme erfpacht benadering. Daar wringt het, voorzitter. Als kunst een wijk aantrekkelijk maakt, als cultuur bijdraagt aan internationale uitstraling en aan gemeenschapsvorming, waarom rekenen we diezelfde cultuur dan af alsof het een commerciële vastgoed partij is? Dat is een keuze om marktlogica boven publieke waarde te zetten. Daarom dienen wij 2 moties in. We pleiten dat publieke cultuur niet onderworpen mag zijn aan marktprijzen. De tweede motie is wat ons betreft de minimale ondergrens. Als cultuur daadwerkelijk het fundament is van het Keilekwartier, dan moet daar structurele vestigingszekerheid tegenover staan. Daar pleiten we voor in onze tweede motie.

De VOORZITTER: Mevrouw Sadhoe heeft de volgende moties ingediend.

Motie 4. Geen marktprijzen voor publieke cultuur

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 6.4 'Ruimtelijke ontwikkelingen Merwe-Vierhavens';

constaterende dat:
- Brutus in het Keilekwartier wordt erkend als culturele instelling van (inter)nationaal niveau;
- het gebiedsambitiedocument cultuur benoemt als fundament van het Keilekwartier;
- het voortbestaan van Brutus onder druk staat door een marktconforme erfpachtconversie;

overwegende dat:
- cultuur een publiek goed is en geen tijdelijk instrument voor gebiedsontwikkeling;
- het hanteren van marktconforme erfpacht bij maatschappelijke cultuurinstellingen leidt tot verdringing zodra gebiedswaarden stijgen;
- de gemeente via haar grondbeleid kan differentiëren op basis van maatschappelijke waarde;
- het onwenselijk is dat instellingen die bijdragen aan de identiteit en aantrekkingskracht van de stad worden afgerekend op vastgoedlogica;

spreekt uit dat:
- publieke cultuur niet ondergeschikt mag zijn aan marktlogica;
- maatschappelijke waarde leidend moet zijn bij grond- en erfpachtbeleid voor culturele instellingen;

verzoekt het college:
- voor Brutus en vergelijkbare culturele instellingen een niet-marktconforme erfpachtregeling uit te werken waarin maatschappelijke en culturele waarde expliciet wordt meegewogen;
- alternatieven voor marktconforme erfpachtconversie aan de raad voor te leggen vóór 31 mei 2026;
- te onderzoeken hoe in toekomstig grondbeleid structureel onderscheid gemaakt kan worden tussen commerciële functies en maatschappelijke cultuurfuncties;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. P.C.Z. Sadhoe en T.S.J. Coşkun

Motie 5. Structurele vestigingszekerheid voor Brutus in het Keilekwartier

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 6.4 'Ruimtelijke ontwikkelingen Merwe-Vierhavens';

constaterende dat:
- Brutus een wezenlijke bijdrage levert aan het culturele ecosysteem van Rotterdam en het Keilekwartier;
- het gebiedsambitiedocument cultuur positioneert als dragende kracht van het gebied;
- langdurige planologische en financiële onzekerheid het voortbestaan van Brutus bedreigt;

overwegende dat:

- geloofwaardig cultuurbeleid vraagt om meer dan tijdelijke waardering;
- culturele instellingen die bijdragen aan gebiedsontwikkeling niet het risico mogen lopen te verdwijnen door stijgende kosten of uitstel van besluitvorming;
- continuïteit essentieel is voor makers, publiek en internationale positionering van Rotterdam;

verzoekt het college:
- in overleg met Brutus te komen tot een structurele oplossing die langdurige vestigingszekerheid (minimaal 20 jaar) in het Keilekwartier garandeert;
- de raad hierover uiterlijk vóór 31 mei 2026 te informeren;
- in de verdere uitwerking van het Keilekwartier expliciet te borgen dat bestaande culturele instellingen niet worden verdrongen door gebiedsontwikkeling;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.C.Z. Sadhoe en T.S.J. Coşkun

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: U vervolgt uw betoog.

Mevrouw SADHOE (bij1): Voorzitter, dit debat gaat niet alleen over 1 instelling, het gaat over de vraag wat voor stad we willen zijn. Een stad die cultuur inzet als aanjager van gebiedsontwikkeling of een stad die cultuur beschermt als publiek goed. Vandaag kan de raad laten zien dat Rotterdam niet alleen spreekt over cultuur, maar er ook verantwoordelijkheid voor neemt. De vraag is niet of Brutus past in het Keilekwartier, de vraag is of het Keilekwartier wel Keilekwartier is zonder Brutus. Tot zover.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Zijn er nog anderen die het woord wensen? Niet. Dan vraag ik de wethouder te antwoorden.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Ik denk dat een deel door mijn collega wethouder Lansink-Bastemeijer wordt gedaan. Dus we kijken aan het eind of we dan volledig alles hebben behandeld. Een bijzonder gebied, Merwe-Vierhavens. We hebben het er vaak over en het is natuurlijk een van de spannendste gebiedsontwikkelingen, werd net al gezegd door de heer Dekkers. Daar ben ik het helemaal mee eens. Het is een spannende gebiedsontwikkeling en het wordt ook een heel spannend gebied als we daar helemaal klaar zijn om daar te wonen, met al die kunst en cultuur en initiatieven die er zijn en prachtige architectuur die er is. Dan eerst de vraag van de heer Van Dommelen over die bovenwettelijke normen, dat dat niet mag en hoe zich dat verhoudt tot deze gebiedsontwikkeling. Dit vraagstuk hebben wij wel vaker aan de vork gehad en dan is er toch verschil van mening wat nou bovenwettelijk is of wat niet. Daarover blijven wij een beetje zoekende, althans in onze gesprekken onderling daarover. Dus ik stel voor dat ik dat in een brief behandel, want u geeft aan: er worden bovenwettelijke eisen gesteld. Maar ik heb toch ook andere, in ieder geval de advisering die ik krijg, die dat betwist. Laten we dan maar goed op papier zetten waar het hem nou in zit. Dus dat is een toezegging die ik aan u doe om hier verder de waarheid op tafel te krijgen of de feiten op tafel te krijgen. Dus dat is mijn voorstel. Dan heb ik, dan ga ik over naar de beantwoording van de vragen van mevrouw Kockelkoren over de Keile coöperatie. Goed verankeren in het proces. Dat is absoluut de bedoeling. We denken ook aan een samenwerkingsovereenkomst om dat te borgen. Wij willen de hele ontwikkeling daar in dat gebied, met al die partners doen. We zien dat dat ontzettend veel meerwaarde heeft voor het gebied zelf, maar ook de toekomst die we daar beogen. Dus dat doen we graag.

De VOORZITTER: Mevrouw Kockelkoren heeft een vraag.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Voorzitter, daar ben ik blij mee. Kan ik dat als een toezegging noteren, want dan weten die partijen ook wat op hun pad komt.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Het zou mij verrassen als men zich daar onzeker in voelde. Maar als dat zo is, dan kunnen we kijken op wat voor manier we die samenwerking goed kunnen borgen en met wat voor vorm, document dat dan precies gaat worden, dat zullen we zien. Maar alle intenties om dit in de looptijd zo samen vorm te geven en om daar schriftelijk een document van te maken, vind ik verder prima. De moties die ik van Volt heb gekregen, die meerjarige zekerheid voor culturele en creatieve ondernemers. Ik heb in de commissie al gezegd, als het gaat om erfpachtcontracten die tijdelijk zijn, dat we die voornemens zijn, als dit allemaal is vastgesteld, om, denk ongeveer aan een termijn van 10 jaar, het kan 9 zijn of 11, een beetje afhankelijk van de situatie ter plekke, die erfpacht voor een bepaalde tijd dus willen verlengen, zodat ook die partijen weten die zekerheid daaraan kunnen ontlenen. U hebt het hier specifiek over huurcontracten. Dat is natuurlijk weer iets anders dan een erfpachtcontract. U stelt voor om voor eenzelfde soort idee dat ook te doen voor de huurcontracten, zoals bijvoorbeeld bij Keilecafe, daar sta ik wel voor open. In uw motie staan een paar dingen die we dan toch nog met u willen bespreken, maar ik denk dat we daar samen uitkomen. Dan vraag ik u om dan een kleine aanpassing te doen, als dat uw instemming natuurlijk ook heeft. Dus die hou ik aan. Met die aanpassingen denk ik dat ik er goed mee verder kan. Mevrouw Sadhoe, u zei over de motie structurele vestigingszekerheid voor Brutus in het Keilekwartier. Ik heb al aangegeven, dat heb ik ook in mijn brief aangegeven, het is echt nog wel een klus om Brutus, dat we dat ook helemaal betaalbaar krijgen in dit gebied. Er zit nu een tekort op dit project van 18 miljoen, dat kan ik niet nu uit de zak toveren. We moeten echt goed kijken hoe we het passend krijgen binnen het budget, dus ik kan niet vooruitlopen op dat we daar zeker uitkomen. Alle inzet is er wel op gericht dat ik voor de zomer, de heer Van Dommelen verwees er al naar, dat we tot een oplossing komen met elkaar. Maar ik kan deze motie niet op voorhand al ondersteunen, dus dit zal ik ontraden. Dan hebt u de motie ‘geen marktprijzen voor publieke cultuur’ en u wilt een niet-marktconforme erfpacht regeling uitwerken. We hebben al heel veel over erfpacht en grondbeleid gesproken en ik stel voor dit niet te doen. We gaan geen apart beleid maken, nog weer bovenop het beleid dat we nu recentelijk rond de erfpacht hebben vastgesteld. Het grondbeleid en het aanverwante erfpacht beleid. Dus we gaan hier met het reguliere grondbeleid aan de slag. Dat waren de moties.

De VOORZITTER: Dan kijk ik naar wethouder Lansink-Bastemeijer.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Een vraag naar de stand van zaken van een motie vanuit Leefbaar. U hebt meerdere moties op dit thema ingediend, ook eentje specifiek voor Merwe-Vierhavens. Die heeft u 5/11 aangehouden. Op deze motie had u al een tussenbericht moeten krijgen, dus die volgt spoedig. Want u snapt: wij hebben op dit moment nog geen hubs en om dan over betaalbaarheid praten zit hem ook in: hoe financier je dat en wie financiert daarin mee? Daar hebben we bij Merwe-Vierhavens bijvoorbeeld al wat ideeën over. Ik denk dat het goed is dat ook in de opmaat van die tussenberichten met u te schakelen waar het aanhouden van die eerste motie een beetje op is gevallen, zodat we dat ook in de verdere doorontwikkeling van hubs over de stad mee kunnen brengen. Dan kunnen we die 2 ook aan elkaar koppelen, wat mij betreft. Maar dan volgt er nog een tussenbericht voor u. Excuus dat dat nog niet uw kant op is gegaan. Dat had wel gemoeten. De keileuke nachtbushalte van Volt, motie nummer 1, kan ik omarmen. Dat gaat natuurlijk altijd wel via de MRDH, RET, die gaan we opwerken, wat mij betreft. Een toekomstbestendig en lekvrij overslagstation. Als u het mij toestaat, voorzitter, dan wil ik die echt nog definitief juridisch laten checken. We zijn wat op en neer aan het peddelen, maar u weet, het contract met de AVR loopt af, dus we moeten juridisch checken of dit kan, maar het heeft mijn optimistische

richting omarmen. Maar hij moet wel kloppen. Dus als u mij toestaat, wacht ik nog eventjes het definitieve juridische oordeel af en dan kom ik daar in een later debat op terug, maar optimistisch geluimd.

De VOORZITTER: Dan komen we straks nog op de laatste motie terug van de heer Dekkers. Dan heb ik 2 toezeggingen genoteerd. Wethouder Zeegers zet naar aanleiding van de vraag van het lid Van Dommelen in een brief de feiten uiteen over in hoeverre er al dan niet bovenwettelijke eisen gesteld worden. Wethouder Zeegers legt, naar aanleiding van de vraag van het lid Kockelkoren, in enige vorm schriftelijk de rol van de betrokken partijen in de verdere ontwikkelingen vast. De heer Dekkers wil nog wat zeggen. Wethouder Zeegers.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Ik moet nog een amendement appreciëren over de Esch. Dat wilde ik dus nu doen. Agendapunt 6.3 heeft u een amendement ingediend, dat ging over ruimtelijk raamwerk tussen Capelle en de Esch en hoe wij dat verder willen vormgeven. U vraagt daarbij extra producten op te leveren. Maar wij zouden het liefst in de voortgangsrapportage een speciale paragraaf willen wijden aan de samenwerking met Capelle aan de IJssel en de issues die daarin spelen rond ook vervoer, mobiliteit en wegen. Als dat ook goed is, wat u betreft, dan zou ik dat graag op die manier willen doen.

De VOORZITTER: De heer Dekkers.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, ik ben eruit met mevrouw Verkoelen. Dan trekken wij het amendement terug met deze toezegging. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dus bij agendapunt 6.3, amendement D wordt ingetrokken. Hartelijk dank. Met een toezegging, die wordt genoteerd. Die heb ik hier nog niet scherp, maar we schrijven hem op. Komt goed. Dan zijn we aan het eind gekomen van agendapunt 6.4.

7.7 Klimaatmaatregelen voor 2030 en vijfde update Klimaatactieplan Rotterdam.

De VOORZITTER: Dan gaan we door met agendapunt 7.7, klimaatmaatregelen voor 2030 vijfde update klimaat actieplan Rotterdam. Het woord is aan mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Dank u wel, voorzitter. Afgelopen 4 jaar heb ik gestreden voor het klimaat en de haven om verder te kijken dan 1 periode. Ik ben er dan ook heel trots op dat GroenLinks vanuit de oppositie zelfs de initiatiefnemer is geweest van zowel het klimaatplan 2030 als de Havenvisie 2050. Maar dat was natuurlijk niet gelukt zonder wethouders, die niet opletten, wethouders. Ik ben een compliment aan het geven. Wethouders, ambtenaren, onderzoekers en klimaataanjagers, ze zullen nooit weten dat ik een compliment heb gegeven aan ze, maar dat maakt helemaal niet uit, en de klimaataanjagers die het werk daadwerkelijk hebben uitgevoerd en nog gaan uitvoeren.

De VOORZITTER: Wethouder Simons, u krijgt complimenten, maar u incasseert ze niet en dat vindt de verstrekker van het compliment buitengewoon jammer. Dus of u wilt luisteren naar de warme woorden van mevrouw Morkoç. U mag hem eventjes opnieuw doen. U krijgt gratis nog de tijd om het compliment te herhalen.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Voorzitter, ik doe hem opnieuw. Goed luisteren. Wethouder Zeegers, u ook. Voorzitter, afgelopen 4 jaar heb ik gestreden voor het klimaat en de haven om verder te kijken dan 1 periode. Ik ben er dan ook heel trots op dat GroenLinks, zelfs vanuit de oppositie, de initiatiefnemer is geweest van zowel het klimaatplan 2030 als de Havenvisie 2050. Maar, let op, dat was natuurlijk niet gelukt zonder wethouders en de vele ambtenaren, onderzoekers en de klimaataanjagers die het werk daadwerkelijk hebben uitgevoerd, dus dank daarvoor, en het natuurlijk ook nog gaan uitvoeren in de toekomst. We zijn blij dat we

uiteindelijk van een kar naar een echt klimaatplan toewerken om die doelen van 2030 en 2050 echt te gaan halen. We hebben 3 moties om daarbij te helpen. ‘Carbon bid: tonnetje mee, doei C-O-Twee!’ om te kijken te kijken welke ideeën in het carbon bid nog meer hulp kunnen krijgen van ons. Een Rotterdamse klimaatraad, zoals de wetenschappelijke klimaatraad landelijk heeft en als laatste toch nu echt klaar met die fossiele reclame. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Morkoç heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Echt klaar nu met die fossiele reclame

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van agendapunt 7.7 Klimaatmaatregelen voor 2030 en vijfde update Klimaatactieplan Rotterdam;

constaterende dat:
- er nog steeds reclames zijn voor fossiele producten en/of bedrijven in Rotterdam;

overwegende dat:
- ook de klimaataanjagers in hun rapport adviseren om in te zetten op duurzaam consumptiegedrag, en hier een strategie rondom reclame in op te nemen;
- verandering van consumentengedrag een van de grootste klimaatklappers voor Rotterdam is;
- er een goed onderbouwd initiatiefvoorstel rondom fossiele reclame ligt, dat wij afgelopen jaar hebben ingediend;
- voor dit initiatiefvoorstel binnen het huidige coalitieakkoord geen ruimte was of werd gecreëerd, maar een volgende collegeperiode hier wel ruimte voor biedt;

verzoekt het college:
- de suggestie mee te geven aan het volgende college om een verbod op fossiele reclame en eventuele andere niet-duurzame reclame voor te bereiden;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. M.Y. Morkoç, S.F. Lammering Varela en L.P.A. Dekkers

Motie 2. Dan maar een eigen Rotterdamse klimaatraad

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van agendapunt 7.7 Klimaatmaatregelen voor 2030 en vijfde update Klimaatactieplan Rotterdam;

constaterende dat:
- het rapport van de Klimaataanjagers bij zowel raad als wethouder voor enthousiasme heeft gezorgd, en hierin goede initiatieven zijn aangedragen voor de klimaatproblematiek van Rotterdam;
- met het huidige Klimaatactieplan van Rotterdam, de doelen van 2030 en 2050 nog niet gehaald worden;
- het Rijk beschikt over een eigen Wetenschappelijke Klimaatraad, die gevraagd en ongevraagd adviseert over klimaatbeleid;
- het Klimaatonderzoek Initiatief Nederland (KIN) daarnaast een kennis-in-actie programma heeft, waarin zij praktische kennis en wetenschappelijke methoden verbindt voor onderzoek naar klimaattransities;

overwegende dat:
- per (aangenomen) motie 'Wetenschappelijk advies voor klimaatplan' was gevraagd om de Wetenschappelijke Klimaatraad om advies te vragen, maar zij hier helaas niet voor in de gelegenheid waren;
- deskundigen uit verschillende disciplines, zowel uit de wetenschap als uit de praktijk, zoals bijvoorbeeld ondernemers, waardevol advies kunnen leveren aan het gemeentelijk klimaatbeleid, maar een dergelijk adviesorgaan in Rotterdam nog ontbreekt;
- een eigen Rotterdamse klimaatraad, met adviseurs uit verschillende velden, zowel uit de wetenschap als uit de praktijk en naar voorbeeld van het KIN, waardevol (gevraagd en ongevraagd) advies zou kunnen geven voor Rotterdam;
- deze klimaatraad de gemeente en de gemeenteraad kan helpen met advies, actiegericht onderzoek, en als klankbord bij activiteiten en programma's, en kan fungeren als een 'doe-raad';

verzoekt het college:
- te onderzoeken hoe een eigen klimaatadvies- en actieraad zou passen in Rotterdam, en hier profielen voor op te stellen, zodat we er in de nieuwe periode indien mogelijk er mee aan de slag kunnen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, S.F. Lammering Varela en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

Motie 3. Carbon Bid: tonnetje mee, doei c-o-twee!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van agendapunt 7.7 Klimaatmaatregelen voor 2030 en vijfde update Klimaatactieplan Rotterdam;

constaterende dat;
- het Havenbedrijf een succesvolle prijsvraag, Carbonbid, heeft uitgeschreven voor projecten van kleinere bedrijven met als doel om de broeikasuitstoot in en rondom de Rotterdamse haven te verminderen;
- op deze Carbonbid maar liefst 54 aanvragen binnenkwamen, waarvan acht winnaars zijn geselecteerd;
- deze acht winnaars samen naar verwachting gaan zorgen voor 575.000 ton minder CO2-uitstoot;

overwegende dat:
- de uitstoot van de haven nog steeds een urgent punt van aandacht blijft, en de huidige plannen niet volstaan om de reductiedoelen van 2030 en 2050 te halen;
- dit soort kleinere initiatieven erg waardevol kunnen zijn, en 'alle beetjes helpen';
- creatieve ideeën van kleinere bedrijven en startups winst kunnen opleveren die we anders zelf niet hadden kunnen bedenken;

verzoekt het college:
- met interesse te kijken naar de Carbonbid-ideeën voor CO2reductie in de haven, zowel die van de winnaars als ideeën die (net) niet hebben gewonnen;
- in gesprek te gaan met het Havenbedrijf om te kijken of er bij de niet-winnaars nog aanvullende, potentieel succesvolle projecten aanwezig zijn die met de juiste steun alsnog uitgevoerd kunnen worden;
- hiervan inzicht te geven aan de raad en het nieuwe college;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, S.F. Lammering Varela en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Dan is het woord aan de heer Bonte.

De heer BONTE (lr): Dank u wel, voorzitter. Ook van mijn kant, via u, de complimenten voor de wethouder voor het behalen van het target CO2-reductie in de stad. Heel goed. Het heeft natuurlijk ook een keerzijde, dat heet netcongestie. Dat is de prijs van het succes, zou je kunnen zeggen. Dat is meteen een probleem voor woningbouw in het centrum van de stad. Daar lopen projectontwikkelaars vast. Geen aansluitingen voor nieuw te bouwen woningen. Maar gelukkig hebben wij daar de Rotterdamse Aanpak Netcongestie op bedacht, met 3 sporen. Het uitbreiden van het net, dat kan pas in 2032, 2034. Dat duurt te lang voor de projecten die in 2029 moeten worden opgeleverd. Het beter benutten van het net, ook slim. Maar het derde spoor: het vergroten van flexibele capaciteit, de lokale opwek. Dat is een interessant spoor om tijdelijk woonbouwprojecten, nieuwbouwprojecten te helpen zodat ze aangesloten kunnen worden op het tijdelijke net in dit geval. Daar wordt expliciet zon en wind genoemd als lokale opwek, maar niet gas. Toch is dat een goed idee. Kijk maar hoe ze dat in Utrecht doen, de stad Utrecht. Dus ik zou graag willen, daar hebben we ook een motie voor, dat wij in warmtekrachtkoppelingen en tijdelijke gasturbines expliciet in het Rotterdamse Aanpak Netcongestie opnemen. Dank, voorzitter.

De VOORZITTER: De heer Bonte heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Gas geven! Niet wachten maar huizen bouwen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari ter bespreking van agendapunt 7.7; 'Klimaatmaatregelen voor 2030 en vijfde update Klimaatactieplan Rotterdam';

constaterende dat:
- Rotterdam voor een urgente woningbouwopgave staat; netcongestie ertoe leidt dat nieuwe bouwprojecten naar verwachting tot circa 2034 te maken hebben met beperkte aansluitcapaciteit;
- hierdoor woningbouwprojecten vertraging oplopen of dreigen stil te vallen;
- lokale energiehubs, warmtekrachtkoppeling (WKK)-installaties of tijdelijke gasturbines als overbrugging van netcongestie kunnen worden ingezet;

overwegende dat:
- het woningtekort in Rotterdam vraagt om maximale inzet om bouwproductie op peil te houden;
- wachten tot 2034 geen optie is voor woningzoekenden;
- in deze situatie gezocht moet worden naar creatieve oplossingen om aan energievoorziening te komen;
- in Utrecht een aanbesteding is gedaan door een samenwerkingsverband tussen Flexpowernet en Rolls-Royce om bouwprojecten vanaf het derde kwartaal van 2026 doormiddel van gasgeneratoren ondanks netcongestie van elektriciteit te kunnen voorzien;
- de gemeente een actieve rol kan en moet spelen in het mogelijk maken van tijdelijke decentrale energievoorzieningen;

verzoekt het college:
- warmtekrachtkoppeling (WKK) en gasturbines expliciet in de Rotterdamse Aanpak Netcongestie op te nemen;
- waar mogelijk mee te werken om deze tijdelijke gasvoorziening als oplossing voor netcongestie mogelijk te maken (gasaansluiting en locatiekeuze);
- met netbeheerders en belanghebbenden in gesprek te gaan en de mogelijkheid te verkennen in voorkomende gevallen dat netcongestie de oplevering vertraagt;
- de raad te informeren over concrete maatregelen en planning;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S.M. Bonte en M. Verhoef

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Anderen? De heer Dekkers.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, dank u wel. Het klimaatactieplan Rotterdam gericht op het terugdringen van de CO2-uitstoot in de binnenstad is een succes geweest. Ze luisteren niet, dus snel even een compliment. Na het zoet komt het zuur. De ambities hadden natuurlijk wel hoger gemogen. Nee. Als we kijken naar de aanpak, zouden we deze wel graag verbreden en ook nog inzetten op nieuwe technologieën die beschikbaar komen. De gemeente kan daarin een belangrijke rol pakken en veel betekenen als *launching customer*. Daarom zien we als Volt graag onderzoek naar de inzet van zonnetegels bij de herinrichting van voetpaden en ook dat we zonnecellen in ramen bij gebiedsontwikkelingen gaan verkennen. Het lijkt ons ook goed om hierbij te gaan kijken of EU-subsidiegelden, zoals dat van Horizon Europe, kunnen worden ingezet. Daarom dienen wij de volgende 2 moties in: 'Walking on Sunshine' en 'het regent zonnestralen'.

De VOORZITTER: De heer Dekkers heeft de volgende moties ingediend.

Motie 5. Walking on Sunshine

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van het agendapunt 'Klimaatmaatregelen voor 2030 en vijfde update Klimaatactieplan Rotterdam.';

constaterende dat:
- het laaghangend fruit van de energietransitie al geplukt is;
- de energietransitie een fundamenteel onderdeel is om in 2030 555 CO2 reductie te halen;
- er niet eindeloos ruimte is voor zonnepanelen;
- zonnepanelen esthetisch hinderlijk kunnen zijn voor de omgeving;

overwegende dat:
- Groningen in 2023 een zonnevoetpad heeft gelegd met tegels die fungeren als zonnepanelen;
- dit zonnevoetpad van 400 vierkante jaarlijks ongeveer 53.000 kWh stroom opwekt;
- Groningen dit gerealiseerd heeft door EU-subsidies middels Positive Energy Districts;
- de Europese Unie meerdere programma's heeft die subsidie hiervoor uitkeren;
- de KAR meerdere innovatieve klimaatmaatregelen steunt en financiert;
- de Gemeente Rotterdam als 'launching customer' bijdraagt aan het rendabel maken van verduurzamingsmaatregelen;

verzoekt het college:
- een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheid van zonnetegels bij herinrichtingen van voetpaden;
- daarin mee te nemen of Rotterdam voor zonnetegels aanspraak maakt op relevante EU-subsidies zoals Horizon Europe door het opstellen van een Positive Energy District;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie 6. Het regent zonnestralen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van het agendapunt 'Klimaatmaatregelen voor 2030 en vijfde update Klimaatactieplan Rotterdam.';

constaterende dat:
- het laaghangend fruit van de energietransitie al geplukt is;
- de energietransitie een fundamenteel onderdeel is om in 2030 55% CO2 reductie te halen;
- er niet eindeloos ruimte is voor zonnepanelen;
- zonnepanelen esthetisch hinderlijk kunnen zijn voor de omgeving;
- Rotterdam de komende jaren veel hoogbouw met grote raampartijen bouwt en gaat bouwen;

overwegende dat:
- de KAR meerdere innovatieve klimaatmaatregelen steunt en financiert;
- de toepassing van Perovskite zonnecellen in ramen al ontwikkelt is door onder andere het Nederlandse TNO;
- de Gemeente Rotterdam als 'launching customer' bijdraagt aan het rendabel maken van verduurzamingsmaatregelen;

verzoekt het college:
- om kennis over zonnecellen in ramen actief te communiceren naar de afdeling gebiedsontwikkeling;
- om deze technologie te stimuleren door het als maatregel op te nemen in de KAR; daarin mee te nemen of Rotterdam voor zonnecellen in ramen aanspraak maakt op relevante EU-subsidies zoals het LIFE-programma of Horizon Europe door het opstellen van een Positive Energy District;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.P.A. Dekkers, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en T.J. Vonk

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Dank u wel, voorzitter. Inderdaad, in de gebouwde omgeving van Rotterdam zien we dat echt de klimaatdoelen gehaald zijn. Hartstikke goed. Ook in de haven zien we dat het echt een stuk beter gaat richting de klimaatdoelen die we daar hebben, om die te behalen. Maar wat we al 4 jaar lang tegenkomen is: bedrijven willen wel, maar kunnen vaak niet verduurzamen. Met het nieuwe kabinet heb ik echt goede hoop dat er een heleboel oplossingen gaan komen. We zien de CO2-heffing, waarvoor is gelobbyd, dat die wordt afgeschaft. Kerncentrales, wat nog steeds een voornemen is om die te bouwen. Dus

volgens mij gaan er een heleboel mooie dingen gebeuren in de haven. Ook die uit de Havenvisie komen, maar er is nog 1 ding waarvan ik denk: daar kunnen we echt als Rotterdam iets doen en daar hebben we ook als Rotterdam iets moois gedaan en dat is de vergunningenloods. Ik hoor echt veel positieve geluiden vanuit de haven dat bedrijven ontzettend blij zijn ermee omdat die vergunningenprocedure vaak een knelpunt is en deze loods weet echt manieren te vinden om dat ofwel te versnellen of regelgeving aan te pakken of wat dan ook. Dus wij zouden dat heel graag behouden, ook omdat de Kaderrichtlijn water eraan komt, wat voor bedrijven echt weer voor moeilijkheden gaat zorgen. En einde afvalstatus milieuwetgeving, dat soort zaken. Dus wij denken ook de komende jaren dat die vergunningenloods ontzettend nodig is. Dus daarom dienen wij, medeondertekend door D66 Rotterdam, een motie in om de vergunningenloods ook tot met 2027 te behouden.

De VOORZITTER: Mevrouw Abrahamse heeft de volgende motie ingediend.

Motie 7. Vergunningenloods

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van de vijfde update van het Klimaatactieplan Rotterdam;

constaterende dat:
- aanvullende regelgeving zoals verplichtingen vanuit de Europese Kaderrichtlijn Water en milieuwetgeving (zoáls beoordeling einde-afvalstatus), het vergunningenlandschap voor Rotterdamse bedrijven die willen verduurzamen nog ingewikkelder maakt;

overwegende dat:
- langdurige en ingewikkelde vergunningsprocedures verduurzaming van de Rotterdamse haven bemoeilijken;
- er vanuit het bedrijfsleven positieve ervaringen zijn met de vergunningenloods om dit proces te versnellen danwel te vergemakkelijken;
- de toekenning van middelen voor het in stand houden van de vergunningenloods aan een volgend college is;

verzoekt het college om:
- op zoek te gaan naar de middelen om de positie Rotterdamse vergunningenloods in stand te houden tot en met 2027 en in samenwerking met het Rotterdamse bedrijfsleven te evalueren;
- hierover terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. M.S. Abrahamse, I. van Wifferen en M.Y. Morkoç

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: De heer Lammering Varela.

De heer LAMMERING VARELA (pvda): Dank u wel, voorzitter. De conclusie van het rapport is helder, de targets van de stad zijn gehaald. Dus complimenten daarvoor. We zijn wel de grootste havenstad van Europa, dus wij zien de stad en haven dan ook samen en het rapport zegt dan ook dat de doelen samen niet worden gehaald. Dat blijft zorgelijk. Juist daarom moeten er scherpe keuzes worden gemaakt en die klimaataanjagers pleiten voor strategische keuzes in ketens en technologieën. Mijn vraag is dan ook vooral: welke ketens ziet u als prioriteit voor Rotterdam richting 2030 en 2040 en van welke ketens neemt u

bewust afscheid? Verder steunen wij uiteraard de moties van GroenLinks en ook de moties van Volt zijn erg sympathiek. Dat wilde ik nog kwijt.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Zijn er nog anderen die het woord wensen? Niet. Dan kijk ik eerst naar wethouder Zeegers.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Dank u wel en dank ook voor de complimenten, zeer gewaardeerd en neem ik helemaal in ontvangst natuurlijk samen met de collega's hier. We zijn echt goed bezig, zeker binnenstedelijk, met onze klimaatmaatregelen. We zien ook dat we in beeld hebben wat we nog meer moeten doen om het in de stad te halen tot 2030, de targets, dat daar wel een extra tandje nog bij moet, maar dat het wel binnen bereik zou moeten kunnen zijn. Dus dat is goed nieuws. Haven, daar zitten heel veel meer vraagstukken aan vast, maar binnenstedelijk hebben we in ieder geval het een en ander goed kunnen doen. U maakt zich zorgen over netcongestie en dat is, denk ik, heel erg terecht. Vooralsnog heeft woningbouw tot 1 juli wel voorrang, daarna niet meer en moeten wij dus alle hens aan dek om zo veel mogelijk van onze woningbouwplannen in te leveren bij de netbeheerders, zodat die nog meekunnen in de toekenning van elektriciteit. U vraagt al wel, vooruitlopend daarop, die WKK-'s en gasturbines expliciet op te nemen. Ik snap waar u het over heeft. Tegelijkertijd vind ik het belangrijk dat wij wel inzetten op duurzame manieren om die netcongestie op te lossen. Dus het beter benutten met wind, energiehubs, zon. Dat zijn echt de maatregelen, want we hebben ook die CO2-doelen te halen. Dus dat zijn wel de maatregelen waar ik eerst op in wil zetten. Het neemt niet mee dat we ook in Utrecht zien dat dat niet allemaal lukt. Dat daar wel ook naar gasturbines wordt gegrepen. Dus ik wil zeker in gesprek om te kijken wat de mogelijkheden zijn, daar wil ik ook over terugkoppelen, maar het gaat mij nu te snel om het al als vaste actie op te nemen in het actieplan. Dus als u kunt instemmen met mijn toezegging dat ik dit ga onderzoeken, dan hoop ik dat u met deze stap al blij bent u en uw motie zou willen intrekken. Maar ik zie u staan.

De VOORZITTER: Mijnheer Bonte.

De heer BONTE (Ir): Dank, voorzitter. Blij met de beweging, maar het is mijn bedoeling om gasturbines expliciet op te nemen in onze aanpak. Dus dat we dat van vooraf aan al meenemen in de mogelijke oplossingen. Pas daarna blijkt of dat kan. Ook zon of wind kan niet altijd, misschien gas ook niet, maar het moet expliciet meegenomen worden en dat is nu niet het geval. Dat zou ik graag toch middels een motie willen veranderen.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Dan zal ik hem ontraden. Ik kan toezeggen dat ik dat onderzoek ga doen, dat ik in gesprek ga. Maar ik vind het belangrijk dat we eerst kijken naar duurzame oplossingen en kijken wat de mogelijkheden hiermee zijn. Daar wil ik ook een terugkoppeling over geven, maar het gaat mij nu te snel om het nu al in het actieplan op te nemen. Dus als u dat toch zo wil laten staan, dan zal ik de motie ontraden.

De VOORZITTER: Mijnheer Bonte.

De heer BONTE (Ir): Laatste punt. Projectontwikkelaars lopen vast, die kunnen niet wachten, die projecten moeten door en woningnood is ook een heel belangrijk probleem. Dus het blijft inderdaad een afweging van belangen.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Dat klopt en we hebben ook de CO2-doelen die heel belangrijk zijn om te halen en er zijn alternatieven waar we hard aan werken. Dus die wil ik toch eerst goed onderzocht hebben. Dan de motie van Volt over het regent zonnestralen. Ook deze zal ik ontraden, omdat die zonnecellen in ramen actief te communiceren naar de gebiedsontwikkelingsafdeling. De samenwerking is enorm sterk. We werken samen in het plan van aanpak duurzaam doorbouwen. Daar worden alle maatregelen allemaal samen

genomen. Die samenwerking hoef ik niet verder te stimuleren, want die loopt prima. Deze technologie stimuleren door als maatregel in de KAR op te nemen, lijkt mij niet nodig. Het is nog een maatregel die te weinig effectief is. Dat gaat me dan te ver om dat al in het KAR op te nemen. Als er aanspraak kan worden gemaakt op EU-subsidies, dan zullen we mensen daar natuurlijk naartoe geleiden. Maar deze motie zal ik, om de redenen die net genoemd zijn, ontraden.

De VOORZITTER: Wethouder Simons.

De heer SIMONS (wethouder): Dank u wel, voorzitter, dank voor alle complimenten. Ik heb 2 moties. Carbon bid, tonnetje mee, doei CO2. Dat vind ik echt een heel mooie titel, laten we wel zijn. Als ik dan naar het dictum kijk, kan ik daar ook mee leven. We hebben het vaak over dingen die niet lukken, maar dit is een prijsvraag geweest waar 8 projecten die daadwerkelijk CO2 reduceren ook worden uitgevoerd. Het is, denk ik, goed om het gesprek aan te gaan met het Havenbedrijf of er nog meer in het vat zit. Dus deze motie kan ik omarmen. Dan hebben we nog de vergunningenloods. Wie is daar niet voor, zou ik zeggen. Het lost echt problemen op, dus ook een heel goede motie. Maar u merkt terecht op, in de overwegingen, dat het aan het volgende college is, omdat wij natuurlijk die middelen nu niet meer hebben. Over 3 weken zijn de verkiezingen. Maar we zien deze motie dus ook als een signaal aan de onderhandelaars om dit te regelen. Ik kan me bijna niet voorstellen dat ze dat niet gaan doen. Vanuit dit perspectief kan ik deze motie ook omarmen.

De VOORZITTER: Wethouder Lansink-Bastemeijer.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): GroenLinks vraagt mij in motie 1 echt klaar nu met de fossiele reclame' aan het volgend college om een verbod op fossiele reclame. Uw vasthoudendheid op dit onderwerp valt u te prijzen. Dat is een compliment aan uw inzet. U hebt er al eerder een motie op ingediend. U hebt er een initiatiefvoorstel op ingeschreven. U kent het standpunt van het dit college. Dit college heeft vanaf dag 1 gezegd: we kijken naar wat de reclamecodecommissie wel of niet toestaat. Het is dus ook niet aan ons om dat door te geven, want dit college volgt het coalitieakkoord. Het staat natuurlijk uiteindelijk straks bij een raadsdebat eenieder vrij om van alles en nog wat mee te geven aan de formerende partijen. Dus u krijgt nog kansen genoeg om weer in de herhaling te gaan, maar ik ontraad deze motie.

De VOORZITTER: Wethouder Zeegers heeft ook nog 1 motie die zij van een oordeel moet voorzien, hoor ik.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Ja, een motie die ik wel eerder heb gezien, maar nu niet in mijn stukken heb teruggevonden. Dus als het een motie is die wij eerder hebben gezien, het gaat over die klimaatadviesraad, die u voorstelt te onderzoeken. Die is oordeel raad, kan ik mee uit voeten. Oordeel raad.

De VOORZITTER: Dan heb ik ook nog 1 toezegging genoteerd dat wethouder Zeegers naar aanleiding van de motie gasgeven toezegt om als duurzame oplossingen.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Nee, die toezegging wilde ik wel doen als de motie zou worden ingetrokken. Maar de motie wordt niet ingetrokken, dus dan doe ik hem ook niet.

De VOORZITTER: Weg, tenminste, ik kijk naar de heer Bonte, maar die volhardt in zijn motie. De heer Dekkers.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, sorry. Het is een lange dag. 'Walking on Sunshine', het is me niet helemaal helder, bij de heer Lansink-Bastemeijer, of hij die nou heeft geapprecieerd

of ontraden. Voorzitter, punt van orde. Ik zal voortaan geen liedjesnamen meer voor moties doen, want ik begrijp dat 'het regent zonnestralen' en 'Walking on Sunshine' wat verwarrend is.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Ik heb deze net ontvangen. Ik zou echt niet weten hoe ik die zou moeten appreciëren. Dus dat moet ik echt eventjes ook bespreken, als u het niet vindt, want ik kan hier het nut en noodzaak niet van zien, ik ken het product niet. Ik zie ook niet in of het überhaupt voor Horizon Europe een bijdrage kan of daar openstaat voor een bijdrage. Ik moet dat echt ambtelijk opstellen, ook om te zorgen dat, mocht ik hem omarmen, ik niet onnodig werk richting de organisatie stuur. Ik weet het niet, dus ik wil daar even ambtelijk advies op vragen.

De VOORZITTER: Dan komt op deze motie ook nog op een later moment deze avond een oordeel.

7.8 Water- en klimaatadaptatieprogramma 2027-2030.

De VOORZITTER: Dan gaan wij door met agendapunt 7.8, dat is het water- en klimaatadaptatieprogramma 2027-2030. De eerste die dan het woord krijgt, is mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Voorzitter, we hebben het er net over gehad. We moeten klimaatverandering tegengaan. Dat is zo, daar zijn net al die plannen voor ingediend. Maar inmiddels moeten we ook accepteren dat klimaatverandering grote gevolgen gaat hebben op hoe we wonen, hoe we werken en leven in onze stad. GroenLinks is voor het integraal benaderen van deze opgave. Daarom zijn we ook blij met dit programma. We komen weer met een compliment. Met steeds extremer weer moeten we keihard werken om Rotterdam bewoonbaar te houden. Zowel aan de kant van mitigatie als aan de kant van adaptatie. Die 2 hebben ontzettend veel met elkaar te maken. Het is duidelijk dat hier hard aan is gewerkt. We worden hier blij van. Ook dat er expliciet wordt uitgesproken hoe belangrijk klimaatrechtvaardigheid is, vinden wij heel erg fijn. In de commissie hebben wij onze zorgpunten al aangekaart over in een vroeg stadium beginnen met participeren bij dit soort projecten over de rioolheffing waar we het niet met elkaar over eens zijn, maar dat komt na maart misschien nog wel, over hittestress en over bodemdaling en de uitwerking van dit programma. Daar kijken we naar uit. Tot zover, dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u. De heer Van Schaik.

De heer VAN SCHAIK (lr): Voorzitter, we hadden we beter om 21.30 uur naar de kroeg kunnen gaan. Voorzitter, klimaat waterprogramma Rotterdam. Ik ben bij de commissie geweest, we hebben het uitgebreid met elkaar besproken. Echter zie ik bij het stuk ook het bericht staan wat Hillegersberg is gevraagd, ongevraagd advies. Daar heeft de wethouder 11 februari op geantwoord. Echter zie ik niet de terug beantwoording, dus ik hou dat in het midden. Want zij hebben advies aan u gevraagd. U hebt wel een beantwoording gegeven, maar of zij nou blij zijn met dat advies, dat weet ik dus niet. Dus dat zou ik graag van u horen. Wat de nutstuintjes en de geveltuintjes, de kabels, de drainage, daar bent u heel goed onze kant opgekomen. Maar dan blijf ik nog wel met de boomspiegels zitten. Ik zou die graag aan de straatkant of aan de stoepkant open willen hebben, zodat het water van de straat altijd naar de stoeprand loopt en daardoor beter kan draineren in de boomspiegels. Ik heb dat ook aangegeven, maar ik kan hem nergens terugvinden. Dus ik ga u aan het werk zetten. Tot zover, voorzitter.

De VOORZITTER: Anderen? De heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66): Dank u wel, voorzitter. Ook D66 is blij met dit water- en klimaatadaptatieplan. De belangrijke visie op hoe de stad wordt vormgegeven staat erin beschreven voor de komende jaren. Een groenere stad die beter bestendig is tegen hitte en water, dat is natuurlijk belangrijk. De combinatie met het riool zorgt ervoor dat we slimme oplossingen doorvoeren en Rotterdammers zoveel mogelijk baat en zo min mogelijk overlast hebben. Desondanks kunnen we als gemeente daarin meer doen. D66 is groot voorstander van tegelwippen en daarmee ook van geveltuinen. Daar zien we kansen, want Rotterdammers geven soms doodskreten als zij in hun eigen beheerde groen dat weggevaagd zien worden door al te enthousiaste groenbeheerders van de gemeente. Daarin moeten we zaken meer laten bloeien, dus hebben we er ook een motie voor om dit probleem nog beter te voorkomen. Daarnaast zien we kansen om het eigen beheerde groen simpeler te maken. D66 droomt van grotere geveltuinen, solide boomspiegels en plantenbakken van de straat die in de zomer vol in bloei staan. De gemeente kan hier nog een extra stapje zetten, dus dienen we ook daar een motie voor in. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Van Schaik heeft een vraag hierover.

De heer VAN SCHAIK (lr): Ik vind het prima dat de heer De Haan een motie indient voor plantenbakken en volstaan, maar weet u wat daar de kosten van zijn? Dat wil ik wel eens weten, want u kunt natuurlijk wel wat vragen en deze motie kan wel aangenomen worden, maar ik denk dat u zich ook moet realiseren hoeveel geld die plantenbakken kosten.

De VOORZITTER: De heer De Haan, wilt u nog antwoorden?

De heer DE HAAN (d66): Ik wacht eventjes de beantwoording van de wethouder af.

De VOORZITTER: De heer De Haan heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Niet snoeien, maar bloeien

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 7.8 Water- en klimaatadaptatieprogramma 2027-2030;

constaterende dat:
- geveltuinen positief bijdragen aan het verminderen van hittestress, opvangen van water, vergroten van de biodiversíteit en verbeteren van de luchtkwaliteit;
- de gemeente Rotterdammers stimuleert om tegels te wippen en geveltuinen aan te leggen;
- veel Rotterdammers hier gehoor aan geven en prachtige tuinen maken;
- onze inwoners ook andere soorten groen, zoals boomspiegels, zelfstandig en met veel liefde beheren;
- de gemeente met het groenbeheer desondanks diverse tuinen en ander groen in eigen beheer (onbedoeld) gesnoeid heeft;

overwegende dat:
- Rotterdammers op dit moment vrezen voor hun groen in eigen beheer door het snoeibeleid van de gemeente;
- het niet zo mag zijn dat geveltuinen en ander groen van weldoeners onbedoeld gesnoeid worden;
- de gemeente niet altijd inzicht heeft in de locaties van geveltuinen en ander groen in eigen beheer;
- de gemeente desondanks wel de kenmerken van groen in eigen beheer kan meegeven aan het groen beheer;

verzoekt het college:
- om het makkelijker te maken voor Rotterdammers om groen in eigen beheer, zoals geveltuinen, boomspiegels, en andere soorten groen aan te melden bij de gemeente;
- ernaar te streven zoveel mogelijk groen in eigen beheer in de snoeiplattegrond van de gemeente op te nemen, waarbij het uitgangspunt is dat dit groen niet wordt gesnoeid;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. de Haan en M.Y. Morkoç

Motie 2. Laat de geveltuinen bloeien

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 7.8 Water- en klimaatadaptatieprogramma 2027-2030;

constaterende dat:
- de gemeente aan Rotterdammers kaders meegeeft voor geveltuinen en boomspiegels;
- deze kaders uniform gemaakt zijn voor de hele stad, maar de stad heel verschillend is per straat;
- de gemeente Rotterdammers stimuleert om zelf de stad te vergroenen;

overwegende dat:
- er voldoende plekken zijn waar meer ruimte aan Rotterdammers gegeven kan worden om geveltuinen te maken of te vergroten;
- er overbodige regeldruk gecreëerd wordt door regels over de grootte van een geveltuin of hoe deze omheind mag worden;

verzoekt het college:
- te onderzoeken hoe de initiatieven voor bewoners om zelf aan de slag te gaan met groen (vergroening en zelfbeheer) beter kunnen worden gefaciliteerd;
- hiermee de groeninitiatieven van inwoners te stimuleren;
- hierover te rapporteren aan de Raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. de Haan en M.Y. Morkoç

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Dank u wel, voorzitter. Als Rotterdamse VVD staan we voor een gedegen financieel beleid en problemen moeten we ook oplossen, maar met zo min mogelijk een verhoging van de lasten voor de Rotterdammer. Daar past dit WKP-plan ook bij. Om droge voeten te houden, moeten we aan de slag als Rotterdam. Anders hebben we straks, net zoals ze een paar jaar geleden in Kopenhagen hadden, een miljoenenschade. We zijn dus ook blij dat de wethouder het rioleringsplan nu gaat koppelen aan de bredere klimaatopgave die we hebben als stad. We zijn ook blij dat de wethouder in de commissie al heeft aangegeven dat hij daarbij ook echt de betaalbaarheid voor de Rotterdammers in het oog houdt.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Anderen? Niemand. Dan vraag ik de wethouder of hij op de moties in kan gaan.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Volgens mij had u 2 vragen, aan de heer Van Schaik, anders moet u dat nog eventjes terugkoppelen. De reactie op de zienswijze van een partij waar ik de naam van kwijt ben, waarvan u wilde weten hoe hun reactie op onze zienswijze was. Dat weet ik niet. Wij sturen zienswijzen en of ze daar gelukkig of niet op zijn, dat zal ik voor u moeten uitzoeken, maar misschien zou u ze zelf ook kunnen bellen van hoe gaat u om met die zienswijze? Maar ik wil dat graag voor u doen. Volgens mij was de andere vraag die u had het wateren vanuit de trottoirband in de boomspiegel. Ik heb tijdens de commissie al aangegeven dat dat al gebeurt in Rotterdam. Volgens mij was de enige vraag die nog openstond, naar aanleiding van de commissie: hoe vaak gebeurt dat op dit moment? Dat zoeken we voor u uit. U hebt deze vraag ook al in de commissie gesteld, staat mij bij.

De VOORZITTER: De heer Van Schaik.

De heer VAN SCHAIK (Ir): Ik wil alleen op de eerste, in technische tijd, tegen de wethouder reageren. Het gaat erom: Hillegersberg geeft u een ongevraagd advies, dat sturen ze naar u. U beantwoordt dat op 11 februari, maar de terugkoppeling vanuit Hillegersberg, die zijn we niet. Er wordt nu wel gevraagd om daar een beslissing in te nemen op dit agendapunt. Terwijl ik niet weet wat Hillegersberg nu als standpunt heeft ingenomen. Het is voor mij belangrijk om voor of tegen te stemmen.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Voorzitter, als iemand als iemand ons een brief stuurt en ik stuur daar een brief op terug, is het niet gemeengoed dat we dan vervolgens vragen: wat vindt u er dan nog van? Wij nemen een zienswijze serieus, geven aan hoe we daarmee om zijn gegaan, koppelen dat terug aan degene die de zienswijze heeft ingediend en daarmee is het ook wel *schluss*. Als we dan ook nog een derde ronde moeten gaan doen: wat vond u nou van onze reactie? Ik vind het qua serviceverlening heel goed.

De heer VAN SCHAIK (Ir): Dat zeg ik niet. Ik voel me onvoldoende geïnformeerd omdat u op 11 februari, het is nu 26 februari, die mensen 14 dagen de tijd hebben, wellicht een brief in uw postbak ligt of aankomend is. Ik moet hier vandaag een besluit over nemen. Hoe kan ik een besluit nemen als ik niet een reactie heb gezien op de brief die u gestuurd heeft op hun ongevraagde advies.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Sorry, dit is echt te veel detail voor mij. Ik heb geen idee over welke adviezen u het heeft. Het voelt toch een beetje als een technische vraag in een afrondend tweeminutendebat. Dat had ik graag dan van tevoren gehoord. Dan had ik het voor u uitgelopen, dan had ik een reactie kunnen geven. Maar ik voel me nu wel een beetje onthand. Er is een brief van een bewonersorganisatie waar op 11 februari een brief, ja, sorry, ik kan het echt niet zo hier met u uitleggen of uitdiepen, want ik heb echt geen idee.

De VOORZITTER: De heer Van Schaik krijgt nog 1 mogelijkheid om toe te lichten waar het precies over gaat.

De heer VAN SCHAIK (Ir): Dank u wel, voorzitter. U ziet zelf ook de agenda. Ik heb de agenda hier ook voor me liggen. Ik zie het agendapunt en het stuk lees ik ook. Dan zie ik wel dat u op 11 februari een tegenreactie naar Hillegersberg doet, naar de wijkraad. Dat vind ik toch wel van groot belang. Maar vervolgens zie ik niet meer wat die wijkraad terug geïnformeerd en wordt mij nou op 26 februari gevraagd een besluit te nemen of dat dat er al is. Leefbaar Rotterdam neemt de wijkraden serieus en dan doen we dat niet zomaar af. Dus dat is mijn vraag en u had het ook kunnen lezen.

De VOORZITTER: Helder. Het gaat dus over een brief van de wijkraad Hillegersberg en de reactie daarop. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Voorzitter, er is voldoende waar ik kritisch op kan zijn op dit college, maar wat ik absurd vind: Leefbaar Rotterdam had de wijkraad toch zelf kunnen vragen wat ze ervan vinden nadat ze een brief ontvangen van de wethouder? Als je zorgen maakt over je informatievoorziening, dan moet je daar actief achteraan gaan. Dan moet je als raadslid daarnaar vragen: hoe vinden jullie dat? Als je goed contact hebt met de wijkraden, dan kan je daar een mailtje over sturen. Ik snap überhaupt niet waar dat allemaal over gaat.

De VOORZITTER: De wethouder.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Ik blijf toch bij mijn eerste antwoord. De manier van werken, zoals we die in dit huis hebben, is: er komt een zienswijze, ik stuur een reactie, die deel ik met u en wat daarna iemand vindt van zo'n reactie? Het staat hen vrij dan nog een keer een brief naar mij te sturen of raadsfracties te benaderen om te zeggen: ik ben het ermee oneens. Zo werkt de democratie, maar wanneer stop ik dan met vragen: is het goed genoeg? Op een gegeven moment moet ik toch ergens stoppen, in alle redelijkheid. Ik kan het niet anders uitleggen dan zo. Maar dan heb ik wel juist, conceptueel, wat u van mij vraagt en dan blijf ik bij mijn eerste antwoord. Wij hebben de reactie netjes gedeeld. Het is dan ook aan degene die zo'n zienswijze of zo'n reactie van mij ontvangt om vervolgens het pad op te gaan naar de raadsfracties dan wel met mij nog een bilateraal aan te vragen of met mijn ambtenaren. Zo werkt het ook wel, want anders blijven met elkaar wel een beetje papier rondpompen. Ik ben blij dat dat een beetje uit de wereld is. Dank u wel voor die vraag, maar ik moest begrijpen wat u bedoelde. Dan de moties 7.8, 'niet snoeien, maar bloeien', nummer 1, kan ik omarmen en 'laat de geveltuinen bloeien', nummer 2, kan ik ook omarmen.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan zijn wij hiermee gekomen aan het einde van agendapunt 7.8.

7.9 Onderzoeksrapport 'EBBEN' mogelijke subsidiefraude.

De VOORZITTER: Dan gaan wij door met agendapunt 7.9 en daar ben ik zelf het onderwerp. Ik niet. Kan mevrouw Nunnely misschien inspringen als voorzitter? Ik zoek een plaatsvervanger en u bent de enige die in mijn blikveld zit.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Goed. Dan zijn we dus aangekomen bij agendapunt 7.9, onderzoeksrapport EBBEN mogelijke subsidiefraude. Mevrouw Van Wifferen, mag ik u het woord geven?

Mevrouw VAN WIFFEREN (d66): Voorzitter, we hebben het hier over het dossier mogelijke subsidiefraude, maar in feite gaat het over de kaasfabriek in Marokko. Wat is daar nou gebeurd? Er is een verdenking geweest dat 3 Rotterdammers, waaronder een oud-raadslid, dat die geld achterover hebben gedrukt van subsidies en daarmee een kaasfabriek in Marokko hebben opgezet. Daar zijn veel publicaties over geweest. Maar het OM heeft geschikt en daarom zullen we nooit precies weten wat hier aan de hand is geweest en het is ook al zo lang geleden dat we het niet meer goed boven tafel krijgen. Maar waar het in ieder geval op lijkt, is dat een aantal mannen met allerlei stichtingen en bv's soms op hetzelfde adres subsidies naar elkaar toespeelden, dingen naar elkaar toespeelden. Op een gegeven moment is er geld weg. Wat hebben we nou gedaan daarna? Daarna hebben we EBBEN een onderzoek laten doen voor maar liefst 5 ton om dit in kaart te brengen. Daarin heeft EBBEN heel mooi laten zien hoe deze netwerken allemaal lopen. Je zag als een soort van spinnenwebben naar elkaar de draden hoe al die connecties lagen. De belangrijkste aanbeveling van EBBEN was dan ook: doe aan netwerkanalyse. Doe dat alsjeblieft. Maar tijdens het debat hebben besloten: laten we wachten, laten we het vooruitschuiven, dat wilde de burgemeester graag, dat we het goed over het subsidiekader kunnen hebben. Dan doen we dat na de verkiezingen. Toen dacht ik: ik maak een paar moties om alvast wat richtingen

mee te geven. Een is om toch in ieder geval bij die netwerkanalyse goed te kijken: hoe kunnen we dat nou doen, doen anderen dat al en wat zijn nou de mogelijkheden om dit te doen? Dus echt als input voor dat debat. Hier heb ik een motie samen met Leefbaar Rotterdam, de VVD, de SP, BIJ1 en Forum voor Democratie voor. Dan heb ik nog een motie en dat gaat erom dat we heel vaak niet weten welke subsidie we zelf geven, want dat gaat ook via andere partijen. Die witte vlekken, die we bijvoorbeeld hebben bij welzijnspartijen, bij het centrum voor jeugd en gezin, waar ook deze partijen van die 3 schikkers gretig gebruik van maakten, om ervoor te zorgen dat we dat in ieder geval in kaart hebben zodat als we dat nieuwe subsidiekader gaan vaststellen, we dat op een goede manier gaan doen. Nu is me al ter ore gekomen dat de burgemeester met mijn 2 moties helemaal niets wil gaan doen. Dat vind ik echt heel erg choquerend, echt heel erg choquerend. Ik vraag helemaal niet veel. Ik vraag alleen maar om voor te bereiden om er überhaupt iets mee te gaan doen. Ik zet niemand een mes op de keel, ik doe geen erge dingen, ik dwing ook de volgende raad niet tot stappen nemen. We zeggen alleen: neem nou een paar stappen om te zorgen dat die discussie zorgvuldig verloopt. Dus ik wil hierbij mijn andere motie indienen, groep Verkoelen wil ook op de moties, dat komt later nog wel. Ik hoop echt dat de burgemeester deze motie serieus wil nemen en de daadkracht die ze in het begin leek te vertonen, omzet naar echte daden.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Mevrouw Van Wifferen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Transparantie in gemeentelijke geldstromen

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 7.9 Onderzoeksrapport ‘EBBEN' mogelijke subsidiefraude;

constaterende dat:
- gemeentelijke middelen via verschillende directe en indirecte routes bij organisaties terechtkomen;
- deze middelen niet uitsluitend via het reguliere subsidiekader worden verstrekt;

overwegende dat:
- ook middelen die via aanbestede of intermediaire partijen of programma's worden verstrekt publieke middelen betreffen;
- een integraal overzicht noodzakelijk is om verantwoordelijkheden, toezicht en toetsingskaders goed te kunnen beoordelen;
- transparantie over geldstromen bijdraagt aan vertrouwen in de subsidieverlening;

verzoekt het college:
- in beeld te brengen welke directe en indirecte subsidiestromen bestaan binnen de gemeente Rotterdam;
- daarbij expliciet inzichtelijk te maken welke gemeentelijke middelen worden verstrekt via onder andere:
    - o wijkraden;
    - o Centra voor Jeugd en Gezin;
    - o welzijnspartijen;
    - o het programma Preventie met Gezag;
    - o en andere uitvoerende of intermediaire partijen die gemeentelijke middelen doorzetten;
- per geldstroom aan te geven:
    - o of er inzicht is in deze subsidiestromen bij de gemeente;
    - o welk toetsings- en verantwoordingskader van toepassing is;
    - o waar toezicht en integriteitstoetsing zijn belegd;

o en in hoeverre deze geldstromen binnen of buiten het reguliere subsidiekader vallen;
- dit overzicht te betrekken bij de herziening van het subsidiekader en de verdere bespreking daarvan met de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen, T. Roskam, D.A. van Groningen, T.S.J. Coşkun, P.C.Z. Sadhoe, A.R. Oostdijk en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 2. Versterking van integriteitsinstrumenten bij subsidietoekenning

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 7. 9 Onderzoeksrapport 'EBBEN' mogelijke subsidiefraude;

constaterende dat:
- er vragen zijn gerezen over verwevenheid tussen stichtingen, bestuurders en subsidiegelden;
- een externe onderzoek van EBBEN aanbevelingen heeft gedaan, waaronder het uitvoeren van netwerkanalyses;

overwegende dat:
- publieke middelen zorgvuldig en transparant moeten worden besteed;
- risico's zich niet altijd voordoen binnen één afzonderlijke aanvraag, maar zichtbaar worden bij een stapeling van signalen;
- het bestaande instrumentarium, waaronder de Wet Bibob, niet het enige middel ¡s om integriteitsrisico's te signaleren;

verzoekt het college:
- in kaart te brengen welke instrumenten beschikbaar zijn om verwevenheid, netwerkstructuren en stapeling van signalen rond subsidieaanvragers inzichtelijk te maken;
- daarbij nadrukkelijk breder te kijken dan uitsluitend de toepassing van de Wet Bibob;
- te onderzoeken hoe andere gemeenten en overheden dergelijke analyses of signaleringsmodellen toepassen;
- de raad hierover te informeren voorafgaand aan de behandeling van het nieuwe subsidiekader;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen, D.A. van Groningen, T. Roskam, T.S.J. Coşkun, A.R. Oostdijk en P.J.H.D. Verkoelen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Wie mag ik nog meer het woord hier opgeven? De heer Roskam.

De heer ROSKAM (lr): Dank, voorzitter. Kaasfabriek, complex dossier, dus ik zal het simpel houden. Er is fraude gepleegd waarvan Rotterdammers de dupe zijn. De raad heeft een onderzoek besteld, waarvan een van de voornaamste aanbevelingen de netwerkanalyse was. De fraude was binnen directie veilig en vanuit die hoedanigheid is burgemeester Schouten bestuurlijk verantwoordelijk. Ik mag hopen dat de burgemeester het onderzoek, de aanbevelingen en daarmee de moties van D66, die we mede ondertekenen, serieus neemt en

niet naast zich neerlegt, anders zou het zowaar als bestuurlijke minachting opgevat kunnen worden. Dank u.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Dank u wel. De heer Biljoen heeft een interruptie op de heer Roskam.

De heer BILJOEN (gl): Voorzitter, ik vind het toch wel een beetje jammer wat voor uitingen hier worden gedaan. Volgens mij moet de motie sowieso eerst in stemming worden gebracht. Dan moet u eerst kijken of u een meerderheid heeft en dan pas kunt u eventueel vragen of het college wel of niet uitvoering gaat geven. Laten we daar sowieso eerst op wachten voordat u op deze manier met de burgemeester in debat gaat.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Dank u wel. Uw punt is duidelijk. Zijn er nog meer sprekers op dit onderwerp? Zo niet, dan ga ik het woord geven aan de burgemeester. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw VAN GRONINGEN (vvd): Voorzitter, heel kort. Eigenlijk is het meeste gezegd, maar vertrouwen is goed en weten is beter. Dus in die zin sluiten we ons ook helemaal aan bij de woorden van mevrouw Van Wifferen van D66 dat we die netwerkanalyse goed moeten blijven doen, dat was ook 1 van de aanbevelingen, en dat we het subsidiekader, wat ons betreft, nog net een stapje dieper doen. Want we hebben altijd gezegd: het is mooi als we weten dat de subsidie rechtmatig verstrekt is, maar het gaat erom wat er achter die voordeur gebeurt. Dat kunnen we met deze manier echt helder krijgen.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Dank. Dan is het woord aan de burgemeester.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Hartelijk dank. Misschien is het ook goed om eerst af te wachten hoe ik ga reageren op moties, want dat moet nog gaan gebeuren en dat zal ik ook doen. Eerst de opmerking van de heer Roskam over de fraude was bij de directie veilig. Dat is niet wat er in het rapport staat. Dus ik zou daar ook zorgvuldig mee omgaan, want dan lijkt het net alsof er binnen onze organisatie fraude is gepleegd en dat is niet waar. Dan de 2 moties. De eerste motie, ik heb ze hier nog niet gekregen. Ik heb ze wel in een eerder stadium gekregen, maar de eerste was volgens mij de transparantie in gemeentelijke geldstromen. Klopt dat? Ik moet de nummering weten, welke als eerste is genummerd. Dat is transparantie in gemeentelijke geldstromen. Die vraagt in beeld te brengen welke directe en indirecte subsidiestromen er bestaan binnen de gemeente Rotterdam. Daar wordt ook een aantal zaken expliciet genoemd. Wij zullen dit zo goed mogelijk in kaart brengen. dus ik omarm deze motie. Waarbij ik wel erop wil wijzen dat een aantal partijen geen subsidies verstrekken, die hier worden genoemd. Bijvoorbeeld welzijnspartijen die hebben een soort van handgeld om bijvoorbeeld de koffieochtend te betalen. Dus dan is het de vraag of dat dat dan ook de dingen zijn die we daarin mee moeten nemen, want dat gaat dan bijvoorbeeld over 100 euro of iets dergelijks voor de koffieochtend van de welzijnspartijen. Dat is denk ik niet helemaal het niveau dat we moeten willen hebben. Die zijn niet zelfstandig als zodanig dat ze dan ook echt subsidies verstrekken. Dus ik wil met die disclaimer ook deze motie dan ook dat benoemen.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw VAN WIFFEREN (d66): Het gaat er nadrukkelijk om dat niet alles in beeld moet worden gebracht, maar er moet worden gekeken: waar zitten de witte gaten? De welzijnsorganisaties geven ook geld uit aan bijvoorbeeld partijen in de wijk die best wel forse bedragen zijn. Dat is met het *right to cooperate* geregeld. Wat dat betreft, zijn dat misschien niet technisch gezien subsidies, maar het is wel geld dat naar andere partijen gaat via het

welzijnswerk. Dat kan behoorlijk oplopen. Het gaat niet om 100 euro. Dat vind ik ook niet belangrijk.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): De burgemeester.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Dat klopt. Dat zijn dus de budgetten voor lokale initiatieven. Dat is inderdaad dat *right to cooperate.* Dat zijn we ook op verzoek van D66 gestart. Technisch gezien is het geen subsidie. Dat is het punt. Dus daar wilde ik de check op hebben, waar we het dan over hebben, zodat ik ook weet wat ik inzichtelijk moet maken. Want dat heeft namelijk niet de term subsidie. Ik zal kijken wat we daarin kunnen doen, wat we inzichtelijk kunnen maken. Maar dan is het inderdaad helder dat het niet om de kleinere bedragen gaat, dat dat niet de intentie is, want dan kom ik wel in een soort heel lastig niveau terecht. Maar bijvoorbeeld het Centrum voor Jeugd en Gezin verleent ook geen subsidie. Dus we moeten echt goed kijken wat daar zit. Maar wat ik heb, zal ik leveren en zal ik ook kijken hoe we dat goed inzichtelijk kunnen maken. Dat vond ik wel belangrijk om even goed mee te delen. Dan de tweede, dat gaat over de versterking van de integriteitsinstrumenten bij subsidietoekenning. Het rapport van EBBEN is in zichzelf een hele netwerkanalyse. Zij hebben dat heel goed inzichtelijk gemaakt voor een aantal subsidiestromen hoe dat onderling ging. Daar zagen we dus ook een aantal patronen, wat mevrouw Van Wifferen ook aangaf. Daarbij is het wel belangrijk om op te merken dat dat veel werk is om exact inzichtelijk te maken wie waar vandaan subsidies krijgt. Sterker: soms is het ook bijvoorbeeld een voorwaarde voor een subsidie dat dat niet alleen vanuit 1 partij komt, maar dat er meerdere partijen bijdragen aan een project om niet allerlei risico's bij 1 partij neer te leggen. Dus ik kan op zich best proberen in kaart te brengen welke instrumenten er zouden zijn om daar meer inzicht in te geven. Als we dit wel echt gaan toepassen, gaat dat wel heel veel betekenen ook voor de toekenning van een subsidie. Dan ben je zo een paar uur verder voor de toekenning van een subsidie. Dat is de volgende stap. Dat vraagt deze motie niet, dat besef ik, maar ik wil wel die opmerking meegeven dat als we echt zo'n netwerkanalyse moeten uitvoeren bij subsidies die we verstrekken, dat dat enorm veel extra lasten meebrengt, ook voor het toekennen van die subsidie. Wij hebben ook nog gecheckt bij bijvoorbeeld gemeente Tilburg die bekendstaat om de strengheid van zijn subsidies of zij dit ook doen bij hun subsidies. Dat is niet het geval. Dus ik zal het inzichtelijk proberen te maken op het moment dat deze motie wordt aangenomen. Dan kan hem ook echt oordeel raad geven. Maar ik wil wel graag dat u beseft dat dat ook wel consequenties kan hebben.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw VAN WIFFEREN (d66): U doet nu heel veel aannames hoe ik dat bedoeld heb. Het kunnen ook steekproeven zijn, het kunnen ook af en toe zijn. Het is niet een 5 ton EBBEN rapport dat elke keer moet worden opgesteld. Je kunt ook waarschuwingspiepjes krijgen als namen eindeloos vaak terugkomen. Er kunnen er allerlei veel lichtere middelen zijn. Het is juist de bedoeling van deze motie om dat eens uit te zoeken, niet om constant 5 ton aan EBBEN te geven om dat voor elke subsidieaanvrager te doen.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): De burgemeester.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Het is fijn dat we het daar al over eens zijn, want dat deel ik met mevrouw Van Wifferen. Ik zal kijken of er instrumenten zijn waarin we wat meer daar en dan zal het inderdaad toch meer richting steekproefsgewijs of iets dergelijks gaan, denk ik, als ik het zo al inschat, maar dan loop ik al vooruit op de uitvoering van de motie. Maar ook met deze toelichting, met mevrouw Van Wifferen, kan ik hem ook oordeel raad geven.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Dat waren de moties. Dank u wel. Geen andere sprekers meer. Dan de wethouder.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Dank u wel. Ik heb op een aantal agendapunten nog gewacht met een appreciatie van moties. Op 6.4, is later naar de tweeminutendebatten gegaan, voor uw administratie motie nummer 3 van Volt, Leefbaar Rotterdam en de SP, een toekomstbestendig en lekvrij overslagstation. Ik ga het zo met u afspreken. Daar komt nog een heel kleine wijziging, die heb ik met de indiener, doet niets af aan de inhoud, maar is juridisch juister. Die wordt zo dadelijk nog ingediend en die vorm kan ik, heb ik met de indiener afgestemd, *no problemo*, kan ik omarmen. Teamwork wat hier plaatsvindt. 'Walking on Sunshine', agendapunt 7.7, nummer 5. Wij zijn heel kritisch op deze ontwikkeling in die zin dat die niet zo heel erg robuust is, dus het is best wel kwetsbaar in de buitenlucht om dit soort van zaken aan te leggen. Daarnaast is het maar de vraag, als je euro's hebt voor zonnepanelen of zonne-energie, waar renderen die nu het slimste? Is dat in een kwetsbaar buitengebied of hoog binnenstedelijk gebied bijvoorbeeld met verzakkingen, mensen die eroverheen lopen, al dat soort van zaken of op daken? Dan willen we de euro's liever op die daken hebben dan in dat binnenstedelijke gebied. Maar wat ik wel zou willen toezeggen, de motie ontraad ik in deze vorm, om toch nog goed ons licht op te steken bij Groningen als eerste stap om te kijken wat hun ervaringen zijn. Dus dat als toezegging: wel eens met Groningen te bellen wat het heeft opgeleverd binnen ook de kaders van is het nou een businesscase die positiever is ten opzichte van wat je op het dak legt? Want nogmaals, als je de euro een keertje uit moet geven, dan liever op iets waar die hoog rendeert dan dat die laag rendeert. Dat zou ik wel willen toezeggen, maar de motie zoals die nu staat, ontraad ik.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Dank u wel. Dat was agendapunt 7.7 en 7.4 die de wethouder heeft toegelicht. Ik zie de heer Dekkers staan. Is dat een interruptie op de wethouder?

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, met die toezegging zou ik graag de motie intrekken. Dat is inderdaad de motie 'Walking on Sunshine', een van die liedjes die ik nooit meer zal gebruiken.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Agendapunt 7.7, motie 5 'Walking on Sunshine' wordt hierbij ingetrokken. Duidelijk.

7.10 Het voorstel tot vaststelling van de Verordening Rotterdamse Veteranen.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Dan gaan we gelijk door naar agendapunt 7.10, het voorstel van vaststelling van de Verordening Rotterdamse Veteranen. Het woord is aan de heer Verhoef.

De heer VERHOEF (Ir): Dank u wel, voorzitter. Allereerst dank aan het college voor deze verordening. Eindelijk worden een aantal punten die belangrijk zijn voor veteranen concreet vastgelegd in deze verordening. 9 februari was ik samen met collega Abrahamse bij de opening van het nieuwe onderkomen in het Pompgebouw in De Esch. Een mooie eerste stap om te komen tot een echt eigen stekkie waar veel veteranen nog steeds naar verlangen. We zien uit naar de nadere uitwerking en invulling van de in de verordening genoemde punten. Voorzitter, ik wil deze gelegenheid ook graag aangrijpen om nog een andere groep veteranen aan te halen, zij die het hoogste offer gaven in de verdediging van vliegveld Waalhaven op 10 mei 1940. Al bijna 86 jaar geleden, maar nog steeds zijn we er niet in geslaagd om hen te gedenken en te eren met een herdenkingsmonument. Eén vraag: hoe is de status van dit initiatief aan de Waalhaven en op welke termijn kan Rotterdam, en in het bijzonder de nabestaanden van deze groep, het herdenkingsmonument verwachten? Ten slotte, voorzitter,

heb ik hier het portret voor Gerrit Kooijman, 20 jaar oud toen hij sneuvelde op vliegveld Waalhaven, in de verdediging van onze mooie stad. Hiermee hoop ik deze groep een gezicht te geven en hun nabestaanden een stem. Collega Van Schaik vroeg aan mij: waarom precies deze? Behalve dat hij van IJsselmonde is, is dit het enige dat van hem over is. Hij werd namelijk getroffen door een voltreffer, door een Duitse bom, dus van hem was niets meer over, behalve deze foto uit een schoolboek. Dus Rotterdam: *make it happen*.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Dank u wel, de heer Verhoef. Dan ga ik mevrouw Abrahamse, initiatiefnemer van dit onderwerp, het woord geven.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Dank u wel. Voorzitter, ik wil starten met het bedanken van het bestuur van de Stichting 010Veteranen, want zonder hen was de noodzaak voor een verordening voor veteranen in Rotterdam nooit op de agenda van de gemeenteraad gekomen. Zoals ik al zei in mijn speech toen ik het initiatiefvoorstel indiende: aandacht voor de Rotterdamse veteranen zou niet van mij afhankelijk moeten zijn of van het feit dat ik van dichtbij heb meegemaakt in Afghanistan wat onze veteranen voor vrede en veiligheid in Nederland doen. Ik ben dus erg blij met deze verordening en dat er nu de garantie is voor de veteranen in onze stad dat ze, ongeacht welke gemeenteraad of college er ook zit, de waardering en erkenning krijgen die ze verdienen. Ik ben ook blij dat er nu een plek is voor hen in de stad en dat de gemeente hen altijd zal helpen deze plek te behouden of anders een nieuwe te vinden. Ik was inderdaad aanwezig laatst, de heer Verhoef noemde het al, die was er ook, bij de eerste veteranenavond in De Esch. Dan zie je hoe waardevol deze avonden ook zijn voor veel van de veteranen. Er waren jonge veteranen uit Afghanistan, maar ook nog veteranen die bijvoorbeeld in Guinea hadden gediend. Ik kan iedereen uit deze raad aanraden om een keer langs te gaan en te luisteren naar de bijzondere verhalen die deze veteranen hebben.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Dank u wel, ook voor het voorstel. Zijn er nog andere sprekers op dit onderwerp? De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda): Voorzitter, even van de orde, want ik twijfel een beetje. Wij hebben in de commissie het initiatief gemist, of ik wel nu ook nog een paar vragen kan stellen.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Nee, het is een tweeminutendebat. Ik ga even overleggen hier. Mevrouw Abrahamse, u hebt een punt van orde?

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Ja, want er was namelijk een overleg geweest omdat dit nog zo last minute toen is binnengekomen, er is een extra procedurevergadering geweest en toen was de afspraak dat als er inderdaad geen vragen zijn, dat die door kan naar behandeling. Er kunnen wel korte statements worden gemaakt, maar dat is het dan. Dus het klopt dat die niet in de commissie is langs geweest, maar dat is zo besloten in de procedurevergadering, de laatste BOV-vergadering.

Mevrouw VERKOELEN (gv): Maar even, voorzitter, er werd wel gezegd dat een enkele vraag wel moest kunnen, omdat we inderdaad helemaal niets ervan wisten.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Ik ga de heer Segers-Hoogendoorn een klein moment geven om een vraag te stellen. Maar wel *quickly*. Ga uw gang?

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda): Ik heb gehoord 2 minuten. Ik ga hier nou eens heel rustig staan. Ik vind het natuurlijk een heel slecht voorstel. Nee, een fantastisch voorstel natuurlijk. Ik heb 2 vragen, tamelijk concreet, denk ik. Ik vroeg me af of er overwogen is en zo nee, of het mogelijk is om de Veteranendag uit te breiden naar alle geüniformeerde beroepen

of in ieder geval breder dan alleen defensie? Mijn tweede vraag is: het ging over veteranenperkjes in het voorstel en volgens mij hebben we, ik zeg uit mijn hoofd, in Lombardijen goede ervaringen met dat de wijkraad daar ook een belangrijke en grote rol in speelt en of we misschien ook vast kunnen leggen of kunnen faciliteren dat wijkraden in het aanleggen van die veteranenperkjes een belangrijke rol vervullen. Verder vind ik het een fantastisch voorstel. Als niemand antwoord heeft op deze vragen vanavond, zal het CDA daar niet voor gaan liggen, voorzitter.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Duidelijk. Dan is het woord aan de burgemeester.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Dank u wel, voorzitter. Laat ik allereerst beginnen met de overhandiging van de foto van Gerrit Kooijman en ik zat net te kijken hoe oud hij is geworden, 20. Het is ongelooflijk. Dan denk ik van hoe oud je eigen kinderen dan zijn en dat zo iemand dan inderdaad, dat het enige is dat daar over is. Dus dank ook voor de foto, maar laat het ook een les zijn voor ons allemaal dat onze vrede en onze veiligheid van zo'n ongelofelijk groot belang is en dat dat ook de inzet van velen vraagt om dat ook zo te houden of om, als het er niet is, om dat voor elkaar te krijgen en dat de consequenties zo groot zijn als dat er niet is. Dat weet deze stad, maar er zijn nog heel veel mensen op andere plekken in de wereld die dat nog elke dag aan den lijve ondervinden. Daarmee denk ik dat Gerrit daar ook voor staat. Dank je wel. Dan kom ik concreet bij de vragen die ook zijn ingediend. De heer Verhoef vraagt: wat is nou de status ten aanzien van het herdenkingsmonument Waalhaven? In 2025 is er bekeken hoe we tot een concreet initiatief kunnen komen. Dat is ook gerealiseerd. Daarbij hebben 4 wijkraden een voorstel gedaan om tot een integraal gedenkteken te komen voor de omgekomen Nederlandse militairen en ook de burgers en de omgekomen Engelse militairen, het 600 Squadron RAF. Die waren hier vorig jaar ook aanwezig bij de 14 mei-herdenking. In het voorstel wordt ook een locatie op het Parmentierplein genoemd. Deze locatie is ook akkoord voor het Havenbedrijf, want die zijn de beheerder van het gebied, en ook voor de betrokken landschappen van stadsontwikkeling. Dus er is een locatie. Het 600 Squadron RAF is inmiddels ook akkoord met het voorstel en we hebben op dit moment nog geen concrete tijdplanning over wanneer het nu gerealiseerd gaat worden. Dat wordt dus nu ook echt verder uitgewerkt. Dus het loopt. Ik kan er nog niet een exacte datum aan plakken, maar het is echt wel stappen verder gekomen. Dat is in ieder geval mooi. Overigens vindt er 3 mei aanstaande ook weer de herdenking plaats bij de plaquette van het 600 Squadron RAF, dus dat is er sowieso op dit moment. Mevrouw Abrahamse kan ik bedanken, vooral voor het initiatief en haar niet aflatende inzet om hier stappen op te zetten. Dat gaat over de verordening, maar ook verder over de hele veteranennota die zij ook heeft geschreven en waar ook concrete aanbevelingen staan, waar we ook mee bezig zijn om die verder uit te voeren. Ik vond het mooi in het debat, we zijn vaak verschillend van elkaar en op dit onderwerp konden we elkaar allemaal vinden om te zorgen dat we dit ook goed regelen in de stad. Dat heeft ook echt daadwerkelijk een duw gegeven aan een aantal zaken die zij heeft geagendeerd, waaronder ook deze verordening. Dus dank ook dat zij dat heeft opgepakt. De heer Segers-Hoogendoorn vroeg: is er overwogen om de Veteranendag uit te breiden naar breder dan alleen Defensie. Niet nu bij mij, maar ik zit een beetje te zoeken naar welke partijen dat dan zou moeten zijn. Ik denk dat het juist wel heel zinvol is om ook wel echt een apart moment voor veteranen te hebben. We hebben natuurlijk al best veel zaken die op andere plekken spelen. Veteranendag hebben we natuurlijk ook op nationaal niveau. Dat vindt altijd in Den Haag plaats. Dat is ook natuurlijk echt specifiek voor de veteranen die hebben gediend in welke tijd dan ook. Ik vind het juist ook wel bijzonder om daar ook de Rotterdamse editie voor te hebben, want dan is het toch, ik ben daar zelf ook bij geweest, het is toch intiemer, kleiner. Je kunt elkaar echt spreken. Mensen ontmoeten elkaar ook echt weer, ook als ze al jarenlang ook elkaar weer niet gezien hebben en hebben dan toch weer heel veel herkenning daarin. Ik zou dat niet zomaar veel breder gaan trekken, want je krijgt dan toch weer elke keer discussies wie daar dan wel en niet bij moeten. Het haalt het beslotene, het intieme en toch wel bijzondere, dat deze mensen met elkaar hebben

meegemaakt ook wel weer weg, schat ik in. Ik heb het niet overwogen, maar als u het me nu zou vragen, zou ik er ook geen voorstander van zijn. De heer Segers-Hoogendoorn vraagt ook: de goede ervaringen met de rol van de wijkraad Lombardijen in het aanleggen van de veteranenperkjes, kan dat uitgebreid worden? Er zijn natuurlijk meerdere plekken. Ook op Rosenburg hebben we een anjerperkje, dus we hebben op meerdere plekken in de stad anjerperken en die ook goed onderhouden worden, vaak ook door degenen in de wijken zelf. Wij staan ook open voor de aanwezigheid van andere witte anjerperken of bloembakken in de andere wijken. Dan is het wel belangrijk dat dat ook opgepakt en bekostigt en onderhouden wordt door de wijkraden. Hopelijk ook in samenwerking met de veteranen uit de wijk. Dat is ook onderdeel van deze verordening. Wij staan daarvoor open, maar het is wel belangrijk dat dat dan ook in die wijkraden zelf wordt opgepakt.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda): Precies dat was de reden van mijn vraag, om dat in de werkwijze te hebben zitten. Kennelijk is dat in Lombardijen goed bevallen, omdat daar juist inderdaad de grote verantwoordelijkheid bij de wijkraad lag om dat te initiëren en te onderhouden enzovoort en om dat dus overal op die manier te doen, onze wijkraden daarin actief te betrekken.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): De burgemeester.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Dat is ook precies wat er in de verordening staat of een van de onderdelen die in de verordening staat, dat je dat ook goed met de wijkraden doet. Het moet gedragen worden in de wijk, laat ik het zo zeggen en daarmee ook de wijkraden daarin die rol geven, ook in het onderhoud daarvan overigens, want het zou jammer zijn als het dan daar ligt en dat het dan uiteindelijk weer niet goed onderhouden wordt. Ik denk het van het grootste belang is dat dat wel gebeurt. Dat kan dus met deze verordening. Voorzitter, hiermee zijn we ook aan het eind gekomen van dit debat. Ik denk wel eens dat we wel wat vaker nog over de veteranen zullen komen te spreken en daar zie ik ook weer naar uit. Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Dank. Dan ga ik de voorzittershamer weer overdragen aan de burgemeester.

7.11 Het voorstel tot het nemen van een intentiebesluit om het bestuursmodel van Stichting BOOR te herzien.

De VOORZITTER: We roepen de wethouder. Dan zijn we gekomen bij agendapunt 7.11, het voorstel tot het nemen van een intentiebesluit om het bestuursmodel van Stichting BOOR te herzien. De heer Koster, het is wel zijn *moment of fame*.

De heer KOSTER (lr): Dat Stichting BOOR de interne vergaderorde aanpast, vinden wij prima, maar wij hameren erop dat de bevoegdheden van de raad gelijk blijven. Dus dat wij het recht van goedkeuring op begroting en jaarrekening behouden en dat ook de raad dient te gaan over de benoeming van de leden van het college van bestuur. Dat willen wij graag in de notulen vastgelegd hebben. Dank u wel. Nog 1 toevoeging: ik wil ook graag dat de wethouder hier zijn toezegging herhaalt uit de commissie dat hij Pels Rijcken echt duidelijk laat kijken naar de juridische consequenties en hoe we dit gaan vastleggen.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Anderen? De heer Leewis.

De heer LEEWIS (gl): Voorzitter, wij kunnen ook instemmen met het voorstel. Tegelijkertijd, ook in lijn met wat de heer Koster zegt, de blootstelling van de gemeente is financieel heel

groot, mocht er nog een keer iets misgaan bij BOOR. Dus wij hechten wel veel waarde aan het vaststellen van in ieder geval de jaarrekening en eventueel ook de begroting, zodat we wel enige controle kunnen houden op de financiële huishouding van BOOR.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw VAN GRONINGEN (vvd): Voorzitter, we hebben in de commissie hier al veel over gewisseld. Ik moet zeggen dat ik het ook wel een heel bijzonder moment vind dat we hier vanavond staan en dat we waarschijnlijk gaan instemmen met een intentiebesluit voor een organisatie die ook toe is aan die volgende stap. Uiteraard kan dat niet zonder dat we dat heel goed gaan vastleggen in de toekomst. Daarom is het, denk ik, goed dat er een intentiebesluit is en dat de uitwerking in de volgende raad ook zijn beslag krijgt. Ik sluit me dus in die zin ook aan bij vorige sprekers dat we het financiële aspect goed moeten borgen, meerjarige begrotingen, maar ook meerjarig strategische plannen. Volgens mij heeft dit intentiebesluit alles in zich om het ook goed te regelen en heb ik daar alle vertrouwen in. Dus ik wens de volgende raad heel veel wijsheid, maar ik ben heel blij dat we met elkaar vanavond deze stap in ieder geval kunnen zetten.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Anderen? Niet. De wethouder heeft niet echt vragen.

De heer KASMI (wethouder): Nee, we hebben het uitvoerig met elkaar besproken hier eerder in de commissie. Het is uiteindelijk ook echt iets van de raad. Wij als college, heb ik al eerder gezegd, zijn meer doorgeleider van de stukken. We hebben daar ook het advies meegegeven over hoe wij daarin staan en kijken. Wij vinden dit een goede stap voorwaarts waarin we, volgens mij, ook voldoende zekerheden hebben ingebouwd met elkaar om, mocht dat nodig zijn, om ook weer een stap terug doen. We hebben de intentie uitgesproken om deze richting met elkaar op te gaan en dat vind ik een verstandige keus. Ten aanzien van de vraag van de heer Koster, de juridische check. Wij zullen die juridische check ook verrichten. De juridische check, waar je om had gevraagd om daarnaar te kijken. Dat is prima, wat mij betreft.

De VOORZITTER: Dan heb ik 1 toezegging genoteerd, dat de wethouder de juridische check zal doen, zoals gevraagd door de heer Koster. Ja. Dan zijn we daarmee aan het einde gekomen van agendapunt 7.11.

7.12 Voortgang aanpak thuiszittersproblematiek.

De VOORZITTER: Dan gaan we meteen door naar agendapunt 7.12 de voortgang aanpak thuiszittersproblematiek. Dan is als eerste mevrouw Yildirim aan het woord.

Mevrouw YILDIRIM (pvda): Dank, voorzitter. Na 8 jaar is het einde van mijn raadswerk bijna in zicht. Voor wie het weet: naast mijn raadslidmaatschap ben ik al heel lang docent in het hoger onderwijs en heb ik na een periode van afwezigheid een klein kindje van bijna 17 maanden thuis. Daarom is het toch wel lichtelijk ironisch dat het laatste onderwerp waarover ik het woord mag voeren in deze gemeenteraad, een onderwijsthema is, namelijk thuiszitters. Kinderen die om verschillende redenen thuiszitten en niet het onderwijs kunnen genieten die ze verdienen. Als ik denk aan mijn eigen kindje en me nu al zorgen maak over hoe dat later moet op school en met andere kinderen is thuiszitten een scenario dat je niemand toewenst. Voorzitter, we geloven de wethouder als hij zegt dat hij zijn best doet om het thuiszittersprobleem aan te pakken. Maar u kunt wel begrijpen, voorzitter, dat het moeilijk is om erin te blijven geloven als er weinig concrete resultaten worden geboekt en aansporing elke keer nodig is gebleken in de afgelopen jaren. Wij maken ons zorgen. Fundamentele rechten van kinderen worden geschonden. Onze grootste zorg is het gebrek aan zicht op de problematiek. Er zit een monitor aan te komen, maar eerlijk gezegd is het wel veel te laat. Dan de vrijstellingen, voorzitter, op grond van artikel 5 onder a. Dit aantal is in 8 jaar tijd met meer

dan 50 procent gestegen. Voor de PvdA is dit natuurlijk niet te accepteren. Hoe langer een kind geen onderwijs volgt, hoe lastiger het is om later weer in te stromen. We moeten voorkomen dat Rotterdamse kinderen aan het begin van hun leven al op een zijspoor belanden omdat het aanbod niet passend is. Begin 2025 was de gemiddelde wachttijd 2 maanden voor hulp en de totale doorlooptijd van het traject kon wel oplopen tot 10 weken. Het college wil dit oplossen met slechts 2 extra fte's. Voorzitter, wij vragen ons af of dit wel voldoende is om de structurele tekorten in de wachtlijst echt weg te werken. Oppakken betekent immers niet oplossen. Daarom graag een reflectie van de wethouder op de gestelde vragen.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Zijn er anderen die het woord wensen? De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda): Voorzitter, dank. Ik wil het specifiek hebben over de vrijstelling onder b, 5b. Mevrouw Yildirim had het net over 5a en 5b is de zogenaamde vrijstelling vanwege richtingsbezwaren. Dat betekent zoveel als dat ouders zeggen: er is geen school die de richting waarop ik naar de wereld kijk of de manier waarop ik naar de wereld kijk helemaal deelt en dus ga ik mijn kind thuisonderwijs bieden. Nou is dat in een stad als Rotterdam met een zo enorme diversiteit aan verschillende gezindten in scholen ondenkbaar. Kinderen die dat richtingsbezwaar hebben en die vrijstelling krijgen, krijgen dat tamelijk gemakkelijk, omdat er niet echt een juridische toets op is. Maar kinderen verdwijnen dan wel uit beeld. Nou zou je zeggen: waar maak je je druk om, Segers? Nou, wij maken ons druk om het recht op onderwijs, het recht op goed onderwijs voor ieder kind in dit land. Die vrijstellingen onder richtingsbezwaren zorgen dat kinderen helemaal van de radar verdwijnen en dat er op geen enkele manier een check is of die kinderen goed onderwijs krijgen. Wij waren daar een jaar of 10 geleden als stad Rotterdam tamelijk innovatief in met de toenmalig wethouder Hugo de Jonge op de onderwijsportefeuille die daar ook een pilot mee is gestart, om te laten zien dat je wel met die ouders in gesprek kunt. Dat was helemaal geen onsuccesvolle pilot. Nu heeft het OM recent besloten geen gevolg meer te geven aan die richtingsbezwaren. Wij vinden dat heel erg zorgelijk. We hebben die kinderen dus niet in beeld en er is dus ook geen gesprek meer met ouders, die gesprekken die we 10 jaar geleden wel nog hadden met die ouders. Dat is, wat het CDA betreft, geen goede ontwikkeling. Daarom willen wij een motie indienen. Dat doen we samen met de PvdA en die heet 'grip op richtingsbezwaren'. Het dictum spreekt voor zich. Die wil ik hierbij graag indienen. Dank.

De VOORZITTER: De heer Segers-Hoogendoorn heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Grip op richtingsbezwaren

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026;

constaterende dat:
- het OM heeft besloten geen zaken meer te vervolgen over vrijstelling van leerplicht wegens richtingsbezwaren (art. 5 b);
- hierdoor ouders ook geen verplichting meer hebben om het gesprek te voeren met leerplichtambtenaren, maar dit enkel vrijwillig kan;
- voor dit OM-besluit al 92 kinderen een vrijstelling kregen op grond van richtingsbezwaren;

overwegende dat:
- Rotterdam voldoende diversiteit in scholen heeft waardoor een beroep op een vrijstelling op grond van richtingsbezwaren in onze stad onnodig is;

- door het besluit van het OM de kans groot is dat het aantal kinderen dat niet ingeschreven wordt op een school wegens richtingsbezwaren sterk stijgt;
- volgens een artikel van Ingrado het risico bestaat dat kinderen die geen vrijstelling krijgen op grond van lichamelijk of psychische ongeschiktheid (art. 5a) nu een vrijstelling krijgen op grond van richtingsbezwaren;
- door de afwezigheid van inhoudelijke verplichtingen om een vrijstelling op grond van richtingsbezwaren aan te vragen deze kinderen nog sneller uit beeld zullen raken;

verzoekt het college:
- inzicht te krijgen in kinderen die een vrijstelling krijgen op grond van richtingsbezwaren, en dit mee te nemen in toekomstige voortgangsrapportages over thuiszitters;
- hierbij in ieder geval te rapporteren over het aantal kinderen dat een vrijstelling krijgt op grond van richtingsbezwaren, het aantal (vrijwillige) gesprekken wat gevoerd wordt met ouders, de reden van de richtingsbezwaren en de inzet van de gemeente richting deze kinderen om ze niet uit beeld te laten verdwijnen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.G.C. Segers-Hoogendoorn en D. Yildirim

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw VAN GRONINGEN (vvd): Dank u wel, voorzitter. Ik heb het in de commissie ook al gezegd: kinderen, dat zijn die thuiszitters, dat zijn geen beleidslabels. Geen enkel kind mag thuiszitten omdat bijvoorbeeld het systeem niet werkt. Het belangrijkste is dat dat kinderen en ook hun ouders dupeert. Het is een beetje onrustig in de zaal, voorzitter. De VVD steunt in ieder geval samenwerking en ook investeringen om de Rotterdamse jeugd op school te houden. Alleen wel echt onder de voorwaarden dat we de regie houden en ook resultaatgericht werken, dat we alles op alles zetten om die wachttijden ook zo kort mogelijk te maken voor die indicaties, zodat ouders en kinderen weer perspectief hebben en weten waar ze aan toe zijn. Mijn vraag is dan ook: wil de wethouder zich echt hiervoor blijven inzetten? Dat is cruciaal. Zolang namelijk Rotterdam in het duister blijft tasten over wie er precies thuis zit en hoe lang en waarom, blijft het risico dat kinderen onzichtbaar blijven en dus in het systeem dreigen te vervallen van goede bedoelingen. Daar is niemand bij geholpen. Dus wat ons betreft, maken we er echt werk van. Zetten we alles op alles om wachttijden te verkorten en in kaart te brengen wie aan de rand staat en wie dus weer in het systeem moet worden opgenomen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Mevrouw Nunnely.

Mevrouw NUNNELY (d66): Voorzitter, ieder kind heeft recht op onderwijs en toch zitten in Rotterdam kinderen thuis. Geoorloofd, misschien, maar nooit onzichtbaar. Uitval begint vaak bij onveiligheid of een gebrek aan passende ondersteuning. Daarom moeten we inzetten op preventie, sociale veiligheid en een inclusieve leeromgeving. Voorzitter, Rotterdam telt 42.000 mbo-studenten en ook zij verdienen verbondenheid en vertegenwoordiging. Een sterke gemeenschap helpt uitval voorkomen. Daarom dienen wij een motie in om, waar mogelijk, een mbo studentenvereniging te faciliteren, want een echte studentenstad is er voor iedereen. Dank u wel.

De VOORZITTER (de heer De Waard): Mevrouw Nunnely heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Studentenstad voor iedereen

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agenda punt 7.12 Voortgang aanpak thuiszittersproblematiek;

constaterende dat:
- Rotterdam ruim 42.000 mbo-studenten telt;
- mbo-studenten geen stadsbrede studentenvereniging hebben, in tegenstelling tot hbo- en wo-studenten;
- mbo'ers een onmisbare rol hebben in de Rotterdamse economie;
- in Amsterdam in 2025 de mbo-studentenvereniging S.V. Unity is opgericht, op initiatief van mbo-studenten zelf;

overwegende dat:
- mbo-studentenvereniging bijdraagt aan gelijke kansen tussen mbo-, hbo- en wo-studenten;
- Rotterdam als studentenstad achterblijft zolang mbo-studenten geen eigen, stadsbrede vereniging hebben;

verzoekt het college:
- bij een initiatief voor een mbo-studentenvereniging aan te sluiten en waar mogelijk te faciliteren;
- hierbij een klein/gering startbudget voor notariskosten e.d. te reserveren;
- te streven naar een mogelijke oprichting bij de start van het schooljaar 2026-2027;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. J.M. Nunnely, S. Soytekin, D.A. van Groningen, M.Y. Morkoç en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (de heer De Waard): Zijn nog andere sprekers op dit onderwerp. Dat is niet het geval. Dan geef ik het woord aan wethouder Kasmi.

De heer KASMI (wethouder): Voorzitter, dank u wel. Er komen, volgens mij, nog wat moties binnen die ik nog tot mij moet nemen. Even alvast ter inleiding: laat het duidelijk zijn, we hebben ook hier, over dit onderwerp, gelukkig, zou ik bijna willen zeggen, veel met elkaar van gedachten gewisseld om te kijken van hoe kunnen we dit veelkoppig monster met zijn allen goed aanpakken. Ik denk dat het overbodig is om te zeggen dat we dit ons allemaal heel erg aantrekken. Ook ik ben voor het recht op onderwijs voor elk kind, zoals u inmiddels weet. Ik heb er van mijn kant alles aan gedaan om te kijken hoe we de problemen kunnen aanpakken, vaak ook met tegenwerking, in ieder geval vanuit de landelijke politiek, omdat daar op dit moment heel veel wet- en regelgeving is, zoals jullie weten. Ik ga daar niet helemaal gedetailleerd weer op in. Dat hebben we met elkaar in ons commissie besproken die ons tegenwerkt. Maar desalniettemin hebben wij in Rotterdam een aanpak opgezet waarbij we in ieder geval het probleem proberen, zoveel als mogelijk, op te lossen, dan wel het hoofd te bieden. De innovatieklassen zijn daar een voorbeeld van, maar ook de Taskforce Dekkend Netwerk. Voorzitter, nogmaals, ook met het oog op de tijd. Ik wil niet weer in herhaling vervallen, dus ik ga in ieder geval de moties die ik nu al heb en dan komt er nog eentje aan, proberen te voorzien van advies. Motie ‘grip op richtingsbezwaren’, die is van het CDA en PvdA Rotterdam. Ik denk dat het goed is hier om te realiseren dat kinderen die een vrijstelling krijgen onder 5b, dat zijn geen thuiszitters, voor de goede orde. Dat heeft u wellicht ook niet

gezegd. Maar wat ik denk uit de motie te halen die ik nu net voor mijn neus krijg, is: u vreest dat als ze voor 5a niet in aanmerking komen, dan beroep gaan doen op 5b. Ik zie u nee schudden. Het is in ieder geval goed om te weten dat dat geen thuiszitters zijn, dus we nemen die niet mee, voor de zorgvuldigheid, in het aantal thuiszitters. We houden het uiteraard wel bij, maar dat houden we bij in de jaarlijkse onderwijsmonitor in de bijlage die u vindt van leerplicht. Daar staan al die vrijstellingen in 5b onder.

De VOORZITTER (de heer De Waard): U hebt een interruptie van de heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda): Wij hebben daar ook al schriftelijke vragen over ingediend. Dit is uiteindelijk een soort van semantische discussie: zijn het wel of geen thuiszitters? Het zijn kinderen die thuisonderwijs krijgen, mag je hopen. Dat is precies onze zorg: er is geen zicht op. Daarom zeggen wij: het hoort hierbij, bij die thuiszitters en er hoort meer te zijn dan alleen maar weten ongeveer hoeveel kinderen het er zijn. Nee, we zouden meer moeten willen weten en daarom refereer ik ook aan die gesprekken die 10 jaar geleden eerder hebben plaatsgevonden. Ik weet dat dat niet makkelijk is, maar wij maken ons er zorgen over dat de hele aanpak verdwenen is en dat we zien dat het aantal kinderen met deze vrijstelling stijgt. De zorgen die we 10 jaar geleden hadden, hebben we nu opnieuw. Daarom vragen we hier aandacht voor. Uiteindelijk is het natuurlijk semantisch of je zegt: het hoort in de onderwijsmonitor thuis of in de rapportage thuiszitters. Hier zit een aanpak op en daarom vinden wij dat het ook hier thuis zit en bovendien: deze kinderen zitten ook thuis, want ze krijgen thuisonderwijs.

De VOORZITTER (de heer De Waard): Dank u wel, de heer Segers-Hoogendoorn. Hiermee bent u door uw spreektijd heen. Wethouder Kasmi.

De heer KASMI (wethouder): Voor de duidelijkheid: thuiszitters, zoals onder 5a, krijgen geen onderwijs. Dat is het grote verschil met 5b waar ze wel thuisonderwijs krijgen. Vandaar dat ik ze niet op 1 hoop zou willen gooien. U vraagt om inzicht en dat inzicht hebben wij, dat is wat waar ik net aan refereer. U kunt daar de onderwijsmonitor op openslaan en dan ziet u dat we dat netjes bijhouden en we weten precies om hoeveel aantallen het gaat. U geeft ook aan in uw betoog, via de voorzitter, richting de heer Segers Hoogendoorn, dat die gesprekken niet meer plaatsvinden. Dat is niet terecht, die gesprekken proberen we jaarlijks te voeren, alleen dat is altijd op vrijwillige basis, omdat we geen enkele stok achter de deur hebben. Het is een recht. Ik ben erop tegen, voor alle duidelijkheid. Als onderwijswethouder vind ik het een van de slechtste rechten die we toekennen aan ouders. Dat is mijn opvatting. Ik ben daar echt zwaar op tegen, omdat ik vind dat elk kind op school hoort te zijn. Laat dat duidelijk zijn. Maar ik heb het niet zo geregeld. Het is een recht waar ouders beroep op kunnen doen. Daar kunnen we helemaal niets aan doen. Het enige dat je kunt doen en dat doen we wel, is het gesprek aangaan om in ieder geval in contact te blijven met de ouders. Ook onder mijn verantwoordelijkheid hebben we een soort van keurmerk geïntroduceerd waarbij we via dat keurmerk ook met ouders Jaarlijks in gesprek blijven. Maar ook dat kun je niet opdringen. Lang verhaal kort: we hebben ze inzichtelijk, we weten om hoeveel kinderen het gaat. Dat houden we allemaal bij in de onderwijsmonitor. Ik zou dat onderscheid willen blijven maken tussen enerzijds kinderen vrijstellen in 5a met een psychische of lichamelijke beperking, dat is echt een heel andere groep, en om die reden geen onderwijs krijgt en het verschil tussen kinderen in 5b die wel in staat zijn om onderwijs te krijgen en ook onderwijs krijgen, maar dan thuis om levensbeschouwelijke of religieuze redenen. Om die reden ontraad ik de motie.

De VOORZITTER (de heer De Waard): Dank u wel, wethouder. Een extra vraag van de heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda): Veel dank voor de coulance, voorzitter. De wethouder legt mij woorden in de mond. Ik maak juist ook het onderscheid tussen a en b, ik weet heel goed wat het onderscheid is tussen a en b. Dat is ook niet wat ik vraag. Wat ik zeg, is: ik constateer dat het nu reactief is. We houden het bij. OM doet er niets meer mee. Het stijgt, dus het is reden tot zorg. Daarom dienen wij deze motie in en daarom vinden we dat het hier thuishoort bij de thuiszittersaanpak, omdat er een aanpak nodig is. Dat is wat deze motie doet.

De VOORZITTER (de heer De Waard): Dank u wel, de heer Segers-Hoogendoorn. De wethouder.

De heer KASMI (wethouder): Dan nog het laatste. Die aanpak is er, dus uw motie, u vraagt om inzicht allereerst. Dat is letterlijk uw eerste dictum. Ik heb u daarvan gezegd: dat inzicht hebben we, want we houden dat bij. Dat heb ik heel duidelijk gezegd. U vraagt om een aanpak. Ik heb ook al gevraagd: die aanpak is er, want we voeren wel degelijk gesprekken. De enige kanttekening die ik daarbij plaats, is dat je geen stok achter de deur hebt. Je kunt het niet afdwingen. Dus die aanpak is er, alleen je kunt niet afdwingen. Het inzicht hebben we, daar ligt het dus niet aan. Volgens mij zit er niet heel veel verschil in wat u zegt en wat ik zeg. Het enige verschil, denk ik, waar het hem in zit, is als u zegt: ik wil het betrekken bij de aanpak thuiszitters. Daar verschil ik van mening, omdat ik echt vind: dat zijn 2 verschillende groepen die je niet bij elkaar moet brengen. Dat is mijn opvatting daarover. Om die reden dus, deels is die overbodig en deels ontraad ik hem. Dan, voorzitter, motie 2, 'studentenstad voor iedereen'. Ik snap, dit debat gaat natuurlijk over thuiszitters. Het had misschien inderdaad bij het verantwoordingsdebat gekund om deze motie in te leveren. Desalniettemin kan ik hem wel van advies voorzien. Het is een sympathieke motie, wat mij betreft. We zijn een echte mbo-stad met 42.000 mbo-studenten. Ik ken het initiatief van Amsterdam ook. Wij hebben hier natuurlijk een heel mooie, brede studentenraad waar alle studenten van de verschillende opleidingen bij elkaar zitten, maar als er dadelijk behoefte is vanuit de mbo om een studentenvereniging op te richten, dan zullen wij ons daarin faciliterend en ondersteunend opstellen. Als die vraag er is, zullen we daar zeker naar kijken en eventueel een mogelijke start, dan gaat het echt om een startbijdrage, eventueel mogelijk maken. Dus deze motie kan ik omarmen. Dank u wel, voorzitter.

De VOORZITTER (de heer De Waard): Dank u wel, wethouder Kasmi. Mevrouw Yildirim. De veegronde, bij dezen.

De heer KASMI (wethouder): Excuus, mevrouw Yildirim, u had inderdaad nog wat vragen gesteld. Ik ben meteen overgegaan tot de moties. Allereerst gaf u in uw betoog aan: de acties komen te laat. Het zal u niet verbazen als ik zeg dat ik het daar helemaal niet mee eens ben. Tot een paar jaar geleden stond dit agendapunt helemaal niet hoog op de agenda, zowel landelijk als hier. Dat is echt, dat is niet om mezelf nou per se een schouderklop te geven, maar onder mijn verantwoordelijkheid heel erg veranderd. Dat is bovenaan op de agenda komen staan. We hebben er nu echt voor gezorgd dat die monitor er gaat komen, daar lopen we voorop. Ondanks dat het rijk hierin niet echt faciliterend werkt, hebben wij gezegd: we willen zowel het geoorloofd als het ongeoorloofd verzuim inzichtelijk gaan maken. We hebben met ook die innovatieklassen, ook daarin hebben we echt een heel mooi voorbeeld van hoe we toch proberen de problematiek het hoofd te bieden. Het wil niet zeggen dat we nu alles hebben opgelost. Verre van, dat is niet zo. Er is nog heel veel werk aan de winkel, maar het is ook wel een taai probleem. Wat het ook lastig maakt, zijn de verschillende verantwoordelijkheden die bij de verschillende groepen liggen, waarbij hier natuurlijk het onderwijs in eerste instantie de eerste verantwoordelijkheid heeft en wij als gemeente Rotterdam daar een aanjagende rol in kunnen nemen.

De VOORZITTER (de heer De Waard): Een vraag van mevrouw Reitema.

Mevrouw REITEMA (pvda): Meer een opmerking, want de heer Kasmi doet hier alsof het dankzij zijn regime is dat thuiszitters nu aandacht krijgt. Maar we hebben vandaag afscheid genomen van onze geweldige Kinderombudsman Stans Goudsmit en die heeft daar natuurlijk onderzoek naar gedaan, een rapport uitgebracht en toen is het allemaal gaan lopen.

De VOORZITTER (de heer De Waard): Wethouder Kasmi.

De heer KASMI (wethouder): Niet helemaal. Ik snap wel dat u dat zegt u. Toen werd het ineens heel zichtbaar.

De VOORZITTER (de heer De Waard): Laten we het centraal houden. Dank u wel. Wethouder Kasmi mag doorgaan.

De heer KASMI (wethouder): Ik probeerde nog contact te maken met mevrouw Reitema. Ik snap dat u dat zegt, omdat dat ineens toen heel veel publiciteit kreeg en zichtbaar werd. Het heeft wel heel erg geholpen, dus alle credits voor de ombudsvrouw, dat allereerst. Ik wil daar helemaal niets aan afdoen en ik heb heel fijn met haar samengewerkt. Zij was daarin echt een partner, wat mij betreft. Maar het is niet zo dat we toen pas zijn begonnen met de acties. Dat wil ik weerspreken.

De VOORZITTER (de heer De Waard): Dank u wel, wethouder Kasmi. Mevrouw Reitema.

Mevrouw REITEMA (pvda): Voorzitter, dan vind ik het zelf heel raar, want ik was er zelf ook bij als woordvoerder en het punt was, de PvdA had ook schriftelijke vragen gesteld, het punt was heel de tijd dat het college het steeds had over de ongeoorloofd thuiszitters en het heeft een half jaar geduurd voordat we daar eindelijk doorheen waren. Nee, we willen het debat voeren over de geoorloofde thuiszitters, dat is de groep waar we op willen focussen. Dat debat hebben we toch echt gevoerd hier in deze raad. Het heeft meer dan een half jaar geduurd. Dus ik wil vooral hier ook nog een keer credits geven aan de kinderombudsvrouw die vandaag afscheid heeft genomen.

De VOORZITTER (de heer De Waard): Dank u wel, mevrouw Reitema. Hiermee bent door uw spreektijd heen. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw VAN GRONINGEN (vvd): Voorzitter, ik voel toch de noodzaak om nog even wat recht te zetten. Dit is niet de enige collegeperiode dat het over thuiszitters is gegaan. We hebben de vorige collegeperiode hier ook echt wel aandacht voor gevraagd. Ik ben het wel eens dat de kinderombudsvrouw wellicht dingen zichtbaarder heeft gemaakt, waardoor het in een stroomversnelling is gegaan. Maar ik hecht er toch wel aan dat we dat hier zuiver houden vanavond.

De VOORZITTER (de heer De Waard): Dank u wel, mevrouw Van Groningen. Als laatste wethouder Kasmi.

De heer KASMI (wethouder): Dat was precies mijn lijn. Nogmaals, richting mevrouw Reitema, alle credits aan de ombudsvrouw, daar ga ik niets aan afdoen. Het 1 kan ook bestaan dat naast het andere, in dit geval. Alle 2 trajecten werden ingezet. Ik ga daar geen welles nietes spelletje van maken. Het kan zo zijn dat we er ook een heel andere beleving bij hebben. Dat mag allemaal. Dan was ik nog bij mevrouw Yildirim of die extra 2 fte wel voldoende is. Op dit moment denken wij dat dat voldoende is. Blijkt dat nou niet zo te zijn, kunnen we altijd bijschakelen. Dus het is niet zo dat we dit doen en dan denken: we gaan nu lekker achteroverleunen. Ook hiervoor geldt: we monitoren alles, we evalueren alles. Als nou in de toekomst blijkt dat er iets meer nodig is, doen we dat. Ik wil u eraan herinneren dat ik nog

onlangs het budget voor aansluiting onderwijszorg met 1,4 miljoen, zeg ik uit mijn hoofd, heb verhoogd, omdat er heel veel aanvragen waren op dat snijvlak voor initiatieven die een bijdrage aan kunnen doen. Dus dat heb ik vanuit mijn eigen onderwijsbudget onderbesteding gelukkig die ik op die manier heb kunnen inzetten. Dus we zijn er continu mee bezig. Dank u wel, voorzitter.

De VOORZITTER (de heer De Waard): Dank u wel, wethouder Kasmi. Ik denk dat hiermee alle vragen zijn beantwoord en ook alle opmerkingen. Dan gaan wij door naar het volgende onderwerp, maar niet voordat ik wethouder Kasmi heb gevraagd, nu hij toch hier zit, om een motie van een advies te voorzien. Dat gaat over agendapunt 7.1, motie 6A. Als het goed is, hebt u deze gekregen. De Museumvisie. Wij hebben hem hier voor u. Daarin is iets gewijzigd in het dictum. Dan wil ik tegelijkertijd vragen aan mevrouw Maassen of zij alvast plaats wil nemen achter de collegetafel. Dank u wel. Er komt een motie uw kant op, wethouder Kasmi, dank u wel.

De heer KASMI (wethouder): Voorzitter, met uw goedvinden kan ik hem al van advies voorzien. Wat mij betreft, kunnen we hem op deze manier, mevrouw Vlieger zit er nu niet, maar kunnen we hem op deze manier omarmen, zeg ik richting de fractie van GroenLinks.

De VOORZITTER (de heer De Waard): Dank u wel, wethouder Kasmi. De fractie van GroenLinks mag het goede nieuws doorgeven de motie wordt omarmd. Dat is hartstikke fijn. Dan kunnen we daarmee dat agendapunt ook afsluiten.

7.14 Herzien Initiatiefvoorstel Maassen over 'Rotterdam AI zone - Koploper in de AI revolutie'.

De VOORZITTER (de heer De Waard): Dan kunnen wij doorgaan met agendapunt 7.14, het herzien initiatiefvoorstel Maassen over Rotterdam AI zone - koploper in de AI revolutie. Dan wil ik in de zaal vragen of het centraal kan. Ook mevrouw Van Groningen, die redelijk luid aan het praten is. Dank u wel. Dan vraag ik aan mevrouw Maassen of zij nog een korte toelichting wil geven op uw stuk. Ga uw gang.

Mevrouw MAASSEN (d66): Dank, voorzitter. Dank, allemaal. Ik zal proberen het bondig te houden, want het is al laat en als ik dat niet doe, voorzitter, nodig mij vooral uit om het bondiger te maken, want dat is ook een valkuil: ik ben soms nog wat lang van stof. Kort. We hebben een initiatiefvoorstel hier voor ons liggen en de aanleiding daarin is gelegen in het rapport van Mario Draghi, waarin hij zijn zorgen uitte over de economie van de Europese Unie, waarin hij duidelijk zei: de Europese Unie wordt zo meteen een openluchtmuseum waar vooral Amerikanen en Chinezen graag op bezoek gaan om te genieten van onze cultuur, want dat is de kracht van Europa. Maar wat is nou onze economische kracht? Ik ben samen met mijn medewerker, die ik zeer erkentelijk ben, Floris, gaan schrijven aan een ambitieplan voor nieuwe technologieën waarmee we onze economie in Nederland en in Rotterdam kunnen laten floreren, namelijk een AI-ambitiedocument. Dat ambitiedocument heb ik de wijde wereld in geslingerd via allerlei social media kanalen en daar heb ik een uitnodiging gedaan aan iedereen die daar interesse in had om erop te schieten. Dat bleek een groot succes, want wat bleek nou? In Rotterdam gebeurt al heel veel, en ook in onze regio, op het gebied van AI-ontwikkelingen. Ik kreeg daar zoveel reactie op, vanuit Rotterdam, vanuit de regio en ook vanuit het land, dat ik een ronde tafel heb georganiseerd, naast de individuele gesprekken die ik heb gehad en wat werkbezoeken die ik heb afgelegd. Daaruit is uiteindelijk het initiatiefvoorstel voortgekomen voor een Rotterdamse AI-zone. Wat is nou mijn ambitie, samen met al die mensen die hebben meegedacht aan dit initiatiefvoorstel, is dat we als Rotterdam echt alle ingrediënten in onze stad en in onze regio in huis hebben om koploper te worden in die AI-technologieën om daar ook een omgeving in onze stad voor te creëren en om daarin ook vliegwieleffecten te creëren, waardoor dat zichzelf heel erg kan versterken. Uit

die gesprekken heb ik gehaald dat we dat het beste kunnen doen door een korte, middellange en langetermijnstrategie te hanteren met daarbij ook bepaalde randvoorwaarden. Daar heeft uw commissie ook al vragen over gesteld. Die waren vooral gelegen in duurzaamheid en ethische aspecten. Dus dat zijn ook de randvoorwaarden die ik in het besluit heb opgenomen, want dat zijn natuurlijk de risico's van AI die we ook als gemeente in het oog moeten houden. Ik heb in de commissie ook verslag gedaan van alle losse voorstellen die in de verschillende fases zijn opgenomen. Ik ga dat niet nogmaals herhalen, maar ik ga er wel een aantal uitlichten en dat is, wat mij betreft, dat de fysieke locatie waarin kennis elkaar kan ontmoeten ook echt een belangrijk onderdeel is van dit initiatiefvoorstel. Ik heb zelf ook gemerkt hoe waardevol het is en hoeveel gesprek en ontmoeting er plaatsvond tijdens de evenementen die ik heb georganiseerd hieromtrent. Daarnaast, dat was ook een punt van aandacht dat ik terugkreeg, is dat we focus moeten aanbrengen op waar we die AI-technologie op willen inzetten. Dat zijn sectoren die wij als raad hier met elkaar gaan kiezen. Ik heb daar een voorstel voor gedaan in mijn voorstel: de haven, gezondheidszorg en stedelijke uitdagingen. Dat is nog niet in steen gebeiteld, want wat mij betreft, maken we daar ook gezamenlijk een keuze in op het moment dat er een nieuw strategisch weegmoment komt. Dat is ook wat ik heb aangepast in mijn voorstel, tot slot, dit is een eerste begin in dit huis en wat mij betreft gaan we hier periodiek strategisch met elkaar verder over in gesprek en is het ook aan ons raad gezamenlijk om daar in het vervolg nieuwe strategische beslissingen over te nemen. Dan is er heel veel dat ik nog niet heb gezegd, waar u ook al vragen over heeft gesteld, maar ik laat het graag aan u om dat nogmaals aan de orde te stellen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan gaan we nu over naar de eerste termijn van de raad en als die is geweest, krijgt de indiener eerst de gelegenheid te reageren op de bijdrage uit de raad en dan kan de wethouder, als er ook nog vragen voor hem zijn, nog reageren en dan kan tot slot de indiener ook weer reageren op de bijdrage vanuit de raad en het college. Dus u krijgt nog een paar rondes voor alles dat u nog wil vertellen. Wie mag ik het woord geven? De heer Lammering Varela.

De heer LAMMERING VARELA (pvda): Dank u wel, voorzitter. Stelt u zich eens voor: na een lange raadsvergadering van ruim 16 uur komt u thuis en terwijl u nog even op Instagram of TikTok scrolt, ziet u een filmpje voorbijkomen van de voltallige gemeenteraad die een natiegroet uitbrengt in een raadzaal voor hakenkruizen. Dit soort misselijkmakende en verwerpelijke content kan met één druk op de klok gegenereerd worden door generatieve AI. Ongereguleerd is dit soort technologie ontwrichtend voor de samenleving. Mijn fractie gelooft dan ook echt dat we in Europa een inhaalslag moeten maken op het gebied van kunstmatige intelligentie. In die zin dan ook veel waardering voor het initiatiefvoorstel van D66. We kunnen niet meer vertrouwen op de Elon Musken van deze wereld. De ambities in het voorstel zijn dan ook goed. Met name met oog op de Europese digitale soevereiniteit is het belangrijk dat we kijken naar hoe we met lokale initiatieven minder afhankelijk kunnen worden van grote Amerikaanse hyperscalers, zoals Amazon Web Services, OpenAI, Grox, Meta's van deze wereld en een AI-fabriek en datacenters hoeven wat ons betreft dan niet per se in Rotterdam te landen, want er is mede op initiatief van onze landelijke fractie al gekozen voor een concentratie in Groningen. Dat vinden wij op zich goed. Maar we moeten wel kunnen profiteren op het gebied van dataveiligheid, economie en infrastructuur die de Europese AI-investeringen met zich meebrengen. Ik wil er dan ook vooral voor pleiten dat we goed gereguleerde AI toegankelijk maken voor alle Rotterdammers en dat als er fysieke locaties komen voor ondernemers en ecosystemen, we vooral kijken naar Rotterdam-Zuid. Dat was het, voorzitter.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan de heer Koster. Staat hij er weer op, ik kan er niets aan doen.

De heer KOSTER (Ir): Ik ga het heel snel proberen. D66 zet dit punt terecht op de agenda, maar een voorstel gaat te ver. Het houdt te weinig rekening met andere ontwikkelingen in Nederland: Groningen, Eindhoven, we hebben het net gehoord en ook Europa legt te veel nadruk op grote investeringen in hardware. Er is dus echt afstemming binnen Europa geboden. Rotterdam kan zich beter richten op kennis en toepassing van de AI. Toegang tot de AI-hardware, D66 wil dat volgens mij al in fase 1 bieden in Rotterdam, zal een investering van echt miljoenen en misschien nog wel meer vergen. Dat moeten we echt nu niet doen. Dus het voorstel is een goede aanzet die serieus door het nieuwe college kan worden opgepakt. Maar echt zonder de budgetten voor hardware. Daar gaan wij dus niet mee in het brede besluit.

De VOORZITTER: U hebt nog, u of iemand anders, het lijkt wel alsof u de fractie nu helemaal draagt in uw eentje. Maar er is nog 1 minuut over. Hij is Leefbaar Rotterdam. Dan geef ik het woord aan de heer Balcha.

De heer BALCHA (d66): Dank u wel, voorzitter. Uiteraard is de fractie van D66 bijzonder blij met dit fraaie voorstel voor een Rotterdamse AI-zone om van Rotterdam een AI-stad te maken en uiteindelijk een AI-koploper. Daarom dien ik, mede namens mevrouw Maassen, een motie in om in fase 3 aandacht te besteden aan een aantal maatregelen uit het initiatief. Nog één vraag aan de indiener: welke ontwikkelingen zijn er geweest sinds het indienen en hoe kun je daar slim gebruik van maken in de uitvoering van het initiatief? Dank u wel, voorzitter.

De VOORZITTER: De heer Balcha heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Actieplan AI

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 7.14 Initiatiefvoorstel Maassen over 'Rotterdam AI zone Koploper in de AI revolutie';

constaterende dat:
- kunstmatige intelligentie (AI) zich in een razendsnel tempo ontwikkelt en is uitgegroeid tot een van de meest invloedrijke technologieën van deze eeuw;
- het belangrijk is voor de Rotterdamse economie van de toekomst om te investeren in nieuwe strategische economische ontwikkelingen, zoals AI;
- de geopolitieke situatie vraagt om snelle Europese onafhankelijkheid en autonomie op het gebied van strategische technologieën;
- onze stad met een AI-zone goed kan aansluiten op nationale en Europese strategieën en beleid voor het vergroten van de technologische onafhankelijkheid van onder andere Amerika en China;
- Rotterdam unieke eigenschappen heeft, vanwege de internationale verbondenheid, goede kennisinstellingen en een sterke lokale economie, die de stad bij uitstek geschikt maken voor een eigen AI Zone;

overwegende dat:
- in de collegereactie op het initiatiefvoorstel Maassen 'Rotterdam AI zone Koploper in de AI revolutie' wordt aangegeven dat een aantal ambities niet stuiten op onuitvoerbaarheid, maar dat besluiten over de uitvoering hiervan aan een volgend college zijn;
- de besluitvorming over deze onderdelen van het initiatiefvoorstel vanwege de financiële component, met het zicht op de komende verkiezingen, op dit moment niet opportuun is;

- het belangrijk is om nu richtlijnen mee te geven en ambities uit te spreken richting een volgend college, gezien de samenhang en het belang van de plannen voor het ontwikkelen van een toonaangevende internationale AI-zone;

spreekt uit dat:
- Rotterdam koploper kan worden in de AI-revolutie en dat de gemeente hiervoor een strategie dient te ontwikkelen;

verzoekt het college:
- ten behoeve van het ontwikkelen van een langetermijnstrategie voor een Rotterdamse AI-zone, de financiële gevolgen en eventuele andere relevante afwegingen in kaart te brengen voor het doorontwikkelen van de Rotterdam AI Zone, getiteld het Actieplan AI;
- hierbij in ieder geval aandacht te besteden aan de volgende maatregelen uit het initiatiefvoorstel 'Rotterdam AI zone - Koploper in de AI revolutie' mee te nemen;
    - o AI-loket voor juridische en technische ondersteuning. Richt één centraal punt in voor hulp met regelgeving, zoals de AI Act en privacywetgeving;
    - o (Commercieel) consortium oprichten. Richt een commercieel consortium op met bijvoorbeeld o.a. TU Delft, Erasmus Universiteit en gemeente om investeringen aan te trekken en kredieten voor, innovaties te verstrekken;
    - o AI-fabriek bouwen. Inventariseer en realiseer samen met andere partners een centrale voorziening met geavanceerde rekenkracht voor AI-ontwikkeling (zoals TU Eindhoven);
    - o Rotterdams datacenter + eigen cloud. Investeer in datasoevereiniteit door eigen data-infrastructuur;
    - o rule-lenient zones creëren. Ga in gesprek met het Rijk en de EU over de (on)mogelijkheden van hoogbeveiligde testzones voor AI-innovatie in de Rotterdamse haven, in samenwerking met o.a. Defensie en AIVD;
    - o synergieën opzoeken (energie & AI). Koppel AI-ontwikkeling aan duurzaamheid, bijv. restwarmte uit datacenters gebruiken
    - o check op eigen regelgeving. Haal signalen op welke landelijke en europese regels innovatie belemmeren en stel deze aan de kaak;
    - o digitale geletterdheid vergroten in de stad. Start educatiecampagnes over AI en organiseer jaarlijks een 'open dag' voor inwoners;
    - o eigen AI-fonds: inventariseer of en hoeveel middelen nodig zijn voor een gemeentelijk AI- fonds ter realisatie van de AI-ambities van dit voorstel en ter bevordering van innovatie en AI-economie in Rotterdam;
- deze financiële inventarisatie te presenteren aan de Raad vóór de behandeling van de begroting 2027;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.J.A. Maassen, S.J.C. Becker en E.H. Balcha

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Wie mag ik nog meer het woord geven? De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk): Dank u wel, voorzitter. Complimenten ook voor het voorstel richting mevrouw Maassen. Ik had een korte vraag en dat is hoe het rijk hierin wordt meegenomen, dan wel wordt betrokken, daar gebeurt natuurlijk ook het een en ander met betrekking tot AI. AI mag niet eens gebruikt worden binnen het rijk door personeel en ook bepaalde apps mogen niet eens worden gebruikt, zoals een TikTok waar je ook heel veel mee kan. Ik weet dat uw politiek leider en de minister-president daar groot fan van is, dus ik ben

benieuwd hoe dat zich gaat ontwikkelen. Maar dat gaan we zien. Dus ik was benieuwd hoe u dat meeneemt in dit voorstel, of daar nog ideeën over zijn. Dus daar graag een toelichting op.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELEN (gv): Voorzitter, ik ben eerlijk gezegd razend enthousiast over AI. Wat een hele hoop van u niet weet, in mijn jonge jaren studeerde ik af op het automatiseren van laboratoria met robotarmen. Toen stonden we nog te stoeien met machines die vooral niet deden wat we wilden. Dat dit in 50 jaar is uitgegroeid tot wat AI nu is, is ronduit indrukwekkend. Economisch, technologisch, maatschappelijk, dit tilt ons als samenleving naar een hoger niveau. Maar, voorzitter, hoe hoger je klimt, hoe belangrijker het fundament wordt. AI leert niets uit niets. AI leert van ons en daar zit precies de crux. Vraag je een AI om een dokter te tonen, dan zie je meestal een man. Vraag je om een verpleegkundige, dan krijg je een vrouw. Niet omdat AI seksistisch is, maar omdat wij dat beeld jarenlang zo hebben gevoed. Voorzitter, laten we eerlijk zijn: vrouwen weten als geen ander hoe hardnekkig zulke beelden zijn, hoe vaak je moet bewijzen dat je wel de expert bent. Ik kan u vertellen: 40 jaar geleden was dat voor mij verdomd moeilijk toen ik die expert was op robotica. Hoe vaak je wordt onderschat, niet bewust, maar wel structureel. Voorzitter, ik wil geen genderneutrale AI, want mannen en vrouwen zijn niet hetzelfde. Dat weten we allemaal. Maar verschillend is niet hetzelfde als ongelijkwaardig. Wat ik wel wil, is een gendergelijke AI. AI die zich bewust is van verschillen, zonder die te vertalen naar vooroordelen, AI die niet automatisch mannen koppelt aan macht en vrouwen aan zorg. Voorzitter, precies daar heeft de gemeente een voorbeeldfunctie. Als wij in onze eigen systemen geen toets inbouwen op genderbias, hoe kunnen we dan dat wel van marktpartijen gaan verwachten? Daarom deze motie. Niet om innovatie af te remmen, maar om haar beter te maken. Niet om AI wantrouwend te benaderen, maar juist volwassen. Want als we niet kritisch zijn op de basis, dan programmeren we vandaag de ongelijkheid van morgen. Tot zover.

De VOORZITTER: De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda): Dank, voorzitter. Ik sluit grotendeels aan op het betoog van de heer Koster. Ons belangrijkste punt uit het initiatief, dat we verder hartstikke mooi en hartstikke goed vinden en dank en hulde voor dat initiatief, is met name inderdaad het tweede voorstel, dat vooral ingaat op het deel waarin het gaat over infrastructuur en rekenkracht enzovoorts en fysieke plek. Terwijl er inderdaad onder andere in Groningen wordt investeert en er ook meerdere Europese initiatieven zijn. Nou hebben wij in de fractie een beetje getwijfeld, want we waren al druk een motie aan het maken. Toen dachten we later: dat is misschien gek, een motie bij een initiatiefvoorstel, maar de heer Balcha, die dient nota bene namens de initiatiefnemer net een motie in. Dus ik voel me nou volledig vrij om deze motie ook maar in te dienen. Ik zie non-verbaal al aan mevrouw Maassen dat ze die ook enorm gaat omarmen, weet ik niet, of u dat dan weer doet, maar goed. In ieder geval, voorzitter, ga ik de motie indienen ‘geen AI-eilandje aan de Maas’. Daarin zeggen we dus dat we actief aansluiting willen zoeken bij al lopende, landelijke, maar ook Europese initiatieven en te kijken naar een samenwerkingsmodel om Rotterdamse bedrijven en kennisinstellingen en startups toegang te geven tot die landelijke rekenkracht. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Verkoelen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Gendergelijke AI als uitgangspunt voor gemeentelijk gebruik!

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van de Initiatiefvoorstel Maassen over 'Rotterdam AI zone - Koploper in de AI revolutie';

constaterende dat:

- kunstmatige intelligentie (AI) in toenemende mate wordt ingezet bij gemeentelijke processen, besluitvorming en dienstverlening;
- AI-systemen worden getraind op bestaande data, waarin maatschappelijke ongelijkheden tussen mannen en vrouwen zijn weerspiegeld;
- uit onderzoek en praktijk blijkt dat AI-systemen daardoor bestaande genderstereotypen en ongelijke beeldvorming kunnen reproduceren (bijvoorbeeld in beeldgeneratie, selectie en classificatie);

overwegende dat:
- de gemeente Rotterdam een voorbeeldfunctie heeft in het verantwoord, rechtvaardig en inclusief inzetten van nieuwe technologie;
- het onwenselijk is dat historische ongelijkheid tussen mannen en vrouwen onbedoeld wordt gereproduceerd in toekomstige AI-toepassingen;
- gendergelijkheid niet betekent dat verschillen tussen mannen en vrouwen worden ontkend, maar dat deze verschillen niet mogen leiden tot ongelijke behandeling of discriminatie;
- AI, mits bewust ontworpen en getoetst, kan bijdragen aan emancipatie en gelijke kansen voor iedereen;

verzoekt het college:
- bij de inzet en ontwikkeling van AI-systemen door of namens de gemeente Rotterdam expliciet uit te gaan van gendergelijke behandeling van mannen en vrouwen;
- in gemeentelijke AI-toepassingen een structurele toets in te bouwen op genderbias in:
    - o gebruikte datasets;
    - o algoritmes en modellen;
    - o instructies, aannames en ontwerpkeuzes;
- deze gendergelijkheidstoets onderdeel te laten zijn van bestaande ethische, juridische en privacy-kaders rondom AI;
- te starten met deze toetsing binnen de eigen gemeentelijke AI-systemen, en dit als voorbeeldfunctie te gebruiken richting partners binnen de Rotterdam AI Zone;
- de gemeenteraad hierover periodiek te informeren, bijvoorbeeld in de voortgangsrapportages rond AI-beleid;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: De heer Segers-Hoogendoorn heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Geen AI-eilandje aan de Maas

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van 7.7 Initiatiefvoorstel Maassen over 'Rotterdam AI zone - Koploper in de AI revolutie';

constaterende dat:
- de ontwikkeling van AI steeds meer rekenkracht en gespecialiseerde infrastructuur vereist;
- het Rijk werkt aan een landelijk AI-rekencentrum in Groningen;
- grootschalige rekeninfrastructuur hoge investerings-, energie- en beheerkosten kent;
- Rotterdam inzet op innovatie, maar ook op doelmatige besteding van publieke middelen;

overwegende dat:
- schaalgrootte cruciaal is voor kostenefficiënte AI-rekenkracht;
  versnippering van publieke AI-infrastructuur kan leiden tot minder optimale benutting;
- samenwerking met landelijke infrastructuur kennisdeling en standaarden bevordert;
- lokale meerwaarde van de AI Zone primair moet liggen in toepassing, talentontwikkeling, ondernemerschap, publieke innovatie en verantwoorde implementatie;

verzoekt het college:
- actief aansluiting te zoeken bij het landelijke AI-rekencentrum in Groningen en andere nationale of Europese AI-faciliteiten;
- een samenwerkingsmodel uit te werken waarbij Rotterdamse bedrijven, kennisinstellingen en start-ups toegang krijgen tot landelijke rekenkracht;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.G.C. Segers-Hoogendoorn en G.F.E. Koster

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Wie mag ik het woord geven? De heer Becker.

De heer BECKER (vvd): Dank u wel, voorzitter. Allereerst dank aan D66, dank aan het initiatief. Een belangrijk onderwerp in deze tijd en ook belangrijk voor de weerbaarheid van onze stad economisch om hier als gemeente ook ruimte aan te bieden. Het college heeft gemeld dat er een consortium bezig is om de mogelijkheden te verkennen voor een AI Gigafactory, mogelijk in de Rotterdamse haven. Dat kan enorm van belang zijn in deze ontwikkelingen. Het is voor ons van belang dat ten eerste het college daar de schouders onder zet en dat we daarvan op de hoogte blijven als gemeenteraad. Daarom dienen wij een motie in. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Becker heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Eén regielijn voor Rotterdamse AI

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 25 februari 2026 ter bespreking van agendapunt 7.14;

constaterende dat:
- het initiatiefvoorstel "Rotterdam AI Zone" het college o.a. vraagt een routekaart te ontwikkelen met maatregelen zoals een AI-fabriek, Rotterdams datacenter + eigen cloud, en halfjaarlijks te rapporteren over de ontwikkelingen;
- het college geeft aan dat de gemeentelijke rol primair ondersteunend en verbindend is, en dat de gemeente terughoudend blijft met het uit zichzelf ontplooien van eigen activiteiten;
- het college meldt dat een Nederlands consortium (AI Gigafactory NL) de mogelijkheid verkent om een AI Gigafactory in de Rotterdamse haven te realiseren;

overwegende dat:
- Rotterdam in een internationale concurrentieslag zit en dat snelheid en focus in innovatiebeleid cruciaal zijn;
- versnippering van initiatieven en een opeenstapeling van nieuwe structuren/overleggen contraproductief zijn en juist vertraging en onduidelijkheid veroorzaken;
- de gemeenteraad eerder heeft uitgesproken periodiek geïnformeerd te willen worden over de voortgang rond de AI-Gigafabriek-ambitie;

verzoekt het college:
- de stand van zaken rond AI Gigafactory NL (incl. relevante mijlpalen, partners, knelpunten en gemeentelijke inzet) vanaf de eerstvolgende rapportage structureel mee te nemen in de rapportages over de Rotterdam AI Zone;
- in dezelfde rapportage expliciet te maken:
    - o wat de rol van de gemeente is (ondersteunend/verbindend) en wat primair bij markt/consortium/andere overheden ligt;
    - o hoe afstemming plaatsvindt met het Havenbedrijf en het consortium (AI Gigafactory NL) op de onderzochte thema's energie, locatie/ruimtevraag en ecosysteem;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S.J.C. Becker en A.J.A. Maassen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Dan is nu antwoord aan de heer Vonk.

De heer VONK (cu): Dank u wel, voorzitter. Terecht dat we het over AI hebben. Het is een ongelooflijk belangrijke ontwikkeling in deze tijd, maar terecht dat er ook al in verschillende bijdrages kanttekeningen zijn geplaatst en dat we hier ook zeker niet naïef in moeten stappen. Er zijn een aantal dingen benoemd. Ik zou er nog eentje aan willen toevoegen en dat is die van het klimaat. We weten natuurlijk allemaal dat AI en de datacenters die daarvoor nodig zijn een ongelooflijke impact gaan hebben op het klimaat. Ik zag laatst een filmpje van een Engelse politicus, volgens mij was het filmpje niet AI gegenereerd, die de alarmklok luidde over haar district, dat ze vertegenwoordigde, waar de drinkwatervoorziening onder druk kwam te staan voor de lokale bevolking, omdat dat naar de datacenters ging. Nu heb ik naar dit initiatiefvoorstel gekeken en mij ook afgevraagd: in hoeverre wordt er rekenschap gegeven van klimaat en wat zou Jan Terlouw hebben gevonden van dit voorstel? Dat heb ik me ook afgevraagd. Dan zie ik 1 zinnetje, namelijk: besef voor de klimaatafdruk wordt in 1 zin genoemd. Bent u het met mij eens dat als we over AI praten en weten wat de impact op het klimaat is, dat het nadenken over wat het betekent ook voor de Rotterdamse duurzaamheid en ons klimaat, dat dat ook in het hart van dit voorstel zou moeten zitten en het op zijn minst een hoofdstuk zou verdienen in een dergelijk voorstel. Als we in de uitwerking van zo'n voorstel dat niet ook centraal stellen, dan kan ik onmogelijk voor zo'n voorstel stemmen. Dus ik ben benieuwd of u daar wat reflectie op kan geven.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Zijn er nog andere leden die het woord wensen? Dat is niet het geval. Dan vraag ik aan de indiener of zij eerst wil reageren.

Mevrouw MAASSEN (d66): Hartelijk dank voor uw bijdrages. Ik had natuurlijk graag uw vragen weggenomen door een zeer uitgebreide extra inleiding. Daarom ben ik ook blij dat u dit nog eens een keertje kritisch aan de orde stelt, want een aantal van de zaken die u adresseert, heb ik geprobeerd om, ook naar aanleiding van het debat in de commissie, weg te nemen. Maar dat is dus nog onvoldoende gelukt. Laat ik beginnen, nogmaals, met de strategische gedachte achter dit voorstel. Dat is namelijk dat AI per definitie zich in de vezels van onze samenleving aan het doordringen is. Dus in die zin ligt hier vandaag, wat mij betreft, niet de vraag voor: gaan we AI wel of niet gebruiken? Maar de vraag ligt voor: zijn er voor ons als stad ingrediënten beschikbaar waarin wij die ontwikkeling ter hand kunnen nemen en waardoor wij zelf ook aan het stuur kunnen gaan zitten van wat er met deze heel belangrijke technologie aan het gebeuren is in de wereld. Dat is ook de reden waarom ik met dit document kom en waarom ik ervan overtuigd ben dat we daar als Rotterdam, in samenspraak met de provincie, het land en de Europese Unie samen een strategie op kunnen ontwikkelen.

Dat is ook heel terecht wat de heer Koster en de heer Segers-Hoogendoorn aangeven: we hoeven dit natuurlijk niet als Maasstad alleen te doen. Dat is ook waarom ik in het slot van het voorstel heb opgenomen deze acties te ondernemen in samenwerking en coördinatie met de provincie Zuid-Holland, het rijk en de Europese Unie. Dat is ook uit de ronde tafel, die ik heb gehad, gebleken. Daar is ook iemand geweest van het ministerie van binnenlandse zaken, die heel graag verder het gesprek wilde doorvoeren. Ik heb contact gehad met mensen uit de Tweede Kamer. Helaas is het mij niet gelukt om een voet tussen de deur te krijgen in Europa, maar misschien dat het onze pan-Europese partij wel gaat lukken. Dus ik ben helemaal met u eens dat we dat moeten opzoeken, dat we het niet alleen doen. Daarin kom ik ook meteen op de andere vraag namelijk: het lijkt ongecoördineerd, omdat er dus in Groningen initiatieven zijn ontplooid. Ook deels de vraag van de heer Balcha: wat is er in de tussentijd gebeurd? Er gebeuren dingen in Nederland, maar dat maakt dit stuk niet overbodig. Volgens mij vult dat elkaar heel goed aan. In Eindhoven is al een AI-fabriek gebouwd door de TU Eindhoven. Dat hebben de faculteiten daar gedaan. Die hebben fondsen ingezameld daarvoor, maar die fabriek die staat niet in Nederland, die staat in Estland. Dat is, wat mij betreft, ook de strategische afweging die je moet maken als stad, bij een vervolgoriëntatie over hoe we hiermee omgaan is: hoe gaan we die duurzaamheidsaspecten adresseren? Ik herhaal wat ik ook in een commissie heb gezegd: we hoeven niet per se de hardware hier in Rotterdam binnen onze stadsgrenzen te hebben. Het gaat over de rekenkracht die wij ter beschikking hebben voor onze stad, voor onze ondernemers, voor onze wetenschappers en onze docenten en daar is een keuze in te maken. Ik heb ook met ondernemers gesproken die dit soort fabrieken bouwen en die hebben ook gezegd: de fysieke locatie van die rekenkracht maakt niet zoveel uit. Het gaat erom of en aan wie je het beschikbaar stelt. Natuurlijk zal er vast een beroep worden gedaan op een deel van het stroomnet van Rotterdam. Dat is ook waarom ik in mijn AI-voorstel op heb genomen dat we synergiën moeten benutten. Dat is een risico, maar het is ook een kans, omdat de warmte die AI-verbruik kost, kan worden gebruikt om onze wijken te verwarmen. Dat gebeurt ook al in Nederland, maar het is inderdaad een risico op netcongestie waar we rekening mee moeten houden. Ik heb het initiatiefvoorstel aangepast op basis van de commissie die inderdaad vragen heeft gesteld over de duurzaamheidsaspecten. De heer Vonk heeft aangegeven dat hij dat nog onvoldoende vindt. Ik heb in mijn eentje niet voldoende kennis van alle aspecten hier om me heen om hier een volledig onderbouwd antwoord te kunnen geven. Ook als ik terugga met dit initiatiefvoorstel, kan ik u garanderen: ik ga dat niet kunnen. Dat is ook de reden waarom ik het heel graag juist overdraag aan de andere zijde van dit gebouw met heel veel mensen die wel die kennis en expertise hebben en ook de tijd om daar verder onderzoek naar te doen. Ik hoop dit vandaag in stemming te brengen en ik wil best kijken of klimaat nog meer een plek kan krijgen in het besluit. Alleen ik kan u niet toezeggen dat ik de volledige ins en outs van de duurzaamheidsaspecten voor u in kaart kan brengen. Ik denk dat dat een opdracht moet zijn aan onze ambtenaren. Ik denk ook dat dat, gehoord de commissie, ook heel erg breed leeft in deze raad. Ik ben ook blij dat u het aankaart. Dan terug naar ook de PvdA. Ik ben het helemaal met u eens dat AI alleen een succes gaat zijn en ook alleen een succes voor Rotterdam op het moment dat we draagvlak vinden voor alle Rotterdammers. Een van de redenen waarom ik de stedelijke uitdaging heb opgenomen als focussector, is omdat de Rotterdammer daarmee ook kan profiteren van de mogelijke investeringen die we doen in AI als stad. Ik heb dus de digitale geletterdheid ook echt onderdeel gemaakt van dit actieplan en ook de hackathons, waarbij we dus een uitnodiging doen van gebruik AI om onze stad te verbeteren, is een manier waarop ik probeer om Rotterdam ook te verbinden aan deze wat ver van het bed afstaande technologie. Ik vind het een heel goed idee om op Rotterdam Zuid te oriënteren. Ik kan daar geen garanties over afgeven, maar ik heb wel gehoord dat daarnaar wordt gekeken. Dan van de fractie van DENK: joe wordt het rijk hierin meegenomen en betrokken? Daar heb ik net inderdaad al aangegeven, ik heb daar een zin voor toegevoegd en ik heb ook contact gehad met in ieder geval ministerie. Wat mij betreft is dat ook randvoorwaardelijk. Ik had ook wat feedback van de ambtenaren nog gekregen en daarom heb ik hier en daar ook het rijk nog en de EU genoemd in de voorstellen, bijvoorbeeld

sandboxes, dat is iets dat op EU-niveau van ons wordt gevraagd en waarbij we het rijk nodig hebben, maar wat we wel lokaal kunnen benutten en verder ontwikkelen. Ik nodig u uit, ik denk dus dat wij, als wij hier het initiatief in nemen, dat we juist een strategisch voordeel kunnen krijgen. Ik ben het helemaal eens met mevrouw Verkoelen, er zitten ethische aspecten aan AI-ontwikkeling en daar moeten we onszelf ook heel erg bewust van zijn. Dat is ook de reden waarom dat, wat mij betreft, een van de randvoorwaarden is en dat is ook waar de klankbordgroep die in het voorstel staat echt nadrukkelijk aandacht aan moet besteden. Terug naar de fractie van DENK, AI staat inmiddels ook in het coalitieakkoord dat recent is gepubliceerd en daar is de ambitie in ieder geval opgenomen dat ook ambtenaren van het rijk AI-tools mogen gaan gebruiken. We gaan afwachten hoe lang het gaat duren voordat het daadwerkelijk kan. Ik kan de ambitie die de VVD uitspreekt van harte ondersteunen. Volgens mij heb ik dan iedereen gehad.

De VOORZITTER: Dan is nu het woord aan de wethouder.

De heer SIMONS (wethouder): Dank u wel, voorzitter. We hebben in de commissie al uitgebreid hierover gesproken en we hebben mevrouw Maassen, denk ik terecht, gecomplimenteerd met het mooie stuk waarbij echt goed onderzoek is gedaan. Een gedegen stuk. Het is ook netjes uitgewerkt dat het ook voor het college, dat op het punt staat natuurlijk het stokje over te dragen, ook behapbaar is, want er moet een onderzoek komen van wat de financiële consequenties zijn van alle mooie voorstellen. Dat moet ook gebeuren. Vanuit dat perspectief kunnen we dit voorstel omarmen. Dan ga ik ook gelijk naar de moties toe. Motie 1 dat is actieplan AI, wordt genoemd. Daar staat dan ook de disclaimer van dat we eerst netjes de financieringen moeten onderzoeken voordat we echt aan de slag gaan. Dat is ook aan het volgende college om dat allemaal netjes aan de volgende raad mede te delen. Dan krijgen we de motie van Groep Verkoelen, heb ik vanochtend gehoord, als ik het goed onthouden heb: gendergelijke AI als uitgangspunt voor gemeentelijk gebruik. Het hele mooie is wel dat we de rode lijn van de meeste moties die in worden gediend, maar ook van dit voorstel, dat je dit ook Europees, in ieder geval Nederlands, maar in ieder geval op grotere schaal moet doen. Anders is het onbegonnen werk. We hebben ook ons aangesloten bij de digitaliseringsstrategie van de landelijke overheid en daar is ook met de VNG afgestemd dat we niet in elke gemeente opnieuw het wiel uit gaan vinden. Vandaar, ondanks dat het natuurlijk een sympathieke motie is, moet ik hem ontraden, want we zijn aangesloten bij die strategie juist om te voorkomen dat we in elke stad in dit land weer net wat anders aanpakken.

De VOORZITTER: Mevrouw Verkoelen heeft nog een opmerking.

Mevrouw VERKOELEN (gv): Dan herschrijf ik hem graag dat u hem meeneemt naar de VNG. Het is een beetje een raar antwoord om te zeggen: ik hoef het niet. Dan herschrijf ik hem dat u als college het meeneemt naar de VNG om dit te doen, als initiatief.

De heer SIMONS (wethouder): Dan moet ik eerst uitzoeken wat er nu of dit punt al gedekt is bij de VNG. Ik ga ervan uit van wel. Ik zie uw motie wel tegemoet. In ieder geval ontraad ik deze motie om de voorgenoemde reden die nu voorligt. De andere motie heb ik nog niet gezien. Dan kom ik bij de motie van het CDA die vraagt actief aansluiting te zoeken bij het landelijke rekencentrum dat in Groningen gebouwd wordt. Een samenwerkingsmodel waarbij Rotterdamse bedrijven, mevrouw Maassen noemde het ook al dat soms fabrieken in het buitenland staan, waar wij ook gebruik van kunnen maken. Een sympathieke motie, dus die kan ik omarmen. Dan krijgen we de motie regielijn voor Rotterdamse AI. We hebben hier al vaker over gesproken, maar het komt elke keer weer, de AI Gigafactory, komt weer terug. Ik heb tegen u gezegd dat er door het Havenbedrijf Rotterdam een onderzoek loopt. Dat de fabriek die nu gepland is volgens dit consortium ongeveer net zoveel stroom gebruikt als Rotterdam-Zuid. We leven in een stad met netcongestie en ook deze fabriek is een Europees

initiatief, maar dat betekent dus cofinanciering. Het laatste bedrag dat ik heb gehoord, is 5 miljard. De rijksoverheid moet 2,5 miljard bijdragen. Volgens de gegevens die ik gister nog heb gezien, is er geen bedrag in Den Haag gereserveerd hiervoor en ik vermoed ook zomaar, dat moeten we afwachten, maar als dat bedrag niet komt, gaat het sowieso niet door. Ook wil ik er nog op wijzen, er wordt altijd toch wel een beetje geschermd met dat kan van een windpark, maar dat windpark moet nog wel gebouwd worden en in de tussentijd kunnen we dan de Eneco fabriek op de geplande locatie, de gascentrale, 100 procent laten draaien. Dat kan, maar dat betekent niet dat we minder CO2 gaan uitstoten in de Rotterdamse haven. Dus dat is toch ook wel een dingetje om over na te denken. Met deze dingen die ik ook al eerder heb gezegd, laat ik het oordeel raad.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. De heer Biljoen nog een vraag.

De heer BILJOEN (gl): Voorzitter, dan toch heel even een verhelderende vraag, want in fase 1 van het ontwerpbesluit staat het college van burgemeester en wethouders naar het uitvoeren van een financiële inventarisatie te verzoeken de volgende maatregel te nemen. Ik hoor de wethouder aangeven dat hij wel de financiële inventarisatie wil gaan doen en de fase, hoe het hier staat, betekent dus ook dat je de maatregelen gaat nemen. Maar hoeveel gaat het college dan uitgeven? Wat is het budget hiervoor? Dat hoor ik niet. Is daar een soort van cap op?

De VOORZITTER: De wethouder.

De heer SIMONS (wethouder): Het budget is 0. Ik heb het ook net, ook de interpretatie zoals het er ook staat, het is het volgende college dat daar geld voor vrij moet maken. We gaan het eerst inventariseren, daar beginnen wij mee. Dat dragen we over. Ik weet niet hoe snel dat gaat. Het lijkt me best complex om dat goed in beeld te krijgen, ook omdat het grootste deel van de alle AI-activiteiten natuurlijk helemaal geen overheidstaak is. Dat zijn marktpartijen die dat gaan doen. Wij moeten natuurlijk de structuur faciliteren en zoveel mogelijk ook zorgen dat wij ook die AI omarmen, dat we minder afhankelijk worden enzovoort, maar wij gaan eerst die inventarisatie doen. Daar hebben we onze ambtelijke ondersteuning voor en daarna gaat het terug naar de raad of naar de onderhandelaars. Ik weet niet hoelang dat duurt. Dus tot die tijd hebben we geen geld en ik vraag ook geen geld, dat is er ook niet. Dus dat is het antwoord.

De VOORZITTER: Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66): Voorzitter, ik had de ijdele hoop dat misschien de motie van het CDA zou worden ingetrokken met mijn vlammende betoog over de coördinatie, maar helaas. Alle begrip daarvoor. Toch ook om te reageren op de vraag van de heer Biljoen: u hebt helemaal gelijk. De feedback die ik had gekregen is: als het zou blijven zoals ik het oorspronkelijk had ingediend, dan zou het best wel wat kosten, het besluit. Maar ik heb dat besluit dus aangepast en ik heb daar een bestuurlijk strategisch weegmoment in laten opnemen waarmee ik dus bedoel dat we daar als raad opnieuw over besluiten op moment dat er daadwerkelijk een budget voor wordt vrijgemaakt waar ook weer een raadsbesluit aan gekoppeld zou moeten worden. Want u hebt immers het budgetrecht. Dus wat ik vandaag met dit voorstel vraag, is niet een claim op de gemeentebegroting, maar wel dat we beter zicht krijgen op: als je hier verder mee aan de slag zou gaan, hoe zou dat eruitzien? Welke opties heb je dan? Et cetera. Waar je ook een beeld krijgt bij hoeveel dat dan zou kunnen kosten en wat is dan een soort van minimaal bedrag dat je nodig hebt? Als je heel erg durft te dromen: welke miljoenen zouden we dan ergens moeten vinden om dat allemaal te realiseren? Ik hoop dat dat u enigszins geruststelt, want dat is wel de intentie die ik heb gehad door ook te knippen in de fases en bepaalde onderdelen die geld kosten van fase 1 en 2 ook nadrukkelijk verder terug te schuiven, want er zitten ook 3 verschillende verzoekjes in het besluit en in het derde staat er ook echt dat er een inventarisatie moet worden verricht

van de kosten op hoofdlijnen. Dat staat in het besluit. Dus het is niet: hoi, ga je mee aan de slag? Dat was het.

De VOORZITTER: De heer Koster heeft een vraag.

De heer KOSTER (lr): Heel kort wil: mevrouw Maassen wel of niet gaan investeren in hardware?

Mevrouw MAASSEN (d66): Dit voorstel vraagt niet, als we hier vandaag over stemmen, dat we morgen gaan investeren in hardware. Wat mij betreft is het wel zo dat in volgende fases van de Rotterdamse AI-zone het ter beschikking stellen van rekenkracht een optie zou zijn. Daar gaat wel hardware mee gepaard. Ik weet niet precies welke hardware u bedoelt, maar als u bedoelt een AI-fabriek, als u dat bedoelt met hardware, dan zeg ik: dat zou een van de mogelijkheden zijn voor Rotterdam, maar die hoeft niet in Rotterdam te staan, want daarmee kan je die rekenkracht beschikbaar stellen waarmee we die AI-ontwikkelingen zouden kunnen voortbrengen, maar die hardware is niet onderdeel van dit besluit, hard gezegd. Is dat een antwoord op uw vraag.

De VOORZITTER: Heel kort, echt heel kort.

De heer KOSTER (lr): Laten we eerlijk zijn. U hebt het over miljoenen, maar zo'n AI-gigafabriek, die chips zijn tienduizenden euro's per stuk en dan heb je er in een rek weet ik hoeveel nodig. Het gaat miljarden kosten, daar praten we over. Dus laten we elkaar niet voor de gek houden.

De VOORZITTER: Mevrouw Maassen, de vraag was aan u.

Mevrouw MAASSEN (d66): Ik ben het daarmee eens. Dat kan inderdaad in de miljarden lopen. Toevallig dat het EU ook heeft aangekondigd een consortium op te willen richten en er al een aantal tientallen miljoenen in heeft gestopt om die ontwikkeling op gang te krijgen. Ik zie het als volgt: 1, er zijn verschillende variabelen in deze. Een variabele is de omvang van het bedrag. De omvang van het bedrag hangt heel erg af van hoe groot dan uiteindelijk zo'n AI-fabriek is of een supercomputer bijvoorbeeld. Want ik heb met ondernemers gesproken die zo'n AI-fabriek hebben gebouwd voor de TU Eindhoven. Die hadden het over 100 miljoen. Dat is voor de faculteiten van de TU Eindhoven voldoende geweest. Er wordt gesproken over een giga AI-fabriek waar de wethouder het over heeft en dat is 5 miljard. Dat is inderdaad een heel andere orde van grootte. Dus we kunnen het als Rotterdam en dat is op basis van de ambities die wij zelf hier met elkaar hebben en hoever we willen gaan, daar ook zelf keuzes in maken. Tevens heb ik aangegeven, er ligt volgens mij in Europa en in het land heel veel geld in investeringspotten te wachten, ook privaat geld, voor een gecoördineerde ambitie. Dus wat mij betreft, hoeft het de gemeente Rotterdam niet eens per se tientallen miljoenen te kosten. Wij moeten er alleen voor zorgen dat dat geld onze stad toe komt stromen om het verder te kunnen ontwikkelen. Nogmaals, wij zijn als Rotterdam een facilitator en een coördinator. Wij zijn geen ontwikkelaar van supercomputers, wij zijn geen ontwikkelaar van nieuwe technologieën. Dat kunnen we niet. Dat hoeven we ook niet te kunnen. Het enige dat we moeten doen, is ervoor zorgen dat hier een klimaat ontstaat waarbij dat gebeurt. Ik hoop dat dat voldoende antwoord was.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. De heer Biljoen.

De heer BILJOEN (gl): Voorzitter, dan toch nog een verhelderende vraag. In het collegeadvies wordt er gezegd, wat ook in uw voorstel staat, bij fase 1, geeft een opdracht mee om ook maatregelen te treffen, maatregelen te nemen na die kosteninventarisatie. De wethouder zegt nee, dat ga ik helemaal niet doen, er is geen geld, ik ga alleen maar kijken wat

het kost. Maar zo lees ik hem niet. Zo lees ik het niet en zo lees ik het ook niet in het advies van het college waar ze in eerste instantie hebben, want u geeft wel daadwerkelijk opdracht om maatregelen te nemen na die kosteninventarisatie, dus ik ben heel even kwijt: wat willen we nou? Althans, wat wilt u met het voorstel, zeg ik via de voorzitter. Wilt u alleen maar een kosteninventarisatie dat u dat op papier heeft en dat u dan daarna weer terugkomt naar de raad om te vragen van: ik heb hier een kosteninventarisatie, we gaan nog niet werken met die ... sandboxes, we gaan nog niet werken aan die AI-ecosysteem en al die eerste 4 punten van die dingen. Of is het anders?

Mevrouw MAASSEN (d66): Dank u wel voor uw vraag. Het besluit is opgedeeld in 3 delen. Dat is een wat creatieve vorm, daarom ben ik blij dat ik het verder kan toelichten. Ik heb 4 opdrachten: ik vraag een ambitie uit te spreken en 1 vraag ik aan het college om maatregelen inderdaad verder uit te werken. Dat is het bemiddelen van gesprekken voor de fysieke locatie, een check op eigen regelgeving. Ik hoef u niet te vertellen dat dat geen geld hoeft te kosten. Dit heb ik gebaseerd op de collegereactie. Dan is fase 2 inventariseren op welke wijze de volgende maatregelen kunnen worden vormgegeven. Dat is de structurele focus op 3 sectoren, technisch platform, halfjaarlijkse hackatons, ook dit gebaseerd op dat wat er in een collegereactie aan handreiking is gegeven van hoe past dat binnen acties die we ook al binnen de gemeente hebben? Fase 3 is de meest vriendelijke manier om een besluit te nemen, namelijk een inventarisatie verrichten. Daarin staan al die ambities die geld kosten. Zo heb ik het voorstel opgeknipt, wel in 1 besluit.

De VOORZITTER: Mevrouw Verkoelen had ook nog een vraag.

Mevrouw VERKOELEN (gv): Zeker, voorzitter, want het antwoord van de wethouder was mij duidelijk. Wij niet, maar de VNG wel, dus ik wijzig mijn motie en verzoek het college naar het VNG mee te nemen om. Als je dat er nou bij denkt, ga ik hem zo uitdraaien. Maar exact dezelfde punten als die ik u verzorgt dat als Rotterdam, zou ik dat nu graag zien dat u dat bij de VNG neerlegt. Dan heb ik in ieder geval de garantie dat we iets gaan doen aan gendergelijke AI.

De VOORZITTER: Wil de wethouder hier nog op reageren?

De heer SIMONS (wethouder): U zou toch een nieuwe motie maken, dus ik wacht op uw motie.

Mevrouw VERKOELEN (gv): Het is dezelfde motie als ik had. Alleen staat er nu bij dat u het niet hoeft, maar de VNG. Dus ik draai hem uit voor u. Dan kunt u hem nu appreciëren. Dan hebben we hem gelijk mee.

De heer SIMONS (wethouder): Ik wil toch de gewijzigde motie lezen voordat ik iets ga toezeggen over een motie die ik nog niet gezien heb.

De VOORZITTER: Dan komen wij daar op een later moment nog op terug als mevrouw Verkoelen de gewijzigde motie indient. Dan zijn wij daarmee echt aan het einde gekomen van agendapunt 7.14. De heer Van Dommelen heeft nog een vraag?

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Nee, ik heb een amendement dat ook door mevrouw Verkoelen is getekend. Bij De Esch, amendement verkeerscirculatie van De Esch.

De VOORZITTER: Het is inhoudelijk niet veranderd, alleen de ondertekening. Dan mag hij gelijk naar de griffie toe. Dat hoeft niet opnieuw ingediend te worden.

7.15 Het herziene voorstel met betrekking tot aanvullende investeringsvoorstellen 2025.

De VOORZITTER: Dan komen we bij agendapunt 7.15, het voorstel met betrekking tot aanvullende investeringsvoorstellen 2025. Ik moet u formeel nog vragen om het voorstel dat vandaag is binnengekomen te behandelen. Er is natuurlijk een gewijzigd voorstel gekomen. Het is gebruikelijk om te vragen of dat dat akkoord is. Dan gaan wij het debat daarmee openen. Dan is het woord als eerste aan de heer Roskam.

De heer ROSKAM (Ir): Ik zal het kort houden. De vraag is aan wethouder Norville, in hoeverre zij in control is op dit proces. Er lag immers een verzoek vanaf mei, twee P&C-momenten waarin dit mee had gekund. Nu met stoom en kokend water en vervolgens toch niet. Dus de vraag is: in hoeverre is zij in controle?

De VOORZITTER: Dit is een specifieke vraag aan wethouder Norville en zij is nog niet in de zaal. We checken of zij in de buurt is. Ik hoor net dat de vragen aan wethouder Norville aan wethouder Simons gesteld kunnen worden. Of de wethouder in control is. Nee, we zijn nog niet klaar, we zijn nog maar net begonnen. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Dank u wel. A, een punt van orde over het raadsvoorstel dat we nu voorgelegd krijgen ter elfde uren. Ik vind dat echt van den zotte op een dag als vandaag. Het is de laatste raadsvergadering die we hebben. U hebt natuurlijk net gevraagd: is het oké? Maar dat punt wil ik wel maken. B vind ik het dan toch ook gek dat een wethouder die daar inhoudelijk over gaat dan niet aanwezig is. Ik ken deze raad. Als een college gaat zeggen: het moet en zal vandaag allemaal gebeuren, meestal is dat niet waar en haastige spoed is meestal ook zelden goed.

De VOORZITTER: Waarvan akte. De heer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Ik heb hier wel moeite mee dat. Er is vandaag vanuit de Voedselbank aangegeven dat ze geen behoefte meer doen aan die financiering, daar kan de wethouder helemaal niets aan doen. Dat hebben ze onmiddellijk gedeeld en dan krijgt het college toch dan weer onderuit de zak. Dan denk ik: kom op, man, we kunnen altijd maar weer op dat proces zitten. We hebben hier te maken met een aantal partijen waar die investering hartstikke belangrijk voor is. Daar zouden we het over moeten hebben. Maar nee hoor, dan gaat het weer over het feit dat er een aangevuld investeringsvoorstel moet komen waar de wethouder niets aan kan doen en toch dit commentaar. Ik heb daar echt wel moeite mee.

De VOORZITTER: Afrondend mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Voorzitter, a, dat weten we niet want de wethouder is er niet en b, dit investeringsvoorstel, daar rammelde vanaf het begin af aan alles al aan. Dus dan kun je nu wel zeggen: er is iemand die vandaag iets terug heeft getrokken, kan het college niets aan doen. Het waren totaal verschillende voorstellen die in 1 mandje zijn gepleurd die ter elfde uren nog in een raad buiten de begrotingsbehandeling als investering voorstel hier neer moeten worden gelegd. Nu blijkt er ook een van de investeringsvoorstellen helemaal geen investeringsvoorstel te zijn. Het zal allemaal een optelsom van zaken zijn waar dit college niet aan niets aan kan doen, maar dat kan je mij niet langer wijsmaken.

De VOORZITTER: Dan krijgen we een debat over het debat om 23.45 uur. Dat is ook een beetje ingewikkeld, maar tot slot de heer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): U wilt het wel combineren met mijn bijdrage.

De VOORZITTER: Als u ook uw bijdrage meteen wil doen, dan kunt u dat nu doen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Voorzitter, ook ik vind dit hele proces niet bepaald ideaal, maar ik vind het buitengewoon jammer dat net dat laatste, waar de wethouder niets aan kan doen, dat dat er weer bij wordt gehaald. We hebben tijdens de commissie uitgebreid gesproken over het proces. We hebben duidelijk aangegeven dat het niet de schoonheidsprijs verdient. En vervolgens zijn we, en dat is, denk ik, zoals het zou moeten gaan, ingegaan op waar doen we dit nou voor. We doen dit voor de ontwikkeling bij het Stadionpark, we doen dit voor het behoud van een aantal belangrijke monumenten zoals Diepeveen en de Noorse Kerk en we doen het voor voldoende opvangplaatsen voor overlastgevenden. Daar doen we het voor. Wat mij betreft, kiezen we daarvoor en gaan wij dus ook akkoord met deze investeringsvoorstellen.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan gaan we naar mevrouw De Bruijn.

Mevrouw DE BRUIJN (pvda): Voorzitter, ik snap het punt van de heer Van Dommelen dat hij aangeeft: in de commissie hebben we het uitgebreid over proces gehad. Maar juist hier ook in de raad, waar we uiteindelijk een besluit nemen over die voorstellen, is het niet meer dan normaal dat je ook aan aantoont of aangeeft dat inderdaad het proces absurd was. Het is niet alleen omdat het proces op dit moment niet lekker loopt. Het is gelijk ook, als je hierin meegaat, dat heb ik toen ook in de commissie aangegeven, een voorbeeld voor de volgende raad. Hoe gaan we in de volgende raad met elkaar om? Ik vind wel dat we op dit soort dingen kritisch moeten blijven, of het nou in de commissie of in de raad is, want als we dat niet met elkaar doen en uit blijven spreken, dan gaan we dit soort dingen steeds vaker door de vingers zien. Of het nou ons college zit, waar GroenLinks/PvdA straks zit, dat maakt niet uit. Zo gaan we niet met de raad en met elkaar om.

De VOORZITTER: Anderen? Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELEN (gv): Dank u wel, voorzitter. Dat ging snel. Ik heb een motie voor de wethouder, maar op dit verhaal het volgende. Wat hier gebeurt, is werkelijk niet uit te leggen. Op het allerlaatste uur van deze beleidsperiode, wordt ons dit voorstel voor de voeten geworpen. Waarom nu? Waarom niet maanden geleden toen er nog ruimte was voor een zorgvuldig debat en een echte politieke keuze. Dit is geen urgentie. Dit is uitstelgedrag dat wordt afgewenteld op de raad. Wij moeten nu akkoord gaan, want anders ontstaat er een probleem. Maar, voorzitter, dat probleem is nog niet vandaag ontstaan. Dat is bestuurlijk laten sudderen tot het politiek niet meer geweigerd kan worden. Dat is geen overmacht. Dat is de regie verliezen en de rekening bij de raad neerleggen en dan de dekking uit bijzondere erfpacht baten. Een onderwerp waar nog fundamentele discussie over bestaat, over rechtmatigheid, over structureel gebruik van incidentele middelen, over financiële degelijkheid. Maar vanavond moeten wij doen alsof dat debat al is afgerond en dat is niet zo. Sterker nog: terwijl dit voorstel onder tijdsdruk wordt doorgedrukt, wordt tijdens de vergadering de bijdrage aan de Voedselbank zelfs geschrapt. Alsof dat een technische correctie is, alsof dat geen mensen raakt. Het contrast is pijnlijk. Voorzitter, dit is geen zorgvuldige besluitvorming. Dit is politiek politieke druk organiseren en dat noodzaak noemen. Een raad die alleen nog maar kan instemmen is geen controlerend orgaan meer, maar een stempelmachine. Wij staan hier niet om onder tijdsdruk bij het kruisje te tekenen. We staan hier om te controleren, te wegen en keuzes te maken. Controle vraagt tijd en die is ons bewust ontnomen. Dit had eerder gekund, dit had beter gekund en dit had bestuurlijk fatsoenlijk gekund. Wat hier nu gebeurt, is niet alleen slordig, het is een manier van werken die de raad reduceert tot het sluitstuk van een bestuurlijke nalatigheid.

De VOORZITTER: Mag ik u vragen af te ronden, want u bent echt helemaal door uw tijd heen.

Mevrouw VERKOELEN (gv): Als dit het slotakkoord van deze beleidsperiode is, dan is dat de definitieve bevestiging van een bestuur dat zijn verantwoordelijkheid niet heeft waargemaakt.

De VOORZITTER: Geen motie. Anderen? De heer Biljoen.

De heer BILJOEN (gl): Voorzitter, ik zal het heel kort houden. Ik wil aansluiten bij de woorden die mevrouw Verkoelen zojuist heeft uitgesproken en ook de heer Van Dommelen. Dit proces verdient absoluut geen schoonheidsprijs. College, je hoort je te schamen, om het maar zo te zeggen. Dit raadsvoorstel had op deze manier nooit aan de raad moeten worden gepresenteerd met al die raadsvoorstellen, als die verschillende investeringsbesluiten in 1 raadsvoorstel. Dat had veel beter gekund. Voor wat betreft de Voedselbank: ik vind het heel jammer dat de lening niet doorgaat. Ik vind het ook jammer dat we niet meer uitleg hebben gekregen dan wat er hier op iBabs heeft gestaan. Ik hoop dat we dat nog te zijner tijd kunnen krijgen. Tegelijkertijd hadden we er sowieso al vragen bij, want waarom zouden we de Voedselbank geld geven via Eneco-middelen, want we weten dat daar strenge eisen aan zijn. Maar ik wil niet speculeren over waarom het eventueel verkeerd is gelopen. Ik ga dat debat dan nog wel hebben met wethouder Norville. Tot zover, voorzitter.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Anderen nog? De heer Biljoen.

De heer BILJOEN (gl): Voorzitter, dan misschien nog 1 puntje, want we hebben ook natuurlijk over de investering en extra opvangplaatsen voor overlastgevende personen. In de commissie heb ik het er al over gehad dat je, wanneer je gebruikmaakt van de middelen uit erfpachtbaten, dan mag dat niet leiden tot structurele lasten. Op het moment dat je structurele lasten krijgt, als je aanschaf hebt van tiny houses, dan mag je dat soort financiering niet gebruiken. Ik hoor wel graag een reflectie van de wethouder en ook hoe hij de raad erover informeert wanneer eventueel tiny houses of andere maatschappelijk vastgoed wordt aangekocht.

De VOORZITTER: De heer Vonk.

De heer VONK (cu): Dank u wel, voorzitter. Ik moet zeggen: ik aarzelde ook een beetje toen ik ging staan, want ik heb misschien ook wat informatie gemist in de snelheid waarin dit allemaal nu tot ons komt. Maar als ik het goed begrepen heb, was er eerst een voorstel met 4 voorstellen en nu is er een voorstel met 3 voorstellen. Er is eentje afgevallen. Wat ik dan lastig vind als raadslid en misschien kan de wethouder daar ons toch nog wat in helpen: eerst waren er 4 voorstellen voorgelegd die allemaal superbelangrijk waren en wij moesten bij het kruisje wel tekenen, want het is toch evident hoe belangrijk deze 4 voorstellen waren voor de stad. Dat snapten we toch allemaal? Dat is dan een goede reden om inderdaad daarin mee te gaan. Dan valt er ineens eentje af. Dan denk ik: waar is het belang dan gebleven en wat betekent dat dan voor de andere 3 voorstellen? Hoe maken wij dan nog een afweging? Ik vind dat buitengewoon ingewikkeld. Dus wellicht kan de wethouder nog een beetje aangeven hoe het nou kon dat dan opeens 1 voorstel is afgevallen. Dat zou me in ieder geval een beetje helpen. Maar ik vind, daarom kan ik me ook wel voor een groot deel vinden in het betoog van mevrouw Verkoelen, van: het is inderdaad dat wij hier een beetje moeten tekenen bij het kruisje voor heel veel miljoenen. Dat is toch niet te doen?

De VOORZITTER: Dank u wel. Niemand meer? Dan vraag ik de wethouder of hij kan reageren.

De heer SIMONS (wethouder): We hebben hier natuurlijk al uitgebreid over gesproken. Er lagen 4 voorstellen voor aan u vanochtend. Collega Norville werd vanochtend op de hoogte gebracht door de Voedselbank dat ze afzagen van de nieuwbouw. Het heeft ons ook totaal

overvallen. Ik heb ook met wethouder Norville overlegd. Ze zegt: ik heb natuurlijk ook nog geen tijd gehad om nou precies te achterhalen wat de reden is. Het is echt de donderslag bij heldere hemel. Dus ook als wethouder Norville hier had gestaan, had zij niet meer kunnen zeggen dan ik. Anders moest ze heel lang wachten. Dus ik zeg: ik zal dat met de raad delen. Verder, u hebt een aangepast voorstel. Dat is natuurlijk heel ongebruikelijk, maar het voorstel is niet veranderd. Er is 1 onderdeel uit. De andere voorstellen, er werd ook gevraagd door de heer Roskam, bent u wel in control? Ik heb ook al in de commissie verteld waarom we dit op deze manier doen. In mei vorig jaar wisten we niet dat we rond zouden komen met het emplacement. Dat is pas van het najaar allemaal rondgekomen. Dat gaat over iets van 160 miljoen rijksbijdragen en iets van 150 miljoen van het Havenbedrijf, waarbij wij een inleg moeten doen van 25,2 miljoen waarbij in dat proces uw instemming met dit voorstel voorwaardelijk is om dat proces verder te brengen. Er wordt ook vaak verwezen naar de P&C-cyclus, maar de P&C-cyclus in een verkiezingsjaar is een andere dan normaal. Normaal hebben we de voorjaarsretraitte en de voorjaarsnota. Nu hebben we een kaderbrief, omdat natuurlijk na de verkiezingen de nieuwe partijen moeten onderhandelen. Uiteindelijk wordt het in november bij de begroting vastgesteld. Om nou te voorkomen dat we een risico gaan nemen, want als er geen handtekening van ons komt, ik heb geen glazen bol, denk ik: zo'n prachtige ontwikkeling. We maakten ruimte vrij op Zuid voor huizen bouwen die u allemaal wilt. We bouwen op de Maasvlakte een nieuw emplacement. Dat is zowel voor de logistiek, alles, is het goed, ook voor defensie. Dat willen we allemaal. Dat vraagt u ook aan mij. U zegt ook: die 1,5 procent, dat is van het geld dat wordt vrijgemaakt in het kader van die 5 procent, zorg ervoor, college, dat je zoveel mogelijk meeprofiteert van die ontwikkelingen. Dit is zo'n ontwikkeling. Dus ik denk: jongens, hier kun je bijna geen nee op zeggen, maar het is uiteindelijk aan u. Het andere voorstel gaat over de opvang van dak- en thuislozen. We hebben allemaal gezien, in deze stad, dat er een enorme toename is de afgelopen jaren. Wij doen er in ieder geval in alle macht alles aan om die mensen van straat te halen. Daarvoor heb je wel opvangplekken nodig. Ik hoef u niet uit te leggen dat dat bijzonder ingewikkeld is. Ga maar eens een geschikt pand vinden ergens om opvang voor deze groep te realiseren. Dus wat wij vragen, want wij vragen nu geen geld, maar een reservering, om te zeggen: als er dan een geschikt pand is, dat we snel kunnen handelen. Maar uiteindelijk krijgt u het kredietvoorstel als raad voorgelegd als dat pand er is en dan kunt u alsnog besluiten om het wel of niet te doen. Dus het gaat er alleen om dat wij, denk ik, met zijn allen vinden dat wij zoveel mogelijk mensen van straat moeten halen om verschillende redenen en dat het college hier wat snelheid kan hebben. Zeker in de huidige markt, hoef ik u niet te vertellen, als er een pand vrijkomt, moet je ook snel kunnen handelen. Ik denk iedereen het eens is met het doel. Hetzelfde geldt voor ons erfgoed. De Noorse Zeemanskerk, Diepeveenpand in Merwe-Vierhavens en Buitenplaats De Tempel zijn ook allemaal plekken die u wilt bewaren voor het Rotterdamse. U wilt ook dat stadsherstel daar een rol in speelt. Dat kan ook niet wachten. Dit zijn dus voorstellen waar, denk ik, inhoudelijk niemand het mee oneens is. Dat het proces anders is verlopen en zeker ook geen schoonheidsprijs verdient, hebben we ook met zijn allen vastgesteld. Dat heb ik ook ruiterlijk erkend. Dus, resumé: het is aan u. Wij doen dit voorstel. We hebben er uitgebreid over gesproken. Ik heb er een paar brieven over gestuurd nog. Informatie die u zou willen, heb ik u gegeven. Meer is er niet. Het is aan uw raad om straks een besluit te nemen over dit investeringsvoorstel. Ik zit ook te denken, moet ik nog wat zeggen, voorzitter? Of denkt u ook wel: het is mooi geweest?

De VOORZITTER: Dat denk ik al een paar uur, maar dat staat los van u. Nee, zonder dollen. Alleen de heer Roskam heeft nog een vraag.

De heer ROSKAM (lr): In technische tijd, want ik heb geen antwoord gekregen op mijn vraag. Op de 3 voorstellen is ingegaan. Ik vroeg of de wethouder in control was over het voorstel dat niet doorgaat, want dat had bij 2 eerdere momenten ingediend kunnen worden, geen verkiezingsjaar. Dus wat is daar gebeurd?

De VOORZITTER: De wethouder.

De heer SIMONS (wethouder): Zoals u weet, heeft elk college een bepaalde ruimte in de Eneco-gelden. Die waren opgemaakt. Toen hebben we besloten om, we hebben natuurlijk in 2024 een lening genomen. Die hebben we vervroegd afgelost en daarvoor kwam er voor deze periode weer ruimte in het Eneco-geld. Dat was in november. Dat was de reden waarom we in mei dat besluit niet konden nemen en in november wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. De heer Biljoen. Veegronde.

De heer BILJOEN (gl): Voorzitter, ik heb geen antwoord gekregen op de vragen die ik aan de wethouder heb gesteld met betrekking tot de erfpachtbaten en op het gebied van overlastgevende personen en de structurele lasten die daar komen en op hoe de raad hierover wordt geïnformeerd.

De VOORZITTER: Ik kijk of er nog anderen voor de veegronde zijn, dan doen we het in 1 keer. Dat is niet het geval. Dan is de wethouder.

De heer SIMONS (wethouder): Ik dacht dat ik u wel antwoord heb gegeven, want ik zeg: het is nu een reservering. Straks, als we hopelijk een pand vinden, krijgt u een kredietvoorstel en dan worden ook alle punten en komma's uitgewerkt. Dan kunt u alsnog linksom of rechtsom besluiten.

De VOORZITTER: Helder. Dan hebben we hiermee, denk ik, ook alle vragen gehad. Dan ik met agendapunt 7.15.

De VOORZITTER: Ik heb begrepen dat de heer Dekkers nog twee gewijzigde moties in wil dienen.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, dank u wel. Dat gaat over agendapunt 6.4, ruimtelijke ontwikkeling in Merwe-Vierhavens. Daar wil ik graag de motie 'meerjarige zekerheid voor culturele en creatieve ondernemers (in M4H)' indienen. Daar is het dictum veranderd. Dat wil ik ook doen voor de motie 'een toekomstbestendig en lekvrij overslagstation'. Daar is 1 woordje in het dictum veranderd. Daar heeft de heer Lansink-Bastemeijer wel al zijn beoordeling voor de motie gedaan.

De VOORZITTER: De heer Dekkers heeft de volgende moties ingediend.

6.4 Ruimtelijke ontwikkelingen Merwe-Vierhavens.
a. Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument Marconikwartier.
b. Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument 'Keilekwartier' (vervolg).

Motie 2A. Meerjarige zekerheid voor culturele en creatieve ondernemers (in M4H)

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van het agendapunt 'Ruimtelijke ontwikkelingen Merwe-Vierhavens.';

constaterende dat:
- het Merwe-Vierhavensgebied (M4H) wordt ontwikkeld als gemengd woon-werkgebied met ruimte voor maakindustrie, cultuur en creatieve bedrijvigheid;
- culturele en creatieve ondernemers in het gebied aantoonbaar bijdragen aan de identiteit en aantrekkelijkheid van het gebied;

- in delen van M4H momenteel wordt gewerkt met tijdelijke huurcontracten van één jaar;
- deze ondernemers daardoor beperkte mogelijkheden hebben om te investeren in hun onderneming, personeel, programmering en verduurzaming van hun pand;
- de gebiedsontwikkeling van M4H naar verwachting meerdere jaren in beslag zal nemen;

overwegende dat:
- een organische gebiedsontwikkeling gebaat is bij continuïteit en stabiliteit van de huidige culturele en creatieve dragers;
- kortlopende huurcontracten het risico vergroten dat ondernemers vertrekken, terwijl zij juist het karakter en levendigheid van het gebied dragen;
- investeringsbereidheid samenhangt met contract zekerheid en voorspelbaarheid;

verzoekt het college:
- om bij de tijdelijk verhuur van gemeentelijke gronden en panden in M4H meerjarige huurcontracten met een minimale looptijd van vijf jaar als uitgangspunt te hanteren, mits deze termijnen het ontwikkeltempo niet in de weg zitten;
- en hierover voor de zomer 2026 terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.P.A. Dekkers, T.S.J. Coşkun, D.J. van Dommelen en T. de Haan

Motie 3A. Een toekomstbestendig en lekvrij overslagstation

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van het agendapunt Ruimtelijke ontwikkeling Merwe-Vierhavens';

constaterende dat:
- er sprake is van lekkend huisvuil bij het overslagstation aan de Keilehaven, wat zeer ongewenst is voor het milieu en de omliggende gebieden;
- de ambitie is opgenomen om geuroverlast te beperken en een educatieruimte toe te voegen aan het overslagstation;
- in het ambitiedocument wordt benoemd dat sprake is van lekkage van huisvuil, maar de ambitie om het huisvuil-overslagstation lekvrij te maken ontbreekt;

overwegende dat:
- een maatregelenpakket om lekken van huisvuil te voorkomen door Rijkswaterstaat is afgedwongen na een handhavingsverzoek door Zwerfie Rotterdam;
- dit maatregelenpakket niet heeft geleid tot het voorkomen van lekkages mede doordat het sterk leunt op menselijk handelen;
- een afval-vangsysteem van Noria in de Keilehaven is neergelegd om gelekt huisvuil uit het water te haten, maar dit systeem afval doorlaat naar de oever en tegelijkertijd afval terugduwt de rivier op; aanpassing van de overslag methode om lekkages waterdicht te maken de voorkeur heeft boven achteraf zoveel mogelijk opruimen;
- de lekkages afbreuk doen aan het nieuwe getijdenpark en gelekt huisvuil schadelijk is voor het ecosysteem;
- de gemeenteraad eerder de ambitie heeft vastgelegd rivierafval te reduceren met 90% in 2030 en met 100% in 2050;
- technische aanpassingen aan de overslag nodig zijn om te komen tot een lekvrij overslagstation;

spreekt uit:

- de ambitie te hebben om het huisvuil-overslagstation aan de Keilehaven lekvrij te maken;

verzoekt het college:
- in gesprek te gaan met de exploitant over de technische en organisatorische maatregelen die nodig zijn om de overslag aan de Keilehaven structureel lekvrij te maken;
- hierover over in Q3 te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.P.A. Dekkers, B. van Schaik, T.S.J. Coşkun en T. de Haan

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

7.14 Herzien Initiatiefvoorstel Maassen over 'Rotterdam AI zone - Koploper in de AI revolutie' (vervolg).

De VOORZITTER: Mevrouw Verkoelen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2A. Gendergelijke AI als uitgangspunt voor gemeentelijk gebruik!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van de Initiatiefvoorstel Maassen over 'Rotterdam AI zone - Koploper in de AI revolutie';

constaterende dat:
- kunstmatige intelligentie (AI) in toenemende mate wordt ingezet bij gemeentelijke processen, besluitvorming en dienstverlening;
- AI-systemen worden getraind op bestaande data, waarin maatschappelijke ongelijkheden tussen mannen en vrouwen zijn weerspiegeld;
- uit onderzoek en praktijk blijkt dat AI-systemen daardoor bestaande genderstereotypen en ongelijke beeldvorming kunnen reproduceren (bijvoorbeeld in beeldgeneratie, selectie en classificatie);

overwegende dat:
- de gemeente Rotterdam een voorbeeldfunctie heeft in het verantwoord, rechtvaardig en inclusief inzetten van nieuwe technologie;
- het onwenselijk is dat historische ongelijkheid tussen mannen en vrouwen onbedoeld wordt gereproduceerd in toekomstige AI-toepassingen;
- gendergelijkheid niet betekent dat verschillen tussen mannen en vrouwen worden ontkend, maar dat deze verschillen niet mogen leiden tot ongelijke behandeling of discriminatie;
- AI, mits bewust ontworpen en getoetst, kan bijdragen aan emancipatie en gelijke kansen voor iedereen;

verzoekt het college:
- naar het VNG mee te nemen om;
- bij de inzet en ontwikkeling van AI-systemen door of namens de gemeente expliciet uit te gaan van gendergelijke behandeling van mannen en vrouwen;
- in gemeentelijke AI-toepassingen een structurele toets in te bouwen op genderbias in;
    - o gebruikte datasets;
    - o algoritmes en modellen;
    - o instructies, aannames en ontwerpkeuzes;
- deze gendergelijkheidstoets onderdeel te laten zijn van bestaande ethische, juridische en privacy-kaders rondom AI;

- te starten met deze toetsing binnen de eigen gemeentelijke AI-systemen, en dit als voorbeeldfunctie te gebruiken richting partners binnen de Rotterdam AI Zone;
- de gemeenteraad hierover periodiek te informeren, bijvoorbeeld in de voortgangsrapportages rond AI-beleid;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: We gaan naar 7.14 over de AI, gewijzigde motie.

De heer SIMONS (wethouder): Ik heb het laten uitzoeken. Het is al onderdeel van het VNG-pakket, dus deze motie is overbodig.

6.4 Ruimtelijke ontwikkelingen Merwe-Vierhavens.
a. Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument Marconikwartier.
b. Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument 'Keilekwartier' (vervolg).

De VOORZITTER: Dan de andere 2 moties.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Dank u wel, voorzitter. Ik kan daar eentje doen. Meerjarige zekerheid voor culturele en creatieve ondernemers. Het dictum is gewijzigd. Op deze manier kan ik daar goed mee leven, dus oordeel raad. Over het overslagstation wil ik overhandigen aan mijn collega. Er is nog een andere motie van *wasteland*. Oh, die komt later. Die doe ik nu nog niet.

De VOORZITTER: Dat debat moet überhaupt nog gevoerd gaan worden, dus u moet nog wachten. De heer Dekkers heeft nog een vraag.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, dat gaat over de motie van lekvrij. Die heeft de heer Lansink-Bastemeijer omarmd met de toezegging dat we 1 woord zouden aanpassen.

De VOORZITTER: Dat is correct. Dat kan ik ook beamen, want dit was inderdaad hetgeen hij heeft gezegd en dat had hij al omarmd met die toevoeging, dat is nu doorgevoerd. Dan is dat ook het oordeel bij deze motie.

6.2 Het voorstel tot vaststelling van de Regiovisie Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond.

De VOORZITTER: Dan gaan wij naar agendapunt 7.16, wethouder Buijt is ook aangeschoven, de gemeenschappelijke regeling jeugdhulp Rijnmond kadernota 2027. Het woord is aan mevrouw De Bruijn.

Mevrouw DE BRUIJN (pvda): Dank, voorzitter. Vandaag spreken we over de regiovisie jeugdhulp Rijnmond 2020-2030. Een visie die richtinggevend is voor hoe wij de jeugdhulp in de regio de komende jaren met elkaar organiseren. Juist daarom dienen wij 2 moties in die gaan over de essentie: goede, toegankelijke en samenhangende zorg voor onze jongeren. Allereerst de motie over het aanpakken van de negatieve effecten van de marktwerking. In de commissie gaf ik het ook al aan: de jeugdautoriteit waarschuwt in het rapport 'de stand van de jeugdzorg 2025', dat de marktwerking leidt tot versnippering, concurrentie en prikkels

die samenwerking en afschaling van de zorg in de weg kunnen zitten. Tegelijkertijd benadrukt de jeugdautoriteit dat gemeenten juist samen moeten zorgen voor continuïteit en beschikbaarheid van jeugdhulp. Maar in de huidige regiovisie ontbreekt een duidelijke visie op het aanpakken van die risico's van marktwerking. Niet in concrete uitvoeringsplannen, maar een uitgesproken ambitie ontbreekt. Dit is een gemiste kans, want als we weten dat het systeem jongeren kan schaden, moeten we daar nu op sturen. Daarom vraagt de PvdA met deze motie het college om precies deze ambitie in de regiovisie te laten landen en niet te wachten tot de uitvoeringsagenda, omdat deze visie juist de basis vormt voor die uitvoering later. Die motie wordt mede ingediend door GroenLinks, SP en ChristenUnie. De tweede motie gaat over de wachttijden. In de regiovisie wordt nu enkel verwezen naar de landelijke Treeknorm van 14 weken. Maar uit de bestuursrapportage die we eerder hebben ontvangen, blijkt dat wij in onze regio al beter presteren. Opdrachten voor pleegzorgbehandeling met verblijf en langdurig verblijf zitten structureel onder de 14 weken en in Rotterdam is zelfs de wachttijd gedaald van 18 naar 12 weken. Dat is goed nieuws en het laat zien dat verdere verbetering mogelijk is. Toch ontbreekt in de regiovisie een stevige regionale ambitie die aansluit bij deze resultaten. Met deze motie willen we dit in de regiovisie verankeren. Voorzitter, deze moties versterken de regiovisie op precies de punten die jongeren echt raken. Samenwerking boven concurrentie en sneller passende hulp voor onze jeugd. Dank u wel.

De VOORZITTER: Voor de orde, ik heb een foutje gemaakt, want ik noemde dat we naar 7.16 gingen, maar we zitten bij 6.2, want dat debat is omgezet van een regulier debat naar een tweeminutendebat. Mevrouw De Bruijn heeft zich daar keurig aan gehouden, dat gaat over het voorstel tot vaststelling van de regiovisie gemeenschappelijke regeling jeugd op Rijnmond. Het lijkt ook allemaal een beetje te veel op elkaar, alle teksten.

De VOORZITTER: Mevrouw De Bruijn heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Aanpakken negatieve effecten marktwerking in Regiovisie GRJR

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van 'Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond Kadernota 2027';

constaterende dat:
- de Jeugdautoriteit in hun rapport De Stand van de Jeugdzorg 2025 constateert dat marktwerking heeft geleid tot versnippering, concurrentie tussen aanbieders en prikkels die samenwerking en afschaling van zorg kunnen bemoeilijken;
- de Jeugdautoriteit in hun rapport De stand van de Jeugdzorg 2025 beschrijft hoe gemeenten moeten samenwerken om de beschikbaarheid en continuïteit van zorg gewaarborgd moet blijven;
- de Regiovisie nog geen concrete visie biedt over het aanpakken van de mogelijke negatieve effecten van marktwerking in de zorg;

overwegende dat:
- de Regiovisie Jeugdhulp Rijnmond 2026-2030 richtinggevend is voor de regionale uitvoeringsagenda en toekomstige inkoop;
- de Regiovisie het kader vormt voor hoe de regio de jeugdhulp in de toekomst organiseert;

verzoekt het college:
- om het voorkomen van negatieve effecten als gevolg van marktwerking in de zorg op te nemen in de Regiovisie Jeugdhulp Rijnmond 2026-2030;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. J.M. de Bruijn, A. Kockelkoren, T.S.J. Coşkun en T.J. Vonk

Motie 2. Een regionale ambitie voor kortere wachttijden bij Jeugdhulp

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van 'Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond Kadernota 2027';

constaterende dat:
- in de Regiovisie Jeugdhulp Rijnmond 2026 de landelijke treeknorm van 14 weken wordt genoemd;
- de treeknorm en een landelijke richtlijn is en geen regionale ambitie;
- uit het tweede bestuursrapportage 2025 blijkt dat opdracht A, B en C nu structureel onder de 14 weken presteren;
- de wachttijd voor jeugdhulp in Rotterdam verder is afgenomen van 18 naar 12 weken waardoor de langst wachtende jeugdigen van de wachtlijst af zin;

overwegende dat:
- het in het belang van jeugdigen is om wachttijden waar mogelijk verder terug te dringen;
- de Regiovisie 2026-2030 geen concrete regionale ambitie toont met betrekking tot de wachttijden, terwijl er gemiddeld kortere wachttijden zijn dan de treeknorm bij de opdrachten A, B en C;

verzoekt het college:
- in de Regiovisie Jeugdhulp Rijnmond 2026-2030 naast de landelijke treeknorm voor een regionale streefnormen te pleiten voor:
    - o maximaal 12weken voor Opdracht A (Pleegzorg);
    - o maximaal 10 weken voor Opdracht B/C (Behandeling met verblijf en langdurig verblijf);

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. J.M. de Bruijn, A. Kockelkoren en T.J. Vonk

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Zijn er nog andere leden die het woord wensen op dit thema? Ja.

De heer VERWEIJ (vvd): Dank u wel, voorzitter. Ik wilde toch het moment aangrijpen om te benadrukken dat die regiovisie wel heel ingewikkeld was om een mening over te hebben, omdat het echt van generieke, nietszeggende algemeenheden aan elkaar hangt. Een paar voorbeelden: we doen wat helpt. Te veel en te zware hulp is niet altijd effectief en kan ongewenst resultaat opleveren. Lokaal regionaal werken we samen om jeugdhulp effectief te organiseren en er is afgesproken dat gewerkt wordt aan een gezamenlijke opdracht: het bieden van passende ondersteuning aan jongeren die dat nodig hebben. Niemand kan het ermee oneens zijn, maar in de tijd dat we in Vlaardingen hebben gezien wat er mis kan gaan in de jeugdzorg, in de tijd dat we zien wat er misgaat met de betaalbaarheid en de beschikbaarheid, hadden we gehoopt iets meer concrete keuzes terug te zien in dit document. Ik weet ook wel dat mijnheer Buijt het niet in zijn eentje geschreven heeft, maar de vaagheid van dit stuk maakt het heel ingewikkeld om er een serieus debat over te hebben. Dit is nog maar een visie. Er komt een uitvoeringsagenda aan. Een dringende oproep aan wie dan ook zo meteen daarover een mening mag hebben: concreter is beter. Laten we ons niet nu zomaar in slaap sussen met dit soort algemeenheden.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. U bent door uw spreektijd heen, maar u krijgt nog een vraag van mevrouw De Bruijn.

Mevrouw DE BRUIJN (pvda): Gratis 30 seconden voor ons. Ook een vraag aan de VVD. We hebben dus nu net 2 moties ingediend met concrete voorbeelden die die ambitie wat verscherpen. Kunnen we dan steun van de VVD verwachten?

De heer VERWEIJ (vvd): Voorzitter, nee. Het is een stapje de goede richting op, maar bijvoorbeeld de nadelen van marktwerking opheffen. Zeg het maar. Zouden we per se beter af zijn als de overheid zich intensief ermee zou bemoeien of zouden we misschien marktpartijen beter moeten organiseren, weet ik niet. Dus ik vind het te ingewikkeld om op basis daarvan te zeggen: ik ga uw motie steunen. Het is in ieder geval een voorzichtig stapje de goede kant op.

De VOORZITTER: Afrondend. Mevrouw De Bruijn.

Mevrouw DE BRUIJN (pvda): Het is niet zo dat de motie vraagt om marktwerking volledig weg te werken. Dat werkt niet zomaar 1, 2, 3 met het systeem dat we momenteel hebben, waar de PvdA destijds ook aan mee heeft gewerkt, aan die decentralisatie. Daar heb ik het in de commissie ook over gehad. Maar ons punt is meer: een jeugdautoriteit heeft een duidelijk rapport met duidelijke punten aangedragen waar wij als regio's iets mee kunnen en dat laten we nou volledig aan ons voorbijgaan. Dus wij dienen alleen een voorstel in op basis van de experts die hierover gaan, die een extra zetje geven in onze regiovisie om die ambitie wat concreter te maken in plaats van alleen maar in vage termen te blijven. Dus als de VVD echt zijn mond vol heeft van we moeten die ambitie wat concreet bijstellen, dan is dit een goede eerste stap en verwachten we steun. Maar helaas.

De VOORZITTER: Ik dank u voor uw bijdrage. Zijn er nog anderen? De heer Balcha.

De heer BALCHA (d66): Dank u wel, voorzitter, kort. Volgens mij in de commissie had de wethouder nog toegezegd om terug te komen op hoe culturele sensitiviteit wordt meegenomen in aanbestedingen. We zien dat dat inderdaad nog zal worden gedaan, dus daar zijn we in principe nu tevreden mee. Onze fractie kijkt uit naar het verdere proces rondom het verder uitwerken van de uitvoeringsagenda. Dat was het. Dank u.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Dekkers.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, dank u wel. De regiovisie GRJR schetst belangrijke ambities voor de kinderen en de jongeren in onze stad en omstreken. Maar wat gebeurt daarna, als deze jongeren wettelijk als volwassenen worden beschouwd, maar vaak nog niet toegang hebben tot stabiel inkomen, een fijne woonsituatie en omgeving? Dit perspectief ontbreekt, wat Volt betreft, nog in de regiovisie, terwijl een goed toekomstperspectief vanuit de jeugdhulp ook wordt benadrukt. Voorzitter, bij het bereiken van de achttiende verjaardag valt jeugdzorg vaak weg. Uit onderzoek blijkt dat onzorgvuldige overgang kan leiden tot dakloosheid, schuldenproblematiek en soms ook tot detentie. Jongvolwassenen kunnen vaak vanuit de Wmo nog ondersteuning krijgen en met programma's zoals het project Radar (18+) wordt er gewerkt aan de overgang naar volwassenheid. Toch zijn er ook signalen dat jongeren de weg naar de Wmo niet vinden of zelfs zorgmoe zijn. Wij verzoeken daarom via de volgende motie om onderzoek te doen hoeveel jongeren er uit de zorg verdwijnen in de overgang van jeugdhulp naar volwassenheid. Dank u wel. We dienen de motie samen met de PvdA in.

De VOORZITTER: De heer Dekkers heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Zorgeloos 18+

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 202 ter bespreking van het agendapunt '6.2 Het voorstel tot de vaststelling van de Regiovisie Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond';

constaterende dat:
- het toekomstperspectief van jongeren in de Regiovisie Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond (GRJR) hoog wordt gewaardeerd;
- de overgang naar volwassenheid een risicomoment is voor kwetsbare jongeren die te maken hebben met jeugdzorg[1];
- het wegvallen van jeugdzorg kan leiden tot dakloosheid en schuldenproblematiek[2];
- 60% van de dakloze jongeren (18-27 jaar) een verleden heeft in de Jeugdzorg[3];

overwegende dat:
- jongeren die geen recht hebben op verlengde jeugdhulp de weg naar voorzieningen vanuit de Wmo niet altijd vinden[4];
- jongeren in de overgang naar volwassenheid soms zelfs "zorgmoe" zijn door de overvloed aan zorginstanties waar zij in hun jonge jaren mee te maken hebben gehad;
- dit ertoe kan leiden dal jongvolwassenen met een zorgbehoefte uit beeld verdwijnen;

is van mening dat:
- jongvolwassenen van 18 tot 27 jaar nog onder de noemer “jongeren” vallen en er daarmee een voortdurende verantwoordelijkheid voor deze doelgroep voor de GRJR ligt;

verzoekt het college:
- te onderzoeken hoeveel jongeren er uit beeld raken van zorg-partners in de overgang van 18- naar 18+;
- te onderzoeken wat er nodig is om deze jongeren te bieden wat zij nodig hebben voor een sterk en zorgeloos toekomstperspectief;
- hierover terug te koppeten aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. L.P.A. Dekkers en J.M. de Bruijn

[1] Welk beleid is nodig voor jongeren in de overgang naar volwassenheid? I Nederlands Jeugdinstituut
[2] Welk beleid is nodig voor jongeren in de overgang naar volwassenheid? I Nederlands Jeugdinstituut
[3] Wat-werkt-bij-de-aanpak-van-dak-en-thuisloosheid-onder-jongeren-2023.pdf
[4] Wat-werkt-bij-de-aanpak-van-dak-en-thuisloosheid-onder-jongeren-2023.pdf

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Zijn er nog anderen die het woord wensen? Mevrouw Sadhoe.

Mevrouw SADHOE (bij1): Dank u wel, voorzitter. Rotterdam BIJ1 steunt de ambitie om uithuisplaatsingen terug te dringen en kinderen zo veel mogelijk in hun eigen omgeving te laten opgroeien. Deze visie gaat uit van minder jeugdhulp en meer steun vanuit de omgeving. Maar juist die omgeving staat in onze stad onder enorme druk. Kinderen groeien op in armoede, in woononzekerheid, in gezinnen die structureel worden overvraagd. Dan is het niet genoeg om te spreken over een sterkere basis zonder concreet te maken hoe die basis daadwerkelijk wordt versterkt. Voorzitter, BIJ1 waarschuwt ervoor dat het terugdringen van jeugdhulp geen doel mag worden. Zorg mag nooit verdwijnen omdat systemen onder druk staan, omdat er schaarste is of omdat kosten moeten worden beheerst. Zorg mag alleen

worden afgebouwd als de situatie van een kind aantoonbaar veilig en stabiel is. Wij maken ons ook zorgen over het risico dat gezinnen nu onterecht als zelfredzaam worden gezien. Zelfredzaamheid kan absoluut geen administratieve conclusie zijn, terwijl de realiteit van armoede, stress en onzekerheid blijft bestaan. Kinderen hebben geen tijd om te wachten tot systemen werken, ze hebben nu recht op bescherming, op stabiliteit en op een gemeente die verantwoordelijkheid neemt. Daarom dient BIJ1 2 moties. De eerste motie waarborgt dat zorg alleen wordt afgeschaald wanneer de situatie van het kind daadwerkelijk is verbeterd. De tweede motie zorgt ervoor dat gezinnen niet te vroeg als zelfredzaam worden aangemerkt zonder zorgvuldige beoordeling. Voorzitter, een stad wordt niet beoordeeld op haar ambities, maar op hoe zij haar meest kwetsbare kinderen beschermt. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Sadhoe heeft de volgende moties ingediend.

Motie 4. Voorkom onterechte zelfredzaamverklaring

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari ter bespreking van agendapunt 6.2 'Het voorstel tot vaststelling van de Regiovisie Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond';

constaterende dat:
- de Regiovisie Jeugdhulp Rijnmond inzet op het versterken van de eigen omgeving en het vergroten van zelfredzaamheid;
- gezinnen in kwetsbare omstandigheden, waaronder armoede, woononzekerheid en structurele stress, een verhoogd risico lopen op problematiek en juist bescherming en ondersteuning nodig hebben;
- het risico bestaat dat gezinnen als zelfredzaam worden aangemerkt terwijl hun feitelijke omstandigheden onvoldoende stabiel of veilig zijn;

overwegende dat:
- het onterecht beëindigen van zorg kan leiden tot escalatie van problematiek en ernstige gevolgen voor de veiligheid en ontwikkeling van kinderen;
- zelfredzaamheid zorgvuldig en objectief moet worden vastgesteld, en nooit mag worden verondersteld op basis van administratieve aannames;
- het beschermen van kinderen tegen systeemfalen een fundamentele verantwoordelijkheid is van de overheid;

verzoekt het college om:
- duidelijke en toetsbare criteria vast te stellen voor het beoordelen van zelfredzaamheid, waarbij expliciet rekening wordt gehouden met bestaansrecht, stabiliteit en feitelijke leefomstandigheden;
- te waarborgen dat zorg niet wordt beëindigd zonder zorgvuldige beoordeling van de feitelijke situatie van het kind en het gezin;
- de raad hierover te informeren bij de uitwerking van het uitvoeringsplan van de regiovisie;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. P.C.Z. Sadhoe en T.S.J. Coşkun

Motie 5. Geen afschaling van jeugdhulp zonder echte verbetering van de situatie

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari ter bespreking van agendapunt 6.2 'Het voorstel tot vaststelling van de Regiovisie Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond';

constaterende dat:
- de Regiovisie Jeugdhulp Rijnmond inzet op het laten opgroeien van kinderen met zo min mogelijk jeugdhulp en een sterkere pedagogische basis;
- de regiovisie deze pedagogische basis benoemt als randvoorwaarde, maar niet concreet vastlegt hoe en wanneer deze voldoende is versterkt;
- veel problematiek waarvoor jeugdhulp wordt ingezet, voortkomt uit structurele bestaansonzekerheid, waaronder armoede, woononzekerheid en chronische stress;

overwegende dat:
- het afschalen of beëindigen van jeugdhulp zonder daadwerkelijk versterkte bestaansrecht en leefomstandigheden kan leiden tot verslechtering van de situatie van kinderen en gezinnen;
- 'normaliseren' nooit mag betekenen dat noodzakelijke zorg verdwijnt terwijl de onderliggende oorzaken van problematiek blijven bestaan;
- het beschermen van de veiligheid, ontwikkeling en waardigheid van kinderen een primaire verantwoordelijkheid is van de overheid;

verzoekt het college om:
- te waarborgen dat afschaling of beëindiging van jeugdhulp uitsluitend plaatsvindt wanneer aantoonbaar is dat de pedagogische basis en het bestaansrecht van het kind en het gezin structureel zijn versterkt;
- hiervoor expliciete en toetsbare criteria vast te stellen, waarin onder meer: stabiele huisvesting, bestaansrecht en toegang tot passende ondersteuning worden meegenomen;
- de raad hierover te informeren bij de uitwerking van het uitvoeringsplan van de regiovisie;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. P.C.Z. Sadhoe en T.S.J. Coşkun

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Anderen? Niet. Dan gaat de wethouder antwoorden.

De heer BUIJT (wethouder): Dank u wel, voorzitter. We hebben in de commissie gesproken over de regiovisie. We bepalen de koers richting 2030. Daar komt uiteraard nog een uitvoeringsprogramma, uitvoeringsagenda, achteraan. Ik zeg de heer Verweij toe: dat gaan we echt nog wel meemaken voordat er een nieuw college is. Ik zal daar zelf ook op toezien. Het is altijd een ingewikkeld proces met veel partijen. Maar weet dat mij er ook alles aan gelegen is om zo concreet en direct mogelijk te zijn dadelijk. Ik verwacht echt dat die uitvoeringsagenda daarin veel duidelijkheid zal brengen. We hebben een aantal moties gehad. De eerste van Partij van de Arbeid en andere meegetekend. Ik ben het eens met deze motie, alleen maakt het in principe al onderdeel uit van de huidige inkoopstrategie. Dus we willen al die negatieve zaken van de marktwerking, die er ook zijn, zonder marktwerking kunnen we overigens ook niet, laat dat ook helder zijn, want het is niet zo een of ander. Met de beste wil van de wereld kan ik zeggen: je kunt het als een steuntje in de rug zien. Hij is ook overbodig, want het maakt onderdeel uit, het is al de ambitie, dus ik laat het een beetje aan de raad zelf. Uw tweede motie zegt: de treeknorm van dit moment, daar zitten we nu al onder.

Maar ik zou het onverstandig vinden, ondanks dat ik wil dat we helemaal geen wachtlijsten meer hebben, maar dat is niet de realiteit. Als we daar echt onder gaan zitten, daar zit echt een financiële impact aan als we daar ons op vast gaan leggen. Dan moet je dus ook zorgen, en we hebben echt een aantal uitdagingen, er zijn op dit moment ook door vreselijke gebeurtenissen minder pleegouders die zich aanmelden. We steunen dat heel erg met campagnes en zo. Dat doen we wel. Maar als je dus de wachttijd zelf al gaat verlagen, als onze regio, een regio die het in principe al behoorlijk zwaar heeft met een hoop uitdagingen, dan moet je ook extra gebouwen hebben om extra opvang te kunnen regelen. Dan moet je extra zorgmedewerkers hebben. Dus ik steun echt uw ambitie, ik wil het liefst nog lager, maar ik wil me daar liever niet op vastleggen. Dus op die gronden moet ik de motie ontraden, ondanks dat ik de uitgangspunten ondersteun. Bij motie 3 van Volt moet ik wel echt zeggen: dit is echt onderdeel. We hebben juist al dat onderzoek gedaan en we zien dat het een heel kwetsbare groep is, als je 18 wordt dan is het risico dat je tussen wal en schip valt, maar juist daar hebben we dus nu, waar u zelf ook al naar verwees het Radar (18+), dat is daaruit voortgekomen. Ik denk echt dat dat afdoende is en dat het nu niet veel helpt om te gaan uitzoeken, een onderzoek te gaan doen: hoeveel mensen zijn er dan precies uitgevallen? We zitten daar bovenop. We hebben goede maatregelen genomen om die uitval te beperken. Dus ik zie er weinig toegevoegde waarde in, in alle eerlijkheid. BIJ1 heeft 2 moties en die heb ik een 1,5 uur, 2 uur voor de vergadering heb ik ze ontvangen. Ik heb ze nog niet helemaal goed kunnen zien, maar mijn eerste indruk is: het uitgangspunt van de Jeugdwet en bij ons is wel echt ook het principe dat we die afwegingen bij de professionals laten en dat wij ze niet met allerlei zaken gaan van dit en dat. We laten het ook aan hen over of zij het idee hebben dat er afgeschaald kan worden. Deze roept op dat aantoonbaar pedagogische basis, bestaansrecht. Ik heb dat vertrouwen in die professionals dat zij die afweging op dit moment goed maken. Ik heb geen reden om aan te nemen dat dat anders is. Bij de zelfredzaamverklaring, daar is natuurlijk momenteel een hoop over te doen. Ook bij Centraal Onthaal is dat echt een discussie van wanneer is iemand nou zelfredzaam? In de Wmo-wet van 2015 is duidelijk gezegd: de Wmo is niet bedoeld om een woonprobleem op te lossen. We zien daar nu dat wij dus door de rechter vaak in het gelijk gesteld worden. Aan de andere kant voel je ook dat het soms knelt van is dat nog wel helemaal in verhouding? Maar op dit moment kan ik deze motie ook niet omarmen, omdat ik ook weer zeg dat ook hierin wel echt de beslissing bij de professionals ligt en dat ik die niet helemaal wil belasten met allerlei criteria. Dus ik moet de beide moties ontraden. Dank u, voorzitter.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Ik kijk nog rond of er nog vragen zijn blijven liggen of moties. Dat is niet het geval. Dan zijn wij daarmee aan het eind gekomen van agendapunt 6.2.

7.16 Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond Kadernota 2027.

De VOORZITTER: Dan gaan we nu echt naar agendapunt 7.16. Wie wenst daarover het woord? Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Voorzitter, dank u wel. Geen goede jeugdzorg zonder de tomeloze inzet van alle medewerkers. Helaas voelden de medewerkers zich op zijn zachtst gezegd nu niet gewaardeerd en strijden voor een volwaardige cao. De GRJR heeft geen formele rol in de onderhandelingen, maar GroenLinks is wel benieuwd hoe de wethouder hiernaar kijkt. De wethouder gaf eerder aan dat het openen van alternatieven voor de gesloten jeugdhulp te traag gaat. Alternatieven voor Schakenbosch. Een dag na het commissiedebat moesten we in de krant lezen dat Schakenbosch weer onder verscherpt toezicht staat. Volgens de inspectie zijn er ernstige tekortkomingen in de kwaliteit. De krant schrijft dat kinderen nog te vaak op hun kamer worden opgesloten en zonder goede redenen door medewerkers worden vastgepakt of onder controle gehouden. Ook geldt op veel groepen een repressief leefklimaat dat gekenmerkt wordt door straffen. Zulke algemene maatregelen mogen niet en over elke beperking moet op maat worden beslist. Voorzitter, hoe

kunnen wij onze controlerende taak uitvoeren als de wethouder ons niet tijdig tijdens het commissiedebat of in een brief, want dat hebben we nog nagezocht, informeert over zoiets belangwekkends? Belangrijker nog: op welke termijn kunnen wij verwachten dat er voldoende verantwoorde en kwalitatieve alternatieven zijn opgetuigd voor gesloten jeugdzorg? De urgentie van deze alternatieven wordt met dit verscherpte toezicht namelijk alleen maar groter en de jeugdzorg en de jongeren die daarop aangewezen zijn, gaan ons aan het hart en dat moet ook echt beter in onze stad.

De VOORZITTER: Dank u wel. Anderen? Dat is niet het geval. De wethouder.

De heer BUIJT (wethouder): Dank u, voorzitter. Er is inderdaad een lelijk inspectierapport verschenen over Schakenbosch waar we niet vrolijk van werden. Ik heb vorige week een stevig gesprek met Schakenbosch gehad. Er is ook een verbeterplan aangekondigd en dat gaan we heel scherp volgen. Het gevolg van wat u onder andere daarin gelezen heeft, dat is het gevolg van precies wat de vinger op de zere plek is, we hebben een aantal opvangvoorzieningen afgebouwd. Schakenbosch is een relatief open omgeving voor een gesloten setting. Er zitten daar bijvoorbeeld, we hadden daarvoor Harreveld, dat was echt een oude jeugdgevangenis. Dat is sinds vorig jaar 25 april helemaal gesloten. Daar zitten geen Rotterdamse kinderen meer. We hebben in Alphen aan de Rijn een stop vanaf 1 april. De Schakenbosch is nog de enige echte locatie waar kinderen met een gesloten machtiging geplaatst worden. Precies het probleem is: die alternatieven komen inderdaad onvoldoende van de grond. Beetje bij beetje krijgen we nu kleinschalige woonvoorzieningen voor 4, 5, 6 jongeren. Dat komt langzaam van de grond. Dat gaat, naar mijn mening, te langzaam. Daardoor is de druk bij Schakenbosch, met de zwaarte van de groepen ten opzichte van wat ze eerder hadden, behoorlijk toegenomen. Ze hebben daar niet goed in gehandeld. Dat is duidelijk, daar heeft u volkomen gelijk in. De inspectie heeft dat niet voor niets gecontroleerd. Het was overigens niet zo dat ik dat al helemaal zo op mijn bureau had met het inspectierapport en dat ik dacht: laat ik daar maar even niets over zeggen of zo. Of ik heb er zelf te laat kennis van genomen, of het is mij te laat aangeboden of whatever, maar het is dus niet zo dat ik dacht: ik ga daar in het commissierapport niets over zeggen. Ik kan nu niet meer herleiden, omdat u me ook een beetje overvalt met deze vraag nu, anders had ik het natuurlijk voor u uitgezocht, wanneer ik het rapport precies wel gehad heb. Dat doet overigens niets af aan de constateringen die erin staan. Laten we daar ook helder. Dat wil ik helemaal niet bagatelliseren, maar dat wil ik wel opgemerkt hebben, voorzitter, dat ik geschokt ben door dat inspectierapport. Dat ik daar een stevig gesprek over gevoerd heb. Dat er verbeterplannen gemaakt worden, dat we daar zelf ook bovenop zitten. Maar dat het niet een kwestie is van dat ik dit bewust probeer weg te houden bij de raad. Ik wil dat wel markeren.

De VOORZITTER: Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Voorzitter, dit bericht stond in de krant een dag nadat wij het met u als wethouder het hierover gehad had. Dus dan denk je wel: hoe is het mogelijk? Daar is Schakenbosch ook echt onderdeel van het commissiedebat geweest. Dus dat is dan wel buitengewoon merkwaardig. Zo komt het op je over als raadslid. Dat is 1 en 2, het is de tweede keer dat Schakenbosch onder verscherpt toezicht wordt geplaatst. Dus het is ook niet nieuw. Dus hoe heeft de wethouder dan na de eerste keer dat ze onder verscherpt toezicht stonden, daarop geacteerd, zodat wij in elk geval het zicht op goede zorg voor de Rotterdamse jongeren zo stevig mogelijk vinger aan de pols houden?

De heer BUIJT (wethouder): De beginperiode van deze collegeperiode zijn ze onder verscherpt toezicht geplaatst, samen met iHub overigens, zijn we veel bij staatssecretaris Van Ooijen geweest voor gesprekken. Dat had meer te maken, maar ik praat nu eventjes in mijn herinnering, had meer te maken met de financiële toestand die er toen was. Daar waren heel veel zorgen over. We hebben toen ook als GRJR behoorlijk garant moeten stellen en

dergelijke. Dus in mijn herinnering zat dat verscherpt toezicht dat Schakenbosch en iHub destijds hadden, veel meer in de financiële aard. Dat de druk heel erg hoog was en dat de vraag was zijn ze financieel nog, samen met de gemeente Den Haag, want Schakenbosch Den Haag is de accounthouder van Schakenbosch, wij van iHub, als Rijnmond. Dat had een iets andere achtergrond. Ik ben zelf ook 2 keer op werkbezoek geweest in Schakenbosch. Op mij kwam het daar toen best oké over, ook een onderwijslocatie. Maar wel ook een redelijk open setting. Dus het rapport is absoluut niet fraai. Ik ben het met u eens: als wij hier, ik heb niet meer helemaal scherp wanneer dat precies was, wanneer het de volgende dag in de krant staat, dan is dat natuurlijk niet pas die dag bekend geworden. Dan is dat natuurlijk al daarvoor geweest. Dus nogmaals: het kan zijn dat het te laat op mij is of dat ik het op dat moment niet scherp heb gehad, maar ik heb daar geen enkele intentie gehad om dat voor u verborgen te houden. Sterker nog: ik zal u bij dezen ook toezeggen dat ik uw raad zal informeren over de vervolgstappen, het verbeterplan en als de inspectie met een nieuwe bevinding komt, dat ik u daar proactief van op de hoogte stel. Dat wil ik in ieder geval toezeggen.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan heb ik 1 toezegging geconstateerd. Die ga ik kortheidshalve niet herhalen, maar die is genoteerd. Dat de raad geïnformeerd wordt over de vervolgstappen en als er mogelijk een inspectierapport ligt. Dan zijn we daarbij aan het eind gekomen van agendapunt 7.16. Daar zijn geen moties ingediend, dus daar wordt ook niet over gestemd zo meteen.

7.17 Initiatiefvoorstel Biljoen over 'Rotterdam digitaal onafhankelijk'.

De VOORZITTER: Dan komen we bij het initiatiefvoorstel Biljoen over Rotterdam digitaal onafhankelijk. Ik nodig de heer Biljoen uit achter de collegetafel. Mijnheer Biljoen, welkom aan deze kant van de tafel. Wilt u nog een korte toelichting geven?

De heer BILJOEN (gl): Dank, voorzitter en ook dank weer voor het welkom heten aan deze kant. Het begint bijna te wennen, als GroenLinks-PvdA aan deze kant. Wie weet over een aantal weken. Maar, voorzitter, ook dank voor het woord. Allereerst wil ik mijn grote dank uitspreken voor iedereen die echt heeft bijgedragen aan dit fantastische initiatiefvoorstel. Ik heb zelf het gevoel dat ik tien jaar ouder ben geworden. Je ziet het niet aan mij, want je weet: *black don't crack*. Maar goed, voorzitter, ik wil wel een aantal personen extra bedanken voor hun inzet. Dan wil ik beginnen bij Julia Werkhoven. Zij is echt de ruggengraat van het oorspronkelijke voorstel, dus heel veel dank. En ook Demi van der Ende onze communicatiequeen Een grote shoutout voor alle visuals die je hebt gemaakt. Absoluut. Katja van Nimwegen, die inmiddels achteraan is aangesloten, onze digitale expert en een fantastische adviseur, maar ook het netwerk digitale samenleving en in het bijzonder Reinout van Schouwen, Hans van der Kwast en Mark Hopman voor al hun inhoudelijke reflecties die onze idealen scherp hebben gehouden en, voorzitter, de medewerkers van de gemeente Rotterdam, ook de griffie, die via de ambtelijke bijstand heel veel constructieve reacties hebben gegeven en ook engagement hebben gegeven. Ten slotte, voorzitter, in het dankwoord ook het college voor een open houding en serieuze gesprekken tijdens de voorbereiding want, voorzitter, vandaag staan we voor een onderwerp dat steeds urgenter wordt. Het is niet alleen lokaal, maar het is ook nationaal en Europees, want onze gemeentelijke dienstverlening, onze communicatie met inwoners, onze data en zelfs onze economische kansen, zijn in toenemende mate afhankelijk van digitale technologie. Maar die technologie die komt nog steeds vaak rechtstreeks of indirect van een handjevol Amerikaanse techbedrijven. Deze afhankelijkheid brengt risico's met zich mee op het gebied van privacy, continuïteit, democratische controle en strategische autonomie. Ook op nationaal niveau zien wij deze discussie, want de VNG heeft heel recentelijk expliciet gepleit voor een brede aanpak om de afhankelijkheid van niet-Europese techbedrijven te verminderen en te investeren in Europese alternatieven en op Europees niveau versnelt dit

debat ook, want initiatieven zoals EuroStack en het EU Cloud framework laten zien dat de Europese Unie werkt aan een digitale infrastructuur waarin onze Europese waarden: transparantie, rechtsmacht en gegevensbescherming, centraal staan en dat de afhankelijkheden op lange termijn worden afgebouwd. Maar ook andere steden hebben deze stap al gezet, zoals Amsterdam, die een beetje voorop loopt, maar ook Eindhoven en Amersfoort deze week nog. Precies in dit brede maatschappelijke en bestuurlijke speelveld dat wij dit initiatiefvoorstel hebben ingebracht, om Rotterdam een koers mee te geven richting meer digitale autonomie en weerbaarheid, zonder de deur dicht te doen op innovatie of samenwerking met anderen, maar juist door de regie op onze digitale toekomst te versterken. Het initiatiefvoorstel beoogde dit door stevige ambities en concrete stappen te formuleren. In de commissie hebben we daarover een open en constructief debat gevoerd. Hoewel de collegereactie in het eerste opzicht niet heel positief leek, bleek er achteraf toch heel veel mogelijk, zoals de steun voor de kernprincipes van het voorstel. Dus meer grip op digitale afhankelijkheid, aandacht voor open standaarden, interoperabiliteit, preventie van vendor lock-in en structurele rapportages aan de raad. Het amendement op het ontwerpbesluit, dat ik vandaag ook ga indienen, is daar een constructieve vertaling van. Daar wil ik het college ook voor danken, voor die mogelijkheid die er is gebroken geboden, want het creëert een voorstel dat bestuurlijk uitvoerbaar is, aansluit bij bestaande trajecten en politiek richting geeft, maar geeft bovenal geen onuitvoerbare verplichtingen mee, maar structureert wat we met elkaar willen bereiken. Hoewel u daar kennis van heeft genomen, wil ik u toch heel kort meenemen in wat erin staat. Allereerst stelt het vast dat Rotterdam als strategisch uitgangspunt heeft te streven naar meer digitale onafhankelijkheid en het verminderen van afhankelijkheden van leveranciers. Daarnaast schrijft het voor dat in de RDS, dus onze Rotterdamse digitale strategie, expliciet een paragraaf wordt opgenomen over het versterken van digitale weerbaarheid en autonomie van Rotterdam. Het benadrukt ook dat er ruimte moet blijven voor innovatieve pilots en experimenteeromgeving, met aandacht voor Europese en opensource oplossingen. Daarnaast onderstreept het dat Rotterdam, binnen de samenwerking met de andere G4-steden en VNG, expliciet kansen benut voor de gezamenlijke regie op cloud, kunstmatige intelligentie en digitale veiligheid. Ten slotte borgt het dat de voortgang ten aanzien van digitale onafhankelijkheid structureel onderdeel wordt van onze P&C-cyclus. Met dit voorstel geven we de raad dus meer grip op een thema dat alleen maar relevanter wordt naarmate digitalisering verder doorgroeit. Voorzitter, ik zal langzaam afronden met het benadrukken dat digitale autonomie geen losstaand ICT-vraagstuk is. Het is een voorziening van publieke waarden van de privacy, democratische controle, continuïteit van onze dienstverlening en de toekomstbestendigheid van onze stad. Het is ook een veiligheidsvraagstuk, want de techno-economische realiteit laat zien dat afhankelijkheid van een klein aantal aanbieders risico's kan openen die we liever zelf willen beheersen. Afsluitend, voorzitter. Digitale onafhankelijkheid is geen luxe, het is de basis voor een eerlijke, veilige en veerkrachtige digitale toekomst voor onze mooie stad. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan vraag ik de leden die wat willen zeggen of vragen aan de indiener. Helemaal niemand. Dan heeft de wethouder ook nog een mening.

De heer BUIJT (wethouder): Zeker. Voorzitter, mijnheer Biljoen, allereerst dank voor het indienen van dit initiatiefvoorstel. Ik ben zelf niet bij de commissiebehandeling geweest. Dat heeft mijn voorganger gedaan. Maar ik heb begrepen dat daar een goed en uitgebreid debat is geweest. Uiteraard is voor ieder bedrijf in de wereld en ook voor iedere gemeente het heel belangrijk om grip te hebben op de digitale zaken. Het is goed dat wij als gemeente Rotterdam de ambitie uitspreken om digitaal onafhankelijker te zijn en ons daarmee bij andere gemeenten uit het land aan te sluiten. Wij maken hier als Rotterdam dan ook in samenwerking met de G4 en de VNG nadrukkelijk werk van. Zo wordt er op dit moment gewerkt aan een Nederlandse digitaliseringsstrategie, de zogenaamde NDS, die wij ook zullen vertalen naar een Rotterdamse digitaliseringsstrategie, een RDS. Het initiatiefvoorstel is, zoals gezegd, ruim besproken in de commissie. In de tussentijd is er goed contact geweest

over de manier waarop dit ingediend kan worden en op deze manier is het een welkome toevoeging aan wat we als Rotterdam doen in het kader van digitale autonomie. Dus wat dat betreft, zoals het geamendeerde voorstel voorligt, kunnen wij het als college van harte ondersteunen. Nogmaals dank voor uw initiatief, mijnheer Biljoen.

De VOORZITTER: Dat is toch mooi. Dank u wel, mijnheer Biljoen. Heel goed. Nog vragen vanuit de raad ook over de reactie van de wethouder? Dat is niet het geval. Dan zijn wij hiermee aan het einde gekomen van agendapunt 7.17.

7.18 Tweeminutendebat over ´Seksvergunning voor evenementen´, aangevraagd door het lid Balcha e.a.

De VOORZITTER: Dan gaan wij over naar 7.18. Ik heb een voorzitter nodig en wethouder Zeegers zou ook nog komen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Aan de orde is het tweeminutendebat over seksvergunning voor evenementen, aangevraagd door het lid Balcha en die staat al klaar bij het katheder voor zijn termijn. Dus aan u het woord. Excuus, wethouder Zeegers zou ook nog komen Oh, excuus, in plaats van wethouder Kasmi. Dus dan kunt u beter heel even wachten tot die wethouder ook aanwezig is. Dan hebben we alle wethouders in 1 keer voor uw termijn. Dan kan ondertussen de heer Biljoen een punt van orde.

De heer BILJOEN (gl): Voorzitter, een klein punt van orde. De wethouder had hem wel al geapprecieerd, maar hij was nog niet bij de wethouder in handen. Dus het amendement zou ik graag nog op het zilveren schaaltje willen afgeven, zodat hij ook bij het college aan de juiste kant komt.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Een amendement bij het initiatiefvoorstel 7.17 is al wel geapprecieerd, maar nog niet ingediend.

7.17 Initiatiefvoorstel Biljoen over 'Rotterdam digitaal onafhankelijk' (vervolg).

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): De heer Biljoen heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A. Wijziging ontwerpbesluit bij initiatiefvoorstel Biljoen over Rotterdam Digitaal Onafhankelijk

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van agendapunt 7.17 het initiatiefvoorstel Biljoen over 'Rotterdam Digitaal Onafhankelijk';

Besluit:
Betreffende het initiatiefvoorstel' "Rotterdam Digitaal Onafhankelijk" het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

Beslispunt 1 tot en met 8 te laten vervallen en te vervangen door:

1. als strategisch uitgangspunt te hanteren dat Rotterdam streeft naar meer digitale onafhankelijkheid en het verminderen van afhankelijkheden van leveranciers, binnen juridische, praktische en financiële randvoorwaarden;
2. in de Rotterdamse Digitaliseringsstrategie (RDS) expliciet een paragraaf Versterken digitale weerbaarheid en autonomie Rotterdam op te nemen, met: uitgangspunten en fasering naar prioriteiten en concrete stappen in samenhang met landelijke ontwikkelingen

om afhankelijkheden te verminderen; aandacht voor open standaarden, interoperabiliteit en het voorkomen van vendor lock-in;
3. ruimte te blijven bieden voor innovatieve digitale pilots en experimenteeromgevingen met aandacht voor Europese en open source digitale oplossingen en de uitkomsten hiervan te delen met de raad, onder andere via technische sessies geïnitieerd door de raad;
4. binnen de samenwerking met G4 en VNG expliciet kansen te benutten voor gezamenlijke regie op cloud, AI en digitale veiligheid, en hierover terug te koppelen aan de raad;
5. de voortgang op digitale onafhankelijkheid structureel te betrekken bij de P&C-cyclus, conform de eerder gedane toezeggingen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.H. Biljoen

Toelichting
Tijdens de commissiebehandeling bleek brede steun voor het versterken van digitale weerbaarheid, mits dit realistisch en uitvoerbaar wordt vormgegeven en aansluit bij bestaande trajecten zoals de Rotterdamse Digitaliseringsstrategie (RDS) en de Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS). In overleg met het college is dit ontwerpbesluit daarom zo geformuleerd dat digitale autonomie als strategisch uitgangspunt wordt verankerd binnen de RDS, met aandacht voor open standaarden, het voorkomen van vendor lock-in en structurele terugkoppeling aan de raad. Het amendement geeft daarmee bestuurlijke borging aan de ambitie van het initiatiefvoorstel, zonder nieuwe onuitvoerbare verplichtingen te creëren.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

7.18 Tweeminutendebat over ´Seksvergunning voor evenementen´, aangevraagd door het lid Balcha e.a. (vervolg).

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Inmiddels is wethouder Zeegers aangeschoven en beginnen we opnieuw met uw betoog. De heer Balcha.

De heer BALCHA (d66): Dank u, voorzitter. Op dit uur kijken er geen kinderen meer mee en dat is maar goed ook, want we gaan het hebben over mijn favoriete onderwerp: seks. D66 staat voor een bruisende, uitbundige, ruige stad. Het staat voor D66 als een paal boven water dat ook fetisj en seks een belangrijke plek hebben in ons nachtleven. Maar wat lezen wij? Het kan niet. De strenge meesters van de gemeente Rotterdam stonden niet toe dat Wasteland een playroom kreeg. Het fetisj evenement Wasteland vindt wel plaats in Amsterdam, in Berlijn en zelfs in Zaandam. D66 kan zich toch niet aan de indruk onttrekken dat de gemeente Rotterdam een enorme fetisj heeft: een regeltjesfetisj, het kan niet. Wat D66 betreft, moet de gemeente zo snel mogelijk af van deze fetisj. Om ons onbevredigde gevoel op te lossen, hebben wij daarom een motie, medeondertekend door de fracties van GroenLinks, Partij van de Arbeid, BIJ1 en Volt. Hierin willen wij het mogelijk maken dat ook evenementen en niet alleen horecalocaties een seksvergunning kunnen krijgen, net als in Utrecht. Ook zullen wij de moties van collega Morkoç steunen. D66 wil dat de gemeente niet langer een strenge dominatrix is die het stoute Wasteland straf geeft. Stap af van deze regelfetisj en regel deze fetisj. Dank u wel, voorzitter.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Dank u wel. De volgende spreker bij dit onderwerp op mijn lijstje is mevrouw Sadhoe. Is die aanwezig in de zaal? Nee, die is niet aanwezig. Dan gaan wij naar mevrouw Morkoç.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): De heer Balcha heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Maak vergunningen makkelijker

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 7.18 Tweeminutendebat over 'seksvergunning voor evenementen';

constaterende dat:
- het festival Wasteland geen doorgang kon vinden in Rotterdam vanwege het niet verkrijgen van een vergunning voor de zogenoemde playroom;
- andere locaties in onze stad, zoals op de Westblaak, wel een vergunning hebben verkregen voor het toestaan van seksuele handelingen;
- Rotterdam, conform de motie 'Rotterdam on top', wil behoren tot de top drie van internationale steden met een bruisend nachtleven;

overwegende dat:
- Rotterdam ruimte moet bieden aan creatieve nachtcultuur, waaronder festivals en evenementen waar seksuele handelingen kunnen worden verricht;
- het niet doorgaan van Wasteland een groot verlies is voor de (nacht)cultuur en levendigheid in onze stad;
- iedereen de vrijheid heeft om op een veilige locatie eigen seksualiteit te ervaren, te uiten en te definiëren, zonder beperkingen vanuit de gemeente;
- het proces voor het verkrijgen van een exploitatievergunning voor het verrichten van seksuele handelingen nu te traag verloopt en versneld en versoepeld dient te worden;
- de gemeente Utrecht een regeling heeft waarmee ook evenementen een vergunning kunnen krijgen voor playroom, met waarborgen voor de veiligheid en gezondheid van bezoekers[1];

verzoekt het college:
- om op korte termijn vergunningen voor zogenoemde 'playrooms' voor grote, eenmalige evenementen naar het voorbeeld van Utrecht mogelijk te maken;
- daarbij aan te geven welke aanpassingen aan de APV of horecagebiedsplannen nodig zijn;
- hierover te rapporteren aan de Raad voor de zomer van 2026;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. E.H. Balcha, M.Y. Morkoç. L.P.A. Dekkers, P.C.Z. Sadhoe en S. Reitema

[1]Nadere regel evenementen gemeente Utrecht

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Dank u wel, voorzitter. Het is passend dat we het over het nachtleven hebben in de nacht. Het is niet zomaar over het nachtleven. We hebben het over de seksuele vrijheid in het nachtleven. Daarom hebben wij vanavond in de GroenLinks fractiekamer, de GroenLinks kamer omgetoverd in een playroom. Nee, grapje natuurlijk, maar er is wel straks gratis bier, want we mogen geen darkroom of playroom hebben hier op het stadhuis. In Rotterdam kan dat namelijk nog maar op 1 plek en dat is veel te weinig. Wij luisteren naar ondernemers, naar bezoekers en organisers en die behoefte is er wel om het

vaker te hebben en op meer plekken te hebben dan op 1 plek. Daarvoor ben ik vorige week met een GroenLinks lid van de fractie in Amsterdam op bezoek gegaan bij een seks/fetisjfeest in Amsterdam, het Pax Romana in het Radion. Super interessant. Daar leerde ik over seksuele vrijheid in het nachtleven en van de bezoekers en de organisers spraken zeiden ze dat ook en spraken ze uit: wij willen dit vaker organiseren en het liefst ook in Rotterdam. Die behoefte is er vanuit de gemeenschap en die behoefte is er ook om het in Rotterdam te organiseren. Super leerzaam. Ik zou zeggen: als je een keer een debat over iets hebt, ga lekker een keer op bezoek. Dus, Rotterdam: *make it happen*, zorg dat dit kan en snel en niet pas in 2028. Daarvoor hebben wij 3 moties. Om te beginnen een motie aan het college. Daar verzoeken wij het college om te laten zien dat wij seksuele vrijheid in het nachtleven waarderen door partijen die sekspositieve feesten willen organiseren en locaties die die evenementen willen hosten te inventariseren om te kijken waar zij behoefte aan hebben en dan terug te komen met concrete actiepunten. Een motie aan de gemeenteraad om uit te spreken dat seksuele vrijheid en zelfexpressie volwaardige onderdelen zijn van het Rotterdams nachtleven. En als laatste, vooruitlopend op de reguliere herziening van het horecagebiedsplan een tussentijdse aanpassing te faciliteren, zodat het ook daadwerkelijk snel kan worden georganiseerd en niet pas in 2028. Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Mevrouw Morkoç heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. Raad spreekt uit: meer seks meer goed

“De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van agendapunt 7.18 Tweeminutendebat over 'Seksvergunning voor evenementen';

constaterende dat:
- het festival Wasteland in de Maassilo geen doorgang kan vinden omdat er geen vergunning is verleend voor de zogenoemde 'playroom";
- Wasteland nu heeft moeten uitwijken naar een andere stad, hetgeen een verlies vormt voor het Rotterdamse nachtleven;
- het Rotterdamse nachtleven al onder druk staat en veel aandacht nodig heeft, waar meermaals door raad en college over is gesproken;

overwegende dat:
- het nachtleven een plek is om expressie te vieren, identiteit te ontdekken en gelijkgestemden te ontmoeten;
- het nachtleven als dusdanig ook een extra belangrijke plek is voor de queer community en alle sex-positive mensen;
- het nachtleven een veilige omgeving kan creëren waarin mensen zichzelf kunnen zijn en waar goed gelet wordt op consent;

spreekt uit dat:
- seksuele vrijheid en zelfexpressie volwaardig onderdeelzijn van het Rotterdamse nachtleven;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. M.Y. Morkoç, S. Reitema, L.P.A. Dekkers, P.C.Z. Sadhoe, E.H. Balcha en R.T.J. van der Velden

Motie 3. College, zorg voor Rotterdam als veilige haven voor seksuele vrijheid!

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van agendapunt 7.18 Tweeminutendebat over 'Seksvergunning voor evenementen';

constaterende dat:
- het festival Wasteland in de Maassilo geen doorgang kan vinden omdat er geen vergunning is verleend voor de zogenoemde 'playroom';
- Wasteland nu heeft moeten uitwijken naar een andere stad, hetgeen een verlies vormt voor het Rotterdamse nachtleven;
- het Rotterdamse nachtleven al onder druk staat en veel aandacht nodig heeft, waar meermaals door raad en college over is gesproken;

overwegende dat:
- het nachtleven een plek is om expressie te vieren, identiteit te ontdekken en gelijkgestemden te ontmoeten;
- het nachtleven als dusdanig ook een extra belangrijke plek is voor de queer community en alle sex-positive mensen;
- het nachtleven een veilige omgeving kan creëren waarin mensen zichzelf kunnen zijn en waar goed gelet wordt op consent;
- er altijd plek moet zijn voor seksuele vrijheid in het nachtleven, en we dit willen faciliteren in Rotterdam;

verzoekt het college:
- te laten blijken dat we seksuele vrijheid in het nachtleven waarderen, door bij partijen die seks-positieve feesten willen organiseren en locaties die de events willen hosten te inventariseren waar zij behoefte aan hebben en hier ook gehoor aan te geven door middel van concrete actiepunten;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. M.Y. Morkoç, S. Reitema, L.P.A. Dekkers, P.C.Z. Sadhoe, E.H. Balcha en R.T.J. van der Velden

Motie 4. Maak nú ruimte voor sekspositieve evenementen in Rotterdam

“De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van agendapunt 7.18 Tweeminuten debat over 'Seksvergunning voor evenementen';

constaterende dat:
- het festival Wasteland in de Maassilo geen doorgang kan vinden omdat er geen vergunning is verleend voor de zogenoemde 'playroom';
- Wasteland nu heeft moeten uitwijken naar een andere stad, hetgeen een verlies vormt voor het Rotterdamse nachtleven;
- er uit gesprekken die wij voerden met bezoekers, makers en ondernemers uit het nachtleven naar voren kwam hoe groot de behoefte is aan een inclusieve cultuur waarin seksuele vrijheid, consent en veiligheid actief worden geborgd;

overwegende dat;
- Rotterdam geen preutse stad hoort te zijn waar seks-positieve evenementen niet kunnen plaatsvinden;
- we door deze situatie achter dreigen te lopen op steden als Amsterdam en Berlijn, en nu blijkbaar zelfs Zaandam, als het gaat om het stimuleren van seks-positiviteit en veiligheid in het nachtleven;

- het proces voor het verkrijgen van een vergunning voor seks-positieve feesten als stroperig wordt ervaren en vaak tot frustratie leidt van ondernemers en liefhebbers van het nachtleven;

verzoekt het college:
- vooruitlopend op de reguliere herziening, dit horecagebiedsplan tussentijds aan te passen omdat er behoefte is aan meer seksuele vrijheid in het nachtleven en Rotterdam wat dat betreft achterloopt;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, S. Reitema, L.P.A. Dekkers, P.C.Z. Sadhoe, E.H. Balcha en R.T.J. van der Velden

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Dan is het woord aan mevrouw Reitema. Gaat over. Dan is het woord aan de heer Dekkers van Volt. Wilt u het woord nog hebben? Mijnheer Dekkers.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, er is al genoeg gezegd. Ik had in mijn aantekeningen nog een werkbezoek en wat andere dingen staan, maar ik denk: gezien dit tijdstip, laten we maar naar de beantwoording gaan.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Misschien zijn er nog andere mensen die het woord willen voeren op dit onderwerp. De heer Koster.

De heer KOSTER (lr): Voorzitter. Dat is nu de derde vergadering op rij dat we praten over darkrooms. Nu weten we het wel, mijnheer Balcha en mevrouw Morkoç. Het zal relevant zijn voor een klein deel van de Rotterdammers, maar niet voor allemaal. Daarom mijn oproep aan u: kom uit die darkroom. Voor het overgrote deel van de Rotterdammers geldt dat zij zich namelijk zorgen maken over veiligheid en een vieze buitenruimte. Voorzitter, ik kijk in de camera: die mensen kunnen gelukkig terecht bij Leefbaar Rotterdam. Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Dank u wel. Andere sprekers nog? De heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (gvdv): Wat een sexy stem bij dit onderwerp. Ik moet nog denken aan mijnheer Balcha met zijn opmerking vorige keer van op je knieën verlossing zoeken. Dat vond ik een prachtige opmerking. Ik zal niet zo snel op mijn knieën verlossing zoeken. Maar goed, alle steun voor deze initiatieven. Hartstikke goed dat u het agendeert.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Dank u wel. Anderen nog? Dat is niet het geval. Wij wachten nog heel even op de moties die nog aan deze kant van de tafel terecht moeten komen, zodat ze ook geadviseerd kunnen worden. Of wilt u alvast beginnen met de beantwoording.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Motie 1 maakt vergunningen makkelijker. Die vraagt om op korte termijn voor grote eenmalige evenementen naar het voorbeeld van Utrecht mogelijk te maken. Dat is wel even een toevoeging, want Utrecht heeft een andere situatie dan bij ons. Die hebben nu een regeling waar in de APV is opgenomen dat dit soort evenementen kunnen worden georganiseerd. Maar daar zitten heel veel regels aan vast. Bij ons is het namelijk gekoppeld aan de horecaonderneming. Dus bij het horecagebiedsplan

konden ondernemers, horecaondernemers, aangeven dat zij al dan niet behoefte hadden aan playrooms. Dat is bij 1 horecaondernemer ook gebeurd. Dat is dus ook toegekend. Voor de rest kregen wij daar geen verzoeken voor, dus zijn ze daarom ook niet toegekend. Maar hier wordt de vraag gesteld dat dat los van een horecaonderneming kan. Dan kom je echt op een heel ander terrein terecht. Wij hebben namelijk rondom de horeca best wel ook wat voorwaarden en eisen en dat soort zaken daarin zitten en dat dient ook de veiligheid. Ook de veiligheid rondom dit soort evenementen. Dat heeft Utrecht zich ook gerealiseerd, want die heeft een hele waslijst aan maatregelen die genomen moeten worden om het überhaupt dan op een bepaalde locatie mogelijk te maken. Dan is het niet meer per se gekoppeld aan een horecaondernemer, dan kan het in elke ruimte. Wat de heer Balcha nu vraagt, is dus echt een heel fundamentele andere benadering dan dat wij tot nu toe hebben. Waarbij je het echt heel goed moet gaan doordenken om het op deze manier te doen, want anders ga je echt veiligheidsrisico's lopen en dat ga ik niet voor mijn rekening nemen. Dus ik ontraad deze motie.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): De heer Balcha.

De heer BALCHA (d66): Dank u wel, voorzitter. Ik begrijp wat de burgemeester zegt. Maar wat mij betreft is het nog steeds een goed idee. In Utrecht hebben ze allerlei waarborgen opgenomen om juist de veiligheid en de gezondheid van deelnemers te waarborgen. U kunt ook nog daarbij opnemen dat het wel in horecalocaties moet gebeuren en niet dat het in een of ander bedrijfspand in Spaanse Polder is. Dat kunt u ook allemaal opnemen in deze wijziging, maar wij vinden het wel een goed idee, dus wij blijven bij deze motie. Dank u.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): De burgemeester.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Ik zou toch echt willen vragen om daar goed over na te denken, want dit is niet nu een evenement mogelijk maken. Dan kom je echt op het terrein van veiligheid uit. Dus ik zou toch echt wel een dringend beroep willen doen om, ook vanwege de systematiek, er eens over na te denken of we deze weg op moeten willen. Omdat, als dat zo gaat zijn en als deze motie wordt aangenomen, ga ik ook allerlei waarborgen opnemen en doen en dan gaat het echt nog een hele tijd duren, als u dit echt wil, voordat we dat allemaal gerealiseerd hebben. Weet waar u aan begint, zou ik bijna willen zeggen. Motie nummer 2 is een spreekt-uit motie. Motie nummer 3 is een motie die de wethouder van een oordeel zal voorzien en motie nummer 4 vraagt nu aan het college om vooruitlopend op de reguliere herziening het horecagebiedsplan tussentijds aan te passen, omdat er behoefte is aan meer seksuele vrijheid in het nachtleven en Rotterdam wat dat betreft achterloopt. Nogmaals, wij hebben bij de vaststelling van horecagebiedsplannen ook aan de ondernemers gevraagd wat willen ze zelf? Daar kregen wij maar 1 reactie in die zin op, die is toegekend. De horecagebiedsplannen, ik heb dat ook in het actua al uitgelegd, doorlopen een proces, ook met wijkraden, ook met de diensten, al dat soort zaken, waar dat ook goed wordt afgewogen. Dit is een tussentijdse aanpassing, meer gebaseerd niet zozeer op ... Het is meer op een politieke wens, laat ik het zo maar zeggen. Ik vind het waardevol, we hebben niet voor niets, ik heb uw kaders gevolgd. U hebt aangewezen dat we in de horecagebiedsplannen iets doen. Ik vind het ook waardevol dat we het proces met al die partijen wel doorlopen, juist ook om te waarborgen dat het allemaal goed gebeurt. Ik ontraad daarom ook deze motie. Ik zou het echt bij het proces van het horecagebiedsplan willen meenemen, omdat we dan ook alle partijen meenemen die daar ook netjes hun zegje over kunnen doen. Dus ik ontraad deze motie.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Dank u wel. Wethouder Zeegers.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Dank u wel. Dan heb ik hier motie 3: college, zorg voor Rotterdam als veilige haven voor seksuele vrijheid. U vraagt dan ook te laten blijken dat we

dat echt heel erg waarderen in het nachtleven en door partijen die sekspositieve feesten willen organiseren en locaties die events willen hosten te inventariseren waar hun behoeftes liggen en daar ook gehoor aan te geven door middel van concrete actiepunten. Daar gaan wij graag mee aan de slag. Dat vinden we ook belangrijk, dus ik kan deze, in geest van mijn collega, omarmen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Dank. Zijn er nog zaken blijven liggen, veegvragen? Dat is niet het geval. Dan zijn we aan het einde gekomen van agendapunt 7.18. Dat sluit ik bij dezen af Dan geef ik de hamer weer over aan de burgemeester. Mevrouw Maassen heeft nog een punt van orde.

Mevrouw MAASSEN (d66): Ik heb een aangepaste motie. Die ligt op het terrein van de burgemeester, dus ik dacht: ik doe het nu. Ik had een kleine: Q4 is uit de motie gehaald van mijn aangepaste motie over coffeeshops.

6.1 Debat over collegeverantwoording Eén Stad 2022-2026 en het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Targets tellen: eindbeoordeling collegetargets 2022-2026' (vervolg).

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Mevrouw Maassen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5A. Tijd voor een frisse blik op de coffeeshops

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 6.1 Debat over collegeverantwoording Eén Stad 2022-2026'en het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Targets tellen: eindbeoordeling collegetargets 2022 -2026';

constaterende dat:
- de gemeente een vastgesteld coffeeshopbeleid hanteert ten aanzien van vestiging, spreiding en handhaving;
- coffeeshops binnen dit beleid een gereguleerde en gecontroleerde rol vervullen in het softdrugsbeleid;
- het huidige beleid inmiddels al 8,5 jaar van kracht is;

overwegende dat:
- periodieke evaluatie helpt om beleid toekomstbestendig en effectief te houden;
- inzicht in de werking van het coffeeshopbeleid kan bijdragen aan verdere professionalisering en verbetering waar nodig;

verzoekt het college:
- het huidige coffeeshopbeleid te evalueren, daarbij in ieder geval te kijken naar:
  - o de werking van het vestigingsbeleid;
  - o de bijdrage aan openbare orde en leefbaarheid;
  - o ervaringen van ondernemers, bewoners en handhavingsinstanties;
- de uitkomsten met eventuele aanbevelingen aan de gemeenteraad aan te bieden in 2027;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.J.A. Maassen en E.H. Balcha

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Het woord is aan de burgemeester.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Dat is niet helemaal waar, want hier staat de uitkomsten met eventuele aanbevelingen aan de gemeenteraad aan te bieden ‘voor 2027’ en dat moet volgens mij zijn ‘in 2027’. Dus deze motie kan ik niet oordeel raad geven. Als je hem doorstreept en er ‘in’ van maakt. Die scherpte moet u ook wel hebben op dit tijdstip. Er stond ‘Q4 2027’. W we starten met de evaluatie in 2027. Als dat snel gaat, dan kunnen we dat eerder, maar dat we in 2027 opleveren. De voorzitter heeft uw motie netjes verbouwd en zo kan ik hem oordeel raad geven.

Mevrouw MAASSEN (d66): Nog 1 aanvullende vraag.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Mevrouw Maassen, u krijgt van mij het woord.

Mevrouw MAASSEN (d66): Waarom krijgt hij oordeel raad in plaats van omarmen? Want eerder op de dag was het omarmen.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Ik had net vernomen, geleerd, dat D66 altijd oordeel raad wil op haar moties. Dat hoorde ik.

Mevrouw MAASSEN (d66): Dat is een pilot van wethouder Zeegers.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Dames en heren, ik ben hier de voorzitter en ik hoor nu 2 dames die zelf het woord pakken. Dus ook op dit uur wil ik dat helder houden. Ik zal het eventjes als toelichting erbij halen. Hoe het gaat, is dat er 1 wethouder is die zelf heeft besloten dat ze haar oordeel raad geeft in plaats van te omarmen of te ontraden. Dat is wethouder Zeegers. Dus het is een gebruik van een individuele wethouder en dat kun je aan D66 toeschrijven, maar de andere wethouder van D66 doet het niet. Dus het is, denk ik, een beetje een persoonlijke voorkeur. Maar u mag het, volgens mij, doen zoals u het zelf wil, burgemeester. De burgemeester.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Ik vind het wel een mooie gewoonte. Ik ga aansluiten bij de gewoonte van wethouder Zeegers. Maar dan ga ik hem dus wel oordeel raad geven.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Dan hebben we dat helder en dan ga ik dus nog de motie ‘tijd voor een frisse blik op de coffeeshops’, met een gewijzigd dictum waarbij ‘voor’ veranderd is ‘in’ door uw voorzitter. We zijn vanavond van alle markten thuis. Die maken we onderdeel van de beraadslaging van agendapunt 6.1 en die wordt dan 5A. Nu ga ik de hamer weer doorgeven aan de burgemeester.

De VOORZITTER: Mevrouw Maassen heeft nog een vraag.

Mevrouw MAASSEN (d66): Ik had nog een ander punt op 6.1 en dat gaat over motie 6.1 6, ‘eerst simuleren dan realiseren’. Die zou ik graag willen intrekken.

De VOORZITTER: 6.1, motie 6 is ingetrokken.

8 KORTE BESPREEKPUNTEN

8.1 Kort bespreekpunt over ‘Deel het vervoersplan 2027’, aangevraagd door het lid Coşkun.

De VOORZITTER: Dan komen we bij de korte bespreekpunten, daar is er eentje van, dat is van de heer Coşkun. Voor de gang van zaken nog: de indieners en de overige fracties krijgen

in de eerste termijn gelegenheid om vragen te stellen, binnen de reguliere spreektijd voor de gemeenteraad. Sommigen van u hebben geen enkele seconde meer. Het college krijgt per fractie die vragen heeft gesteld 1 minuut met een max van 6 minuten. Als er een motie is ingediend, volgt er ook een tweede termijn en de fracties krijgt dan maximaal 1 minuut voor het stellen van vervolgvragen of het geven van een reactie en dan gaat het college daar weer op antwoorden, met een max van 4 minuten. U kunt interrupties plegen, het hoeft niet. De heer Coşkun.

De heer CO**Ş**KUN (sp): Voorzitter, sorry voor het laatste moment, maar we hebben de afgelopen weken op alle mogelijke manieren geprobeerd hier duidelijkheid over te krijgen, zodat de democratie zijn werk zou kunnen doen. Maar helaas is het college, bij monde van wethouder Lansink-Bastemeijer, nogal halsstarrig geweest in het beantwoorden van onze vragen en onze opmerkingen en onze verzoeken daartoe. Voorzitter, wat is er aan de hand? Het busvervoer, daar zouden we normaal in 2029 een heel nieuw plan voor hebben, dat zou uitgebreid in alle dorpen, steden en wijken van ons gebied besproken worden en participatie daarover, wat zou er goed gaan, wat kan er veranderen? Maar nu heeft het MRDH in haar wijsheid besloten dat ze al in 2027 bezuinigingen gaan opleggen. Daar zijn allerlei geruchten over, allerlei onduidelijkheden over. Wij probeerden daar klaarheid over te krijgen, maar dat schijnt niet te lukken, terwijl er wel allerlei concepten liggen. Normaal zou dat begin maart liggen en dan zou het in de inspraakrondes gaan, naar de wijkraden, ook naar de gemeenteraad. Maar dat wordt nu allemaal, lijkt het, over de verkiezingen heen getild, waardoor het in het stadhouderloze tijdperk of het tijdperk zonder raad- of wijkraden verdwijnt tussen de wal en het schip. De vraag is dan: wat heeft de MRDH te verbergen? Dat is toch een verzameling wethouders die samen dit soort dingen bespreken. Daarom hebben we een motie gemaakt, want de kiezers hebben er recht op om te weten waar de buslijnen worden geschrapt. Dan kunnen de wijkraden er ook nog een oordeel over vellen. Ze zijn nog niet opgeheven. Op 11 maart komt bijvoorbeeld de wijkraad Feijenoord nog bij elkaar. 22 april worden pas de nieuwe wijkraden ingesteld. Dus wij willen graag weten, voor de verkiezingen, wat er aan wijzigingen aan zit te komen. De MRDH komt 10 maart bijeen over die conceptplannen, die worden dan definitief. Wij willen graag op 11 maart weten, samen met al die Rotterdammers en wijkraden, wat er dan gaat veranderen aan het busvervoer in onze regio. Daar hebben we deze motie voor gemaakt.

De VOORZ I TTER: De heer Coşkun heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Maak OV-bezuinigingen openbaar

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 8.1 'Deel het vervoersplan 2027';

constaterende dat:
- de Bestuurscommissie Vervoersautoriteit van de MRDH in december heeft besloten om het concept Vervoersplan 2027 pas vanaf 25 maart te delen;
- diezelfde MRDH ook heeft besloten te bezuinigen op het busvervoer van de RET in 2027;
- het laatste bestuurlijk overleg over het concept Vervoersplan 2027 plaatsvindt op of rond 10 maart2026;

overwegende dat:
- alle voorgaande jaren het concept Vervoersplan werd gedeeld rond 12 maart;
- de kiezer recht heeft om vóór de verkiezingen te weten welke bezuinigingen op het openbaar vervoer op tafel liggen;
- het onacceptabel is dat Rotterdammers pas net ná de verkiezingen inzicht krijgen in plannen die hun bereikbaarheid direct raken;

verzoekt het college om:
- de dag na de laatste MRDH-vergadering over het concept Vervoersplan 2027, waarschijnlijk 11 maart, de raad en de wijkraden te informeren over de geplande wijzigingen en bezuinigingen in het concept Vervoersplan202T die Rotterdam raken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.S.J. Coşkun, L.P.A. Dekker, P.J.H.D. Verkoelen, R.T.J. van der Velden, T.J. Vonk, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, P.C.Z. Sadhoe, S.F. Lammering Varela en M.H. Biljoen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Zijn er nog andere leden die het woord wensen op dit punt? Dat is niet het geval. Dan vraag ik de wethouder of hij daar ook al wat over kan zeggen.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Voorzitter, dank. Ik begrijp in die zin echt wel de vraag die u hebt. Overigens is de bezuiniging bekend, de bezuiniging, de totale waarde van 1 miljoen is al bekend, want het is onderdeel van het herstelplan wat de RET heeft gekregen toen het wat minder met de RET ging. Dus dat is daar altijd al onderdeel van geweest, het is ook geen geheim in die zin. Maar wij hebben bij de MRDH, 21 gemeentes, naar de tijdspaden gekeken en daar is publicatie na 25 maart vastgesteld. Daar kan ik geen afwijkingen op plegen. Zo is het nou eenmaal. Ik snap uw verzoek, maar de MRDH heeft in meerderheid, zelfs unaniem, besloten pas na 25 maart de spullen vrij te geven.

De VOORZITTER: De heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp): Voorzitter, wie is nou de MRDH? Dat bent u toch samen met uw collega wethouders? U kunt 10 maart zeggen, onder druk ook van de gemeenteraad van Rotterdam, die kunt u de schuld geven. Desnoods zegt u: het is die vervelende SP die dat wil. Dat de kiezers recht hebben op die informatie. We hoeven niet al die plannen uitgewerkt te hebben, maar wel: wat gaat er wijzigen in welke wijk? Hoe zit het met die buslijnen, waar valt die 1 miljoen bezuiniging? Daar hebben de kiezers recht op, vinden wij, in een normale democratie. Maar ja, als u dat wil verbergen. U zegt zelf: u hebt het unaniem besloten. U bent dus ook tegen openbaarmaking, zegt u nu zelf. U kunt aan uw collega's overtuigen 10 maart, omdat die bezuinigingen op de bus nogal drastisch zijn, 1 miljoen. Laten we dat op 11 maart aan alle kiezers vertellen, in ieder geval in Rotterdam.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Het antwoord blijft hetzelfde, mijnheer Coşkun. We hebben een procesafspraak met de MRDH gemaakt, met de 21 besturen, en daar dien ik mij aan te houden. Dus ontraden.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan zijn wij hiermee aan het einde gekomen van agendapunt 8.1. Het waren ook de laatste inhoudelijke bijdrages van de heer Coşkun, schat ik zo in. Maar hij loopt al weg. Hij is klaar.

9 BENOEMINGEN

9.1 Het voorstel tot herbenoeming van de voorzitter van de Stichting Bestuur Openbaar Onderwijs Rotterdam (BOOR).

De VOORZITTER: Wij zijn aangekomen bij de benoemingen. Ik stel voor dat we toch de benoemingen nog wel nu doen en dat we daarna gaan schorsen ook voor de stemmingen. Geef even door hoelang u ongeveer nodig heeft. Dan kunnen wij dat zo ook inventariseren. Agendapunt 9.1, het voorstel tot herbenoeming van de voorzitter van de Stichting Bestuur

Openbaar Onderwijs Rotterdam, BOOR. Dat heeft het karakter van een voordracht. Is er behoefte aan een stemming? Nee. Dan stel ik voor om zonder stemming mevrouw R.G.K., Renata, Voss met ingang van 1 mei 2026 tot en met 30 april 2030 te herbenoemen als voorzitter van het college van bestuur van de Stichting BOOR. Stemt u daarmee in? Dan is dat hiermee besloten en wij feliciteren haar hartelijk.

9.2 Het voorstel tot benoeming en herbenoeming van (plaatsvervangend) voorzitter(s) en leden van de Algemene bezwaarschriftencommissie.

De VOORZITTER: Dan kom ik bij agendapunt 9.2 het voorstel tot benoeming en herbenoeming van plaatsvervangende voorzitters en leden van de algemene bezwaarschriftencommissie. Dat heeft het karakter van een voordracht. Is er behoefte aan een stemming? Nee. Dan ga ik een hele lijst met namen opnoemen en die moet ik echt opnoemen, dus luistert u goed. Dan stel ik voor om zonder stemming mevrouw mr. B. van Beest als voorzitter, mevrouw mr. drs. M.I. Houben als lid en plaatsvervangend voorzitter, de heer mr. D.C. Alblas als lid en plaatsvervangend voorzitter, de heer mr. F. Arents als lid en plaatsvervangend voorzitter, de heer mr. C.D.J. van Estrik als lid, de heer mr. M.H. Bakker als lid, mevrouw mr. N. Mustafic als lid, mevrouw mr. B. Bulucu als lid, mevrouw mr. S. van Kooij als lid en plaatsvervangend voorzitter, mevrouw mr. E. Grondman als lid en plaatsvervangend voorzitter, de heer mr. I. Moussaoui als lid en plaatsvervangend voorzitter, de heer mr. drs. K. van Polanen als lid en plaatsvervangend voorzitter, mevrouw mr. V.E. Versluis als lid, de heer mr. N. Kraan als lid, mevrouw mr. F. Dinleyici als lid, mevrouw mr. M. Mourik-de Jong als lid, de heer mr. J. Zwarts als lid, mevrouw mr. M. Vink-van Oostveen als lid en mevrouw mr. A. Topcuoglu als lid te benoemen voor de algemene bezwaarschriftencommissie. Stemt u daarmee in? Dat is het geval. Dan is dat hierbij besloten en feliciteer ik en dank ik hen hartelijk dat zij ook in de commissie willen plaatsnemen. Dan gaan wij tijd inruimen voor het overleg over de stemmingen. Ik zit te kijken naar de klok. Dan schors ik de vergadering tot 1.20 uur.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

11 Stemvenster

De VOORZITTER: Mag ik u verzoeken om allemaal plaats te nemen, want we zijn aangekomen bij de stemmingen. Voor we gaan stemmen, wil ik u vragen of er nog stemverklaringen zijn. Mevrouw Reitema.

Mevrouw REITEMA (pvda): Bij 7.13, bij het voorstel, heeft de PvdA een stemverklaring. We hadden gehoopt dat er meer was meegenomen van de aanbevelingen van de ombudsman en de moties, maar we zijn niet tegen participatie, dus we gaan toch voorstemmen.

De VOORZITTER: Anderen? De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda): Voorzitter, bij motie 3 6.3 over De Esch, de motie over de brug. Wij zijn altijd voor een tunnel geweest, maar dat is wel een gepasseerd station. Dus dat is de reden waarom wij daar tegen gaan stemmen. De tweede en laatste stemverklaring zit op het initiatiefvoorstel AI. Er zitten echt wel grote twijfels, met name op financiële consequenties, netcongestie consequenties, duurzaamheidsconsequenties, te weinig uitgewerkt, maar we vinden het wel de stap in de goede richting en de juiste manier om nu hierop ambitie te laten zien. Dus dat is dan dat we het uiteindelijk laten doorwegen naar voor dat initiatief.

De VOORZITTER: Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Bij 7.2, motie 2. We zien dat er al genoeg casussen zijn waar je wel al het principe kan toepassen, maar we denken dat deze motie te ver gaat om het echt zo vast te leggen. Dan gaat het alleen maar de bouw van woningen vertragen, dus zullen wij tegenstemmen.

De VOORZITTER: De heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp): Voorzitter, bij de gebiedsontwikkelingsplannen bij 7.4 over Pompenburg en 7.5, de GGD-locatie Mosaic, maar ook Merwe-Vierhavens, 6.4, vinden wij dat er veel te weinig sociale woningbouw ingepland is en zullen wij daarom tegenstemmen.

De VOORZITTER: De heer Vonk.

De heer VONK (cu): Dank u wel, voorzitter, 2 moties. De motie 6.2 3, zorgeloos 18 plus. Wij vinden de overgang 18-min 18-plus echt een heel belangrijk thema, maar wat de wethouder daarover heeft gezegd, namelijk dat er al heel veel aan gedaan wordt, herkennen wij ook zelf en denken dat daarmee inderdaad de motie niet nodig is en dus zullen wij daar toch tegenstemmen. Dan 7.15, het investeringsvoorstel. Dat was echt een dilemma. Wij vinden het proces zoals het gegaan is echt niet goed, dat het gebundelde voorstellen zijn geweest en niet 4 afzonderlijke voorstellen die ook in de betreffende commissies goed hadden kunnen worden besproken. Dat had echt gemoeten. We vinden toch de doelen dusdanig belangrijk dat we uiteindelijk zullen voorstemmen, maar wat ons betreft: op deze manier nooit meer.

De VOORZITTER: Anderen. Mevrouw Sadhoe.

Mevrouw SADHOE (bij1): Motie 3 van agendapunt 6.1, ‘veiligheid heeft ruimte nodig’. Wij stemmen tegen. BIJ1 is tegen meer cameratoezicht en tegen boa's uitrusten met wapens. Dit brengt meer kans op onnodig geweld in plaats van echte veiligheid.

De VOORZITTER: Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLIEGER (gl): Voorzitter. 6.1, motie 3 van de VVD zullen wij ook tegenstemmen, hoewel GroenLinks natuurlijk veiligheid ook ontzettend belangrijk vindt. Om dezelfde punten die net zijn genoemd door BIJ1: het cameratoezicht en de boa's, zullen wij daar tegenstemmen. Dan het voorstel van 7.13. Hoewel we ook heel duidelijk hebben aangegeven dat we niet voorstander zijn van wat er nu voorligt en we echt denken dat het beter zou kunnen en we zouden willen afwachten stemming van onze moties en amendementen, voorzien we toch dat die niet worden aangenomen, maar willen we wel voor voorstel stemmen omdat we participatie op zichzelf belangrijk vinden en denken dat de verbeteringen die er zijn, wel goed zijn.

De VOORZITTER: Mijnheer Bonte.

De heer BONTE (lr): Dank, voorzitter. Motie 7.7, 4: gasgeven. Niet wachten, maar huizenbouw, waarin we gasturbines expliciet willen opnemen in de Rotterdamse aanpak voor netcongestie. Goede motie. Maar helaas, de wethouder is tegen. Er is wel een toezegging gedaan om het gesprek aan te gaan over die gasturbines met ontwikkelaars. Maar tegelijkertijd wordt gezegd: deze wethouder geeft CO2-reductie de prioriteit. Dan eindigt dus elk gesprek in: wij geven de CO2-reductie prioriteit. Dus die toezegging heeft geen enkele waarde en dat blijkt ook, want het kan allang. Het is al onderdeel van de beleidsvrijheid die er is en het gebeurt niet. Ontwikkelaars lopen vast. Dat betekent dat CO2-reductie boven woningen wordt gesteld. Wij kiezen daar duidelijk anders voor. Enfin, lang verhaal kort. Ik zal

deze motie noodgedwongen, want hij gaat hier niet de meerderheid halen, noodgedwongen moeten terugtrekken, want anders schaad ik daarmee de belangen van ontwikkelaars. Maar we hebben ook schriftelijke vragen gesteld, dit blijft op de agenda totdat hier een meerderheid is in de raad.

De VOORZITTER: We gaan nu de administratie doen, want dat is motie bij debat 7.7.4 is ingetrokken. Dus die gaan wij eruit halen. Een stemverklaring is een stemverklaring en niet een heropening van het debat. De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk): Ik heb ook een heel uitgebreide stemverklaring, voorzitter, dat gaat over motie 3 bij 6.1, veiligheid is topprioriteit. Dat is het zeker. Alleen er staat 1 dingetje in het dictum waar we het niet mee eens zijn met betrekking tot de uitrusting van boa's. Daarom zullen wij tegenstemmen.

De VOORZITTER: Helder. Anderen nog? Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELEN (gv): Voorzitter, 6.1.3 van de VVD. Dat is voor mij een soort vergaarbak van allerlei puntjes. Ik ben het niet met alles eens, een paar wel, anderen niet. Conclusie: dan ga ik maar tegen heel de motie. Jammer, want ik had hem liever van de VVD uit elkaar getrokken gezien. Want het is echt een vergaarbak van allerlei veiligheidspuntjes. Er zitten ook boa's bij die we allerlei wapens willen aan laten hangen. Daar ga ik niet in mee. Dus nee, tegen.

De VOORZITTER: Helder. De heer Lammering Varela.

De heer LAMMERING VARELA (pvda): Dank u wel, voorzitter. Toch nog 1 stemverklaring bij agendapunt 7.14, het initiatiefvoorstel van D66 over AI-zones. De ambitie is heel goed. Ook goed om het te agenderen. Echter staan er nog een aantal punten in die voor onze partij op dit moment moeilijk te verenigen zijn met onze ambities, dus wij stemmen tegen.

De VOORZITTER: Zijn we er dan? Weer mevrouw Verkoelen?

Mevrouw VERKOELEN (gv): Anderen hebben er 3 of 5. Ik heb er nog eentje. Mijn boodschap zojuist bij mijn betoog rond investeringsvoorstellen waren duidelijk. Ik vind dat wij met het mes op de keel echt moet beslissen, maar ik realiseer me ook ten volle dat dit een volledig falen is van een college dat ten koste gaat van partijen in de markt. Dat wil ik voorkomen. Dus wat dat betreft zal ik voorstemmen. Maar echt met het mes op de keel. Ja, ik hoor het de heer Vonk zeggen: dit nooit meer. Ik vrees: dit de volgende keer weer, als het weer gebeurt. Maar ik wil wel echt kwijt dat ik echt vind dat het met het mes op de keel is en dat we hier niet de marktpartijen de dupe van willen laten worden.

De VOORZITTER: Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Voorzitter, ik heb 1 stemverklaring over het raadsvoorstel bij De Esch. Wij hebben een heel aantal amendementen en moties als raadzamer ingediend. Die maken het voorstel beter en tegelijkertijd: dit raadsvoorstel stelt een aantal ambities om de ontwikkeling op een goede manier te stroomlijnen. Dus ik heb heel erg zitten dubben. Ik vind een aantal van die ontwikkelingen namelijk echt nog niet goed genoeg en daar maak ik me ook zorgen over. Maar toch denk ik dat zonder deze ambities, zonder dit raadsvoorstel, de ontwikkelingen slechter zullen uitpakken. Daarom heb ik nu de overweging gemaakt van voor dit voorstel te stemmen, wetende dat daar nog heel veel concrete voorstellen komen en wij die ook opnieuw elke keer zullen beoordelen, want wij hebben nog steeds niet het volledige vertrouwen dat al die ambities waargemaakt worden op een goede manier waar bewoners ook mee vooruitkomen.

De VOORZITTER: Dank. Dan gaan we ervoor. De laatste keer, mensen, van deze raadsperiode. Ik wil benoemen dat er 2 pairs zijn. De heer Kind is gepaird met de heer Koster en de heer Vicario is gepaird met mevrouw De Bruijn.

6.1 Debat over collegeverantwoording Eén Stad 2022-2026 en het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Targets tellen: eindbeoordeling collegetargets 2022-2026'.

Motie 1. 'Seniorenkorting op de Rotterdampas'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2. 'Opgeruimd staat netjes'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 3. 'Veiligheid is prioriteit'. De motie is met 27 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van VVD en Leefbaar Rotterdam.

Motie 4. 'Veiligheid heeft ruimte nodig'. De motie is met 39 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1 en Groep de Jong.

Motie 5A. 'Tijd voor een frisse blik op de coffeeshops'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 7. 'Waardering voor de Pauluskerk'. De motie is met 31 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam en Forum voor Democratie.

6.2 Het voorstel tot vaststelling van de Regiovisie Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond.

Motie 1. 'Aanpakken negatieve effecten marktwerking in Regiovisie GRJR'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van PvdA, GroenLinks, CDA, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Motie 2. 'Een regionale ambitie voor kortere wachttijden bij Jeugdhulp'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van PvdA, GroenLinks, ChristenUnie, BIJ1, Volt, SP, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Motie 3. 'Zorgeloos 18+'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Volt, PvdA, GroenLinks, BIJ1, SP, CDA, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Motie 4. 'Voorkom onterechte zelfredzaamheid'. De motie is met 26 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, SP, GroenLinks, PvdA, Volt, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Motie 5. 'Geen afschaling van jeugdhulp zonder echte verbetering van de situatie'. De motie is met 34 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, SP, Volt, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Raadsvoorstel over Regiovisie Jeugdhulp Rijnmond GRJR. Het voorstel is met algemene stemmen aangenomen.

6.3 Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument 'De Esch'.

Amendement A. ‘Geen anarchie, ontwikkel De Esch in harmonie!’. Het amendement is met 29 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, SP, Groep van der Velden en Groep de Jong.

Amendement B. ‘Groene corridor en natuurcompensatie in De Esch’. Het amendement is met algemene stemmen aangenomen.

Amendement C. ‘Verkeerscirculatieplan De Esch’. Het amendement is met 38 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1, SP en Groep de Jong.

Motie 1. ‘Integrale aanpak bereikbaarheid De Esch’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2. ‘Behoud volkstuin ATV Kweeklust’. De motie is met 23 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Groep van der Velden, Volt, Groep Verkoelen, GroenLinks, PvdA, SP, BIJ1, CDA, ChristenUnie, Forum voor Democratie en Groep de Jong.

Motie 3. ‘Geen tunnelvisie op een brug’. De motie is met 26 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Volt, GroenLinks, SP, PvdA, Groep Verkoelen, BIJ1, Groep van der Velden en Groep de Jong.

Besluit over vaststelling van het gebiedsambitiedocument ‘De Esch’. Het besluit is met 34 stemmen voor en 7 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Volt, BIJ1, SP, Groep Van der Velden, Groep De Jong en Groep Verkoelen.

6.4 Ruimtelijke ontwikkelingen Merwe-Vierhavens.
a. Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument Marconikwartier.
b. Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument ‘Keilekwartier’.

Motie 1. ‘Keileuke nachtbushalte’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2A. ‘Meerjarige zekerheid voor culturele en creatieve ondernemers (in M4H)’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 3A. ‘Een toekomstbestendig en lekvrij overslagstation’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 4. ‘Geen marktprijzen voor publieke cultuur’. De motie is met 36 stemmen tegen en 5 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, SP, Volt, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Motie 5. ‘Structurele vestigingszekerheid voor Brutus in het Keilekwartier’. De motie is met 26 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, SP, GroenLinks, PvdA, Volt, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Raadsvoorstel over gebiedsambitiedocument Keilekwartier. Het raadsvoorstel is met 36 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1, SP, Groep Van der Velden en Groep de Jong.

Raadsvoorstel vaststellen gebiedsambitiedocument Marconikwartier. Het raadsvoorstel is met 36 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1, SP, Groep Van der Velden en Groep de Jong.

6.5 De herziene voorstellen tot vaststelling van:
a. Het instellingsbesluit Cultuurhaven Rotterdam;
b. Profielen voor voorzitter en leden van de Cultuurhaven.

Amendement A. ‘Cultuurhaven, geen cultuurpraatclub!’. Het amendement is met 24 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD, DENK, D66 en ChristenUnie.

Amendement B. ‘Duidelijke profielen = solide cultuurhaven’. Het amendement is met algemene stemmen aangenomen.

Amendement C. ‘De paden op, de haarvaten in’. Het amendement is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 1. ‘Laat de culturele kennis niet verloren gaan’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2. ‘Rolhelderheid en governance in de cultuurtransitie’. De motie is met 36 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van VVD.

Motie 3. ‘Feestelijke Kick-Off van de Cultuurhaven’. De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van Volt.

Motie 4. ‘Vaste plek voor jongeren in de Cultuurhaven’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Herzien raadsvoorstel over cultuurhaven Rotterdam. Het raadsvoorstel is met algemene stemmen aangenomen.

Besluit over Profielen voor voorzitter en leden van de Cultuurhaven. Het besluit is met algemene stemmen aangenomen.

7.1 Museumvisie.

Motie 1. ‘Bezoekersperspectief centraal in de Museumvisie’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2. ‘Waar het verleden toekomst heeft’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 3. ‘Hiphop op de kaart’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 4. ‘Een museumdag Rotterdam’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 5. ‘Rotterdam openluchtmuseum’. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Volt, GroenLinks, PvdA, CDA, ChristenUnie, SP, BIJ1, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Motie 6A. ‘Een halve Museumvisie is geen visie’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

7.2 B/C evenementenoverzicht 2026.

Motie 1. ‘Horeca tijdens de marathon’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2. ‘Agent-of-Change in Rotterdam’. De motie is met 26 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD en Forum voor Democratie.

Motie 3A. ‘Autovrije Meent bij evenementen’. De motie is met 37 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van DENK.

7.3 Het herziene voorstel om aan de bestemmingsreserve restauratie Riviérahal in twee tranches €4,6 mln. te onttrekken en dit bedrag als bijdrage toe te kennen aan de Stichting Koninklijke Diergaarde Blijdorp.

Motie 1. ‘Dierenwelzijn en Blijdorp’. De motie is met 26 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, Volt, SP, BIJ1, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Herzien raadsvoorstel over Financiën diergaarde Blijdorp. Het voorstel is met 37 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1, Groep de Jong en Groep van der Velden.

7.4 Pompenburg.
a. Het herziene voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan ‘Pompenburg’;
b. Het voorstel tot het openen van de grondexploitatie ‘Pompenburg’.

Motie 1. ‘Sharing (informatie) is caring’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2. ‘Informeer bewoners over geluidsisolatie’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 3. ‘Veilig over straat - Stroveer’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

HERZIEN Raadsvoorstel over Bestemmingsplan 'Pompenburg'. Het voorstel is met 35 stemmen voor en 6 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1, Groep de Jong, Groep van der Velden, Groep Verkoelen en SP.

Raadsvoorstel over Grondexploitatie Pompenburg. Het voorstel is met 35 stemmen voor en 6 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1, Groep de Jong, Groep van der Velden, Groep Verkoelen en SP.

7.5 Het voorstel tot vaststelling van het projectambitiedocument Mosaic (GGD-locatie).

Motie 1. Laat the Perfect Fit perfect fitten. De motie is met 23 stemmen voor en 18 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, D66, SP, BIJ1, Groep van der Velden en Groep de Jong.

Raadsvoorstel over Projectambitiedocument Mosaic (GGD-locatie). Het voorstel is met 35 stemmen voor en 6 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1, Groep de Jong, Groep van der Velden, Groep Verkoelen en SP.

7.6 Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument Kleiwegkwartier-West.

Motie 1. ‘Zonder trein over de Hofpleinlijn naar je medicijn’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Raadsvoorstel over GAD Kleiwegkwartier-West. Het voorstel is met 39 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1 en Groep de Jong.

7.7 Klimaatmaatregelen voor 2030 en vijfde update Klimaatactieplan Rotterdam.

Motie 1. 'Echt klaar nu met die fossiele reclame'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, Volt, BIJ1, CDA, ChristenUnie, SP, Groep van der Velden en Groep de Jong.

Motie 2. 'Dan maar een eigen Rotterdamse klimaatraad'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, CDA, ChristenUnie, BIJ1, SP, Volt, Groep van der Velden en Groep de Jong.

Motie 3. 'Carbon bid: Tonnetje mee, Doei C-O-twee!'. De motie is met 30 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van VVD, DENK, Forum voor Democratie en Groep Verkoelen.

Motie 6. 'Het regent zonnestralen'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Volt, CDA, ChristenUnie, BIJ1, GroenLinks, PvdA, SP, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Motie 7. 'Vergunningenloods'. De motie is met 38 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van SP, BIJ1 en Groep de Jong.

7.8 Water- en klimaatadaptatieprogramma 2027-2030.

Motie 1. 'Niet snoeien, maar bloeien'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2. 'Laat de geveltuinen bloeien'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

7.9 Onderzoeksrapport 'EBBEN' mogelijke subsidiefraude.

Motie 1. 'Transparantie in gemeentelijke geldstromen'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2. 'Versterking van integriteitsinstrumenten bij subsidietoekenning'. De motie is met 39 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1 en Groep de Jong.

7.10 Het voorstel tot vaststelling van de Verordening Rotterdamse Veteranen.

Besluit over Vaststelling van de Verordening Rotterdamse Veteranen. Het besluit is met algemene stemmen aangenomen.

7.11 Het voorstel tot het nemen van een intentiebesluit om het bestuursmodel van Stichting BOOR te herzien.

Raadsvoorstel over intentie herziening bestuursmodel stichting BOOR. Het raadsvoorstel is met algemene stemmen aangenomen.

7.12 Voortgang aanpak thuiszittersproblematiek.

Motie 1. ‘Grip op richtingsbezwaren’. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van CDA, PvdA, GroenLinks, BIJ1, Volt, SP, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Motie 2. ‘Studentenstad voor iedereen’. De motie is met 30 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, ChristenUnie en Forum voor Democratie.

7.13 Het voorstel tot wijziging van de verordening inspraak, digitale meningspeiling, burgerinitiatief en referenda 2018.

Amendement A. ‘Betrek ondervertegenwoordigde groepen actief bij beleid’. Het amendement is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, ChristenUnie, Volt, BIJ1, CDA, SP, Groep van der Velden, Groep Verkoelen en Groep de Jong.

Amendement B. ‘Participatiekompas’. Het amendement is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van, PvdA, GroenLinks, CDA, ChristenUnie, BIJ1, Volt, SP, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Motie 1. ‘Plaatsen van waarde in de sociale basis’. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, ChristenUnie, SP, CDA, BIJ1, Volt, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Motie 2. ‘Netwerkparticipatie’. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, ChristenUnie, CDA, BIJ1, Volt, SP, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Motie 3. ‘Omarm me, en evalueer me’. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, ChristenUnie, SP, Volt, BIJ1, CDA, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Motie 4. ‘Bewonersinitiatieven zijn geen bedrijven.’ De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, ChristenUnie, CDA, BIJ1, SP, Volt, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Motie 5. ‘Begrijpelijke taal maakt inspraak toegankelijk’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 6. ‘Wat is mijn participatie-route?’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 7. ‘Participeren doet opveren’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 8. ‘Meten is weten.’ De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van PvdA, GroenLinks, SP, CDA, ChristenUnie, BIJ1, Volt, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Raadsvoorstel over Wijziging Inspraakverordening. Het voorstel is met 39 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van Groep van der Velden.

7.14 Herzien Initiatiefvoorstel Maassen over ‘Rotterdam AI zone - Koploper in de AI revolutie’.

Motie 1. ‘Actieplan AI’. De motie is met 27 stemmen voor en 14 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, BIJ1, SP, ChristenUnie, Groep van der Velden en Groep de Jong.

Motie 2A. ‘Gendergelijke AI als uitgangspunt voor gemeentelijk gebruik!’. De motie is met 37 stemmen tegen en 4 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Groep Verkoelen, Volt, CDA en SP.

Motie 3. ‘Geen AI-eilandje aan de Maas’. De motie is met 39 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1 en Groep de Jong.

Motie 4. ‘Een regielijn voor Rotterdamse AI’. De motie is met 29 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van VVD, D66, CDA en Groep Verkoelen.

HERZIEN Initiatiefvoorstel Maassen over Rotterdam AI Zone - Koploper in de AI revolutie. Het initiatiefvoorstel is met 27 stemmen voor en 14 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Groep de Jong, Groep van der Velden, PvdA en SP.

7.15 Het herziene voorstel met betrekking tot aanvullende investeringsvoorstellen 2025.

Herzien raadsvoorstel over Aanvullend investeringsvoorstel 2025. Het raadsvoorstel is met 37 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1, Groep de Jong en Groep van der Velden.

7.17 Initiatiefvoorstel Biljoen over ‘Rotterdam digitaal onafhankelijk’.

Amendement A. ‘Wijziging ontwerpbesluit bij initiatiefvoorstel Biljoen over Rotterdam Digitaal Onafhankelijk’. Het amendement is met algemene stemmen aangenomen.

Initiatiefvoorstel Biljoen over Rotterdam digitaal onafhankelijk. Het initiatiefvoorstel is met algemene stemmen aangenomen.

7.18 Tweeminutendebat over ´Seksvergunning voor evenementen´, aangevraagd door het lid Balcha e.a.

Motie 1. ‘Maak vergunningen makkelijker’. De motie is met 24 stemmen voor en 17 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, CDA, ChristenUnie, Forum voor Democratie en Groep Verkoelen.

Motie 2. ‘Raad spreekt uit: meer seks meer geld’. De motie is met 24 stemmen voor en 17 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, CDA, ChristenUnie, Forum voor Democratie en Groep Verkoelen.

Motie 3. ‘College, zorg voor Rotterdam als veilige haven voor seksuele vrijheid!’. De motie is met 24 stemmen voor en 17 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, CDA, ChristenUnie, Forum voor Democratie en Groep Verkoelen.

Motie 4. ‘Maak nú ruimte voor sekspositieve evenementen in Rotterdam’. De motie is met 25 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, CDA, ChristenUnie en Forum voor Democratie.

8.1 Kort bespreekpunt over 'Deel het vervoersplan 2027', aangevraagd door het lid Coşkun.

Motie 1. 'Maak OV bezuinigingen openbaar'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van SP, Volt, Groep Verkoelen, Groep van der Velden, ChristenUnie, PvdA, GroenLinks, BIJ1, CDA en Groep de Jong.

12 Sluiting.

De VOORZITTER: Daarmee zijn wij daadwerkelijk aan het einde gekomen van zowel deze raadsvergadering, als ook van deze raadsperiode. De periode waarin jullie ook allemaal onderdeel zijn geworden van de geschiedenis. Al jullie opmerkingen en debatten zijn allemaal vastgelegd. Maar belangrijker nog: jullie hebben een plekje in de geschiedenis van deze stad gekregen. Ontzettend bedankt voor al het harde werk dat jullie hebben verricht voor Rotterdam. We zeiden het al eerder: het campagnegeweld gaat losbarsten de komende weken. Daar ga ik u heel veel plezier, geluk en succes bij wensen. Het is een bijzondere periode, maar houdt elkaar ook een beetje heel. Dan kunnen we nu een hapje en een drankje krijgen op de Omloop. Ik dank u voor alles.

(De vergadering is gesloten.)

Notulen van de raadsvergadering van 26 februari 2026

Notulen van de raadsvergadering van 26 februari 2026 (avondzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 3

Voorzitter: mevrouw drs. C.J. Schouten, met dien verstande dat het voorzitterschap van 16.24 uur tot 20.08 uur is waargenomen door mevrouw V.A. Bruin, van 21.57 uur tot 22.28 uur door mevrouw J.M. Nunnely en van 22.38 uur tot 23.00 uur door de heer J.M.D. de Waard

Voor de presentielijst van deze vergadering wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering.

Namens het college zijn tegenwoordig: de heer S. Kasmi, de heer T.B. Versnel, mevrouw C.M. Zeegers, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, de heer R.A.C.J. Simons en de heer R. Buijt

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders, met dien verstande dat zij van 20.03 uur tot 20.17 uur en van 22.54 uur tot 23.06 uur is waargenomen door de heer W. de Bel

Heropening

7.2 B/C evenementenoverzicht 2026.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Bij dezen open ik. Ik geef graag het woord aan de heer Koster. Ga uw gang.

De heer KOSTER (Ir): Dank u wel. We hebben tijdens het eten na zitten denken over het debat. We vonden het heel goed dat de burgemeester, mede dankzij mijn kompaan Van Schaik nette dingen heeft gezegd over de marathon, dat er een heroverwegingsproces gaande is. Ook vonden we het heel goed dat u ons toe zei in mei terug te komen op de stand van zaken van de veiligheidsaspecten van de Dance Parade. Toen dacht ik: ik heb die motie hier liggen en die kunnen we nu indienen, maar wellicht wil mijnheer Kasmi, voordat we op de nucleaire knop duwen, want dan willen wij natuurlijk niet, zo zijn wij natuurlijk niet, nucleair slaat natuurlijk helemaal nergens op, ook nog ons tegemoetkomen en hoeven we het niet te doen. Ik ben heel benieuwd of u iets kan toezeggen voor de Dance Parade.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): In tweede termijn mevrouw Abrahamse misschien nog? Nee. Mevrouw Nunnely.

Mevrouw NUNNELY (d66): Ik heb een aangepaste motie.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Wanneer krijgen we die? Die komt er nu aan, helder. Ik ga in één keer door, die komt eraan. Iemand anders nog voor de tweede termijn op dit agendapunt van de evenementen? Niet. Dan ga ik door naar de beantwoording. Dan wachten we nog op de motie.

De heer KASMI (wethouder): Zal ik de eerste van de heer Koster, dat was een directe vraag aan mij van wat ik al kan toezeggen, een beetje in vervolg en in de lijn van onze burgemeester vanuit mijn kant in ieder geval daarbij aansluitend die update in mei om dan de laatste stand van zaken te geven over hoe het er dan uitziet met wel of niet een waarschijnlijkheid van hoe

groot de kans is. We zijn die gesprekken continu aan het voeren en ik wil u toezeggen dat we dan de laatste stand van zaken met u zullen delen ten aanzien van waar we dan staan. Ik hoop dat dat voor u voldoende is en sowieso, ook wat mij betreft nog voor de zomer ook nog eens, omdat je dan waarschijnlijk nog meer informatie hebt. Dan weet u dat.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Helder.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Mevrouw Nunnely heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3A. Autovrije Meent bij evenementen

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 7.2 B/C evenementenoverzicht 2026;

constaterende dat:
- de Meent een belangrijke horecastraat is met veel terrassen;
- de openbare ruimte op de Meent momenteel grotendeels wordt gebruikt voor gemotoriseerd verkeer en parkeren;
- tijdens grote evenementen de druk op de openbare ruimte in het centrum toeneemt;

overwegende dat:
- horecazaken verzoeken om de Meent autovrij te maken voor uitbreiding van terrasmogelijkheden;
- dit bevorderlijk is voor de economie, levendigheid en aantrekkelijkheid van de stad, er meerdere grote evenementen zijn in onze waarvoor deze behoefte kan bestaan, bijvoorbeeld Koningsdag of zomercarnaval;

verzoekt het college:
- per groot evenement te bekijken of er, en zo ja, welke straten autovrij gemaakt kunnen worden, passend bij het evenement;
- en hier in samenspraak met de ondernemers uitvoering aan te geven;
- de raad voor Q4 2026 te informeren over de praktische uitvoering van de autovrije evenementenaanpak;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. J.M. Nunnely, I. van Wifferen, A.J.A. Maassen, D.A. van Groningen en M.H. Biljoen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Die geef ik gelijk door aan u ter beantwoording. Die kunt u rustig lezen.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Hartelijk dank. Ik heb ruggenspraak gehouden met de wethouder, want dat is natuurlijk ook een domein dat mobiliteit raakt. Die motie, zoals die is geformuleerd, kan ik oordeel raad geven. Of omarmen, de raad.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Omarmen is leuk, maar D66 zegt altijd: oordeel raad.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Dan is dat goed om te weten, dan is dat het antwoord. Geef ik hem hierbij terug.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan gaat hij weer terug. Dan gaat hij gelijk naar de griffie. Dank jullie wel. Een veegronde nog conform tweede termijn. Hebben jullie nog openstaande vragen? Dat denk ik niet. Dan kan ik bij dezen dit agendapunt sluiten. Daarmee is ook het kopje reguliere debatten afgerond.

7 TWEEMINUTENDEBATTEN

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan gaan we door naar de tweeminutendebatten. Dat zijn er 18 stuks voor vanavond, dus ik wil jullie ook verzoeken, als jullie moties hebben, om die paraat te hebben en alles zo efficiënt mogelijk te laten verlopen. Ik denk dat wij gaan wisselen van stoel of zal ik nog 1 tweeminutendebat doen voor jou?

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Welke is de eerste?

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Museumvisie.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Die pak ik.

De VOORZITTER (mevrouw Bruin): Dan gaan wij wisselen.

7.1 Museumvisie.

De VOORZITTER: Dan zijn wij aangekomen bij agendapunt 7.1, de Museumvisie. Als eerste staat op mijn lijstje de heer Koster.

De heer KOSTER (Ir): De Museumvisie. Leefbaar waardeert het dat in de Museumvisie nadrukkelijk wordt gekeken naar de toevoegde waarde van instellingen buiten het centrum. Dat is winst, want het culturele aanbod in Rotterdam zou breder moeten zijn dan alleen de binnenstad. Juist in gebieden zoals Prins Alexander en IJsselmonde liggen kansen om nieuwe doelgroepen te bereiken en cultuur dichter bij bewoners te brengen. Dank u wel dat daar in de Museumvisie rekening mee wordt gehouden. Daarnaast zien wij verbreding in de manier waarop de visie de positie en het profiel van Rotterdam als museumstad in de toekomst beschrijft. Het laat zien dat we niet alleen reageren op hedendaagse culturele uitdagingen, maar ook oog hebben voor de internationale positie van de Rotterdamse musea en samenwerkingsverbanden. Tegelijkertijd moeten we constateren dat de Museumvisie, ondanks deze verbeteringen, op een aantal belangrijke punten nog onvolledig is. Zo ontbreekt in het stuk nog steeds een belangrijk perspectief, namelijk dat van de burger/bezoeker. De visie spreekt uitgebreid over verschillende musea, over samenwerking en stedelijke ambities, maar minder over de burgers voor wie het uiteindelijke aanbod bedoeld is. Wie willen we precies bereiken? Welke doelgroepen blijven nog achter en hoe zorgen we ervoor dat het museale aanbod aansluit bij de belevingswereld van diverse Rotterdammers? Daarom is het tijd voor een goed onderzoek. Wellicht wil de burger een Bugatti-museum of, en dan kijk ik naar mijn vrienden van D66 en GroenLinks, ze zijn er niet, een seksmuseum. Het zou zomaar kunnen. Zonder inzicht in het perspectief van burgers blijft het onduidelijk hoe het museale aanbod in de toekomst kan aansluiten op de culturele wensen van de Rotterdammers. Voorzitter, wij willen benadrukken dat er met deze visie na 2 versies een basis is gelegd, maar dat deze pas echt compleet wordt wanneer het perspectief van de Rotterdammers en het volledige museumaanbod wordt meegenomen. Wij vragen het college daarom deze aspecten in een verdere uitwerking te borgen. Eerst het onderzoek onder de burgers en dan een voldragen Museumvisie. Daarvoor heb ik een motie. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Koster heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Bezoekersperspectief centraal in de Museumvisie

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 februari 2026 ter bespreking van agendapunt 7.1 de Museumvisie;

constaterende dat:
- de gemeente Rotterdam werkt aan een verdere uitwerking van de Museumvisie;
- in de huidige stukken vooral aandacht is voor instellingen, hun huisvesting en de financiering;
- het perspectief van de museumbezoeker op het museumaanbod - zowel huidige als potentiële bezoekers - beperkt expliciet is uitgewerkt ondanks expliciete opdracht daartoe in de vergadering op 10 december 2025;

overwegende dat:
- musea uiteindelijk bestaan bij de gratie van hun publiek;
- inzicht in bezoekerservaring, waardering en wensen essentieel is voor toekomstbestendig cultuurbeleid;
- het van belang is te weten:
    - o wat bezoekers waarderen aan het huidige museale aanbod in Rotterdam;
    - o welke doelgroepen onvoldoende worden bereikt;
    - o welke verbeteringen of aanvullingen gewenst zijn;
- organisaties zoals de Museumkaart (Museumvereniging) en particuliere fondsen zoals de Vereniging Rembrandt beschikken over kennis, data en netwerken die bij dit onderzoek gebruikt kunnen worden;
- een dergelijk onderzoek gepresenteerd en bediscussieerd kan worden tijdens het ICOM Museumcongres 2028;

verzoekt het college:
- een onderzoek te laten uitvoeren naar het bezoekersperspectief op het museale aanbod in Rotterdam;
- daarbij in kaart te brengen:
    - o de waardering van het huidige aanbod;
    - o bezoekmotievenenbelemmeringen;
    - o suggesties voor verbetering of uitbreiding van het aanbod;
- bij de uitvoering van dit onderzoek samenwerking te zoeken met relevante partners, zoals de Museumkaart (Museumvereniging), de Vereniging Rembrandt en Rotterdamse musea;
- de uitkomsten te betrekken bij de verdere uitwerking en uitvoering van de Museumvisie;

de raad hierover te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. G.F.E. Koster

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Het woord is aan de heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp): Ik wil de heer Van Dommelen altijd recht in de ogen kunnen kijken, voorzitter en mijn motie zal via het zilveren schaaltje worden aangeboden. Voorzitter, het is ruim anderhalf jaar geleden dat ik, getriggerd door de net benoemde directeur van het helaas gesloten stadsmuseum, mevrouw Leontien Meijer-van Mensch en haar visie in het NRC getriggerd werd van dat we geen visie hebben op onze musea, ons erfgoed, terwijl we daar ontzettend veel van hebben in al haar diversiteit, allerlei soorten grote kleine musea, van de stad, van het ministerie van financiën, van alles en nog wat. Maar ook in Overschie, ook in Charlois, over historisch Charlois, noem maar op en dat we daar geen visie op hebben en dat

dat hoog tijd werd. Gelukkig kreeg ik daarbij de steun van de heer Van Dommelen en de rest van de raad, zodat die nu voor ons ligt. Dat is natuurlijk maar een begin, want we moeten dat ook in samenspraak met de stad doen. Er is natuurlijk wel achter de schermen al met de stad overlegd, met de mensen die die onze collecties beheren en toegankelijk maken. Maar dat zou ook breder moeten. We hopen ook dat er een breder debat, bijvoorbeeld in Arminius en op grotere schaal, kan plaatsvinden, zodat die visie steeds meer aan kracht gaat winnen van hoe willen we ons erfgoed, ons aller cultuur, waar we met zijn allen trots op zijn, ons gedeeld verleden gebruiken voor onze gedeelte toekomst? Nu wil het toeval, voorzitter, dat in 2028 de wereld ook bedacht heeft: laten we eens naar Rotterdam gaan en dat is de International Council of Musea. Die is in 1948 opgericht en hun 28ste conferentie is in 2028 in Rotterdam. Dan komen er ruim 4000 mensen van musea en allerlei soorten mensen die daarmee te maken hebben naar Rotterdam. Dat is natuurlijk een feest voor die mensen en een feest ook voor de organisatoren, maar wij willen dat het graag ook een feest voor de stad wordt, zodat we allemaal deze Museumvisie verder dragen en aan de wereld en aan die mensen en aan onszelf laten zien hoe rijk onze culturele erfenis is en dat we daar heel veel van kunnen leren. Daarvoor hebben we een motie gemaakt en die heet 'waar het verleden toekomst heeft'. Die wil ik hierbij op de wijze van het schaaltje aanbieden.

De VOORZITTER: Mijnheer Van Dommelen heeft een vraag.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Dank u, voorzitter. Een korte vraag aan de heer Coşkun. Zit daar een budgettaire vraag bij aan het college of hoe moet ik dat zien?

De heer COŞKUN (sp): Het is vooral een onderzoek, u hebt hem, denk ik, al wel gelezen. Er kunnen budgettaire kwesties zijn. Maar goed, dat heb je met allerlei festivals. Of het nou Tour de France Femmes in Rotterdam was of North Sea Jazz, waarbij North Sea Round Town een evenement was dat we hebben gesteund. Dat zullen zeker ook, maar dat is aan dan de raad die de begroting van 2028 vaststelt, of ze dat gaan honoreren ergens in november 2027. Er moet een programma gemaakt worden, staat in de motie en wij zeggen: bijvoorbeeld zou je in die week als al die internationale gasten hier zijn ook alle Rotterdammers gratis toegang kunnen verlenen tot al die musea, dat kunnen de musea misschien zelf doen. Weet ik niet. Misschien … dat die van financiën wat geld krijgen, maar dat moet in overleg met die sectoren. Dus ik kan niet inschatten of dat geld kost en hoeveel dat geld kost en dat is ook aan de raad van 2027 die dat gaat bepalen.

De VOORZITTER: De heer Van Dommelen, afrondend.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Omdat het uw laatste raad is, gaan wij voorstemmen voor deze motie.

De heer COŞKUN (sp): Wat geweldig, mijnheer Van Dommelen. Krijgen we nog 30 seconden ook nog erbij bij deze geste. Hoe moet ik die nou vollullen? Dat zal ik maar niet doen.

De VOORZITTER: Niets moet, alles mag.

De VOORZITTER: De heer Coşkun heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Waar het verleden toekomst heeft

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van 7.1 Museumvisie;

constaterende dat:
- Rotterdam een stad is met een rijke historie en een rijke diversiteit aan culturen;

- het erfgoed van de stad en haar culturen verspreid over de stad toegankelijk is in vele grote en kleine musea en erfgoedinstellingen;
- Nederland een van de oudste deelnemers is van de ICOM (International Council Of Museums);
- de ICOM in 1948 haar eerste Algemene Conferentie hield en nu 80 jaar later deze zal plaatsvinden in Rotterdam van 27 augustus t/m 1 september 2028;
- meer dan 4.000 internationale gasten uit de hele wereld dan in Rotterdam verwelkomt zullen worden;

roept het gemeentebestuur van Rotterdam op:
- van het jaar 2028 in Rotterdam een feest te maken voor haar internationale gasten en daarbij alle Rotterdammers te betrekken;
- bijvoorbeeld door te organiseren dat alle Rotterdamse musea en Erfgoedinstellingen tijdens de ICOM-conferentie gratis toegankelijk zijn voor alle Rotterdammers;
- in samenspraak met de musea en de erfgoedinstellingen een programma te ontwikkelen om gedurende 2028 waarbij zoveel mogelijk Rotterdammers in al hun diversiteit kunnen meegenieten van de aanwezigheid van ICOM 2028;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.S.J. Coşkun en L.S. Vlieger

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Mevrouw Nunnely.

Mevrouw NUNNELY (d66): Voorzitter, Rotterdam is de stad van de haven, van architectuur, maar ook van hiphop. Hiphop is hier dan ook geen subcultuur, maar erfgoed. Het is taal, identiteit, ondernemerschap en verbinding tussen generaties. Als we in de Museumvisie spreken over meerstemmigheid en ruimte voor nieuwe verhalen, dan hoort daar ook de ambitie bij om hiphop een volwaardige plek te geven in onze museale toekomst. Deze motie vraagt niet om morgen een gebouw neer te zetten, maar om positief te gaan staan tegenover een hiphopmuseum. Om tegen de gemeenschap te zeggen: wij staan er open voor. Want als Rotterdam de hiphophoofdstad van Nederland is, dan moeten we dat ook durven claimen en laten zien. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Koster heeft nog een vraag, mevrouw Nunnely.

De heer KOSTER (Ir): Ik heb net de motie aangekondigd dat we een onderzoek gaan doen naar wat de bezoeker wil. Ik ben niet bij voorbaat negatief over uw voorstel, maar ik zou graag eerst dat onderzoek willen afwachten. Dan kunnen we kijken waar er prioriteit aan is. Dat lijkt me beter dan nu bij voorbaat een richting uit te gaan. Wat vindt u daarvan?

De VOORZITTER: Mevrouw Nunnely.

Mevrouw NUNNELY (d66): Dank u wel voor deze vraag. Er liggen inderdaad ook al een aantal andere moties rondom ditzelfde thema. Mijn verzoek is om dit hierin mee op te nemen. Want als we bezig zijn met een visie, dan vind ik ook dat we hiernaar moeten kijken en dat ook moeten uitvoeren.

De VOORZITTER: Mijnheer Koster.

De heer KOSTER (Ir): De visie laat zien dat we nog niet hebben gekeken naar wat het publiek wil en ik vind het nu heel raar om te er eentje uit te pakken en te zeggen: wij willen per se een hiphopmuseum. Dus mijn advies aan u is: wacht dat onderzoek af, dan kunt u dan weten waar we aan toe zijn.

De VOORZITTER: Mevrouw Nunnely.

Mevrouw NUNNELY (d66): Ik ben benieuwd naar het antwoord van de wethouder. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Nunnely heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Hiphop op de kaart

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 7.1 Museumvisie;

constaterende dat:
- Rotterdam internationaal bekend staat als bakermat van hiphop in Nederland;
- hiphop een volwaardige culturele stroming is met grote maatschappelijke, educatieve en economische betekenis;
- de Museumvisie inzet op meerstemmigheid, toegankelijkheid en ruimte voor nieuwe verhalen;

overwegende dat:
- een hiphopmuseum bijdraagt aan herkenning voor nieuwe generaties Rotterdammers;
- het past binnen de ambitie om musea sterker te verbinden met stedelijke cultuur en jongeren;
- het belangrijk is om culturele ambities niet alleen te beheren, maar ook actief uit te spreken voor de toekomst;

verzoekt het college:
- bij een mogelijk initiatief vanuit de gemeenschap voor de ontwikkeling van een Hiphop Museum aan te sluiten en dit waar mogelijk te faciliteren;
- daarbij samen te werken met makers en overige partners;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. J.M. Nunnely en L.S. Vlieger

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: De heer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Dank u wel, voorzitter. Ik moet heel snel praten, in verband met de tijd. Voorzitter, op 2 november 2024 heb ik samen met de heer Coşkun een motie ingediend waarin we gevraagd hebben om een museumnota. Ik waardeer het zeer dat we aan het einde van deze raadsperiode een museumnota hebben liggen. Deze nota of visie zet een stap vooruit en erkent terecht de eigen kracht van onze musea als economische en culturele motor voor Rotterdam, maar mist nog de scherpte en ambitie die past bij een stad met internationale allure. Bezoekers zien geen subsidiehokjes, zeg ik tegen de wethouder, zij zien 1 museumstad, een stad waar Rotterdammer hun eigen verhaal herkennen en waar internationale gasten juist hierheen komen voor een uniek cultureel aanbod dat onze

economie versterkt. Het gaat dus niet alleen om kaders en systemen, maar om aantrekkingskracht, om identiteit, om toekomst. Waar staan wij over 20 jaar? Dat is voor mij belangrijk. Hoe versterken we topinstellingen en particuliere initiatieven in 1 samenhangende strategie? Laten we deze visie zien als een eerste stap en in de volgende periode doorpakken met een Museumvisie 2.0 die expliciet kiest voor groei, kwaliteit en internationale ambitie. Want Rotterdam verdient geen beheer van musea, Rotterdam verdient ambitie. GroenLinks gaat daar volgens mij nog op in met een motie en die ondersteunen we dan ook graag. Tot zover. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. De heer Dekkers en daarna mevrouw Vlieger.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, dank u wel. Wij onderschrijven veel van de competenties in de Museumvisie: verbinden, inclusiviteit, toegankelijkheid, duurzaamheid, toekomstbestendig. Dat klinkt allemaal heel erg mooi. Toch hadden wij wel op nog iets meer gehoopt. Echt een visie waar het artistieke karakter van Rotterdam van de pagina's afspat en de museumbezoeker van 2030, '40 en '50 een aantrekkelijk aanbod voorgeschoteld krijgt, want de Rotterdamse musea hebben enorm veel te bieden en ook daarbuiten. Geen stad in Nederland heeft zoveel kunst in de publieke ruimte als Rotterdam. Daar mogen we ook echt wel trots op zijn. Vanuit Volt hebben we nog 2 ideeën die we middels een motie onder de aandacht willen brengen. We zouden graag de kunstroutes in de buitenruimte toegankelijker willen maken door de bewegwijzering tussen de routes beter te maken. Daarom dienen we de motie 'Rotterdam openluchtmuseum' in. Daarnaast zien we de mogelijkheid tot het definiëren van museumclusters. We hebben een aantal plekken waar best wel wat musea dichtbij elkaar liggen, dus het lijkt ons logisch om clusters te definiëren en dan te kijken of we bijvoorbeeld met dagtickets voor zo'n cluster ervoor kunnen zorgen dat bezoekers misschien op 1 dag een aantal van die musea in zo'n cluster kunnen bezoeken. Daarom dienen wij ook de motie in 'een museumdag Rotterdam'.

De VOORZITTER: De heer Dekkers heeft de volgende moties ingediend.

Motie 4. Een museumdag Rotterdam

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van het agendapunt 'Museumvisie.';

constaterende dat:
- de Museumvisie herhaaldelijk oproept tot meer samenwerking tussen de Rotterdamse musea;
- Rotterdam veel dagjesmensen trekt;

overwegende dat:
- Rotterdamse musea zich concentreren op specifieke plekken, zoals bij Museumpark, Kop van Zuid, Nieuwe Werk en Delfshaven;
- musea binnen deze museumclusters op loopafstand van elkaar zijn;
- bezoekers voor elk museum een apart kaartje moelen betalen;
- initiatieven zoals de Rembrandtkaart, Museumjaarkaart en de Rotterdampas veel populariteit genieten;

verzoekt het college:
- museumclusters te definiëren van musea die op loopafstand van elkaar zitten;
- in overleg met de Rotterdamse musea dagtickets te creëren voor deze museumclusters;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.P.A. Dekkers

Motie 5. Rotterdam openluchtmuseum

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van het agendapunt Museumvisie.';

constaterende dat:
- kunst en cultuur voor iedereen toegankelijk zou moelen zijn en traditionele musea niet voor alle Rotterdammers bereikbaar zijn;
- een toegankelijke kunstsector een van de belangrijkste uitgangspunten is van de cultuurtransitie;
- de buitenruimte voor iedereen toegankelijk is en meer dan duizend kunstwerken herbergt;
- de Museumvisie met het aanbod van kunst in de buitenruimte benoemt, maar niet ingaat op de artistieke waarde en onderlinge samenhang van de beelden in de buitenruimte;
- Rotterdam een traditie heeft met crealieve communicatie via het voetpad, onder andere door tegels met hardtooproutes, pootafdrukken van dieren en lampen om de brandgrens aan te geven;

overwegende dat:
- geen stad in Nederland zo veel beeldende kunst in de openbare ruimte bezit als Rotterdam;
- kunst in de buitenruimte Rotterdam tot openlucht museum maakt;
- de bestaande routes van BKOR nog maar een klein deel van de openbare kunst in Rotterdam omvatten;

verzoekt het college:
- om kunstroutes toegankelijker te maken middels tegels die richting en informatie over de kunst in de openbare ruimte te geven;
- hierbij gebruik te maken van de bestaande routes en informatie van het BKOR;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. L.P.A. Dekkers

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLIEGER (gl): Voorzitter, dank. Allereerst: ik ben ontzettend dankbaar voor de heer Coşkun en de heer Van Dommelen dat zij überhaupt het initiatief hebben genomen dat we hiermee zouden gaan starten als raad. Ik denk dat het ontzettend belangrijk is dat we als raad hebben stilgestaan bij de musea die we hebben in onze stad. Voor GroenLinks was het stuk dat hiervoor lag nog niet voldoende, voor meer mensen in de commissie. We zagen het als een beginpunt, maar zeker niet als eindpunt. Om daarvan uit te gaan, hebben wij ook deze motie: ‘een halve Museumvisie is geen visie’ opgesteld, mede ondertekend dus ook door de SP, de Rotterdamse VVD en de PvdA, waarin we vragen om komend jaar verder te gaan met het uitwerken van de Museumvisie en daar ook breder mensen in mee te nemen, zoals ook de niet collectie beherende musea en ook echt te gaan kijken wat we over 10 jaar bijvoorbeeld willen bereiken.

De VOORZITTER: Mevrouw Vlieger heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6. Een halve Museumvisie is geen visie

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van agendapunt 7.1 Museumvisie;

constaterende dat:
de Museumvisie een beeld wil schetsen van de museumstad die Rotterdam in de toekomst wil zijn, maar niet alle musea en kunstinstellingen nu in de Museumvisie vertegenwoordigd zijn;
in de Museumvisie enkel musea centraal staan die het presenteren en beheren van een erfgoedcollectie als kerntaak hebben, en door de gemeente worden gesubsidieerd;
instellingen als de Kunsthal, Trompenburg Tuinen & Arboretum en Fenix nu buiten de Museumvisie vallen, en bijvoorbeeld ook niet in het overzicht met bezoekcijfers zijn opgenomen;

overwegende dat:
er nu een bredere visie op de culturele instellingen in de stad mist, en vooral omdat er ingezet wordt op samenwerken er vanzelfsprekend meer organisaties aan toegevoegd zouden moeten worden;
er voor bezoekers aan Rotterdam niet een duidelijk onderscheid is tussen musea en kunstinstellingen die buiten de nauwe definitie vallen zoals gehanteerd wordt in de Museumvisie;
ook instellingen zonder een erfgoedcollectie 'het vestigingsklimaat versterken en een structurele bijdrage leveren aan de stedelijke economie door bezoekers te trekken', en bijdragen aan de bezoekcijfers aan Rotterdamse musea;
voor een echt integrale visie op de museumstad Rotterdam van de toekomst, alle instellingen betrokken moeten worden in een integraal plan;

verzoekt het college:
komend jaar met een uitwerking van de Museumvisie te komen waarin wel alle musea in Rotterdam worden meegenomen, ook de niet-collectiebeherende musea. Om samen een uitgebreidere visie voor Rotterdam als museumstad te maken: wat er nu ontbreekt en waar we over tien jaar zouden willen zijn;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. L.S. Vlieger, T.S.J. Coşkun, D.J. van Dommelen en J.M. de Bruijn

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: De heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (gvdv): Dank u, voorzitter. Het gaat beter dan vanochtend. Wat zegt u, mevrouw Verkoelen? Ik hoorde vandaag al een wethouder tegen me zeggen, dat was een mannelijke wethouder: God, wat klinkt u sexy. Toen dacht ik: misschien is dat ook wel wat, ik weet het niet. Wie dat was? Dat houd ik nog heel even geheim. Ik denk dat u het wel kunt raden. Even serieus. Bij deze Museumvisie. Het is goed dat hij er is. Het is inderdaad een beginpunt wat al is aangegeven, dus ik ben er heel erg blij mee. 10 december hadden we de commissievergadering waarin ik aangaf ook te denken vanuit het bezoekersperspectief. Ik ben blij dat de heer Koster dat heeft opgepikt en met een motie daarvoor komt. De andere moties, ik vond de motie van mijnheer Coşkun voor 2028 een geweldige motie. Dat moet je doen. Waarvoor hebben we 21 miljoen besteed als zo’n stom songfestival en zou je hierop gaan bezuinigen? Dus gewoon doen, maak er geld voor vrij. Ik heb nog wel een vraag aan de wethouder en dat is naar aanleiding van onze vorige commissie. Toen heb ik de wethouder

gevraagd naar de bezoekersaantallen van het Wereldmuseum, omdat er een discrepantie zit in de stukken. Ik heb daar nog geen antwoord op gezien. Misschien wilt u het zo meteen toelichten. Ik had het nog niet in de stukken gezien. Daar wilde ik het bij laten.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Anderen niet? Dan ga ik naar de wethouder.

De heer KASMI (wethouder): Voorzitter, de moties komen nog binnen, dus ik ben ze even aan het ordenen en meteen aan het lezen, zodat ik ze van informatie kan voorzien. Ik heb ze zo in de gauwigheid wel allemaal kunnen lezen. Dan ga ik over tot advies vanuit de kant van het college, voorzitter. Dan begin ik bij motie 1, 'bezoekers perspectief centraal stellen in de Museumvisie'. Daar is inderdaad in de commissie ook veel over gesproken. De heer Van der Velden had daar zijn hele bijdrage, volgens mij, rondom gemaakt. De heer Koster verwijst daar nu ook naar. Deze kan ik omarmen. Sowieso hebben we ook met elkaar besproken dat dit stuk een work in progress is. Het is niet een stuk dat in beton gegoten is. De stad ontwikkelt zich, beweegt en wij zullen natuurlijk onze visie daar ook van tijd tot tijd op moeten aanpassen. Dit was een eerste aanzet om tot een eerste gedragen visie te komen. Maar wat mij betreft is het niet in beton gegoten. Deze motie kan ik dus omarmen, voorzitter. Dan had ik een motie van de SP en GroenLinks 'waar het verleden toekomst heeft'. Een mooie toekomst, als je niet weet waar je vandaan komt, weet je ook niet waar je naartoe wil gaan, zeggen ze dan. Ook in het kader van laatste raad voor de heer Coşkun kan ik deze omarmen. Nee hoor, het is een goede motie, dus deze kan ik omarmen. Nog wel een kleine aantekening. U zei: nou wil het toeval dat, dat is geen toeval. Daar hebben we hard voor gewerkt als stad en gelobbyd. Dan doet u ons echt tekort. Dat congres komt niet zomaar naar Rotterdam. Het is ook een erkenning voor ons als museumstad, dus ik ben ontzettend blij en bijzonder trots dat we het voor elkaar hebben gekregen dat in 2028 Rotterdam dan echt in de schijnwerpers staat wat betreft de musea. Ik denk dat het heel goed te doen is om daaromtrent iets leuks te organiseren voor de Rotterdammers. Een sympathieke motie, deze kan ik omarmen. Dan motie 3, ondertekend door D66 en GroenLinks, 'hiphop op de kaart', bij een mogelijk initiatief vanuit de gemeenschap voor de ontwikkeling van een hiphopmuseum aan te sluiten. Lijkt me geen motie die ik niet kan omarmen. Met andere woorden: kan ik omarmen. Staat ook in de visie en u verwees daar ook naar, want eigenlijk staat er al in de visie dat onze grondhouding is: wij staan open voor nieuwe initiatieven. We hebben natuurlijk de Fenix gehad, dat is prachtig mooi. We krijgen het Danshuis om weer een ander voorbeeld te geven. Dus onze grondhouding is: als er een initiatief is dat kansrijk is, dat door de gemeenschap gedragen is, dat een positieve bijdrage kan leveren aan het culturele veld, dan zullen we daar in beginsel heel positief naar kijken. Dat geldt ook voor deze motie. Als er vanuit de community een signaal komt of een gesprek, dan gaan we dat gesprek op. Dat past ook in het verlengde van, dus dan weet u al wat het antwoord is op uw vraag. Dan motie 4, 'museumdag Rotterdam' van Volt. Deze kan ik op zich omarmen. Het is goed om te weten dat we in het verleden ook al een keer hebben geëxperimenteerd hiermee, toen bij het Museumpark. Dat was niet zo succesvol, maar dat is ook alweer een tijdje geleden. Dus ik denk dat het sowieso de moeite waard is om het nog een keer te proberen en te kijken wat het ons oplevert. Het is op zich een goed idee, dus deze motie kan ik omarmen. Dan nog een motie van Volt, 'Rotterdam openluchtmuseum', om kunstroutes toegankelijker te maken middels tegels. Deze is overbodig, want bij de kunstwerken hebben we allemaal tegels met informatie dus dat is er. Daar zorgt het CBK ook voor. Dus als u goed oplet, kunt u zien dat er bij de verschillende kunstwerken een klein tegeltje is. Binnenkort gaan er natuurlijk ook prachtige rondleidingen plaatsvinden vanuit het prachtige tramhuis, wat nu helemaal opgeknapt is. Dan is er zelfs een rondleiding, er worden boekjes uitgedeeld, er is een app en alles. Dus in die zin wordt u wel op uw wenken bediend, maar is hij daarmee overbodig. Een sympathieke motie, maar dat doen we in principe al. Ik zie een interruptie, voorzitter.

De VOORZITTER: De heer Dekkers.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, dank u wel. Voor ons gaat het erom dat niet bij het kunstwerk een tegel komt, maar juist op de route zelf. Ik kan me voorstellen dat de appreciatie dan hetzelfde blijft, maar het gaat ons er dus echt om dat we die route onder de aandacht brengen.

De heer KASMI (wethouder): Dat is ook het geval. Voorzitter, dan motie 6, 'een halve Museumvisie is geen visie'. Jammer van de titel, zou ik bijna willen zeggen. Deze past in de lijn van wat ik eerder had gezegd dat dit niet in beton gegoten is, wat mij betreft. Ik zou hierbij wel willen zeggen, als je ervan maakt: begin iets, want komend jaar is al heel snel. Dat lijkt me niet. We krijgen ook nog die bijeenkomst waar ook heel veel relevante informatie gedeeld gaat worden. Als we daar nou bij aansluiten en op dat moment gaan kijken, dan kan ik hem omarmen. Dus het zit veel meer in de tijd, omdat we binnen een jaar, moet ik zeggen, zijn er niet zoveel nieuwe ontwikkelingen dat die dan weer helemaal aangepast worden. Maar zo'n congres, waar de heer Coşkun ook al naar verwees, dat is een mooi moment, omdat heel de wereld dan hier is in Rotterdam om dan te kijken: hoe kunnen we de visie verder vormgeven? Zo kan ik hem omarmen.

De VOORZITTER: Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLIEGER (gl): Voorzitter, ik bedoelde ook niet dat het komend jaar af moest zijn, maar meer dat je dan komend jaar aan de slag gaat met dat ophalen bij die andere organisaties. Prima om het dan iets aan te passen. Dan kom ik met een andere versie.

De VOORZITTER: Dan wachten wij de aangepaste motie nog tegemoet en dan kunnen we die later ook nog van een oordeel voorzien, als die er ligt.

De heer KASMI (wethouder): Voorzitter, ik moet hem inderdaad zien als er een aangepaste motie komt. Maar wij zijn natuurlijk constant in gesprek met musea en we proberen constant natuurlijk nieuwe informatie op te halen. Dus dat deel dat u vraagt, dat doen we al. Waar het om gaat is dat, als u het heeft over een nieuwe versie, die komt dan echt iets later. U bedoelde het kennelijk ook niet zo, omdat het heel weinig zin heeft om over een paar maanden alweer met een nieuwe versie te komen. Volgens mij begrijpen we elkaar. Als we het zo doen en u past uw motie daarop aan, dan denk ik dat ik daar heel welwillend naar wil gaan kijken. Dank u wel, voorzitter.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Zijn er nog vragen blijven liggen? Niet. Dan zijn we hiermee aan het einde gekomen van agendapunt 7.1.

7.3 Het herziene voorstel om aan de bestemmingsreserve restauratie Riviérahal in twee tranches €4,6 mln. te onttrekken en dit bedrag als bijdrage toe te kennen aan de Stichting Koninklijke Diergaarde Blijdorp.

De VOORZITTER: Dan gaan we door met agendapunt 7.3, want agendapunt 7.2 was een regulier debat geworden. Dat is het herziene voorstel om aan de bestemmingsreserve restauratie Rivièrahal in 2 tranches 4,6 miljoen te onttrekken en dit bedrag als bijdrage toe te kennen aan de Stichting Koninklijke Diergaarde Blijdorp. Het woord is aan de heer Koster.

De heer KOSTER (lr): Dank u wel, voorzitter. Ik mag ook wel wat zeggen. Diergaarde Blijdorp ligt Leefbaar aan het hart. Volgens Leefbaar zeer kritisch op de gang van zaken bij Blijdorp. Er was een slechte interne controle, dat is 1 van de oorzaken waar we nu zitten. In 2020 was er al sprake van 10 miljoen lening in coronatijd. Toen is er al aangedrongen op reorganisatie. Uiteindelijk heeft Blijdorp het geld anders bemachtigd, geen beroep moeten doen op Rotterdam en is die organisatie niet doorgevoerd. Achteraf moeten we constateren dat in 2023 een fors verlies van 1,7 miljoen is geleden, in 2024 5 miljoen verlies en in 2025 begrijp ik

dat men quitte heeft gespeeld. Nu moet er 4,6 miljoen euro bij. Dat geld wordt gehaald uit een reserve van 20 miljoen die dit college heeft bestemd voor de renovatie van de Rivièrahal. Wij hebben echt alle vertrouwen in de nieuwe directie van Blijdorp. Toch is dat een grote klus en tegelijkertijd, dat signaleert COR ook, een fors risico. Leefbaar heeft, nogmaals, veel vertrouwen in de nieuwe directie en de vraag is of de raad van toezicht dat vertrouwen nog geniet. Wij hebben van de wethouder in de commissie gehoord dat hij best kritisch is op Blijdorp. Er zijn missers gemaakt, geen meerjarig onderhoudsplan, had commerciëler op kunnen treden. Maar ik zou ook graag zo'n dergelijke conclusie van de raad van toezicht horen. Daar zit een volledig nieuwe directie, die gaat met een schone lei aan de slag en ik zou ook graag iets van de raad van toezicht willen horen. Hoe kijken zij hierop terug? Is er een kritische zelfreflectie geweest? Ik hoop dat de wethouder dat kan toezeggen. Zo niet, dan moeten we toch denken aan een ander iets, bijvoorbeeld een onderzoek van de Rekenkamer. Wij horen heel graag wat de wethouder hiervan vindt. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Dank u wel, voorzitter. Wij delen vergelijkbare zorgen, maar we wilden hier sowieso al 4 jaar lang een goed gesprek met de wethouder en de raad over de toekomst van Blijdorp. Dat is ons niet gelukt. Misschien is daar na maart meer ruimte voor. We willen niet in de weg staan van een onttrekking voor noodzakelijke aanpassingen die moeten worden gedaan voor dierenwelzijn. Maar natuurlijk vinden we het wel jammer dat het zover is gekomen. Dan willen we het ook hebben over die raad van toezicht. Daar hebben wij een motie voor. Wij willen er te allen tijde op toezien dat er tenminste één lid is met het specialisme dierenwelzijn. Er is er nu eentje, die zit er nog zo'n drie jaar. Ik hoop dat er altijd een lid is die iets weet van het dierenwelzijn, zodat we nooit meer in zo'n situatie terecht komen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Morkoç heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Dierenwelzijn en Blijdorp

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van agendapunt 7.3 Het herziene voorstel om aan de bestemmingsreserve restauratie Riviérahal in twee tranches van €4,6 mln. te onttrekken en dit bedrag als bijdrage toe te kennen aan de Stichting Koninklijke Diergaarde Blijdorp;

constaterende dat:
- het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Rotterdam de mogelijkheid heeft, op basis van de statuten van de stichting, om één lid in de Raad van Toezicht van de Diergaarde Blijdorp voor te dragen;
- er op dit moment één lid van de leden van de Raad van Toezicht van Blijdorp een expertise heeft in dierenwelzijn, die al in haar tweede en laatste termijn zit;

overwegende dat:
- dat voor een dierentuin van cruciaal belang is dat er voldoende aandacht is voor dierenwelzijn in alle geledingen van de organisatie;
- dat het College bij haar laatste voordracht ervoor heeft gezocht dat dit lid een specialisme in dierenwelzijn had;

verzoekt het college:
- erop toe te zien dat de Raad van Toezicht van de Diergaarde Blijdorp altijd tenminste één lid heeft met een specialisme in dierenwelzijn;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. M.Y. Morkoç en S. Reitema

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: De heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66): Dank u wel, voorzitter. Ik denk dat de zorgen rond Blijdorp terecht zijn, maar ik denk dat het ook belangrijk is dat we Blijdorp op dit moment op deze wijze steunen als een plek waar vele Rotterdammers warme herinneringen bij koesteren. Misschien niet iedereen, zeg ik richting de heer Van der Velden, maar vooral toch ook om perspectief te bieden naar de toekomst, wellicht als centrum voor natuurbehoud en natuureducatie en natuurlijk vooral ook als Gesamtkunstwerk van Sybold van Ravesteyn met die monumentale Riviérahal. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dan is het woord aan de heer Dahoe.

De heer DAHOE (denk): Dank u wel, voorzitter. Ik sluit me aan bij de voorgaande sprekers. Het is verder al goed besproken en goed dat de wethouder hier ook steun voor biedt en dat er genoeg momenten zijn voor reflectie en rapporteren. Waar ik me nog wel een beetje zorgen over maak, is dat al die kosten die gemaakt zijn en die doorvertaald worden naar het toegangskaartje van de dierentuin. Mijn vraag is of de gemeente daar nog iets in kan betekenen. Ik ben me er wel van bewust dat we niet gaan over de programmering en de entreekosten zelf, maar ik zou het heel jammer vinden als het niet meer betaalbaar blijft voor de gemiddelde Rotterdammer. Als u daarop wil reflecteren, heel graag. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, wij kijken vooruit. We hebben vertrouwen in het herstelplan, in de nieuwe directie en in de stappen die nu worden gezet en steunen het voorstel van de wethouder. Blijdorp kan hierdoor sterker en weerbaarder uitkomen, organisatorisch sterker, financieel sterker en beter voorbereid op de toekomst. De wethouder heeft in de commissie toegezegd de raad 2 keer per jaar actief te informeren over de voortgang van het herstelplan. Dat waarderen wij. Tegelijkertijd verwachten wij dat in die terugkoppeling expliciet de financiële risico's worden geadresseerd die in de commissie en door de COR zijn benoemd, integraal en in samenhang met de beheersmaatregelen. Met die openheid en met duidelijke afspraken hebben wij er vertrouwen in dat Blijdorp de komende jaren weer financieel stabiel wordt en zich kan richten op waar het echt om draait: een sterke, toekomstbestendige Diergaarde voor Rotterdam. Dus graag nog de toezegging van de wethouder dat hij die financiële risico's in zijn terugkoppeling 2 keer per jaar actief meeneemt. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Zijn er nog anderen? De heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (gvdv): Dank u, voorzitter. Ik denk dat mijn standpunt over Blijdorp bekend mag zijn. Ik denk dat het de hoogste tijd is dat we in deze gemeenteraad eens een keer discussie gaan voeren over de toekomst van Blijdorp. Wereldwijd zie je de bezoekersaantallen van diergaarden teruglopen. Mensen hebben ook steeds meer moeite met de manier waarop dieren worden gehouden. Dus heeft een dierentuin als Blijdorp, een kleine stadsdierentuin, terwijl je ook nog Antwerpen hebt en Artis in Amsterdam, heeft dat nog toekomst? Wij denken van niet. Het zou goed zijn om daar eens een keer een debat over te hebben. Wat ik ook wel opmerkelijk vind, is dat wij als gemeente, Blijdorp heeft 21 rijksmonumenten, de theeschenkerij, het giraffenhuis, de Riviérahal. Ik vind het best

opmerkelijk dat wij 20 miljoen hebben gereserveerd om een rijksmonument, 1 deel daarvan, te gaan renoveren als gemeente. Ik vind dat opmerkelijk. Waarom doet het rijk dat niet? Misschien kunt u iets zeggen over de lobby met het rijk daarvoor, daar ben ik langzamerhand toch wel benieuwd naar. Voorzitter, wij zullen tegen dit voorstel gaan stemmen, want wij vinden dat Blijdorp op deze wijze geen toekomst meer heeft in Rotterdam.

De VOORZITTER: De heer Van Dommelen heeft een vraag aan u.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Eén vraagje ter verheldering. Ik ken het standpunt van de heer Van der Velden, prima. Maar nieuw voor mij is dat hij nou Blijdorp wegzet tegen Artis en Antwerpen en dat hij zegt: in verhouding tot die 2 dierentuinen is deze dierentuin niet meer nodig. Dat snap ik niet helemaal. Kunt u dat nog toelichten?

De VOORZITTER: De heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (gvdv): Dank u, voorzitter. Je hebt, wat is de afstand Amsterdam, Rotterdam of Amsterdam, Antwerpen, dat is uit mijn hoofd, laten we zeggen, een kleine 200 kilometer. Moet je daar 3 stadsdierentuinen houden die op het moment ook allemaal problemen hebben? Je zou ook kunnen denken, ik noem maar wat, als je een voorstander van dierentuinen bent: bundel de krachten. Dat gebeurt niet. Ik zie geen levensvisie voor 3 dierentuinen midden in de stad en elke keer maar komen aankloppen bij de gemeente. Ik zie daar geen toekomst in.

De VOORZITTER: Dank. Anderen? Niet. Dan vraag ik de wethouder om te antwoorden.

De heer VERSNEL (wethouder): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Mijnheer Koster heeft kritische vragen gesteld. Dat deed hij ook uitgebreid in de commissiebespreking van ons voorstel. Ik denk dat zijn vragen stuk voor stuk begrijpelijk en ook terecht zijn. We hebben er natuurlijk allemaal echt van gebaald dat we moesten constateren dat onze geliefde dierentuin zich opnieuw in zo'n vervelende situatie bevond en dat ook de hulp van de gemeente daarbij nodig is. Ik ben zelf inmiddels een heleboel gesprekken verder met zowel de tijdelijke directie, ook overigens de oude directie, de nieuwe directeur, ook de voorzitter van de raad van toezicht. Mijn beeld is dat er wel degelijk stevige conclusies zijn getrokken en ook lessen zijn geleerd over wat er naar de toekomst toe beter moet en daarmee dus ook wat er in het verleden onvoldoende is gebeurd. Dat richt zich op verschillende dingen, zoals het gegeven dat we een eenhoofdige directie hadden. Dat is naar de toekomst toe onwenselijk bevonden. De conclusie die daaraan is verbonden, is dat er naast de directeur ook dus een financieel directeur is aangesteld die nu samen de directie vormen. Het is nodig gebleken om ook een deel van de bedrijfsvoering echt een professionaliseringsslag door te laten maken. Het is nodig gebleken om een meerjarig onderhoudsplan voor alle kapitaalgoederen te maken. Dat is er nu ook. Er zijn veel onbenutte kansen voor het commercialiseren van de Diergaarde. Overigens zonder dat dat moet betekenen, daar kom ik zo meteen ook bij mijnheer Dahoe op terug, dat de basisdierentuinervaring duurder moet worden voor iedereen en daarmee dus onbetaalbaar wordt voor een deel van de Rotterdammers. Er is een heel zwaar profiel nieuwe algemeen directeur nu aangesteld. Er wordt ook door de raad van toezicht gezocht naar een heel zwaar profiel nieuwe voorzitter van de raad van toezicht. Dat is nu ook aan de orde. Dus ik heb er, op grond daarvan, veel vertrouwen in dat dit echt heel anders gaat lopen dan het tot nu toe heeft gelopen. Er zijn vrij stevige conclusies getrokken en ook veranderingen nu al doorgevoerd. Mijnheer Koster weet ook, andere leden van de raad weten dat ook, dat ook de ontwikkeling al onder aansturing van het tijdelijk bestuur in de afgelopen maanden ook heel positief is geweest. We hebben gezien dat er echt al een forse kostenbesparing bijvoorbeeld is mogelijk gebleken en dat de cijfers nu er echt al aanzienlijk beter uitzien. Wat ik wil voorkomen, is dat wij als gemeente ons een te grote rol aanmeten. De dierentuin is een private organisatie. Maar wat ik wel wil

doen, is nogmaals de wens van deze raad aan de raad van toezicht overbrengen om ook inzicht te geven in hoe zij de geleerde lessen zien. Dat is de toezegging die ik wil doen. Ik kan dat niet afdwingen, dat wil ik ook niet afdwingen, maar ik wil wel de wens kenbaar maken en ik wil dan ook u laten weten hoe die wensen door de raad van toezicht worden ontvangen.

De VOORZITTER: De heer Koster.

De heer KOSTER (Ir): Voorzitter, dank u wel dat u dat doet. Dit is niet zomaar iets. Uiteindelijk moet de gemeente bijspringen nu. We hebben gezien dat in 2020 de gemeente ook moest bijspringen. Toen wisten we al dat er een grote reorganisatie nodig was. Ik vind het heel belangrijk dat we hiervan leren. Mijnheer Van Dommelen is terecht kritisch bij het Fotomuseum. Ik vind, dit zijn belangrijke functies en dit is niet een baan die je eventjes erbij doet omdat het onbezoldigd is. Het is een baan die serieus genomen moet worden. Dus ik verwacht echt een kritische reflectie van die mensen. Ik hoop dat we daar echt met zijn allen van kunnen leren. Dank u wel.

De heer VERSNEL (wethouder): Dank u wel. Ik ken dat pleidooi ook van mijnheer Koster. Ik snap inmiddels ook heel goed waar dat bij hem vandaan komt. Die raden van toezicht hebben een belangrijke rol in onze stad, zeker bij dit soort instituties die breed worden gedragen in de samenleving. Dus we mogen met zijn allen verwachten dat dat soort werk goed en duchtig wordt gedaan. Ik zal dat gevoel overbrengen. Dan kom ik bij mevrouw Morkoç. Die heeft een motie ingediend die ons vraagt om een grotere rol aan te nemen, echt wel in formele zin, dan we hebben ten aanzien van die raad van toezicht, want wij gaan niet over de samenstelling van die raad van toezicht in het algemeen. Wij mogen als gemeente Rotterdam 1 van de 7 leden van de raad van toezicht aanwijzen. Dat is op dit moment iemand met het profiel dierenwelzijn. Op het moment dat de aanstellingstermijn van die persoon is verlopen, zullen wij opnieuw kijken naar wat wij als gemeente op dat moment een verstandige toevoeging vinden aan de rest van de leden van de raad van toezicht. Ik kan en wil er nu niet op vooruitlopen wat op dat moment dan het meest van meerwaarde zou kunnen zijn. Want dat zou iemand met een specialisme in dierenwelzijn kunnen zijn, maar ook met een heel ander specialisme.

De VOORZITTER: Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Voorzitter, een verstandige toevoeging in de raad van toezicht, lijkt mij altijd, voor een dierenpark is iemand met kennis van dierenwelzijn. Het klopt dat wij er maar eentje mogen voordragen, maar ik lees in de brief van de wethouder dat hij al eerder bij Blijdorp onder de aandacht heeft gebracht dat er een bepaalde profielschets moet zijn voor de voorzitter en andere komende vacatures, namelijk deskundigheid op juridisch vlak en projectmanagement. Ook allemaal belangrijke dingen voor een raad van toezicht van zo'n grote organisatie. Wat ook belangrijk is, is iemand met kennis van dierenwelzijn. Dus als de wethouder dit ook onder de aandacht kan brengen, lijkt dat mij heel redelijk en fijn.

De VOORZITTER: De wethouder.

De heer VERSNEL (wethouder): Die eerdere waar mevrouw Morkoç naar verwijst, was de discussie in de commissie waarin mijnheer Koster, uw collega commissielid, op dat moment ook een duidelijk pleidooi hield voor een kwaliteitsslag in de raad van toezicht als het gaat om de financiële huishouding en de bedrijfsvoering. Ik denk dat dat voor de voorzitter van de raad van toezicht cruciale expertises zijn. Maar wij gaan vervolgens zelf, als je het hebt over waar wij ook echt van zijn, dan is dat onze eigen vertegenwoordiger in de raad van toezicht. Niet eens een vertegenwoordiger overigens, maar degene die wij mogen aanstellen. Nogmaals, dat gaat pas over een paar jaar aan de orde zijn. Ik vind het belangrijk dat op dat moment moet worden bezien hoe de samenstelling van de raad van toezicht op dat moment

is. Dan moeten we op basis daarvan een beoordeling maken wat wij daar het meest van meerwaarde vinden. Dat hoeft niet automatisch iemand met het aandachtsgebied dierenwelzijn te zijn, want die kunnen op dat moment ook al goed in die raad van toezicht aanwezig zijn. Dan kom ik bij mijnheer Dahoe die heeft gevraagd naar de kosten van het toegangskaartje. Het toegangskaartje is echt niet iets waar wij over gaan. Dat erkent mijnheer Dahoe ook. Ik ben er overigens van overtuigd dat ook de nieuwe directeur van de Diergaarde, waar ik zoals gezegd ook inmiddels een goed en uitgebreid gesprek mee heb gehad, absoluut niet geneigd zal zijn om als eerste te kijken naar het verhogen van de basiskosten, zoals de kosten van het toegangskaartje of de kosten van een colaatje. Sterker nog, dat was 1 van de eerste dingen waar ze naar had gekeken en ze vond die prijs van het colaatje in de dierentuin te hoog, wat inmiddels 4,50 euro is. Dat is ook heel veel voor een colaatje. Ik denk dat we een bestuur zullen hebben dat in staat zal zijn om een meer gedifferentieerde bezoekerservaring mogelijk te maken, waardoor mensen die wat meer geld kunnen en willen besteden dat ook kunnen doen, maar tegelijkertijd de dierentuin voor een heel brede groep Rotterdammers ook toegankelijk blijft.

De VOORZITTER: Mevrouw Morkoç had nog een vraag, denk ik, over het antwoord dat hiervoor is gegeven.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Voorzitter, vooral een uiting van teleurstelling, want de wethouder staat er dus blijkbaar wel voor als het gaat over andere expertises, die ook belangrijk zijn in de raad van toezicht. Maar als het gaat over dierenwelzijn en ervoor zorgen dat op lange termijn in de raad van toezicht er iemand zal zijn met die expertise, voor een dierentuin lijkt dat mij cruciaal, verstandig, van meerwaarde. Al die dingen die de wethouder ook zegt over andere expertises. Dan vind ik het jammer dat de wethouder daar dan niet voor staat.

De heer VERSNEL (wethouder): Ik herken mij niet in die conclusie uit mijn woorden, maar ik leg me erbij neer dat ik dat niet zal kunnen veranderen. Dan kom ik bij mijnheer Van Dommelen die vroeg een toezegging ten aanzien van de halfjaarlijkse rapportages die ik zal delen en die toezegging wil ik doen. We zullen daar expliciet ingaan op de ontwikkeling ten aanzien van de financiële risico's die zijn herkend. Dan ten aanzien van de vraag van mijnheer Van der Velden over de rijksmonumenten. De Diergaarde mikt ook op het aantrekken van rijkssubsidies als het gaat om het uitvoeren van het renovatiewerk aan de rijksmonumenten. Daar is inderdaad de bekende gemeentelijke bijdrage, maar men mikt nadrukkelijk in de cofinanciering ook op rijksbijdrage.

De VOORZITTER: Mijnheer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (gvdv): Dank u, voorzitter. Geldt dat dan ook voor de Riviérahal die eraan zit te komen? Maar nu is er nog geen geld van het rijk voor de Riviérahal?

De heer VERSNEL (wethouder): Dat klopt, dus dat is work in progress. Dat traject loopt.

De heer VAN DER VELDEN (gvdv): Dus wij gaan 20 miljoen euro steken in een private onderneming, ook nog eens een keer in een rijksmonument en het rijk draagt nog steeds geen cent bij. Ik vind het heel opmerkelijk dat de gemeenteraad zo makkelijk dat geld weggeeft. Maar goed, dat is mijn mening.

De VOORZITTER: De wethouder.

De heer VERSNEL (wethouder): Ik hoor het u zeggen, maar dat is natuurlijk ook niet het besluit dat nu hier ter bespreking ligt. Dat is een keuze die jaren geleden is gemaakt.

De VOORZITTER: Zijn daarmee alle vragen beantwoord? Dan zijn we hiermee aan het einde gekomen van agendapunt 7.3.

7.4 Pompenburg.
a. Het herziene voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Pompenburg';
b. Het voorstel tot het openen van de grondexploitatie 'Pompenburg'.

De VOORZITTER: Dan gaan we door met agendapunt 7.4, Pompenburg, het herziene voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan Pompenburg en het voorstel tot het openen van de grondexploitatie Pompenburg. De wethouder is al aanwezig. Dan geef ik als eerste het woord aan de heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp): Voorzitter, laat ik kort zijn. Ook project, daar komen honderden zo niet duizenden woningen bij en helaas zit er geen 40 procent sociaal bij. Daarom kunnen wij dat niet steunen.

De VOORZITTER: Dat is kort en krachtig. De heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66): Dank u wel, voorzitter. Wat D66 betreft, is het een mooie ontwikkeling rond het allerlaatste brandgat van de stad. Dat an sich al bijzonder en memorabel hoe we na 85 jaar na de verwoesting van de binnenstad nu echt het allerlaatste lege plekje een definitieve invulling gaan geven. Er waren wat zorgen rond met name horeca, zoals BIRD-plekken die belangrijk zijn, juist ook voor een levendige stad. Het valt te prijzen dat dit belang ook door het college wordt gezien. Die levendige omgeving zien we ook terug in bijvoorbeeld een optie voor een filmhuis, maar ook met de mogelijke terugkeer van de Luchtsingel. Wellicht niet in diens letterlijke vorm, maar mooi om te zien hoe het belang van die langzame route en verbinding is geland in de plannen. Dan ook een punt van zorg, waar we in de commissie ook niet zo over te spreken waren. Dat is de wijze van het aangehaakt houden van de verschillende belanghebbenden. Belanghebbenden die ook in dat formele proces van zienswijzen, daar de nodige tijd in steken. Dat is belangrijk voor ons democratisch proces. Dan kan het in een ruimtelijk proces soms wat langer duren voor er wat gebeurt, omdat zaken meer tijd vergen. Maar zorg dan ook dat die betrokkenen aangehaakt blijven. Vandaar deze motie.

De VOORZITTER: De heer De Haan heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Sharing (informatie) is caring

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 7.4 Pompenburg;

constaterende dat:
- Pompenburg, het laatste brandgat van de stad, wordt getransformeerd tot een nieuw stadsgebied met ruimte voor woningen, cultuur en ontspanning;
- verschillende bewoners hebben aangegeven overvallen te zijn door de besluiten in het proces rondom de ontwikkeling van het gebied;

overwegende dat:
- de ontwikkeling van Pompenburg nodig is voor het aanpakken van de woningnood en bijdraagt aan de levendigheid van Rotterdam;
- het belangrijk is dat bewoners op de hoogte zijn van de ontwikkelingen bij hun in de buurt;

- tijdige en regelmatige informatieverstrekking aan bewoners het draagvlak voor in grijpende projecten vergroot;

verzoekt het college:
- reclamanten beter op de hoogte te houden over de voortgang van het omgevingsplan, wanneer de beoogde periode tussen de terinzagelegging en vaststelling langer duurt dan beoogd;
- hierover voor eind Q2 2026 terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. de Haan

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Zijn er anderen die het woord wensen? Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Voorzitter, dit is het vaststellen van een bestemmingsplan. Dit is een volgende stap in de reeks van stappen die eerder al genomen zijn. Wij vinden ook dat er meer betaalbare huur en koop in zou moeten, maar wij willen toch de doorgang geven aan het realiseren van nieuwe woningen. We hebben wel 2 moties: 'veilig over straat - Stroveer', dat gaat over de tunnel die een beetje ontstaat tussen 2 garageboxwanden in. Wij willen voorkomen dat dit soort plekken onveilig gevoeld worden, bijvoorbeeld voor vrouwen, maar natuurlijk uiteindelijk voor alle bewoners, door al voor in het ontwerp rekening te houden met die veiligheid en dat mee te nemen. Dat is motie 1. Dan hebben we nog een motie 'informeer bewoners over geluidsisolatie'. Dat gaat over bewoners die daarvoor in aanmerking komen, te wijzen op subsidieregelingen voor geluidsanering. Dit naar aanleiding van de veegbrief.

De VOORZITTER: Mevrouw Kockelkoren heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. Informeer bewoners over geluidsisolatie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van agendapunt 7.4 Pompenburg;

constaterende dat:
- DCMR heeft geconstateerd dat bestaande woningen rond de Hofbogen nu een hogere geluidsbelasting vanuit de omgeving hebben dan de grenswaarde;
- het voortbestaan van de horeca in dit gebied geborgd wordt door middel van een maatwerkvoorschrift en nieuwe woningen voldoende geluidsisolatie krijgen;
- er mogelijk bij bestaande woningen geluidsisolatie nodig is om overlast in de woning te voorkomen;

overwegende dat:
- het wenselijk is dat bewoners en verhuurders in het gebied geluidsisolerende maatregelen nemen voor hun woning;
- zij hiervoor mogelijk aanspraak kunnen maken op de subsidieregeling voor geluidssanering;

verzoekt het college:

- uit te zoeken in hoeverre bestaande woningen rond de Hofbogen in aanmerking komen voor de subsidieregeling geluidssanering of eventuele andere subsidies voor geluidsisolatie;
- bewoners en verhuurders die in hiervoor aanmerking komen actief daarover te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren en S. Reitema

Motie 3. Veilig over straat – Stroveer

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van agendapunt 7.4 Pompenburg;

constaterende dat:
- de groene ruimte rondom de nieuwbouw tussen het spoor en het Stroveer verhoogd wordt aangelegd;
- hierdoor een zone van 5 meter breed ontstaat voor hulpdiensten en langzaam verkeer tussen de twee parkeergarages in;
- een straat met aan beide kanten blinde muren van parkeergarages niet bevorderlijk is voor de veiligheid;

overwegende dat:
- dit soort plekken in de stad, met weinig zichtlijnen en weinig sociale controle, juist voor (jonge) vrouwen snel onveilig voelen;
- het effectiever is om in het ontwerp rekening te houden met de veiligheid dan om achteraf aanvullende maatregelen te moeten nemen;

verzoekt het college:
- met de architect en omwonenden in gesprek te gaan over hoe een onveilige inrichting van het Stroveer voorkomen kan worden;
- het ontwerp aan te passen of met mitigerende maatregelen te komen om de veiligheid op het Stroveer te waarborgen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren en S. Reitema

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Mijnheer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Voorzitter, prachtig plan. Alle steun voor dit plan. Dank voor de brief van afgelopen week, waarin onder andere werd gesproken over de gesprekken met BIRD. Ik heb met de eigenaar gesproken. Er is enerzijds dankbaarheid voor de stappen die we nemen, anderzijds is er ook nog veel wantrouwen. Ik kan het niet helemaal overzien. Mijn verzoek aan de wethouder is: ga intensief met ze in gesprek en houd ons op de hoogte. Dat zou ik heel prettig vinden, want is wel heel belangrijk voor dat gebied, dat dat een goede plek kan behouden. Tot zover, dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Anderen? Niet. Dan vraag ik aan de wethouder of zij kan antwoorden.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Dank u wel, voorzitter. Een ontzettend groots plan voor ons centrum. Ik denk echt een heel mooie toevoeging die we hier weer mogelijk gaan maken. Er zijn nog wat zorgen. Daar hebt u ook wat moties over ingediend. Die zal ik nu behandelen. De eerste is van GroenLinks 'informeer bewoners over geluidsisolatie'. U vraagt om de mensen goed te informeren, als er subsidieregelingen zijn, welke dat dan zijn en mensen daar dan ook over op de hoogte te stellen. Dat wil ik zeker doen. Ik zie dit wel als een inspanningsverplichting, want ik weet het niet. We gaan dit uitzoeken. Als het zo is, dan kunnen mensen daar ook aanspraak op maken en zullen we dat ook aanbieden. Maar eerst maar uitzoeken of het zo is. Daar kan ik goed mee uit de voeten, oordeel raad. Dan hebt u ook 'veilig over straat'. Deze moet ik ontraden, omdat de 5-meterzone wordt afgesloten en is alleen voor hulpdiensten en servicediensten. Er is geen langzaam verkeer in deze 5-meterzone, die gaat via het hoger gelegen park. Dat is de reden waarom we op deze manier daar niet mee om willen gaan, dus die zal ik ontraden. Dan de motie van D66 'sharing (informatie) is caring', beter op de hoogte te houden, reclamanten, van de voortgang als het langer duurt dan beoogd. Dat hebben we hier niet goed gedaan. Dat heb ik ook in de commissie toegegeven. Dus het is een goed punt om ook in onze processen goed te verankeren dat we dat beter moeten doen. Dus dat is oordeel raad.

De VOORZITTER: Mevrouw Kockelkoren heeft nog een vraag, denk ik, over het vorige punt.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Even terug naar die vorige motie. U zegt: er komt een hek voor, maar dat betekent natuurlijk niet dat het daarmee voor bewoners, die daar ook een toegang hebben tot hun woning daarboven, niet dat onveiligheidsgevoel kan hebben. Dus de vraag is of in het ontwerp meegenomen kan worden dat dat niet een donker, onveilig straatje wordt. Ik snap dat die dan dus niet openbaar is, maar het is wel een beetje een ongure plek mogelijkerwijs.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Laten we vooropstellen dat het natuurlijk altijd de bedoeling is dat het een prettig stuk stad wordt, dus dat die veiligheid daarbij hoort. Met deze uitleg kan ik deze motie wel oordeel raad geven, maar het wordt dus niet een heel apart ontwerp van dat stukje tunnel. Als we dat zo mogen lezen, is het goed, wat mij betreft. Dan had ik nog een vraag of meer een pleidooi van de heer Van Dommelen over dat gesprek met BIRD. Dat neem ik mij ter harte. Ik zal er zeker ook mijn uiterste best voor doen om de relatie te verbeteren en te zorgen dat het op een goede manier een plek kan blijven houden in onze stad. Dus dat zal ik zeker doen.

De VOORZITTER: Zijn er nog vragen over? Niet. Dan zijn we hiermee aan het einde gekomen van agendapunt 7.4.

7.1 Museumvisie (vervolg).

De VOORZITTER: Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLIEGER (gl): Een ordepunt. De motie van daarnet, we hebben daar een nieuw dictum. Dus dit moet ik opnieuw indienen.

De VOORZITTER: Mevrouw Vlieger heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6A. Een halve Museumvisie is geen visie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van agendapunt 7.1 Museumvisie;

constaterende dat:

- de Museumvisie een beeld wil schetsen van de museumstad die Rotterdam in de toekomst wil zijn, maar niet alle musea en kunstinstellingen nu in de Museumvisie vertegenwoordigd zijn;
- in de Museumvisie enkel musea centraal staan die het presenteren en beheren van een erfgoedcollectie als kerntaak hebben, en door de gemeente worden gesubsidieerd;
- instellingen als de Kunsthal, Trompenburg Tuinen & Arboretum en Fenix nu buiten de museumvisíe vallen, en bijvoorbeeld ook niet in het overzicht met bezoekcijfers zijn opgenomen;

overwegende dat:
- er nu een bredere visie op de culturele instellingen in de stad mist, en vooral omdat er ingezet wordt op samenwerken er vanzelfsprekend meer organisaties aan toegevoegd zouden moeten worden;
- er voor bezoekers aan Rotterdam niet een duidelijk onderscheid is tussen musea en kunstinstellingen die buiten de nauwe definitie vallen zoals gehanteerd wordt in de Museumvisie;
- ook instellingen zonder een erfgoedcollectie 'het vestigingsklimaat versterken en een structurele bijdrage leveren aan de stedelijke economie door bezoekers te trekken', en bijdragen aan de bezoekcijfers aan Rotterdamse musea;
- voor een echt integrale visie op de museumstad Rotterdam van de toekomst, alle instellingen betrokken moeten worden in een integraal plan;

verzoekt het college:
- begin 2028 met een uitwerking van de Museumvisie te komen waarin wel alle musea in Rotterdam worden meegenomen, ook de niet-collectiebeherende musea. Om samen een uitgebreidere visie voor Rotterdam als museumstad te maken: wat er nu ontbreekt en waar we over tien jaar zouden willen zijn;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger, T.S.J. Coşkun, D.J. van Dommelen en J.M. de Bruijn

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: De motie moet formeel nog wel een oordeel krijgen van de wethouder. We zullen kijken wanneer we dat tussentijds kunnen organiseren. Wethouder Kasmi komt bij 7.11 terug, dus dan kunnen we hem daar gelijk ook vragen om te reageren.

7.5 Het voorstel tot vaststelling van het projectambitiedocument Mosaic (GGD-locatie).

De VOORZITTER: Dan zijn we aangekomen bij punt 7.5, het voorstel tot vaststelling van het projectambitiedocument Mosaic GGD-locatie. Het woord is aan de heer Verhoef.

De heer VERHOEF (Ir): Dank u wel, voorzitter. Mooi dat er eindelijk wordt ontwikkeld op die hoek. We hebben het in de commissie al uitgebreid gehad over smaak. Ik zal dat deksel op de pan laten. Ik heb wel een motie, samen met de heer Van Dommelen. De motie roept wel op om in dit vroege stadium van een ambitiedocument nog niet onszelf heel veel beperkingen op te leggen en voor wat betreft de transformatie van het GGD '70 gebouw alle opties open te houden.

De VOORZITTER: De heer Verhoef heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Laat The Perfect Fit perfect fitten

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van punt 7.5 "Raadsvoorstel over Projectambitiedocument Mosaic (GGD-locatie)";

constaterende dat:
- dat het Projectambitiedocument Mosaic The Perfect Fit, de herontwikkeling van het oude GGD complex bevat;
- dit onder andere bestaat uit het (gemeentelijk) monumentale GGD gebouw, het beeldbepalende gebouw van de Keuringsdienst van Waren en het Post 65 gebouw uit de jaren 70;
- het GGD '70 pand is een Post'65 pand. Post'65 wordt steeds belangrijker gevonden in de architectuur, maar het pand zelf kent geen beschermde status;

overwegende dat:
- meningen over de architectonische kwaliteiten van gebouwen kunnen verschillen;
- er mensen zijn die het pand aan de Schiedamsedijk afschuwelijk vinden en deze grint-betonbak het liefst onmiddellijk zouden willen slopen;
- er binnen de projectgrenzen nog best een aantal uitdagingen zijn;
- er mensen zijn die daar anders over denken en waarde hechten aan de gelaagdheid van de stad;
- op zijn minst gezegd kan worden dat de architectonische kwaliteit van dit gebouw discussie oproept;
- herontwikkeling van het complex hierdoor op voorhand, buiten de wettelijke bescherming van monumentale en beeldbepalende objecten, geen andere absolute beperkingen moet kennen;

verzoekt het college:
- in verdere planvorming en uitwerkingen alle beschikbare opties inclusief geveltransformatie open te houden in de transformatie van het GGD '70 gebouw, zodat er een complex ontwikkeld kan worden, wat een aanwinst wordt voor de stad en de stadsentree via de Schiedamsedijk;
- dit aan de Raad terug te koppelen in de verdere uitwerking van Nota van Uitgangspunten, Masterplan enz.;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. M. Verhoef en D.J. van Dommelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Dan is nu het woord aan de heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66): Dank u wel, voorzitter. Mosaic is, wat D66 betreft, een mooie binnenstedelijke ontwikkeling. Het is te prijzen dat ook de verschillende bouwhistorisch tijdlagen, het in te bedden bij de oude GGD, de wederopbouw bij de Keuringsdienst van Waren en natuurlijk Post 65 van de grint-betonnen GGD een plek lijken te krijgen in de ontwikkeling, met zo dadelijk ook nog een nieuwe tijdlaag erbovenop. Dat is ook vanuit duurzaamheid en circulariteit te prijzen. Kijk vooral wat je kunt behouden, dat is CO2 het meest neutraal. Laten we, als ik hier dan toch sta, ook iets meer liefde hebben voor die Post 65 periode. Smaken verschillen, we zouden het er ook niet zoveel over hebben, zei de heer Verhoef zonet. Smaken verschuiven en wie weet hoe we over 10, 20 jaar naar het pand kijken. Maar laten we die periode, die gelaagdheid, blijven zien, juist met de hulp van dit gebouw. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Anderen? Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Voorzitter, 1 korte vraag. Wij zijn blij met de ontwikkeling van Merwe-Vierhavens. We kunnen niet wachten tot het eindelijk eens begonnen is, dat hebben we in de commissie ook uitgebreid behandeld. Wat wij graag nog als toezegging zouden willen, is de positie van de Keile coöperatie.

De VOORZITTER: Mag ik een opmerking maken, want wij zijn bij het agendapunt over het projectambitiedocument Mosaic, dus u moet even uw kruit drooghouden. Stop de tijd. Dan kijk ik rond of er anderen zijn die het woord wensen. Dat is niet het geval. Dan is woord aan de wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Dank u wel, wethouder. Wethouder? Nu begin ik ook helemaal in de war te raken. Voorzitter, we hebben inderdaad lang gesproken over die memorabele gevel van de GGD en de gelaagdheid van de stad en of het nu wel of niet wenselijk is en of over smaak te twisten valt. Ja of nee. U roept mij op, met uw motie, om de opties nog open te houden in het proces hierna. Dat is heel goed mogelijk, dus dat zal ik oordeel raad geven.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Zijn er nog vragen of opmerkingen? Dat is niet het geval. Daar zijn we hiermee aan het eind gekomen van agendapunt 7.5.

7.6 Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument Kleiwegkwartier-West.

De VOORZITTER: Dan gaan we meteen door met 7.6, het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument Kleiwegkwartier-West, mevrouw Kockelkoren, dus nog geen Merwe-Vierhavens. De heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66): De K van Kleiwegkwartier-West. Voorzitter, wat D66 betreft een goede en mooie ontwikkeling en belangrijk voor dit medische zorgcluster in dit gebied en voor de stad. We hadden een goede, beknopte behandeling in de commissie. Ook fijn hoe de wethouder destijds, die daar aanwezig was, de heer Lansink-Bastemeijer, ook het fietsers first principe rond het Schieplein, weliswaar net buiten het plangebied, beaamde. Er is nog 1 verbinding die wel in dat plangebied zit, waar wij vanuit D66 heel erg blij van worden, dat is het verlengen van de Hofpleinlijn over de rijksweg. Nu is, wat ons betreft, ook het moment daarvoor. Vandaar ook een motie om dat idee, dat al mooi in het plan staat, nog net een extra zetje te geven.

De VOORZITTER: De heer De Haan heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Zonder trein over de Hofpleinlijn naar je medicijn

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 7.6 Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument Kleiwegkwartier-West;

constaterende dat:
- de verhoogde spoorlijn van de voormalige Hofpleinlijn wordt getransformeerd tot dakpark;
- het huidige spoorviaduct eindigt voor de 420 bij de Gordelweg;
- het gebiedsambitiedocument Kleiwegkwartier-West stelt dat de bereikbaarheid voor voetgangers en fietsers van en naar het ziekenhuis aangepast en verbeterd moeten worden;

overwegende dat:
- het doortrekken van het spoorviaduct over de A20 een ideale optie is om het Franciscus Gasthuis beter toegankelijk te maken voor fietsers en voetgangers;
- de oude Hofpleinlijn veel cultuurhistorische waarde met zich meebrengt;
- deze nieuwe route ook een kans biedt voor vergroening van de stad en kan dienen als ecologisch viaduct;

verzoekt het college:
- bij de uitwerking van het verlengde Hofbogentracé de mogelijkheid voor langzaam rijdend verkeer mee te nemen;
- in gesprek te treden met zorgpartijen en ontwikkelaars rond de Franciscus-locatie welke bijdrage zij kunnen leveren aan de realisatie van het tracé naar analogie van de Daniel den Hoedbrug;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. de Haan

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Zijn er anderen die het woord wensen? De heer Dekkers, u hebt het woord.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, dank u wel. Merwe-Vierhavens is misschien wel een van de spannendste gebiedsontwikkelingen.

De VOORZITTER: Kleiwegkwartier-West, stop. Ik vond 21.30 uur toch zo beroerd nog niet om te stoppen. Ik ga ervan uit dat er dan geen anderen zijn die nu het woord wensen op dit onderdeel. Wethouder Lansink-Bastemeijer, u hebt het woord.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. De motie zonder trein naar de Hofpleinlijn. Inderdaad, we zijn al voornemens het Hofbogentracé over de A20 naar voren te trekken, dus dat is geen nieuw idee. Maar wat ik wel prettig vind aan uw motie, is het feit dat u zegt: probeer nou ook cofinanciering en medewerking van andere partijen mee te nemen. Dat ondersteun ik en daarmee kan ik deze motie omarmen.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan zijn we hiermee aan het eind gekomen van agendapunt 7.6.

6.4 Ruimtelijke ontwikkelingen Merwe-Vierhavens.
a. Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument Marconikwartier.
b. Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument 'Keilekwartier'.

De VOORZITTER: Mevrouw Kockelkoren krijgt van mij het eerste het woord bij agendapunt 6.4, Merwe-Vierhavens.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Dank. Ik ga verder waar ik gebleven was. Keile coöperatie, of wij die in de toekomst ook goed kunnen verankeren in het proces en dat daar bijvoorbeeld iets van een overeenkomst tussen de gemeente en een corporatie wordt gesloten, zodat wij ook zeker weten dat die partijen in het gebied meebouwen aan de verdere ontwikkeling van het gebied. Dank.

De VOORZITTER: Dan is de heer Dekkers.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, dank u wel. M4H is misschien wel een van de spannendste gebiedsontwikkelingen van Rotterdam. Het houdt me de hele dag bezig. Want M4H bouwen we niet alleen woningen, we hebben ook de mogelijkheid om het huidige ecosysteem van ondernemers, horeca en cultuur organisch verder te laten groeien. Natuurlijk, ook wij willen dat alles veel sneller gaat, want de wooncrisis is nijpend, maar snelheid is voor ons niet genoeg. We willen namelijk ook kwaliteit en vooral het karakter van het gebied behouden. Want dat is wat het gebied zo bijzonder maakt. Het Keilepand is al jaren een begrip en ook initiatieven als Brutus en Studio Roosegaarde en plekken als Export laten zien wat hier mogelijk is. Makers, kunstenaars, architecten, nachtprogrammeurs: zij hebben het gebied betekenis gegeven toen hier nog geen ontwikkelaar te bekennen was. Voorzitter, laten we dus ook waakzaam zijn, want organische ontwikkeling betekent geen vrij ontwikkelen. We hebben het namelijk wel eens vaker gezien, een bekend recept. Creatieve jonge pioniers maken een gebied aantrekkelijk en levendig. Zodra het gebied meer bekendheid krijgt, nemen de huurprijzen toe. Tijdelijke huurcontracten worden vervolgens niet verlengd, waardoor juist de partijen die het gebied hebben helpen opbouwen, moeten vertrekken. Dat risico zien we hier ook en dat willen we natuurlijk zo veel mogelijk voorkomen. We horen die signalen ook echt van Keilecafé, Brutus. Allemaal geven ze aan door kortere huurcontracten niet genoeg perspectief te zien. Daarom dienen we een motie in om in te zetten op meerjarige zekerheid voor de culturele en creatieve ondernemers. Ik ga door, dan doe ik ze dadelijk allemaal in 1 keer. Daarnaast willen we namelijk ook de nachtprogrammeurs ondersteunen om te onderzoeken of de nachtbushalte van de Van Helmondstraat kan worden verplaatst naar de Keilestraat. Daarom dienen we ook de motie ‘keileuke nachtbushalte’ in. Voorzitter, tot slot. Tijdens de commissie kwam Zwerfie inspreken over de uitdagingen rondom het huidige huisvuil overslagstation van de AVR. We zouden graag in de toekomst zien dat we dit helemaal lekvrij maken. Vandaar dat we ook de motie indienen ‘een toekomstbestendig en lekvrij overslagstation’. Dank u wel. Samen met Leefbaar Rotterdam en de SP.

De VOORZITTER: De heer Dekkers heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Keileuke nachtbushalte

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van het agendapunt Ruimtelijke ontwikkeling Merwe-Vierhavens';

constaterende dat:
- de nachtbussen sinds september 2025 weer rijden en voorzien in een duidelijke behoefte aan veilig openbaar vervoer in de nacht;
- het M4H-gebied zich ontwikkelt tot een dynamisch uitgaansgebied met locaties zoals Cult=Us en Club Export;
- de huidige nachtbushalte aan de Van Helmondstraat op circa tien minuten loopafstand ligt van het zwaartepunt van het nachtleven aan de Keilestraat;

overwegende dat:
- bezoekers hierdoor in de vroege ochtenduren door een relatief afgelegen havengebied moeten lopen met beperkte sociale controle;
- een logische en directe aansluiting van de nachtbushalte op het zwaartepunt van het uitgaansgebied bijdraagt aan veilig, aantrekkelijk en toegankelijk nachtleven;

is van mening dat:
- het wenselijk is dat de nachtbushalte in het M4H-gebied beter aansluit op de huidige en toekomstige concentratie van het nachtleven;

verzoekt het college:
- in overleg te treden met de vervoerder en de relevante partners om te onderzoeken of de nachtbushalte aan de Van Helmondstraat kan worden verplaatst naar de Keilestraat, ter hoogte van het Keilepand;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.P.A. Dekkers

Motie 2. Meerjarige zekerheid voor culturele en creatieve ondernemers (in M4H)

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van het agendapunt Ruimtelijke ontwikkeling Merwe-Vierhavens';

constaterende dat:
- het Merwe-Vierhavensgebied (M4H) wordt ontwikkeld als gemengd woon-werkgebied met ruimte voor maakindustrie, cultuur en creatieve bedrijvigheid;
- culturele en creatieve ondernemers in het gebied aantoonbaar bijdragen aan de identiteit en aantrekkelijkheid van het gebied;
- in delen van M4H momenteel wordt gewerkt met tijdelijke huurcontracten van één jaar;
- deze ondernemers daardoor beperkte mogelijkheden hebben om te investeren in hun onderneming, personeel, programmering en verduurzaming van hun pand;
- de gebiedsontwikkeling van M4H naar verwachting meerdere jaren in beslag zal nemen;

overwegende dat:
- een organische gebiedsontwikkeling gebaat is bij continuïteit en stabiliteit van de huidige culturele en creatieve dragers;
- kortlopende huurcontracten het risico vergroten dat ondernemers vertrekken, terwijl zij juist het karakter en levendigheid van het gebied dragen;
- investeringsbereidheid samenhangt met contract zekerheid en voorspetbaarheid;

verzoekt het college:
- om bij de tijdelijk verhuur van gemeentelijke gronden en panden in M4H meerjarige huurcontracten met een minimale looptijd van vijf jaar als uitgangspunt te hanteren;
- om bij lopende eenjarige huurcontracten in beginsel over te gaan tot meerjarige verlenging, tenzij zwaarwegende ontwikkel- of veiligheidsredenen zich daartegen verzetten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.P.A. Dekkers en T.S.J. Coşkun

Motie 3. Een toekomstbestendig en lekvrij overslagstation

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van het agendapunt Ruimtelijke ontwikkeling Merwe-Vierhavens';

constaterende dat:
- er sprake is van lekkend huisvuil bij het overslagstation aan de Keilehaven, wat zeer ongewenst is voor het milieu en de omliggende gebieden;
- de ambitie is opgenomen om geuroverlast te beperken en een educatieruimte toe te voegen aan het overstagstation;

- in het ambitiedocument wordt benoemd dat sprake is van lekkage van huisvuil, maar de ambitie om het huisvuil-overslagstation lekvrij te maken ontbreekt;

overwegende dat:
- een maatregelenpakket om lekken van huisvuil te voorkomen door Rijkswaterstaat is afgedwongen na een handhavingsverzoek door Zwerfie Rotterdam;
- dit maatregelenpakket niet heeft geleid tot het voorkomen van lekkages mede doordat het sterk leunt op menselijk handelen;
- een afval-vangsysteem van Noria in de Keilehaven is neergelegd om gelekt huisvuil uit het water te halen, maar dit systeem afval doorlaat naar de oever en tegelijkertijd afval terugduwt de rivier op;
- aanpassing van de overslag methode om lekkages waterdicht te maken de voorkeur heeft boven achteraf zoveel mogelijk opruimen;
- de lekkages afbreuk doen aan het nieuwe getijdenpark en gelekt huisvuil schadelijk is voor het ecosysteem;
- de gemeenteraad eerder de ambitie heeft vastgelegd rivierafval te reduceren met 90% in 2030 en met 100% in 2050;
- technische aanpassingen aan de overslag nodig zijn om te komen tol een lekvrij overstagstation;

spreekt uit:
- de ambitie te hebben om het huisvuil-overstagstation aan de Keilehaven lekvrij te maken;

verzoekt het college:
- in gesprek te gaan met de AVR over de technische en organisatorische maatregelen die nodig zijn om de overstag aan de Keilehaven structureel lekvrij te maken;
- hierover over in Q3 te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.P.A. Dekkers, B. van Schaik en T.S.J. Coşkun

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Anderen? De heer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Dank u wel, voorzitter. In de commissie ben ik zeer kritisch geweest op het verloop van de ontwikkeling van Merwe-Vierhavens, maar vandaag wil ik vooral vooruitkijken. M4H heeft alles in zich om uit te groeien tot mooiste wijk van Nederland. Ik wil daarom beginnen met waardering uit te spreken voor de intentie die de wethouder in de commissie heeft uitgesproken om nog voor de zomer uit impasse rond Brutus te komen. Dat is precies de houding die dit gebied nodig heeft. Dus dank u wel daarvoor. In dit licht viel mij nog een passage op, zeg ik via de voorzitter tegen de wethouder, op het regeerakkoord 'aan de slag', dat onder de bezielende leiding van uw partijgenoot vandaag nog in de Kamer wordt verdedigd. Daarin staat dat de duurzaamheidsnormen standaardiseren en dat bovenwettelijke eisen aan de bouw worden geschrapt, zodat overal hetzelfde geldt. Ook wordt gestuurd op uniformering van natuurregels, zodat die de bouw niet onnodig bemoeilijken. Dat is buitengewoon prettig nieuws, vindt u niet, vraag ik dan? In Merwe-Vierhavens hanteren wij bovenwettelijke geluidsnormen, onder meer via een eigen geluidsnormwaardering en een feitelijk verbod op geluidsarme gevels. Dat zijn aanvullende eisen bovenop wat landelijk geldt. Dat is heel goed nieuws, want als wij die gaan schrappen, krijgen wij ineens veel meer ruimte in Merwe-Vierhavens om meer te bouwen en makkelijker te bouwen. Mijn vraag aan de wethouder is daarom helder: hoe kijkt zij naar deze passage uit

het regeerakkoord in relatie tot Merwe-Vierhavens en betekent dit ook dat we stoppen met deze bovenwettelijke normen die de voortgang vertragen. Zo ja, betekent dit dat we daadwerkelijk kunnen gaan versnellen? Ik hoor het graag. Tot zover.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66): Dank u wel, voorzitter. M4H is in de afgelopen 4 jaar dat ik in deze raad heb mogen zitten met het ruimtelijk domein in mijn portefeuille altijd de plek geweest waar Rotterdammers hun misschien niet altijd gewenste woningen in hun eigen buurt al projecteerden als ontwikkelingen in de nabijheid van hun eigen achtertuin dreigde. Ga eerst daar maar eens bouwen, hoorde je dan vaak. En dan kom je terug dat we daar toch al heel erg lang heel erg druk mee bezig zijn, met vandaag de ruimte ontwikkeling in M4H in een verzameldebat. Maar soms knaagt het ook wel een beetje, want plannen voorop maar tempo. Ik hink een beetje op 2 gedachten, want enerzijds barst ik van het enthousiasme voor de plannen. Een fantastische combinatie in het gebied met creativiteit, met wonen, werken, ook nog een rauw en inspirerend gebied vol met historische verwijzingen toen die havens bijna midden in de stad lagen. Blij ook hoe die auto daar wordt beteugeld. Maar anderzijds ook met een alsmaar uitgesteld verlangen hiernaar. Mijn collega, de heer Balcha die pleit later vandaag voor een seksvergunning. Ik bedacht me plots dat we voor M4H wel een tantra-vergunning hadden moeten aanvragen voor al dat uitgestelde verlangen voor dit gebied. Maar zonder dollen, ik ben blij met de coöperatieve wijze van werken aan deze gebiedsontwikkeling met al die verschillende partijen en stakeholders. Ik vind echt dat hier de nek wordt uitgestoken. Juist ook vanwege het lef en die ambitie hoop ik echt dat we die wat organische ontwikkeling, die ik toejuich, niet de stroperigheid en traagheid, daarin zien eindigen. Ik hoop echt dat we als gebied, als stad, in dat verlangen worden beloond op niet al te lange termijn. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Zijn er nog anderen? Mijnheer Verhoef.

De heer VERHOEF (Ir): Dank u wel, voorzitter. Ik heb nog 1 vraag en dat gaat over de parkeerhubs. We zien bij steeds meer ontwikkelingen, ook in dit M4H-gebied, dat er gebruik wordt gemaakt van parkeerhubs. Ik had daar in een vorig dossier een motie voor ingediend, die stond gepland om vandaag afgedaan te worden. Dus mijn vraag aan wethouder Lansink-Bastemeijer: hoe staat het ermee?

De VOORZITTER: Mevrouw Sadhoe.

Mevrouw SADHOE (bij1): Dank u wel, voorzitter. Het Keilekwartier wordt gepresenteerd als een gebied van makers, experiment en cultuur. Maar de vraag die vandaag voorligt, is heel eenvoudig: is cultuur hier het fundament of is het een tijdelijke strategie zolang het goed uitkomt? Terwijl we grote woorden gebruiken over culturele identiteit en experimenteerruimte, staat een instelling als Brutus al jaren in onzekerheid. Brutus is geen tijdelijke pacemaker, het is geen creatieve invulling totdat de grond meer waard wordt. Het is een van de dragende krachten van dit gebied. Toch wordt het voortbestaan bedreigd door een marktconforme erfpacht benadering. Daar wringt het, voorzitter. Als kunst een wijk aantrekkelijk maakt, als cultuur bijdraagt aan internationale uitstraling en aan gemeenschapsvorming, waarom rekenen we diezelfde cultuur dan af alsof het een commerciële vastgoed partij is? Dat is een keuze om marktlogica boven publieke waarde te zetten. Daarom dienen wij 2 moties in. We pleiten dat publieke cultuur niet onderworpen mag zijn aan marktprijzen. De tweede motie is wat ons betreft de minimale ondergrens. Als cultuur daadwerkelijk het fundament is van het Keilekwartier, dan moet daar structurele vestigingszekerheid tegenover staan. Daar pleiten we voor in onze tweede motie.

De VOORZITTER: Mevrouw Sadhoe heeft de volgende moties ingediend.

Motie 4. Geen marktprijzen voor publieke cultuur

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 6.4 'Ruimtelijke ontwikkelingen Merwe-Vierhavens';

constaterende dat:
- Brutus in het Keilekwartier wordt erkend als culturele instelling van (inter)nationaal niveau;
- het gebiedsambitiedocument cultuur benoemt als fundament van het Keilekwartier;
- het voortbestaan van Brutus onder druk staat door een marktconforme erfpachtconversie;

overwegende dat:
- cultuur een publiek goed is en geen tijdelijk instrument voor gebiedsontwikkeling;
- het hanteren van marktconforme erfpacht bij maatschappelijke cultuurinstellingen leidt tot verdringing zodra gebiedswaarden stijgen;
- de gemeente via haar grondbeleid kan differentiëren op basis van maatschappelijke waarde;
- het onwenselijk is dat instellingen die bijdragen aan de identiteit en aantrekkingskracht van de stad worden afgerekend op vastgoedlogica;

spreekt uit dat:
- publieke cultuur niet ondergeschikt mag zijn aan marktlogica;
- maatschappelijke waarde leidend moet zijn bij grond- en erfpachtbeleid voor culturele instellingen;

verzoekt het college:
- voor Brutus en vergelijkbare culturele instellingen een niet-marktconforme erfpachtregeling uit te werken waarin maatschappelijke en culturele waarde expliciet wordt meegewogen;
- alternatieven voor marktconforme erfpachtconversie aan de raad voor te leggen vóór 31 mei 2026;
- te onderzoeken hoe in toekomstig grondbeleid structureel onderscheid gemaakt kan worden tussen commerciële functies en maatschappelijke cultuurfuncties;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. P.C.Z. Sadhoe en T.S.J. Coşkun

Motie 5. Structurele vestigingszekerheid voor Brutus in het Keilekwartier

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 6.4 'Ruimtelijke ontwikkelingen Merwe-Vierhavens';

constaterende dat:
- Brutus een wezenlijke bijdrage levert aan het culturele ecosysteem van Rotterdam en het Keilekwartier;
- het gebiedsambitiedocument cultuur positioneert als dragende kracht van het gebied;
- langdurige planologische en financiële onzekerheid het voortbestaan van Brutus bedreigt;

overwegende dat:

- geloofwaardig cultuurbeleid vraagt om meer dan tijdelijke waardering;
- culturele instellingen die bijdragen aan gebiedsontwikkeling niet het risico mogen lopen te verdwijnen door stijgende kosten of uitstel van besluitvorming;
- continuïteit essentieel is voor makers, publiek en internationale positionering van Rotterdam;

verzoekt het college:
- in overleg met Brutus te komen tot een structurele oplossing die langdurige vestigingszekerheid (minimaal 20 jaar) in het Keilekwartier garandeert;
- de raad hierover uiterlijk vóór 31 mei 2026 te informeren;
- in de verdere uitwerking van het Keilekwartier expliciet te borgen dat bestaande culturele instellingen niet worden verdrongen door gebiedsontwikkeling;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.C.Z. Sadhoe en T.S.J. Coşkun

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: U vervolgt uw betoog.

Mevrouw SADHOE (bij1): Voorzitter, dit debat gaat niet alleen over 1 instelling, het gaat over de vraag wat voor stad we willen zijn. Een stad die cultuur inzet als aanjager van gebiedsontwikkeling of een stad die cultuur beschermt als publiek goed. Vandaag kan de raad laten zien dat Rotterdam niet alleen spreekt over cultuur, maar er ook verantwoordelijkheid voor neemt. De vraag is niet of Brutus past in het Keilekwartier, de vraag is of het Keilekwartier wel Keilekwartier is zonder Brutus. Tot zover.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Zijn er nog anderen die het woord wensen? Niet. Dan vraag ik de wethouder te antwoorden.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Ik denk dat een deel door mijn collega wethouder Lansink-Bastemeijer wordt gedaan. Dus we kijken aan het eind of we dan volledig alles hebben behandeld. Een bijzonder gebied, Merwe-Vierhavens. We hebben het er vaak over en het is natuurlijk een van de spannendste gebiedsontwikkelingen, werd net al gezegd door de heer Dekkers. Daar ben ik het helemaal mee eens. Het is een spannende gebiedsontwikkeling en het wordt ook een heel spannend gebied als we daar helemaal klaar zijn om daar te wonen, met al die kunst en cultuur en initiatieven die er zijn en prachtige architectuur die er is. Dan eerst de vraag van de heer Van Dommelen over die bovenwettelijke normen, dat dat niet mag en hoe zich dat verhoudt tot deze gebiedsontwikkeling. Dit vraagstuk hebben wij wel vaker aan de vork gehad en dan is er toch verschil van mening wat nou bovenwettelijk is of wat niet. Daarover blijven wij een beetje zoekende, althans in onze gesprekken onderling daarover. Dus ik stel voor dat ik dat in een brief behandel, want u geeft aan: er worden bovenwettelijke eisen gesteld. Maar ik heb toch ook andere, in ieder geval de advisering die ik krijg, die dat betwist. Laten we dan maar goed op papier zetten waar het hem nou in zit. Dus dat is een toezegging die ik aan u doe om hier verder de waarheid op tafel te krijgen of de feiten op tafel te krijgen. Dus dat is mijn voorstel. Dan heb ik, dan ga ik over naar de beantwoording van de vragen van mevrouw Kockelkoren over de Keile coöperatie. Goed verankeren in het proces. Dat is absoluut de bedoeling. We denken ook aan een samenwerkingsovereenkomst om dat te borgen. Wij willen de hele ontwikkeling daar in dat gebied, met al die partners doen. We zien dat dat ontzettend veel meerwaarde heeft voor het gebied zelf, maar ook de toekomst die we daar beogen. Dus dat doen we graag.

De VOORZITTER: Mevrouw Kockelkoren heeft een vraag.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Voorzitter, daar ben ik blij mee. Kan ik dat als een toezegging noteren, want dan weten die partijen ook wat op hun pad komt.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Het zou mij verrassen als men zich daar onzeker in voelde. Maar als dat zo is, dan kunnen we kijken op wat voor manier we die samenwerking goed kunnen borgen en met wat voor vorm, document dat dan precies gaat worden, dat zullen we zien. Maar alle intenties om dit in de looptijd zo samen vorm te geven en om daar schriftelijk een document van te maken, vind ik verder prima. De moties die ik van Volt heb gekregen, die meerjarige zekerheid voor culturele en creatieve ondernemers. Ik heb in de commissie al gezegd, als het gaat om erfpachtcontracten die tijdelijk zijn, dat we die voornemens zijn, als dit allemaal is vastgesteld, om, denk ongeveer aan een termijn van 10 jaar, het kan 9 zijn of 11, een beetje afhankelijk van de situatie ter plekke, die erfpacht voor een bepaalde tijd dus willen verlengen, zodat ook die partijen weten die zekerheid daaraan kunnen ontlenen. U hebt het hier specifiek over huurcontracten. Dat is natuurlijk weer iets anders dan een erfpachtcontract. U stelt voor om voor eenzelfde soort idee dat ook te doen voor de huurcontracten, zoals bijvoorbeeld bij Keilecafe, daar sta ik wel voor open. In uw motie staan een paar dingen die we dan toch nog met u willen bespreken, maar ik denk dat we daar samen uitkomen. Dan vraag ik u om dan een kleine aanpassing te doen, als dat uw instemming natuurlijk ook heeft. Dus die hou ik aan. Met die aanpassingen denk ik dat ik er goed mee verder kan. Mevrouw Sadhoe, u zei over de motie structurele vestigingszekerheid voor Brutus in het Keilekwartier. Ik heb al aangegeven, dat heb ik ook in mijn brief aangegeven, het is echt nog wel een klus om Brutus, dat we dat ook helemaal betaalbaar krijgen in dit gebied. Er zit nu een tekort op dit project van 18 miljoen, dat kan ik niet nu uit de zak toveren. We moeten echt goed kijken hoe we het passend krijgen binnen het budget, dus ik kan niet vooruitlopen op dat we daar zeker uitkomen. Alle inzet is er wel op gericht dat ik voor de zomer, de heer Van Dommelen verwees er al naar, dat we tot een oplossing komen met elkaar. Maar ik kan deze motie niet op voorhand al ondersteunen, dus dit zal ik ontraden. Dan hebt u de motie ‘geen marktprijzen voor publieke cultuur’ en u wilt een niet-marktconforme erfpacht regeling uitwerken. We hebben al heel veel over erfpacht en grondbeleid gesproken en ik stel voor dit niet te doen. We gaan geen apart beleid maken, nog weer bovenop het beleid dat we nu recentelijk rond de erfpacht hebben vastgesteld. Het grondbeleid en het aanverwante erfpacht beleid. Dus we gaan hier met het reguliere grondbeleid aan de slag. Dat waren de moties.

De VOORZITTER: Dan kijk ik naar wethouder Lansink-Bastemeijer.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Een vraag naar de stand van zaken van een motie vanuit Leefbaar. U hebt meerdere moties op dit thema ingediend, ook eentje specifiek voor Merwe-Vierhavens. Die heeft u 5/11 aangehouden. Op deze motie had u al een tussenbericht moeten krijgen, dus die volgt spoedig. Want u snapt: wij hebben op dit moment nog geen hubs en om dan over betaalbaarheid praten zit hem ook in: hoe financier je dat en wie financiert daarin mee? Daar hebben we bij Merwe-Vierhavens bijvoorbeeld al wat ideeën over. Ik denk dat het goed is dat ook in de opmaat van die tussenberichten met u te schakelen waar het aanhouden van die eerste motie een beetje op is gevallen, zodat we dat ook in de verdere doorontwikkeling van hubs over de stad mee kunnen brengen. Dan kunnen we die 2 ook aan elkaar koppelen, wat mij betreft. Maar dan volgt er nog een tussenbericht voor u. Excuus dat dat nog niet uw kant op is gegaan. Dat had wel gemoeten. De keileuke nachtbushalte van Volt, motie nummer 1, kan ik omarmen. Dat gaat natuurlijk altijd wel via de MRDH, RET, die gaan we opwerken, wat mij betreft. Een toekomstbestendig en lekvrij overslagstation. Als u het mij toestaat, voorzitter, dan wil ik die echt nog definitief juridisch laten checken. We zijn wat op en neer aan het peddelen, maar u weet, het contract met de AVR loopt af, dus we moeten juridisch checken of dit kan, maar het heeft mijn optimistische

richting omarmen. Maar hij moet wel kloppen. Dus als u mij toestaat, wacht ik nog eventjes het definitieve juridische oordeel af en dan kom ik daar in een later debat op terug, maar optimistisch geluimd.

De VOORZITTER: Dan komen we straks nog op de laatste motie terug van de heer Dekkers. Dan heb ik 2 toezeggingen genoteerd. Wethouder Zeegers zet naar aanleiding van de vraag van het lid Van Dommelen in een brief de feiten uiteen over in hoeverre er al dan niet bovenwettelijke eisen gesteld worden. Wethouder Zeegers legt, naar aanleiding van de vraag van het lid Kockelkoren, in enige vorm schriftelijk de rol van de betrokken partijen in de verdere ontwikkelingen vast. De heer Dekkers wil nog wat zeggen. Wethouder Zeegers.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Ik moet nog een amendement appreciëren over de Esch. Dat wilde ik dus nu doen. Agendapunt 6.3 heeft u een amendement ingediend, dat ging over ruimtelijk raamwerk tussen Capelle en de Esch en hoe wij dat verder willen vormgeven. U vraagt daarbij extra producten op te leveren. Maar wij zouden het liefst in de voortgangsrapportage een speciale paragraaf willen wijden aan de samenwerking met Capelle aan de IJssel en de issues die daarin spelen rond ook vervoer, mobiliteit en wegen. Als dat ook goed is, wat u betreft, dan zou ik dat graag op die manier willen doen.

De VOORZITTER: De heer Dekkers.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, ik ben eruit met mevrouw Verkoelen. Dan trekken wij het amendement terug met deze toezegging. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dus bij agendapunt 6.3, amendement D wordt ingetrokken. Hartelijk dank. Met een toezegging, die wordt genoteerd. Die heb ik hier nog niet scherp, maar we schrijven hem op. Komt goed. Dan zijn we aan het eind gekomen van agendapunt 6.4.

7.7 Klimaatmaatregelen voor 2030 en vijfde update Klimaatactieplan Rotterdam.

De VOORZITTER: Dan gaan we door met agendapunt 7.7, klimaatmaatregelen voor 2030 vijfde update klimaat actieplan Rotterdam. Het woord is aan mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Dank u wel, voorzitter. Afgelopen 4 jaar heb ik gestreden voor het klimaat en de haven om verder te kijken dan 1 periode. Ik ben er dan ook heel trots op dat GroenLinks vanuit de oppositie zelfs de initiatiefnemer is geweest van zowel het klimaatplan 2030 als de Havenvisie 2050. Maar dat was natuurlijk niet gelukt zonder wethouders, die niet opletten, wethouders. Ik ben een compliment aan het geven. Wethouders, ambtenaren, onderzoekers en klimaataanjagers, ze zullen nooit weten dat ik een compliment heb gegeven aan ze, maar dat maakt helemaal niet uit, en de klimaataanjagers die het werk daadwerkelijk hebben uitgevoerd en nog gaan uitvoeren.

De VOORZITTER: Wethouder Simons, u krijgt complimenten, maar u incasseert ze niet en dat vindt de verstrekker van het compliment buitengewoon jammer. Dus of u wilt luisteren naar de warme woorden van mevrouw Morkoç. U mag hem eventjes opnieuw doen. U krijgt gratis nog de tijd om het compliment te herhalen.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Voorzitter, ik doe hem opnieuw. Goed luisteren. Wethouder Zeegers, u ook. Voorzitter, afgelopen 4 jaar heb ik gestreden voor het klimaat en de haven om verder te kijken dan 1 periode. Ik ben er dan ook heel trots op dat GroenLinks, zelfs vanuit de oppositie, de initiatiefnemer is geweest van zowel het klimaatplan 2030 als de Havenvisie 2050. Maar, let op, dat was natuurlijk niet gelukt zonder wethouders en de vele ambtenaren, onderzoekers en de klimaataanjagers die het werk daadwerkelijk hebben uitgevoerd, dus dank daarvoor, en het natuurlijk ook nog gaan uitvoeren in de toekomst. We zijn blij dat we

uiteindelijk van een kar naar een echt klimaatplan toewerken om die doelen van 2030 en 2050 echt te gaan halen. We hebben 3 moties om daarbij te helpen. ‘Carbon bid: tonnetje mee, doei C-O-Twee!’ om te kijken te kijken welke ideeën in het carbon bid nog meer hulp kunnen krijgen van ons. Een Rotterdamse klimaatraad, zoals de wetenschappelijke klimaatraad landelijk heeft en als laatste toch nu echt klaar met die fossiele reclame. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Morkoç heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Echt klaar nu met die fossiele reclame

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van agendapunt 7.7 Klimaatmaatregelen voor 2030 en vijfde update Klimaatactieplan Rotterdam;

constaterende dat:
- er nog steeds reclames zijn voor fossiele producten en/of bedrijven in Rotterdam;

overwegende dat:
- ook de klimaataanjagers in hun rapport adviseren om in te zetten op duurzaam consumptiegedrag, en hier een strategie rondom reclame in op te nemen;
- verandering van consumentengedrag een van de grootste klimaatklappers voor Rotterdam is;
- er een goed onderbouwd initiatiefvoorstel rondom fossiele reclame ligt, dat wij afgelopen jaar hebben ingediend;
- voor dit initiatiefvoorstel binnen het huidige coalitieakkoord geen ruimte was of werd gecreëerd, maar een volgende collegeperiode hier wel ruimte voor biedt;

verzoekt het college:
- de suggestie mee te geven aan het volgende college om een verbod op fossiele reclame en eventuele andere niet-duurzame reclame voor te bereiden;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. M.Y. Morkoç, S.F. Lammering Varela en L.P.A. Dekkers

Motie 2. Dan maar een eigen Rotterdamse klimaatraad

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van agendapunt 7.7 Klimaatmaatregelen voor 2030 en vijfde update Klimaatactieplan Rotterdam;

constaterende dat:
- het rapport van de Klimaataanjagers bij zowel raad als wethouder voor enthousiasme heeft gezorgd, en hierin goede initiatieven zijn aangedragen voor de klimaatproblematiek van Rotterdam;
- met het huidige Klimaatactieplan van Rotterdam, de doelen van 2030 en 2050 nog niet gehaald worden;
- het Rijk beschikt over een eigen Wetenschappelijke Klimaatraad, die gevraagd en ongevraagd adviseert over klimaatbeleid;
- het Klimaatonderzoek Initiatief Nederland (KIN) daarnaast een kennis-in-actie programma heeft, waarin zij praktische kennis en wetenschappelijke methoden verbindt voor onderzoek naar klimaattransities;

overwegende dat:
- per (aangenomen) motie 'Wetenschappelijk advies voor klimaatplan' was gevraagd om de Wetenschappelijke Klimaatraad om advies te vragen, maar zij hier helaas niet voor in de gelegenheid waren;
- deskundigen uit verschillende disciplines, zowel uit de wetenschap als uit de praktijk, zoals bijvoorbeeld ondernemers, waardevol advies kunnen leveren aan het gemeentelijk klimaatbeleid, maar een dergelijk adviesorgaan in Rotterdam nog ontbreekt;
- een eigen Rotterdamse klimaatraad, met adviseurs uit verschillende velden, zowel uit de wetenschap als uit de praktijk en naar voorbeeld van het KIN, waardevol (gevraagd en ongevraagd) advies zou kunnen geven voor Rotterdam;
- deze klimaatraad de gemeente en de gemeenteraad kan helpen met advies, actiegericht onderzoek, en als klankbord bij activiteiten en programma's, en kan fungeren als een 'doe-raad';

verzoekt het college:
- te onderzoeken hoe een eigen klimaatadvies- en actieraad zou passen in Rotterdam, en hier profielen voor op te stellen, zodat we er in de nieuwe periode indien mogelijk er mee aan de slag kunnen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, S.F. Lammering Varela en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

Motie 3. Carbon Bid: tonnetje mee, doei c-o-twee!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van agendapunt 7.7 Klimaatmaatregelen voor 2030 en vijfde update Klimaatactieplan Rotterdam;

constaterende dat;
- het Havenbedrijf een succesvolle prijsvraag, Carbonbid, heeft uitgeschreven voor projecten van kleinere bedrijven met als doel om de broeikasuitstoot in en rondom de Rotterdamse haven te verminderen;
- op deze Carbonbid maar liefst 54 aanvragen binnenkwamen, waarvan acht winnaars zijn geselecteerd;
- deze acht winnaars samen naar verwachting gaan zorgen voor 575.000 ton minder CO2-uitstoot;

overwegende dat:
- de uitstoot van de haven nog steeds een urgent punt van aandacht blijft, en de huidige plannen niet volstaan om de reductiedoelen van 2030 en 2050 te halen;
- dit soort kleinere initiatieven erg waardevol kunnen zijn, en 'alle beetjes helpen';
- creatieve ideeën van kleinere bedrijven en startups winst kunnen opleveren die we anders zelf niet hadden kunnen bedenken;

verzoekt het college:
- met interesse te kijken naar de Carbonbid-ideeën voor CO2reductie in de haven, zowel die van de winnaars als ideeën die (net) niet hebben gewonnen;
- in gesprek te gaan met het Havenbedrijf om te kijken of er bij de niet-winnaars nog aanvullende, potentieel succesvolle projecten aanwezig zijn die met de juiste steun alsnog uitgevoerd kunnen worden;
- hiervan inzicht te geven aan de raad en het nieuwe college;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, S.F. Lammering Varela en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Dan is het woord aan de heer Bonte.

De heer BONTE (lr): Dank u wel, voorzitter. Ook van mijn kant, via u, de complimenten voor de wethouder voor het behalen van het target CO2-reductie in de stad. Heel goed. Het heeft natuurlijk ook een keerzijde, dat heet netcongestie. Dat is de prijs van het succes, zou je kunnen zeggen. Dat is meteen een probleem voor woningbouw in het centrum van de stad. Daar lopen projectontwikkelaars vast. Geen aansluitingen voor nieuw te bouwen woningen. Maar gelukkig hebben wij daar de Rotterdamse Aanpak Netcongestie op bedacht, met 3 sporen. Het uitbreiden van het net, dat kan pas in 2032, 2034. Dat duurt te lang voor de projecten die in 2029 moeten worden opgeleverd. Het beter benutten van het net, ook slim. Maar het derde spoor: het vergroten van flexibele capaciteit, de lokale opwek. Dat is een interessant spoor om tijdelijk woonbouwprojecten, nieuwbouwprojecten te helpen zodat ze aangesloten kunnen worden op het tijdelijke net in dit geval. Daar wordt expliciet zon en wind genoemd als lokale opwek, maar niet gas. Toch is dat een goed idee. Kijk maar hoe ze dat in Utrecht doen, de stad Utrecht. Dus ik zou graag willen, daar hebben we ook een motie voor, dat wij in warmtekrachtkoppelingen en tijdelijke gasturbines expliciet in het Rotterdamse Aanpak Netcongestie opnemen. Dank, voorzitter.

De VOORZITTER: De heer Bonte heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Gas geven! Niet wachten maar huizen bouwen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari ter bespreking van agendapunt 7.7; 'Klimaatmaatregelen voor 2030 en vijfde update Klimaatactieplan Rotterdam';

constaterende dat:
- Rotterdam voor een urgente woningbouwopgave staat; netcongestie ertoe leidt dat nieuwe bouwprojecten naar verwachting tot circa 2034 te maken hebben met beperkte aansluitcapaciteit;
- hierdoor woningbouwprojecten vertraging oplopen of dreigen stil te vallen;
- lokale energiehubs, warmtekrachtkoppeling (WKK)-installaties of tijdelijke gasturbines als overbrugging van netcongestie kunnen worden ingezet;

overwegende dat:
- het woningtekort in Rotterdam vraagt om maximale inzet om bouwproductie op peil te houden;
- wachten tot 2034 geen optie is voor woningzoekenden;
- in deze situatie gezocht moet worden naar creatieve oplossingen om aan energievoorziening te komen;
- in Utrecht een aanbesteding is gedaan door een samenwerkingsverband tussen Flexpowernet en Rolls-Royce om bouwprojecten vanaf het derde kwartaal van 2026 doormiddel van gasgeneratoren ondanks netcongestie van elektriciteit te kunnen voorzien;
- de gemeente een actieve rol kan en moet spelen in het mogelijk maken van tijdelijke decentrale energievoorzieningen;

verzoekt het college:
- warmtekrachtkoppeling (WKK) en gasturbines expliciet in de Rotterdamse Aanpak Netcongestie op te nemen;
- waar mogelijk mee te werken om deze tijdelijke gasvoorziening als oplossing voor netcongestie mogelijk te maken (gasaansluiting en locatiekeuze);
- met netbeheerders en belanghebbenden in gesprek te gaan en de mogelijkheid te verkennen in voorkomende gevallen dat netcongestie de oplevering vertraagt;
- de raad te informeren over concrete maatregelen en planning;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S.M. Bonte en M. Verhoef

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Anderen? De heer Dekkers.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, dank u wel. Het klimaatactieplan Rotterdam gericht op het terugdringen van de CO2-uitstoot in de binnenstad is een succes geweest. Ze luisteren niet, dus snel even een compliment. Na het zoet komt het zuur. De ambities hadden natuurlijk wel hoger gemogen. Nee. Als we kijken naar de aanpak, zouden we deze wel graag verbreden en ook nog inzetten op nieuwe technologieën die beschikbaar komen. De gemeente kan daarin een belangrijke rol pakken en veel betekenen als *launching customer*. Daarom zien we als Volt graag onderzoek naar de inzet van zonnetegels bij de herinrichting van voetpaden en ook dat we zonnecellen in ramen bij gebiedsontwikkelingen gaan verkennen. Het lijkt ons ook goed om hierbij te gaan kijken of EU-subsidiegelden, zoals dat van Horizon Europe, kunnen worden ingezet. Daarom dienen wij de volgende 2 moties in: 'Walking on Sunshine' en 'het regent zonnestralen'.

De VOORZITTER: De heer Dekkers heeft de volgende moties ingediend.

Motie 5. Walking on Sunshine

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van het agendapunt 'Klimaatmaatregelen voor 2030 en vijfde update Klimaatactieplan Rotterdam.';

constaterende dat:
- het laaghangend fruit van de energietransitie al geplukt is;
- de energietransitie een fundamenteel onderdeel is om in 2030 555 CO2 reductie te halen;
- er niet eindeloos ruimte is voor zonnepanelen;
- zonnepanelen esthetisch hinderlijk kunnen zijn voor de omgeving;

overwegende dat:
- Groningen in 2023 een zonnevoetpad heeft gelegd met tegels die fungeren als zonnepanelen;
- dit zonnevoetpad van 400 vierkante jaarlijks ongeveer 53.000 kWh stroom opwekt;
- Groningen dit gerealiseerd heeft door EU-subsidies middels Positive Energy Districts;
- de Europese Unie meerdere programma's heeft die subsidie hiervoor uitkeren;
- de KAR meerdere innovatieve klimaatmaatregelen steunt en financiert;
- de Gemeente Rotterdam als 'launching customer' bijdraagt aan het rendabel maken van verduurzamingsmaatregelen;

verzoekt het college:
- een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheid van zonnetegels bij herinrichtingen van voetpaden;
- daarin mee te nemen of Rotterdam voor zonnetegels aanspraak maakt op relevante EU-subsidies zoals Horizon Europe door het opstellen van een Positive Energy District;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie 6. Het regent zonnestralen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van het agendapunt 'Klimaatmaatregelen voor 2030 en vijfde update Klimaatactieplan Rotterdam.';

constaterende dat:
- het laaghangend fruit van de energietransitie al geplukt is;
- de energietransitie een fundamenteel onderdeel is om in 2030 55% CO2 reductie te halen;
- er niet eindeloos ruimte is voor zonnepanelen;
- zonnepanelen esthetisch hinderlijk kunnen zijn voor de omgeving;
- Rotterdam de komende jaren veel hoogbouw met grote raampartijen bouwt en gaat bouwen;

overwegende dat:
- de KAR meerdere innovatieve klimaatmaatregelen steunt en financiert;
- de toepassing van Perovskite zonnecellen in ramen al ontwikkelt is door onder andere het Nederlandse TNO;
- de Gemeente Rotterdam als 'launching customer' bijdraagt aan het rendabel maken van verduurzamingsmaatregelen;

verzoekt het college:
- om kennis over zonnecellen in ramen actief te communiceren naar de afdeling gebiedsontwikkeling;
- om deze technologie te stimuleren door het als maatregel op te nemen in de KAR; daarin mee te nemen of Rotterdam voor zonnecellen in ramen aanspraak maakt op relevante EU-subsidies zoals het LIFE-programma of Horizon Europe door het opstellen van een Positive Energy District;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.P.A. Dekkers, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en T.J. Vonk

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Dank u wel, voorzitter. Inderdaad, in de gebouwde omgeving van Rotterdam zien we dat echt de klimaatdoelen gehaald zijn. Hartstikke goed. Ook in de haven zien we dat het echt een stuk beter gaat richting de klimaatdoelen die we daar hebben, om die te behalen. Maar wat we al 4 jaar lang tegenkomen is: bedrijven willen wel, maar kunnen vaak niet verduurzamen. Met het nieuwe kabinet heb ik echt goede hoop dat er een heleboel oplossingen gaan komen. We zien de CO2-heffing, waarvoor is gelobbyd, dat die wordt afgeschaft. Kerncentrales, wat nog steeds een voornemen is om die te bouwen. Dus

volgens mij gaan er een heleboel mooie dingen gebeuren in de haven. Ook die uit de Havenvisie komen, maar er is nog 1 ding waarvan ik denk: daar kunnen we echt als Rotterdam iets doen en daar hebben we ook als Rotterdam iets moois gedaan en dat is de vergunningenloods. Ik hoor echt veel positieve geluiden vanuit de haven dat bedrijven ontzettend blij zijn ermee omdat die vergunningenprocedure vaak een knelpunt is en deze loods weet echt manieren te vinden om dat ofwel te versnellen of regelgeving aan te pakken of wat dan ook. Dus wij zouden dat heel graag behouden, ook omdat de Kaderrichtlijn water eraan komt, wat voor bedrijven echt weer voor moeilijkheden gaat zorgen. En einde afvalstatus milieuwetgeving, dat soort zaken. Dus wij denken ook de komende jaren dat die vergunningenloods ontzettend nodig is. Dus daarom dienen wij, medeondertekend door D66 Rotterdam, een motie in om de vergunningenloods ook tot met 2027 te behouden.

De VOORZITTER: Mevrouw Abrahamse heeft de volgende motie ingediend.

Motie 7. Vergunningenloods

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van de vijfde update van het Klimaatactieplan Rotterdam;

constaterende dat:
- aanvullende regelgeving zoals verplichtingen vanuit de Europese Kaderrichtlijn Water en milieuwetgeving (zoáls beoordeling einde-afvalstatus), het vergunningenlandschap voor Rotterdamse bedrijven die willen verduurzamen nog ingewikkelder maakt;

overwegende dat:
- langdurige en ingewikkelde vergunningsprocedures verduurzaming van de Rotterdamse haven bemoeilijken;
- er vanuit het bedrijfsleven positieve ervaringen zijn met de vergunningenloods om dit proces te versnellen danwel te vergemakkelijken;
- de toekenning van middelen voor het in stand houden van de vergunningenloods aan een volgend college is;

verzoekt het college om:
- op zoek te gaan naar de middelen om de positie Rotterdamse vergunningenloods in stand te houden tot en met 2027 en in samenwerking met het Rotterdamse bedrijfsleven te evalueren;
- hierover terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. M.S. Abrahamse, I. van Wifferen en M.Y. Morkoç

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: De heer Lammering Varela.

De heer LAMMERING VARELA (pvda): Dank u wel, voorzitter. De conclusie van het rapport is helder, de targets van de stad zijn gehaald. Dus complimenten daarvoor. We zijn wel de grootste havenstad van Europa, dus wij zien de stad en haven dan ook samen en het rapport zegt dan ook dat de doelen samen niet worden gehaald. Dat blijft zorgelijk. Juist daarom moeten er scherpe keuzes worden gemaakt en die klimaataanjagers pleiten voor strategische keuzes in ketens en technologieën. Mijn vraag is dan ook vooral: welke ketens ziet u als prioriteit voor Rotterdam richting 2030 en 2040 en van welke ketens neemt u

bewust afscheid? Verder steunen wij uiteraard de moties van GroenLinks en ook de moties van Volt zijn erg sympathiek. Dat wilde ik nog kwijt.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Zijn er nog anderen die het woord wensen? Niet. Dan kijk ik eerst naar wethouder Zeegers.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Dank u wel en dank ook voor de complimenten, zeer gewaardeerd en neem ik helemaal in ontvangst natuurlijk samen met de collega's hier. We zijn echt goed bezig, zeker binnenstedelijk, met onze klimaatmaatregelen. We zien ook dat we in beeld hebben wat we nog meer moeten doen om het in de stad te halen tot 2030, de targets, dat daar wel een extra tandje nog bij moet, maar dat het wel binnen bereik zou moeten kunnen zijn. Dus dat is goed nieuws. Haven, daar zitten heel veel meer vraagstukken aan vast, maar binnenstedelijk hebben we in ieder geval het een en ander goed kunnen doen. U maakt zich zorgen over netcongestie en dat is, denk ik, heel erg terecht. Vooralsnog heeft woningbouw tot 1 juli wel voorrang, daarna niet meer en moeten wij dus alle hens aan dek om zo veel mogelijk van onze woningbouwplannen in te leveren bij de netbeheerders, zodat die nog meekunnen in de toekenning van elektriciteit. U vraagt al wel, vooruitlopend daarop, die WKK-'s en gasturbines expliciet op te nemen. Ik snap waar u het over heeft. Tegelijkertijd vind ik het belangrijk dat wij wel inzetten op duurzame manieren om die netcongestie op te lossen. Dus het beter benutten met wind, energiehubs, zon. Dat zijn echt de maatregelen, want we hebben ook die CO2-doelen te halen. Dus dat zijn wel de maatregelen waar ik eerst op in wil zetten. Het neemt niet mee dat we ook in Utrecht zien dat dat niet allemaal lukt. Dat daar wel ook naar gasturbines wordt gegrepen. Dus ik wil zeker in gesprek om te kijken wat de mogelijkheden zijn, daar wil ik ook over terugkoppelen, maar het gaat mij nu te snel om het al als vaste actie op te nemen in het actieplan. Dus als u kunt instemmen met mijn toezegging dat ik dit ga onderzoeken, dan hoop ik dat u met deze stap al blij bent u en uw motie zou willen intrekken. Maar ik zie u staan.

De VOORZITTER: Mijnheer Bonte.

De heer BONTE (Ir): Dank, voorzitter. Blij met de beweging, maar het is mijn bedoeling om gasturbines expliciet op te nemen in onze aanpak. Dus dat we dat van vooraf aan al meenemen in de mogelijke oplossingen. Pas daarna blijkt of dat kan. Ook zon of wind kan niet altijd, misschien gas ook niet, maar het moet expliciet meegenomen worden en dat is nu niet het geval. Dat zou ik graag toch middels een motie willen veranderen.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Dan zal ik hem ontraden. Ik kan toezeggen dat ik dat onderzoek ga doen, dat ik in gesprek ga. Maar ik vind het belangrijk dat we eerst kijken naar duurzame oplossingen en kijken wat de mogelijkheden hiermee zijn. Daar wil ik ook een terugkoppeling over geven, maar het gaat mij nu te snel om het nu al in het actieplan op te nemen. Dus als u dat toch zo wil laten staan, dan zal ik de motie ontraden.

De VOORZITTER: Mijnheer Bonte.

De heer BONTE (Ir): Laatste punt. Projectontwikkelaars lopen vast, die kunnen niet wachten, die projecten moeten door en woningnood is ook een heel belangrijk probleem. Dus het blijft inderdaad een afweging van belangen.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Dat klopt en we hebben ook de CO2-doelen die heel belangrijk zijn om te halen en er zijn alternatieven waar we hard aan werken. Dus die wil ik toch eerst goed onderzocht hebben. Dan de motie van Volt over het regent zonnestralen. Ook deze zal ik ontraden, omdat die zonnecellen in ramen actief te communiceren naar de gebiedsontwikkelingsafdeling. De samenwerking is enorm sterk. We werken samen in het plan van aanpak duurzaam doorbouwen. Daar worden alle maatregelen allemaal samen

genomen. Die samenwerking hoef ik niet verder te stimuleren, want die loopt prima. Deze technologie stimuleren door als maatregel in de KAR op te nemen, lijkt mij niet nodig. Het is nog een maatregel die te weinig effectief is. Dat gaat me dan te ver om dat al in het KAR op te nemen. Als er aanspraak kan worden gemaakt op EU-subsidies, dan zullen we mensen daar natuurlijk naartoe geleiden. Maar deze motie zal ik, om de redenen die net genoemd zijn, ontraden.

De VOORZITTER: Wethouder Simons.

De heer SIMONS (wethouder): Dank u wel, voorzitter, dank voor alle complimenten. Ik heb 2 moties. Carbon bid, tonnetje mee, doei CO2. Dat vind ik echt een heel mooie titel, laten we wel zijn. Als ik dan naar het dictum kijk, kan ik daar ook mee leven. We hebben het vaak over dingen die niet lukken, maar dit is een prijsvraag geweest waar 8 projecten die daadwerkelijk CO2 reduceren ook worden uitgevoerd. Het is, denk ik, goed om het gesprek aan te gaan met het Havenbedrijf of er nog meer in het vat zit. Dus deze motie kan ik omarmen. Dan hebben we nog de vergunningenloods. Wie is daar niet voor, zou ik zeggen. Het lost echt problemen op, dus ook een heel goede motie. Maar u merkt terecht op, in de overwegingen, dat het aan het volgende college is, omdat wij natuurlijk die middelen nu niet meer hebben. Over 3 weken zijn de verkiezingen. Maar we zien deze motie dus ook als een signaal aan de onderhandelaars om dit te regelen. Ik kan me bijna niet voorstellen dat ze dat niet gaan doen. Vanuit dit perspectief kan ik deze motie ook omarmen.

De VOORZITTER: Wethouder Lansink-Bastemeijer.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): GroenLinks vraagt mij in motie 1 echt klaar nu met de fossiele reclame' aan het volgend college om een verbod op fossiele reclame. Uw vasthoudendheid op dit onderwerp valt u te prijzen. Dat is een compliment aan uw inzet. U hebt er al eerder een motie op ingediend. U hebt er een initiatiefvoorstel op ingeschreven. U kent het standpunt van het dit college. Dit college heeft vanaf dag 1 gezegd: we kijken naar wat de reclamecodecommissie wel of niet toestaat. Het is dus ook niet aan ons om dat door te geven, want dit college volgt het coalitieakkoord. Het staat natuurlijk uiteindelijk straks bij een raadsdebat eenieder vrij om van alles en nog wat mee te geven aan de formerende partijen. Dus u krijgt nog kansen genoeg om weer in de herhaling te gaan, maar ik ontraad deze motie.

De VOORZITTER: Wethouder Zeegers heeft ook nog 1 motie die zij van een oordeel moet voorzien, hoor ik.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Ja, een motie die ik wel eerder heb gezien, maar nu niet in mijn stukken heb teruggevonden. Dus als het een motie is die wij eerder hebben gezien, het gaat over die klimaatadviesraad, die u voorstelt te onderzoeken. Die is oordeel raad, kan ik mee uit voeten. Oordeel raad.

De VOORZITTER: Dan heb ik ook nog 1 toezegging genoteerd dat wethouder Zeegers naar aanleiding van de motie gasgeven toezegt om als duurzame oplossingen.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Nee, die toezegging wilde ik wel doen als de motie zou worden ingetrokken. Maar de motie wordt niet ingetrokken, dus dan doe ik hem ook niet.

De VOORZITTER: Weg, tenminste, ik kijk naar de heer Bonte, maar die volhardt in zijn motie. De heer Dekkers.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, sorry. Het is een lange dag. 'Walking on Sunshine', het is me niet helemaal helder, bij de heer Lansink-Bastemeijer, of hij die nou heeft geapprecieerd

of ontraden. Voorzitter, punt van orde. Ik zal voortaan geen liedjesnamen meer voor moties doen, want ik begrijp dat 'het regent zonnestralen' en 'Walking on Sunshine' wat verwarrend is.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Ik heb deze net ontvangen. Ik zou echt niet weten hoe ik die zou moeten appreciëren. Dus dat moet ik echt eventjes ook bespreken, als u het niet vindt, want ik kan hier het nut en noodzaak niet van zien, ik ken het product niet. Ik zie ook niet in of het überhaupt voor Horizon Europe een bijdrage kan of daar openstaat voor een bijdrage. Ik moet dat echt ambtelijk opstellen, ook om te zorgen dat, mocht ik hem omarmen, ik niet onnodig werk richting de organisatie stuur. Ik weet het niet, dus ik wil daar even ambtelijk advies op vragen.

De VOORZITTER: Dan komt op deze motie ook nog op een later moment deze avond een oordeel.

7.8 Water- en klimaatadaptatieprogramma 2027-2030.

De VOORZITTER: Dan gaan wij door met agendapunt 7.8, dat is het water- en klimaatadaptatieprogramma 2027-2030. De eerste die dan het woord krijgt, is mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Voorzitter, we hebben het er net over gehad. We moeten klimaatverandering tegengaan. Dat is zo, daar zijn net al die plannen voor ingediend. Maar inmiddels moeten we ook accepteren dat klimaatverandering grote gevolgen gaat hebben op hoe we wonen, hoe we werken en leven in onze stad. GroenLinks is voor het integraal benaderen van deze opgave. Daarom zijn we ook blij met dit programma. We komen weer met een compliment. Met steeds extremer weer moeten we keihard werken om Rotterdam bewoonbaar te houden. Zowel aan de kant van mitigatie als aan de kant van adaptatie. Die 2 hebben ontzettend veel met elkaar te maken. Het is duidelijk dat hier hard aan is gewerkt. We worden hier blij van. Ook dat er expliciet wordt uitgesproken hoe belangrijk klimaatrechtvaardigheid is, vinden wij heel erg fijn. In de commissie hebben wij onze zorgpunten al aangekaart over in een vroeg stadium beginnen met participeren bij dit soort projecten over de rioolheffing waar we het niet met elkaar over eens zijn, maar dat komt na maart misschien nog wel, over hittestress en over bodemdaling en de uitwerking van dit programma. Daar kijken we naar uit. Tot zover, dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u. De heer Van Schaik.

De heer VAN SCHAIK (lr): Voorzitter, we hadden we beter om 21.30 uur naar de kroeg kunnen gaan. Voorzitter, klimaat waterprogramma Rotterdam. Ik ben bij de commissie geweest, we hebben het uitgebreid met elkaar besproken. Echter zie ik bij het stuk ook het bericht staan wat Hillegersberg is gevraagd, ongevraagd advies. Daar heeft de wethouder 11 februari op geantwoord. Echter zie ik niet de terug beantwoording, dus ik hou dat in het midden. Want zij hebben advies aan u gevraagd. U hebt wel een beantwoording gegeven, maar of zij nou blij zijn met dat advies, dat weet ik dus niet. Dus dat zou ik graag van u horen. Wat de nutstuintjes en de geveltuintjes, de kabels, de drainage, daar bent u heel goed onze kant opgekomen. Maar dan blijf ik nog wel met de boomspiegels zitten. Ik zou die graag aan de straatkant of aan de stoepkant open willen hebben, zodat het water van de straat altijd naar de stoeprand loopt en daardoor beter kan draineren in de boomspiegels. Ik heb dat ook aangegeven, maar ik kan hem nergens terugvinden. Dus ik ga u aan het werk zetten. Tot zover, voorzitter.

De VOORZITTER: Anderen? De heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66): Dank u wel, voorzitter. Ook D66 is blij met dit water- en klimaatadaptatieplan. De belangrijke visie op hoe de stad wordt vormgegeven staat erin beschreven voor de komende jaren. Een groenere stad die beter bestendig is tegen hitte en water, dat is natuurlijk belangrijk. De combinatie met het riool zorgt ervoor dat we slimme oplossingen doorvoeren en Rotterdammers zoveel mogelijk baat en zo min mogelijk overlast hebben. Desondanks kunnen we als gemeente daarin meer doen. D66 is groot voorstander van tegelwippen en daarmee ook van geveltuinen. Daar zien we kansen, want Rotterdammers geven soms doodskreten als zij in hun eigen beheerde groen dat weggevaagd zien worden door al te enthousiaste groenbeheerders van de gemeente. Daarin moeten we zaken meer laten bloeien, dus hebben we er ook een motie voor om dit probleem nog beter te voorkomen. Daarnaast zien we kansen om het eigen beheerde groen simpeler te maken. D66 droomt van grotere geveltuinen, solide boomspiegels en plantenbakken van de straat die in de zomer vol in bloei staan. De gemeente kan hier nog een extra stapje zetten, dus dienen we ook daar een motie voor in. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Van Schaik heeft een vraag hierover.

De heer VAN SCHAIK (lr): Ik vind het prima dat de heer De Haan een motie indient voor plantenbakken en volstaan, maar weet u wat daar de kosten van zijn? Dat wil ik wel eens weten, want u kunt natuurlijk wel wat vragen en deze motie kan wel aangenomen worden, maar ik denk dat u zich ook moet realiseren hoeveel geld die plantenbakken kosten.

De VOORZITTER: De heer De Haan, wilt u nog antwoorden?

De heer DE HAAN (d66): Ik wacht eventjes de beantwoording van de wethouder af.

De VOORZITTER: De heer De Haan heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Niet snoeien, maar bloeien

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 7.8 Water- en klimaatadaptatieprogramma 2027-2030;

constaterende dat:
- geveltuinen positief bijdragen aan het verminderen van hittestress, opvangen van water, vergroten van de biodiversíteit en verbeteren van de luchtkwaliteit;
- de gemeente Rotterdammers stimuleert om tegels te wippen en geveltuinen aan te leggen;
- veel Rotterdammers hier gehoor aan geven en prachtige tuinen maken;
- onze inwoners ook andere soorten groen, zoals boomspiegels, zelfstandig en met veel liefde beheren;
- de gemeente met het groenbeheer desondanks diverse tuinen en ander groen in eigen beheer (onbedoeld) gesnoeid heeft;

overwegende dat:
- Rotterdammers op dit moment vrezen voor hun groen in eigen beheer door het snoeibeleid van de gemeente;
- het niet zo mag zijn dat geveltuinen en ander groen van weldoeners onbedoeld gesnoeid worden;
- de gemeente niet altijd inzicht heeft in de locaties van geveltuinen en ander groen in eigen beheer;
- de gemeente desondanks wel de kenmerken van groen in eigen beheer kan meegeven aan het groen beheer;

verzoekt het college:
- om het makkelijker te maken voor Rotterdammers om groen in eigen beheer, zoals geveltuinen, boomspiegels, en andere soorten groen aan te melden bij de gemeente;
- ernaar te streven zoveel mogelijk groen in eigen beheer in de snoeiplattegrond van de gemeente op te nemen, waarbij het uitgangspunt is dat dit groen niet wordt gesnoeid;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. de Haan en M.Y. Morkoç

Motie 2. Laat de geveltuinen bloeien

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 7.8 Water- en klimaatadaptatieprogramma 2027-2030;

constaterende dat:
- de gemeente aan Rotterdammers kaders meegeeft voor geveltuinen en boomspiegels;
- deze kaders uniform gemaakt zijn voor de hele stad, maar de stad heel verschillend is per straat;
- de gemeente Rotterdammers stimuleert om zelf de stad te vergroenen;

overwegende dat:
- er voldoende plekken zijn waar meer ruimte aan Rotterdammers gegeven kan worden om geveltuinen te maken of te vergroten;
- er overbodige regeldruk gecreëerd wordt door regels over de grootte van een geveltuin of hoe deze omheind mag worden;

verzoekt het college:
- te onderzoeken hoe de initiatieven voor bewoners om zelf aan de slag te gaan met groen (vergroening en zelfbeheer) beter kunnen worden gefaciliteerd;
- hiermee de groeninitiatieven van inwoners te stimuleren;
- hierover te rapporteren aan de Raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. de Haan en M.Y. Morkoç

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Dank u wel, voorzitter. Als Rotterdamse VVD staan we voor een gedegen financieel beleid en problemen moeten we ook oplossen, maar met zo min mogelijk een verhoging van de lasten voor de Rotterdammer. Daar past dit WKP-plan ook bij. Om droge voeten te houden, moeten we aan de slag als Rotterdam. Anders hebben we straks, net zoals ze een paar jaar geleden in Kopenhagen hadden, een miljoenenschade. We zijn dus ook blij dat de wethouder het rioleringsplan nu gaat koppelen aan de bredere klimaatopgave die we hebben als stad. We zijn ook blij dat de wethouder in de commissie al heeft aangegeven dat hij daarbij ook echt de betaalbaarheid voor de Rotterdammers in het oog houdt.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Anderen? Niemand. Dan vraag ik de wethouder of hij op de moties in kan gaan.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Volgens mij had u 2 vragen, aan de heer Van Schaik, anders moet u dat nog eventjes terugkoppelen. De reactie op de zienswijze van een partij waar ik de naam van kwijt ben, waarvan u wilde weten hoe hun reactie op onze zienswijze was. Dat weet ik niet. Wij sturen zienswijzen en of ze daar gelukkig of niet op zijn, dat zal ik voor u moeten uitzoeken, maar misschien zou u ze zelf ook kunnen bellen van hoe gaat u om met die zienswijze? Maar ik wil dat graag voor u doen. Volgens mij was de andere vraag die u had het wateren vanuit de trottoirband in de boomspiegel. Ik heb tijdens de commissie al aangegeven dat dat al gebeurt in Rotterdam. Volgens mij was de enige vraag die nog openstond, naar aanleiding van de commissie: hoe vaak gebeurt dat op dit moment? Dat zoeken we voor u uit. U hebt deze vraag ook al in de commissie gesteld, staat mij bij.

De VOORZITTER: De heer Van Schaik.

De heer VAN SCHAIK (Ir): Ik wil alleen op de eerste, in technische tijd, tegen de wethouder reageren. Het gaat erom: Hillegersberg geeft u een ongevraagd advies, dat sturen ze naar u. U beantwoordt dat op 11 februari, maar de terugkoppeling vanuit Hillegersberg, die zijn we niet. Er wordt nu wel gevraagd om daar een beslissing in te nemen op dit agendapunt. Terwijl ik niet weet wat Hillegersberg nu als standpunt heeft ingenomen. Het is voor mij belangrijk om voor of tegen te stemmen.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Voorzitter, als iemand als iemand ons een brief stuurt en ik stuur daar een brief op terug, is het niet gemeengoed dat we dan vervolgens vragen: wat vindt u er dan nog van? Wij nemen een zienswijze serieus, geven aan hoe we daarmee om zijn gegaan, koppelen dat terug aan degene die de zienswijze heeft ingediend en daarmee is het ook wel *schluss*. Als we dan ook nog een derde ronde moeten gaan doen: wat vond u nou van onze reactie? Ik vind het qua serviceverlening heel goed.

De heer VAN SCHAIK (Ir): Dat zeg ik niet. Ik voel me onvoldoende geïnformeerd omdat u op 11 februari, het is nu 26 februari, die mensen 14 dagen de tijd hebben, wellicht een brief in uw postbak ligt of aankomend is. Ik moet hier vandaag een besluit over nemen. Hoe kan ik een besluit nemen als ik niet een reactie heb gezien op de brief die u gestuurd heeft op hun ongevraagde advies.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Sorry, dit is echt te veel detail voor mij. Ik heb geen idee over welke adviezen u het heeft. Het voelt toch een beetje als een technische vraag in een afrondend tweeminutendebat. Dat had ik graag dan van tevoren gehoord. Dan had ik het voor u uitgelopen, dan had ik een reactie kunnen geven. Maar ik voel me nu wel een beetje onthand. Er is een brief van een bewonersorganisatie waar op 11 februari een brief, ja, sorry, ik kan het echt niet zo hier met u uitleggen of uitdiepen, want ik heb echt geen idee.

De VOORZITTER: De heer Van Schaik krijgt nog 1 mogelijkheid om toe te lichten waar het precies over gaat.

De heer VAN SCHAIK (Ir): Dank u wel, voorzitter. U ziet zelf ook de agenda. Ik heb de agenda hier ook voor me liggen. Ik zie het agendapunt en het stuk lees ik ook. Dan zie ik wel dat u op 11 februari een tegenreactie naar Hillegersberg doet, naar de wijkraad. Dat vind ik toch wel van groot belang. Maar vervolgens zie ik niet meer wat die wijkraad terug geïnformeerd en wordt mij nou op 26 februari gevraagd een besluit te nemen of dat dat er al is. Leefbaar Rotterdam neemt de wijkraden serieus en dan doen we dat niet zomaar af. Dus dat is mijn vraag en u had het ook kunnen lezen.

De VOORZITTER: Helder. Het gaat dus over een brief van de wijkraad Hillegersberg en de reactie daarop. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Voorzitter, er is voldoende waar ik kritisch op kan zijn op dit college, maar wat ik absurd vind: Leefbaar Rotterdam had de wijkraad toch zelf kunnen vragen wat ze ervan vinden nadat ze een brief ontvangen van de wethouder? Als je zorgen maakt over je informatievoorziening, dan moet je daar actief achteraan gaan. Dan moet je als raadslid daarnaar vragen: hoe vinden jullie dat? Als je goed contact hebt met de wijkraden, dan kan je daar een mailtje over sturen. Ik snap überhaupt niet waar dat allemaal over gaat.

De VOORZITTER: De wethouder.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Ik blijf toch bij mijn eerste antwoord. De manier van werken, zoals we die in dit huis hebben, is: er komt een zienswijze, ik stuur een reactie, die deel ik met u en wat daarna iemand vindt van zo'n reactie? Het staat hen vrij dan nog een keer een brief naar mij te sturen of raadsfracties te benaderen om te zeggen: ik ben het ermee oneens. Zo werkt de democratie, maar wanneer stop ik dan met vragen: is het goed genoeg? Op een gegeven moment moet ik toch ergens stoppen, in alle redelijkheid. Ik kan het niet anders uitleggen dan zo. Maar dan heb ik wel juist, conceptueel, wat u van mij vraagt en dan blijf ik bij mijn eerste antwoord. Wij hebben de reactie netjes gedeeld. Het is dan ook aan degene die zo'n zienswijze of zo'n reactie van mij ontvangt om vervolgens het pad op te gaan naar de raadsfracties dan wel met mij nog een bilateraal aan te vragen of met mijn ambtenaren. Zo werkt het ook wel, want anders blijven met elkaar wel een beetje papier rondpompen. Ik ben blij dat dat een beetje uit de wereld is. Dank u wel voor die vraag, maar ik moest begrijpen wat u bedoelde. Dan de moties 7.8, 'niet snoeien, maar bloeien', nummer 1, kan ik omarmen en 'laat de geveltuinen bloeien', nummer 2, kan ik ook omarmen.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan zijn wij hiermee gekomen aan het einde van agendapunt 7.8.

7.9 Onderzoeksrapport 'EBBEN' mogelijke subsidiefraude.

De VOORZITTER: Dan gaan wij door met agendapunt 7.9 en daar ben ik zelf het onderwerp. Ik niet. Kan mevrouw Nunnely misschien inspringen als voorzitter? Ik zoek een plaatsvervanger en u bent de enige die in mijn blikveld zit.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Goed. Dan zijn we dus aangekomen bij agendapunt 7.9, onderzoeksrapport EBBEN mogelijke subsidiefraude. Mevrouw Van Wifferen, mag ik u het woord geven?

Mevrouw VAN WIFFEREN (d66): Voorzitter, we hebben het hier over het dossier mogelijke subsidiefraude, maar in feite gaat het over de kaasfabriek in Marokko. Wat is daar nou gebeurd? Er is een verdenking geweest dat 3 Rotterdammers, waaronder een oud-raadslid, dat die geld achterover hebben gedrukt van subsidies en daarmee een kaasfabriek in Marokko hebben opgezet. Daar zijn veel publicaties over geweest. Maar het OM heeft geschikt en daarom zullen we nooit precies weten wat hier aan de hand is geweest en het is ook al zo lang geleden dat we het niet meer goed boven tafel krijgen. Maar waar het in ieder geval op lijkt, is dat een aantal mannen met allerlei stichtingen en bv's soms op hetzelfde adres subsidies naar elkaar toespeelden, dingen naar elkaar toespeelden. Op een gegeven moment is er geld weg. Wat hebben we nou gedaan daarna? Daarna hebben we EBBEN een onderzoek laten doen voor maar liefst 5 ton om dit in kaart te brengen. Daarin heeft EBBEN heel mooi laten zien hoe deze netwerken allemaal lopen. Je zag als een soort van spinnenwebben naar elkaar de draden hoe al die connecties lagen. De belangrijkste aanbeveling van EBBEN was dan ook: doe aan netwerkanalyse. Doe dat alsjeblieft. Maar tijdens het debat hebben besloten: laten we wachten, laten we het vooruitschuiven, dat wilde de burgemeester graag, dat we het goed over het subsidiekader kunnen hebben. Dan doen we dat na de verkiezingen. Toen dacht ik: ik maak een paar moties om alvast wat richtingen

mee te geven. Een is om toch in ieder geval bij die netwerkanalyse goed te kijken: hoe kunnen we dat nou doen, doen anderen dat al en wat zijn nou de mogelijkheden om dit te doen? Dus echt als input voor dat debat. Hier heb ik een motie samen met Leefbaar Rotterdam, de VVD, de SP, BIJ1 en Forum voor Democratie voor. Dan heb ik nog een motie en dat gaat erom dat we heel vaak niet weten welke subsidie we zelf geven, want dat gaat ook via andere partijen. Die witte vlekken, die we bijvoorbeeld hebben bij welzijnspartijen, bij het centrum voor jeugd en gezin, waar ook deze partijen van die 3 schikkers gretig gebruik van maakten, om ervoor te zorgen dat we dat in ieder geval in kaart hebben zodat als we dat nieuwe subsidiekader gaan vaststellen, we dat op een goede manier gaan doen. Nu is me al ter ore gekomen dat de burgemeester met mijn 2 moties helemaal niets wil gaan doen. Dat vind ik echt heel erg choquerend, echt heel erg choquerend. Ik vraag helemaal niet veel. Ik vraag alleen maar om voor te bereiden om er überhaupt iets mee te gaan doen. Ik zet niemand een mes op de keel, ik doe geen erge dingen, ik dwing ook de volgende raad niet tot stappen nemen. We zeggen alleen: neem nou een paar stappen om te zorgen dat die discussie zorgvuldig verloopt. Dus ik wil hierbij mijn andere motie indienen, groep Verkoelen wil ook op de moties, dat komt later nog wel. Ik hoop echt dat de burgemeester deze motie serieus wil nemen en de daadkracht die ze in het begin leek te vertonen, omzet naar echte daden.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Mevrouw Van Wifferen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Transparantie in gemeentelijke geldstromen

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 7.9 Onderzoeksrapport ‘EBBEN' mogelijke subsidiefraude;

constaterende dat:
- gemeentelijke middelen via verschillende directe en indirecte routes bij organisaties terechtkomen;
- deze middelen niet uitsluitend via het reguliere subsidiekader worden verstrekt;

overwegende dat:
- ook middelen die via aanbestede of intermediaire partijen of programma's worden verstrekt publieke middelen betreffen;
- een integraal overzicht noodzakelijk is om verantwoordelijkheden, toezicht en toetsingskaders goed te kunnen beoordelen;
- transparantie over geldstromen bijdraagt aan vertrouwen in de subsidieverlening;

verzoekt het college:
- in beeld te brengen welke directe en indirecte subsidiestromen bestaan binnen de gemeente Rotterdam;
- daarbij expliciet inzichtelijk te maken welke gemeentelijke middelen worden verstrekt via onder andere:
    - o wijkraden;
    - o Centra voor Jeugd en Gezin;
    - o welzijnspartijen;
    - o het programma Preventie met Gezag;
    - o en andere uitvoerende of intermediaire partijen die gemeentelijke middelen doorzetten;
- per geldstroom aan te geven:
    - o of er inzicht is in deze subsidiestromen bij de gemeente;
    - o welk toetsings- en verantwoordingskader van toepassing is;
    - o waar toezicht en integriteitstoetsing zijn belegd;

o en in hoeverre deze geldstromen binnen of buiten het reguliere subsidiekader vallen;
- dit overzicht te betrekken bij de herziening van het subsidiekader en de verdere bespreking daarvan met de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen, T. Roskam, D.A. van Groningen, T.S.J. Coşkun, P.C.Z. Sadhoe, A.R. Oostdijk en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 2. Versterking van integriteitsinstrumenten bij subsidietoekenning

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 7. 9 Onderzoeksrapport 'EBBEN' mogelijke subsidiefraude;

constaterende dat:
- er vragen zijn gerezen over verwevenheid tussen stichtingen, bestuurders en subsidiegelden;
- een externe onderzoek van EBBEN aanbevelingen heeft gedaan, waaronder het uitvoeren van netwerkanalyses;

overwegende dat:
- publieke middelen zorgvuldig en transparant moeten worden besteed;
- risico's zich niet altijd voordoen binnen één afzonderlijke aanvraag, maar zichtbaar worden bij een stapeling van signalen;
- het bestaande instrumentarium, waaronder de Wet Bibob, niet het enige middel ¡s om integriteitsrisico's te signaleren;

verzoekt het college:
- in kaart te brengen welke instrumenten beschikbaar zijn om verwevenheid, netwerkstructuren en stapeling van signalen rond subsidieaanvragers inzichtelijk te maken;
- daarbij nadrukkelijk breder te kijken dan uitsluitend de toepassing van de Wet Bibob;
- te onderzoeken hoe andere gemeenten en overheden dergelijke analyses of signaleringsmodellen toepassen;
- de raad hierover te informeren voorafgaand aan de behandeling van het nieuwe subsidiekader;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen, D.A. van Groningen, T. Roskam, T.S.J. Coşkun, A.R. Oostdijk en P.J.H.D. Verkoelen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Wie mag ik nog meer het woord hier opgeven? De heer Roskam.

De heer ROSKAM (lr): Dank, voorzitter. Kaasfabriek, complex dossier, dus ik zal het simpel houden. Er is fraude gepleegd waarvan Rotterdammers de dupe zijn. De raad heeft een onderzoek besteld, waarvan een van de voornaamste aanbevelingen de netwerkanalyse was. De fraude was binnen directie veilig en vanuit die hoedanigheid is burgemeester Schouten bestuurlijk verantwoordelijk. Ik mag hopen dat de burgemeester het onderzoek, de aanbevelingen en daarmee de moties van D66, die we mede ondertekenen, serieus neemt en

niet naast zich neerlegt, anders zou het zowaar als bestuurlijke minachting opgevat kunnen worden. Dank u.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Dank u wel. De heer Biljoen heeft een interruptie op de heer Roskam.

De heer BILJOEN (gl): Voorzitter, ik vind het toch wel een beetje jammer wat voor uitingen hier worden gedaan. Volgens mij moet de motie sowieso eerst in stemming worden gebracht. Dan moet u eerst kijken of u een meerderheid heeft en dan pas kunt u eventueel vragen of het college wel of niet uitvoering gaat geven. Laten we daar sowieso eerst op wachten voordat u op deze manier met de burgemeester in debat gaat.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Dank u wel. Uw punt is duidelijk. Zijn er nog meer sprekers op dit onderwerp? Zo niet, dan ga ik het woord geven aan de burgemeester. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw VAN GRONINGEN (vvd): Voorzitter, heel kort. Eigenlijk is het meeste gezegd, maar vertrouwen is goed en weten is beter. Dus in die zin sluiten we ons ook helemaal aan bij de woorden van mevrouw Van Wifferen van D66 dat we die netwerkanalyse goed moeten blijven doen, dat was ook 1 van de aanbevelingen, en dat we het subsidiekader, wat ons betreft, nog net een stapje dieper doen. Want we hebben altijd gezegd: het is mooi als we weten dat de subsidie rechtmatig verstrekt is, maar het gaat erom wat er achter die voordeur gebeurt. Dat kunnen we met deze manier echt helder krijgen.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Dank. Dan is het woord aan de burgemeester.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Hartelijk dank. Misschien is het ook goed om eerst af te wachten hoe ik ga reageren op moties, want dat moet nog gaan gebeuren en dat zal ik ook doen. Eerst de opmerking van de heer Roskam over de fraude was bij de directie veilig. Dat is niet wat er in het rapport staat. Dus ik zou daar ook zorgvuldig mee omgaan, want dan lijkt het net alsof er binnen onze organisatie fraude is gepleegd en dat is niet waar. Dan de 2 moties. De eerste motie, ik heb ze hier nog niet gekregen. Ik heb ze wel in een eerder stadium gekregen, maar de eerste was volgens mij de transparantie in gemeentelijke geldstromen. Klopt dat? Ik moet de nummering weten, welke als eerste is genummerd. Dat is transparantie in gemeentelijke geldstromen. Die vraagt in beeld te brengen welke directe en indirecte subsidiestromen er bestaan binnen de gemeente Rotterdam. Daar wordt ook een aantal zaken expliciet genoemd. Wij zullen dit zo goed mogelijk in kaart brengen. dus ik omarm deze motie. Waarbij ik wel erop wil wijzen dat een aantal partijen geen subsidies verstrekken, die hier worden genoemd. Bijvoorbeeld welzijnspartijen die hebben een soort van handgeld om bijvoorbeeld de koffieochtend te betalen. Dus dan is het de vraag of dat dat dan ook de dingen zijn die we daarin mee moeten nemen, want dat gaat dan bijvoorbeeld over 100 euro of iets dergelijks voor de koffieochtend van de welzijnspartijen. Dat is denk ik niet helemaal het niveau dat we moeten willen hebben. Die zijn niet zelfstandig als zodanig dat ze dan ook echt subsidies verstrekken. Dus ik wil met die disclaimer ook deze motie dan ook dat benoemen.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw VAN WIFFEREN (d66): Het gaat er nadrukkelijk om dat niet alles in beeld moet worden gebracht, maar er moet worden gekeken: waar zitten de witte gaten? De welzijnsorganisaties geven ook geld uit aan bijvoorbeeld partijen in de wijk die best wel forse bedragen zijn. Dat is met het *right to cooperate* geregeld. Wat dat betreft, zijn dat misschien niet technisch gezien subsidies, maar het is wel geld dat naar andere partijen gaat via het

welzijnswerk. Dat kan behoorlijk oplopen. Het gaat niet om 100 euro. Dat vind ik ook niet belangrijk.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): De burgemeester.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Dat klopt. Dat zijn dus de budgetten voor lokale initiatieven. Dat is inderdaad dat *right to cooperate.* Dat zijn we ook op verzoek van D66 gestart. Technisch gezien is het geen subsidie. Dat is het punt. Dus daar wilde ik de check op hebben, waar we het dan over hebben, zodat ik ook weet wat ik inzichtelijk moet maken. Want dat heeft namelijk niet de term subsidie. Ik zal kijken wat we daarin kunnen doen, wat we inzichtelijk kunnen maken. Maar dan is het inderdaad helder dat het niet om de kleinere bedragen gaat, dat dat niet de intentie is, want dan kom ik wel in een soort heel lastig niveau terecht. Maar bijvoorbeeld het Centrum voor Jeugd en Gezin verleent ook geen subsidie. Dus we moeten echt goed kijken wat daar zit. Maar wat ik heb, zal ik leveren en zal ik ook kijken hoe we dat goed inzichtelijk kunnen maken. Dat vond ik wel belangrijk om even goed mee te delen. Dan de tweede, dat gaat over de versterking van de integriteitsinstrumenten bij subsidietoekenning. Het rapport van EBBEN is in zichzelf een hele netwerkanalyse. Zij hebben dat heel goed inzichtelijk gemaakt voor een aantal subsidiestromen hoe dat onderling ging. Daar zagen we dus ook een aantal patronen, wat mevrouw Van Wifferen ook aangaf. Daarbij is het wel belangrijk om op te merken dat dat veel werk is om exact inzichtelijk te maken wie waar vandaan subsidies krijgt. Sterker: soms is het ook bijvoorbeeld een voorwaarde voor een subsidie dat dat niet alleen vanuit 1 partij komt, maar dat er meerdere partijen bijdragen aan een project om niet allerlei risico's bij 1 partij neer te leggen. Dus ik kan op zich best proberen in kaart te brengen welke instrumenten er zouden zijn om daar meer inzicht in te geven. Als we dit wel echt gaan toepassen, gaat dat wel heel veel betekenen ook voor de toekenning van een subsidie. Dan ben je zo een paar uur verder voor de toekenning van een subsidie. Dat is de volgende stap. Dat vraagt deze motie niet, dat besef ik, maar ik wil wel die opmerking meegeven dat als we echt zo'n netwerkanalyse moeten uitvoeren bij subsidies die we verstrekken, dat dat enorm veel extra lasten meebrengt, ook voor het toekennen van die subsidie. Wij hebben ook nog gecheckt bij bijvoorbeeld gemeente Tilburg die bekendstaat om de strengheid van zijn subsidies of zij dit ook doen bij hun subsidies. Dat is niet het geval. Dus ik zal het inzichtelijk proberen te maken op het moment dat deze motie wordt aangenomen. Dan kan hem ook echt oordeel raad geven. Maar ik wil wel graag dat u beseft dat dat ook wel consequenties kan hebben.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw VAN WIFFEREN (d66): U doet nu heel veel aannames hoe ik dat bedoeld heb. Het kunnen ook steekproeven zijn, het kunnen ook af en toe zijn. Het is niet een 5 ton EBBEN rapport dat elke keer moet worden opgesteld. Je kunt ook waarschuwingspiepjes krijgen als namen eindeloos vaak terugkomen. Er kunnen er allerlei veel lichtere middelen zijn. Het is juist de bedoeling van deze motie om dat eens uit te zoeken, niet om constant 5 ton aan EBBEN te geven om dat voor elke subsidieaanvrager te doen.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): De burgemeester.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Het is fijn dat we het daar al over eens zijn, want dat deel ik met mevrouw Van Wifferen. Ik zal kijken of er instrumenten zijn waarin we wat meer daar en dan zal het inderdaad toch meer richting steekproefsgewijs of iets dergelijks gaan, denk ik, als ik het zo al inschat, maar dan loop ik al vooruit op de uitvoering van de motie. Maar ook met deze toelichting, met mevrouw Van Wifferen, kan ik hem ook oordeel raad geven.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Dat waren de moties. Dank u wel. Geen andere sprekers meer. Dan de wethouder.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Dank u wel. Ik heb op een aantal agendapunten nog gewacht met een appreciatie van moties. Op 6.4, is later naar de tweeminutendebatten gegaan, voor uw administratie motie nummer 3 van Volt, Leefbaar Rotterdam en de SP, een toekomstbestendig en lekvrij overslagstation. Ik ga het zo met u afspreken. Daar komt nog een heel kleine wijziging, die heb ik met de indiener, doet niets af aan de inhoud, maar is juridisch juister. Die wordt zo dadelijk nog ingediend en die vorm kan ik, heb ik met de indiener afgestemd, *no problemo*, kan ik omarmen. Teamwork wat hier plaatsvindt. 'Walking on Sunshine', agendapunt 7.7, nummer 5. Wij zijn heel kritisch op deze ontwikkeling in die zin dat die niet zo heel erg robuust is, dus het is best wel kwetsbaar in de buitenlucht om dit soort van zaken aan te leggen. Daarnaast is het maar de vraag, als je euro's hebt voor zonnepanelen of zonne-energie, waar renderen die nu het slimste? Is dat in een kwetsbaar buitengebied of hoog binnenstedelijk gebied bijvoorbeeld met verzakkingen, mensen die eroverheen lopen, al dat soort van zaken of op daken? Dan willen we de euro's liever op die daken hebben dan in dat binnenstedelijke gebied. Maar wat ik wel zou willen toezeggen, de motie ontraad ik in deze vorm, om toch nog goed ons licht op te steken bij Groningen als eerste stap om te kijken wat hun ervaringen zijn. Dus dat als toezegging: wel eens met Groningen te bellen wat het heeft opgeleverd binnen ook de kaders van is het nou een businesscase die positiever is ten opzichte van wat je op het dak legt? Want nogmaals, als je de euro een keertje uit moet geven, dan liever op iets waar die hoog rendeert dan dat die laag rendeert. Dat zou ik wel willen toezeggen, maar de motie zoals die nu staat, ontraad ik.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Dank u wel. Dat was agendapunt 7.7 en 7.4 die de wethouder heeft toegelicht. Ik zie de heer Dekkers staan. Is dat een interruptie op de wethouder?

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, met die toezegging zou ik graag de motie intrekken. Dat is inderdaad de motie 'Walking on Sunshine', een van die liedjes die ik nooit meer zal gebruiken.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Agendapunt 7.7, motie 5 'Walking on Sunshine' wordt hierbij ingetrokken. Duidelijk.

7.10 Het voorstel tot vaststelling van de Verordening Rotterdamse Veteranen.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Dan gaan we gelijk door naar agendapunt 7.10, het voorstel van vaststelling van de Verordening Rotterdamse Veteranen. Het woord is aan de heer Verhoef.

De heer VERHOEF (Ir): Dank u wel, voorzitter. Allereerst dank aan het college voor deze verordening. Eindelijk worden een aantal punten die belangrijk zijn voor veteranen concreet vastgelegd in deze verordening. 9 februari was ik samen met collega Abrahamse bij de opening van het nieuwe onderkomen in het Pompgebouw in De Esch. Een mooie eerste stap om te komen tot een echt eigen stekkie waar veel veteranen nog steeds naar verlangen. We zien uit naar de nadere uitwerking en invulling van de in de verordening genoemde punten. Voorzitter, ik wil deze gelegenheid ook graag aangrijpen om nog een andere groep veteranen aan te halen, zij die het hoogste offer gaven in de verdediging van vliegveld Waalhaven op 10 mei 1940. Al bijna 86 jaar geleden, maar nog steeds zijn we er niet in geslaagd om hen te gedenken en te eren met een herdenkingsmonument. Eén vraag: hoe is de status van dit initiatief aan de Waalhaven en op welke termijn kan Rotterdam, en in het bijzonder de nabestaanden van deze groep, het herdenkingsmonument verwachten? Ten slotte, voorzitter,

heb ik hier het portret voor Gerrit Kooijman, 20 jaar oud toen hij sneuvelde op vliegveld Waalhaven, in de verdediging van onze mooie stad. Hiermee hoop ik deze groep een gezicht te geven en hun nabestaanden een stem. Collega Van Schaik vroeg aan mij: waarom precies deze? Behalve dat hij van IJsselmonde is, is dit het enige dat van hem over is. Hij werd namelijk getroffen door een voltreffer, door een Duitse bom, dus van hem was niets meer over, behalve deze foto uit een schoolboek. Dus Rotterdam: *make it happen*.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Dank u wel, de heer Verhoef. Dan ga ik mevrouw Abrahamse, initiatiefnemer van dit onderwerp, het woord geven.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Dank u wel. Voorzitter, ik wil starten met het bedanken van het bestuur van de Stichting 010Veteranen, want zonder hen was de noodzaak voor een verordening voor veteranen in Rotterdam nooit op de agenda van de gemeenteraad gekomen. Zoals ik al zei in mijn speech toen ik het initiatiefvoorstel indiende: aandacht voor de Rotterdamse veteranen zou niet van mij afhankelijk moeten zijn of van het feit dat ik van dichtbij heb meegemaakt in Afghanistan wat onze veteranen voor vrede en veiligheid in Nederland doen. Ik ben dus erg blij met deze verordening en dat er nu de garantie is voor de veteranen in onze stad dat ze, ongeacht welke gemeenteraad of college er ook zit, de waardering en erkenning krijgen die ze verdienen. Ik ben ook blij dat er nu een plek is voor hen in de stad en dat de gemeente hen altijd zal helpen deze plek te behouden of anders een nieuwe te vinden. Ik was inderdaad aanwezig laatst, de heer Verhoef noemde het al, die was er ook, bij de eerste veteranenavond in De Esch. Dan zie je hoe waardevol deze avonden ook zijn voor veel van de veteranen. Er waren jonge veteranen uit Afghanistan, maar ook nog veteranen die bijvoorbeeld in Guinea hadden gediend. Ik kan iedereen uit deze raad aanraden om een keer langs te gaan en te luisteren naar de bijzondere verhalen die deze veteranen hebben.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Dank u wel, ook voor het voorstel. Zijn er nog andere sprekers op dit onderwerp? De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda): Voorzitter, even van de orde, want ik twijfel een beetje. Wij hebben in de commissie het initiatief gemist, of ik wel nu ook nog een paar vragen kan stellen.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Nee, het is een tweeminutendebat. Ik ga even overleggen hier. Mevrouw Abrahamse, u hebt een punt van orde?

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Ja, want er was namelijk een overleg geweest omdat dit nog zo last minute toen is binnengekomen, er is een extra procedurevergadering geweest en toen was de afspraak dat als er inderdaad geen vragen zijn, dat die door kan naar behandeling. Er kunnen wel korte statements worden gemaakt, maar dat is het dan. Dus het klopt dat die niet in de commissie is langs geweest, maar dat is zo besloten in de procedurevergadering, de laatste BOV-vergadering.

Mevrouw VERKOELEN (gv): Maar even, voorzitter, er werd wel gezegd dat een enkele vraag wel moest kunnen, omdat we inderdaad helemaal niets ervan wisten.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Ik ga de heer Segers-Hoogendoorn een klein moment geven om een vraag te stellen. Maar wel *quickly*. Ga uw gang?

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda): Ik heb gehoord 2 minuten. Ik ga hier nou eens heel rustig staan. Ik vind het natuurlijk een heel slecht voorstel. Nee, een fantastisch voorstel natuurlijk. Ik heb 2 vragen, tamelijk concreet, denk ik. Ik vroeg me af of er overwogen is en zo nee, of het mogelijk is om de Veteranendag uit te breiden naar alle geüniformeerde beroepen

of in ieder geval breder dan alleen defensie? Mijn tweede vraag is: het ging over veteranenperkjes in het voorstel en volgens mij hebben we, ik zeg uit mijn hoofd, in Lombardijen goede ervaringen met dat de wijkraad daar ook een belangrijke en grote rol in speelt en of we misschien ook vast kunnen leggen of kunnen faciliteren dat wijkraden in het aanleggen van die veteranenperkjes een belangrijke rol vervullen. Verder vind ik het een fantastisch voorstel. Als niemand antwoord heeft op deze vragen vanavond, zal het CDA daar niet voor gaan liggen, voorzitter.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Duidelijk. Dan is het woord aan de burgemeester.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Dank u wel, voorzitter. Laat ik allereerst beginnen met de overhandiging van de foto van Gerrit Kooijman en ik zat net te kijken hoe oud hij is geworden, 20. Het is ongelooflijk. Dan denk ik van hoe oud je eigen kinderen dan zijn en dat zo iemand dan inderdaad, dat het enige is dat daar over is. Dus dank ook voor de foto, maar laat het ook een les zijn voor ons allemaal dat onze vrede en onze veiligheid van zo'n ongelofelijk groot belang is en dat dat ook de inzet van velen vraagt om dat ook zo te houden of om, als het er niet is, om dat voor elkaar te krijgen en dat de consequenties zo groot zijn als dat er niet is. Dat weet deze stad, maar er zijn nog heel veel mensen op andere plekken in de wereld die dat nog elke dag aan den lijve ondervinden. Daarmee denk ik dat Gerrit daar ook voor staat. Dank je wel. Dan kom ik concreet bij de vragen die ook zijn ingediend. De heer Verhoef vraagt: wat is nou de status ten aanzien van het herdenkingsmonument Waalhaven? In 2025 is er bekeken hoe we tot een concreet initiatief kunnen komen. Dat is ook gerealiseerd. Daarbij hebben 4 wijkraden een voorstel gedaan om tot een integraal gedenkteken te komen voor de omgekomen Nederlandse militairen en ook de burgers en de omgekomen Engelse militairen, het 600 Squadron RAF. Die waren hier vorig jaar ook aanwezig bij de 14 mei-herdenking. In het voorstel wordt ook een locatie op het Parmentierplein genoemd. Deze locatie is ook akkoord voor het Havenbedrijf, want die zijn de beheerder van het gebied, en ook voor de betrokken landschappen van stadsontwikkeling. Dus er is een locatie. Het 600 Squadron RAF is inmiddels ook akkoord met het voorstel en we hebben op dit moment nog geen concrete tijdplanning over wanneer het nu gerealiseerd gaat worden. Dat wordt dus nu ook echt verder uitgewerkt. Dus het loopt. Ik kan er nog niet een exacte datum aan plakken, maar het is echt wel stappen verder gekomen. Dat is in ieder geval mooi. Overigens vindt er 3 mei aanstaande ook weer de herdenking plaats bij de plaquette van het 600 Squadron RAF, dus dat is er sowieso op dit moment. Mevrouw Abrahamse kan ik bedanken, vooral voor het initiatief en haar niet aflatende inzet om hier stappen op te zetten. Dat gaat over de verordening, maar ook verder over de hele veteranennota die zij ook heeft geschreven en waar ook concrete aanbevelingen staan, waar we ook mee bezig zijn om die verder uit te voeren. Ik vond het mooi in het debat, we zijn vaak verschillend van elkaar en op dit onderwerp konden we elkaar allemaal vinden om te zorgen dat we dit ook goed regelen in de stad. Dat heeft ook echt daadwerkelijk een duw gegeven aan een aantal zaken die zij heeft geagendeerd, waaronder ook deze verordening. Dus dank ook dat zij dat heeft opgepakt. De heer Segers-Hoogendoorn vroeg: is er overwogen om de Veteranendag uit te breiden naar breder dan alleen Defensie. Niet nu bij mij, maar ik zit een beetje te zoeken naar welke partijen dat dan zou moeten zijn. Ik denk dat het juist wel heel zinvol is om ook wel echt een apart moment voor veteranen te hebben. We hebben natuurlijk al best veel zaken die op andere plekken spelen. Veteranendag hebben we natuurlijk ook op nationaal niveau. Dat vindt altijd in Den Haag plaats. Dat is ook natuurlijk echt specifiek voor de veteranen die hebben gediend in welke tijd dan ook. Ik vind het juist ook wel bijzonder om daar ook de Rotterdamse editie voor te hebben, want dan is het toch, ik ben daar zelf ook bij geweest, het is toch intiemer, kleiner. Je kunt elkaar echt spreken. Mensen ontmoeten elkaar ook echt weer, ook als ze al jarenlang ook elkaar weer niet gezien hebben en hebben dan toch weer heel veel herkenning daarin. Ik zou dat niet zomaar veel breder gaan trekken, want je krijgt dan toch weer elke keer discussies wie daar dan wel en niet bij moeten. Het haalt het beslotene, het intieme en toch wel bijzondere, dat deze mensen met elkaar hebben

meegemaakt ook wel weer weg, schat ik in. Ik heb het niet overwogen, maar als u het me nu zou vragen, zou ik er ook geen voorstander van zijn. De heer Segers-Hoogendoorn vraagt ook: de goede ervaringen met de rol van de wijkraad Lombardijen in het aanleggen van de veteranenperkjes, kan dat uitgebreid worden? Er zijn natuurlijk meerdere plekken. Ook op Rosenburg hebben we een anjerperkje, dus we hebben op meerdere plekken in de stad anjerperken en die ook goed onderhouden worden, vaak ook door degenen in de wijken zelf. Wij staan ook open voor de aanwezigheid van andere witte anjerperken of bloembakken in de andere wijken. Dan is het wel belangrijk dat dat ook opgepakt en bekostigt en onderhouden wordt door de wijkraden. Hopelijk ook in samenwerking met de veteranen uit de wijk. Dat is ook onderdeel van deze verordening. Wij staan daarvoor open, maar het is wel belangrijk dat dat dan ook in die wijkraden zelf wordt opgepakt.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda): Precies dat was de reden van mijn vraag, om dat in de werkwijze te hebben zitten. Kennelijk is dat in Lombardijen goed bevallen, omdat daar juist inderdaad de grote verantwoordelijkheid bij de wijkraad lag om dat te initiëren en te onderhouden enzovoort en om dat dus overal op die manier te doen, onze wijkraden daarin actief te betrekken.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): De burgemeester.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Dat is ook precies wat er in de verordening staat of een van de onderdelen die in de verordening staat, dat je dat ook goed met de wijkraden doet. Het moet gedragen worden in de wijk, laat ik het zo zeggen en daarmee ook de wijkraden daarin die rol geven, ook in het onderhoud daarvan overigens, want het zou jammer zijn als het dan daar ligt en dat het dan uiteindelijk weer niet goed onderhouden wordt. Ik denk het van het grootste belang is dat dat wel gebeurt. Dat kan dus met deze verordening. Voorzitter, hiermee zijn we ook aan het eind gekomen van dit debat. Ik denk wel eens dat we wel wat vaker nog over de veteranen zullen komen te spreken en daar zie ik ook weer naar uit. Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely): Dank. Dan ga ik de voorzittershamer weer overdragen aan de burgemeester.

7.11 Het voorstel tot het nemen van een intentiebesluit om het bestuursmodel van Stichting BOOR te herzien.

De VOORZITTER: We roepen de wethouder. Dan zijn we gekomen bij agendapunt 7.11, het voorstel tot het nemen van een intentiebesluit om het bestuursmodel van Stichting BOOR te herzien. De heer Koster, het is wel zijn *moment of fame*.

De heer KOSTER (lr): Dat Stichting BOOR de interne vergaderorde aanpast, vinden wij prima, maar wij hameren erop dat de bevoegdheden van de raad gelijk blijven. Dus dat wij het recht van goedkeuring op begroting en jaarrekening behouden en dat ook de raad dient te gaan over de benoeming van de leden van het college van bestuur. Dat willen wij graag in de notulen vastgelegd hebben. Dank u wel. Nog 1 toevoeging: ik wil ook graag dat de wethouder hier zijn toezegging herhaalt uit de commissie dat hij Pels Rijcken echt duidelijk laat kijken naar de juridische consequenties en hoe we dit gaan vastleggen.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Anderen? De heer Leewis.

De heer LEEWIS (gl): Voorzitter, wij kunnen ook instemmen met het voorstel. Tegelijkertijd, ook in lijn met wat de heer Koster zegt, de blootstelling van de gemeente is financieel heel

groot, mocht er nog een keer iets misgaan bij BOOR. Dus wij hechten wel veel waarde aan het vaststellen van in ieder geval de jaarrekening en eventueel ook de begroting, zodat we wel enige controle kunnen houden op de financiële huishouding van BOOR.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw VAN GRONINGEN (vvd): Voorzitter, we hebben in de commissie hier al veel over gewisseld. Ik moet zeggen dat ik het ook wel een heel bijzonder moment vind dat we hier vanavond staan en dat we waarschijnlijk gaan instemmen met een intentiebesluit voor een organisatie die ook toe is aan die volgende stap. Uiteraard kan dat niet zonder dat we dat heel goed gaan vastleggen in de toekomst. Daarom is het, denk ik, goed dat er een intentiebesluit is en dat de uitwerking in de volgende raad ook zijn beslag krijgt. Ik sluit me dus in die zin ook aan bij vorige sprekers dat we het financiële aspect goed moeten borgen, meerjarige begrotingen, maar ook meerjarig strategische plannen. Volgens mij heeft dit intentiebesluit alles in zich om het ook goed te regelen en heb ik daar alle vertrouwen in. Dus ik wens de volgende raad heel veel wijsheid, maar ik ben heel blij dat we met elkaar vanavond deze stap in ieder geval kunnen zetten.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Anderen? Niet. De wethouder heeft niet echt vragen.

De heer KASMI (wethouder): Nee, we hebben het uitvoerig met elkaar besproken hier eerder in de commissie. Het is uiteindelijk ook echt iets van de raad. Wij als college, heb ik al eerder gezegd, zijn meer doorgeleider van de stukken. We hebben daar ook het advies meegegeven over hoe wij daarin staan en kijken. Wij vinden dit een goede stap voorwaarts waarin we, volgens mij, ook voldoende zekerheden hebben ingebouwd met elkaar om, mocht dat nodig zijn, om ook weer een stap terug doen. We hebben de intentie uitgesproken om deze richting met elkaar op te gaan en dat vind ik een verstandige keus. Ten aanzien van de vraag van de heer Koster, de juridische check. Wij zullen die juridische check ook verrichten. De juridische check, waar je om had gevraagd om daarnaar te kijken. Dat is prima, wat mij betreft.

De VOORZITTER: Dan heb ik 1 toezegging genoteerd, dat de wethouder de juridische check zal doen, zoals gevraagd door de heer Koster. Ja. Dan zijn we daarmee aan het einde gekomen van agendapunt 7.11.

7.12 Voortgang aanpak thuiszittersproblematiek.

De VOORZITTER: Dan gaan we meteen door naar agendapunt 7.12 de voortgang aanpak thuiszittersproblematiek. Dan is als eerste mevrouw Yildirim aan het woord.

Mevrouw YILDIRIM (pvda): Dank, voorzitter. Na 8 jaar is het einde van mijn raadswerk bijna in zicht. Voor wie het weet: naast mijn raadslidmaatschap ben ik al heel lang docent in het hoger onderwijs en heb ik na een periode van afwezigheid een klein kindje van bijna 17 maanden thuis. Daarom is het toch wel lichtelijk ironisch dat het laatste onderwerp waarover ik het woord mag voeren in deze gemeenteraad, een onderwijsthema is, namelijk thuiszitters. Kinderen die om verschillende redenen thuiszitten en niet het onderwijs kunnen genieten die ze verdienen. Als ik denk aan mijn eigen kindje en me nu al zorgen maak over hoe dat later moet op school en met andere kinderen is thuiszitten een scenario dat je niemand toewenst. Voorzitter, we geloven de wethouder als hij zegt dat hij zijn best doet om het thuiszittersprobleem aan te pakken. Maar u kunt wel begrijpen, voorzitter, dat het moeilijk is om erin te blijven geloven als er weinig concrete resultaten worden geboekt en aansporing elke keer nodig is gebleken in de afgelopen jaren. Wij maken ons zorgen. Fundamentele rechten van kinderen worden geschonden. Onze grootste zorg is het gebrek aan zicht op de problematiek. Er zit een monitor aan te komen, maar eerlijk gezegd is het wel veel te laat. Dan de vrijstellingen, voorzitter, op grond van artikel 5 onder a. Dit aantal is in 8 jaar tijd met meer

dan 50 procent gestegen. Voor de PvdA is dit natuurlijk niet te accepteren. Hoe langer een kind geen onderwijs volgt, hoe lastiger het is om later weer in te stromen. We moeten voorkomen dat Rotterdamse kinderen aan het begin van hun leven al op een zijspoor belanden omdat het aanbod niet passend is. Begin 2025 was de gemiddelde wachttijd 2 maanden voor hulp en de totale doorlooptijd van het traject kon wel oplopen tot 10 weken. Het college wil dit oplossen met slechts 2 extra fte's. Voorzitter, wij vragen ons af of dit wel voldoende is om de structurele tekorten in de wachtlijst echt weg te werken. Oppakken betekent immers niet oplossen. Daarom graag een reflectie van de wethouder op de gestelde vragen.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Zijn er anderen die het woord wensen? De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda): Voorzitter, dank. Ik wil het specifiek hebben over de vrijstelling onder b, 5b. Mevrouw Yildirim had het net over 5a en 5b is de zogenaamde vrijstelling vanwege richtingsbezwaren. Dat betekent zoveel als dat ouders zeggen: er is geen school die de richting waarop ik naar de wereld kijk of de manier waarop ik naar de wereld kijk helemaal deelt en dus ga ik mijn kind thuisonderwijs bieden. Nou is dat in een stad als Rotterdam met een zo enorme diversiteit aan verschillende gezindten in scholen ondenkbaar. Kinderen die dat richtingsbezwaar hebben en die vrijstelling krijgen, krijgen dat tamelijk gemakkelijk, omdat er niet echt een juridische toets op is. Maar kinderen verdwijnen dan wel uit beeld. Nou zou je zeggen: waar maak je je druk om, Segers? Nou, wij maken ons druk om het recht op onderwijs, het recht op goed onderwijs voor ieder kind in dit land. Die vrijstellingen onder richtingsbezwaren zorgen dat kinderen helemaal van de radar verdwijnen en dat er op geen enkele manier een check is of die kinderen goed onderwijs krijgen. Wij waren daar een jaar of 10 geleden als stad Rotterdam tamelijk innovatief in met de toenmalig wethouder Hugo de Jonge op de onderwijsportefeuille die daar ook een pilot mee is gestart, om te laten zien dat je wel met die ouders in gesprek kunt. Dat was helemaal geen onsuccesvolle pilot. Nu heeft het OM recent besloten geen gevolg meer te geven aan die richtingsbezwaren. Wij vinden dat heel erg zorgelijk. We hebben die kinderen dus niet in beeld en er is dus ook geen gesprek meer met ouders, die gesprekken die we 10 jaar geleden wel nog hadden met die ouders. Dat is, wat het CDA betreft, geen goede ontwikkeling. Daarom willen wij een motie indienen. Dat doen we samen met de PvdA en die heet 'grip op richtingsbezwaren'. Het dictum spreekt voor zich. Die wil ik hierbij graag indienen. Dank.

De VOORZITTER: De heer Segers-Hoogendoorn heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Grip op richtingsbezwaren

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026;

constaterende dat:
- het OM heeft besloten geen zaken meer te vervolgen over vrijstelling van leerplicht wegens richtingsbezwaren (art. 5 b);
- hierdoor ouders ook geen verplichting meer hebben om het gesprek te voeren met leerplichtambtenaren, maar dit enkel vrijwillig kan;
- voor dit OM-besluit al 92 kinderen een vrijstelling kregen op grond van richtingsbezwaren;

overwegende dat:
- Rotterdam voldoende diversiteit in scholen heeft waardoor een beroep op een vrijstelling op grond van richtingsbezwaren in onze stad onnodig is;

- door het besluit van het OM de kans groot is dat het aantal kinderen dat niet ingeschreven wordt op een school wegens richtingsbezwaren sterk stijgt;
- volgens een artikel van Ingrado het risico bestaat dat kinderen die geen vrijstelling krijgen op grond van lichamelijk of psychische ongeschiktheid (art. 5a) nu een vrijstelling krijgen op grond van richtingsbezwaren;
- door de afwezigheid van inhoudelijke verplichtingen om een vrijstelling op grond van richtingsbezwaren aan te vragen deze kinderen nog sneller uit beeld zullen raken;

verzoekt het college:
- inzicht te krijgen in kinderen die een vrijstelling krijgen op grond van richtingsbezwaren, en dit mee te nemen in toekomstige voortgangsrapportages over thuiszitters;
- hierbij in ieder geval te rapporteren over het aantal kinderen dat een vrijstelling krijgt op grond van richtingsbezwaren, het aantal (vrijwillige) gesprekken wat gevoerd wordt met ouders, de reden van de richtingsbezwaren en de inzet van de gemeente richting deze kinderen om ze niet uit beeld te laten verdwijnen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.G.C. Segers-Hoogendoorn en D. Yildirim

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw VAN GRONINGEN (vvd): Dank u wel, voorzitter. Ik heb het in de commissie ook al gezegd: kinderen, dat zijn die thuiszitters, dat zijn geen beleidslabels. Geen enkel kind mag thuiszitten omdat bijvoorbeeld het systeem niet werkt. Het belangrijkste is dat dat kinderen en ook hun ouders dupeert. Het is een beetje onrustig in de zaal, voorzitter. De VVD steunt in ieder geval samenwerking en ook investeringen om de Rotterdamse jeugd op school te houden. Alleen wel echt onder de voorwaarden dat we de regie houden en ook resultaatgericht werken, dat we alles op alles zetten om die wachttijden ook zo kort mogelijk te maken voor die indicaties, zodat ouders en kinderen weer perspectief hebben en weten waar ze aan toe zijn. Mijn vraag is dan ook: wil de wethouder zich echt hiervoor blijven inzetten? Dat is cruciaal. Zolang namelijk Rotterdam in het duister blijft tasten over wie er precies thuis zit en hoe lang en waarom, blijft het risico dat kinderen onzichtbaar blijven en dus in het systeem dreigen te vervallen van goede bedoelingen. Daar is niemand bij geholpen. Dus wat ons betreft, maken we er echt werk van. Zetten we alles op alles om wachttijden te verkorten en in kaart te brengen wie aan de rand staat en wie dus weer in het systeem moet worden opgenomen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Mevrouw Nunnely.

Mevrouw NUNNELY (d66): Voorzitter, ieder kind heeft recht op onderwijs en toch zitten in Rotterdam kinderen thuis. Geoorloofd, misschien, maar nooit onzichtbaar. Uitval begint vaak bij onveiligheid of een gebrek aan passende ondersteuning. Daarom moeten we inzetten op preventie, sociale veiligheid en een inclusieve leeromgeving. Voorzitter, Rotterdam telt 42.000 mbo-studenten en ook zij verdienen verbondenheid en vertegenwoordiging. Een sterke gemeenschap helpt uitval voorkomen. Daarom dienen wij een motie in om, waar mogelijk, een mbo studentenvereniging te faciliteren, want een echte studentenstad is er voor iedereen. Dank u wel.

De VOORZITTER (de heer De Waard): Mevrouw Nunnely heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Studentenstad voor iedereen

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agenda punt 7.12 Voortgang aanpak thuiszittersproblematiek;

constaterende dat:
- Rotterdam ruim 42.000 mbo-studenten telt;
- mbo-studenten geen stadsbrede studentenvereniging hebben, in tegenstelling tot hbo- en wo-studenten;
- mbo'ers een onmisbare rol hebben in de Rotterdamse economie;
- in Amsterdam in 2025 de mbo-studentenvereniging S.V. Unity is opgericht, op initiatief van mbo-studenten zelf;

overwegende dat:
- mbo-studentenvereniging bijdraagt aan gelijke kansen tussen mbo-, hbo- en wo-studenten;
- Rotterdam als studentenstad achterblijft zolang mbo-studenten geen eigen, stadsbrede vereniging hebben;

verzoekt het college:
- bij een initiatief voor een mbo-studentenvereniging aan te sluiten en waar mogelijk te faciliteren;
- hierbij een klein/gering startbudget voor notariskosten e.d. te reserveren;
- te streven naar een mogelijke oprichting bij de start van het schooljaar 2026-2027;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. J.M. Nunnely, S. Soytekin, D.A. van Groningen, M.Y. Morkoç en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (de heer De Waard): Zijn nog andere sprekers op dit onderwerp. Dat is niet het geval. Dan geef ik het woord aan wethouder Kasmi.

De heer KASMI (wethouder): Voorzitter, dank u wel. Er komen, volgens mij, nog wat moties binnen die ik nog tot mij moet nemen. Even alvast ter inleiding: laat het duidelijk zijn, we hebben ook hier, over dit onderwerp, gelukkig, zou ik bijna willen zeggen, veel met elkaar van gedachten gewisseld om te kijken van hoe kunnen we dit veelkoppig monster met zijn allen goed aanpakken. Ik denk dat het overbodig is om te zeggen dat we dit ons allemaal heel erg aantrekken. Ook ik ben voor het recht op onderwijs voor elk kind, zoals u inmiddels weet. Ik heb er van mijn kant alles aan gedaan om te kijken hoe we de problemen kunnen aanpakken, vaak ook met tegenwerking, in ieder geval vanuit de landelijke politiek, omdat daar op dit moment heel veel wet- en regelgeving is, zoals jullie weten. Ik ga daar niet helemaal gedetailleerd weer op in. Dat hebben we met elkaar in ons commissie besproken die ons tegenwerkt. Maar desalniettemin hebben wij in Rotterdam een aanpak opgezet waarbij we in ieder geval het probleem proberen, zoveel als mogelijk, op te lossen, dan wel het hoofd te bieden. De innovatieklassen zijn daar een voorbeeld van, maar ook de Taskforce Dekkend Netwerk. Voorzitter, nogmaals, ook met het oog op de tijd. Ik wil niet weer in herhaling vervallen, dus ik ga in ieder geval de moties die ik nu al heb en dan komt er nog eentje aan, proberen te voorzien van advies. Motie ‘grip op richtingsbezwaren’, die is van het CDA en PvdA Rotterdam. Ik denk dat het goed is hier om te realiseren dat kinderen die een vrijstelling krijgen onder 5b, dat zijn geen thuiszitters, voor de goede orde. Dat heeft u wellicht ook niet

gezegd. Maar wat ik denk uit de motie te halen die ik nu net voor mijn neus krijg, is: u vreest dat als ze voor 5a niet in aanmerking komen, dan beroep gaan doen op 5b. Ik zie u nee schudden. Het is in ieder geval goed om te weten dat dat geen thuiszitters zijn, dus we nemen die niet mee, voor de zorgvuldigheid, in het aantal thuiszitters. We houden het uiteraard wel bij, maar dat houden we bij in de jaarlijkse onderwijsmonitor in de bijlage die u vindt van leerplicht. Daar staan al die vrijstellingen in 5b onder.

De VOORZITTER (de heer De Waard): U hebt een interruptie van de heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda): Wij hebben daar ook al schriftelijke vragen over ingediend. Dit is uiteindelijk een soort van semantische discussie: zijn het wel of geen thuiszitters? Het zijn kinderen die thuisonderwijs krijgen, mag je hopen. Dat is precies onze zorg: er is geen zicht op. Daarom zeggen wij: het hoort hierbij, bij die thuiszitters en er hoort meer te zijn dan alleen maar weten ongeveer hoeveel kinderen het er zijn. Nee, we zouden meer moeten willen weten en daarom refereer ik ook aan die gesprekken die 10 jaar geleden eerder hebben plaatsgevonden. Ik weet dat dat niet makkelijk is, maar wij maken ons er zorgen over dat de hele aanpak verdwenen is en dat we zien dat het aantal kinderen met deze vrijstelling stijgt. De zorgen die we 10 jaar geleden hadden, hebben we nu opnieuw. Daarom vragen we hier aandacht voor. Uiteindelijk is het natuurlijk semantisch of je zegt: het hoort in de onderwijsmonitor thuis of in de rapportage thuiszitters. Hier zit een aanpak op en daarom vinden wij dat het ook hier thuis zit en bovendien: deze kinderen zitten ook thuis, want ze krijgen thuisonderwijs.

De VOORZITTER (de heer De Waard): Dank u wel, de heer Segers-Hoogendoorn. Hiermee bent u door uw spreektijd heen. Wethouder Kasmi.

De heer KASMI (wethouder): Voor de duidelijkheid: thuiszitters, zoals onder 5a, krijgen geen onderwijs. Dat is het grote verschil met 5b waar ze wel thuisonderwijs krijgen. Vandaar dat ik ze niet op 1 hoop zou willen gooien. U vraagt om inzicht en dat inzicht hebben wij, dat is wat waar ik net aan refereer. U kunt daar de onderwijsmonitor op openslaan en dan ziet u dat we dat netjes bijhouden en we weten precies om hoeveel aantallen het gaat. U geeft ook aan in uw betoog, via de voorzitter, richting de heer Segers Hoogendoorn, dat die gesprekken niet meer plaatsvinden. Dat is niet terecht, die gesprekken proberen we jaarlijks te voeren, alleen dat is altijd op vrijwillige basis, omdat we geen enkele stok achter de deur hebben. Het is een recht. Ik ben erop tegen, voor alle duidelijkheid. Als onderwijswethouder vind ik het een van de slechtste rechten die we toekennen aan ouders. Dat is mijn opvatting. Ik ben daar echt zwaar op tegen, omdat ik vind dat elk kind op school hoort te zijn. Laat dat duidelijk zijn. Maar ik heb het niet zo geregeld. Het is een recht waar ouders beroep op kunnen doen. Daar kunnen we helemaal niets aan doen. Het enige dat je kunt doen en dat doen we wel, is het gesprek aangaan om in ieder geval in contact te blijven met de ouders. Ook onder mijn verantwoordelijkheid hebben we een soort van keurmerk geïntroduceerd waarbij we via dat keurmerk ook met ouders Jaarlijks in gesprek blijven. Maar ook dat kun je niet opdringen. Lang verhaal kort: we hebben ze inzichtelijk, we weten om hoeveel kinderen het gaat. Dat houden we allemaal bij in de onderwijsmonitor. Ik zou dat onderscheid willen blijven maken tussen enerzijds kinderen vrijstellen in 5a met een psychische of lichamelijke beperking, dat is echt een heel andere groep, en om die reden geen onderwijs krijgt en het verschil tussen kinderen in 5b die wel in staat zijn om onderwijs te krijgen en ook onderwijs krijgen, maar dan thuis om levensbeschouwelijke of religieuze redenen. Om die reden ontraad ik de motie.

De VOORZITTER (de heer De Waard): Dank u wel, wethouder. Een extra vraag van de heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda): Veel dank voor de coulance, voorzitter. De wethouder legt mij woorden in de mond. Ik maak juist ook het onderscheid tussen a en b, ik weet heel goed wat het onderscheid is tussen a en b. Dat is ook niet wat ik vraag. Wat ik zeg, is: ik constateer dat het nu reactief is. We houden het bij. OM doet er niets meer mee. Het stijgt, dus het is reden tot zorg. Daarom dienen wij deze motie in en daarom vinden we dat het hier thuishoort bij de thuiszittersaanpak, omdat er een aanpak nodig is. Dat is wat deze motie doet.

De VOORZITTER (de heer De Waard): Dank u wel, de heer Segers-Hoogendoorn. De wethouder.

De heer KASMI (wethouder): Dan nog het laatste. Die aanpak is er, dus uw motie, u vraagt om inzicht allereerst. Dat is letterlijk uw eerste dictum. Ik heb u daarvan gezegd: dat inzicht hebben we, want we houden dat bij. Dat heb ik heel duidelijk gezegd. U vraagt om een aanpak. Ik heb ook al gevraagd: die aanpak is er, want we voeren wel degelijk gesprekken. De enige kanttekening die ik daarbij plaats, is dat je geen stok achter de deur hebt. Je kunt het niet afdwingen. Dus die aanpak is er, alleen je kunt niet afdwingen. Het inzicht hebben we, daar ligt het dus niet aan. Volgens mij zit er niet heel veel verschil in wat u zegt en wat ik zeg. Het enige verschil, denk ik, waar het hem in zit, is als u zegt: ik wil het betrekken bij de aanpak thuiszitters. Daar verschil ik van mening, omdat ik echt vind: dat zijn 2 verschillende groepen die je niet bij elkaar moet brengen. Dat is mijn opvatting daarover. Om die reden dus, deels is die overbodig en deels ontraad ik hem. Dan, voorzitter, motie 2, 'studentenstad voor iedereen'. Ik snap, dit debat gaat natuurlijk over thuiszitters. Het had misschien inderdaad bij het verantwoordingsdebat gekund om deze motie in te leveren. Desalniettemin kan ik hem wel van advies voorzien. Het is een sympathieke motie, wat mij betreft. We zijn een echte mbo-stad met 42.000 mbo-studenten. Ik ken het initiatief van Amsterdam ook. Wij hebben hier natuurlijk een heel mooie, brede studentenraad waar alle studenten van de verschillende opleidingen bij elkaar zitten, maar als er dadelijk behoefte is vanuit de mbo om een studentenvereniging op te richten, dan zullen wij ons daarin faciliterend en ondersteunend opstellen. Als die vraag er is, zullen we daar zeker naar kijken en eventueel een mogelijke start, dan gaat het echt om een startbijdrage, eventueel mogelijk maken. Dus deze motie kan ik omarmen. Dank u wel, voorzitter.

De VOORZITTER (de heer De Waard): Dank u wel, wethouder Kasmi. Mevrouw Yildirim. De veegronde, bij dezen.

De heer KASMI (wethouder): Excuus, mevrouw Yildirim, u had inderdaad nog wat vragen gesteld. Ik ben meteen overgegaan tot de moties. Allereerst gaf u in uw betoog aan: de acties komen te laat. Het zal u niet verbazen als ik zeg dat ik het daar helemaal niet mee eens ben. Tot een paar jaar geleden stond dit agendapunt helemaal niet hoog op de agenda, zowel landelijk als hier. Dat is echt, dat is niet om mezelf nou per se een schouderklop te geven, maar onder mijn verantwoordelijkheid heel erg veranderd. Dat is bovenaan op de agenda komen staan. We hebben er nu echt voor gezorgd dat die monitor er gaat komen, daar lopen we voorop. Ondanks dat het rijk hierin niet echt faciliterend werkt, hebben wij gezegd: we willen zowel het geoorloofd als het ongeoorloofd verzuim inzichtelijk gaan maken. We hebben met ook die innovatieklassen, ook daarin hebben we echt een heel mooi voorbeeld van hoe we toch proberen de problematiek het hoofd te bieden. Het wil niet zeggen dat we nu alles hebben opgelost. Verre van, dat is niet zo. Er is nog heel veel werk aan de winkel, maar het is ook wel een taai probleem. Wat het ook lastig maakt, zijn de verschillende verantwoordelijkheden die bij de verschillende groepen liggen, waarbij hier natuurlijk het onderwijs in eerste instantie de eerste verantwoordelijkheid heeft en wij als gemeente Rotterdam daar een aanjagende rol in kunnen nemen.

De VOORZITTER (de heer De Waard): Een vraag van mevrouw Reitema.

Mevrouw REITEMA (pvda): Meer een opmerking, want de heer Kasmi doet hier alsof het dankzij zijn regime is dat thuiszitters nu aandacht krijgt. Maar we hebben vandaag afscheid genomen van onze geweldige Kinderombudsman Stans Goudsmit en die heeft daar natuurlijk onderzoek naar gedaan, een rapport uitgebracht en toen is het allemaal gaan lopen.

De VOORZITTER (de heer De Waard): Wethouder Kasmi.

De heer KASMI (wethouder): Niet helemaal. Ik snap wel dat u dat zegt u. Toen werd het ineens heel zichtbaar.

De VOORZITTER (de heer De Waard): Laten we het centraal houden. Dank u wel. Wethouder Kasmi mag doorgaan.

De heer KASMI (wethouder): Ik probeerde nog contact te maken met mevrouw Reitema. Ik snap dat u dat zegt, omdat dat ineens toen heel veel publiciteit kreeg en zichtbaar werd. Het heeft wel heel erg geholpen, dus alle credits voor de ombudsvrouw, dat allereerst. Ik wil daar helemaal niets aan afdoen en ik heb heel fijn met haar samengewerkt. Zij was daarin echt een partner, wat mij betreft. Maar het is niet zo dat we toen pas zijn begonnen met de acties. Dat wil ik weerspreken.

De VOORZITTER (de heer De Waard): Dank u wel, wethouder Kasmi. Mevrouw Reitema.

Mevrouw REITEMA (pvda): Voorzitter, dan vind ik het zelf heel raar, want ik was er zelf ook bij als woordvoerder en het punt was, de PvdA had ook schriftelijke vragen gesteld, het punt was heel de tijd dat het college het steeds had over de ongeoorloofd thuiszitters en het heeft een half jaar geduurd voordat we daar eindelijk doorheen waren. Nee, we willen het debat voeren over de geoorloofde thuiszitters, dat is de groep waar we op willen focussen. Dat debat hebben we toch echt gevoerd hier in deze raad. Het heeft meer dan een half jaar geduurd. Dus ik wil vooral hier ook nog een keer credits geven aan de kinderombudsvrouw die vandaag afscheid heeft genomen.

De VOORZITTER (de heer De Waard): Dank u wel, mevrouw Reitema. Hiermee bent door uw spreektijd heen. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw VAN GRONINGEN (vvd): Voorzitter, ik voel toch de noodzaak om nog even wat recht te zetten. Dit is niet de enige collegeperiode dat het over thuiszitters is gegaan. We hebben de vorige collegeperiode hier ook echt wel aandacht voor gevraagd. Ik ben het wel eens dat de kinderombudsvrouw wellicht dingen zichtbaarder heeft gemaakt, waardoor het in een stroomversnelling is gegaan. Maar ik hecht er toch wel aan dat we dat hier zuiver houden vanavond.

De VOORZITTER (de heer De Waard): Dank u wel, mevrouw Van Groningen. Als laatste wethouder Kasmi.

De heer KASMI (wethouder): Dat was precies mijn lijn. Nogmaals, richting mevrouw Reitema, alle credits aan de ombudsvrouw, daar ga ik niets aan afdoen. Het 1 kan ook bestaan dat naast het andere, in dit geval. Alle 2 trajecten werden ingezet. Ik ga daar geen welles nietes spelletje van maken. Het kan zo zijn dat we er ook een heel andere beleving bij hebben. Dat mag allemaal. Dan was ik nog bij mevrouw Yildirim of die extra 2 fte wel voldoende is. Op dit moment denken wij dat dat voldoende is. Blijkt dat nou niet zo te zijn, kunnen we altijd bijschakelen. Dus het is niet zo dat we dit doen en dan denken: we gaan nu lekker achteroverleunen. Ook hiervoor geldt: we monitoren alles, we evalueren alles. Als nou in de toekomst blijkt dat er iets meer nodig is, doen we dat. Ik wil u eraan herinneren dat ik nog

onlangs het budget voor aansluiting onderwijszorg met 1,4 miljoen, zeg ik uit mijn hoofd, heb verhoogd, omdat er heel veel aanvragen waren op dat snijvlak voor initiatieven die een bijdrage aan kunnen doen. Dus dat heb ik vanuit mijn eigen onderwijsbudget onderbesteding gelukkig die ik op die manier heb kunnen inzetten. Dus we zijn er continu mee bezig. Dank u wel, voorzitter.

De VOORZITTER (de heer De Waard): Dank u wel, wethouder Kasmi. Ik denk dat hiermee alle vragen zijn beantwoord en ook alle opmerkingen. Dan gaan wij door naar het volgende onderwerp, maar niet voordat ik wethouder Kasmi heb gevraagd, nu hij toch hier zit, om een motie van een advies te voorzien. Dat gaat over agendapunt 7.1, motie 6A. Als het goed is, hebt u deze gekregen. De Museumvisie. Wij hebben hem hier voor u. Daarin is iets gewijzigd in het dictum. Dan wil ik tegelijkertijd vragen aan mevrouw Maassen of zij alvast plaats wil nemen achter de collegetafel. Dank u wel. Er komt een motie uw kant op, wethouder Kasmi, dank u wel.

De heer KASMI (wethouder): Voorzitter, met uw goedvinden kan ik hem al van advies voorzien. Wat mij betreft, kunnen we hem op deze manier, mevrouw Vlieger zit er nu niet, maar kunnen we hem op deze manier omarmen, zeg ik richting de fractie van GroenLinks.

De VOORZITTER (de heer De Waard): Dank u wel, wethouder Kasmi. De fractie van GroenLinks mag het goede nieuws doorgeven de motie wordt omarmd. Dat is hartstikke fijn. Dan kunnen we daarmee dat agendapunt ook afsluiten.

7.14 Herzien Initiatiefvoorstel Maassen over 'Rotterdam AI zone - Koploper in de AI revolutie'.

De VOORZITTER (de heer De Waard): Dan kunnen wij doorgaan met agendapunt 7.14, het herzien initiatiefvoorstel Maassen over Rotterdam AI zone - koploper in de AI revolutie. Dan wil ik in de zaal vragen of het centraal kan. Ook mevrouw Van Groningen, die redelijk luid aan het praten is. Dank u wel. Dan vraag ik aan mevrouw Maassen of zij nog een korte toelichting wil geven op uw stuk. Ga uw gang.

Mevrouw MAASSEN (d66): Dank, voorzitter. Dank, allemaal. Ik zal proberen het bondig te houden, want het is al laat en als ik dat niet doe, voorzitter, nodig mij vooral uit om het bondiger te maken, want dat is ook een valkuil: ik ben soms nog wat lang van stof. Kort. We hebben een initiatiefvoorstel hier voor ons liggen en de aanleiding daarin is gelegen in het rapport van Mario Draghi, waarin hij zijn zorgen uitte over de economie van de Europese Unie, waarin hij duidelijk zei: de Europese Unie wordt zo meteen een openluchtmuseum waar vooral Amerikanen en Chinezen graag op bezoek gaan om te genieten van onze cultuur, want dat is de kracht van Europa. Maar wat is nou onze economische kracht? Ik ben samen met mijn medewerker, die ik zeer erkentelijk ben, Floris, gaan schrijven aan een ambitieplan voor nieuwe technologieën waarmee we onze economie in Nederland en in Rotterdam kunnen laten floreren, namelijk een AI-ambitiedocument. Dat ambitiedocument heb ik de wijde wereld in geslingerd via allerlei social media kanalen en daar heb ik een uitnodiging gedaan aan iedereen die daar interesse in had om erop te schieten. Dat bleek een groot succes, want wat bleek nou? In Rotterdam gebeurt al heel veel, en ook in onze regio, op het gebied van AI-ontwikkelingen. Ik kreeg daar zoveel reactie op, vanuit Rotterdam, vanuit de regio en ook vanuit het land, dat ik een ronde tafel heb georganiseerd, naast de individuele gesprekken die ik heb gehad en wat werkbezoeken die ik heb afgelegd. Daaruit is uiteindelijk het initiatiefvoorstel voortgekomen voor een Rotterdamse AI-zone. Wat is nou mijn ambitie, samen met al die mensen die hebben meegedacht aan dit initiatiefvoorstel, is dat we als Rotterdam echt alle ingrediënten in onze stad en in onze regio in huis hebben om koploper te worden in die AI-technologieën om daar ook een omgeving in onze stad voor te creëren en om daarin ook vliegwieleffecten te creëren, waardoor dat zichzelf heel erg kan versterken. Uit

die gesprekken heb ik gehaald dat we dat het beste kunnen doen door een korte, middellange en langetermijnstrategie te hanteren met daarbij ook bepaalde randvoorwaarden. Daar heeft uw commissie ook al vragen over gesteld. Die waren vooral gelegen in duurzaamheid en ethische aspecten. Dus dat zijn ook de randvoorwaarden die ik in het besluit heb opgenomen, want dat zijn natuurlijk de risico's van AI die we ook als gemeente in het oog moeten houden. Ik heb in de commissie ook verslag gedaan van alle losse voorstellen die in de verschillende fases zijn opgenomen. Ik ga dat niet nogmaals herhalen, maar ik ga er wel een aantal uitlichten en dat is, wat mij betreft, dat de fysieke locatie waarin kennis elkaar kan ontmoeten ook echt een belangrijk onderdeel is van dit initiatiefvoorstel. Ik heb zelf ook gemerkt hoe waardevol het is en hoeveel gesprek en ontmoeting er plaatsvond tijdens de evenementen die ik heb georganiseerd hieromtrent. Daarnaast, dat was ook een punt van aandacht dat ik terugkreeg, is dat we focus moeten aanbrengen op waar we die AI-technologie op willen inzetten. Dat zijn sectoren die wij als raad hier met elkaar gaan kiezen. Ik heb daar een voorstel voor gedaan in mijn voorstel: de haven, gezondheidszorg en stedelijke uitdagingen. Dat is nog niet in steen gebeiteld, want wat mij betreft, maken we daar ook gezamenlijk een keuze in op het moment dat er een nieuw strategisch weegmoment komt. Dat is ook wat ik heb aangepast in mijn voorstel, tot slot, dit is een eerste begin in dit huis en wat mij betreft gaan we hier periodiek strategisch met elkaar verder over in gesprek en is het ook aan ons raad gezamenlijk om daar in het vervolg nieuwe strategische beslissingen over te nemen. Dan is er heel veel dat ik nog niet heb gezegd, waar u ook al vragen over heeft gesteld, maar ik laat het graag aan u om dat nogmaals aan de orde te stellen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan gaan we nu over naar de eerste termijn van de raad en als die is geweest, krijgt de indiener eerst de gelegenheid te reageren op de bijdrage uit de raad en dan kan de wethouder, als er ook nog vragen voor hem zijn, nog reageren en dan kan tot slot de indiener ook weer reageren op de bijdrage vanuit de raad en het college. Dus u krijgt nog een paar rondes voor alles dat u nog wil vertellen. Wie mag ik het woord geven? De heer Lammering Varela.

De heer LAMMERING VARELA (pvda): Dank u wel, voorzitter. Stelt u zich eens voor: na een lange raadsvergadering van ruim 16 uur komt u thuis en terwijl u nog even op Instagram of TikTok scrolt, ziet u een filmpje voorbijkomen van de voltallige gemeenteraad die een natiegroet uitbrengt in een raadzaal voor hakenkruizen. Dit soort misselijkmakende en verwerpelijke content kan met één druk op de klok gegenereerd worden door generatieve AI. Ongereguleerd is dit soort technologie ontwrichtend voor de samenleving. Mijn fractie gelooft dan ook echt dat we in Europa een inhaalslag moeten maken op het gebied van kunstmatige intelligentie. In die zin dan ook veel waardering voor het initiatiefvoorstel van D66. We kunnen niet meer vertrouwen op de Elon Musken van deze wereld. De ambities in het voorstel zijn dan ook goed. Met name met oog op de Europese digitale soevereiniteit is het belangrijk dat we kijken naar hoe we met lokale initiatieven minder afhankelijk kunnen worden van grote Amerikaanse hyperscalers, zoals Amazon Web Services, OpenAI, Grox, Meta's van deze wereld en een AI-fabriek en datacenters hoeven wat ons betreft dan niet per se in Rotterdam te landen, want er is mede op initiatief van onze landelijke fractie al gekozen voor een concentratie in Groningen. Dat vinden wij op zich goed. Maar we moeten wel kunnen profiteren op het gebied van dataveiligheid, economie en infrastructuur die de Europese AI-investeringen met zich meebrengen. Ik wil er dan ook vooral voor pleiten dat we goed gereguleerde AI toegankelijk maken voor alle Rotterdammers en dat als er fysieke locaties komen voor ondernemers en ecosystemen, we vooral kijken naar Rotterdam-Zuid. Dat was het, voorzitter.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan de heer Koster. Staat hij er weer op, ik kan er niets aan doen.

De heer KOSTER (Ir): Ik ga het heel snel proberen. D66 zet dit punt terecht op de agenda, maar een voorstel gaat te ver. Het houdt te weinig rekening met andere ontwikkelingen in Nederland: Groningen, Eindhoven, we hebben het net gehoord en ook Europa legt te veel nadruk op grote investeringen in hardware. Er is dus echt afstemming binnen Europa geboden. Rotterdam kan zich beter richten op kennis en toepassing van de AI. Toegang tot de AI-hardware, D66 wil dat volgens mij al in fase 1 bieden in Rotterdam, zal een investering van echt miljoenen en misschien nog wel meer vergen. Dat moeten we echt nu niet doen. Dus het voorstel is een goede aanzet die serieus door het nieuwe college kan worden opgepakt. Maar echt zonder de budgetten voor hardware. Daar gaan wij dus niet mee in het brede besluit.

De VOORZITTER: U hebt nog, u of iemand anders, het lijkt wel alsof u de fractie nu helemaal draagt in uw eentje. Maar er is nog 1 minuut over. Hij is Leefbaar Rotterdam. Dan geef ik het woord aan de heer Balcha.

De heer BALCHA (d66): Dank u wel, voorzitter. Uiteraard is de fractie van D66 bijzonder blij met dit fraaie voorstel voor een Rotterdamse AI-zone om van Rotterdam een AI-stad te maken en uiteindelijk een AI-koploper. Daarom dien ik, mede namens mevrouw Maassen, een motie in om in fase 3 aandacht te besteden aan een aantal maatregelen uit het initiatief. Nog één vraag aan de indiener: welke ontwikkelingen zijn er geweest sinds het indienen en hoe kun je daar slim gebruik van maken in de uitvoering van het initiatief? Dank u wel, voorzitter.

De VOORZITTER: De heer Balcha heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Actieplan AI

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 7.14 Initiatiefvoorstel Maassen over 'Rotterdam AI zone Koploper in de AI revolutie';

constaterende dat:
- kunstmatige intelligentie (AI) zich in een razendsnel tempo ontwikkelt en is uitgegroeid tot een van de meest invloedrijke technologieën van deze eeuw;
- het belangrijk is voor de Rotterdamse economie van de toekomst om te investeren in nieuwe strategische economische ontwikkelingen, zoals AI;
- de geopolitieke situatie vraagt om snelle Europese onafhankelijkheid en autonomie op het gebied van strategische technologieën;
- onze stad met een AI-zone goed kan aansluiten op nationale en Europese strategieën en beleid voor het vergroten van de technologische onafhankelijkheid van onder andere Amerika en China;
- Rotterdam unieke eigenschappen heeft, vanwege de internationale verbondenheid, goede kennisinstellingen en een sterke lokale economie, die de stad bij uitstek geschikt maken voor een eigen AI Zone;

overwegende dat:
- in de collegereactie op het initiatiefvoorstel Maassen 'Rotterdam AI zone Koploper in de AI revolutie' wordt aangegeven dat een aantal ambities niet stuiten op onuitvoerbaarheid, maar dat besluiten over de uitvoering hiervan aan een volgend college zijn;
- de besluitvorming over deze onderdelen van het initiatiefvoorstel vanwege de financiële component, met het zicht op de komende verkiezingen, op dit moment niet opportuun is;

- het belangrijk is om nu richtlijnen mee te geven en ambities uit te spreken richting een volgend college, gezien de samenhang en het belang van de plannen voor het ontwikkelen van een toonaangevende internationale AI-zone;

spreekt uit dat:
- Rotterdam koploper kan worden in de AI-revolutie en dat de gemeente hiervoor een strategie dient te ontwikkelen;

verzoekt het college:
- ten behoeve van het ontwikkelen van een langetermijnstrategie voor een Rotterdamse AI-zone, de financiële gevolgen en eventuele andere relevante afwegingen in kaart te brengen voor het doorontwikkelen van de Rotterdam AI Zone, getiteld het Actieplan AI;
- hierbij in ieder geval aandacht te besteden aan de volgende maatregelen uit het initiatiefvoorstel 'Rotterdam AI zone - Koploper in de AI revolutie' mee te nemen;
    - o AI-loket voor juridische en technische ondersteuning. Richt één centraal punt in voor hulp met regelgeving, zoals de AI Act en privacywetgeving;
    - o (Commercieel) consortium oprichten. Richt een commercieel consortium op met bijvoorbeeld o.a. TU Delft, Erasmus Universiteit en gemeente om investeringen aan te trekken en kredieten voor, innovaties te verstrekken;
    - o AI-fabriek bouwen. Inventariseer en realiseer samen met andere partners een centrale voorziening met geavanceerde rekenkracht voor AI-ontwikkeling (zoals TU Eindhoven);
    - o Rotterdams datacenter + eigen cloud. Investeer in datasoevereiniteit door eigen data-infrastructuur;
    - o rule-lenient zones creëren. Ga in gesprek met het Rijk en de EU over de (on)mogelijkheden van hoogbeveiligde testzones voor AI-innovatie in de Rotterdamse haven, in samenwerking met o.a. Defensie en AIVD;
    - o synergieën opzoeken (energie & AI). Koppel AI-ontwikkeling aan duurzaamheid, bijv. restwarmte uit datacenters gebruiken
    - o check op eigen regelgeving. Haal signalen op welke landelijke en europese regels innovatie belemmeren en stel deze aan de kaak;
    - o digitale geletterdheid vergroten in de stad. Start educatiecampagnes over AI en organiseer jaarlijks een 'open dag' voor inwoners;
    - o eigen AI-fonds: inventariseer of en hoeveel middelen nodig zijn voor een gemeentelijk AI- fonds ter realisatie van de AI-ambities van dit voorstel en ter bevordering van innovatie en AI-economie in Rotterdam;
- deze financiële inventarisatie te presenteren aan de Raad vóór de behandeling van de begroting 2027;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.J.A. Maassen, S.J.C. Becker en E.H. Balcha

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Wie mag ik nog meer het woord geven? De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk): Dank u wel, voorzitter. Complimenten ook voor het voorstel richting mevrouw Maassen. Ik had een korte vraag en dat is hoe het rijk hierin wordt meegenomen, dan wel wordt betrokken, daar gebeurt natuurlijk ook het een en ander met betrekking tot AI. AI mag niet eens gebruikt worden binnen het rijk door personeel en ook bepaalde apps mogen niet eens worden gebruikt, zoals een TikTok waar je ook heel veel mee kan. Ik weet dat uw politiek leider en de minister-president daar groot fan van is, dus ik ben

benieuwd hoe dat zich gaat ontwikkelen. Maar dat gaan we zien. Dus ik was benieuwd hoe u dat meeneemt in dit voorstel, of daar nog ideeën over zijn. Dus daar graag een toelichting op.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELEN (gv): Voorzitter, ik ben eerlijk gezegd razend enthousiast over AI. Wat een hele hoop van u niet weet, in mijn jonge jaren studeerde ik af op het automatiseren van laboratoria met robotarmen. Toen stonden we nog te stoeien met machines die vooral niet deden wat we wilden. Dat dit in 50 jaar is uitgegroeid tot wat AI nu is, is ronduit indrukwekkend. Economisch, technologisch, maatschappelijk, dit tilt ons als samenleving naar een hoger niveau. Maar, voorzitter, hoe hoger je klimt, hoe belangrijker het fundament wordt. AI leert niets uit niets. AI leert van ons en daar zit precies de crux. Vraag je een AI om een dokter te tonen, dan zie je meestal een man. Vraag je om een verpleegkundige, dan krijg je een vrouw. Niet omdat AI seksistisch is, maar omdat wij dat beeld jarenlang zo hebben gevoed. Voorzitter, laten we eerlijk zijn: vrouwen weten als geen ander hoe hardnekkig zulke beelden zijn, hoe vaak je moet bewijzen dat je wel de expert bent. Ik kan u vertellen: 40 jaar geleden was dat voor mij verdomd moeilijk toen ik die expert was op robotica. Hoe vaak je wordt onderschat, niet bewust, maar wel structureel. Voorzitter, ik wil geen genderneutrale AI, want mannen en vrouwen zijn niet hetzelfde. Dat weten we allemaal. Maar verschillend is niet hetzelfde als ongelijkwaardig. Wat ik wel wil, is een gendergelijke AI. AI die zich bewust is van verschillen, zonder die te vertalen naar vooroordelen, AI die niet automatisch mannen koppelt aan macht en vrouwen aan zorg. Voorzitter, precies daar heeft de gemeente een voorbeeldfunctie. Als wij in onze eigen systemen geen toets inbouwen op genderbias, hoe kunnen we dan dat wel van marktpartijen gaan verwachten? Daarom deze motie. Niet om innovatie af te remmen, maar om haar beter te maken. Niet om AI wantrouwend te benaderen, maar juist volwassen. Want als we niet kritisch zijn op de basis, dan programmeren we vandaag de ongelijkheid van morgen. Tot zover.

De VOORZITTER: De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda): Dank, voorzitter. Ik sluit grotendeels aan op het betoog van de heer Koster. Ons belangrijkste punt uit het initiatief, dat we verder hartstikke mooi en hartstikke goed vinden en dank en hulde voor dat initiatief, is met name inderdaad het tweede voorstel, dat vooral ingaat op het deel waarin het gaat over infrastructuur en rekenkracht enzovoorts en fysieke plek. Terwijl er inderdaad onder andere in Groningen wordt investeert en er ook meerdere Europese initiatieven zijn. Nou hebben wij in de fractie een beetje getwijfeld, want we waren al druk een motie aan het maken. Toen dachten we later: dat is misschien gek, een motie bij een initiatiefvoorstel, maar de heer Balcha, die dient nota bene namens de initiatiefnemer net een motie in. Dus ik voel me nou volledig vrij om deze motie ook maar in te dienen. Ik zie non-verbaal al aan mevrouw Maassen dat ze die ook enorm gaat omarmen, weet ik niet, of u dat dan weer doet, maar goed. In ieder geval, voorzitter, ga ik de motie indienen ‘geen AI-eilandje aan de Maas’. Daarin zeggen we dus dat we actief aansluiting willen zoeken bij al lopende, landelijke, maar ook Europese initiatieven en te kijken naar een samenwerkingsmodel om Rotterdamse bedrijven en kennisinstellingen en startups toegang te geven tot die landelijke rekenkracht. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Verkoelen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Gendergelijke AI als uitgangspunt voor gemeentelijk gebruik!

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van de Initiatiefvoorstel Maassen over 'Rotterdam AI zone - Koploper in de AI revolutie';

constaterende dat:

- kunstmatige intelligentie (AI) in toenemende mate wordt ingezet bij gemeentelijke processen, besluitvorming en dienstverlening;
- AI-systemen worden getraind op bestaande data, waarin maatschappelijke ongelijkheden tussen mannen en vrouwen zijn weerspiegeld;
- uit onderzoek en praktijk blijkt dat AI-systemen daardoor bestaande genderstereotypen en ongelijke beeldvorming kunnen reproduceren (bijvoorbeeld in beeldgeneratie, selectie en classificatie);

overwegende dat:
- de gemeente Rotterdam een voorbeeldfunctie heeft in het verantwoord, rechtvaardig en inclusief inzetten van nieuwe technologie;
- het onwenselijk is dat historische ongelijkheid tussen mannen en vrouwen onbedoeld wordt gereproduceerd in toekomstige AI-toepassingen;
- gendergelijkheid niet betekent dat verschillen tussen mannen en vrouwen worden ontkend, maar dat deze verschillen niet mogen leiden tot ongelijke behandeling of discriminatie;
- AI, mits bewust ontworpen en getoetst, kan bijdragen aan emancipatie en gelijke kansen voor iedereen;

verzoekt het college:
- bij de inzet en ontwikkeling van AI-systemen door of namens de gemeente Rotterdam expliciet uit te gaan van gendergelijke behandeling van mannen en vrouwen;
- in gemeentelijke AI-toepassingen een structurele toets in te bouwen op genderbias in:
    - o gebruikte datasets;
    - o algoritmes en modellen;
    - o instructies, aannames en ontwerpkeuzes;
- deze gendergelijkheidstoets onderdeel te laten zijn van bestaande ethische, juridische en privacy-kaders rondom AI;
- te starten met deze toetsing binnen de eigen gemeentelijke AI-systemen, en dit als voorbeeldfunctie te gebruiken richting partners binnen de Rotterdam AI Zone;
- de gemeenteraad hierover periodiek te informeren, bijvoorbeeld in de voortgangsrapportages rond AI-beleid;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: De heer Segers-Hoogendoorn heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Geen AI-eilandje aan de Maas

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van 7.7 Initiatiefvoorstel Maassen over 'Rotterdam AI zone - Koploper in de AI revolutie';

constaterende dat:
- de ontwikkeling van AI steeds meer rekenkracht en gespecialiseerde infrastructuur vereist;
- het Rijk werkt aan een landelijk AI-rekencentrum in Groningen;
- grootschalige rekeninfrastructuur hoge investerings-, energie- en beheerkosten kent;
- Rotterdam inzet op innovatie, maar ook op doelmatige besteding van publieke middelen;

overwegende dat:
- schaalgrootte cruciaal is voor kostenefficiënte AI-rekenkracht;
  versnippering van publieke AI-infrastructuur kan leiden tot minder optimale benutting;
- samenwerking met landelijke infrastructuur kennisdeling en standaarden bevordert;
- lokale meerwaarde van de AI Zone primair moet liggen in toepassing, talentontwikkeling, ondernemerschap, publieke innovatie en verantwoorde implementatie;

verzoekt het college:
- actief aansluiting te zoeken bij het landelijke AI-rekencentrum in Groningen en andere nationale of Europese AI-faciliteiten;
- een samenwerkingsmodel uit te werken waarbij Rotterdamse bedrijven, kennisinstellingen en start-ups toegang krijgen tot landelijke rekenkracht;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.G.C. Segers-Hoogendoorn en G.F.E. Koster

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Wie mag ik het woord geven? De heer Becker.

De heer BECKER (vvd): Dank u wel, voorzitter. Allereerst dank aan D66, dank aan het initiatief. Een belangrijk onderwerp in deze tijd en ook belangrijk voor de weerbaarheid van onze stad economisch om hier als gemeente ook ruimte aan te bieden. Het college heeft gemeld dat er een consortium bezig is om de mogelijkheden te verkennen voor een AI Gigafactory, mogelijk in de Rotterdamse haven. Dat kan enorm van belang zijn in deze ontwikkelingen. Het is voor ons van belang dat ten eerste het college daar de schouders onder zet en dat we daarvan op de hoogte blijven als gemeenteraad. Daarom dienen wij een motie in. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Becker heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Eén regielijn voor Rotterdamse AI

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 25 februari 2026 ter bespreking van agendapunt 7.14;

constaterende dat:
- het initiatiefvoorstel "Rotterdam AI Zone" het college o.a. vraagt een routekaart te ontwikkelen met maatregelen zoals een AI-fabriek, Rotterdams datacenter + eigen cloud, en halfjaarlijks te rapporteren over de ontwikkelingen;
- het college geeft aan dat de gemeentelijke rol primair ondersteunend en verbindend is, en dat de gemeente terughoudend blijft met het uit zichzelf ontplooien van eigen activiteiten;
- het college meldt dat een Nederlands consortium (AI Gigafactory NL) de mogelijkheid verkent om een AI Gigafactory in de Rotterdamse haven te realiseren;

overwegende dat:
- Rotterdam in een internationale concurrentieslag zit en dat snelheid en focus in innovatiebeleid cruciaal zijn;
- versnippering van initiatieven en een opeenstapeling van nieuwe structuren/overleggen contraproductief zijn en juist vertraging en onduidelijkheid veroorzaken;
- de gemeenteraad eerder heeft uitgesproken periodiek geïnformeerd te willen worden over de voortgang rond de AI-Gigafabriek-ambitie;

verzoekt het college:
- de stand van zaken rond AI Gigafactory NL (incl. relevante mijlpalen, partners, knelpunten en gemeentelijke inzet) vanaf de eerstvolgende rapportage structureel mee te nemen in de rapportages over de Rotterdam AI Zone;
- in dezelfde rapportage expliciet te maken:
    - o wat de rol van de gemeente is (ondersteunend/verbindend) en wat primair bij markt/consortium/andere overheden ligt;
    - o hoe afstemming plaatsvindt met het Havenbedrijf en het consortium (AI Gigafactory NL) op de onderzochte thema's energie, locatie/ruimtevraag en ecosysteem;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S.J.C. Becker en A.J.A. Maassen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Dan is nu antwoord aan de heer Vonk.

De heer VONK (cu): Dank u wel, voorzitter. Terecht dat we het over AI hebben. Het is een ongelooflijk belangrijke ontwikkeling in deze tijd, maar terecht dat er ook al in verschillende bijdrages kanttekeningen zijn geplaatst en dat we hier ook zeker niet naïef in moeten stappen. Er zijn een aantal dingen benoemd. Ik zou er nog eentje aan willen toevoegen en dat is die van het klimaat. We weten natuurlijk allemaal dat AI en de datacenters die daarvoor nodig zijn een ongelooflijke impact gaan hebben op het klimaat. Ik zag laatst een filmpje van een Engelse politicus, volgens mij was het filmpje niet AI gegenereerd, die de alarmklok luidde over haar district, dat ze vertegenwoordigde, waar de drinkwatervoorziening onder druk kwam te staan voor de lokale bevolking, omdat dat naar de datacenters ging. Nu heb ik naar dit initiatiefvoorstel gekeken en mij ook afgevraagd: in hoeverre wordt er rekenschap gegeven van klimaat en wat zou Jan Terlouw hebben gevonden van dit voorstel? Dat heb ik me ook afgevraagd. Dan zie ik 1 zinnetje, namelijk: besef voor de klimaatafdruk wordt in 1 zin genoemd. Bent u het met mij eens dat als we over AI praten en weten wat de impact op het klimaat is, dat het nadenken over wat het betekent ook voor de Rotterdamse duurzaamheid en ons klimaat, dat dat ook in het hart van dit voorstel zou moeten zitten en het op zijn minst een hoofdstuk zou verdienen in een dergelijk voorstel. Als we in de uitwerking van zo'n voorstel dat niet ook centraal stellen, dan kan ik onmogelijk voor zo'n voorstel stemmen. Dus ik ben benieuwd of u daar wat reflectie op kan geven.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Zijn er nog andere leden die het woord wensen? Dat is niet het geval. Dan vraag ik aan de indiener of zij eerst wil reageren.

Mevrouw MAASSEN (d66): Hartelijk dank voor uw bijdrages. Ik had natuurlijk graag uw vragen weggenomen door een zeer uitgebreide extra inleiding. Daarom ben ik ook blij dat u dit nog eens een keertje kritisch aan de orde stelt, want een aantal van de zaken die u adresseert, heb ik geprobeerd om, ook naar aanleiding van het debat in de commissie, weg te nemen. Maar dat is dus nog onvoldoende gelukt. Laat ik beginnen, nogmaals, met de strategische gedachte achter dit voorstel. Dat is namelijk dat AI per definitie zich in de vezels van onze samenleving aan het doordringen is. Dus in die zin ligt hier vandaag, wat mij betreft, niet de vraag voor: gaan we AI wel of niet gebruiken? Maar de vraag ligt voor: zijn er voor ons als stad ingrediënten beschikbaar waarin wij die ontwikkeling ter hand kunnen nemen en waardoor wij zelf ook aan het stuur kunnen gaan zitten van wat er met deze heel belangrijke technologie aan het gebeuren is in de wereld. Dat is ook de reden waarom ik met dit document kom en waarom ik ervan overtuigd ben dat we daar als Rotterdam, in samenspraak met de provincie, het land en de Europese Unie samen een strategie op kunnen ontwikkelen.

Dat is ook heel terecht wat de heer Koster en de heer Segers-Hoogendoorn aangeven: we hoeven dit natuurlijk niet als Maasstad alleen te doen. Dat is ook waarom ik in het slot van het voorstel heb opgenomen deze acties te ondernemen in samenwerking en coördinatie met de provincie Zuid-Holland, het rijk en de Europese Unie. Dat is ook uit de ronde tafel, die ik heb gehad, gebleken. Daar is ook iemand geweest van het ministerie van binnenlandse zaken, die heel graag verder het gesprek wilde doorvoeren. Ik heb contact gehad met mensen uit de Tweede Kamer. Helaas is het mij niet gelukt om een voet tussen de deur te krijgen in Europa, maar misschien dat het onze pan-Europese partij wel gaat lukken. Dus ik ben helemaal met u eens dat we dat moeten opzoeken, dat we het niet alleen doen. Daarin kom ik ook meteen op de andere vraag namelijk: het lijkt ongecoördineerd, omdat er dus in Groningen initiatieven zijn ontplooid. Ook deels de vraag van de heer Balcha: wat is er in de tussentijd gebeurd? Er gebeuren dingen in Nederland, maar dat maakt dit stuk niet overbodig. Volgens mij vult dat elkaar heel goed aan. In Eindhoven is al een AI-fabriek gebouwd door de TU Eindhoven. Dat hebben de faculteiten daar gedaan. Die hebben fondsen ingezameld daarvoor, maar die fabriek die staat niet in Nederland, die staat in Estland. Dat is, wat mij betreft, ook de strategische afweging die je moet maken als stad, bij een vervolgoriëntatie over hoe we hiermee omgaan is: hoe gaan we die duurzaamheidsaspecten adresseren? Ik herhaal wat ik ook in een commissie heb gezegd: we hoeven niet per se de hardware hier in Rotterdam binnen onze stadsgrenzen te hebben. Het gaat over de rekenkracht die wij ter beschikking hebben voor onze stad, voor onze ondernemers, voor onze wetenschappers en onze docenten en daar is een keuze in te maken. Ik heb ook met ondernemers gesproken die dit soort fabrieken bouwen en die hebben ook gezegd: de fysieke locatie van die rekenkracht maakt niet zoveel uit. Het gaat erom of en aan wie je het beschikbaar stelt. Natuurlijk zal er vast een beroep worden gedaan op een deel van het stroomnet van Rotterdam. Dat is ook waarom ik in mijn AI-voorstel op heb genomen dat we synergiën moeten benutten. Dat is een risico, maar het is ook een kans, omdat de warmte die AI-verbruik kost, kan worden gebruikt om onze wijken te verwarmen. Dat gebeurt ook al in Nederland, maar het is inderdaad een risico op netcongestie waar we rekening mee moeten houden. Ik heb het initiatiefvoorstel aangepast op basis van de commissie die inderdaad vragen heeft gesteld over de duurzaamheidsaspecten. De heer Vonk heeft aangegeven dat hij dat nog onvoldoende vindt. Ik heb in mijn eentje niet voldoende kennis van alle aspecten hier om me heen om hier een volledig onderbouwd antwoord te kunnen geven. Ook als ik terugga met dit initiatiefvoorstel, kan ik u garanderen: ik ga dat niet kunnen. Dat is ook de reden waarom ik het heel graag juist overdraag aan de andere zijde van dit gebouw met heel veel mensen die wel die kennis en expertise hebben en ook de tijd om daar verder onderzoek naar te doen. Ik hoop dit vandaag in stemming te brengen en ik wil best kijken of klimaat nog meer een plek kan krijgen in het besluit. Alleen ik kan u niet toezeggen dat ik de volledige ins en outs van de duurzaamheidsaspecten voor u in kaart kan brengen. Ik denk dat dat een opdracht moet zijn aan onze ambtenaren. Ik denk ook dat dat, gehoord de commissie, ook heel erg breed leeft in deze raad. Ik ben ook blij dat u het aankaart. Dan terug naar ook de PvdA. Ik ben het helemaal met u eens dat AI alleen een succes gaat zijn en ook alleen een succes voor Rotterdam op het moment dat we draagvlak vinden voor alle Rotterdammers. Een van de redenen waarom ik de stedelijke uitdaging heb opgenomen als focussector, is omdat de Rotterdammer daarmee ook kan profiteren van de mogelijke investeringen die we doen in AI als stad. Ik heb dus de digitale geletterdheid ook echt onderdeel gemaakt van dit actieplan en ook de hackathons, waarbij we dus een uitnodiging doen van gebruik AI om onze stad te verbeteren, is een manier waarop ik probeer om Rotterdam ook te verbinden aan deze wat ver van het bed afstaande technologie. Ik vind het een heel goed idee om op Rotterdam Zuid te oriënteren. Ik kan daar geen garanties over afgeven, maar ik heb wel gehoord dat daarnaar wordt gekeken. Dan van de fractie van DENK: joe wordt het rijk hierin meegenomen en betrokken? Daar heb ik net inderdaad al aangegeven, ik heb daar een zin voor toegevoegd en ik heb ook contact gehad met in ieder geval ministerie. Wat mij betreft is dat ook randvoorwaardelijk. Ik had ook wat feedback van de ambtenaren nog gekregen en daarom heb ik hier en daar ook het rijk nog en de EU genoemd in de voorstellen, bijvoorbeeld

sandboxes, dat is iets dat op EU-niveau van ons wordt gevraagd en waarbij we het rijk nodig hebben, maar wat we wel lokaal kunnen benutten en verder ontwikkelen. Ik nodig u uit, ik denk dus dat wij, als wij hier het initiatief in nemen, dat we juist een strategisch voordeel kunnen krijgen. Ik ben het helemaal eens met mevrouw Verkoelen, er zitten ethische aspecten aan AI-ontwikkeling en daar moeten we onszelf ook heel erg bewust van zijn. Dat is ook de reden waarom dat, wat mij betreft, een van de randvoorwaarden is en dat is ook waar de klankbordgroep die in het voorstel staat echt nadrukkelijk aandacht aan moet besteden. Terug naar de fractie van DENK, AI staat inmiddels ook in het coalitieakkoord dat recent is gepubliceerd en daar is de ambitie in ieder geval opgenomen dat ook ambtenaren van het rijk AI-tools mogen gaan gebruiken. We gaan afwachten hoe lang het gaat duren voordat het daadwerkelijk kan. Ik kan de ambitie die de VVD uitspreekt van harte ondersteunen. Volgens mij heb ik dan iedereen gehad.

De VOORZITTER: Dan is nu het woord aan de wethouder.

De heer SIMONS (wethouder): Dank u wel, voorzitter. We hebben in de commissie al uitgebreid hierover gesproken en we hebben mevrouw Maassen, denk ik terecht, gecomplimenteerd met het mooie stuk waarbij echt goed onderzoek is gedaan. Een gedegen stuk. Het is ook netjes uitgewerkt dat het ook voor het college, dat op het punt staat natuurlijk het stokje over te dragen, ook behapbaar is, want er moet een onderzoek komen van wat de financiële consequenties zijn van alle mooie voorstellen. Dat moet ook gebeuren. Vanuit dat perspectief kunnen we dit voorstel omarmen. Dan ga ik ook gelijk naar de moties toe. Motie 1 dat is actieplan AI, wordt genoemd. Daar staat dan ook de disclaimer van dat we eerst netjes de financieringen moeten onderzoeken voordat we echt aan de slag gaan. Dat is ook aan het volgende college om dat allemaal netjes aan de volgende raad mede te delen. Dan krijgen we de motie van Groep Verkoelen, heb ik vanochtend gehoord, als ik het goed onthouden heb: gendergelijke AI als uitgangspunt voor gemeentelijk gebruik. Het hele mooie is wel dat we de rode lijn van de meeste moties die in worden gediend, maar ook van dit voorstel, dat je dit ook Europees, in ieder geval Nederlands, maar in ieder geval op grotere schaal moet doen. Anders is het onbegonnen werk. We hebben ook ons aangesloten bij de digitaliseringsstrategie van de landelijke overheid en daar is ook met de VNG afgestemd dat we niet in elke gemeente opnieuw het wiel uit gaan vinden. Vandaar, ondanks dat het natuurlijk een sympathieke motie is, moet ik hem ontraden, want we zijn aangesloten bij die strategie juist om te voorkomen dat we in elke stad in dit land weer net wat anders aanpakken.

De VOORZITTER: Mevrouw Verkoelen heeft nog een opmerking.

Mevrouw VERKOELEN (gv): Dan herschrijf ik hem graag dat u hem meeneemt naar de VNG. Het is een beetje een raar antwoord om te zeggen: ik hoef het niet. Dan herschrijf ik hem dat u als college het meeneemt naar de VNG om dit te doen, als initiatief.

De heer SIMONS (wethouder): Dan moet ik eerst uitzoeken wat er nu of dit punt al gedekt is bij de VNG. Ik ga ervan uit van wel. Ik zie uw motie wel tegemoet. In ieder geval ontraad ik deze motie om de voorgenoemde reden die nu voorligt. De andere motie heb ik nog niet gezien. Dan kom ik bij de motie van het CDA die vraagt actief aansluiting te zoeken bij het landelijke rekencentrum dat in Groningen gebouwd wordt. Een samenwerkingsmodel waarbij Rotterdamse bedrijven, mevrouw Maassen noemde het ook al dat soms fabrieken in het buitenland staan, waar wij ook gebruik van kunnen maken. Een sympathieke motie, dus die kan ik omarmen. Dan krijgen we de motie regielijn voor Rotterdamse AI. We hebben hier al vaker over gesproken, maar het komt elke keer weer, de AI Gigafactory, komt weer terug. Ik heb tegen u gezegd dat er door het Havenbedrijf Rotterdam een onderzoek loopt. Dat de fabriek die nu gepland is volgens dit consortium ongeveer net zoveel stroom gebruikt als Rotterdam-Zuid. We leven in een stad met netcongestie en ook deze fabriek is een Europees

initiatief, maar dat betekent dus cofinanciering. Het laatste bedrag dat ik heb gehoord, is 5 miljard. De rijksoverheid moet 2,5 miljard bijdragen. Volgens de gegevens die ik gister nog heb gezien, is er geen bedrag in Den Haag gereserveerd hiervoor en ik vermoed ook zomaar, dat moeten we afwachten, maar als dat bedrag niet komt, gaat het sowieso niet door. Ook wil ik er nog op wijzen, er wordt altijd toch wel een beetje geschermd met dat kan van een windpark, maar dat windpark moet nog wel gebouwd worden en in de tussentijd kunnen we dan de Eneco fabriek op de geplande locatie, de gascentrale, 100 procent laten draaien. Dat kan, maar dat betekent niet dat we minder CO2 gaan uitstoten in de Rotterdamse haven. Dus dat is toch ook wel een dingetje om over na te denken. Met deze dingen die ik ook al eerder heb gezegd, laat ik het oordeel raad.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. De heer Biljoen nog een vraag.

De heer BILJOEN (gl): Voorzitter, dan toch heel even een verhelderende vraag, want in fase 1 van het ontwerpbesluit staat het college van burgemeester en wethouders naar het uitvoeren van een financiële inventarisatie te verzoeken de volgende maatregel te nemen. Ik hoor de wethouder aangeven dat hij wel de financiële inventarisatie wil gaan doen en de fase, hoe het hier staat, betekent dus ook dat je de maatregelen gaat nemen. Maar hoeveel gaat het college dan uitgeven? Wat is het budget hiervoor? Dat hoor ik niet. Is daar een soort van cap op?

De VOORZITTER: De wethouder.

De heer SIMONS (wethouder): Het budget is 0. Ik heb het ook net, ook de interpretatie zoals het er ook staat, het is het volgende college dat daar geld voor vrij moet maken. We gaan het eerst inventariseren, daar beginnen wij mee. Dat dragen we over. Ik weet niet hoe snel dat gaat. Het lijkt me best complex om dat goed in beeld te krijgen, ook omdat het grootste deel van de alle AI-activiteiten natuurlijk helemaal geen overheidstaak is. Dat zijn marktpartijen die dat gaan doen. Wij moeten natuurlijk de structuur faciliteren en zoveel mogelijk ook zorgen dat wij ook die AI omarmen, dat we minder afhankelijk worden enzovoort, maar wij gaan eerst die inventarisatie doen. Daar hebben we onze ambtelijke ondersteuning voor en daarna gaat het terug naar de raad of naar de onderhandelaars. Ik weet niet hoelang dat duurt. Dus tot die tijd hebben we geen geld en ik vraag ook geen geld, dat is er ook niet. Dus dat is het antwoord.

De VOORZITTER: Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66): Voorzitter, ik had de ijdele hoop dat misschien de motie van het CDA zou worden ingetrokken met mijn vlammende betoog over de coördinatie, maar helaas. Alle begrip daarvoor. Toch ook om te reageren op de vraag van de heer Biljoen: u hebt helemaal gelijk. De feedback die ik had gekregen is: als het zou blijven zoals ik het oorspronkelijk had ingediend, dan zou het best wel wat kosten, het besluit. Maar ik heb dat besluit dus aangepast en ik heb daar een bestuurlijk strategisch weegmoment in laten opnemen waarmee ik dus bedoel dat we daar als raad opnieuw over besluiten op moment dat er daadwerkelijk een budget voor wordt vrijgemaakt waar ook weer een raadsbesluit aan gekoppeld zou moeten worden. Want u hebt immers het budgetrecht. Dus wat ik vandaag met dit voorstel vraag, is niet een claim op de gemeentebegroting, maar wel dat we beter zicht krijgen op: als je hier verder mee aan de slag zou gaan, hoe zou dat eruitzien? Welke opties heb je dan? Et cetera. Waar je ook een beeld krijgt bij hoeveel dat dan zou kunnen kosten en wat is dan een soort van minimaal bedrag dat je nodig hebt? Als je heel erg durft te dromen: welke miljoenen zouden we dan ergens moeten vinden om dat allemaal te realiseren? Ik hoop dat dat u enigszins geruststelt, want dat is wel de intentie die ik heb gehad door ook te knippen in de fases en bepaalde onderdelen die geld kosten van fase 1 en 2 ook nadrukkelijk verder terug te schuiven, want er zitten ook 3 verschillende verzoekjes in het besluit en in het derde staat er ook echt dat er een inventarisatie moet worden verricht

van de kosten op hoofdlijnen. Dat staat in het besluit. Dus het is niet: hoi, ga je mee aan de slag? Dat was het.

De VOORZITTER: De heer Koster heeft een vraag.

De heer KOSTER (lr): Heel kort wil: mevrouw Maassen wel of niet gaan investeren in hardware?

Mevrouw MAASSEN (d66): Dit voorstel vraagt niet, als we hier vandaag over stemmen, dat we morgen gaan investeren in hardware. Wat mij betreft is het wel zo dat in volgende fases van de Rotterdamse AI-zone het ter beschikking stellen van rekenkracht een optie zou zijn. Daar gaat wel hardware mee gepaard. Ik weet niet precies welke hardware u bedoelt, maar als u bedoelt een AI-fabriek, als u dat bedoelt met hardware, dan zeg ik: dat zou een van de mogelijkheden zijn voor Rotterdam, maar die hoeft niet in Rotterdam te staan, want daarmee kan je die rekenkracht beschikbaar stellen waarmee we die AI-ontwikkelingen zouden kunnen voortbrengen, maar die hardware is niet onderdeel van dit besluit, hard gezegd. Is dat een antwoord op uw vraag.

De VOORZITTER: Heel kort, echt heel kort.

De heer KOSTER (lr): Laten we eerlijk zijn. U hebt het over miljoenen, maar zo'n AI-gigafabriek, die chips zijn tienduizenden euro's per stuk en dan heb je er in een rek weet ik hoeveel nodig. Het gaat miljarden kosten, daar praten we over. Dus laten we elkaar niet voor de gek houden.

De VOORZITTER: Mevrouw Maassen, de vraag was aan u.

Mevrouw MAASSEN (d66): Ik ben het daarmee eens. Dat kan inderdaad in de miljarden lopen. Toevallig dat het EU ook heeft aangekondigd een consortium op te willen richten en er al een aantal tientallen miljoenen in heeft gestopt om die ontwikkeling op gang te krijgen. Ik zie het als volgt: 1, er zijn verschillende variabelen in deze. Een variabele is de omvang van het bedrag. De omvang van het bedrag hangt heel erg af van hoe groot dan uiteindelijk zo'n AI-fabriek is of een supercomputer bijvoorbeeld. Want ik heb met ondernemers gesproken die zo'n AI-fabriek hebben gebouwd voor de TU Eindhoven. Die hadden het over 100 miljoen. Dat is voor de faculteiten van de TU Eindhoven voldoende geweest. Er wordt gesproken over een giga AI-fabriek waar de wethouder het over heeft en dat is 5 miljard. Dat is inderdaad een heel andere orde van grootte. Dus we kunnen het als Rotterdam en dat is op basis van de ambities die wij zelf hier met elkaar hebben en hoever we willen gaan, daar ook zelf keuzes in maken. Tevens heb ik aangegeven, er ligt volgens mij in Europa en in het land heel veel geld in investeringspotten te wachten, ook privaat geld, voor een gecoördineerde ambitie. Dus wat mij betreft, hoeft het de gemeente Rotterdam niet eens per se tientallen miljoenen te kosten. Wij moeten er alleen voor zorgen dat dat geld onze stad toe komt stromen om het verder te kunnen ontwikkelen. Nogmaals, wij zijn als Rotterdam een facilitator en een coördinator. Wij zijn geen ontwikkelaar van supercomputers, wij zijn geen ontwikkelaar van nieuwe technologieën. Dat kunnen we niet. Dat hoeven we ook niet te kunnen. Het enige dat we moeten doen, is ervoor zorgen dat hier een klimaat ontstaat waarbij dat gebeurt. Ik hoop dat dat voldoende antwoord was.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. De heer Biljoen.

De heer BILJOEN (gl): Voorzitter, dan toch nog een verhelderende vraag. In het collegeadvies wordt er gezegd, wat ook in uw voorstel staat, bij fase 1, geeft een opdracht mee om ook maatregelen te treffen, maatregelen te nemen na die kosteninventarisatie. De wethouder zegt nee, dat ga ik helemaal niet doen, er is geen geld, ik ga alleen maar kijken wat

het kost. Maar zo lees ik hem niet. Zo lees ik het niet en zo lees ik het ook niet in het advies van het college waar ze in eerste instantie hebben, want u geeft wel daadwerkelijk opdracht om maatregelen te nemen na die kosteninventarisatie, dus ik ben heel even kwijt: wat willen we nou? Althans, wat wilt u met het voorstel, zeg ik via de voorzitter. Wilt u alleen maar een kosteninventarisatie dat u dat op papier heeft en dat u dan daarna weer terugkomt naar de raad om te vragen van: ik heb hier een kosteninventarisatie, we gaan nog niet werken met die ... sandboxes, we gaan nog niet werken aan die AI-ecosysteem en al die eerste 4 punten van die dingen. Of is het anders?

Mevrouw MAASSEN (d66): Dank u wel voor uw vraag. Het besluit is opgedeeld in 3 delen. Dat is een wat creatieve vorm, daarom ben ik blij dat ik het verder kan toelichten. Ik heb 4 opdrachten: ik vraag een ambitie uit te spreken en 1 vraag ik aan het college om maatregelen inderdaad verder uit te werken. Dat is het bemiddelen van gesprekken voor de fysieke locatie, een check op eigen regelgeving. Ik hoef u niet te vertellen dat dat geen geld hoeft te kosten. Dit heb ik gebaseerd op de collegereactie. Dan is fase 2 inventariseren op welke wijze de volgende maatregelen kunnen worden vormgegeven. Dat is de structurele focus op 3 sectoren, technisch platform, halfjaarlijkse hackatons, ook dit gebaseerd op dat wat er in een collegereactie aan handreiking is gegeven van hoe past dat binnen acties die we ook al binnen de gemeente hebben? Fase 3 is de meest vriendelijke manier om een besluit te nemen, namelijk een inventarisatie verrichten. Daarin staan al die ambities die geld kosten. Zo heb ik het voorstel opgeknipt, wel in 1 besluit.

De VOORZITTER: Mevrouw Verkoelen had ook nog een vraag.

Mevrouw VERKOELEN (gv): Zeker, voorzitter, want het antwoord van de wethouder was mij duidelijk. Wij niet, maar de VNG wel, dus ik wijzig mijn motie en verzoek het college naar het VNG mee te nemen om. Als je dat er nou bij denkt, ga ik hem zo uitdraaien. Maar exact dezelfde punten als die ik u verzorgt dat als Rotterdam, zou ik dat nu graag zien dat u dat bij de VNG neerlegt. Dan heb ik in ieder geval de garantie dat we iets gaan doen aan gendergelijke AI.

De VOORZITTER: Wil de wethouder hier nog op reageren?

De heer SIMONS (wethouder): U zou toch een nieuwe motie maken, dus ik wacht op uw motie.

Mevrouw VERKOELEN (gv): Het is dezelfde motie als ik had. Alleen staat er nu bij dat u het niet hoeft, maar de VNG. Dus ik draai hem uit voor u. Dan kunt u hem nu appreciëren. Dan hebben we hem gelijk mee.

De heer SIMONS (wethouder): Ik wil toch de gewijzigde motie lezen voordat ik iets ga toezeggen over een motie die ik nog niet gezien heb.

De VOORZITTER: Dan komen wij daar op een later moment nog op terug als mevrouw Verkoelen de gewijzigde motie indient. Dan zijn wij daarmee echt aan het einde gekomen van agendapunt 7.14. De heer Van Dommelen heeft nog een vraag?

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Nee, ik heb een amendement dat ook door mevrouw Verkoelen is getekend. Bij De Esch, amendement verkeerscirculatie van De Esch.

De VOORZITTER: Het is inhoudelijk niet veranderd, alleen de ondertekening. Dan mag hij gelijk naar de griffie toe. Dat hoeft niet opnieuw ingediend te worden.

7.15 Het herziene voorstel met betrekking tot aanvullende investeringsvoorstellen 2025.

De VOORZITTER: Dan komen we bij agendapunt 7.15, het voorstel met betrekking tot aanvullende investeringsvoorstellen 2025. Ik moet u formeel nog vragen om het voorstel dat vandaag is binnengekomen te behandelen. Er is natuurlijk een gewijzigd voorstel gekomen. Het is gebruikelijk om te vragen of dat dat akkoord is. Dan gaan wij het debat daarmee openen. Dan is het woord als eerste aan de heer Roskam.

De heer ROSKAM (Ir): Ik zal het kort houden. De vraag is aan wethouder Norville, in hoeverre zij in control is op dit proces. Er lag immers een verzoek vanaf mei, twee P&C-momenten waarin dit mee had gekund. Nu met stoom en kokend water en vervolgens toch niet. Dus de vraag is: in hoeverre is zij in controle?

De VOORZITTER: Dit is een specifieke vraag aan wethouder Norville en zij is nog niet in de zaal. We checken of zij in de buurt is. Ik hoor net dat de vragen aan wethouder Norville aan wethouder Simons gesteld kunnen worden. Of de wethouder in control is. Nee, we zijn nog niet klaar, we zijn nog maar net begonnen. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Dank u wel. A, een punt van orde over het raadsvoorstel dat we nu voorgelegd krijgen ter elfde uren. Ik vind dat echt van den zotte op een dag als vandaag. Het is de laatste raadsvergadering die we hebben. U hebt natuurlijk net gevraagd: is het oké? Maar dat punt wil ik wel maken. B vind ik het dan toch ook gek dat een wethouder die daar inhoudelijk over gaat dan niet aanwezig is. Ik ken deze raad. Als een college gaat zeggen: het moet en zal vandaag allemaal gebeuren, meestal is dat niet waar en haastige spoed is meestal ook zelden goed.

De VOORZITTER: Waarvan akte. De heer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Ik heb hier wel moeite mee dat. Er is vandaag vanuit de Voedselbank aangegeven dat ze geen behoefte meer doen aan die financiering, daar kan de wethouder helemaal niets aan doen. Dat hebben ze onmiddellijk gedeeld en dan krijgt het college toch dan weer onderuit de zak. Dan denk ik: kom op, man, we kunnen altijd maar weer op dat proces zitten. We hebben hier te maken met een aantal partijen waar die investering hartstikke belangrijk voor is. Daar zouden we het over moeten hebben. Maar nee hoor, dan gaat het weer over het feit dat er een aangevuld investeringsvoorstel moet komen waar de wethouder niets aan kan doen en toch dit commentaar. Ik heb daar echt wel moeite mee.

De VOORZITTER: Afrondend mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Voorzitter, a, dat weten we niet want de wethouder is er niet en b, dit investeringsvoorstel, daar rammelde vanaf het begin af aan alles al aan. Dus dan kun je nu wel zeggen: er is iemand die vandaag iets terug heeft getrokken, kan het college niets aan doen. Het waren totaal verschillende voorstellen die in 1 mandje zijn gepleurd die ter elfde uren nog in een raad buiten de begrotingsbehandeling als investering voorstel hier neer moeten worden gelegd. Nu blijkt er ook een van de investeringsvoorstellen helemaal geen investeringsvoorstel te zijn. Het zal allemaal een optelsom van zaken zijn waar dit college niet aan niets aan kan doen, maar dat kan je mij niet langer wijsmaken.

De VOORZITTER: Dan krijgen we een debat over het debat om 23.45 uur. Dat is ook een beetje ingewikkeld, maar tot slot de heer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): U wilt het wel combineren met mijn bijdrage.

De VOORZITTER: Als u ook uw bijdrage meteen wil doen, dan kunt u dat nu doen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Voorzitter, ook ik vind dit hele proces niet bepaald ideaal, maar ik vind het buitengewoon jammer dat net dat laatste, waar de wethouder niets aan kan doen, dat dat er weer bij wordt gehaald. We hebben tijdens de commissie uitgebreid gesproken over het proces. We hebben duidelijk aangegeven dat het niet de schoonheidsprijs verdient. En vervolgens zijn we, en dat is, denk ik, zoals het zou moeten gaan, ingegaan op waar doen we dit nou voor. We doen dit voor de ontwikkeling bij het Stadionpark, we doen dit voor het behoud van een aantal belangrijke monumenten zoals Diepeveen en de Noorse Kerk en we doen het voor voldoende opvangplaatsen voor overlastgevenden. Daar doen we het voor. Wat mij betreft, kiezen we daarvoor en gaan wij dus ook akkoord met deze investeringsvoorstellen.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan gaan we naar mevrouw De Bruijn.

Mevrouw DE BRUIJN (pvda): Voorzitter, ik snap het punt van de heer Van Dommelen dat hij aangeeft: in de commissie hebben we het uitgebreid over proces gehad. Maar juist hier ook in de raad, waar we uiteindelijk een besluit nemen over die voorstellen, is het niet meer dan normaal dat je ook aan aantoont of aangeeft dat inderdaad het proces absurd was. Het is niet alleen omdat het proces op dit moment niet lekker loopt. Het is gelijk ook, als je hierin meegaat, dat heb ik toen ook in de commissie aangegeven, een voorbeeld voor de volgende raad. Hoe gaan we in de volgende raad met elkaar om? Ik vind wel dat we op dit soort dingen kritisch moeten blijven, of het nou in de commissie of in de raad is, want als we dat niet met elkaar doen en uit blijven spreken, dan gaan we dit soort dingen steeds vaker door de vingers zien. Of het nou ons college zit, waar GroenLinks/PvdA straks zit, dat maakt niet uit. Zo gaan we niet met de raad en met elkaar om.

De VOORZITTER: Anderen? Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELEN (gv): Dank u wel, voorzitter. Dat ging snel. Ik heb een motie voor de wethouder, maar op dit verhaal het volgende. Wat hier gebeurt, is werkelijk niet uit te leggen. Op het allerlaatste uur van deze beleidsperiode, wordt ons dit voorstel voor de voeten geworpen. Waarom nu? Waarom niet maanden geleden toen er nog ruimte was voor een zorgvuldig debat en een echte politieke keuze. Dit is geen urgentie. Dit is uitstelgedrag dat wordt afgewenteld op de raad. Wij moeten nu akkoord gaan, want anders ontstaat er een probleem. Maar, voorzitter, dat probleem is nog niet vandaag ontstaan. Dat is bestuurlijk laten sudderen tot het politiek niet meer geweigerd kan worden. Dat is geen overmacht. Dat is de regie verliezen en de rekening bij de raad neerleggen en dan de dekking uit bijzondere erfpacht baten. Een onderwerp waar nog fundamentele discussie over bestaat, over rechtmatigheid, over structureel gebruik van incidentele middelen, over financiële degelijkheid. Maar vanavond moeten wij doen alsof dat debat al is afgerond en dat is niet zo. Sterker nog: terwijl dit voorstel onder tijdsdruk wordt doorgedrukt, wordt tijdens de vergadering de bijdrage aan de Voedselbank zelfs geschrapt. Alsof dat een technische correctie is, alsof dat geen mensen raakt. Het contrast is pijnlijk. Voorzitter, dit is geen zorgvuldige besluitvorming. Dit is politiek politieke druk organiseren en dat noodzaak noemen. Een raad die alleen nog maar kan instemmen is geen controlerend orgaan meer, maar een stempelmachine. Wij staan hier niet om onder tijdsdruk bij het kruisje te tekenen. We staan hier om te controleren, te wegen en keuzes te maken. Controle vraagt tijd en die is ons bewust ontnomen. Dit had eerder gekund, dit had beter gekund en dit had bestuurlijk fatsoenlijk gekund. Wat hier nu gebeurt, is niet alleen slordig, het is een manier van werken die de raad reduceert tot het sluitstuk van een bestuurlijke nalatigheid.

De VOORZITTER: Mag ik u vragen af te ronden, want u bent echt helemaal door uw tijd heen.

Mevrouw VERKOELEN (gv): Als dit het slotakkoord van deze beleidsperiode is, dan is dat de definitieve bevestiging van een bestuur dat zijn verantwoordelijkheid niet heeft waargemaakt.

De VOORZITTER: Geen motie. Anderen? De heer Biljoen.

De heer BILJOEN (gl): Voorzitter, ik zal het heel kort houden. Ik wil aansluiten bij de woorden die mevrouw Verkoelen zojuist heeft uitgesproken en ook de heer Van Dommelen. Dit proces verdient absoluut geen schoonheidsprijs. College, je hoort je te schamen, om het maar zo te zeggen. Dit raadsvoorstel had op deze manier nooit aan de raad moeten worden gepresenteerd met al die raadsvoorstellen, als die verschillende investeringsbesluiten in 1 raadsvoorstel. Dat had veel beter gekund. Voor wat betreft de Voedselbank: ik vind het heel jammer dat de lening niet doorgaat. Ik vind het ook jammer dat we niet meer uitleg hebben gekregen dan wat er hier op iBabs heeft gestaan. Ik hoop dat we dat nog te zijner tijd kunnen krijgen. Tegelijkertijd hadden we er sowieso al vragen bij, want waarom zouden we de Voedselbank geld geven via Eneco-middelen, want we weten dat daar strenge eisen aan zijn. Maar ik wil niet speculeren over waarom het eventueel verkeerd is gelopen. Ik ga dat debat dan nog wel hebben met wethouder Norville. Tot zover, voorzitter.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Anderen nog? De heer Biljoen.

De heer BILJOEN (gl): Voorzitter, dan misschien nog 1 puntje, want we hebben ook natuurlijk over de investering en extra opvangplaatsen voor overlastgevende personen. In de commissie heb ik het er al over gehad dat je, wanneer je gebruikmaakt van de middelen uit erfpachtbaten, dan mag dat niet leiden tot structurele lasten. Op het moment dat je structurele lasten krijgt, als je aanschaf hebt van tiny houses, dan mag je dat soort financiering niet gebruiken. Ik hoor wel graag een reflectie van de wethouder en ook hoe hij de raad erover informeert wanneer eventueel tiny houses of andere maatschappelijk vastgoed wordt aangekocht.

De VOORZITTER: De heer Vonk.

De heer VONK (cu): Dank u wel, voorzitter. Ik moet zeggen: ik aarzelde ook een beetje toen ik ging staan, want ik heb misschien ook wat informatie gemist in de snelheid waarin dit allemaal nu tot ons komt. Maar als ik het goed begrepen heb, was er eerst een voorstel met 4 voorstellen en nu is er een voorstel met 3 voorstellen. Er is eentje afgevallen. Wat ik dan lastig vind als raadslid en misschien kan de wethouder daar ons toch nog wat in helpen: eerst waren er 4 voorstellen voorgelegd die allemaal superbelangrijk waren en wij moesten bij het kruisje wel tekenen, want het is toch evident hoe belangrijk deze 4 voorstellen waren voor de stad. Dat snapten we toch allemaal? Dat is dan een goede reden om inderdaad daarin mee te gaan. Dan valt er ineens eentje af. Dan denk ik: waar is het belang dan gebleven en wat betekent dat dan voor de andere 3 voorstellen? Hoe maken wij dan nog een afweging? Ik vind dat buitengewoon ingewikkeld. Dus wellicht kan de wethouder nog een beetje aangeven hoe het nou kon dat dan opeens 1 voorstel is afgevallen. Dat zou me in ieder geval een beetje helpen. Maar ik vind, daarom kan ik me ook wel voor een groot deel vinden in het betoog van mevrouw Verkoelen, van: het is inderdaad dat wij hier een beetje moeten tekenen bij het kruisje voor heel veel miljoenen. Dat is toch niet te doen?

De VOORZITTER: Dank u wel. Niemand meer? Dan vraag ik de wethouder of hij kan reageren.

De heer SIMONS (wethouder): We hebben hier natuurlijk al uitgebreid over gesproken. Er lagen 4 voorstellen voor aan u vanochtend. Collega Norville werd vanochtend op de hoogte gebracht door de Voedselbank dat ze afzagen van de nieuwbouw. Het heeft ons ook totaal

overvallen. Ik heb ook met wethouder Norville overlegd. Ze zegt: ik heb natuurlijk ook nog geen tijd gehad om nou precies te achterhalen wat de reden is. Het is echt de donderslag bij heldere hemel. Dus ook als wethouder Norville hier had gestaan, had zij niet meer kunnen zeggen dan ik. Anders moest ze heel lang wachten. Dus ik zeg: ik zal dat met de raad delen. Verder, u hebt een aangepast voorstel. Dat is natuurlijk heel ongebruikelijk, maar het voorstel is niet veranderd. Er is 1 onderdeel uit. De andere voorstellen, er werd ook gevraagd door de heer Roskam, bent u wel in control? Ik heb ook al in de commissie verteld waarom we dit op deze manier doen. In mei vorig jaar wisten we niet dat we rond zouden komen met het emplacement. Dat is pas van het najaar allemaal rondgekomen. Dat gaat over iets van 160 miljoen rijksbijdragen en iets van 150 miljoen van het Havenbedrijf, waarbij wij een inleg moeten doen van 25,2 miljoen waarbij in dat proces uw instemming met dit voorstel voorwaardelijk is om dat proces verder te brengen. Er wordt ook vaak verwezen naar de P&C-cyclus, maar de P&C-cyclus in een verkiezingsjaar is een andere dan normaal. Normaal hebben we de voorjaarsretraitte en de voorjaarsnota. Nu hebben we een kaderbrief, omdat natuurlijk na de verkiezingen de nieuwe partijen moeten onderhandelen. Uiteindelijk wordt het in november bij de begroting vastgesteld. Om nou te voorkomen dat we een risico gaan nemen, want als er geen handtekening van ons komt, ik heb geen glazen bol, denk ik: zo'n prachtige ontwikkeling. We maakten ruimte vrij op Zuid voor huizen bouwen die u allemaal wilt. We bouwen op de Maasvlakte een nieuw emplacement. Dat is zowel voor de logistiek, alles, is het goed, ook voor defensie. Dat willen we allemaal. Dat vraagt u ook aan mij. U zegt ook: die 1,5 procent, dat is van het geld dat wordt vrijgemaakt in het kader van die 5 procent, zorg ervoor, college, dat je zoveel mogelijk meeprofiteert van die ontwikkelingen. Dit is zo'n ontwikkeling. Dus ik denk: jongens, hier kun je bijna geen nee op zeggen, maar het is uiteindelijk aan u. Het andere voorstel gaat over de opvang van dak- en thuislozen. We hebben allemaal gezien, in deze stad, dat er een enorme toename is de afgelopen jaren. Wij doen er in ieder geval in alle macht alles aan om die mensen van straat te halen. Daarvoor heb je wel opvangplekken nodig. Ik hoef u niet uit te leggen dat dat bijzonder ingewikkeld is. Ga maar eens een geschikt pand vinden ergens om opvang voor deze groep te realiseren. Dus wat wij vragen, want wij vragen nu geen geld, maar een reservering, om te zeggen: als er dan een geschikt pand is, dat we snel kunnen handelen. Maar uiteindelijk krijgt u het kredietvoorstel als raad voorgelegd als dat pand er is en dan kunt u alsnog besluiten om het wel of niet te doen. Dus het gaat er alleen om dat wij, denk ik, met zijn allen vinden dat wij zoveel mogelijk mensen van straat moeten halen om verschillende redenen en dat het college hier wat snelheid kan hebben. Zeker in de huidige markt, hoef ik u niet te vertellen, als er een pand vrijkomt, moet je ook snel kunnen handelen. Ik denk iedereen het eens is met het doel. Hetzelfde geldt voor ons erfgoed. De Noorse Zeemanskerk, Diepeveenpand in Merwe-Vierhavens en Buitenplaats De Tempel zijn ook allemaal plekken die u wilt bewaren voor het Rotterdamse. U wilt ook dat stadsherstel daar een rol in speelt. Dat kan ook niet wachten. Dit zijn dus voorstellen waar, denk ik, inhoudelijk niemand het mee oneens is. Dat het proces anders is verlopen en zeker ook geen schoonheidsprijs verdient, hebben we ook met zijn allen vastgesteld. Dat heb ik ook ruiterlijk erkend. Dus, resumé: het is aan u. Wij doen dit voorstel. We hebben er uitgebreid over gesproken. Ik heb er een paar brieven over gestuurd nog. Informatie die u zou willen, heb ik u gegeven. Meer is er niet. Het is aan uw raad om straks een besluit te nemen over dit investeringsvoorstel. Ik zit ook te denken, moet ik nog wat zeggen, voorzitter? Of denkt u ook wel: het is mooi geweest?

De VOORZITTER: Dat denk ik al een paar uur, maar dat staat los van u. Nee, zonder dollen. Alleen de heer Roskam heeft nog een vraag.

De heer ROSKAM (lr): In technische tijd, want ik heb geen antwoord gekregen op mijn vraag. Op de 3 voorstellen is ingegaan. Ik vroeg of de wethouder in control was over het voorstel dat niet doorgaat, want dat had bij 2 eerdere momenten ingediend kunnen worden, geen verkiezingsjaar. Dus wat is daar gebeurd?

De VOORZITTER: De wethouder.

De heer SIMONS (wethouder): Zoals u weet, heeft elk college een bepaalde ruimte in de Eneco-gelden. Die waren opgemaakt. Toen hebben we besloten om, we hebben natuurlijk in 2024 een lening genomen. Die hebben we vervroegd afgelost en daarvoor kwam er voor deze periode weer ruimte in het Eneco-geld. Dat was in november. Dat was de reden waarom we in mei dat besluit niet konden nemen en in november wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. De heer Biljoen. Veegronde.

De heer BILJOEN (gl): Voorzitter, ik heb geen antwoord gekregen op de vragen die ik aan de wethouder heb gesteld met betrekking tot de erfpachtbaten en op het gebied van overlastgevende personen en de structurele lasten die daar komen en op hoe de raad hierover wordt geïnformeerd.

De VOORZITTER: Ik kijk of er nog anderen voor de veegronde zijn, dan doen we het in 1 keer. Dat is niet het geval. Dan is de wethouder.

De heer SIMONS (wethouder): Ik dacht dat ik u wel antwoord heb gegeven, want ik zeg: het is nu een reservering. Straks, als we hopelijk een pand vinden, krijgt u een kredietvoorstel en dan worden ook alle punten en komma's uitgewerkt. Dan kunt u alsnog linksom of rechtsom besluiten.

De VOORZITTER: Helder. Dan hebben we hiermee, denk ik, ook alle vragen gehad. Dan ik met agendapunt 7.15.

De VOORZITTER: Ik heb begrepen dat de heer Dekkers nog twee gewijzigde moties in wil dienen.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, dank u wel. Dat gaat over agendapunt 6.4, ruimtelijke ontwikkeling in Merwe-Vierhavens. Daar wil ik graag de motie 'meerjarige zekerheid voor culturele en creatieve ondernemers (in M4H)' indienen. Daar is het dictum veranderd. Dat wil ik ook doen voor de motie 'een toekomstbestendig en lekvrij overslagstation'. Daar is 1 woordje in het dictum veranderd. Daar heeft de heer Lansink-Bastemeijer wel al zijn beoordeling voor de motie gedaan.

De VOORZITTER: De heer Dekkers heeft de volgende moties ingediend.

6.4 Ruimtelijke ontwikkelingen Merwe-Vierhavens.
a. Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument Marconikwartier.
b. Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument 'Keilekwartier' (vervolg).

Motie 2A. Meerjarige zekerheid voor culturele en creatieve ondernemers (in M4H)

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van het agendapunt 'Ruimtelijke ontwikkelingen Merwe-Vierhavens.';

constaterende dat:
- het Merwe-Vierhavensgebied (M4H) wordt ontwikkeld als gemengd woon-werkgebied met ruimte voor maakindustrie, cultuur en creatieve bedrijvigheid;
- culturele en creatieve ondernemers in het gebied aantoonbaar bijdragen aan de identiteit en aantrekkelijkheid van het gebied;

- in delen van M4H momenteel wordt gewerkt met tijdelijke huurcontracten van één jaar;
- deze ondernemers daardoor beperkte mogelijkheden hebben om te investeren in hun onderneming, personeel, programmering en verduurzaming van hun pand;
- de gebiedsontwikkeling van M4H naar verwachting meerdere jaren in beslag zal nemen;

overwegende dat:
- een organische gebiedsontwikkeling gebaat is bij continuïteit en stabiliteit van de huidige culturele en creatieve dragers;
- kortlopende huurcontracten het risico vergroten dat ondernemers vertrekken, terwijl zij juist het karakter en levendigheid van het gebied dragen;
- investeringsbereidheid samenhangt met contract zekerheid en voorspelbaarheid;

verzoekt het college:
- om bij de tijdelijk verhuur van gemeentelijke gronden en panden in M4H meerjarige huurcontracten met een minimale looptijd van vijf jaar als uitgangspunt te hanteren, mits deze termijnen het ontwikkeltempo niet in de weg zitten;
- en hierover voor de zomer 2026 terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.P.A. Dekkers, T.S.J. Coşkun, D.J. van Dommelen en T. de Haan

Motie 3A. Een toekomstbestendig en lekvrij overslagstation

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van het agendapunt Ruimtelijke ontwikkeling Merwe-Vierhavens';

constaterende dat:
- er sprake is van lekkend huisvuil bij het overslagstation aan de Keilehaven, wat zeer ongewenst is voor het milieu en de omliggende gebieden;
- de ambitie is opgenomen om geuroverlast te beperken en een educatieruimte toe te voegen aan het overslagstation;
- in het ambitiedocument wordt benoemd dat sprake is van lekkage van huisvuil, maar de ambitie om het huisvuil-overslagstation lekvrij te maken ontbreekt;

overwegende dat:
- een maatregelenpakket om lekken van huisvuil te voorkomen door Rijkswaterstaat is afgedwongen na een handhavingsverzoek door Zwerfie Rotterdam;
- dit maatregelenpakket niet heeft geleid tot het voorkomen van lekkages mede doordat het sterk leunt op menselijk handelen;
- een afval-vangsysteem van Noria in de Keilehaven is neergelegd om gelekt huisvuil uit het water te haten, maar dit systeem afval doorlaat naar de oever en tegelijkertijd afval terugduwt de rivier op; aanpassing van de overslag methode om lekkages waterdicht te maken de voorkeur heeft boven achteraf zoveel mogelijk opruimen;
- de lekkages afbreuk doen aan het nieuwe getijdenpark en gelekt huisvuil schadelijk is voor het ecosysteem;
- de gemeenteraad eerder de ambitie heeft vastgelegd rivierafval te reduceren met 90% in 2030 en met 100% in 2050;
- technische aanpassingen aan de overslag nodig zijn om te komen tot een lekvrij overslagstation;

spreekt uit:

- de ambitie te hebben om het huisvuil-overslagstation aan de Keilehaven lekvrij te maken;

verzoekt het college:
- in gesprek te gaan met de exploitant over de technische en organisatorische maatregelen die nodig zijn om de overslag aan de Keilehaven structureel lekvrij te maken;
- hierover over in Q3 te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.P.A. Dekkers, B. van Schaik, T.S.J. Coşkun en T. de Haan

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

7.14 Herzien Initiatiefvoorstel Maassen over 'Rotterdam AI zone - Koploper in de AI revolutie' (vervolg).

De VOORZITTER: Mevrouw Verkoelen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2A. Gendergelijke AI als uitgangspunt voor gemeentelijk gebruik!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van de Initiatiefvoorstel Maassen over 'Rotterdam AI zone - Koploper in de AI revolutie';

constaterende dat:
- kunstmatige intelligentie (AI) in toenemende mate wordt ingezet bij gemeentelijke processen, besluitvorming en dienstverlening;
- AI-systemen worden getraind op bestaande data, waarin maatschappelijke ongelijkheden tussen mannen en vrouwen zijn weerspiegeld;
- uit onderzoek en praktijk blijkt dat AI-systemen daardoor bestaande genderstereotypen en ongelijke beeldvorming kunnen reproduceren (bijvoorbeeld in beeldgeneratie, selectie en classificatie);

overwegende dat:
- de gemeente Rotterdam een voorbeeldfunctie heeft in het verantwoord, rechtvaardig en inclusief inzetten van nieuwe technologie;
- het onwenselijk is dat historische ongelijkheid tussen mannen en vrouwen onbedoeld wordt gereproduceerd in toekomstige AI-toepassingen;
- gendergelijkheid niet betekent dat verschillen tussen mannen en vrouwen worden ontkend, maar dat deze verschillen niet mogen leiden tot ongelijke behandeling of discriminatie;
- AI, mits bewust ontworpen en getoetst, kan bijdragen aan emancipatie en gelijke kansen voor iedereen;

verzoekt het college:
- naar het VNG mee te nemen om;
- bij de inzet en ontwikkeling van AI-systemen door of namens de gemeente expliciet uit te gaan van gendergelijke behandeling van mannen en vrouwen;
- in gemeentelijke AI-toepassingen een structurele toets in te bouwen op genderbias in;
    - o gebruikte datasets;
    - o algoritmes en modellen;
    - o instructies, aannames en ontwerpkeuzes;
- deze gendergelijkheidstoets onderdeel te laten zijn van bestaande ethische, juridische en privacy-kaders rondom AI;

- te starten met deze toetsing binnen de eigen gemeentelijke AI-systemen, en dit als voorbeeldfunctie te gebruiken richting partners binnen de Rotterdam AI Zone;
- de gemeenteraad hierover periodiek te informeren, bijvoorbeeld in de voortgangsrapportages rond AI-beleid;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: We gaan naar 7.14 over de AI, gewijzigde motie.

De heer SIMONS (wethouder): Ik heb het laten uitzoeken. Het is al onderdeel van het VNG-pakket, dus deze motie is overbodig.

6.4 Ruimtelijke ontwikkelingen Merwe-Vierhavens.
a. Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument Marconikwartier.
b. Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument 'Keilekwartier' (vervolg).

De VOORZITTER: Dan de andere 2 moties.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Dank u wel, voorzitter. Ik kan daar eentje doen. Meerjarige zekerheid voor culturele en creatieve ondernemers. Het dictum is gewijzigd. Op deze manier kan ik daar goed mee leven, dus oordeel raad. Over het overslagstation wil ik overhandigen aan mijn collega. Er is nog een andere motie van *wasteland*. Oh, die komt later. Die doe ik nu nog niet.

De VOORZITTER: Dat debat moet überhaupt nog gevoerd gaan worden, dus u moet nog wachten. De heer Dekkers heeft nog een vraag.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, dat gaat over de motie van lekvrij. Die heeft de heer Lansink-Bastemeijer omarmd met de toezegging dat we 1 woord zouden aanpassen.

De VOORZITTER: Dat is correct. Dat kan ik ook beamen, want dit was inderdaad hetgeen hij heeft gezegd en dat had hij al omarmd met die toevoeging, dat is nu doorgevoerd. Dan is dat ook het oordeel bij deze motie.

6.2 Het voorstel tot vaststelling van de Regiovisie Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond.

De VOORZITTER: Dan gaan wij naar agendapunt 7.16, wethouder Buijt is ook aangeschoven, de gemeenschappelijke regeling jeugdhulp Rijnmond kadernota 2027. Het woord is aan mevrouw De Bruijn.

Mevrouw DE BRUIJN (pvda): Dank, voorzitter. Vandaag spreken we over de regiovisie jeugdhulp Rijnmond 2020-2030. Een visie die richtinggevend is voor hoe wij de jeugdhulp in de regio de komende jaren met elkaar organiseren. Juist daarom dienen wij 2 moties in die gaan over de essentie: goede, toegankelijke en samenhangende zorg voor onze jongeren. Allereerst de motie over het aanpakken van de negatieve effecten van de marktwerking. In de commissie gaf ik het ook al aan: de jeugdautoriteit waarschuwt in het rapport 'de stand van de jeugdzorg 2025', dat de marktwerking leidt tot versnippering, concurrentie en prikkels

die samenwerking en afschaling van de zorg in de weg kunnen zitten. Tegelijkertijd benadrukt de jeugdautoriteit dat gemeenten juist samen moeten zorgen voor continuïteit en beschikbaarheid van jeugdhulp. Maar in de huidige regiovisie ontbreekt een duidelijke visie op het aanpakken van die risico's van marktwerking. Niet in concrete uitvoeringsplannen, maar een uitgesproken ambitie ontbreekt. Dit is een gemiste kans, want als we weten dat het systeem jongeren kan schaden, moeten we daar nu op sturen. Daarom vraagt de PvdA met deze motie het college om precies deze ambitie in de regiovisie te laten landen en niet te wachten tot de uitvoeringsagenda, omdat deze visie juist de basis vormt voor die uitvoering later. Die motie wordt mede ingediend door GroenLinks, SP en ChristenUnie. De tweede motie gaat over de wachttijden. In de regiovisie wordt nu enkel verwezen naar de landelijke Treeknorm van 14 weken. Maar uit de bestuursrapportage die we eerder hebben ontvangen, blijkt dat wij in onze regio al beter presteren. Opdrachten voor pleegzorgbehandeling met verblijf en langdurig verblijf zitten structureel onder de 14 weken en in Rotterdam is zelfs de wachttijd gedaald van 18 naar 12 weken. Dat is goed nieuws en het laat zien dat verdere verbetering mogelijk is. Toch ontbreekt in de regiovisie een stevige regionale ambitie die aansluit bij deze resultaten. Met deze motie willen we dit in de regiovisie verankeren. Voorzitter, deze moties versterken de regiovisie op precies de punten die jongeren echt raken. Samenwerking boven concurrentie en sneller passende hulp voor onze jeugd. Dank u wel.

De VOORZITTER: Voor de orde, ik heb een foutje gemaakt, want ik noemde dat we naar 7.16 gingen, maar we zitten bij 6.2, want dat debat is omgezet van een regulier debat naar een tweeminutendebat. Mevrouw De Bruijn heeft zich daar keurig aan gehouden, dat gaat over het voorstel tot vaststelling van de regiovisie gemeenschappelijke regeling jeugd op Rijnmond. Het lijkt ook allemaal een beetje te veel op elkaar, alle teksten.

De VOORZITTER: Mevrouw De Bruijn heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Aanpakken negatieve effecten marktwerking in Regiovisie GRJR

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van 'Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond Kadernota 2027';

constaterende dat:
- de Jeugdautoriteit in hun rapport De Stand van de Jeugdzorg 2025 constateert dat marktwerking heeft geleid tot versnippering, concurrentie tussen aanbieders en prikkels die samenwerking en afschaling van zorg kunnen bemoeilijken;
- de Jeugdautoriteit in hun rapport De stand van de Jeugdzorg 2025 beschrijft hoe gemeenten moeten samenwerken om de beschikbaarheid en continuïteit van zorg gewaarborgd moet blijven;
- de Regiovisie nog geen concrete visie biedt over het aanpakken van de mogelijke negatieve effecten van marktwerking in de zorg;

overwegende dat:
- de Regiovisie Jeugdhulp Rijnmond 2026-2030 richtinggevend is voor de regionale uitvoeringsagenda en toekomstige inkoop;
- de Regiovisie het kader vormt voor hoe de regio de jeugdhulp in de toekomst organiseert;

verzoekt het college:
- om het voorkomen van negatieve effecten als gevolg van marktwerking in de zorg op te nemen in de Regiovisie Jeugdhulp Rijnmond 2026-2030;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. J.M. de Bruijn, A. Kockelkoren, T.S.J. Coşkun en T.J. Vonk

Motie 2. Een regionale ambitie voor kortere wachttijden bij Jeugdhulp

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van 'Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond Kadernota 2027';

constaterende dat:
- in de Regiovisie Jeugdhulp Rijnmond 2026 de landelijke treeknorm van 14 weken wordt genoemd;
- de treeknorm en een landelijke richtlijn is en geen regionale ambitie;
- uit het tweede bestuursrapportage 2025 blijkt dat opdracht A, B en C nu structureel onder de 14 weken presteren;
- de wachttijd voor jeugdhulp in Rotterdam verder is afgenomen van 18 naar 12 weken waardoor de langst wachtende jeugdigen van de wachtlijst af zin;

overwegende dat:
- het in het belang van jeugdigen is om wachttijden waar mogelijk verder terug te dringen;
- de Regiovisie 2026-2030 geen concrete regionale ambitie toont met betrekking tot de wachttijden, terwijl er gemiddeld kortere wachttijden zijn dan de treeknorm bij de opdrachten A, B en C;

verzoekt het college:
- in de Regiovisie Jeugdhulp Rijnmond 2026-2030 naast de landelijke treeknorm voor een regionale streefnormen te pleiten voor:
    - o maximaal 12weken voor Opdracht A (Pleegzorg);
    - o maximaal 10 weken voor Opdracht B/C (Behandeling met verblijf en langdurig verblijf);

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. J.M. de Bruijn, A. Kockelkoren en T.J. Vonk

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Zijn er nog andere leden die het woord wensen op dit thema? Ja.

De heer VERWEIJ (vvd): Dank u wel, voorzitter. Ik wilde toch het moment aangrijpen om te benadrukken dat die regiovisie wel heel ingewikkeld was om een mening over te hebben, omdat het echt van generieke, nietszeggende algemeenheden aan elkaar hangt. Een paar voorbeelden: we doen wat helpt. Te veel en te zware hulp is niet altijd effectief en kan ongewenst resultaat opleveren. Lokaal regionaal werken we samen om jeugdhulp effectief te organiseren en er is afgesproken dat gewerkt wordt aan een gezamenlijke opdracht: het bieden van passende ondersteuning aan jongeren die dat nodig hebben. Niemand kan het ermee oneens zijn, maar in de tijd dat we in Vlaardingen hebben gezien wat er mis kan gaan in de jeugdzorg, in de tijd dat we zien wat er misgaat met de betaalbaarheid en de beschikbaarheid, hadden we gehoopt iets meer concrete keuzes terug te zien in dit document. Ik weet ook wel dat mijnheer Buijt het niet in zijn eentje geschreven heeft, maar de vaagheid van dit stuk maakt het heel ingewikkeld om er een serieus debat over te hebben. Dit is nog maar een visie. Er komt een uitvoeringsagenda aan. Een dringende oproep aan wie dan ook zo meteen daarover een mening mag hebben: concreter is beter. Laten we ons niet nu zomaar in slaap sussen met dit soort algemeenheden.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. U bent door uw spreektijd heen, maar u krijgt nog een vraag van mevrouw De Bruijn.

Mevrouw DE BRUIJN (pvda): Gratis 30 seconden voor ons. Ook een vraag aan de VVD. We hebben dus nu net 2 moties ingediend met concrete voorbeelden die die ambitie wat verscherpen. Kunnen we dan steun van de VVD verwachten?

De heer VERWEIJ (vvd): Voorzitter, nee. Het is een stapje de goede richting op, maar bijvoorbeeld de nadelen van marktwerking opheffen. Zeg het maar. Zouden we per se beter af zijn als de overheid zich intensief ermee zou bemoeien of zouden we misschien marktpartijen beter moeten organiseren, weet ik niet. Dus ik vind het te ingewikkeld om op basis daarvan te zeggen: ik ga uw motie steunen. Het is in ieder geval een voorzichtig stapje de goede kant op.

De VOORZITTER: Afrondend. Mevrouw De Bruijn.

Mevrouw DE BRUIJN (pvda): Het is niet zo dat de motie vraagt om marktwerking volledig weg te werken. Dat werkt niet zomaar 1, 2, 3 met het systeem dat we momenteel hebben, waar de PvdA destijds ook aan mee heeft gewerkt, aan die decentralisatie. Daar heb ik het in de commissie ook over gehad. Maar ons punt is meer: een jeugdautoriteit heeft een duidelijk rapport met duidelijke punten aangedragen waar wij als regio's iets mee kunnen en dat laten we nou volledig aan ons voorbijgaan. Dus wij dienen alleen een voorstel in op basis van de experts die hierover gaan, die een extra zetje geven in onze regiovisie om die ambitie wat concreter te maken in plaats van alleen maar in vage termen te blijven. Dus als de VVD echt zijn mond vol heeft van we moeten die ambitie wat concreet bijstellen, dan is dit een goede eerste stap en verwachten we steun. Maar helaas.

De VOORZITTER: Ik dank u voor uw bijdrage. Zijn er nog anderen? De heer Balcha.

De heer BALCHA (d66): Dank u wel, voorzitter, kort. Volgens mij in de commissie had de wethouder nog toegezegd om terug te komen op hoe culturele sensitiviteit wordt meegenomen in aanbestedingen. We zien dat dat inderdaad nog zal worden gedaan, dus daar zijn we in principe nu tevreden mee. Onze fractie kijkt uit naar het verdere proces rondom het verder uitwerken van de uitvoeringsagenda. Dat was het. Dank u.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Dekkers.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, dank u wel. De regiovisie GRJR schetst belangrijke ambities voor de kinderen en de jongeren in onze stad en omstreken. Maar wat gebeurt daarna, als deze jongeren wettelijk als volwassenen worden beschouwd, maar vaak nog niet toegang hebben tot stabiel inkomen, een fijne woonsituatie en omgeving? Dit perspectief ontbreekt, wat Volt betreft, nog in de regiovisie, terwijl een goed toekomstperspectief vanuit de jeugdhulp ook wordt benadrukt. Voorzitter, bij het bereiken van de achttiende verjaardag valt jeugdzorg vaak weg. Uit onderzoek blijkt dat onzorgvuldige overgang kan leiden tot dakloosheid, schuldenproblematiek en soms ook tot detentie. Jongvolwassenen kunnen vaak vanuit de Wmo nog ondersteuning krijgen en met programma's zoals het project Radar (18+) wordt er gewerkt aan de overgang naar volwassenheid. Toch zijn er ook signalen dat jongeren de weg naar de Wmo niet vinden of zelfs zorgmoe zijn. Wij verzoeken daarom via de volgende motie om onderzoek te doen hoeveel jongeren er uit de zorg verdwijnen in de overgang van jeugdhulp naar volwassenheid. Dank u wel. We dienen de motie samen met de PvdA in.

De VOORZITTER: De heer Dekkers heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Zorgeloos 18+

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 202 ter bespreking van het agendapunt '6.2 Het voorstel tot de vaststelling van de Regiovisie Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond';

constaterende dat:
- het toekomstperspectief van jongeren in de Regiovisie Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond (GRJR) hoog wordt gewaardeerd;
- de overgang naar volwassenheid een risicomoment is voor kwetsbare jongeren die te maken hebben met jeugdzorg[1];
- het wegvallen van jeugdzorg kan leiden tot dakloosheid en schuldenproblematiek[2];
- 60% van de dakloze jongeren (18-27 jaar) een verleden heeft in de Jeugdzorg[3];

overwegende dat:
- jongeren die geen recht hebben op verlengde jeugdhulp de weg naar voorzieningen vanuit de Wmo niet altijd vinden[4];
- jongeren in de overgang naar volwassenheid soms zelfs "zorgmoe" zijn door de overvloed aan zorginstanties waar zij in hun jonge jaren mee te maken hebben gehad;
- dit ertoe kan leiden dal jongvolwassenen met een zorgbehoefte uit beeld verdwijnen;

is van mening dat:
- jongvolwassenen van 18 tot 27 jaar nog onder de noemer “jongeren” vallen en er daarmee een voortdurende verantwoordelijkheid voor deze doelgroep voor de GRJR ligt;

verzoekt het college:
- te onderzoeken hoeveel jongeren er uit beeld raken van zorg-partners in de overgang van 18- naar 18+;
- te onderzoeken wat er nodig is om deze jongeren te bieden wat zij nodig hebben voor een sterk en zorgeloos toekomstperspectief;
- hierover terug te koppeten aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. L.P.A. Dekkers en J.M. de Bruijn

[1] Welk beleid is nodig voor jongeren in de overgang naar volwassenheid? I Nederlands Jeugdinstituut
[2] Welk beleid is nodig voor jongeren in de overgang naar volwassenheid? I Nederlands Jeugdinstituut
[3] Wat-werkt-bij-de-aanpak-van-dak-en-thuisloosheid-onder-jongeren-2023.pdf
[4] Wat-werkt-bij-de-aanpak-van-dak-en-thuisloosheid-onder-jongeren-2023.pdf

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Zijn er nog anderen die het woord wensen? Mevrouw Sadhoe.

Mevrouw SADHOE (bij1): Dank u wel, voorzitter. Rotterdam BIJ1 steunt de ambitie om uithuisplaatsingen terug te dringen en kinderen zo veel mogelijk in hun eigen omgeving te laten opgroeien. Deze visie gaat uit van minder jeugdhulp en meer steun vanuit de omgeving. Maar juist die omgeving staat in onze stad onder enorme druk. Kinderen groeien op in armoede, in woononzekerheid, in gezinnen die structureel worden overvraagd. Dan is het niet genoeg om te spreken over een sterkere basis zonder concreet te maken hoe die basis daadwerkelijk wordt versterkt. Voorzitter, BIJ1 waarschuwt ervoor dat het terugdringen van jeugdhulp geen doel mag worden. Zorg mag nooit verdwijnen omdat systemen onder druk staan, omdat er schaarste is of omdat kosten moeten worden beheerst. Zorg mag alleen

worden afgebouwd als de situatie van een kind aantoonbaar veilig en stabiel is. Wij maken ons ook zorgen over het risico dat gezinnen nu onterecht als zelfredzaam worden gezien. Zelfredzaamheid kan absoluut geen administratieve conclusie zijn, terwijl de realiteit van armoede, stress en onzekerheid blijft bestaan. Kinderen hebben geen tijd om te wachten tot systemen werken, ze hebben nu recht op bescherming, op stabiliteit en op een gemeente die verantwoordelijkheid neemt. Daarom dient BIJ1 2 moties. De eerste motie waarborgt dat zorg alleen wordt afgeschaald wanneer de situatie van het kind daadwerkelijk is verbeterd. De tweede motie zorgt ervoor dat gezinnen niet te vroeg als zelfredzaam worden aangemerkt zonder zorgvuldige beoordeling. Voorzitter, een stad wordt niet beoordeeld op haar ambities, maar op hoe zij haar meest kwetsbare kinderen beschermt. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Sadhoe heeft de volgende moties ingediend.

Motie 4. Voorkom onterechte zelfredzaamverklaring

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari ter bespreking van agendapunt 6.2 'Het voorstel tot vaststelling van de Regiovisie Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond';

constaterende dat:
- de Regiovisie Jeugdhulp Rijnmond inzet op het versterken van de eigen omgeving en het vergroten van zelfredzaamheid;
- gezinnen in kwetsbare omstandigheden, waaronder armoede, woononzekerheid en structurele stress, een verhoogd risico lopen op problematiek en juist bescherming en ondersteuning nodig hebben;
- het risico bestaat dat gezinnen als zelfredzaam worden aangemerkt terwijl hun feitelijke omstandigheden onvoldoende stabiel of veilig zijn;

overwegende dat:
- het onterecht beëindigen van zorg kan leiden tot escalatie van problematiek en ernstige gevolgen voor de veiligheid en ontwikkeling van kinderen;
- zelfredzaamheid zorgvuldig en objectief moet worden vastgesteld, en nooit mag worden verondersteld op basis van administratieve aannames;
- het beschermen van kinderen tegen systeemfalen een fundamentele verantwoordelijkheid is van de overheid;

verzoekt het college om:
- duidelijke en toetsbare criteria vast te stellen voor het beoordelen van zelfredzaamheid, waarbij expliciet rekening wordt gehouden met bestaansrecht, stabiliteit en feitelijke leefomstandigheden;
- te waarborgen dat zorg niet wordt beëindigd zonder zorgvuldige beoordeling van de feitelijke situatie van het kind en het gezin;
- de raad hierover te informeren bij de uitwerking van het uitvoeringsplan van de regiovisie;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. P.C.Z. Sadhoe en T.S.J. Coşkun

Motie 5. Geen afschaling van jeugdhulp zonder echte verbetering van de situatie

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari ter bespreking van agendapunt 6.2 'Het voorstel tot vaststelling van de Regiovisie Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond';

constaterende dat:
- de Regiovisie Jeugdhulp Rijnmond inzet op het laten opgroeien van kinderen met zo min mogelijk jeugdhulp en een sterkere pedagogische basis;
- de regiovisie deze pedagogische basis benoemt als randvoorwaarde, maar niet concreet vastlegt hoe en wanneer deze voldoende is versterkt;
- veel problematiek waarvoor jeugdhulp wordt ingezet, voortkomt uit structurele bestaansonzekerheid, waaronder armoede, woononzekerheid en chronische stress;

overwegende dat:
- het afschalen of beëindigen van jeugdhulp zonder daadwerkelijk versterkte bestaansrecht en leefomstandigheden kan leiden tot verslechtering van de situatie van kinderen en gezinnen;
- 'normaliseren' nooit mag betekenen dat noodzakelijke zorg verdwijnt terwijl de onderliggende oorzaken van problematiek blijven bestaan;
- het beschermen van de veiligheid, ontwikkeling en waardigheid van kinderen een primaire verantwoordelijkheid is van de overheid;

verzoekt het college om:
- te waarborgen dat afschaling of beëindiging van jeugdhulp uitsluitend plaatsvindt wanneer aantoonbaar is dat de pedagogische basis en het bestaansrecht van het kind en het gezin structureel zijn versterkt;
- hiervoor expliciete en toetsbare criteria vast te stellen, waarin onder meer: stabiele huisvesting, bestaansrecht en toegang tot passende ondersteuning worden meegenomen;
- de raad hierover te informeren bij de uitwerking van het uitvoeringsplan van de regiovisie;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. P.C.Z. Sadhoe en T.S.J. Coşkun

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Anderen? Niet. Dan gaat de wethouder antwoorden.

De heer BUIJT (wethouder): Dank u wel, voorzitter. We hebben in de commissie gesproken over de regiovisie. We bepalen de koers richting 2030. Daar komt uiteraard nog een uitvoeringsprogramma, uitvoeringsagenda, achteraan. Ik zeg de heer Verweij toe: dat gaan we echt nog wel meemaken voordat er een nieuw college is. Ik zal daar zelf ook op toezien. Het is altijd een ingewikkeld proces met veel partijen. Maar weet dat mij er ook alles aan gelegen is om zo concreet en direct mogelijk te zijn dadelijk. Ik verwacht echt dat die uitvoeringsagenda daarin veel duidelijkheid zal brengen. We hebben een aantal moties gehad. De eerste van Partij van de Arbeid en andere meegetekend. Ik ben het eens met deze motie, alleen maakt het in principe al onderdeel uit van de huidige inkoopstrategie. Dus we willen al die negatieve zaken van de marktwerking, die er ook zijn, zonder marktwerking kunnen we overigens ook niet, laat dat ook helder zijn, want het is niet zo een of ander. Met de beste wil van de wereld kan ik zeggen: je kunt het als een steuntje in de rug zien. Hij is ook overbodig, want het maakt onderdeel uit, het is al de ambitie, dus ik laat het een beetje aan de raad zelf. Uw tweede motie zegt: de treeknorm van dit moment, daar zitten we nu al onder.

Maar ik zou het onverstandig vinden, ondanks dat ik wil dat we helemaal geen wachtlijsten meer hebben, maar dat is niet de realiteit. Als we daar echt onder gaan zitten, daar zit echt een financiële impact aan als we daar ons op vast gaan leggen. Dan moet je dus ook zorgen, en we hebben echt een aantal uitdagingen, er zijn op dit moment ook door vreselijke gebeurtenissen minder pleegouders die zich aanmelden. We steunen dat heel erg met campagnes en zo. Dat doen we wel. Maar als je dus de wachttijd zelf al gaat verlagen, als onze regio, een regio die het in principe al behoorlijk zwaar heeft met een hoop uitdagingen, dan moet je ook extra gebouwen hebben om extra opvang te kunnen regelen. Dan moet je extra zorgmedewerkers hebben. Dus ik steun echt uw ambitie, ik wil het liefst nog lager, maar ik wil me daar liever niet op vastleggen. Dus op die gronden moet ik de motie ontraden, ondanks dat ik de uitgangspunten ondersteun. Bij motie 3 van Volt moet ik wel echt zeggen: dit is echt onderdeel. We hebben juist al dat onderzoek gedaan en we zien dat het een heel kwetsbare groep is, als je 18 wordt dan is het risico dat je tussen wal en schip valt, maar juist daar hebben we dus nu, waar u zelf ook al naar verwees het Radar (18+), dat is daaruit voortgekomen. Ik denk echt dat dat afdoende is en dat het nu niet veel helpt om te gaan uitzoeken, een onderzoek te gaan doen: hoeveel mensen zijn er dan precies uitgevallen? We zitten daar bovenop. We hebben goede maatregelen genomen om die uitval te beperken. Dus ik zie er weinig toegevoegde waarde in, in alle eerlijkheid. BIJ1 heeft 2 moties en die heb ik een 1,5 uur, 2 uur voor de vergadering heb ik ze ontvangen. Ik heb ze nog niet helemaal goed kunnen zien, maar mijn eerste indruk is: het uitgangspunt van de Jeugdwet en bij ons is wel echt ook het principe dat we die afwegingen bij de professionals laten en dat wij ze niet met allerlei zaken gaan van dit en dat. We laten het ook aan hen over of zij het idee hebben dat er afgeschaald kan worden. Deze roept op dat aantoonbaar pedagogische basis, bestaansrecht. Ik heb dat vertrouwen in die professionals dat zij die afweging op dit moment goed maken. Ik heb geen reden om aan te nemen dat dat anders is. Bij de zelfredzaamverklaring, daar is natuurlijk momenteel een hoop over te doen. Ook bij Centraal Onthaal is dat echt een discussie van wanneer is iemand nou zelfredzaam? In de Wmo-wet van 2015 is duidelijk gezegd: de Wmo is niet bedoeld om een woonprobleem op te lossen. We zien daar nu dat wij dus door de rechter vaak in het gelijk gesteld worden. Aan de andere kant voel je ook dat het soms knelt van is dat nog wel helemaal in verhouding? Maar op dit moment kan ik deze motie ook niet omarmen, omdat ik ook weer zeg dat ook hierin wel echt de beslissing bij de professionals ligt en dat ik die niet helemaal wil belasten met allerlei criteria. Dus ik moet de beide moties ontraden. Dank u, voorzitter.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Ik kijk nog rond of er nog vragen zijn blijven liggen of moties. Dat is niet het geval. Dan zijn wij daarmee aan het eind gekomen van agendapunt 6.2.

7.16 Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond Kadernota 2027.

De VOORZITTER: Dan gaan we nu echt naar agendapunt 7.16. Wie wenst daarover het woord? Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Voorzitter, dank u wel. Geen goede jeugdzorg zonder de tomeloze inzet van alle medewerkers. Helaas voelden de medewerkers zich op zijn zachtst gezegd nu niet gewaardeerd en strijden voor een volwaardige cao. De GRJR heeft geen formele rol in de onderhandelingen, maar GroenLinks is wel benieuwd hoe de wethouder hiernaar kijkt. De wethouder gaf eerder aan dat het openen van alternatieven voor de gesloten jeugdhulp te traag gaat. Alternatieven voor Schakenbosch. Een dag na het commissiedebat moesten we in de krant lezen dat Schakenbosch weer onder verscherpt toezicht staat. Volgens de inspectie zijn er ernstige tekortkomingen in de kwaliteit. De krant schrijft dat kinderen nog te vaak op hun kamer worden opgesloten en zonder goede redenen door medewerkers worden vastgepakt of onder controle gehouden. Ook geldt op veel groepen een repressief leefklimaat dat gekenmerkt wordt door straffen. Zulke algemene maatregelen mogen niet en over elke beperking moet op maat worden beslist. Voorzitter, hoe

kunnen wij onze controlerende taak uitvoeren als de wethouder ons niet tijdig tijdens het commissiedebat of in een brief, want dat hebben we nog nagezocht, informeert over zoiets belangwekkends? Belangrijker nog: op welke termijn kunnen wij verwachten dat er voldoende verantwoorde en kwalitatieve alternatieven zijn opgetuigd voor gesloten jeugdzorg? De urgentie van deze alternatieven wordt met dit verscherpte toezicht namelijk alleen maar groter en de jeugdzorg en de jongeren die daarop aangewezen zijn, gaan ons aan het hart en dat moet ook echt beter in onze stad.

De VOORZITTER: Dank u wel. Anderen? Dat is niet het geval. De wethouder.

De heer BUIJT (wethouder): Dank u, voorzitter. Er is inderdaad een lelijk inspectierapport verschenen over Schakenbosch waar we niet vrolijk van werden. Ik heb vorige week een stevig gesprek met Schakenbosch gehad. Er is ook een verbeterplan aangekondigd en dat gaan we heel scherp volgen. Het gevolg van wat u onder andere daarin gelezen heeft, dat is het gevolg van precies wat de vinger op de zere plek is, we hebben een aantal opvangvoorzieningen afgebouwd. Schakenbosch is een relatief open omgeving voor een gesloten setting. Er zitten daar bijvoorbeeld, we hadden daarvoor Harreveld, dat was echt een oude jeugdgevangenis. Dat is sinds vorig jaar 25 april helemaal gesloten. Daar zitten geen Rotterdamse kinderen meer. We hebben in Alphen aan de Rijn een stop vanaf 1 april. De Schakenbosch is nog de enige echte locatie waar kinderen met een gesloten machtiging geplaatst worden. Precies het probleem is: die alternatieven komen inderdaad onvoldoende van de grond. Beetje bij beetje krijgen we nu kleinschalige woonvoorzieningen voor 4, 5, 6 jongeren. Dat komt langzaam van de grond. Dat gaat, naar mijn mening, te langzaam. Daardoor is de druk bij Schakenbosch, met de zwaarte van de groepen ten opzichte van wat ze eerder hadden, behoorlijk toegenomen. Ze hebben daar niet goed in gehandeld. Dat is duidelijk, daar heeft u volkomen gelijk in. De inspectie heeft dat niet voor niets gecontroleerd. Het was overigens niet zo dat ik dat al helemaal zo op mijn bureau had met het inspectierapport en dat ik dacht: laat ik daar maar even niets over zeggen of zo. Of ik heb er zelf te laat kennis van genomen, of het is mij te laat aangeboden of whatever, maar het is dus niet zo dat ik dacht: ik ga daar in het commissierapport niets over zeggen. Ik kan nu niet meer herleiden, omdat u me ook een beetje overvalt met deze vraag nu, anders had ik het natuurlijk voor u uitgezocht, wanneer ik het rapport precies wel gehad heb. Dat doet overigens niets af aan de constateringen die erin staan. Laten we daar ook helder. Dat wil ik helemaal niet bagatelliseren, maar dat wil ik wel opgemerkt hebben, voorzitter, dat ik geschokt ben door dat inspectierapport. Dat ik daar een stevig gesprek over gevoerd heb. Dat er verbeterplannen gemaakt worden, dat we daar zelf ook bovenop zitten. Maar dat het niet een kwestie is van dat ik dit bewust probeer weg te houden bij de raad. Ik wil dat wel markeren.

De VOORZITTER: Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Voorzitter, dit bericht stond in de krant een dag nadat wij het met u als wethouder het hierover gehad had. Dus dan denk je wel: hoe is het mogelijk? Daar is Schakenbosch ook echt onderdeel van het commissiedebat geweest. Dus dat is dan wel buitengewoon merkwaardig. Zo komt het op je over als raadslid. Dat is 1 en 2, het is de tweede keer dat Schakenbosch onder verscherpt toezicht wordt geplaatst. Dus het is ook niet nieuw. Dus hoe heeft de wethouder dan na de eerste keer dat ze onder verscherpt toezicht stonden, daarop geacteerd, zodat wij in elk geval het zicht op goede zorg voor de Rotterdamse jongeren zo stevig mogelijk vinger aan de pols houden?

De heer BUIJT (wethouder): De beginperiode van deze collegeperiode zijn ze onder verscherpt toezicht geplaatst, samen met iHub overigens, zijn we veel bij staatssecretaris Van Ooijen geweest voor gesprekken. Dat had meer te maken, maar ik praat nu eventjes in mijn herinnering, had meer te maken met de financiële toestand die er toen was. Daar waren heel veel zorgen over. We hebben toen ook als GRJR behoorlijk garant moeten stellen en

dergelijke. Dus in mijn herinnering zat dat verscherpt toezicht dat Schakenbosch en iHub destijds hadden, veel meer in de financiële aard. Dat de druk heel erg hoog was en dat de vraag was zijn ze financieel nog, samen met de gemeente Den Haag, want Schakenbosch Den Haag is de accounthouder van Schakenbosch, wij van iHub, als Rijnmond. Dat had een iets andere achtergrond. Ik ben zelf ook 2 keer op werkbezoek geweest in Schakenbosch. Op mij kwam het daar toen best oké over, ook een onderwijslocatie. Maar wel ook een redelijk open setting. Dus het rapport is absoluut niet fraai. Ik ben het met u eens: als wij hier, ik heb niet meer helemaal scherp wanneer dat precies was, wanneer het de volgende dag in de krant staat, dan is dat natuurlijk niet pas die dag bekend geworden. Dan is dat natuurlijk al daarvoor geweest. Dus nogmaals: het kan zijn dat het te laat op mij is of dat ik het op dat moment niet scherp heb gehad, maar ik heb daar geen enkele intentie gehad om dat voor u verborgen te houden. Sterker nog: ik zal u bij dezen ook toezeggen dat ik uw raad zal informeren over de vervolgstappen, het verbeterplan en als de inspectie met een nieuwe bevinding komt, dat ik u daar proactief van op de hoogte stel. Dat wil ik in ieder geval toezeggen.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan heb ik 1 toezegging geconstateerd. Die ga ik kortheidshalve niet herhalen, maar die is genoteerd. Dat de raad geïnformeerd wordt over de vervolgstappen en als er mogelijk een inspectierapport ligt. Dan zijn we daarbij aan het eind gekomen van agendapunt 7.16. Daar zijn geen moties ingediend, dus daar wordt ook niet over gestemd zo meteen.

7.17 Initiatiefvoorstel Biljoen over 'Rotterdam digitaal onafhankelijk'.

De VOORZITTER: Dan komen we bij het initiatiefvoorstel Biljoen over Rotterdam digitaal onafhankelijk. Ik nodig de heer Biljoen uit achter de collegetafel. Mijnheer Biljoen, welkom aan deze kant van de tafel. Wilt u nog een korte toelichting geven?

De heer BILJOEN (gl): Dank, voorzitter en ook dank weer voor het welkom heten aan deze kant. Het begint bijna te wennen, als GroenLinks-PvdA aan deze kant. Wie weet over een aantal weken. Maar, voorzitter, ook dank voor het woord. Allereerst wil ik mijn grote dank uitspreken voor iedereen die echt heeft bijgedragen aan dit fantastische initiatiefvoorstel. Ik heb zelf het gevoel dat ik tien jaar ouder ben geworden. Je ziet het niet aan mij, want je weet: *black don't crack*. Maar goed, voorzitter, ik wil wel een aantal personen extra bedanken voor hun inzet. Dan wil ik beginnen bij Julia Werkhoven. Zij is echt de ruggengraat van het oorspronkelijke voorstel, dus heel veel dank. En ook Demi van der Ende onze communicatiequeen Een grote shoutout voor alle visuals die je hebt gemaakt. Absoluut. Katja van Nimwegen, die inmiddels achteraan is aangesloten, onze digitale expert en een fantastische adviseur, maar ook het netwerk digitale samenleving en in het bijzonder Reinout van Schouwen, Hans van der Kwast en Mark Hopman voor al hun inhoudelijke reflecties die onze idealen scherp hebben gehouden en, voorzitter, de medewerkers van de gemeente Rotterdam, ook de griffie, die via de ambtelijke bijstand heel veel constructieve reacties hebben gegeven en ook engagement hebben gegeven. Ten slotte, voorzitter, in het dankwoord ook het college voor een open houding en serieuze gesprekken tijdens de voorbereiding want, voorzitter, vandaag staan we voor een onderwerp dat steeds urgenter wordt. Het is niet alleen lokaal, maar het is ook nationaal en Europees, want onze gemeentelijke dienstverlening, onze communicatie met inwoners, onze data en zelfs onze economische kansen, zijn in toenemende mate afhankelijk van digitale technologie. Maar die technologie die komt nog steeds vaak rechtstreeks of indirect van een handjevol Amerikaanse techbedrijven. Deze afhankelijkheid brengt risico's met zich mee op het gebied van privacy, continuïteit, democratische controle en strategische autonomie. Ook op nationaal niveau zien wij deze discussie, want de VNG heeft heel recentelijk expliciet gepleit voor een brede aanpak om de afhankelijkheid van niet-Europese techbedrijven te verminderen en te investeren in Europese alternatieven en op Europees niveau versnelt dit

debat ook, want initiatieven zoals EuroStack en het EU Cloud framework laten zien dat de Europese Unie werkt aan een digitale infrastructuur waarin onze Europese waarden: transparantie, rechtsmacht en gegevensbescherming, centraal staan en dat de afhankelijkheden op lange termijn worden afgebouwd. Maar ook andere steden hebben deze stap al gezet, zoals Amsterdam, die een beetje voorop loopt, maar ook Eindhoven en Amersfoort deze week nog. Precies in dit brede maatschappelijke en bestuurlijke speelveld dat wij dit initiatiefvoorstel hebben ingebracht, om Rotterdam een koers mee te geven richting meer digitale autonomie en weerbaarheid, zonder de deur dicht te doen op innovatie of samenwerking met anderen, maar juist door de regie op onze digitale toekomst te versterken. Het initiatiefvoorstel beoogde dit door stevige ambities en concrete stappen te formuleren. In de commissie hebben we daarover een open en constructief debat gevoerd. Hoewel de collegereactie in het eerste opzicht niet heel positief leek, bleek er achteraf toch heel veel mogelijk, zoals de steun voor de kernprincipes van het voorstel. Dus meer grip op digitale afhankelijkheid, aandacht voor open standaarden, interoperabiliteit, preventie van vendor lock-in en structurele rapportages aan de raad. Het amendement op het ontwerpbesluit, dat ik vandaag ook ga indienen, is daar een constructieve vertaling van. Daar wil ik het college ook voor danken, voor die mogelijkheid die er is gebroken geboden, want het creëert een voorstel dat bestuurlijk uitvoerbaar is, aansluit bij bestaande trajecten en politiek richting geeft, maar geeft bovenal geen onuitvoerbare verplichtingen mee, maar structureert wat we met elkaar willen bereiken. Hoewel u daar kennis van heeft genomen, wil ik u toch heel kort meenemen in wat erin staat. Allereerst stelt het vast dat Rotterdam als strategisch uitgangspunt heeft te streven naar meer digitale onafhankelijkheid en het verminderen van afhankelijkheden van leveranciers. Daarnaast schrijft het voor dat in de RDS, dus onze Rotterdamse digitale strategie, expliciet een paragraaf wordt opgenomen over het versterken van digitale weerbaarheid en autonomie van Rotterdam. Het benadrukt ook dat er ruimte moet blijven voor innovatieve pilots en experimenteeromgeving, met aandacht voor Europese en opensource oplossingen. Daarnaast onderstreept het dat Rotterdam, binnen de samenwerking met de andere G4-steden en VNG, expliciet kansen benut voor de gezamenlijke regie op cloud, kunstmatige intelligentie en digitale veiligheid. Ten slotte borgt het dat de voortgang ten aanzien van digitale onafhankelijkheid structureel onderdeel wordt van onze P&C-cyclus. Met dit voorstel geven we de raad dus meer grip op een thema dat alleen maar relevanter wordt naarmate digitalisering verder doorgroeit. Voorzitter, ik zal langzaam afronden met het benadrukken dat digitale autonomie geen losstaand ICT-vraagstuk is. Het is een voorziening van publieke waarden van de privacy, democratische controle, continuïteit van onze dienstverlening en de toekomstbestendigheid van onze stad. Het is ook een veiligheidsvraagstuk, want de techno-economische realiteit laat zien dat afhankelijkheid van een klein aantal aanbieders risico's kan openen die we liever zelf willen beheersen. Afsluitend, voorzitter. Digitale onafhankelijkheid is geen luxe, het is de basis voor een eerlijke, veilige en veerkrachtige digitale toekomst voor onze mooie stad. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan vraag ik de leden die wat willen zeggen of vragen aan de indiener. Helemaal niemand. Dan heeft de wethouder ook nog een mening.

De heer BUIJT (wethouder): Zeker. Voorzitter, mijnheer Biljoen, allereerst dank voor het indienen van dit initiatiefvoorstel. Ik ben zelf niet bij de commissiebehandeling geweest. Dat heeft mijn voorganger gedaan. Maar ik heb begrepen dat daar een goed en uitgebreid debat is geweest. Uiteraard is voor ieder bedrijf in de wereld en ook voor iedere gemeente het heel belangrijk om grip te hebben op de digitale zaken. Het is goed dat wij als gemeente Rotterdam de ambitie uitspreken om digitaal onafhankelijker te zijn en ons daarmee bij andere gemeenten uit het land aan te sluiten. Wij maken hier als Rotterdam dan ook in samenwerking met de G4 en de VNG nadrukkelijk werk van. Zo wordt er op dit moment gewerkt aan een Nederlandse digitaliseringsstrategie, de zogenaamde NDS, die wij ook zullen vertalen naar een Rotterdamse digitaliseringsstrategie, een RDS. Het initiatiefvoorstel is, zoals gezegd, ruim besproken in de commissie. In de tussentijd is er goed contact geweest

over de manier waarop dit ingediend kan worden en op deze manier is het een welkome toevoeging aan wat we als Rotterdam doen in het kader van digitale autonomie. Dus wat dat betreft, zoals het geamendeerde voorstel voorligt, kunnen wij het als college van harte ondersteunen. Nogmaals dank voor uw initiatief, mijnheer Biljoen.

De VOORZITTER: Dat is toch mooi. Dank u wel, mijnheer Biljoen. Heel goed. Nog vragen vanuit de raad ook over de reactie van de wethouder? Dat is niet het geval. Dan zijn wij hiermee aan het einde gekomen van agendapunt 7.17.

7.18 Tweeminutendebat over ´Seksvergunning voor evenementen´, aangevraagd door het lid Balcha e.a.

De VOORZITTER: Dan gaan wij over naar 7.18. Ik heb een voorzitter nodig en wethouder Zeegers zou ook nog komen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Aan de orde is het tweeminutendebat over seksvergunning voor evenementen, aangevraagd door het lid Balcha en die staat al klaar bij het katheder voor zijn termijn. Dus aan u het woord. Excuus, wethouder Zeegers zou ook nog komen Oh, excuus, in plaats van wethouder Kasmi. Dus dan kunt u beter heel even wachten tot die wethouder ook aanwezig is. Dan hebben we alle wethouders in 1 keer voor uw termijn. Dan kan ondertussen de heer Biljoen een punt van orde.

De heer BILJOEN (gl): Voorzitter, een klein punt van orde. De wethouder had hem wel al geapprecieerd, maar hij was nog niet bij de wethouder in handen. Dus het amendement zou ik graag nog op het zilveren schaaltje willen afgeven, zodat hij ook bij het college aan de juiste kant komt.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Een amendement bij het initiatiefvoorstel 7.17 is al wel geapprecieerd, maar nog niet ingediend.

7.17 Initiatiefvoorstel Biljoen over 'Rotterdam digitaal onafhankelijk' (vervolg).

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): De heer Biljoen heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A. Wijziging ontwerpbesluit bij initiatiefvoorstel Biljoen over Rotterdam Digitaal Onafhankelijk

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van agendapunt 7.17 het initiatiefvoorstel Biljoen over 'Rotterdam Digitaal Onafhankelijk';

Besluit:
Betreffende het initiatiefvoorstel' "Rotterdam Digitaal Onafhankelijk" het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

Beslispunt 1 tot en met 8 te laten vervallen en te vervangen door:

1. als strategisch uitgangspunt te hanteren dat Rotterdam streeft naar meer digitale onafhankelijkheid en het verminderen van afhankelijkheden van leveranciers, binnen juridische, praktische en financiële randvoorwaarden;
2. in de Rotterdamse Digitaliseringsstrategie (RDS) expliciet een paragraaf Versterken digitale weerbaarheid en autonomie Rotterdam op te nemen, met: uitgangspunten en fasering naar prioriteiten en concrete stappen in samenhang met landelijke ontwikkelingen

om afhankelijkheden te verminderen; aandacht voor open standaarden, interoperabiliteit en het voorkomen van vendor lock-in;
3. ruimte te blijven bieden voor innovatieve digitale pilots en experimenteeromgevingen met aandacht voor Europese en open source digitale oplossingen en de uitkomsten hiervan te delen met de raad, onder andere via technische sessies geïnitieerd door de raad;
4. binnen de samenwerking met G4 en VNG expliciet kansen te benutten voor gezamenlijke regie op cloud, AI en digitale veiligheid, en hierover terug te koppelen aan de raad;
5. de voortgang op digitale onafhankelijkheid structureel te betrekken bij de P&C-cyclus, conform de eerder gedane toezeggingen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.H. Biljoen

Toelichting
Tijdens de commissiebehandeling bleek brede steun voor het versterken van digitale weerbaarheid, mits dit realistisch en uitvoerbaar wordt vormgegeven en aansluit bij bestaande trajecten zoals de Rotterdamse Digitaliseringsstrategie (RDS) en de Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS). In overleg met het college is dit ontwerpbesluit daarom zo geformuleerd dat digitale autonomie als strategisch uitgangspunt wordt verankerd binnen de RDS, met aandacht voor open standaarden, het voorkomen van vendor lock-in en structurele terugkoppeling aan de raad. Het amendement geeft daarmee bestuurlijke borging aan de ambitie van het initiatiefvoorstel, zonder nieuwe onuitvoerbare verplichtingen te creëren.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

7.18 Tweeminutendebat over ´Seksvergunning voor evenementen´, aangevraagd door het lid Balcha e.a. (vervolg).

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Inmiddels is wethouder Zeegers aangeschoven en beginnen we opnieuw met uw betoog. De heer Balcha.

De heer BALCHA (d66): Dank u, voorzitter. Op dit uur kijken er geen kinderen meer mee en dat is maar goed ook, want we gaan het hebben over mijn favoriete onderwerp: seks. D66 staat voor een bruisende, uitbundige, ruige stad. Het staat voor D66 als een paal boven water dat ook fetisj en seks een belangrijke plek hebben in ons nachtleven. Maar wat lezen wij? Het kan niet. De strenge meesters van de gemeente Rotterdam stonden niet toe dat Wasteland een playroom kreeg. Het fetisj evenement Wasteland vindt wel plaats in Amsterdam, in Berlijn en zelfs in Zaandam. D66 kan zich toch niet aan de indruk onttrekken dat de gemeente Rotterdam een enorme fetisj heeft: een regeltjesfetisj, het kan niet. Wat D66 betreft, moet de gemeente zo snel mogelijk af van deze fetisj. Om ons onbevredigde gevoel op te lossen, hebben wij daarom een motie, medeondertekend door de fracties van GroenLinks, Partij van de Arbeid, BIJ1 en Volt. Hierin willen wij het mogelijk maken dat ook evenementen en niet alleen horecalocaties een seksvergunning kunnen krijgen, net als in Utrecht. Ook zullen wij de moties van collega Morkoç steunen. D66 wil dat de gemeente niet langer een strenge dominatrix is die het stoute Wasteland straf geeft. Stap af van deze regelfetisj en regel deze fetisj. Dank u wel, voorzitter.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Dank u wel. De volgende spreker bij dit onderwerp op mijn lijstje is mevrouw Sadhoe. Is die aanwezig in de zaal? Nee, die is niet aanwezig. Dan gaan wij naar mevrouw Morkoç.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): De heer Balcha heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Maak vergunningen makkelijker

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 7.18 Tweeminutendebat over 'seksvergunning voor evenementen';

constaterende dat:
- het festival Wasteland geen doorgang kon vinden in Rotterdam vanwege het niet verkrijgen van een vergunning voor de zogenoemde playroom;
- andere locaties in onze stad, zoals op de Westblaak, wel een vergunning hebben verkregen voor het toestaan van seksuele handelingen;
- Rotterdam, conform de motie 'Rotterdam on top', wil behoren tot de top drie van internationale steden met een bruisend nachtleven;

overwegende dat:
- Rotterdam ruimte moet bieden aan creatieve nachtcultuur, waaronder festivals en evenementen waar seksuele handelingen kunnen worden verricht;
- het niet doorgaan van Wasteland een groot verlies is voor de (nacht)cultuur en levendigheid in onze stad;
- iedereen de vrijheid heeft om op een veilige locatie eigen seksualiteit te ervaren, te uiten en te definiëren, zonder beperkingen vanuit de gemeente;
- het proces voor het verkrijgen van een exploitatievergunning voor het verrichten van seksuele handelingen nu te traag verloopt en versneld en versoepeld dient te worden;
- de gemeente Utrecht een regeling heeft waarmee ook evenementen een vergunning kunnen krijgen voor playroom, met waarborgen voor de veiligheid en gezondheid van bezoekers[1];

verzoekt het college:
- om op korte termijn vergunningen voor zogenoemde 'playrooms' voor grote, eenmalige evenementen naar het voorbeeld van Utrecht mogelijk te maken;
- daarbij aan te geven welke aanpassingen aan de APV of horecagebiedsplannen nodig zijn;
- hierover te rapporteren aan de Raad voor de zomer van 2026;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. E.H. Balcha, M.Y. Morkoç. L.P.A. Dekkers, P.C.Z. Sadhoe en S. Reitema

[1]Nadere regel evenementen gemeente Utrecht

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Dank u wel, voorzitter. Het is passend dat we het over het nachtleven hebben in de nacht. Het is niet zomaar over het nachtleven. We hebben het over de seksuele vrijheid in het nachtleven. Daarom hebben wij vanavond in de GroenLinks fractiekamer, de GroenLinks kamer omgetoverd in een playroom. Nee, grapje natuurlijk, maar er is wel straks gratis bier, want we mogen geen darkroom of playroom hebben hier op het stadhuis. In Rotterdam kan dat namelijk nog maar op 1 plek en dat is veel te weinig. Wij luisteren naar ondernemers, naar bezoekers en organisers en die behoefte is er wel om het

vaker te hebben en op meer plekken te hebben dan op 1 plek. Daarvoor ben ik vorige week met een GroenLinks lid van de fractie in Amsterdam op bezoek gegaan bij een seks/fetisjfeest in Amsterdam, het Pax Romana in het Radion. Super interessant. Daar leerde ik over seksuele vrijheid in het nachtleven en van de bezoekers en de organisers spraken zeiden ze dat ook en spraken ze uit: wij willen dit vaker organiseren en het liefst ook in Rotterdam. Die behoefte is er vanuit de gemeenschap en die behoefte is er ook om het in Rotterdam te organiseren. Super leerzaam. Ik zou zeggen: als je een keer een debat over iets hebt, ga lekker een keer op bezoek. Dus, Rotterdam: *make it happen*, zorg dat dit kan en snel en niet pas in 2028. Daarvoor hebben wij 3 moties. Om te beginnen een motie aan het college. Daar verzoeken wij het college om te laten zien dat wij seksuele vrijheid in het nachtleven waarderen door partijen die sekspositieve feesten willen organiseren en locaties die die evenementen willen hosten te inventariseren om te kijken waar zij behoefte aan hebben en dan terug te komen met concrete actiepunten. Een motie aan de gemeenteraad om uit te spreken dat seksuele vrijheid en zelfexpressie volwaardige onderdelen zijn van het Rotterdams nachtleven. En als laatste, vooruitlopend op de reguliere herziening van het horecagebiedsplan een tussentijdse aanpassing te faciliteren, zodat het ook daadwerkelijk snel kan worden georganiseerd en niet pas in 2028. Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Mevrouw Morkoç heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. Raad spreekt uit: meer seks meer goed

“De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van agendapunt 7.18 Tweeminutendebat over 'Seksvergunning voor evenementen';

constaterende dat:
- het festival Wasteland in de Maassilo geen doorgang kan vinden omdat er geen vergunning is verleend voor de zogenoemde 'playroom";
- Wasteland nu heeft moeten uitwijken naar een andere stad, hetgeen een verlies vormt voor het Rotterdamse nachtleven;
- het Rotterdamse nachtleven al onder druk staat en veel aandacht nodig heeft, waar meermaals door raad en college over is gesproken;

overwegende dat:
- het nachtleven een plek is om expressie te vieren, identiteit te ontdekken en gelijkgestemden te ontmoeten;
- het nachtleven als dusdanig ook een extra belangrijke plek is voor de queer community en alle sex-positive mensen;
- het nachtleven een veilige omgeving kan creëren waarin mensen zichzelf kunnen zijn en waar goed gelet wordt op consent;

spreekt uit dat:
- seksuele vrijheid en zelfexpressie volwaardig onderdeelzijn van het Rotterdamse nachtleven;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. M.Y. Morkoç, S. Reitema, L.P.A. Dekkers, P.C.Z. Sadhoe, E.H. Balcha en R.T.J. van der Velden

Motie 3. College, zorg voor Rotterdam als veilige haven voor seksuele vrijheid!

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van agendapunt 7.18 Tweeminutendebat over 'Seksvergunning voor evenementen';

constaterende dat:
- het festival Wasteland in de Maassilo geen doorgang kan vinden omdat er geen vergunning is verleend voor de zogenoemde 'playroom';
- Wasteland nu heeft moeten uitwijken naar een andere stad, hetgeen een verlies vormt voor het Rotterdamse nachtleven;
- het Rotterdamse nachtleven al onder druk staat en veel aandacht nodig heeft, waar meermaals door raad en college over is gesproken;

overwegende dat:
- het nachtleven een plek is om expressie te vieren, identiteit te ontdekken en gelijkgestemden te ontmoeten;
- het nachtleven als dusdanig ook een extra belangrijke plek is voor de queer community en alle sex-positive mensen;
- het nachtleven een veilige omgeving kan creëren waarin mensen zichzelf kunnen zijn en waar goed gelet wordt op consent;
- er altijd plek moet zijn voor seksuele vrijheid in het nachtleven, en we dit willen faciliteren in Rotterdam;

verzoekt het college:
- te laten blijken dat we seksuele vrijheid in het nachtleven waarderen, door bij partijen die seks-positieve feesten willen organiseren en locaties die de events willen hosten te inventariseren waar zij behoefte aan hebben en hier ook gehoor aan te geven door middel van concrete actiepunten;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. M.Y. Morkoç, S. Reitema, L.P.A. Dekkers, P.C.Z. Sadhoe, E.H. Balcha en R.T.J. van der Velden

Motie 4. Maak nú ruimte voor sekspositieve evenementen in Rotterdam

“De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 26 februari 2026 ter bespreking van agendapunt 7.18 Tweeminuten debat over 'Seksvergunning voor evenementen';

constaterende dat:
- het festival Wasteland in de Maassilo geen doorgang kan vinden omdat er geen vergunning is verleend voor de zogenoemde 'playroom';
- Wasteland nu heeft moeten uitwijken naar een andere stad, hetgeen een verlies vormt voor het Rotterdamse nachtleven;
- er uit gesprekken die wij voerden met bezoekers, makers en ondernemers uit het nachtleven naar voren kwam hoe groot de behoefte is aan een inclusieve cultuur waarin seksuele vrijheid, consent en veiligheid actief worden geborgd;

overwegende dat;
- Rotterdam geen preutse stad hoort te zijn waar seks-positieve evenementen niet kunnen plaatsvinden;
- we door deze situatie achter dreigen te lopen op steden als Amsterdam en Berlijn, en nu blijkbaar zelfs Zaandam, als het gaat om het stimuleren van seks-positiviteit en veiligheid in het nachtleven;

- het proces voor het verkrijgen van een vergunning voor seks-positieve feesten als stroperig wordt ervaren en vaak tot frustratie leidt van ondernemers en liefhebbers van het nachtleven;

verzoekt het college:
- vooruitlopend op de reguliere herziening, dit horecagebiedsplan tussentijds aan te passen omdat er behoefte is aan meer seksuele vrijheid in het nachtleven en Rotterdam wat dat betreft achterloopt;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, S. Reitema, L.P.A. Dekkers, P.C.Z. Sadhoe, E.H. Balcha en R.T.J. van der Velden

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Dan is het woord aan mevrouw Reitema. Gaat over. Dan is het woord aan de heer Dekkers van Volt. Wilt u het woord nog hebben? Mijnheer Dekkers.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, er is al genoeg gezegd. Ik had in mijn aantekeningen nog een werkbezoek en wat andere dingen staan, maar ik denk: gezien dit tijdstip, laten we maar naar de beantwoording gaan.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Misschien zijn er nog andere mensen die het woord willen voeren op dit onderwerp. De heer Koster.

De heer KOSTER (lr): Voorzitter. Dat is nu de derde vergadering op rij dat we praten over darkrooms. Nu weten we het wel, mijnheer Balcha en mevrouw Morkoç. Het zal relevant zijn voor een klein deel van de Rotterdammers, maar niet voor allemaal. Daarom mijn oproep aan u: kom uit die darkroom. Voor het overgrote deel van de Rotterdammers geldt dat zij zich namelijk zorgen maken over veiligheid en een vieze buitenruimte. Voorzitter, ik kijk in de camera: die mensen kunnen gelukkig terecht bij Leefbaar Rotterdam. Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Dank u wel. Andere sprekers nog? De heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (gvdv): Wat een sexy stem bij dit onderwerp. Ik moet nog denken aan mijnheer Balcha met zijn opmerking vorige keer van op je knieën verlossing zoeken. Dat vond ik een prachtige opmerking. Ik zal niet zo snel op mijn knieën verlossing zoeken. Maar goed, alle steun voor deze initiatieven. Hartstikke goed dat u het agendeert.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Dank u wel. Anderen nog? Dat is niet het geval. Wij wachten nog heel even op de moties die nog aan deze kant van de tafel terecht moeten komen, zodat ze ook geadviseerd kunnen worden. Of wilt u alvast beginnen met de beantwoording.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Motie 1 maakt vergunningen makkelijker. Die vraagt om op korte termijn voor grote eenmalige evenementen naar het voorbeeld van Utrecht mogelijk te maken. Dat is wel even een toevoeging, want Utrecht heeft een andere situatie dan bij ons. Die hebben nu een regeling waar in de APV is opgenomen dat dit soort evenementen kunnen worden georganiseerd. Maar daar zitten heel veel regels aan vast. Bij ons is het namelijk gekoppeld aan de horecaonderneming. Dus bij het horecagebiedsplan

konden ondernemers, horecaondernemers, aangeven dat zij al dan niet behoefte hadden aan playrooms. Dat is bij 1 horecaondernemer ook gebeurd. Dat is dus ook toegekend. Voor de rest kregen wij daar geen verzoeken voor, dus zijn ze daarom ook niet toegekend. Maar hier wordt de vraag gesteld dat dat los van een horecaonderneming kan. Dan kom je echt op een heel ander terrein terecht. Wij hebben namelijk rondom de horeca best wel ook wat voorwaarden en eisen en dat soort zaken daarin zitten en dat dient ook de veiligheid. Ook de veiligheid rondom dit soort evenementen. Dat heeft Utrecht zich ook gerealiseerd, want die heeft een hele waslijst aan maatregelen die genomen moeten worden om het überhaupt dan op een bepaalde locatie mogelijk te maken. Dan is het niet meer per se gekoppeld aan een horecaondernemer, dan kan het in elke ruimte. Wat de heer Balcha nu vraagt, is dus echt een heel fundamentele andere benadering dan dat wij tot nu toe hebben. Waarbij je het echt heel goed moet gaan doordenken om het op deze manier te doen, want anders ga je echt veiligheidsrisico's lopen en dat ga ik niet voor mijn rekening nemen. Dus ik ontraad deze motie.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): De heer Balcha.

De heer BALCHA (d66): Dank u wel, voorzitter. Ik begrijp wat de burgemeester zegt. Maar wat mij betreft is het nog steeds een goed idee. In Utrecht hebben ze allerlei waarborgen opgenomen om juist de veiligheid en de gezondheid van deelnemers te waarborgen. U kunt ook nog daarbij opnemen dat het wel in horecalocaties moet gebeuren en niet dat het in een of ander bedrijfspand in Spaanse Polder is. Dat kunt u ook allemaal opnemen in deze wijziging, maar wij vinden het wel een goed idee, dus wij blijven bij deze motie. Dank u.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): De burgemeester.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Ik zou toch echt willen vragen om daar goed over na te denken, want dit is niet nu een evenement mogelijk maken. Dan kom je echt op het terrein van veiligheid uit. Dus ik zou toch echt wel een dringend beroep willen doen om, ook vanwege de systematiek, er eens over na te denken of we deze weg op moeten willen. Omdat, als dat zo gaat zijn en als deze motie wordt aangenomen, ga ik ook allerlei waarborgen opnemen en doen en dan gaat het echt nog een hele tijd duren, als u dit echt wil, voordat we dat allemaal gerealiseerd hebben. Weet waar u aan begint, zou ik bijna willen zeggen. Motie nummer 2 is een spreekt-uit motie. Motie nummer 3 is een motie die de wethouder van een oordeel zal voorzien en motie nummer 4 vraagt nu aan het college om vooruitlopend op de reguliere herziening het horecagebiedsplan tussentijds aan te passen, omdat er behoefte is aan meer seksuele vrijheid in het nachtleven en Rotterdam wat dat betreft achterloopt. Nogmaals, wij hebben bij de vaststelling van horecagebiedsplannen ook aan de ondernemers gevraagd wat willen ze zelf? Daar kregen wij maar 1 reactie in die zin op, die is toegekend. De horecagebiedsplannen, ik heb dat ook in het actua al uitgelegd, doorlopen een proces, ook met wijkraden, ook met de diensten, al dat soort zaken, waar dat ook goed wordt afgewogen. Dit is een tussentijdse aanpassing, meer gebaseerd niet zozeer op ... Het is meer op een politieke wens, laat ik het zo maar zeggen. Ik vind het waardevol, we hebben niet voor niets, ik heb uw kaders gevolgd. U hebt aangewezen dat we in de horecagebiedsplannen iets doen. Ik vind het ook waardevol dat we het proces met al die partijen wel doorlopen, juist ook om te waarborgen dat het allemaal goed gebeurt. Ik ontraad daarom ook deze motie. Ik zou het echt bij het proces van het horecagebiedsplan willen meenemen, omdat we dan ook alle partijen meenemen die daar ook netjes hun zegje over kunnen doen. Dus ik ontraad deze motie.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Dank u wel. Wethouder Zeegers.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Dank u wel. Dan heb ik hier motie 3: college, zorg voor Rotterdam als veilige haven voor seksuele vrijheid. U vraagt dan ook te laten blijken dat we

dat echt heel erg waarderen in het nachtleven en door partijen die sekspositieve feesten willen organiseren en locaties die events willen hosten te inventariseren waar hun behoeftes liggen en daar ook gehoor aan te geven door middel van concrete actiepunten. Daar gaan wij graag mee aan de slag. Dat vinden we ook belangrijk, dus ik kan deze, in geest van mijn collega, omarmen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Dank. Zijn er nog zaken blijven liggen, veegvragen? Dat is niet het geval. Dan zijn we aan het einde gekomen van agendapunt 7.18. Dat sluit ik bij dezen af Dan geef ik de hamer weer over aan de burgemeester. Mevrouw Maassen heeft nog een punt van orde.

Mevrouw MAASSEN (d66): Ik heb een aangepaste motie. Die ligt op het terrein van de burgemeester, dus ik dacht: ik doe het nu. Ik had een kleine: Q4 is uit de motie gehaald van mijn aangepaste motie over coffeeshops.

6.1 Debat over collegeverantwoording Eén Stad 2022-2026 en het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Targets tellen: eindbeoordeling collegetargets 2022-2026' (vervolg).

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Mevrouw Maassen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5A. Tijd voor een frisse blik op de coffeeshops

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 6.1 Debat over collegeverantwoording Eén Stad 2022-2026'en het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Targets tellen: eindbeoordeling collegetargets 2022 -2026';

constaterende dat:
- de gemeente een vastgesteld coffeeshopbeleid hanteert ten aanzien van vestiging, spreiding en handhaving;
- coffeeshops binnen dit beleid een gereguleerde en gecontroleerde rol vervullen in het softdrugsbeleid;
- het huidige beleid inmiddels al 8,5 jaar van kracht is;

overwegende dat:
- periodieke evaluatie helpt om beleid toekomstbestendig en effectief te houden;
- inzicht in de werking van het coffeeshopbeleid kan bijdragen aan verdere professionalisering en verbetering waar nodig;

verzoekt het college:
- het huidige coffeeshopbeleid te evalueren, daarbij in ieder geval te kijken naar:
  - o de werking van het vestigingsbeleid;
  - o de bijdrage aan openbare orde en leefbaarheid;
  - o ervaringen van ondernemers, bewoners en handhavingsinstanties;
- de uitkomsten met eventuele aanbevelingen aan de gemeenteraad aan te bieden in 2027;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.J.A. Maassen en E.H. Balcha

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Het woord is aan de burgemeester.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Dat is niet helemaal waar, want hier staat de uitkomsten met eventuele aanbevelingen aan de gemeenteraad aan te bieden ‘voor 2027’ en dat moet volgens mij zijn ‘in 2027’. Dus deze motie kan ik niet oordeel raad geven. Als je hem doorstreept en er ‘in’ van maakt. Die scherpte moet u ook wel hebben op dit tijdstip. Er stond ‘Q4 2027’. W we starten met de evaluatie in 2027. Als dat snel gaat, dan kunnen we dat eerder, maar dat we in 2027 opleveren. De voorzitter heeft uw motie netjes verbouwd en zo kan ik hem oordeel raad geven.

Mevrouw MAASSEN (d66): Nog 1 aanvullende vraag.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Mevrouw Maassen, u krijgt van mij het woord.

Mevrouw MAASSEN (d66): Waarom krijgt hij oordeel raad in plaats van omarmen? Want eerder op de dag was het omarmen.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Ik had net vernomen, geleerd, dat D66 altijd oordeel raad wil op haar moties. Dat hoorde ik.

Mevrouw MAASSEN (d66): Dat is een pilot van wethouder Zeegers.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Dames en heren, ik ben hier de voorzitter en ik hoor nu 2 dames die zelf het woord pakken. Dus ook op dit uur wil ik dat helder houden. Ik zal het eventjes als toelichting erbij halen. Hoe het gaat, is dat er 1 wethouder is die zelf heeft besloten dat ze haar oordeel raad geeft in plaats van te omarmen of te ontraden. Dat is wethouder Zeegers. Dus het is een gebruik van een individuele wethouder en dat kun je aan D66 toeschrijven, maar de andere wethouder van D66 doet het niet. Dus het is, denk ik, een beetje een persoonlijke voorkeur. Maar u mag het, volgens mij, doen zoals u het zelf wil, burgemeester. De burgemeester.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Ik vind het wel een mooie gewoonte. Ik ga aansluiten bij de gewoonte van wethouder Zeegers. Maar dan ga ik hem dus wel oordeel raad geven.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Dan hebben we dat helder en dan ga ik dus nog de motie ‘tijd voor een frisse blik op de coffeeshops’, met een gewijzigd dictum waarbij ‘voor’ veranderd is ‘in’ door uw voorzitter. We zijn vanavond van alle markten thuis. Die maken we onderdeel van de beraadslaging van agendapunt 6.1 en die wordt dan 5A. Nu ga ik de hamer weer doorgeven aan de burgemeester.

De VOORZITTER: Mevrouw Maassen heeft nog een vraag.

Mevrouw MAASSEN (d66): Ik had nog een ander punt op 6.1 en dat gaat over motie 6.1 6, ‘eerst simuleren dan realiseren’. Die zou ik graag willen intrekken.

De VOORZITTER: 6.1, motie 6 is ingetrokken.

8 KORTE BESPREEKPUNTEN

8.1 Kort bespreekpunt over ‘Deel het vervoersplan 2027’, aangevraagd door het lid Coşkun.

De VOORZITTER: Dan komen we bij de korte bespreekpunten, daar is er eentje van, dat is van de heer Coşkun. Voor de gang van zaken nog: de indieners en de overige fracties krijgen

in de eerste termijn gelegenheid om vragen te stellen, binnen de reguliere spreektijd voor de gemeenteraad. Sommigen van u hebben geen enkele seconde meer. Het college krijgt per fractie die vragen heeft gesteld 1 minuut met een max van 6 minuten. Als er een motie is ingediend, volgt er ook een tweede termijn en de fracties krijgt dan maximaal 1 minuut voor het stellen van vervolgvragen of het geven van een reactie en dan gaat het college daar weer op antwoorden, met een max van 4 minuten. U kunt interrupties plegen, het hoeft niet. De heer Coşkun.

De heer CO**Ş**KUN (sp): Voorzitter, sorry voor het laatste moment, maar we hebben de afgelopen weken op alle mogelijke manieren geprobeerd hier duidelijkheid over te krijgen, zodat de democratie zijn werk zou kunnen doen. Maar helaas is het college, bij monde van wethouder Lansink-Bastemeijer, nogal halsstarrig geweest in het beantwoorden van onze vragen en onze opmerkingen en onze verzoeken daartoe. Voorzitter, wat is er aan de hand? Het busvervoer, daar zouden we normaal in 2029 een heel nieuw plan voor hebben, dat zou uitgebreid in alle dorpen, steden en wijken van ons gebied besproken worden en participatie daarover, wat zou er goed gaan, wat kan er veranderen? Maar nu heeft het MRDH in haar wijsheid besloten dat ze al in 2027 bezuinigingen gaan opleggen. Daar zijn allerlei geruchten over, allerlei onduidelijkheden over. Wij probeerden daar klaarheid over te krijgen, maar dat schijnt niet te lukken, terwijl er wel allerlei concepten liggen. Normaal zou dat begin maart liggen en dan zou het in de inspraakrondes gaan, naar de wijkraden, ook naar de gemeenteraad. Maar dat wordt nu allemaal, lijkt het, over de verkiezingen heen getild, waardoor het in het stadhouderloze tijdperk of het tijdperk zonder raad- of wijkraden verdwijnt tussen de wal en het schip. De vraag is dan: wat heeft de MRDH te verbergen? Dat is toch een verzameling wethouders die samen dit soort dingen bespreken. Daarom hebben we een motie gemaakt, want de kiezers hebben er recht op om te weten waar de buslijnen worden geschrapt. Dan kunnen de wijkraden er ook nog een oordeel over vellen. Ze zijn nog niet opgeheven. Op 11 maart komt bijvoorbeeld de wijkraad Feijenoord nog bij elkaar. 22 april worden pas de nieuwe wijkraden ingesteld. Dus wij willen graag weten, voor de verkiezingen, wat er aan wijzigingen aan zit te komen. De MRDH komt 10 maart bijeen over die conceptplannen, die worden dan definitief. Wij willen graag op 11 maart weten, samen met al die Rotterdammers en wijkraden, wat er dan gaat veranderen aan het busvervoer in onze regio. Daar hebben we deze motie voor gemaakt.

De VOORZ I TTER: De heer Coşkun heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Maak OV-bezuinigingen openbaar

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 26 februari 2026, ter bespreking van agendapunt 8.1 'Deel het vervoersplan 2027';

constaterende dat:
- de Bestuurscommissie Vervoersautoriteit van de MRDH in december heeft besloten om het concept Vervoersplan 2027 pas vanaf 25 maart te delen;
- diezelfde MRDH ook heeft besloten te bezuinigen op het busvervoer van de RET in 2027;
- het laatste bestuurlijk overleg over het concept Vervoersplan 2027 plaatsvindt op of rond 10 maart2026;

overwegende dat:
- alle voorgaande jaren het concept Vervoersplan werd gedeeld rond 12 maart;
- de kiezer recht heeft om vóór de verkiezingen te weten welke bezuinigingen op het openbaar vervoer op tafel liggen;
- het onacceptabel is dat Rotterdammers pas net ná de verkiezingen inzicht krijgen in plannen die hun bereikbaarheid direct raken;

verzoekt het college om:
- de dag na de laatste MRDH-vergadering over het concept Vervoersplan 2027, waarschijnlijk 11 maart, de raad en de wijkraden te informeren over de geplande wijzigingen en bezuinigingen in het concept Vervoersplan202T die Rotterdam raken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.S.J. Coşkun, L.P.A. Dekker, P.J.H.D. Verkoelen, R.T.J. van der Velden, T.J. Vonk, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, P.C.Z. Sadhoe, S.F. Lammering Varela en M.H. Biljoen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Zijn er nog andere leden die het woord wensen op dit punt? Dat is niet het geval. Dan vraag ik de wethouder of hij daar ook al wat over kan zeggen.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Voorzitter, dank. Ik begrijp in die zin echt wel de vraag die u hebt. Overigens is de bezuiniging bekend, de bezuiniging, de totale waarde van 1 miljoen is al bekend, want het is onderdeel van het herstelplan wat de RET heeft gekregen toen het wat minder met de RET ging. Dus dat is daar altijd al onderdeel van geweest, het is ook geen geheim in die zin. Maar wij hebben bij de MRDH, 21 gemeentes, naar de tijdspaden gekeken en daar is publicatie na 25 maart vastgesteld. Daar kan ik geen afwijkingen op plegen. Zo is het nou eenmaal. Ik snap uw verzoek, maar de MRDH heeft in meerderheid, zelfs unaniem, besloten pas na 25 maart de spullen vrij te geven.

De VOORZITTER: De heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp): Voorzitter, wie is nou de MRDH? Dat bent u toch samen met uw collega wethouders? U kunt 10 maart zeggen, onder druk ook van de gemeenteraad van Rotterdam, die kunt u de schuld geven. Desnoods zegt u: het is die vervelende SP die dat wil. Dat de kiezers recht hebben op die informatie. We hoeven niet al die plannen uitgewerkt te hebben, maar wel: wat gaat er wijzigen in welke wijk? Hoe zit het met die buslijnen, waar valt die 1 miljoen bezuiniging? Daar hebben de kiezers recht op, vinden wij, in een normale democratie. Maar ja, als u dat wil verbergen. U zegt zelf: u hebt het unaniem besloten. U bent dus ook tegen openbaarmaking, zegt u nu zelf. U kunt aan uw collega's overtuigen 10 maart, omdat die bezuinigingen op de bus nogal drastisch zijn, 1 miljoen. Laten we dat op 11 maart aan alle kiezers vertellen, in ieder geval in Rotterdam.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Het antwoord blijft hetzelfde, mijnheer Coşkun. We hebben een procesafspraak met de MRDH gemaakt, met de 21 besturen, en daar dien ik mij aan te houden. Dus ontraden.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan zijn wij hiermee aan het einde gekomen van agendapunt 8.1. Het waren ook de laatste inhoudelijke bijdrages van de heer Coşkun, schat ik zo in. Maar hij loopt al weg. Hij is klaar.

9 BENOEMINGEN

9.1 Het voorstel tot herbenoeming van de voorzitter van de Stichting Bestuur Openbaar Onderwijs Rotterdam (BOOR).

De VOORZITTER: Wij zijn aangekomen bij de benoemingen. Ik stel voor dat we toch de benoemingen nog wel nu doen en dat we daarna gaan schorsen ook voor de stemmingen. Geef even door hoelang u ongeveer nodig heeft. Dan kunnen wij dat zo ook inventariseren. Agendapunt 9.1, het voorstel tot herbenoeming van de voorzitter van de Stichting Bestuur

Openbaar Onderwijs Rotterdam, BOOR. Dat heeft het karakter van een voordracht. Is er behoefte aan een stemming? Nee. Dan stel ik voor om zonder stemming mevrouw R.G.K., Renata, Voss met ingang van 1 mei 2026 tot en met 30 april 2030 te herbenoemen als voorzitter van het college van bestuur van de Stichting BOOR. Stemt u daarmee in? Dan is dat hiermee besloten en wij feliciteren haar hartelijk.

9.2 Het voorstel tot benoeming en herbenoeming van (plaatsvervangend) voorzitter(s) en leden van de Algemene bezwaarschriftencommissie.

De VOORZITTER: Dan kom ik bij agendapunt 9.2 het voorstel tot benoeming en herbenoeming van plaatsvervangende voorzitters en leden van de algemene bezwaarschriftencommissie. Dat heeft het karakter van een voordracht. Is er behoefte aan een stemming? Nee. Dan ga ik een hele lijst met namen opnoemen en die moet ik echt opnoemen, dus luistert u goed. Dan stel ik voor om zonder stemming mevrouw mr. B. van Beest als voorzitter, mevrouw mr. drs. M.I. Houben als lid en plaatsvervangend voorzitter, de heer mr. D.C. Alblas als lid en plaatsvervangend voorzitter, de heer mr. F. Arents als lid en plaatsvervangend voorzitter, de heer mr. C.D.J. van Estrik als lid, de heer mr. M.H. Bakker als lid, mevrouw mr. N. Mustafic als lid, mevrouw mr. B. Bulucu als lid, mevrouw mr. S. van Kooij als lid en plaatsvervangend voorzitter, mevrouw mr. E. Grondman als lid en plaatsvervangend voorzitter, de heer mr. I. Moussaoui als lid en plaatsvervangend voorzitter, de heer mr. drs. K. van Polanen als lid en plaatsvervangend voorzitter, mevrouw mr. V.E. Versluis als lid, de heer mr. N. Kraan als lid, mevrouw mr. F. Dinleyici als lid, mevrouw mr. M. Mourik-de Jong als lid, de heer mr. J. Zwarts als lid, mevrouw mr. M. Vink-van Oostveen als lid en mevrouw mr. A. Topcuoglu als lid te benoemen voor de algemene bezwaarschriftencommissie. Stemt u daarmee in? Dat is het geval. Dan is dat hierbij besloten en feliciteer ik en dank ik hen hartelijk dat zij ook in de commissie willen plaatsnemen. Dan gaan wij tijd inruimen voor het overleg over de stemmingen. Ik zit te kijken naar de klok. Dan schors ik de vergadering tot 1.20 uur.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

11 Stemvenster

De VOORZITTER: Mag ik u verzoeken om allemaal plaats te nemen, want we zijn aangekomen bij de stemmingen. Voor we gaan stemmen, wil ik u vragen of er nog stemverklaringen zijn. Mevrouw Reitema.

Mevrouw REITEMA (pvda): Bij 7.13, bij het voorstel, heeft de PvdA een stemverklaring. We hadden gehoopt dat er meer was meegenomen van de aanbevelingen van de ombudsman en de moties, maar we zijn niet tegen participatie, dus we gaan toch voorstemmen.

De VOORZITTER: Anderen? De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda): Voorzitter, bij motie 3 6.3 over De Esch, de motie over de brug. Wij zijn altijd voor een tunnel geweest, maar dat is wel een gepasseerd station. Dus dat is de reden waarom wij daar tegen gaan stemmen. De tweede en laatste stemverklaring zit op het initiatiefvoorstel AI. Er zitten echt wel grote twijfels, met name op financiële consequenties, netcongestie consequenties, duurzaamheidsconsequenties, te weinig uitgewerkt, maar we vinden het wel de stap in de goede richting en de juiste manier om nu hierop ambitie te laten zien. Dus dat is dan dat we het uiteindelijk laten doorwegen naar voor dat initiatief.

De VOORZITTER: Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Bij 7.2, motie 2. We zien dat er al genoeg casussen zijn waar je wel al het principe kan toepassen, maar we denken dat deze motie te ver gaat om het echt zo vast te leggen. Dan gaat het alleen maar de bouw van woningen vertragen, dus zullen wij tegenstemmen.

De VOORZITTER: De heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp): Voorzitter, bij de gebiedsontwikkelingsplannen bij 7.4 over Pompenburg en 7.5, de GGD-locatie Mosaic, maar ook Merwe-Vierhavens, 6.4, vinden wij dat er veel te weinig sociale woningbouw ingepland is en zullen wij daarom tegenstemmen.

De VOORZITTER: De heer Vonk.

De heer VONK (cu): Dank u wel, voorzitter, 2 moties. De motie 6.2 3, zorgeloos 18 plus. Wij vinden de overgang 18-min 18-plus echt een heel belangrijk thema, maar wat de wethouder daarover heeft gezegd, namelijk dat er al heel veel aan gedaan wordt, herkennen wij ook zelf en denken dat daarmee inderdaad de motie niet nodig is en dus zullen wij daar toch tegenstemmen. Dan 7.15, het investeringsvoorstel. Dat was echt een dilemma. Wij vinden het proces zoals het gegaan is echt niet goed, dat het gebundelde voorstellen zijn geweest en niet 4 afzonderlijke voorstellen die ook in de betreffende commissies goed hadden kunnen worden besproken. Dat had echt gemoeten. We vinden toch de doelen dusdanig belangrijk dat we uiteindelijk zullen voorstemmen, maar wat ons betreft: op deze manier nooit meer.

De VOORZITTER: Anderen. Mevrouw Sadhoe.

Mevrouw SADHOE (bij1): Motie 3 van agendapunt 6.1, ‘veiligheid heeft ruimte nodig’. Wij stemmen tegen. BIJ1 is tegen meer cameratoezicht en tegen boa's uitrusten met wapens. Dit brengt meer kans op onnodig geweld in plaats van echte veiligheid.

De VOORZITTER: Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLIEGER (gl): Voorzitter. 6.1, motie 3 van de VVD zullen wij ook tegenstemmen, hoewel GroenLinks natuurlijk veiligheid ook ontzettend belangrijk vindt. Om dezelfde punten die net zijn genoemd door BIJ1: het cameratoezicht en de boa's, zullen wij daar tegenstemmen. Dan het voorstel van 7.13. Hoewel we ook heel duidelijk hebben aangegeven dat we niet voorstander zijn van wat er nu voorligt en we echt denken dat het beter zou kunnen en we zouden willen afwachten stemming van onze moties en amendementen, voorzien we toch dat die niet worden aangenomen, maar willen we wel voor voorstel stemmen omdat we participatie op zichzelf belangrijk vinden en denken dat de verbeteringen die er zijn, wel goed zijn.

De VOORZITTER: Mijnheer Bonte.

De heer BONTE (lr): Dank, voorzitter. Motie 7.7, 4: gasgeven. Niet wachten, maar huizenbouw, waarin we gasturbines expliciet willen opnemen in de Rotterdamse aanpak voor netcongestie. Goede motie. Maar helaas, de wethouder is tegen. Er is wel een toezegging gedaan om het gesprek aan te gaan over die gasturbines met ontwikkelaars. Maar tegelijkertijd wordt gezegd: deze wethouder geeft CO2-reductie de prioriteit. Dan eindigt dus elk gesprek in: wij geven de CO2-reductie prioriteit. Dus die toezegging heeft geen enkele waarde en dat blijkt ook, want het kan allang. Het is al onderdeel van de beleidsvrijheid die er is en het gebeurt niet. Ontwikkelaars lopen vast. Dat betekent dat CO2-reductie boven woningen wordt gesteld. Wij kiezen daar duidelijk anders voor. Enfin, lang verhaal kort. Ik zal

deze motie noodgedwongen, want hij gaat hier niet de meerderheid halen, noodgedwongen moeten terugtrekken, want anders schaad ik daarmee de belangen van ontwikkelaars. Maar we hebben ook schriftelijke vragen gesteld, dit blijft op de agenda totdat hier een meerderheid is in de raad.

De VOORZITTER: We gaan nu de administratie doen, want dat is motie bij debat 7.7.4 is ingetrokken. Dus die gaan wij eruit halen. Een stemverklaring is een stemverklaring en niet een heropening van het debat. De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk): Ik heb ook een heel uitgebreide stemverklaring, voorzitter, dat gaat over motie 3 bij 6.1, veiligheid is topprioriteit. Dat is het zeker. Alleen er staat 1 dingetje in het dictum waar we het niet mee eens zijn met betrekking tot de uitrusting van boa's. Daarom zullen wij tegenstemmen.

De VOORZITTER: Helder. Anderen nog? Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELEN (gv): Voorzitter, 6.1.3 van de VVD. Dat is voor mij een soort vergaarbak van allerlei puntjes. Ik ben het niet met alles eens, een paar wel, anderen niet. Conclusie: dan ga ik maar tegen heel de motie. Jammer, want ik had hem liever van de VVD uit elkaar getrokken gezien. Want het is echt een vergaarbak van allerlei veiligheidspuntjes. Er zitten ook boa's bij die we allerlei wapens willen aan laten hangen. Daar ga ik niet in mee. Dus nee, tegen.

De VOORZITTER: Helder. De heer Lammering Varela.

De heer LAMMERING VARELA (pvda): Dank u wel, voorzitter. Toch nog 1 stemverklaring bij agendapunt 7.14, het initiatiefvoorstel van D66 over AI-zones. De ambitie is heel goed. Ook goed om het te agenderen. Echter staan er nog een aantal punten in die voor onze partij op dit moment moeilijk te verenigen zijn met onze ambities, dus wij stemmen tegen.

De VOORZITTER: Zijn we er dan? Weer mevrouw Verkoelen?

Mevrouw VERKOELEN (gv): Anderen hebben er 3 of 5. Ik heb er nog eentje. Mijn boodschap zojuist bij mijn betoog rond investeringsvoorstellen waren duidelijk. Ik vind dat wij met het mes op de keel echt moet beslissen, maar ik realiseer me ook ten volle dat dit een volledig falen is van een college dat ten koste gaat van partijen in de markt. Dat wil ik voorkomen. Dus wat dat betreft zal ik voorstemmen. Maar echt met het mes op de keel. Ja, ik hoor het de heer Vonk zeggen: dit nooit meer. Ik vrees: dit de volgende keer weer, als het weer gebeurt. Maar ik wil wel echt kwijt dat ik echt vind dat het met het mes op de keel is en dat we hier niet de marktpartijen de dupe van willen laten worden.

De VOORZITTER: Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Voorzitter, ik heb 1 stemverklaring over het raadsvoorstel bij De Esch. Wij hebben een heel aantal amendementen en moties als raadzamer ingediend. Die maken het voorstel beter en tegelijkertijd: dit raadsvoorstel stelt een aantal ambities om de ontwikkeling op een goede manier te stroomlijnen. Dus ik heb heel erg zitten dubben. Ik vind een aantal van die ontwikkelingen namelijk echt nog niet goed genoeg en daar maak ik me ook zorgen over. Maar toch denk ik dat zonder deze ambities, zonder dit raadsvoorstel, de ontwikkelingen slechter zullen uitpakken. Daarom heb ik nu de overweging gemaakt van voor dit voorstel te stemmen, wetende dat daar nog heel veel concrete voorstellen komen en wij die ook opnieuw elke keer zullen beoordelen, want wij hebben nog steeds niet het volledige vertrouwen dat al die ambities waargemaakt worden op een goede manier waar bewoners ook mee vooruitkomen.

De VOORZITTER: Dank. Dan gaan we ervoor. De laatste keer, mensen, van deze raadsperiode. Ik wil benoemen dat er 2 pairs zijn. De heer Kind is gepaird met de heer Koster en de heer Vicario is gepaird met mevrouw De Bruijn.

6.1 Debat over collegeverantwoording Eén Stad 2022-2026 en het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Targets tellen: eindbeoordeling collegetargets 2022-2026'.

Motie 1. 'Seniorenkorting op de Rotterdampas'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2. 'Opgeruimd staat netjes'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 3. 'Veiligheid is prioriteit'. De motie is met 27 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van VVD en Leefbaar Rotterdam.

Motie 4. 'Veiligheid heeft ruimte nodig'. De motie is met 39 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1 en Groep de Jong.

Motie 5A. 'Tijd voor een frisse blik op de coffeeshops'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 7. 'Waardering voor de Pauluskerk'. De motie is met 31 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam en Forum voor Democratie.

6.2 Het voorstel tot vaststelling van de Regiovisie Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond.

Motie 1. 'Aanpakken negatieve effecten marktwerking in Regiovisie GRJR'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van PvdA, GroenLinks, CDA, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Motie 2. 'Een regionale ambitie voor kortere wachttijden bij Jeugdhulp'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van PvdA, GroenLinks, ChristenUnie, BIJ1, Volt, SP, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Motie 3. 'Zorgeloos 18+'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Volt, PvdA, GroenLinks, BIJ1, SP, CDA, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Motie 4. 'Voorkom onterechte zelfredzaamheid'. De motie is met 26 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, SP, GroenLinks, PvdA, Volt, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Motie 5. 'Geen afschaling van jeugdhulp zonder echte verbetering van de situatie'. De motie is met 34 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, SP, Volt, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Raadsvoorstel over Regiovisie Jeugdhulp Rijnmond GRJR. Het voorstel is met algemene stemmen aangenomen.

6.3 Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument 'De Esch'.

Amendement A. ‘Geen anarchie, ontwikkel De Esch in harmonie!’. Het amendement is met 29 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, SP, Groep van der Velden en Groep de Jong.

Amendement B. ‘Groene corridor en natuurcompensatie in De Esch’. Het amendement is met algemene stemmen aangenomen.

Amendement C. ‘Verkeerscirculatieplan De Esch’. Het amendement is met 38 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1, SP en Groep de Jong.

Motie 1. ‘Integrale aanpak bereikbaarheid De Esch’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2. ‘Behoud volkstuin ATV Kweeklust’. De motie is met 23 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Groep van der Velden, Volt, Groep Verkoelen, GroenLinks, PvdA, SP, BIJ1, CDA, ChristenUnie, Forum voor Democratie en Groep de Jong.

Motie 3. ‘Geen tunnelvisie op een brug’. De motie is met 26 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Volt, GroenLinks, SP, PvdA, Groep Verkoelen, BIJ1, Groep van der Velden en Groep de Jong.

Besluit over vaststelling van het gebiedsambitiedocument ‘De Esch’. Het besluit is met 34 stemmen voor en 7 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Volt, BIJ1, SP, Groep Van der Velden, Groep De Jong en Groep Verkoelen.

6.4 Ruimtelijke ontwikkelingen Merwe-Vierhavens.
a. Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument Marconikwartier.
b. Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument ‘Keilekwartier’.

Motie 1. ‘Keileuke nachtbushalte’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2A. ‘Meerjarige zekerheid voor culturele en creatieve ondernemers (in M4H)’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 3A. ‘Een toekomstbestendig en lekvrij overslagstation’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 4. ‘Geen marktprijzen voor publieke cultuur’. De motie is met 36 stemmen tegen en 5 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, SP, Volt, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Motie 5. ‘Structurele vestigingszekerheid voor Brutus in het Keilekwartier’. De motie is met 26 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, SP, GroenLinks, PvdA, Volt, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Raadsvoorstel over gebiedsambitiedocument Keilekwartier. Het raadsvoorstel is met 36 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1, SP, Groep Van der Velden en Groep de Jong.

Raadsvoorstel vaststellen gebiedsambitiedocument Marconikwartier. Het raadsvoorstel is met 36 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1, SP, Groep Van der Velden en Groep de Jong.

6.5 De herziene voorstellen tot vaststelling van:
a. Het instellingsbesluit Cultuurhaven Rotterdam;
b. Profielen voor voorzitter en leden van de Cultuurhaven.

Amendement A. ‘Cultuurhaven, geen cultuurpraatclub!’. Het amendement is met 24 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD, DENK, D66 en ChristenUnie.

Amendement B. ‘Duidelijke profielen = solide cultuurhaven’. Het amendement is met algemene stemmen aangenomen.

Amendement C. ‘De paden op, de haarvaten in’. Het amendement is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 1. ‘Laat de culturele kennis niet verloren gaan’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2. ‘Rolhelderheid en governance in de cultuurtransitie’. De motie is met 36 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van VVD.

Motie 3. ‘Feestelijke Kick-Off van de Cultuurhaven’. De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van Volt.

Motie 4. ‘Vaste plek voor jongeren in de Cultuurhaven’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Herzien raadsvoorstel over cultuurhaven Rotterdam. Het raadsvoorstel is met algemene stemmen aangenomen.

Besluit over Profielen voor voorzitter en leden van de Cultuurhaven. Het besluit is met algemene stemmen aangenomen.

7.1 Museumvisie.

Motie 1. ‘Bezoekersperspectief centraal in de Museumvisie’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2. ‘Waar het verleden toekomst heeft’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 3. ‘Hiphop op de kaart’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 4. ‘Een museumdag Rotterdam’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 5. ‘Rotterdam openluchtmuseum’. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Volt, GroenLinks, PvdA, CDA, ChristenUnie, SP, BIJ1, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Motie 6A. ‘Een halve Museumvisie is geen visie’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

7.2 B/C evenementenoverzicht 2026.

Motie 1. ‘Horeca tijdens de marathon’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2. ‘Agent-of-Change in Rotterdam’. De motie is met 26 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD en Forum voor Democratie.

Motie 3A. ‘Autovrije Meent bij evenementen’. De motie is met 37 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van DENK.

7.3 Het herziene voorstel om aan de bestemmingsreserve restauratie Riviérahal in twee tranches €4,6 mln. te onttrekken en dit bedrag als bijdrage toe te kennen aan de Stichting Koninklijke Diergaarde Blijdorp.

Motie 1. ‘Dierenwelzijn en Blijdorp’. De motie is met 26 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, Volt, SP, BIJ1, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Herzien raadsvoorstel over Financiën diergaarde Blijdorp. Het voorstel is met 37 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1, Groep de Jong en Groep van der Velden.

7.4 Pompenburg.
a. Het herziene voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan ‘Pompenburg’;
b. Het voorstel tot het openen van de grondexploitatie ‘Pompenburg’.

Motie 1. ‘Sharing (informatie) is caring’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2. ‘Informeer bewoners over geluidsisolatie’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 3. ‘Veilig over straat - Stroveer’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

HERZIEN Raadsvoorstel over Bestemmingsplan 'Pompenburg'. Het voorstel is met 35 stemmen voor en 6 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1, Groep de Jong, Groep van der Velden, Groep Verkoelen en SP.

Raadsvoorstel over Grondexploitatie Pompenburg. Het voorstel is met 35 stemmen voor en 6 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1, Groep de Jong, Groep van der Velden, Groep Verkoelen en SP.

7.5 Het voorstel tot vaststelling van het projectambitiedocument Mosaic (GGD-locatie).

Motie 1. Laat the Perfect Fit perfect fitten. De motie is met 23 stemmen voor en 18 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, D66, SP, BIJ1, Groep van der Velden en Groep de Jong.

Raadsvoorstel over Projectambitiedocument Mosaic (GGD-locatie). Het voorstel is met 35 stemmen voor en 6 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1, Groep de Jong, Groep van der Velden, Groep Verkoelen en SP.

7.6 Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument Kleiwegkwartier-West.

Motie 1. ‘Zonder trein over de Hofpleinlijn naar je medicijn’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Raadsvoorstel over GAD Kleiwegkwartier-West. Het voorstel is met 39 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1 en Groep de Jong.

7.7 Klimaatmaatregelen voor 2030 en vijfde update Klimaatactieplan Rotterdam.

Motie 1. 'Echt klaar nu met die fossiele reclame'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, Volt, BIJ1, CDA, ChristenUnie, SP, Groep van der Velden en Groep de Jong.

Motie 2. 'Dan maar een eigen Rotterdamse klimaatraad'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, CDA, ChristenUnie, BIJ1, SP, Volt, Groep van der Velden en Groep de Jong.

Motie 3. 'Carbon bid: Tonnetje mee, Doei C-O-twee!'. De motie is met 30 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van VVD, DENK, Forum voor Democratie en Groep Verkoelen.

Motie 6. 'Het regent zonnestralen'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Volt, CDA, ChristenUnie, BIJ1, GroenLinks, PvdA, SP, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Motie 7. 'Vergunningenloods'. De motie is met 38 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van SP, BIJ1 en Groep de Jong.

7.8 Water- en klimaatadaptatieprogramma 2027-2030.

Motie 1. 'Niet snoeien, maar bloeien'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2. 'Laat de geveltuinen bloeien'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

7.9 Onderzoeksrapport 'EBBEN' mogelijke subsidiefraude.

Motie 1. 'Transparantie in gemeentelijke geldstromen'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2. 'Versterking van integriteitsinstrumenten bij subsidietoekenning'. De motie is met 39 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1 en Groep de Jong.

7.10 Het voorstel tot vaststelling van de Verordening Rotterdamse Veteranen.

Besluit over Vaststelling van de Verordening Rotterdamse Veteranen. Het besluit is met algemene stemmen aangenomen.

7.11 Het voorstel tot het nemen van een intentiebesluit om het bestuursmodel van Stichting BOOR te herzien.

Raadsvoorstel over intentie herziening bestuursmodel stichting BOOR. Het raadsvoorstel is met algemene stemmen aangenomen.

7.12 Voortgang aanpak thuiszittersproblematiek.

Motie 1. ‘Grip op richtingsbezwaren’. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van CDA, PvdA, GroenLinks, BIJ1, Volt, SP, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Motie 2. ‘Studentenstad voor iedereen’. De motie is met 30 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, ChristenUnie en Forum voor Democratie.

7.13 Het voorstel tot wijziging van de verordening inspraak, digitale meningspeiling, burgerinitiatief en referenda 2018.

Amendement A. ‘Betrek ondervertegenwoordigde groepen actief bij beleid’. Het amendement is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, ChristenUnie, Volt, BIJ1, CDA, SP, Groep van der Velden, Groep Verkoelen en Groep de Jong.

Amendement B. ‘Participatiekompas’. Het amendement is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van, PvdA, GroenLinks, CDA, ChristenUnie, BIJ1, Volt, SP, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Motie 1. ‘Plaatsen van waarde in de sociale basis’. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, ChristenUnie, SP, CDA, BIJ1, Volt, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Motie 2. ‘Netwerkparticipatie’. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, ChristenUnie, CDA, BIJ1, Volt, SP, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Motie 3. ‘Omarm me, en evalueer me’. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, ChristenUnie, SP, Volt, BIJ1, CDA, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Motie 4. ‘Bewonersinitiatieven zijn geen bedrijven.’ De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, ChristenUnie, CDA, BIJ1, SP, Volt, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Motie 5. ‘Begrijpelijke taal maakt inspraak toegankelijk’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 6. ‘Wat is mijn participatie-route?’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 7. ‘Participeren doet opveren’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 8. ‘Meten is weten.’ De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van PvdA, GroenLinks, SP, CDA, ChristenUnie, BIJ1, Volt, Groep van der Velden, Groep de Jong en Groep Verkoelen.

Raadsvoorstel over Wijziging Inspraakverordening. Het voorstel is met 39 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van Groep van der Velden.

7.14 Herzien Initiatiefvoorstel Maassen over ‘Rotterdam AI zone - Koploper in de AI revolutie’.

Motie 1. ‘Actieplan AI’. De motie is met 27 stemmen voor en 14 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, BIJ1, SP, ChristenUnie, Groep van der Velden en Groep de Jong.

Motie 2A. ‘Gendergelijke AI als uitgangspunt voor gemeentelijk gebruik!’. De motie is met 37 stemmen tegen en 4 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Groep Verkoelen, Volt, CDA en SP.

Motie 3. ‘Geen AI-eilandje aan de Maas’. De motie is met 39 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1 en Groep de Jong.

Motie 4. ‘Een regielijn voor Rotterdamse AI’. De motie is met 29 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van VVD, D66, CDA en Groep Verkoelen.

HERZIEN Initiatiefvoorstel Maassen over Rotterdam AI Zone - Koploper in de AI revolutie. Het initiatiefvoorstel is met 27 stemmen voor en 14 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Groep de Jong, Groep van der Velden, PvdA en SP.

7.15 Het herziene voorstel met betrekking tot aanvullende investeringsvoorstellen 2025.

Herzien raadsvoorstel over Aanvullend investeringsvoorstel 2025. Het raadsvoorstel is met 37 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1, Groep de Jong en Groep van der Velden.

7.17 Initiatiefvoorstel Biljoen over ‘Rotterdam digitaal onafhankelijk’.

Amendement A. ‘Wijziging ontwerpbesluit bij initiatiefvoorstel Biljoen over Rotterdam Digitaal Onafhankelijk’. Het amendement is met algemene stemmen aangenomen.

Initiatiefvoorstel Biljoen over Rotterdam digitaal onafhankelijk. Het initiatiefvoorstel is met algemene stemmen aangenomen.

7.18 Tweeminutendebat over ´Seksvergunning voor evenementen´, aangevraagd door het lid Balcha e.a.

Motie 1. ‘Maak vergunningen makkelijker’. De motie is met 24 stemmen voor en 17 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, CDA, ChristenUnie, Forum voor Democratie en Groep Verkoelen.

Motie 2. ‘Raad spreekt uit: meer seks meer geld’. De motie is met 24 stemmen voor en 17 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, CDA, ChristenUnie, Forum voor Democratie en Groep Verkoelen.

Motie 3. ‘College, zorg voor Rotterdam als veilige haven voor seksuele vrijheid!’. De motie is met 24 stemmen voor en 17 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, CDA, ChristenUnie, Forum voor Democratie en Groep Verkoelen.

Motie 4. ‘Maak nú ruimte voor sekspositieve evenementen in Rotterdam’. De motie is met 25 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, CDA, ChristenUnie en Forum voor Democratie.

8.1 Kort bespreekpunt over 'Deel het vervoersplan 2027', aangevraagd door het lid Coşkun.

Motie 1. 'Maak OV bezuinigingen openbaar'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van SP, Volt, Groep Verkoelen, Groep van der Velden, ChristenUnie, PvdA, GroenLinks, BIJ1, CDA en Groep de Jong.

12 Sluiting.

De VOORZITTER: Daarmee zijn wij daadwerkelijk aan het einde gekomen van zowel deze raadsvergadering, als ook van deze raadsperiode. De periode waarin jullie ook allemaal onderdeel zijn geworden van de geschiedenis. Al jullie opmerkingen en debatten zijn allemaal vastgelegd. Maar belangrijker nog: jullie hebben een plekje in de geschiedenis van deze stad gekregen. Ontzettend bedankt voor al het harde werk dat jullie hebben verricht voor Rotterdam. We zeiden het al eerder: het campagnegeweld gaat losbarsten de komende weken. Daar ga ik u heel veel plezier, geluk en succes bij wensen. Het is een bijzondere periode, maar houdt elkaar ook een beetje heel. Dan kunnen we nu een hapje en een drankje krijgen op de Omloop. Ik dank u voor alles.

(De vergadering is gesloten.)

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening	267
Beëdiging plaatsvervangend ombudsman, tevens kinderombudsman de heer W. (Wouter) Struijk	268
Mededelingen	268
Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 26 februari 2026	273
Vaststelling van de notulen van de openbare raadsvergadering van 29 januari 2026	275
Mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2025 week 5 t/m 8	276
Het voorstel met betrekking tot aanvraag bijdrageregeling voor in 2025 gemaakte kosten voor het opsporen en opruimen van ontplofbare oorlogsresten	276
Het voorstel tot wijziging van de nota Rotterdams grondbeleid met betrekking tot het optoppen van woningen	276
Het herziene voorstel tot onderhandse verkoop van panden aan de Rechthuislaan en Tolhuislaan	276
Het voorstel tot vaststelling van de wijziging van het omgevingsplan ‘H2 Conversiepark 2’	276
Het voorstel van het presidium tot vaststelling van verordeningen m.b.t. de gemeentelijke ombudsman en de Rekenkamer Rotterdam. a. Verordening gemeentelijke ombudsman 2026; b. Verordening Rekenkamer Rotterdam 2026; c. Verordening rechtspositie gemeentelijke ombudsman en lid Rekenkamer Rotterdam	276
Het voorstel van het presidium tot vaststelling van de Organisatieverordening griffie en begroting raad en griffie Rotterdam 2026	277
Debat over collegeverantwoording Eén Stad 2022-2026 en het rapport van de Rekenkamer Rotterdam ‘Targets tellen: eindbeoordeling collegetargets 2022-2026’	277
Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument ‘De Esch’	330
De herziene voorstellen tot vaststelling van: a. Het instellingsbesluit Cultuurhaven Rotterdam; b. Profielen voor voorzitter en leden van de Cultuurhaven	343
Het voorstel tot wijziging van de verordening inspraak, digitale meningspeiling, burgerinitiatief en referenda 2018	364
B/C evenementenoverzicht 2026	379
Museumvisie	395

Onderwerp	Pagina
Het herziene voorstel om aan de bestemmingsreserve restauratie Riviérahal in twee tranches €4,6 mln. te onttrekken en dit bedrag als bijdrage toe te kennen aan de Stichting Koninklijke Diergaarde Blijdorp	406
Pompenburg. a. Het herziene voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Pompenburg'; b. Het voorstel tot het openen van de grondexploitatie 'Pompenburg'	412
Museumvisie (vervolg)	415
Het voorstel tot vaststelling van het projectambitiedocument Mosaic (GGD-locatie)	416
Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument Kleiwegkwartier-West	418
Ruimtelijke ontwikkelingen Merwe-Vierhavens. a. Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument Marconikwartier. b. Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument 'Keilekwartier'	419
Klimaatmaatregelen voor 2030 en vijfde update Klimaatactieplan Rotterdam	427
Water- en klimaatadaptatieprogramma 2027-2030	436
Onderzoeksrapport 'EBBEN' mogelijke subsidiefraude	440
Het voorstel tot vaststelling van de Verordening Rotterdamse Veteranen	445
Het voorstel tot het nemen van een intentiebesluit om het bestuursmodel van Stichting BOOR te herzien	448
Voortgang aanpak thuiszittersproblematiek	449
Herzien Initiatiefvoorstel Maassen over 'Rotterdam AI zone - Koploper in de AI revolutie'	456
Het herziene voorstel met betrekking tot aanvullende investeringsvoorstellen 2025	469
Ruimtelijke ontwikkelingen Merwe-Vierhavens. a. Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument Marconikwartier. b. Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument 'Keilekwartier' (vervolg)	474
Herzien Initiatiefvoorstel Maassen over 'Rotterdam AI zone - Koploper in de AI revolutie' (vervolg)	475
Ruimtelijke ontwikkelingen Merwe-Vierhavens. a. Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument Marconikwartier. b. Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument 'Keilekwartier' (vervolg)	476
Het voorstel tot vaststelling van de Regiovisie Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond	477

Onderwerp	Pagina
Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond Kadernota 2027	484
Initiatiefvoorstel Biljoen over 'Rotterdam digitaal onafhankelijk'	485
Tweeminutendebat over ´Seksvergunning voor evenementen´, aangevraagd door het lid Balcha e.a.	487
Initiatiefvoorstel Biljoen over 'Rotterdam digitaal onafhankelijk' (vervolg)	487
Tweeminutendebat over ´Seksvergunning voor evenementen´, aangevraagd door het lid Balcha e.a. (vervolg).	488
Debat over collegeverantwoording Eén Stad 2022-2026 en het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Targets tellen: eindbeoordeling collegetargets 2022-2026' (vervolg)	494
Kort bespreekpunt over 'Deel het vervoersplan 2027', aangevraagd door het lid Coşkun	496
Het voorstel tot herbenoeming van de voorzitter van de Stichting Bestuur Openbaar Onderwijs Rotterdam (BOOR)	498
Het voorstel tot benoeming en herbenoeming van (plaatsvervangend) voorzitter(s) en leden van de Algemene bezwaarschriftencommissie	498
Stemvenster	499
Sluiting	508

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering op 30 maart 2026.

De griffier,

De voorzitter,